ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕೀಯರಾಮಾಯಣಸ್ಯ

॥ ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡಂ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ವಿಷಯಸೂಚೀ

1	ಪ್ರಥಮಃ ಸರ್ಗಃ	**7**
2	ದ್ವಿತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ	**13**
3	ತೃತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ	**19**
4	ಚತುರ್ಥಃ ಸರ್ಗಃ	**25**
5	ಪಂಚಮಃ ಸರ್ಗಃ	**30**
6	ಷಷ್ಠಃ ಸರ್ಗಃ	**33**
7	ಸಪ್ತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**37**
8	ಅಷ್ಟಮಃ ಸರ್ಗಃ	**41**
9	ನವಮಃ ಸರ್ಗಃ	**46**
10	ದಶಮಃ ಸರ್ಗಃ	**53**
11	ಏಕಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**58**
12	ದ್ವಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**62**
13	ತ್ರಯೋದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**74**
14	ಚತುರ್ದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**78**
15	ಪಂಚದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**85**
16	ಷೋಡಶಃ ಸರ್ಗಃ	**91**
17	ಸಪ್ತದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**97**
18	ಅಷ್ಟಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ	**100**
19	ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**105**

20	ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**110**
21	ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**116**
22	ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**124**
23	ತ್ರಯೋವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**128**
24	ಚತುರ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**133**
25	ಪಂಚವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**138**
26	ಷಡ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**144**
27	ಸಪ್ತವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**148**
28	ಅಷ್ಟಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**151**
29	ಏಕೋನತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**154**
30	ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**157**
31	ಏಕತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**162**
32	ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**166**
33	ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**172**
34	ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**176**
35	ಪಂಚತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**183**
36	ಷಟ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**187**
37	ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**191**
38	ಅಷ್ಟಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**196**
39	ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**199**

40	ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**204**
41	ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**210**
42	ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**213**
43	ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**217**
44	ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**220**
45	ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**224**
46	ಷಟ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**228**
47	ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**232**
48	ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ	**235**
49	ಏಕೋನಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ	**239**
50	ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ	**242**
51	ಏಕಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ	**248**
52	ದ್ವಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ	**251**
53	ತ್ರಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ	**262**
54	ಚತುಃಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ	**266**
55	ಪಂಚಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ	**271**
56	ಷಟ್ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ	**275**
57	ಸಪ್ತಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ	**279**
58	ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ	**283**
59	ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**287**

60	ಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**291**
61	ಏಕಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**294**
62	ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**298**
63	ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**301**
64	ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**307**
65	ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**315**
66	ಷಟ್ಪಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**319**
67	ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**323**
68	ಅಷ್ಟಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**327**
69	ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**330**
70	ಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**333**
71	ಏಕಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**337**
72	ದ್ವಿಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**343**
73	ತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**349**
74	ಚತುಃಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**353**
75	ಪಂಚಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**357**
76	ಷಟ್ಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**364**
77	ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**367**
78	ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**370**
79	ಏಕೋನಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**373**

80	ಅಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**376**
81	ಏಕಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**379**
82	ದ್ವ್ಯಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**381**
83	ತ್ರ್ಯಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**385**
84	ಚತುರಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**388**
85	ಪಂಚಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**391**
86	ಷಡಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**394**
87	ಸಪ್ತಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**397**
88	ಅಷ್ಟಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**400**
89	ಏಕೋನನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**404**
90	ನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**407**
91	ಏಕನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**410**
92	ದ್ವಿನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**419**
93	ತ್ರಿನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**424**
94	ಚತುರ್ನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**427**
95	ಪಂಚನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**430**
96	ಷಣ್ಣವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**433**
97	ಸಪ್ತನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**437**
98	ಅಷ್ಟನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**441**
99	ನವನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ	**444**

100 ಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **449**
101 ಏಕಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **457**
102 ದ್ವ್ಯಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **460**
103 ತ್ರ್ಯಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **462**
104 ಚತುರಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **468**
105 ಪಂಚಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **472**
106 ಷಡಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **477**
107 ಸಪ್ತಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **481**
108 ಅಷ್ಟಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **484**
109 ನವಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **487**
110 ದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **492**
111 ಏಕಾದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **496**
112 ದ್ವಾದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **500**
113 ತ್ರಯೋದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **504**
114 ಚತುರ್ದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **507**
115 ಪಂಚದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **511**
116 ಷೋಡಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **515**
117 ಸಪ್ತದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **518**
118 ಅಷ್ಟಾದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **522**
119 ಏಕೋನವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ **528**

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸದ್ಗುಣಾನಾಂ ವರ್ಣನಂ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಯೌವರಾಜ್ಯೇ ಸ್ಥಾಪಯಿತುಂ ದಶರಥಸ್ಯ ವಿಚಾರಸ್ತದರ್ಥಂ ಮಂತ್ರಣಾಂ ಕರ್ತುಂ ವಿಭಿನ್ನನರೇಶಾನಾಂ ಪೌರಾಣಾಂ ಜಾನಪದಾನಾಂ ಚ ರಾಜ್ಞಾ ಸ್ವಸಂಸದಿ ಸಮಾಹ್ವಾನಂ

ಗಚ್ಛತಾ ಮಾತುಲಕುಲಂ ಭರತೇನ ತದಾನಘಃ।
ಶತ್ರುಘ್ನೋ ನಿತ್ಯಶತ್ರುಘ್ನೋ ನೀತಃ ಪ್ರೀತಿಪುರಸ್ಕೃತಃ ॥ **2.1.1** ॥ 1

ಸ ತತ್ರ ನ್ಯವಸದ್ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸಹ ಸತ್ಕಾರಸತ್ಕೃತಃ।
ಮಾತುಲೇನಾಶ್ವಪತಿನಾ ಪುತ್ರಸ್ನೇಹೇನ ಲಾಲಿತಃ ॥ **2.1.2** ॥ 2

ತತ್ರಾಪಿ ನಿವಸಂತೌ ತೌ ತರ್ಪ್ಯಮಾಣೌ ಚ ಕಾಮತಃ।
ಭ್ರಾತರೌ ಸ್ಮರತಾಂ ವೀರೌ ವೃದ್ಧಂ ದಶರಥಂ ನೃಪಂ ॥ **2.1.3** ॥ 3

ರಾಜಾಪಿ ತೌ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸಸ್ಮಾರ ಪ್ರೋಷಿತೌ ಸುತೌ।
ಉಭೌ ಭರತಶತ್ರುಘ್ನೌ ಮಹೇಂದ್ರವರುಣೋಪಮೌ ॥ **2.1.4** ॥ 4

ಸರ್ವ ಏವ ತು ತಸ್ಯೇಷ್ಟಾಶ್ಚತ್ವಾರಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ।
ಸ್ವಶರೀರಾದ್ ವಿನಿರ್ವೃತ್ತಾಶ್ಚತ್ವಾರ ಇವ ಬಾಹವಃ ॥ **2.1.5** ॥ 5

ತೇಷಾಮಪಿ ಮಹಾತೇಜಾ ರಾಮೋ ರತಿಕರಃ ಪಿತುಃ।
ಸ್ವಯಂಭೂರಿವ ಭೂತಾನಾಂ ಬಭೂವ ಗುಣವತ್ತರಃ ॥ **2.1.6** ॥ 6

ಸ ಹಿ ದೇವೈರುದೀರ್ಣಸ್ಯ ರಾವಣಸ್ಯ ವಧಾರ್ಥಿಭಿಃ।
ಅರ್ಥಿತೋ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಜಜ್ಞೇ ವಿಷ್ಣುಃ ಸನಾತನಃ ॥ **2.1.7** ॥ 7

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಶುಶುಭೇ ತೇನ ಪುತ್ರೇಣಾಮಿತತೇಜಸಾ।
ಯಥಾ ವರೇಣ ದೇವಾನಾಮದಿತಿರ್ವಜ್ರಪಾಣಿನಾ ॥ **2.1.8** ॥ 8

ಸ ಹಿ ರೂಪೋಪಪನ್ನಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನನಸೂಯಕಃ।
ಭೂಮಾವನುಪಮಃ ಸೂನುರ್ಗುಣೈರ್ದಶರಥೋಪಮಃ ॥ **2.1.9** ॥ 9

ಸ ಚ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಂತಾತ್ಮಾ ಮೃದುಪೂರ್ವಂ ಚ ಭಾಷತೇ।
ಉಚ್ಯಮಾನೋಽಪಿ ಪರುಷಂ ನೋತ್ತರಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ॥ **2.1.10** ॥ 10

ಕದಾಚಿದುಪಕಾರೇಣ ಕೃತೇನೈಕೇನ ತುಷ್ಯತಿ।
ನ ಸ್ಮರತ್ಯಪಕಾರಾಣಾಂ ಶತಮಪ್ಯಾತ್ಮವತ್ತಯಾ ॥ **2.1.11** ॥ 11

ಶೀಲವೃದ್ಧೈರ್ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧೈರ್ವಯೋವೃದ್ಧೈಶ್ಚ ಸಜ್ಜನೈಃ।
ಕಥಯನ್ನಾಸ್ತ ವೈ ನಿತ್ಯಮಸ್ತ್ರಯೋಗ್ಯಾಂತರೇಷ್ವಪಿ ॥ **2.1.12** ॥ 12

ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಮಧುರಾಭಾಷೀ ಪೂರ್ವಭಾಷೀ ಪ್ರಿಯಂವದಃ।
ವೀರ್ಯವಾನ್ನ ಚ ವೀರ್ಯೇಣ ಮಹತಾ ಸ್ವೇನ ವಿಸ್ಮಿತಃ ॥ **2.1.13** ॥ 13

ನ ಚಾನೃತಕಥೋ ವಿದ್ವಾನ್ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಪ್ರತಿಪೂಜಕಃ।
ಅನುರಕ್ತಃ ಪ್ರಜಾಭಿಶ್ಚ ಪ್ರಜಾಶ್ಚಾಪ್ಯನುರಜ್ಯತೇ ॥ **2.1.14** ॥ 14

ಸಾನುಕ್ರೋಶೋ ಜಿತಕ್ರೋಧೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರತಿಪೂಜಕಃ।
ದೀನಾನುಕಂಪೀ ಧರ್ಮಜ್ಞೋ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಗ್ರಹವಾಂಛುಚಿಃ ॥ **2.1.15** ॥ 15

ಕುಲೋಚಿತಮತಿಃ ಕ್ಷಾತ್ರಂ ಸ್ವಧರ್ಮಂ ಬಹು ಮನ್ಯತೇ।
ಮನ್ಯತೇ ಪರಯಾ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಮಹತ್ ಸ್ವರ್ಗಫಲಂ ತತಃ ॥ **2.1.16** ॥ 16

ನಾಶ್ರೇಯಸಿ ರತೋ ಯಶ್ಚ ನ ವಿರುದ್ಧಕಥಾರುಚಿಃ।
ಉತ್ತರೋತ್ತರಯುಕ್ತೀನಾಂ ವಕ್ತಾ ವಾಚಸ್ಪತಿರ್ಯಥಾ ॥ **2.1.17** ॥ 17

ಅರೋಗಸ್ತರುಣೋ ವಾಗ್ಮೀ ವಪುಷ್ಮಾನ್ ದೇಶಕಾಲವಿತ್।
ಲೋಕೇ ಪುರುಷಸಾರಜ್ಞಃ ಸಾಧುರೇಕೋ ವಿನಿರ್ಮಿತಃ ॥ **2.1.18** ॥ 18

ಸ ತು ಶ್ರೇಷ್ಠೈರ್ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜಃ।
ಬಹಿಶ್ಚರ ಇವ ಪ್ರಾಣೋ ಬಭೂವ ಗುಣತಃ ಪ್ರಿಯಃ ॥ **2.1.19** ॥ 19

ಸರ್ವವಿದ್ಯಾವ್ರತಸ್ನಾತೋ ಯಥಾವತ್ ಸಾಂಗವೇದವಿತ್।
ಇಷ್ವಸ್ತ್ರೇ ಚ ಪಿತುಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಬಭೂವ ಭರತಾಗ್ರಜಃ ॥ **2.1.20** ॥ 20

ಕಲ್ಯಾಣಾಭಿಜನಃ ಸಾಧುರದೀನಃ ಸತ್ಯವಾಗೃಜುಃ।
ವೃದ್ಧೈರಭಿವಿನೀತಶ್ಚ ದ್ವಿಜೈರ್ಧರ್ಮಾರ್ಥದರ್ಶಿಭಿಃ ॥ **2.1.21** ॥ 21

ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಸ್ಮೃತಿಮಾನ್ ಪ್ರತಿಭಾನವಾನ್।
ಲೌಕಿಕೇ ಸಮಯಾಚಾರೇ ಕೃತಕಲ್ಪೋ ವಿಶಾರದಃ ॥ **2.1.22** ॥ 22

ನಿಭೃತಃ ಸಂವೃತಾಕಾರೋ ಗುಪ್ತಮಂತ್ರಃ ಸಹಾಯವಾನ್।
ಅಮೋಘಕ್ರೋಧಹರ್ಷಶ್ಚ ತ್ಯಾಗಸಂಯಮಕಾಲವಿತ್ ॥ **2.1.23** ॥ 23

ದೃಢಭಕ್ತಿಃ ಸ್ಥಿರಪ್ರಜ್ಞೋ ನಾಸದ್ಗ್ರಾಹೀ ನ ದುರ್ವಚಃ।
ನಿಸ್ತಂದ್ರೀರಪ್ರಮತ್ತಶ್ಚ ಸ್ವದೋಷಪರದೋಷವಿತ್ ॥ **2.1.24** ॥ 24

ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಶ್ಚ ಕೃತಜ್ಞಶ್ಚ ಪುರುಷಾಂತರಕೋವಿದಃ।
ಯಃ ಪ್ರಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಯೋರ್ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥ **2.1.25** ॥ 25

ಸತ್ಸಂಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಣೇ ಸ್ಥಾನವಿನ್ನಿಗ್ರಹಸ್ಯ ಚ।
ಆಯಕರ್ಮಣ್ಯುಪಾಯಜ್ಞಃ ಸಂದೃಷ್ಟವ್ಯಯಕರ್ಮವಿತ್ ॥ **2.1.26** ॥ 26

ಶೈಷ್ಯಂ ಚಾಸ್ತ್ರಸಮೂಹೇಷು ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವ್ಯಾಮಿಶ್ರಕೇಷು ಚ।
ಅರ್ಥಧರ್ಮೌ ಚ ಸಂಗೃಹ್ಯ ಸುಖತಂತ್ರೋ ನ ಚಾಲಸಃ ॥ **2.1.27** ॥ 27

ವೈಹಾರಿಕಾಣಾಂ ಶಿಲ್ಪಾನಾಂ ವಿಜ್ಞಾತಾರ್ಥವಿಭಾಗವಿತ್।
ಆರೋಹೇ ವಿನಯೇ ಚೈವ ಯುಕ್ತೋ ವಾರಣವಾಜಿನಾಂ ॥ **2.1.28** ॥ 28

ಧನುರ್ವೇದವಿದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಲೋಕೇಽತಿರಥಸಮ್ಮತಃ।
ಅಭಿಯಾತಾ ಪ್ರಹರ್ತಾ ಚ ಸೇನಾನಯವಿಶಾರದಃ ॥ **2.1.29** ॥ 29

ಅಪ್ರಧೃಷ್ಯಶ್ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕ್ರುದ್ಧೈರಪಿ ಸುರಾಸುರೈಃ।
ಅನಸೂಯೋ ಜಿತಕ್ರೋಧೋ ನ ದೃಪ್ತೋ ನ ಚ ಮತ್ಸರೀ ॥ **2.1.30** ॥ 30

ನಾವಜ್ಞೇಯಶ್ಚ ಭೂತಾನಾಂ ನ ಚ ಕಾಲವಶಾನುಗಃ।
ಏವಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೈರ್ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜಃ ॥ **2.1.31** ॥ 31

ಸಮ್ಮತಸ್ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಸುಧಾಯಾಃ ಕ್ಷಮಾಗುಣೈಃ।
ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಬೃಹಸ್ಪತೇಸ್ತುಲ್ಯೋ ವೀರ್ಯೇ ಚಾಪಿ ಶಚೀಪತೇಃ ॥ **2.1.32** ॥ 32

ತಥಾ ಸರ್ವಪ್ರಜಾಕಾಂತೈಃ ಪ್ರೀತಿಸಂಜನನೈಃ ಪಿತುಃ।
ಗುಣೈರ್ಬಿರುರುಚೇ ರಾಮೋ ದೀಪ್ತಃ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಂಶುಭಿಃ ॥ **2.1.33** ॥ 33

ತಮೇವಂವೃತ್ತಸಂಪನ್ನಮಪ್ರಧೃಷ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ।
ಲೋಕನಾಥೋಪಮಂ ನಾಥಮಕಾಮಯತ ಮೇದಿನೀ ॥ **2.1.34** ॥ 34

ಏತೈಸ್ತು ಬಹುಭಿರ್ಯುಕ್ತಂ ಗುಣೈರನುಪಮೈಃ ಸುತಂ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಶರಥೋ ರಾಜಾ ಚಕ್ರೇ ಚಿಂತಾಂ ಪರಂತಪಃ ॥ **2.1.35** ॥ 35

ಅಥ ರಾಜ್ಞೋ ಬಭೂವೈವ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ಚಿರಜೀವಿನಃ।
ಪ್ರೀತಿರೇಷಾ ಕಥಂ ರಾಮೋ ರಾಜಾ ಸ್ಯಾನ್ಮಯಿ ಜೀವತಿ ॥ **2.1.36** ॥ 36

ಏಷಾ ಹ್ಯಸ್ಯ ಪರಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಹೃದಿ ಸಂಪರಿವರ್ತತೇ।
ಕದಾ ನಾಮ ಸುತಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಭಿಷಿಕ್ತಮಹಂ ಪ್ರಿಯಂ ॥ **2.1.37** ॥ 37

ವೃದ್ಧಿಕಾಮೋ ಹಿ ಲೋಕಸ್ಯ ಸರ್ವಭೂತಾನುಕಂಪಕಃ।
ಮತ್ತಃ ಪ್ರಿಯತರೋ ಲೋಕೇ ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ವೃಷ್ಟಿಮಾನ್ ॥ **2.1.38** ॥ 38

ಯಮಶಕ್ರಸಮೋ ವೀರ್ಯೇ ಬೃಹಸ್ಪತಿಸಮೋ ಮತೌ।
ಮಹೀಧರಸಮೋ ಧೃತ್ಯಾಂ ಮತ್ತಶ್ಚ ಗುಣವತ್ತರಃ ॥ **2.1.39** ॥ 39

ಮಹೀಮಹಮಿಮಾಂ ಕೃತ್ಸ್ನಾಮಧಿತಿಷ್ಠಂತಮಾತ್ಮಜಂ।
ಅನೇನ ವಯಸಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಥಾ ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ನುಯಾಂ ॥ **2.1.40** ॥ 40

ಇತ್ಯೇವಂ ವಿವಿಧೈಸ್ತೈಸ್ತೈರನ್ಯಪಾರ್ಥಿವದುರ್ಲಭೈಃ।
ಶಿಷ್ಟೈರಪರಿಮೇಯೈಶ್ಚ ಲೋಕೇ ಲೋಕೋತ್ತರೈರ್ಗುಣೈಃ ॥ **2.1.41** ॥ 41

ತಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತದಾ ರಾಜಾ ಯುಕ್ತಂ ಸಮುದಿತೈರ್ಗುಣೈಃ।
ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಸಚಿವೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಯೌವರಾಜ್ಯಮಮನ್ಯತ ॥ **2.1.42** ॥ 42

ದಿವ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ಭೂಮೌ ಚ ಘೋರಮುತ್ಪಾತಜಂ ಭಯಂ।
ಸಂಚಚಕ್ಷೇಽಥ ಮೇಧಾವೀ ಶರೀರೇ ಚಾತ್ಮನೋ ಜರಾಂ ॥ **2.1.43** ॥ 43

ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಾನನಸ್ಯಾಥ ಶೋಕಾಪನುದಮಾತ್ಮನಃ।
ಲೋಕೇ ರಾಮಸ್ಯ ಬುಬುಧೇ ಸಂಪ್ರಿಯತ್ವಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **2.1.44** ॥ 44

ಆತ್ಮನಶ್ಚ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಚ ಶ್ರೇಯಸೇ ಚ ಪ್ರಿಯೇಣ ಚ।
ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾಲೇ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ತ್ವರಿತವಾನ್ ನೃಪಃ ॥ **2.1.45** ॥ 45

ನಾನಾನಗರವಾಸ್ತವ್ಯಾನ್ ಪೃಥಗ್ಜಾನಪದಾನಪಿ।
ಸಮಾನಿನಾಯ ಮೇದಿನ್ಯಾಂ ಪ್ರಧಾನಾನ್ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ ॥ **2.1.46** ॥ 46

ತಾನ್ ವೇಶ್ಮನಾನಾಭರಣೈರ್ಯಥಾರ್ಹಂ ಪ್ರತಿಪೂಜಿತಾನ್।
ದದರ್ಶಾಲಂಕೃತೋ ರಾಜಾ ಪ್ರಜಾಪತಿರಿವ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **2.1.47** ॥ 47

ನ ತು ಕೇಕಯರಾಜಾನಂ ಜನಕಂ ವಾ ನರಾಧಿಪಃ।
ತ್ವರಯಾ ಚಾನಯಾಮಾಸ ಪಶ್ಚಾತ್ತೌ ಶ್ರೋಷ್ಯತಃ ಪ್ರಿಯಂ ॥ **2.1.48** ॥ 48

ಅಥೋಪವಿಷ್ಟೇ ನೃಪತೌ ತಸ್ಮಿನ್ ಪರಪುರಾರ್ದನೇ।
ತತಃ ಪ್ರವಿವಿಶುಃ ಶೇಷಾ ರಾಜಾನೋ ಲೋಕಸಮ್ಮತಾಃ ॥ **2.1.49** ॥ 49

ಅಥ ರಾಜವಿತೀರ್ಣೇಷು ವಿವಿಧೇಷ್ವಾಸನೇಷು ಚ।
ರಾಜಾನಮೇವಾಭಿಮುಖಾ ನಿಷೇದುರ್ನಿಯತಾ ನೃಪಾಃ ॥ **2.1.50** ॥ 50

ಸ ಲಬ್ಧಮಾನೈರ್ವಿನಯಾನ್ವಿತೈರ್ನೃಪೈಃ
ಪುರಾಲಯೈರ್ಜಾನಪದೈಶ್ಚ ಮಾನವೈಃ।

ಉಪೋಪವಿಷ್ಟೈರ್ನೃಪತಿರ್ವೃತೋ ಬಭೌ
ಸಹಸ್ರಚಕ್ಷುರ್ಭಗವಾನಿವಾಮರೈಃ ॥ **2.1.51** ॥ 51

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪ್ರಥಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ದಶರಥಕರ್ತೃಕಃ ಶ್ರೀರಾಮರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕಪ್ರಸ್ತಾವಃ ಸಂಸತ್ಸದಸ್ಯೈಃ ಶ್ರೀರಾಮಗುಣಾನಾಂ ವರ್ಣನಂ ಕುರ್ವದ್ಭಿರುಕ್ತಪ್ರಸ್ತಾವಸ್ಯ ಸಹರ್ಷಂ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತಂ ಸಮರ್ಥನಂ

ತತಃ ಪರಿಷದಂ ಸರ್ವಾಮಾಮಂತ್ರ್ಯ ವಸುಧಾಧಿಪಃ।
ಹಿತಮುದ್ಧರ್ಷಣಂ ಚೈವಮುವಾಚ ಪ್ರಥಿತಂ ವಚಃ ॥ **2.2.1** ॥ 52

ದುಂದುಭಿಸ್ವರಕಲ್ಪೇನ ಗಂಭೀರೇಣಾನುನಾದಿನಾ।
ಸ್ವರೇಣ ಮಹತಾ ರಾಜಾ ಜೀಮೂತ ಇವ ನಾದಯನ್ ॥ **2.2.2** ॥ 53

ರಾಜಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತೇನ ಕಾಂತೇನಾನುಪಮೇನ ಚ।
ಉವಾಚ ರಸಯುಕ್ತೇನ ಸ್ವರೇಣ ನೃಪತಿರ್ನ್ಯಪಾನ್ ॥ **2.2.3** ॥ 54

ವಿದಿತಂ ಭವತಾಮೇತದ್ ಯಥಾ ಮೇ ರಾಜ್ಯಮುತ್ತಮಂ।
ಪೂರ್ವಕೈರ್ಮಮ ರಾಜೇಂದ್ರೈಃ ಸುತವತ್ ಪರಿಪಾಲಿತಂ ॥ **2.2.4** ॥ 55

ಸೋಽಹಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಭಿಃ ಸರ್ವೈರ್ನರೇಂದ್ರೈಃ ಪ್ರತಿಪಾಲಿತಂ।
ಶ್ರೇಯಸಾ ಯೋಕ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸುಖಾರ್ಹಮಖಿಲಂ ಜಗತ್ ॥ **2.2.5** ॥ 56

ಮಯಾಪ್ಯಾಚರಿತಂ ಪೂರ್ವೈಃ ಪಂಥಾನಮನುಗಚ್ಛತಾ।
ಪ್ರಜಾ ನಿತ್ಯಮನಿದ್ರೇಣ ಯಥಾಶಕ್ತ್ಯಭಿರಕ್ಷಿತಾಃ ॥ **2.2.6** ॥ 57

ಇದಂ ಶರೀರಂ ಕೃತ್ಸ್ನಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಚರತಾ ಹಿತಂ।
ಪಾಂಡುರಸ್ಯಾತಪತ್ರಸ್ಯ ಚ್ಛಾಯಾಯಾಂ ಜರಿತಂ ಮಯಾ ॥ **2.2.7** ॥ 58

ಪ್ರಾಪ್ಯ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಬಹೂನ್ಯಾಯೂಂಷಿ ಜೀವತಃ।
ಜೀರ್ಣಸ್ಯಾಸ್ಯ ಶರೀರಸ್ಯ ವಿಶ್ರಾಂತಿಮಭಿರೋಚಯೇ ॥ **2.2.8** ॥ 59

ರಾಜಪ್ರಭಾವಜುಷ್ಟಾಂ ಚ ದುರ್ವಹಾಮಜಿತೇಂದ್ರಿಯೈಃ।
ಪರಿಶ್ರಾಂತೋಽಸ್ಮಿ ಲೋಕಸ್ಯ ಗುರ್ವೀಂ ಧರ್ಮಧುರಂ ವಹನ್ ॥ **2.2.9** ॥ 60

ಸೋಽಹಂ ವಿಶ್ರಾಮಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಪುತ್ರಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಜಾಹಿತೇ।
ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟಾನಿಮಾನ್ ಸರ್ವಾನನುಮಾನ್ಯ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಾನ್ ॥ **2.2.10** ॥ 61

ಅನುಜಾತೋ ಹಿ ಮಾಂ ಸರ್ವೈರ್ಗುಣೈಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಮಾತ್ಮಜಃ।
ಪುರಂದರಸಮೋ ವೀರ್ಯೇ ರಾಮಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ ॥ **2.2.11** ॥ 62

ತಂ ಚಂದ್ರಮಿವ ಪುಷ್ಯೇಣ ಯುಕ್ತಂ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಂ।
ಯೌವರಾಜ್ಯೇ ನಿಯೋಕ್ತಾಸ್ಮಿ ಪ್ರಾತಃ ಪುರುಷಪುಂಗವಂ ॥ **2.2.12** ॥ 63

ಅನುರೂಪಃ ಸ ವೋ ನಾಥೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಗ್ರಜಃ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಪಿ ನಾಥೇನ ಯೇನ ಸ್ಯಾನ್ನಾಥವತ್ತರಂ ॥ **2.2.13** ॥ 64

ಅನೇನ ಶ್ರೇಯಸಾ ಸದ್ಯಃ ಸಂಯೋಕ್ಷ್ಯೇಽಹಮಿಮಾಂ ಮಹೀಂ।
ಗತಕ್ಲೇಶೋ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಸುತೇ ತಸ್ಮಿನ್ ನಿವೇಶ್ಯ ವೈ॥ **2.2.14** ॥ 65

ಯದಿದಂ ಮೇಽನುರೂಪಾರ್ಥಂ ಮಯಾ ಸಾಧು ಸುಮಂತ್ರಿತಂ।
ಭವಂತೋ ಮೇಽನುಮನ್ಯಂತಾಂ ಕಥಂ ವಾ ಕರವಾಣ್ಯಹಂ ॥ **2.2.15** ॥ 66

ಯದ್ಯಪ್ಯೇಷಾ ಮಮ ಪ್ರೀತಿರ್ಹಿತಮನ್ಯದ್ ವಿಚಿಂತ್ಯತಾಂ।
ಅನ್ಯಾ ಮಧ್ಯಸ್ಥಚಿಂತಾ ತು ವಿಮರ್ದಾಭ್ಯಧಿಕೋದಯಾ ॥ **2.2.16** ॥ 67

ಇತಿ ಬ್ರುವಂತಂ ಮುದಿತಾಃ ಪ್ರತ್ಯನಂದನ್ ನೃಪಾ ನೃಪಂ।
ವೃಷ್ಟಿಮಂತಂ ಮಹಾಮೇಘಂ ನರ್ದಂತ ಇವ ಬರ್ಹಿಣಃ ॥ **2.2.17** ॥ 68

ಸ್ನಿಗ್ಧೋಽನುನಾದಃ ಸಂಜಜ್ಞೇ ತತೋ ಹರ್ಷಸಮೀರಿತಃ।
ಜನೌಘೋದ್ಧುಷ್ಟಸನ್ನಾದೋ ಮೇದಿನೀಂ ಕಂಪಯನ್ನಿವ ॥ **2.2.18** ॥ 69

ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಿದುಷೋ ಭಾವಮಾಜ್ಞಾಯ ಸರ್ವಶಃ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬಲಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ಪೌರಜಾನಪದೈಃ ಸಹ ॥ **2.2.19** ॥ 70

ಸಮೇತ್ಯ ತೇ ಮಂತ್ರಯಿತುಂ ಸಮತಾಗತಬುದ್ಧಯಃ।
ಊಚುಶ್ಚ ಮನಸಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವೃದ್ಧಂ ದಶರಥಂ ನೃಪಂ ॥ **2.2.20** ॥ 71

ಅನೇಕವರ್ಷಸಾಹಸ್ರೋ ವೃದ್ಧಸ್ತ್ವಮಸಿ ಪಾರ್ಥಿವ।
ಸ ರಾಮಂ ಯುವರಾಜಾನಮಭಿಷಿಂಚಸ್ವ ಪಾರ್ಥಿವಂ ॥ **2.2.21** ॥ 72

ಇಚ್ಛಾಮೋ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹುಂ ರಘುವೀರಂ ಮಹಾಬಲಂ।
ಗಜೇನ ಮಹತಾ ಯಾಂತಂ ರಾಮಂ ಛತ್ರಾವೃತಾನನಂ ॥ **2.2.22** ॥ 73

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ತೇಷಾಂ ಮನಃಪ್ರಿಯಂ।
ಅಜಾನನ್ನಿವ ಜಿಜ್ಞಾಸುರಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.2.23** ॥ 74

ಶ್ರುತ್ವೈತದ್ ವಚನಂ ಯನ್ಮೇ ರಾಘವಂ ಪತಿಮಿಚ್ಛಥ।
ರಾಜಾನಃ ಸಂಶಯೋಽಯಂ ಮೇ ತದಿದಂ ಬ್ರೂತ ತತ್ತ್ವತಃ ॥ **2.2.24** ॥ 75

ಕಥಂ ನು ಮಯಿ ಧರ್ಮೇಣ ಪೃಥಿವೀಮನುಶಾಸತಿ।
ಭವಂತೋ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಂತಿ ಯುವರಾಜಂ ಮಹಾಬಲಂ ॥ **2.2.25** ॥ 76

ತೇ ತಮೂಚುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪೌರಜಾನಪದೈಃ ಸಹ।
ಬಹವೋ ನೃಪ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಾಃ ಸಂತಿ ಸುತಸ್ಯ ತೇ ॥ **2.2.26** ॥ 77

ಗುಣಾನ್ ಗುಣವತೋ ದೇವ ದೇವಕಲ್ಪಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ಪ್ರಿಯಾನಾನಂದನಾನ್ ಕೃತ್ಸ್ನಾನ್ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮೋಽದ್ಯ ತಾನ್ ಶೃಣು ॥ **2.2.27** ॥ 78

ದಿವ್ಯೈರ್ಗುಣೈಃ ಶಕ್ರಸಮೋ ರಾಮಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ।
ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಭ್ಯೋಽಪಿ ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ಹ್ಯತಿರಿಕ್ತೋ ವಿಶಾಂಪತೇ ॥ **2.2.28** ॥ 79

ರಾಮಃ ಸತ್ಪುರುಷೋ ಲೋಕೇ ಸತ್ಯಃ ಸತ್ಯಪರಾಯಣಃ।
ಸಾಕ್ಷಾದ್ ರಾಮಾದ್ ವಿನಿರ್ವೃತ್ತೋ ಧರ್ಮಶ್ಚಾಪಿ ಶ್ರಿಯಾ ಸಹ ॥ **2.2.29** ॥ 80

ಪ್ರಜಾಸುಖತ್ವೇ ಚಂದ್ರಸ್ಯ ವಸುಧಾಯಾಃ ಕ್ಷಮಾಗುಣೈಃ।
ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಬೃಹಸ್ಪತೇಸ್ತುಲ್ಯೋ ವೀರ್ಯೇ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಚೀಪತೇಃ ॥ **2.2.30** ॥ 81

ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸತ್ಯಸಂಧಶ್ಚ ಶೀಲವಾನನಸೂಯಕಃ।
ಕ್ಷಾಂತಃ ಸಾಂತ್ವಯಿತಾ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಃ ಕೃತಜ್ಞೋ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **2.2.31** ॥ 82

ಮೃದುಶ್ಚ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತಶ್ಚ ಸದಾ ಭವ್ಯೋಽನಸೂಯಕಃ।
ಪ್ರಿಯವಾದೀ ಚ ಭೂತಾನಾಂ ಸತ್ಯವಾದೀ ಚ ರಾಘವಃ ॥ **2.2.32** ॥ 83

ಬಹುಶ್ರುತಾನಾಂ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮುಪಾಸಿತಾ।
ತೇನಾಸ್ಯೇಹಾತುಲಾ ಕೀರ್ತಿರ್ಯಶಸ್ತೇಜಶ್ಚ ವರ್ಧತೇ ॥ **2.2.33** ॥ 84

ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರೇಷು ವಿಶಾರದಃ।
ಸಮ್ಯಗ್ ವಿದ್ಯಾವ್ರತಸ್ನಾತೋ ಯಥಾವತ್ ಸಾಂಗವೇದವಿತ್ ॥ **2.2.34** ॥ 85

ಗಾಂಧರ್ವೇ ಚ ಭುವಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಬಭೂವ ಭರತಾಗ್ರಜಃ।
ಕಲ್ಯಾಣಾಭಿಜನಃ ಸಾಧುರದೀನಾತ್ಮಾ ಮಹಾಮತಿಃ ॥ **2.2.35** ॥ 86

ದ್ವಿಜೈರಭಿವಿನೀತಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠೈರ್ಧರ್ಮಾರ್ಥನೈಪುಣೈಃ।
ಯದಾ ವ್ರಜತಿ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ಗ್ರಾಮಾರ್ಥೇ ನಗರಸ್ಯ ವಾ ॥ **2.2.36** ॥ 87

ಗತ್ವಾ ಸೌಮಿತ್ರಿಸಹಿತೋ ನಾವಿಜಿತ್ಯ ನಿವರ್ತತೇ।
ಸಂಗ್ರಾಮಾತ್ ಪುನರಾಗತ್ಯ ಕುಂಜರೇಣ ರಥೇನ ವಾ ॥ **2.2.37** ॥ 88

ಪೌರಾನ್ ಸ್ವಜನವನ್ನಿತ್ಯಂ ಕುಶಲಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛತಿ।
ಪುತ್ರೇಷ್ವಗ್ನಿಷು ದಾರೇಷು ಪ್ರೇಷ್ಯಶಿಷ್ಯಗಣೇಷು ಚ ॥ **2.2.38** ॥ 89

ನಿಖಿಲೇನಾನುಪೂರ್ವ್ಯಾ ಚ ಪಿತಾ ಪುತ್ರಾನಿವೌರಸಾನ್।
ಶುಶ್ರೂಷಂತೇ ಚ ವಃ ಶಿಷ್ಯಾಃ ಕಚ್ಚಿದ್ ವರ್ಮಸು ದಂಶಿತಾಃ ॥ **2.2.39** ॥ 90

ಇತಿ ವಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸದಾ ರಾಮೋಽಭಿಭಾಷತೇ।
ವ್ಯಸನೇಷು ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಭೃಶಂ ಭವತಿ ದುಃಖಿತಃ ॥ **2.2.40** ॥ 91

ಉತ್ಸವೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ಪಿತೇವ ಪರಿತುಷ್ಯತಿ।
ಸತ್ಯವಾದೀ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ವೃದ್ಧಸೇವೀ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **2.2.41** ॥ 92

ಸ್ಮಿತಪೂರ್ವಾಭಿಭಾಷೀ ಚ ಧರ್ಮಂ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾಶ್ರಿತಃ।
ಸಮ್ಯಗ್ಯೋಕ್ತಾ ಶ್ರೇಯಸಾಂ ಚ ನ ವಿಗೃಹ್ಯಕಥಾರುಚಿಃ ॥ **2.2.42** ॥ 93

ಉತ್ತರೋತ್ತರಯುಕ್ತೌ ಚ ವಕ್ತಾ ವಾಚಸ್ಪತಿರ್ಯಥಾ।
ಸುಭ್ರೂರಾಯತತಾಮ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ ವಿಷ್ಣುರಿವ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.2.43** ॥ 94

ರಾಮೋ ಲೋಕಾಭಿರಾಮೋಽಯಂ ಶೌರ್ಯವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮೈಃ।
ಪ್ರಜಾಪಾಲನಸಂಯುಕ್ತೋ ನ ರಾಗೋಪಹತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **2.2.44** ॥ 95

ಶಕ್ತಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಪ್ಯೇಷ ಭೋಕ್ತುಂ ಕಿಂ ನು ಮಹೀಮಿಮಾಂ।
ನಾಸ್ಯ ಕ್ರೋಧಃ ಪ್ರಸಾದಶ್ಚ ನಿರರ್ಥೋಽಸ್ತಿ ಕದಾಚನ ॥ **2.2.45** ॥ 96

ಹಂತ್ಯೇಷ ನಿಯಮಾದ್ ವಧ್ಯಾನವಧ್ಯೇಷು ನ ಕುಪ್ಯತಿ।
ಯುನಕ್ತ್ಯರ್ಥೈಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಶ್ಚ ತಮಸೌ ಯತ್ರ ತುಷ್ಯತಿ ॥ **2.2.46** ॥ 97

ದಾಂತೈಃ ಸರ್ವಪ್ರಜಾಕಾಂತೈಃ ಪ್ರೀತಿಸಂಜನನೈರ್ನೃಣಾಂ।
ಗುಣೈರ್ವಿರೋಚತೇ ರಾಮೋ ದೀಪ್ತಃ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಂಶುಭಿಃ ॥ **2.2.47** ॥ 98

ತಮೇವಂಗುಣಸಂಪನ್ನಂ ರಾಮಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ।
ಲೋಕಪಾಲೋಪಮಂ ನಾಥಮಕಾಮಯತ ಮೇದಿನೀ ॥ **2.2.48** ॥ 99

ವತ್ಸಃ ಶ್ರೇಯಸಿ ಜಾತಸ್ತೇ ದಿಷ್ಟ್ಯಾಸೌ ತವ ರಾಘವಃ।
ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪುತ್ರಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತೋ ಮಾರೀಚ ಇವ ಕಶ್ಯಪಃ ॥ **2.2.49** ॥ 100

ಬಲಮಾರೋಗ್ಯಮಾಯುಶ್ಚ ರಾಮಸ್ಯ ವಿದಿತಾತ್ಮನಃ।
ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯೇಷು ಸಗಂಧರ್ವೋರಗೇಷು ಚ ॥ **2.2.50** ॥ 101

ಆಶಂಸತೇ ಜನಃ ಸರ್ವೋ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ಪುರವರೇ ತಥಾ।
ಆಭ್ಯಂತರಶ್ಚ ಬಾಹ್ಯಶ್ಚ ಪೌರಜಾನಪದೋ ಜನಃ ॥ **2.2.51** ॥ 102

ಸ್ತ್ರಿಯೋ ವೃದ್ಧಾಸ್ತರುಣ್ಯಶ್ಚ ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತಃ ಸಮಾಹಿತಾಃ।
ಸರ್ವಾ ದೇವಾನ್ನಮಸ್ಯಂತಿ ರಾಮಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಮನಸ್ವಿನಃ।
ತೇಷಾಂ ತದ್ ಯಾಚಿತಂ ದೇವ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ಸಮೃದ್ಧ್ಯತಾಂ ॥ **2.2.52** ॥ 103

ರಾಮಮಿಂದೀವರಶ್ಯಾಮಂ ಸರ್ವಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣಂ।
ಪಶ್ಯಾಮೋ ಯೌವರಾಜ್ಯಸ್ಥಂ ತವ ರಾಜೋತ್ತಮಾತ್ಮಜಂ ॥ **2.2.53** ॥ 104

ತಂ ದೇವದೇವೋಪಮಮಾತ್ಮಜಂ ತೇ
ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಹಿತೇ ನಿವಿಷ್ಟಂ।
ಹಿತಾಯ ನಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮುದಾರಜುಷ್ಟಂ
ಮುದಾಭಿಷೇಕ್ತುಂ ವರದ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.2.54** ॥ 105

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಿತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತೃತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಸಿಷ್ಠವಾಮದೇವೌ ಪ್ರತಿ ಶ್ರೀರಾಮರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕಸಾಮಗ್ರೀಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯಾನುರೋಧಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಸೇವಕಾನ್ ಪ್ರತಿ ತದನುರೂಪಾದೇಶಸ್ಯ ದಾನಂ ರಾಜಾಜ್ಞಯಾ ಸುಮಂತ್ರೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ರಾಜಸಭಾಯಾಮಾನಯನಂ ರಾಜ್ಞಾ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ಹಿತಸ್ಯೋಪದೇಶಶ್ಚ

ತೇಷಾಮಂಜಲಿಪದ್ಮಾನಿ ಪ್ರಗೃಹೀತಾನಿ ಸರ್ವಶಃ।
ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾಬ್ರವೀದ್ ರಾಜಾ ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಿಯಹಿತಂ ವಚಃ ॥ **2.3.1** ॥ 106

ಅಹೋಽಸ್ಮಿ ಪರಮಪ್ರೀತಃ ಪ್ರಭಾವಶ್ಚಾತುಲೋ ಮಮ।
ಯನ್ಮೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ಯೌವರಾಜ್ಯಸ್ಥಮಿಚ್ಛಥ ॥ **2.3.2** ॥ 107

ಇತಿ ಪ್ರತ್ಯರ್ಚಿತಾನ್ ರಾಜಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಿದಮಬ್ರವೀತ್।
ವಸಿಷ್ಠಂ ವಾಮದೇವಂ ಚ ತೇಷಾಮೇವೋಪಶೃಣ್ವತಾಂ ॥ **2.3.3** ॥ 108

ಚೈತ್ರಃ ಶ್ರೀಮಾನಯಂ ಮಾಸಃ ಪುಣ್ಯಃ ಪುಷ್ಪಿತಕಾನನಃ।
ಯೌವರಾಜ್ಯಾಯ ರಾಮಸ್ಯ ಸರ್ವಮೇವೋಪಕಲ್ಪ್ಯತಾಂ ॥ **2.3.4** ॥ 109

ರಾಜ್ಞಸ್ತೂಪರತೇ ವಾಕ್ಯೇ ಜನಘೋಷೋ ಮಹಾನಭೂತ್।
ಶನೈಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಶಾಂತೇ ಚ ಜನಘೋಷೇ ಜನಾಧಿಪಃ ॥ **2.3.5** ॥ 110

ವಸಿಷ್ಠಂ ಮುನಿಶಾರ್ದೂಲಂ ರಾಜಾ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್।
ಅಭಿಷೇಕಾಯ ರಾಮಸ್ಯ ಯತ್ ಕರ್ಮ ಸಪರಿಚ್ಛದಂ ॥ **2.3.6** ॥ 111

ತದದ್ಯ ಭಗವನ್ ಸರ್ವಮಾಜ್ಞಾಪಯಿತುಮರ್ಹಸಿ।
ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಭೂಮಿಪಾಲಸ್ಯ ವಸಿಷ್ಠೋ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ ॥ **2.3.7** ॥ 112

ಆದಿದೇಶಾಗ್ರತೋ ರಾಜ್ಞಃ ಸ್ಥಿತಾನ್ ಯುಕ್ತಾನ್ ಕೃತಾಂಜಲೀನ್।
ಸುವರ್ಣಾದೀನಿ ರತ್ನಾನಿ ಬಲೀನ್ ಸರ್ವೌಷಧೀರಪಿ ॥ **2.3.8** ॥ 113

ಶುಕ್ಲಮಾಲ್ಯಾನಿ ಲಾಜಾಂಶ್ಚ ಪೃಥಕ್ ಚ ಮಧುಸರ್ಪಿಷೀ।
ಅಹತಾನಿ ಚ ವಾಸಾಂಸಿ ರಥಂ ಸರ್ವಾಯುಧಾನ್ಯಪಿ ॥ **2.3.9** ॥ 114

ಚತುರಂಗಬಲಂ ಚೈವ ಗಜಂ ಚ ಶುಭಲಕ್ಷಣಂ।
ಚಾಮರವ್ಯಜನೇ ಚೋಭೇ ಧ್ವಜಂ ಛತ್ರಂ ಚ ಪಾಂಡುರಂ ॥ **2.3.10** ॥ 115

ಶತಂ ಚ ಶಾತಕುಂಭಾನಾಂ ಕುಂಭಾನಾಮಗ್ನಿವರ್ಚಸಾಂ।
ಹಿರಣ್ಯಶೃಂಗಮೃಷಭಂ ಸಮಗ್ರಂ ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮ ಚ ॥ **2.3.11** ॥ 116

ಯಚ್ಚಾನ್ಯತ್ ಕಿಂಚಿದೇಷ್ಟವ್ಯಂ ತತ್ ಸರ್ವಮುಪಕಲ್ಪ್ಯತಾಂ।
ಉಪಸ್ಥಾಪಯತ ಪ್ರಾತರಗ್ನ್ಯಾಗಾರೇ ಮಹೀಪತೇಃ ॥ **2.3.12** ॥ 117

ಅಂತಃಪುರಸ್ಯ ದ್ವಾರಾಣಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ನಗರಸ್ಯ ಚ।
ಚಂದನಸ್ರಗ್ಭಿರರ್ಚ್ಯಂತಾಂ ಧೂಪೈಶ್ಚ ಘ್ರಾಣಹಾರಿಭಿಃ ॥ **2.3.13** ॥ 118

ಪ್ರಶಸ್ತಮನ್ನಂ ಗುಣವದ್ ದಧಿಕ್ಷೀರೋಪಸೇಚನಂ।
ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಶತಸಾಹಸ್ರಂ ಯತ್ಪ್ರಕಾಮಮಲಂ ಭವೇತ್ ॥ **2.3.14** ॥ 119

ಸತ್ಕೃತ್ಯ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಶ್ವಃ ಪ್ರಭಾತೇ ಪ್ರದೀಯತಾಂ।
ಘೃತಂ ದಧಿ ಚ ಲಾಜಾಶ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಶ್ಚಾಪಿ ಪುಷ್ಕಲಾಃ ॥ **2.3.15** ॥ 120

ಸೂರ್ಯೇಽಭ್ಯುದಿತಮಾತ್ರೇ ಶ್ವೋ ಭವಿತಾ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಂ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ನಿಮಂತ್ರ್ಯಂತಾಂ ಕಲ್ಪ್ಯಂತಾಮಾಸನಾನಿ ಚ ॥ **2.3.16** ॥ 121

ಆಬಧ್ಯಂತಾಂ ಪತಾಕಾಶ್ಚ ರಾಜಮಾರ್ಗಶ್ಚ ಸಿಚ್ಯತಾಂ।
ಸರ್ವೇ ಚ ತಾಲಾಪಚರಾ ಗಣಿಕಾಶ್ಚ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ ॥ **2.3.17** ॥ 122

ಕಕ್ಷ್ಯಾಂ ದ್ವಿತೀಯಾಮಾಸಾದ್ಯ ತಿಷ್ಠಂತು ನೃಪವೇಶ್ಮನಃ।
ದೇವಾಯತನಚೈತ್ಯೇಷು ಸಾನ್ನಭಕ್ಷ್ಯಾಃ ಸದಕ್ಷಿಣಾಃ ॥ **2.3.18** ॥ 123

ಉಪಸ್ಥಾಪಯಿತವ್ಯಾಃ ಸ್ಯುರ್ಮಾಲ್ಯಯೋಗ್ಯಾಃ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್।
ದೀರ್ಘಾಸಿಬದ್ಧಗೋಧಾಶ್ಚ ಸನ್ನದ್ಧಾ ಮೃಷ್ಟವಾಸಸಃ ॥ **2.3.19** ॥ 124

ಮಹಾರಾಜಾಂಗನಂ ಶೂರಾಃ ಪ್ರವಿಶಂತು ಮಹೋದಯಂ।
ಏವಂ ವ್ಯಾದಿಶ್ಯ ವಿಪ್ರೌ ತು ಕ್ರಿಯಾಸ್ತತ್ರ ವಿನಿಷ್ಠಿತೌ ॥ **2.3.20** ॥ 125

ಚಕ್ರತುಶ್ಚೈವ ಯಚ್ಚೇಷಂ ಪಾರ್ಥಿವಾಯ ನಿವೇದ್ಯ ಚ।
ಕೃತಮಿತ್ಯೇವ ಚಾಬ್ರೂತಾಮಭಿಗಮ್ಯ ಜಗತ್ಪತಿಂ ॥ **2.3.21** ॥ 126

ಯಥೋಕ್ತವಚನಂ ಪ್ರೀತೌ ಹರ್ಷಯುಕ್ತೌ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮೌ।
ತತಃ ಸುಮಂತ್ರಂ ದ್ಯುತಿಮಾನ್ ರಾಜಾ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.3.22** ॥ 127

ರಾಮಃ ಕೃತಾತ್ಮಾ ಭವತಾ ಶೀಘ್ರಮಾನೀಯತಾಮಿತಿ।
ಸ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಸುಮಂತ್ರೋ ರಾಜಶಾಸನಾತ್ ॥ **2.3.23** ॥ 128

ರಾಮಂ ತತ್ರಾನಯಾಂಚಕ್ರೇ ರಥೇನ ರಥಿನಾಂ ವರಂ।
ಅಥ ತತ್ರ ಸಹಾಸೀನಾಸ್ತದಾ ದಶರಥಂ ನೃಪಂ ॥ **2.3.24** ॥ 129

ಪ್ರಾಚ್ಯೋದೀಚ್ಯಾ ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಶ್ಚ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಭೂಮಿಪಾಃ।
ಮ್ಲೇಚ್ಛಾಶ್ಚಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ವನಶೈಲಾಂತವಾಸಿನಃ ॥ **2.3.25** ॥ 130

ಉಪಾಸಾಂಚಕ್ರಿರೇ ಸರ್ವೇ ತಂ ದೇವಾ ವಾಸವಂ ಯಥಾ।
ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಸ ರಾಜರ್ಷಿರ್ಮರುತಾಮಿವ ವಾಸವಃ ॥ **2.3.26** ॥ 131

ಪ್ರಾಸಾದಸ್ಥೋ ದಶರಥೋ ದದರ್ಶಾಯಾಂತಮಾತ್ಮಜಂ।
ಗಂಧರ್ವರಾಜಪ್ರತಿಮಂ ಲೋಕೇ ವಿಖ್ಯಾತಪೌರುಷಂ ॥ **2.3.27** ॥ 132

ದೀರ್ಘಬಾಹುಂ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಂ ಮತ್ತಮಾತಂಗಗಾಮಿನಂ।
ಚಂದ್ರಕಾಂತಾನನಂ ರಾಮಮತೀವ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಂ ॥ **2.3.28** ॥ 133

ರೂಪೌದಾರ್ಯಗುಣೈಃ ಪುಂಸಾಂ ದೃಷ್ಟಿಚಿತ್ತಾಪಹಾರಿಣಂ।
ಘರ್ಮಾಭಿತಪ್ತಾಃ ಪರ್ಜನ್ಯಂ ಹ್ಲಾದಯಂತಮಿವ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **2.3.29** ॥ 134

ನ ತತರ್ಪ ಸಮಾಯಾಂತಂ ಪಶ್ಯಮಾನೋ ನರಾಧಿಪಃ।
ಅವತಾರ್ಯ ಸುಮಂತ್ರಸ್ತು ರಾಘವಂ ಸ್ಯಂದನೋತ್ತಮಾತ್ ॥ **2.3.30** ॥ 135

ಪಿತುಃ ಸಮೀಪಂ ಗಚ್ಛಂತಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಪೃಷ್ಠತೋಽನ್ವಗಾತ್।
ಸ ತಂ ಕೈಲಾಸಶೃಂಗಾಭಂ ಪ್ರಾಸಾದಂ ರಘುನಂದನಃ ॥ **2.3.31** ॥ 136

ಆರುರೋಹ ನೃಪಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸಹಸಾ ತೇನ ರಾಘವಃ।
ಸ ಪ್ರಾಂಜಲಿರಭಿಪ್ರೇತ್ಯ ಪ್ರಣತಃ ಪಿತುರಂತಿಕೇ ॥ **2.3.32** ॥ 137

ನಾಮ ಸ್ವಂ ಶ್ರಾವಯನ್ ರಾಮೋ ವವಂದೇ ಚರಣೌ ಪಿತುಃ।
ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಣತಂ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಂ ನೃಪಃ ॥ **2.3.33** ॥ 138

ಗೃಹ್ಯಾಂಜಲೌ ಸಮಾಕೃಷ್ಯ ಸಸ್ವಜೇ ಪ್ರಿಯಮಾತ್ಮಜಂ।
ತಸ್ಮೈ ಚಾಭ್ಯುದ್ಯತಂ ಸಮ್ಯಙ್ಮಣಿಕಾಂಚನಭೂಷಿತಂ ॥ **2.3.34** ॥ 139

ದಿದೇಶ ರಾಜಾ ರುಚಿರಂ ರಾಮಾಯ ಪರಮಾಸನಂ।
ತಥಾಽಽಸನವರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವ್ಯದೀಪಯತ ರಾಘವಃ ॥ **2.3.35** ॥ 140

ಸ್ವಯೈವ ಪ್ರಭಯಾ ಮೇರುಮುದಯೇ ವಿಮಲೋ ರವಿಃ।
ತೇನ ವಿಭ್ರಾಜಿತಾ ತತ್ರ ಸಾ ಸಭಾಪಿ ವ್ಯರೋಚತ ॥ **2.3.36** ॥ 141

ವಿಮಲಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರಾ ಶಾರದೀ ದ್ಯೌರಿವೇಂದುನಾ।
ತಂ ಪಶ್ಯಮಾನೋ ನೃಪತಿಸ್ತುತೋಷ ಪ್ರಿಯಮಾತ್ಮಜಂ ॥ **2.3.37** ॥ 142

ಅಲಂಕೃತಮಿವಾತ್ಮಾನಮಾದರ್ಶತಲಸಂಸ್ಥಿತಂ।
ಸ ತಂ ಸುಸ್ಥಿತಮಾಭಾಷ್ಯ ಪುತ್ರಂ ಪುತ್ರವತಾಂ ವರಃ ॥ **2.3.38** ॥ 143

ಉವಾಚೇದಂ ವಚೋ ರಾಜಾ ದೇವೇಂದ್ರಮಿವ ಕಶ್ಯಪಃ।
ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯಾಮಸಿ ಮೇ ಪತ್ನ್ಯಾಂ ಸದೃಶ್ಯಾಂ ಸದೃಶಃ ಸುತಃ ॥ **2.3.39** ॥ 144

ಉತ್ಪನ್ನಸ್ತ್ವಂ ಗುಣಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಮಮ ರಾಮಾತ್ಮಜಃ ಪ್ರಿಯಃ।
ತ್ವಯಾ ಯತಃ ಪ್ರಜಾಶ್ಚೇಮಾಃ ಸ್ವಗುಣೈರನುರಂಜಿತಾಃ ॥ **2.3.40** ॥ 145

ತಸ್ಮಾತ್ ತ್ವಂ ಪುಷ್ಯಯೋಗೇನ ಯೌವರಾಜ್ಯಮವಾಪ್ನುಹಿ।
ಕಾಮತಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಕೃತ್ಯೈವ ನಿರ್ಜೇತೋ ಗುಣವಾನಿತಿ ॥ **2.3.41** ॥ 146

ಗುಣವತ್ಯಪಿ ತು ಸ್ನೇಹಾತ್ ಪುತ್ರ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಹಿತಂ।
ಭೂಯೋ ವಿನಯಮಾಸ್ಥಾಯ ಭವ ನಿತ್ಯಂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **2.3.42** ॥ 147

ಕಾಮಕ್ರೋಧಸಮುತ್ಥಾನಿ ತ್ಯಜಸ್ವ ವ್ಯಸನಾನಿ ಚ।
ಪರೋಕ್ಷಯಾ ವರ್ತಮಾನೋ ವೃತ್ತ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಯಾ ತಥಾ ॥ **2.3.43** ॥ 148

ಅಮಾತ್ಯಪ್ರಭೃತೀಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಶ್ಚೈವಾನುರಂಜಯ।
ಕೋಷ್ಠಾಗಾರಾಯುಧಾಗಾರೈಃ ಕೃತ್ವಾ ಸನ್ನಿಚಯಾನ್ ಬಹೂನ್ ॥ **2.3.44** ॥ 149

ಇಷ್ಟಾನುರಕ್ತಪ್ರಕೃತಿರ್ಯಃ ಪಾಲಯತಿ ಮೇದಿನೀಂ।
ತಸ್ಯ ನಂದಂತಿ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಲಬ್ಧ್ವಾಮೃತಮಿವಾಮರಾಃ ॥ **2.3.45** ॥ 150

ತಸ್ಮಾತ್ ಪುತ್ರ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ನಿಯಮ್ಯೈವಂ ಸಮಾಚರ।
ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಸುಹೃದಸ್ತಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಕಾರಿಣಃ ॥ **2.3.46** ॥ 151

ತ್ವರಿತಾಃ ಶೀಘ್ರಮಾಗತ್ಯ ಕೌಸಲ್ಯಾಯೈ ನ್ಯವೇದಯನ್।
ಸಾ ಹಿರಣ್ಯಂ ಚ ಗಾಶ್ಚೈವ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ॥ **2.3.47** ॥ 152

ವ್ಯಾದಿದೇಶ ಪ್ರಿಯಾಖ್ಯೇಭ್ಯಃ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಪ್ರಮದೋತ್ತಮಾ।
ಅಥಾಭಿವಾದ್ಯ ರಾಜಾನಂ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ರಾಘವಃ।
ಯಯೌ ಸ್ವಂ ದ್ಯುತಿಮದ್ ವೇಶ್ಮ ಜನೌಘೈಃ ಪ್ರತಿಪೂಜಿತಃ ॥ **2.3.48** ॥ 153

ತೇ ಚಾಪಿ ಪೌರಾ ನೃಪತೇರ್ವಚಸ್ತ -
ಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತದಾ ಲಾಭಮಿವೇಷ್ಟಮಾಶು।

ನರೇಂದ್ರಮಾಮಂತ್ರ್ಯ ಗೃಹಾಣಿ ಗತ್ವಾ
ದೇವಾನ್ ಸಮಾನರ್ಚುರಭಿಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ॥ **2.3.49** ॥ 154

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತೃತೀಯಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುರ್ಥಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ವೋ ರಾಮಾಭಿಷೇಕಂ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ರಾಜ್ಞಾ ಸುಮಂತ್ರಂ ಪ್ರೇಷ್ಯ ತೇನ ಸಮಾನೀತಂ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ಕಿಂಚಿದಾವಶ್ಯಕಂ ನಿವೇದ್ಯ ತಸ್ಯ ಸ್ವಗೃಹೇ ಪ್ರಸ್ಥಾಪನಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಕೌಸಲ್ಯಾಭವನಂ ಗತ್ವಾ ಮಾತರಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವಾಭಿಷೇಕವೃತ್ತಸ್ಯ ಸೂಚನಂ ಮಾತುರಾಶಿಷಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕಂ ವಾರ್ತಾಲಾಪಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಕೀಯೇ ಭವನೇ ತಸ್ಯ ಗಮನಂ

ಗತೇಷ್ವಥ ನೃಪೋ ಭೂಯಃ ಪೌರೇಷು ಸಹ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ।
ಮಂತ್ರಯಿತ್ವಾ ತತಶ್ಚಕ್ರೇ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಃ ಸ ನಿಶ್ಚಯಂ ॥ **2.4.1** ॥ 155

ಶ್ವ ಏವ ಪುಷ್ಯೋ ಭವಿತಾ ಶ್ವೋಽಭಿಷೇಚ್ಯಸ್ತು ಮೇ ಸುತಃ।
ರಾಮೋ ರಾಜೀವಪತ್ರಾಕ್ಷೋ ಯುವರಾಜ ಇತಿ ಪ್ರಭುಃ ॥ **2.4.2** ॥ 156

ಅಥಾಂತರ್ಗೃಹಮಾವಿಶ್ಯ ರಾಜಾ ದಶರಥಸ್ತದಾ।
ಸೂತಮಾಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ರಾಮಂ ಪುನರಿಹಾನಯ ॥ **2.4.3** ॥ 157

ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತು ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಸೂತಃ ಪುನರುಪಾಯಯೌ।
ರಾಮಸ್ಯ ಭವನಂ ಶೀಘ್ರಂ ರಾಮಮಾನಯಿತುಂ ಪುನಃ ॥ **2.4.4** ॥ 158

ದ್ವಾಃಸ್ಥೈರಾವೇದಿತಂ ತಸ್ಯ ರಾಮಾಯಾಗಮನಂ ಪುನಃ।
ಶ್ರುತ್ವೈವ ಚಾಪಿ ರಾಮಸ್ತಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಶಂಕಾನ್ವಿತೋಽಭವತ್ ॥ **2.4.5** ॥ 159

ಪ್ರವೇಶ್ಯ ಚೈನಂ ತ್ವರಿತೋ ರಾಮೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್।
ಯದಾಗಮನಕೃತ್ಯಂ ತೇ ಭೂಯಸ್ತದ್ಬ್ರೂಹ್ಯಶೇಷತಃ ॥ **2.4.6** ॥ 160

ತಮುವಾಚ ತತಃ ಸೂತೋ ರಾಜಾ ತ್ವಾಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛತಿ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಮಾಣಂ ತತ್ರ ತ್ವಂ ಗಮನಾಯೇತರಾಯ ವಾ ॥ **2.4.7** ॥ 161

ಇತಿ ಸೂತವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮೋಽಪಿ ತ್ವರಯಾನ್ವಿತಃ।
ಪ್ರಯಯೌ ರಾಜಭವನಂ ಪುನದ್ರಷ್ಟುಂ ನರೇಶ್ವರಂ ॥ **2.4.8** ॥ 162

ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಾಮಂ ದಶರಥೋ ನೃಪಃ।
ಪ್ರವೇಶಯಾಮಾಸ ಗೃಹಂ ವಿವಕ್ಷುಃ ಪ್ರಿಯಮುತ್ತಮಂ ॥ **2.4.9** ॥ 163

ಪ್ರವಿಶನ್ನೇವ ಚ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಘವೋ ಭವನಂ ಪಿತುಃ।
ದದರ್ಶ ಪಿತರಂ ದೂರಾತ್ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥ **2.4.10** ॥ 164

ಪ್ರಣಮಂತಂ ತಮುತ್ಥಾಪ್ಯ ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಭೂಮಿಪಃ।
ಪ್ರದಿಶ್ಯ ಚಾಸನಂ ಚಾಸ್ಮೈ ರಾಮಂ ಚ ಪುನರಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.4.11** ॥ 165

ರಾಮ ವೃದ್ಧೋಽಸ್ಮಿ ದೀರ್ಘಾಯುರ್ಭುಕ್ತಾ ಭೋಗಾ ಯಥೇಪ್ಸಿತಾಃ।
ಅನ್ನವದ್ಭಿಃ ಕ್ರತುಶತೈರ್ಯಥೇಷ್ಟಂ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೈಃ ॥ **2.4.12** ॥ 166

ಜಾತಮಿಷ್ಟಮಪತ್ಯಂ ಮೇ ತ್ವಮದ್ಯಾನುಪಮಂ ಭುವಿ।
ದತ್ತಮಿಷ್ಟಮಧೀತಂ ಚ ಮಯಾ ಪುರುಷಸತ್ತಮ ॥ **2.4.13** ॥ 167

ಅನುಭೂತಾನಿ ಚೇಷ್ಟಾನಿ ಮಯಾ ವೀರ ಸುಖಾನ್ಯಪಿ।
ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃವಿಪ್ರಾಣಾಮನೃಣೋಽಸ್ಮಿ ತಥಾಽಽತ್ಮನಃ ॥ **2.4.14** ॥ 168

ನ ಕಿಂಚಿನ್ಮಮ ಕರ್ತವ್ಯಂ ತವಾನ್ಯತ್ರಾಭಿಷೇಚನಾತ್।
ಅತೋ ಯತ್ತ್ವಾಮಹಂ ಬ್ರೂಯಾಂ ತನ್ಮೇ ತ್ವಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.4.15** ॥ 169

ಅದ್ಯ ಪ್ರಕೃತಯಃ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ವಾಮಿಚ್ಛಂತಿ ನರಾಧಿಪಂ।
ಅತಸ್ತ್ವಾಂ ಯುವರಾಜಾನಮಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುತ್ರಕ ॥ **2.4.16** ॥ 170

ಅಪಿ ಚಾದ್ಯಾಶುಭಾನ್ ರಾಮ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ ಪಶ್ಯಾಮಿ ರಾಘವ।
ಸನಿರ್ಘಾತಾ ದಿವೋಲ್ಕಾಶ್ಚ ಪತಂತಿ ಹಿ ಮಹಾಸ್ವನಾಃ ॥ **2.4.17** ॥ 171

ಅವಷ್ಟಬ್ಧಂ ಚ ಮೇ ರಾಮ ನಕ್ಷತ್ರಂ ದಾರುಣಗ್ರಹೈಃ।
ಆವೇದಯಂತಿ ದೈವಜ್ಞಾಃ ಸೂರ್ಯಾಂಗಾರಕರಾಹುಭಿಃ ॥ **2.4.18** ॥ 172

ಪ್ರಾಯೇಣ ಚ ನಿಮಿತ್ತಾನಾಮೀದೃಶಾನಾಂ ಸಮುದ್ಭವೇ।
ರಾಜಾ ಹಿ ಮೃತ್ಯುಮಾಪ್ನೋತಿ ಘೋರಾಂ ಚಾಪದಮೃಚ್ಛತಿ ॥ **2.4.19** ॥ 173

ತದ್ ಯಾವದೇವ ಮೇ ಚೇತೋ ನ ವಿಮುಹ್ಯತಿ ರಾಘವ।
ತಾವದೇವಾಭಿಷಿಂಚಸ್ವ ಚಲಾ ಹಿ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಮತಿಃ ॥ **2.4.20** ॥ 174

ಅದ್ಯ ಚಂದ್ರೋಽಭ್ಯುಪಗಮತ್ ಪುಷ್ಯಾತ್ ಪೂರ್ವಂ ಪುನರ್ವಸುಂ।
ಶ್ವಃ ಪುಷ್ಯಯೋಗಂ ನಿಯತಂ ವಕ್ಷ್ಯಂತೇ ದೈವಚಿಂತಕಾಃ ॥ **2.4.21** ॥ 175

ತತ್ರ ಪುಷ್ಯೇಽಭಿಷಿಂಚಸ್ವ ಮನಸ್ತ್ವರಯತೀವ ಮಾಂ।
ಶ್ವಸ್ತ್ವಾಹಮಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯೌವರಾಜ್ಯೇ ಪರಂತಪ ॥ **2.4.22** ॥ 176

ತಸ್ಮಾತ್ ತ್ವಯಾದ್ಯಪ್ರಭೃತಿ ನಿಶೇಯಂ ನಿಯತಾತ್ಮನಾ।
ಸಹ ವಧ್ವೋಪವಸ್ತವ್ಯಾ ದರ್ಭಪ್ರಸ್ತರಶಾಯಿನಾ ॥ **2.4.23** ॥ 177

ಸುಹೃದಶ್ಚಾಪ್ರಮತ್ತಾಸ್ತ್ವಾಂ ರಕ್ಷಂತ್ವದ್ಯ ಸಮಂತತಃ।
ಭವಂತಿ ಬಹುವಿಘ್ನಾನಿ ಕಾರ್ಯಾಣ್ಯೇವಂವಿಧಾನಿ ಹಿ ॥ **2.4.24** ॥ 178

ವಿಪ್ರೋಷಿತಶ್ಚ ಭರತೋ ಯಾವದೇವ ಪುರಾದಿತಃ।
ತಾವದೇವಾಭಿಷೇಕಸ್ತೇ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲೋ ಮತೋ ಮಮ ॥ **2.4.25** ॥ 179

ಕಾಮಂ ಖಲು ಸತಾಂ ವೃತ್ತೇ ಭ್ರಾತಾ ತೇ ಭರತಃ ಸ್ಥಿತಃ।
ಜ್ಯೇಷ್ಠಾನುವರ್ತೀ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಾನುಕ್ರೋಶೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **2.4.26** ॥ 180

ಕಿಂ ನು ಚಿತ್ತಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮನಿತ್ಯಮಿತಿ ಮೇ ಮತಂ।
ಸತಾಂ ಚ ಧರ್ಮನಿತ್ಯಾನಾಂ ಕೃತಶೋಭಿ ಚ ರಾಘವ ॥ **2.4.27** ॥ 181

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸೋಽಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಶ್ವೋಭಾವಿನ್ಯಭಿಷೇಚನೇ।
ವ್ರಜೇತಿ ರಾಮಃ ಪಿತರಮಭಿವಾದ್ಯಾಭ್ಯಯಾದ್ ಗೃಹಂ ॥ **2.4.28** ॥ 182

ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚಾತ್ಮನೋ ವೇಶ್ಮ ರಾಜ್ಞಾऽऽದಿಷ್ಟೇऽಭಿಷೇಚನೇ।
ತತ್ಕ್ಷಣಾದೇವ ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ಮಾತುರಂತಃಪುರಂ ಯಯೌ ॥ **2.4.29** ॥ 183

ತತ್ರ ತಾಂ ಪ್ರವಣಾಮೇವ ಮಾತರಂ ಕ್ಷೌಮವಾಸಿನೀಂ।
ವಾಗ್ಯತಾಂ ದೇವತಾಗಾರೇ ದದರ್ಶಾಯಾಚತೀಂ ಶ್ರಿಯಂ ॥ **2.4.30** ॥ 184

ಪ್ರಾಗೇವ ಚಾಗತಾ ತತ್ರ ಸುಮಿತ್ರಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ತಥಾ।
ಸೀತಾ ಚಾನಯಿತಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಿಯಂ ರಾಮಾಭಿಷೇಚನಂ ॥ **2.4.31** ॥ 185

ತಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇऽಪಿ ಕೌಸಲ್ಯಾ ತಸ್ಥಾವಾಮೀಲಿತೇಕ್ಷಣಾ।
ಸುಮಿತ್ರಯಾನ್ವಾಸ್ಯಮಾನಾ ಸೀತಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಚ ॥ **2.4.32** ॥ 186

ಶ್ರುತ್ವಾ ಪುಷ್ಯೇ ಚ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಯೌವರಾಜ್ಯೇऽಭಿಷೇಚನಂ।
ಪ್ರಾಣಾಯಾಮೇನ ಪುರುಷಂ ಧ್ಯಾಯಮಾನಾ ಜನಾರ್ದನಂ ॥ **2.4.33** ॥ 187

ತಥಾ ಸನಿಯಮಾಮೇವ ಸೋऽಭಿಗಮ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯ ಚ।
ಉವಾಚ ವಚನಂ ರಾಮೋ ಹರ್ಷಯಂಸ್ತಾಮಿದಂ ವರಂ ॥ **2.4.34** ॥ 188

ಅಂಬ ಪಿತ್ರಾ ನಿಯುಕ್ತೋऽಸ್ಮಿ ಪ್ರಜಾಪಾಲನಕರ್ಮಣಿ।
ಭವಿತಾ ಶ್ವೋऽಭಿಷೇಕೋ ಮೇ ಯಥಾ ಮೇ ಶಾಸನಂ ಪಿತುಃ ॥ **2.4.35** ॥ 189

ಸೀತಯಾಪ್ಯುಪವಸ್ತವ್ಯಾ ರಜನೀಯಂ ಮಯಾ ಸಹ।
ಏವಮುಕ್ತಮುಪಾಧ್ಯಾಯೈಃ ಸ ಹಿ ಮಾಮುಕ್ತವಾನ್ ಪಿತಾ ॥ **2.4.36** ॥ 190

ಯಾನಿ ಯಾನ್ಯತ್ರ ಯೋಗ್ಯಾನಿ ಶ್ವೋಭಾವಿನ್ಯಭಿಷೇಚನೇ।
ತಾನಿ ಮೇ ಮಂಗಲಾನ್ಯದ್ಯ ವೈದೇಹ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಕಾರಯ ॥ **2.4.37** ॥ 191

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತು ಕೌಸಲ್ಯಾ ಚಿರಕಾಲಾಭಿಕಾಂಕ್ಷಿತಂ।
ಹರ್ಷಬಾಷ್ಪಾಕುಲಂ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ರಾಮಮಭಾಷತ ॥ **2.4.38** ॥ 192

ವತ್ಸ ರಾಮ ಚಿರಂ ಜೀವ ಹತಾಸ್ತೇ ಪರಿಪಂಥಿನಃ।
ಜ್ಞಾತೀನ್ ಮೇ ತ್ವಂ ಶ್ರಿಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಸುಮಿತ್ರಾಯಾಶ್ಚ ನಂದಯ ॥ **2.4.39** ॥ 193

ಕಲ್ಯಾಣೇ ಬತ ನಕ್ಷತ್ರೇ ಮಯಾ ಜಾತೋಽಸಿ ಪುತ್ರಕ।
ಯೇನ ತ್ವಯಾ ದಶರಥೋ ಗುಣೈರಾರಾಧಿತಃ ಪಿತಾ ॥ **2.4.40** ॥ 194

ಅಮೋಘಂ ಬತ ಮೇ ಕ್ಷಾಂತಂ ಪುರುಷೇ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣೇ।
ಯೇಯಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುರಾಜಶ್ರೀಃ ಪುತ್ರ ತ್ವಾಂ ಸಂಶ್ರಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.4.41** ॥ 195

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತೋ ಮಾತ್ರಾ ತು ರಾಮೋ ಭ್ರಾತರಮಬ್ರವೀತ್।
ಪ್ರಾಂಜಲಿಂ ಪ್ರಹ್ವಮಾಸೀನಮಭಿವೀಕ್ಷ್ಯ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ ॥ **2.4.42** ॥ 196

ಲಕ್ಷ್ಮಣೇಮಾಂ ಮಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ಪ್ರಶಾಧಿ ತ್ವಂ ವಸುಂಧರಾಂ।
ದ್ವಿತೀಯಂ ಮೇಽಂತರಾತ್ಮಾನಂ ತ್ವಾಮಿಯಂ ಶ್ರೀರುಪಸ್ಥಿತಾ ॥ **2.4.43** ॥ 197

ಸೌಮಿತ್ರೇ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ಭೋಗಾಂಸ್ತ್ವಮಿಷ್ಟಾನ್ ರಾಜ್ಯಫಲಾನಿ ಚ।
ಜೀವಿತಂ ಚಾಪಿ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ತ್ವದರ್ಥಮಭಿಕಾಮಯೇ ॥ **2.4.44** ॥ 198

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ರಾಮೋ ಮಾತರಾವಭಿವಾದ್ಯ ಚ।
ಅಭ್ಯನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಸೀತಾಂ ಚ ಯಯೌ ಸ್ವಂ ಚ ನಿವೇಶನಂ ॥ **2.4.45** ॥ 199

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುರ್ಥಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜ್ಞೋಽನುರೋಧೇನ ಸೀತಾಸಹಿತಾಯ ಶ್ರೀರಾಮಾಯ ವಸಿಷ್ಠಕರ್ತೃಕಮುಪವಾಸವ್ರತದೀಕ್ಷಾದಾನಂ ವಸಿಷ್ಠೇನ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರತಿ ವೃತ್ತಸ್ಯಾಸ್ಯ ನಿವೇದನಂ ರಾಜ್ಞಃ ಸ್ವಾಂತಃಪುರೇ ಪ್ರವೇಶಃ

ಸಂದಿಶ್ಯ ರಾಮಂ ನೃಪತಿಃ ಶ್ವೋಭಾವಿನ್ಯಭಿಷೇಚನೇ।
ಪುರೋಹಿತಂ ಸಮಾಹೂಯ ವಸಿಷ್ಠಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.5.1** ॥ 200

ಗಚ್ಛೋಪವಾಸಂ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ಕಾರಯಾದ್ಯ ತಪೋಧನ।
ಶ್ರೇಯಸೇ ರಾಜ್ಯಲಾಭಾಯ ವಧ್ವಾ ಸಹ ಯತವ್ರತ ॥ **2.5.2** ॥ 201

ತಥೇತಿ ಚ ಸ ರಾಜಾನಮುಕ್ತ್ವಾ ವೇದವಿದಾಂ ವರಃ।
ಸ್ವಯಂ ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾನ್ ಯಯೌ ರಾಮನಿವೇಶನಂ ॥ **2.5.3** ॥ 202

ಉಪವಾಸಯಿತುಂ ವೀರಂ ಮಂತ್ರವಿನ್ಮಂತ್ರಕೋವಿದಂ।
ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಂ ರಥವರಂ ಯುಕ್ತಮಾಸ್ಥಾಯ ಸುಧೃತವ್ರತಃ ॥ **2.5.4** ॥ 203

ಸ ರಾಮಭವನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪಾಂಡುರಾಭ್ರಘನಪ್ರಭಂ।
ತಿಸ್ರಃ ಕಕ್ಷ್ಯಾ ರಥೇನೈವ ವಿವೇಶ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ ॥ **2.5.5** ॥ 204

ತಮಾಗತಮೃಷಿಂ ರಾಮಸ್ತ್ವರನ್ನಿವ ಸಸಂಭ್ರಮಂ।
ಮಾನಯಿಷ್ಯನ್ ಸ ಮಾನಾರ್ಹಂ ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ನಿವೇಶನಾತ್ ॥ **2.5.6** ॥ 205

ಅಭ್ಯೇತ್ಯ ತ್ವರಮಾಣೋಽಥ ರಥಾಭ್ಯಾಶಂ ಮನೀಷಿಣಃ।
ತತೋಽವತಾರಯಾಮಾಸ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ರಥಾತ್ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.5.7** ॥ 206

ಸ ಚೈನಂ ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಭಾಷ್ಯಾಭಿಪ್ರಸಾದ್ಯ ಚ।
ಪ್ರಿಯಾರ್ಹಂ ಹರ್ಷಯನ್ ರಾಮಮಿತ್ಯುವಾಚ ಪುರೋಹಿತಃ ॥ **2.5.8** ॥ 207

ಪ್ರಸನ್ನಸ್ತೇ ಪಿತಾ ರಾಮ ಯತ್ತ್ವಂ ರಾಜ್ಯಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ।
ಉಪವಾಸಂ ಭವಾನದ್ಯ ಕರೋತು ಸಹ ಸೀತಯಾ ॥ **2.5.9** ॥ 208

ಪ್ರಾತಸ್ತ್ವಾಮಭಿಷೇಕ್ತಾ ಹಿ ಯೌವರಾಜ್ಯೇ ನರಾಧಿಪಃ।
ಪಿತಾ ದಶರಥಃ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಯಯಾತಿಂ ನಹುಷೋ ಯಥಾ ॥ **2.5.10** ॥ 209

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ತದಾ ರಾಮಮುಪವಾಸಂ ಯತವ್ರತಃ।
ಮಂತ್ರವತ್ ಕಾರಯಾಮಾಸ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಸಹಿತಂ ಶುಚಿಃ ॥ **2.5.11** ॥ 210

ತತೋ ಯಥಾವದ್ ರಾಮೇಣ ಸ ರಾಜ್ಞೋ ಗುರುರರ್ಚಿತಃ।
ಅಭ್ಯನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ಯಯೌ ರಾಮನಿವೇಶನಾತ್ ॥ **2.5.12** ॥ 211

ಸುಹದ್ಭಿಸ್ತತ್ರ ರಾಮೋಽಪಿ ಸಹಾಸೀನಃ ಪ್ರಿಯಂವದೈಃ।
ಸಭಾಜಿತೋ ವಿವೇಶಾಥ ತಾನನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.5.13** ॥ 212

ಹೃಷ್ಟನಾರೀನರಯುತಂ ರಾಮವೇಶ್ಮ ತದಾ ಬಭೌ।
ಯಥಾ ಮತ್ತದ್ವಿಜಗಣಂ ಪ್ರಫುಲ್ಲನಲಿನಂ ಸರಃ ॥ **2.5.14** ॥ 213

ಸ ರಾಜಭವನಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ತಸ್ಮಾದ್ ರಾಮನಿವೇಶನಾತ್।
ನಿರ್ಗತ್ಯ ದದೃಶೇ ಮಾರ್ಗಂ ವಸಿಷ್ಠೋ ಜನಸಂವೃತಂ ॥ **2.5.15** ॥ 214

ವೃಂದವೃಂದೈರಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ರಾಜಮಾರ್ಗಾಃ ಸಮಂತತಃ।
ಬಭೂವುರಭಿಸಂಬಾಧಾಃ ಕುತೂಹಲಜನೈರ್ವೃತಾಃ ॥ **2.5.16** ॥ 215

ಜನವೃಂದೋರ್ಮಿಸಂಘರ್ಷಹರ್ಷಸ್ವನವೃತಸ್ತದಾ।
ಬಭೂವ ರಾಜಮಾರ್ಗಸ್ಯ ಸಾಗರಸ್ಯೇವ ನಿಃಸ್ವನಃ ॥ **2.5.17** ॥ 216

ಸಿಕ್ತಸಮ್ಮೃಷ್ಟರಥ್ಯಾ ಹಿ ತಥಾ ಚ ವನಮಾಲಿನೀ।
ಆಸೀದಯೋಧ್ಯಾ ತದಹಃ ಸಮುಚ್ಛ್ರಿತಗೃಹಧ್ವಜಾ ॥ **2.5.18** ॥ 217

ತದಾ ಹ್ಯಯೋಧ್ಯಾನಿಲಯಃ ಸಸ್ತ್ರೀಬಾಲಾಕುಲೋ ಜನಃ।
ರಾಮಾಭಿಷೇಕಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ನಾಕಾಂಕ್ಷನ್ನುದಯಂ ರವೇಃ ॥ **2.5.19** ॥ 218

ಪ್ರಜಾಲಂಕಾರಭೂತಂ ಚ ಜನಸ್ಯಾನಂದವರ್ಧನಂ।
ಉತ್ಸುಕೋಽಭೂಜನೋ ದ್ರಷ್ಟುಂ ತಮಯೋಧ್ಯಾಮಹೋತ್ಸವಂ ॥ **2.5.20** ॥ 219

ಏವಂ ತಜ್ಜನಸಂಬಾಧಂ ರಾಜಮಾರ್ಗಂ ಪುರೋಹಿತಃ।
ವ್ಯೂಹನ್ನಿವ ಜನೌಘಂ ತಂ ಶನೈ ರಾಜಕುಲಂ ಯಯೌ ॥ **2.5.21** ॥ 220

ಸಿತಾಭ್ರಶಿಖರಪ್ರಖ್ಯಂ ಪ್ರಾಸಾದಮಧಿರುಹ್ಯ ಚ।
ಸಮೀಯಾಯ ನರೇಂದ್ರೇಣ ಶಕ್ರೇಣೇವ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ ॥ **2.5.22** ॥ 221

ತಮಾಗತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಹಿತ್ವಾ ರಾಜಾಸನಂ ನೃಪಃ।
ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸ್ವಮತಂ ತಸ್ಮೈ ಕೃತಮಿತ್ಯಭಿವೇದಯತ್ ॥ **2.5.23** ॥ 222

ತೇನ ಚೈವ ತದಾ ತುಲ್ಯಂ ಸಹಾಸೀನಾಃ ಸಭಾಸದಃ।
ಆಸನೇಭ್ಯಃ ಸಮುತ್ತಸ್ಥುಃ ಪೂಜಯಂತಃ ಪುರೋಹಿತಂ ॥ **2.5.24** ॥ 223

ಗುರುಣಾ ತ್ವಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ಮನುಜೌಘಂ ವಿಸೃಜ್ಯ ತಂ।
ವಿವೇಶಾಂತಃಪುರಂ ರಾಜಾ ಸಿಂಹೋ ಗಿರಿಗುಹಾಮಿವ ॥ **2.5.25** ॥ 224

ತದಗ್ರ್ಯವೇಷಪ್ರಮದಾಜನಾಕುಲಂ
ಮಹೇಂದ್ರವೇಶ್ಮಪ್ರತಿಮಂ ನಿವೇಶನಂ।
ವ್ಯದೀಪಯಂಶ್ಚಾರು ವಿವೇಶ ಪಾರ್ಥಿವಃ
ಶಶೀವ ತಾರಾಗಣಸಂಕುಲಂ ನಭಃ ॥ **2.5.26** ॥ 225

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಷ್ಠಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಸೀತಸ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ನಿಯಮಪರಾಯಣತಾ ಸಂಹೃಷ್ಟೈಃ ಪುರಜನೈರ್ನಗರಸ್ಯಾಲಂಕರಣಂ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರತಿ ಕೃತಜ್ಞತಾಪ್ರಕಟನಂ ಚ ಪುರ್ಯ್ಯಾಂ ಜಾನಪದಜನಾನಾಂ ಸಮುದಾಯಸ್ಯೈಕತ್ರಸಮವಾಯಃ

ಗತೇ ಪುರೋಹಿತೇ ರಾಮಃ ಸ್ನಾತೋ ನಿಯತಮಾನಸಃ।
ಸಹ ಪತ್ನ್ಯಾ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ್ಯಾ ನಾರಾಯಣಮುಪಾಗಮತ್ ॥ **2.6.1** ॥ 226

ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಶಿರಸಾ ಪಾತ್ರೀಂ ಹವಿಷೋ ವಿಧಿವತ್ ತತಃ।
ಮಹತೇ ದೈವತಾಯಾಜ್ಯಂ ಜುಹಾವ ಜ್ವಲಿತಾನಲೇ ॥ **2.6.2** ॥ 227

ಶೇಷಂ ಚ ಹವಿಷಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಶ್ಯಾಶಾಸ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಿಯಂ।
ಧ್ಯಾಯನ್ನಾರಾಯಣಂ ದೇವಂ ಸ್ವಾಸ್ತೀರ್ಣೇ ಕುಶಸಂಸ್ತರೇ ॥ **2.6.3** ॥ 228

ವಾಗ್ಯತಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಭೂತ್ವಾ ನಿಯತಮಾನಸಃ।
ಶ್ರೀಮತ್ಯಾಯತನೇ ವಿಷ್ಣೋಃ ಶಿಶ್ಯೇ ನರವರಾತ್ಮಜಃ ॥ **2.6.4** ॥ 229

ಏಕಯಾಮಾವಶಿಷ್ಟಾಯಾಂ ರಾತ್ರ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿವಿಬುಧ್ಯ ಸಃ।
ಅಲಂಕಾರವಿಧಿಂ ಸಮ್ಯಕ್ ಕಾರಯಾಮಾಸ ವೇಶ್ಮನಃ ॥ **2.6.5** ॥ 230

ತತ್ರ ಶೃಣ್ವನ್ ಸುಖಾ ವಾಚಃ ಸೂತಮಾಗಧವಂದಿನಾಂ।
ಪೂರ್ವಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸೀನೋ ಜಜಾಪ ಸುಸಮಾಹಿತಃ ॥ **2.6.6** ॥ 231

ತುಷ್ಟಾವ ಪ್ರಣತಶ್ಚೈವ ಶಿರಸಾ ಮಧುಸೂದನಂ।
ವಿಮಲಕ್ಷೌಮಸಂವೀತೋ ವಾಚಯಾಮಾಸ ಸ ದ್ವಿಜಾನ್ ॥ **2.6.7** ॥ 232

ತೇಷಾಂ ಪುಣ್ಯಾಹಘೋಷೋಽಥ ಗಂಭೀರಮಧುರಸ್ತಥಾ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ಪೂರಯಾಮಾಸ ತೂರ್ಯಘೋಷಾನುನಾದಿತಃ ॥ **2.6.8** ॥ 233

ಕೃತೋಪವಾಸಂ ತು ತದಾ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಸಹ ರಾಘವಂ।
ಅಯೋಧ್ಯಾನಿಲಯಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವಃ ಪ್ರಮುದಿತೋ ಜನಃ ॥ **2.6.9** ॥ 234

ತತಃ ಪೌರಜನಃ ಸರ್ವಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮಾಭಿಷೇಚನಂ।
ಪ್ರಭಾತಾಂ ರಜನೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಕ್ರೇ ಶೋಭಯಿತುಂ ಪುರೀಂ ॥ **2.6.10** ॥ 235

ಸಿತಾಭ್ರಶಿಖರಾಭೇಷು ದೇವತಾಯತನೇಷು ಚ।
ಚತುಷ್ಪಥೇಷು ರಥ್ಯಾಸು ಚೈತ್ಯೇಷ್ವಟ್ಟಾಲಕೇಷು ಚ ॥ **2.6.11** ॥ 236

ನಾನಾಪಣ್ಯಸಮೃದ್ಧೇಷು ವಣಿಜಾಮಾಪಣೇಷು ಚ।
ಕುಟುಂಬಿನಾಂ ಸಮೃದ್ಧೇಷು ಶ್ರೀಮತ್ಸು ಭವನೇಷು ಚ ॥ **2.6.12** ॥ 237

ಸಭಾಸು ಚೈವ ಸರ್ವಾಸು ವೃಕ್ಷೇಷ್ವಾಲಕ್ಷಿತೇಷು ಚ।
ಧ್ವಜಾಃ ಸಮುಚ್ಛ್ರಿತಾಃ ಸಾಧು ಪತಾಕಾಶ್ಚಾಭವಂಸ್ತಥಾ ॥ **2.6.13** ॥ 238

ನಟನರ್ತಕಸಂಘಾನಾಂ ಗಾಯಕಾನಾಂ ಚ ಗಾಯತಾಂ।
ಮನಃಕರ್ಣಸುಖಾ ವಾಚಃ ಶುಶ್ರಾವ ಜನತಾ ತತಃ ॥ **2.6.14** ॥ 239

ರಾಮಾಭಿಷೇಕಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ಕಥಾಶ್ಚಕ್ರುರ್ಮಿಥೋ ಜನಾಃ।
ರಾಮಾಭಿಷೇಕೇ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಚತ್ವರೇಷು ಗೃಹೇಷು ಚ ॥ **2.6.15** ॥ 240

ಬಾಲಾ ಅಪಿ ಕ್ರೀಡಮಾನಾ ಗೃಹದ್ವಾರೇಷು ಸಂಘಶಃ।
ರಾಮಾಭಿಷವಸಂಯುಕ್ತಾಶ್ಚಕ್ರುರೇವ ಕಥಾ ಮಿಥಃ ॥ **2.6.16** ॥ 241

ಕೃತಪುಷ್ಪೋಪಹಾರಶ್ಚ ಧೂಪಗಂಧಾಧಿವಾಸಿತಃ।
ರಾಜಮಾರ್ಗಃ ಕೃತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪೌರೈ ರಾಮಾಭಿಷೇಚನೇ ॥ **2.6.17** ॥ 242

ಪ್ರಕಾಶಕರಣಾರ್ಥಂ ಚ ನಿಶಾಗಮನಶಂಕಯಾ।
ದೀಪವೃಕ್ಷಾಂಸ್ತಥಾ ಚಕ್ರುರನುರಥ್ಯಾಸು ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.6.18** ॥ 243

ಅಲಂಕಾರಂ ಪುರಸ್ಯೈವಂ ಕೃತ್ವಾ ತತ್ ಪುರವಾಸಿನಃ।
ಆಕಾಂಕ್ಷಮಾಣಾ ರಾಮಸ್ಯ ಯೌವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ ॥ **2.6.19** ॥ 244

ಸಮೇತ್ಯ ಸಂಘಶಃ ಸರ್ವೇ ಚತ್ವರೇಷು ಸಭಾಸು ಚ।
ಕಥಯಂತೋ ಮಿಥಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಶಶಂಸುರ್ಜನಾಧಿಪಂ ॥ **2.6.20** ॥ 245

ಅಹೋ ಮಹಾತ್ಮಾ ರಾಜಾಯಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲನಂದನಃ।
ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವೃದ್ಧಂ ಸ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ರಾಮಂ ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯತಿ ॥ **2.6.21** ॥ 246

ಸರ್ವೇ ಹ್ಯನುಗೃಹೀತಾಃ ಸ್ಮ ಯನ್ನೋ ರಾಮೋ ಮಹೀಪತಿಃ।
ಚಿರಾಯ ಭವಿತಾ ಗೋಪ್ತಾ ದೃಷ್ಟಲೋಕಪರಾವರಃ ॥ **2.6.22** ॥ 247

ಅನುದ್ಧತಮನಾ ವಿದ್ವಾನ್ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಭ್ರಾತೃವತ್ಸಲಃ।
ಯಥಾ ಚ ಭ್ರಾತೃಷು ಸ್ನಿಗ್ಧಸ್ತಥಾಸ್ಮಾಸ್ವಪಿ ರಾಘವಃ ॥ **2.6.23** ॥ 248

ಚಿರಂ ಜೀವತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ರಾಜಾ ದಶರಥೋಽನಘಃ।
ಯತ್ಪ್ರಸಾದೇನಾಭಿಷಿಕ್ತಂ ರಾಮಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ ॥ **2.6.24** ॥ 249

ಏವಂವಿಧಂ ಕಥಯತಾಂ ಪೌರಾಣಾಂ ಶುಶ್ರುವುಃ ಪರೇ।
ದಿಗ್ಭ್ಯೋ ವಿಶ್ರುತವೃತ್ತಾಂತಾಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಜಾನಪದಾ ಜನಾಃ ॥ **2.6.25** ॥ 250

ತೇ ತು ದಿಗ್ಭ್ಯಃ ಪುರೀಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ದ್ರಷ್ಟುಂ ರಾಮಾಭಿಷೇಚನಂ।
ರಾಮಸ್ಯ ಪೂರಯಾಮಾಸುಃ ಪುರೀಂ ಜಾನಪದಾ ಜನಾಃ ॥ **2.6.26** ॥ 251

ಜನೌಘೈಸ್ತೈರ್ವಿಸರ್ಪದ್ಭಿಃ ಶುಶ್ರುವೇ ತತ್ರ ನಿಃಸ್ವನಃ।
ಪರ್ವಸೂದೀರ್ಣವೇಗಸ್ಯ ಸಾಗರಸ್ಯೇವ ನಿಃಸ್ವನಃ ॥ **2.6.27** ॥ 252

ತತಸ್ತದಿಂದ್ರಕ್ಷಯಸನ್ನಿಭಂ ಪುರಂ
ದಿದೃಕ್ಷುಭಿರ್ಜಾನಪದೈರುಪಾಹಿತೈಃ।

ಸಮಂತತಃ ಸಸ್ವನಮಾಕುಲಂ ಬಭೌ
ಸಮುದ್ರಯಾದೋಭಿರಿವಾರ್ಣವೋದಕಂ ॥ **2.6.28** ॥ 253

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷಷ್ಠಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭಾವಿನಃ ಶ್ರೀರಾಮಾಭಿಷೇಕಸ್ಯ ವೃತ್ತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಖಿನ್ನಯಾ ಮಂಥರಯಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಹೃದಯೇ ಭೇದಭಾವಸ್ಯೋತ್ಪಾದನಂ ಪ್ರೀತಯಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಕುಬ್ಜಾಯೈ ಪುರಸ್ಕಾರರೂಪೇಣಾಭೂಷಣಸ್ಯ ದಾನಂ ವರಂ ವರಯಿತುಂ ಪ್ರೇರಣಂ ಚ

ಜ್ಞಾತಿದಾಸೀ ಯತೋ ಜಾತಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ತು ಸಹೋಷಿತಾ।
ಪ್ರಾಸಾದಂ ಚಂದ್ರಸಂಕಾಶಮಾರುರೋಹ ಯದೃಚ್ಛಯಾ ॥ **2.7.1** ॥ 254

ಸಿಕ್ತರಾಜಪಥಾಂ ಕೃತ್ಸ್ನಾಂ ಪ್ರಕೀರ್ಣಕಮಲೋತ್ಪಲಾಂ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ಮಂಥರಾ ತಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಾಸಾದಾದನ್ವವೈಕ್ಷತ ॥ **2.7.2** ॥ 255

ಪತಾಕಾಭಿರ್ವರಾರ್ಹಾಭಿರ್ಧ್ವಜೈಶ್ಚ ಸಮಲಂಕೃತಾಂ।
ಸಿಕ್ತಾಂ ಚಂದನತೋಯೈಶ್ಚ ಶಿರಃಸ್ನಾತಜನೈರ್ಯುತಾಂ ॥ **2.7.3** ॥ 256

ಮಾಲ್ಯಮೋದಕಹಸ್ತೈಶ್ಚ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರೈರಭಿನಾದಿತಾಂ।
ಶುಕ್ಲದೇವಗೃಹದ್ವಾರಾಂ ಸರ್ವವಾದಿತ್ರನಾದಿತಾಂ ॥ **2.7.4** ॥ 257

ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಜನಾಕೀರ್ಣಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷನಿನಾದಿತಾಂ।
ಪ್ರಹೃಷ್ಟವರಹಸ್ತ್ಯಶ್ವಾಂ ಸಂಪ್ರಣರ್ದಿತಗೋವೃಷಾಂ ॥ **2.7.5** ॥ 258

ಹೃಷ್ಟಪ್ರಮುದಿತೈಃ ಪೌರೈರುಚ್ಛ್ರಿತಧ್ವಜಮಾಲಿನೀಂ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ಮಂಥರಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಂ ವಿಸ್ಮಯಮಾಗತಾ ॥ **2.7.6** ॥ 259

ಸಾ ಹರ್ಷೋತ್ಫುಲ್ಲನಯನಾಂ ಪಾಂಡುರಕ್ಷೌಮವಾಸಿನೀಂ।
ಅವಿದೂರೇ ಸ್ಥಿತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧಾತ್ರೀಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಮಂಥರಾ ॥ **2.7.7** ॥ 260

ಉತ್ತಮೇನಾಭಿಸಂಯುಕ್ತಾ ಹರ್ಷೇಣಾರ್ಥಪರಾ ಸತೀ।
ರಾಮಮಾತಾ ಧನಂ ಕಿಂ ನು ಜನೇಭ್ಯಃ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ॥ **2.7.8** ॥ 261

ಅತಿಮಾತ್ರಂ ಪ್ರಹರ್ಷಃ ಕಿಂ ಜನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಚ ಶಂಸ ಮೇ।
ಕಾರಯಿಷ್ಯತಿ ಕಿಂ ವಾಪಿ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ಮಹೀಪತಿಃ ॥ **2.7.9** ॥ 262

ವಿದೀರ್ಯಮಾಣಾ ಹರ್ಷೇಣ ಧಾತ್ರೀ ತು ಪರಯಾ ಮುದಾ।
ಆಚಚಕ್ಷೇಽಥ ಕುಬ್ಜಾಯೈ ಭೂಯಸೀಂ ರಾಘವೇ ಶ್ರಿಯಂ ॥ **2.7.10** ॥ 263

ಶ್ವಃ ಪುಷ್ಯೇಣ ಜಿತಕ್ರೋಧಂ ಯೌವರಾಜ್ಯೇನ ಚಾನಘಂ।
ರಾಜಾ ದಶರಥೋ ರಾಮಮಭಿಷೇಕ್ತಾ ಹಿ ರಾಘವಂ ॥ **2.7.11** ॥ 264

ಧಾತ್ರ್ಯಾಸ್ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುಬ್ಜಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಮರ್ಷಿತಾ।
ಕೈಲಾಸಶಿಖರಾಕಾರಾತ್ ಪ್ರಾಸಾದಾದವರೋಹತ ॥ **2.7.12** ॥ 265

ಸಾ ದಹ್ಯಮಾನಾ ಕ್ರೋಧೇನ ಮಂಥರಾ ಪಾಪದರ್ಶಿನೀ।
ಶಯಾನಾಮೇವ ಕೈಕೇಯೀಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.7.13** ॥ 266

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಮೂಢೇ ಕಿಂ ಶೇಷೇ ಭಯಂ ತ್ವಾಮಭಿವರ್ತತೇ।
ಉಪಪ್ಲುತಮಘೌಘೇನ ನಾತ್ಮಾನಮವಬುಧ್ಯಸೇ ॥ **2.7.14** ॥ 267

ಅನಿಷ್ಟೇ ಸುಭಗಾಕಾರೇ ಸೌಭಾಗ್ಯೇನ ವಿಕತ್ಥಸೇ।
ಚಲಂ ಹಿ ತವ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ನದ್ಯಾಃ ಸ್ರೋತ ಇವೋಷ್ಣಗೇ ॥ **2.7.15** ॥ 268

ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಕೈಕೇಯೀ ರುಷ್ಟಯಾ ಪರುಷಂ ವಚಃ।
ಕುಬ್ಜಯಾ ಪಾಪದರ್ಶಿನ್ಯಾ ವಿಷಾದಮಗಮತ್ ಪರಂ ॥ **2.7.16** ॥ 269

ಕೈಕೇಯೀ ತ್ವಬ್ರವೀತ್ ಕುಬ್ಜಾಂ ಕಚ್ಚಿತ್ ಕ್ಷೇಮಂ ನ ಮಂಥರೇ।
ವಿಷಣ್ಣವದನಾಂ ಹಿ ತ್ವಾಂ ಲಕ್ಷಯೇ ಭೃಶದುಃಖಿತಾಂ ॥ **2.7.17** ॥ 270

ಮಂಥರಾ ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಮಧುರಾಕ್ಷರಂ।
ಉವಾಚ ಕ್ರೋಧಸಂಯುಕ್ತಾ ವಾಕ್ಯಂ ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದಾ ॥ **2.7.18** ॥ 271

ಸಾ ವಿಷಣ್ಣತರಾ ಭೂತ್ವಾ ಕುಬ್ಜಾ ತಸ್ಯಾಂ ಹಿತೈಷಿಣೀ।
ವಿಷಾದಯಂತೀ ಪ್ರೋವಾಚ ಭೇದಯಂತೀ ಚ ರಾಘವಂ ॥ **2.7.19** ॥ 272

ಅಕ್ಷಯಂ ಸುಮಹದ್ ದೇವಿ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ತ್ವದ್ವಿನಾಶನಂ।
ರಾಮಂ ದಶರಥೋ ರಾಜಾ ಯೌವರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯತಿ ॥ **2.7.20** ॥ 273

ಸಾಸ್ಮ್ಯಗಾಧೇ ಭಯೇ ಮಗ್ನಾ ದುಃಖಶೋಕಸಮನ್ವಿತಾ।
ದಹ್ಯಮಾನಾನಲೇನೇವ ತ್ವದ್ಧಿತಾರ್ಥಮಿಹಾಗತಾ ॥ **2.7.21** ॥ 274

ತವ ದುಃಖೇನ ಕೈಕೇಯಿ ಮಮ ದುಃಖಂ ಮಹದ್ ಭವೇತ್।
ತ್ವದ್ವೃದ್ಧೌ ಮಮ ವೃದ್ಧಿಶ್ಚ ಭವೇದಿಹ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **2.7.22** ॥ 275

ನರಾಧಿಪಕುಲೇ ಜಾತಾ ಮಹಿಷೀ ತ್ವಂ ಮಹೀಪತೇಃ।
ಉಗ್ರತ್ವಂ ರಾಜಧರ್ಮಾಣಾಂ ಕಥಂ ದೇವಿ ನ ಬುಧ್ಯಸೇ ॥ **2.7.23** ॥ 276

ಧರ್ಮವಾದೀ ಶಠೋ ಭರ್ತಾ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣವಾದೀ ಚ ದಾರುಣಃ।
ಶುದ್ಧಭಾವೇನ ಜಾನೀಷೇ ತೇನೈವಮತಿಸಂಧಿತಾ ॥ **2.7.24** ॥ 277

ಉಪಸ್ಥಿತಃ ಪ್ರಯುಂಜಾನಸ್ತ್ವಯಿ ಸಾಂತ್ವಮನರ್ಥಕಂ।
ಅರ್ಥೇನೈವಾದ್ಯ ತೇ ಭರ್ತಾ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಯೋಜಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.7.25** ॥ 278

ಅಪವಾಹ್ಯ ತು ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಭರತಂ ತವ ಬಂಧುಷು।
ಕಾಲ್ಯೇ ಸ್ಥಾಪಯಿತಾ ರಾಮಂ ರಾಜ್ಯೇ ನಿಹತಕಂಟಕೇ ॥ **2.7.26** ॥ 279

ಶತ್ರುಃ ಪತಿಪ್ರವಾದೇನ ಮಾತ್ರೇವ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ।
ಆಶೀವಿಷ ಇವಾಂಗೇನ ಬಾಲೇ ಪರಿಧೃತಸ್ತ್ವಯಾ ॥ **2.7.27** ॥ 280

ಯಥಾ ಹಿ ಕುರ್ಯಾಚ್ಛತ್ರುರ್ವಾ ಸರ್ಪೋ ವಾ ಪ್ರತ್ಯುಪೇಕ್ಷಿತಃ।
ರಾಜ್ಞಾ ದಶರಥೇನಾದ್ಯ ಸಪುತ್ರಾ ತ್ವಂ ತಥಾ ಕೃತಾ ॥ **2.7.28** ॥ 281

ಪಾಪೇನಾನೃತಸಾಂತ್ವೇನ ಬಾಲೇ ನಿತ್ಯಂ ಸುಖೋಚಿತಾ।
ರಾಮಂ ಸ್ಥಾಪಯತಾ ರಾಜ್ಯೇ ಸಾನುಬಂಧಾ ಹತಾ ಹ್ಯಸಿ ॥ **2.7.29** ॥ 282

ಸಾ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಕೈಕೇಯಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕುರು ಹಿತಂ ತವ।
ತ್ರಾಯಸ್ವ ಪುತ್ರಮಾತ್ಮಾನಂ ಮಾಂ ಚ ವಿಸ್ಮಯದರ್ಶನೇ ॥ **2.7.30** ॥ 283

ಮಂಥರಾಯಾ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಯನಾತ್ ಸಾ ಶುಭಾನನಾ।
ಉತ್ತಸ್ಥೌ ಹರ್ಷಸಂಪೂರ್ಣಾ ಚಂದ್ರಲೇಖೇವ ಶಾರದೀ ॥ **2.7.31** ॥ 284

ಅತೀವ ಸಾ ತು ಸಂತುಷ್ಟಾ ಕೈಕೇಯೀ ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತಾ।
ದಿವ್ಯಮಾಭರಣಂ ತಸ್ಯೈ ಕುಬ್ಜಾಯೈ ಪ್ರದದೌ ಶುಭಂ ॥ **2.7.32** ॥ 285

ದತ್ತ್ವಾ ತ್ವಾಭರಣಂ ತಸ್ಯೈ ಕುಬ್ಜಾಯೈ ಪ್ರಮದೋತ್ತಮಾ।
ಕೈಕೇಯೀ ಮಂಥರಾಂ ಹೃಷ್ಟಾ ಪುನರೇವಾಬ್ರವೀದಿದಂ ॥ **2.7.33** ॥ 286

ಇದಂ ತು ಮಂಥರೇ ಮಹ್ಯಮಾಖ್ಯಾತಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಿಯಂ।
ಏತನ್ಮೇ ಪ್ರಿಯಮಾಖ್ಯಾತಂ ಕಿಂ ವಾ ಭೂಯಃ ಕರೋಮಿ ತೇ ॥ **2.7.34** ॥ 287

ರಾಮೇ ವಾ ಭರತೇ ವಾಹಂ ವಿಶೇಷಂ ನೋಪಲಕ್ಷಯೇ।
ತಸ್ಮಾತ್ ತುಷ್ಟಾಸ್ಮಿ ಯದ್ ರಾಜಾ ರಾಮಂ ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯತಿ ॥ **2.7.35** ॥ 288

ನ ಮೇ ಪರಂ ಕಿಂಚಿದಿತೋ ವರಂ ಪುನಃ
ಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಿಯಾರ್ಹೇ ಸುವಚಂ ವಚೋಽಮೃತಂ।
ತಥಾ ಹ್ಯವೋಚಸ್ತ್ವಮತಃ ಪ್ರಿಯೋತ್ತರಂ
ವರಂ ಪರಂ ತೇ ಪ್ರದದಾಮಿ ತಂ ವೃಣು ॥ **2.7.36** ॥ 289

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಮಂಥರಯಾ ಪುನಃ ಶ್ರೀರಾಮರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕಸ್ಯ ಕೈಕೇಯೀಕೃತೇಽನಿಷ್ಟಕರತ್ವೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿತೇ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಶ್ರೀರಾಮಗುಣಾನ್ ವರ್ಣಯಿತ್ವಾ ತದೀಯಾಭಿಷೇಕಸ್ಯ ಸಮರ್ಥನಂ ತದನುಕುಬ್ಜಯಾ ಪುನಃ ಶ್ರೀರಾಮರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಭರತಾಯ ಭಯೋತ್ಪಾದಕತ್ವಂ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಮನಸಿ ಭೇದಭಾವೋತ್ಪಾದನಂ

ಮಂಥರಾ ತ್ವಭ್ಯಸೂಯ್ಯೈನಾಮುತ್ಸೃಜ್ಯಾಭರಣಂ ಹಿ ತತ್।
ಉವಾಚೇದಂ ತತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಕೋಪದುಃಖಸಮನ್ವಿತಾ ॥ **2.8.1** ॥ 290

ಹರ್ಷಂ ಕಿಮರ್ಥಮಸ್ಥಾನೇ ಕೃತವತ್ಯಸಿ ಬಾಲಿಶೇ।
ಶೋಕಸಾಗರಮಧ್ಯಸ್ಥಂ ನಾತ್ಮಾನಮವಬುಧ್ಯಸೇ ॥ **2.8.2** ॥ 291

ಮನಸಾ ಪ್ರಸಹಾಮಿ ತ್ವಾಂ ದೇವಿ ದುಃಖಾರ್ದಿತಾ ಸತೀ।
ಯಚ್ಛೋಚಿತವ್ಯೇ ಹೃಷ್ಟಾಸಿ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತ್ವಂ ವ್ಯಸನಂ ಮಹತ್ ॥ **2.8.3** ॥ 292

ಶೋಚಾಮಿ ದುರ್ಮತಿತ್ವಂ ತೇ ಕಾ ಹಿ ಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಪ್ರಹರ್ಷಯೇತ್।
ಅರೇಃ ಸಪತ್ನೀಪುತ್ರಸ್ಯ ವೃದ್ಧಿಂ ಮೃತ್ಯೋರಿವಾಗತಾಂ ॥ **2.8.4** ॥ 293

ಭರತಾದೇವ ರಾಮಸ್ಯ ರಾಜ್ಯಸಾಧಾರಣಾದ್ ಭಯಂ।
ತದ್ ವಿಚಿಂತ್ಯ ವಿಷಣ್ಣಾಸ್ಮಿ ಭಯಂ ಭೀತಾದ್ಧಿ ಜಾಯತೇ ॥ **2.8.5** ॥ 294

ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹೂ ರಾಮಂ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಗತಃ।
ಶತ್ರುಘ್ನಶ್ಚಾಪಿ ಭರತಂ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ಯಥಾ ॥ **2.8.6** ॥ 295

ಪ್ರತ್ಯಾಸನ್ನಕ್ರಮೇಣಾಪಿ ಭರತಸ್ಯೈವ ಭಾಮಿನಿ।
ರಾಜ್ಯಕ್ರಮೋ ವಿಸೃಷ್ಟಸ್ತು ತಯೋಸ್ತಾವದ್ಯವೀಯಸೋಃ ॥ **2.8.7** ॥ 296

ವಿದುಷಃ ಕ್ಷತ್ರಚಾರಿತ್ರೇ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾರಿಣಃ।
ಭಯಾತ್ ಪ್ರವೇಪೇ ರಾಮಸ್ಯ ಚಿಂತಯಂತೀ ತವಾತ್ಮಜಂ ॥ **2.8.8** ॥ 297

ಸುಭಗಾ ಕಿಲ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಯಸ್ಯಾಃ ಪುತ್ರೋಽಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯತೇ।
ಯೌವರಾಜ್ಯೇನ ಮಹತಾ ಶ್ವಃ ಪುಷ್ಯೇಣ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮೈಃ ॥ **2.8.9** ॥ 298

ಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ವಸುಮತೀಂ ಪ್ರೀತಿಂ ಪ್ರತೀತಾಂ ಹತವಿದ್ವಿಷಂ।
ಉಪಸ್ಥಾಸ್ಯಸಿ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ದಾಸೀವತ್ ತ್ವಂ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥ **2.8.10** ॥ 299

ಏವಂ ಚ ತ್ವಂ ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರೇಷ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಸಿ।
ಪುತ್ರಶ್ಚ ತವ ರಾಮಸ್ಯ ಪ್ರೇಷ್ಯತ್ವಂ ಹಿ ಗಮಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.8.11** ॥ 300

ಹೃಷ್ಟಾಃ ಖಲು ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ರಾಮಸ್ಯ ಪರಮಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ಅಪ್ರಹೃಷ್ಟಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಸ್ನುಷಾಸ್ತೇ ಭರತಕ್ಷಯೇ ॥ **2.8.12** ॥ 301

ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮಪ್ರೀತಾಂ ಬ್ರುವಂತೀಂ ಮಂಥರಾಂ ತತಃ।
ರಾಮಸ್ಯೈವ ಗುಣಾನ್ ದೇವೀ ಕೈಕೇಯೀ ಪ್ರಶಶಂಸ ಹ ॥ **2.8.13** ॥ 302

ಧರ್ಮಜ್ಞೋ ಗುಣವಾನ್ ದಾಂತಃ ಕೃತಜ್ಞಃ ಸತ್ಯವಾಂಛುಚಿಃ।
ರಾಮೋ ರಾಜಸುತೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಯೌವರಾಜ್ಯಮತೋಽರ್ಹತಿ ॥ **2.8.14** ॥ 303

ಭ್ರಾತೄನ್ ಭೃತ್ಯಾಂಶ್ಚ ದೀರ್ಘಾಯುಃ ಪಿತೃವತ್ ಪಾಲಯಿಷ್ಯತಿ।
ಸಂತಪ್ಯಸೇ ಕಥಂ ಕುಬ್ಜೇ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮಾಭಿಷೇಚನಂ ॥ **2.8.15** ॥ 304

ಭರತಶ್ಚಾಪಿ ರಾಮಸ್ಯ ಧ್ರುವಂ ವರ್ಷಶತಾತ್ ಪರಂ।
ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ರಾಜ್ಯಮವಾಪ್ಸ್ಯತಿ ನರರ್ಷಭಃ ॥ **2.8.16** ॥ 305

ಸಾ ತ್ವಮಭ್ಯುದಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ದಹ್ಯಮಾನೇವ ಮಂಥರೇ।
ಭವಿಷ್ಯತಿ ಚ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಕಿಮಿದಂ ಪರಿತಪ್ಯಸೇ ॥ **2.8.17** ॥ 306

ಯಥಾ ವೈ ಭರತೋ ಮಾನ್ಯಸ್ತಥಾ ಭೂಯೋಽಪಿ ರಾಘವಃ।
ಕೌಸಲ್ಯಾತೋಽತಿರಿಕ್ತಂ ಚ ಮಮ ಶುಶ್ರೂಷತೇ ಬಹು ॥ **2.8.18** ॥ 307

ರಾಜ್ಯಂ ಯದಿ ಹಿ ರಾಮಸ್ಯ ಭರತಸ್ಯಾಪಿ ತತ್ ತದಾ।
ಮನ್ಯತೇ ಹಿ ಯಥಾಽಽತ್ಮಾನಂ ಯಥಾ ಭ್ರಾತೄಂಸ್ತು ರಾಘವಃ ॥ **2.8.19** ॥ 308

ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಂಥರಾ ಭೃಶದುಃಖಿತಾ।
ದೀರ್ಘಮುಷ್ಣಂ ವಿನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ಕೈಕೇಯೀಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.8.20** ॥ 309

ಅನರ್ಥದರ್ಶಿನೀ ಮೌಖ್ರ್ಯಾನ್ನಾತ್ಮಾನಮವಬುಧ್ಯಸೇ।
ಶೋಕವ್ಯಸನವಿಸ್ತೀರ್ಣೇ ಮಜ್ಜಂತೀ ದುಃಖಸಾಗರೇ ॥ **2.8.21** ॥ 310

ಭವಿತಾ ರಾಘವೋ ರಾಜಾ ರಾಘವಸ್ಯ ಚ ಯಃ ಸುತಃ।
ರಾಜವಂಶಾತ್ತು ಭರತಃ ಕೈಕೇಯಿ ಪರಿಹಾಸ್ಯತೇ ॥ **2.8.22** ॥ 311

ನಹಿ ರಾಜ್ಞಃ ಸುತಾಃ ಸರ್ವೇ ರಾಜ್ಯೇ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಭಾಮಿನಿ।
ಸ್ಥಾಪ್ಯಮಾನೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಸುಮಹಾನನಯೋ ಭವೇತ್ ॥ **2.8.23** ॥ 312

ತಸ್ಮಾಜ್ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ಹಿ ಕೈಕೇಯಿ ರಾಜ್ಯತಂತ್ರಾಣಿ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ।
ಸ್ಥಾಪಯಂತ್ಯನವದ್ಯಾಂಗಿ ಗುಣವತ್ಸ್ವಿತರೇಷ್ವಪಿ ॥ **2.8.24** ॥ 313

ಅಸಾವತ್ಯಂತನಿರ್ಭಗ್ನಸ್ತವ ಪುತ್ರೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಅನಾಥವತ್ ಸುಖೇಭ್ಯಶ್ಚ ರಾಜವಂಶಾಚ್ಚ ವತ್ಸಲೇ ॥ **2.8.25** ॥ 314

ಸಾಹಂ ತ್ವದರ್ಥ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ತ್ವಂ ತು ಮಾಂ ನಾವಬುಧ್ಯಸೇ।
ಸಪತ್ನಿವೃದ್ಧೌ ಯಾ ಮೇ ತ್ವಂ ಪ್ರದೇಯಂ ದಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.8.26** ॥ 315

ಧ್ರುವಂ ತು ಭರತಂ ರಾಮಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜ್ಯಮಕಂಟಕಂ।
ದೇಶಾಂತರಂ ನಾಯಯಿತಾ ಲೋಕಾಂತರಮಥಾಪಿ ವಾ ॥ **2.8.27** ॥ 316

ಬಾಲ ಏವ ತು ಮಾತುಲ್ಯಂ ಭರತೋ ನಾಯಿತಸ್ತ್ವಯಾ।
ಸನ್ನಿಕರ್ಷಾಚ್ಚ ಸೌಹಾರ್ದಂ ಜಾಯತೇ ಸ್ಥಾವರೇಷ್ವಿವ ॥ **2.8.28** ॥ 317

ಭರತಾನುವಶಾತ್ ಸೋಽಪಿ ಶತ್ರುಘ್ನಸ್ತತ್ಸಮಂ ಗತಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ಹಿ ಯಥಾ ರಾಮಂ ತಥಾಯಂ ಭರತಂ ಗತಃ ॥ **2.8.29** ॥ 318

ಶ್ರೂಯತೇ ಹಿ ದ್ರುಮಃ ಕಶ್ಚಿಚ್ಛೇತ್ತವ್ಯೋ ವನಜೀವನೈಃ।
ಸನ್ನಿಕರ್ಷಾದಿಷೀಕಾಭಿರ್ಮೋಚಿತಃ ಪರಮಾದ್ ಭಯಾತ್ ॥ **2.8.30** ॥ 319

ಗೋಪ್ತಾ ಹಿ ರಾಮಂ ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚಾಪಿ ರಾಘವಃ।
ಅಶ್ವಿನೋರಿವ ಸೌಭ್ರಾತ್ರಂ ತಯೋರ್ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಂ ॥ **2.8.31** ॥ 320

ತಸ್ಮಾನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ ರಾಮಃ ಪಾಪಂ ಕಿಂಚಿತ್ ಕರಿಷ್ಯತಿ।
ರಾಮಸ್ತು ಭರತೇ ಪಾಪಂ ಕುರ್ಯಾದೇವ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **2.8.32** ॥ 321

ತಸ್ಮಾದ್ ರಾಜಗೃಹಾದೇವ ವನಂ ಗಚ್ಛತು ರಾಘವಃ।
ಏತದ್ಧಿ ರೋಚತೇ ಮಹ್ಯಂ ಭೃಶಂ ಚಾಪಿ ಹಿತಂ ತವ ॥ **2.8.33** ॥ 322

ಏವಂ ತೇ ಜ್ಞಾತಿಪಕ್ಷಸ್ಯ ಶ್ರೇಯಶ್ಚೈವ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಯದಿ ಚೇದ್ ಭರತೋ ಧರ್ಮಾತ್ ಪಿತ್ರ್ಯಂ ರಾಜ್ಯಮವಾಪ್ಸ್ಯತಿ ॥ **2.8.34** ॥ 323

ಸ ತೇ ಸುಖೋಚಿತೋ ಬಾಲೋ ರಾಮಸ್ಯ ಸಹಜೋ ರಿಪುಃ।
ಸಮೃದ್ಧಾರ್ಥಸ್ಯ ನಷ್ಟಾರ್ಥೋ ಜೀವಿಷ್ಯತಿ ಕಥಂ ವಶೇ ॥ **2.8.35** ॥ 324

ಅಭಿದ್ರುತಮಿವಾರಣ್ಯೇ ಸಿಂಹೇನ ಗಜಯೂಥಪಂ।
ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯಮಾನಂ ರಾಮೇಣ ಭರತಂ ತ್ರಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.8.36** ॥ 325

ದರ್ಪಾನ್ನಿರಾಕೃತಾ ಪೂರ್ವಂ ತ್ವಯಾ ಸೌಭಾಗ್ಯವತ್ತಯಾ।
ರಾಮಮಾತಾ ಸಪತ್ನೀ ತೇ ಕಥಂ ವೈರಂ ನ ಯಾಪಯೇತ್ ॥ **2.8.37** ॥ 326

ಯದಾ ಚ ರಾಮಃ ಪೃಥಿವೀಮವಾಪ್ಸ್ಯತೇ
ಪ್ರಭೂತರತ್ನಾಕರಶೈಲಸಂಯುತಾಂ।
ತದಾ ಗಮಿಷ್ಯಸ್ಯಶುಭಂ ಪರಾಭವಂ
ಸಹೈವ ದೀನಾ ಭರತೇನ ಭಾಮಿನಿ ॥ **2.8.38** ॥ 327

ಯದಾ ಹಿ ರಾಮಃ ಪೃಥಿವೀಮವಾಪ್ಸ್ಯತೇ
ಧ್ರುವಂ ಪ್ರಣಷ್ಟೋ ಭರತೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಅತೋ ಹಿ ಸಂಚಿಂತಯ ರಾಜ್ಯಮಾತ್ಮಜೇ
ಪರಸ್ಯ ಚೈವಾಸ್ಯ ವಿವಾಸಕಾರಣಂ ॥ **2.8.39** ॥ 328

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ನವಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕುಬ್ಜಾಯಾಃ ಕುಚಕ್ರೇಣ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಕೋಪಭವನೇ ಪ್ರವೇಶಃ

ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಕೈಕೇಯೀ ಕ್ರೋಧೇನ ಜ್ವಲಿತಾನನಾ।
ದೀರ್ಘಮುಷ್ಣಂ ವಿನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ಮಂಥರಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.9.1** ॥ 329

ಅದ್ಯ ರಾಮಮಿತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವನಂ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಮ್ಯಹಂ।
ಯೌವರಾಜ್ಯೇನ ಭರತಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮದ್ಯಾಭಿಷೇಚಯೇ ॥ **2.9.2** ॥ 330

ಇದಂ ತ್ವಿದಾನೀಂ ಸಂಪಶ್ಯ ಕೇನೋಪಾಯೇನ ಸಾಧಯೇ।
ಭರತಃ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ ರಾಜ್ಯಂ ನ ತು ರಾಮಃ ಕಥಂಚನ ॥ **2.9.3** ॥ 331

ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಸಾ ದೇವ್ಯಾ ಮಂಥರಾ ಪಾಪದರ್ಶಿನೀ।
ರಾಮಾರ್ಥಮುಪಹಿಂಸಂತೀ ಕೈಕೇಯೀಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.9.4** ॥ 332

ಹಂತೇದಾನೀಂ ಪ್ರಪಶ್ಯ ತ್ವಂ ಕೈಕೇಯಿ ಶ್ರೂಯತಾಂ ವಚಃ।
ಯಥಾ ತೇ ಭರತೋ ರಾಜ್ಯಂ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತಿ ಕೇವಲಂ ॥ **2.9.5** ॥ 333

ಕಿಂ ನ ಸ್ಮರಸಿ ಕೈಕೇಯಿ ಸ್ಮರಂತೀ ವಾ ನಿಗೂಹಸೇ।
ಯದುಚ್ಯಮಾನಮಾತ್ಮಾರ್ಥಂ ಮತ್ತಸ್ತ್ವಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **2.9.6** ॥ 334

ಮಯೋಚ್ಯಮಾನಂ ಯದಿ ತೇ ಶ್ರೋತುಂ ಛಂದೋ ವಿಲಾಸಿನಿ।
ಶ್ರೂಯತಾಮಭಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚೈತದ್ ವಿಧೀಯತಾಂ ॥ **2.9.7** ॥ 335

ಶ್ರುತ್ವೈವಂ ವಚನಂ ತಸ್ಯಾ ಮಂಥರಾಯಾಸ್ತು ಕೈಕಯೀ।
ಕಿಂಚಿದುತ್ಥಾಯ ಶಯನಾತ್ ಸ್ವಾಸ್ತೀರ್ಣಾದಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.9.8** ॥ 336

ಕಥಯಸ್ವ ಮಮೋಪಾಯಂ ಕೇನೋಪಾಯೇನ ಮಂಥರೇ।
ಭರತಃ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ ರಾಜ್ಯಂ ನ ತು ರಾಮಃ ಕಥಂಚನ ॥ **2.9.9** ॥ 337

ಏವಮುಕ್ತಾ ತದಾ ದೇವ್ಯಾ ಮಂಥರಾ ಪಾಪದರ್ಶಿನೀ।
ರಾಮಾರ್ಥಮುಪಹಿಂಸಂತೀ ಕೈಕೇಯೀಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.9.10** ॥ 338

ಪುರಾ ದೇವಾಸುರೇ ಯುದ್ಧೇ ಸಹ ರಾಜರ್ಷಿಭಿಃ ಪತಿಃ।
ಅಗಚ್ಛತ್ ತ್ವಾಮುಪಾದಾಯ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಸಾಹ್ಯಕೃತ್ ॥ **2.9.11** ॥ 339

ದಿಶಮಾಸ್ಥಾಯ ಕೈಕೇಯಿ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಂಡಕಾನ್ ಪ್ರತಿ।
ವೈಜಯಂತಮಿತಿ ಖ್ಯಾತಂ ಪುರಂ ಯತ್ರ ತಿಮಿರ್ಧ್ವಜಃ ॥ **2.9.12** ॥ 340

ಸ ಶಂಬರ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಶತಮಾಯೋ ಮಹಾಸುರಃ।
ದದೌ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ದೇವಸಂಘೈರನಿರ್ಜಿತಃ ॥ **2.9.13** ॥ 341

ತಸ್ಮಿನ್ ಮಹತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಪುರುಷಾನ್ ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತಾನ್।
ರಾತ್ರೌ ಪ್ರಸುಪ್ತಾನ್ ಘ್ನಂತಿ ಸ್ಮ ತರಸಾಪಾಸ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ॥ **2.9.14** ॥ 342

ತತ್ರಾಕರೋನ್ಮಹಾಯುದ್ಧಂ ರಾಜಾ ದಶರಥಸ್ತದಾ।
ಅಸುರೈಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಶಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಶಕಲೀಕೃತಃ ॥ **2.9.15** ॥ 343

ಅಪವಾಹ್ಯ ತ್ವಯಾ ದೇವಿ ಸಂಗ್ರಾಮಾನ್ನಷ್ಟಚೇತನಃ।
ತತ್ರಾಪಿ ವಿಕ್ಷತಃ ಶಸ್ತ್ರೈಃ ಪತಿಸ್ತೇ ರಕ್ಷಿತಸ್ತ್ವಯಾ ॥ **2.9.16** ॥ 344

ತುಷ್ಟೇನ ತೇನ ದತ್ತೌ ತೇ ದ್ವೌ ವರೌ ಶುಭದರ್ಶನೇ।
ಸ ತ್ವಯೋಕ್ತಃ ಪತಿರ್ದೇವಿ ಯದೇಚ್ಛೇಯಂ ತದಾ ವರಂ ॥ **2.9.17** ॥ 345

ಗೃಹ್ಣೀಯಾಂ ತು ತದಾ ಭರ್ತಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಅನಭಿಜ್ಞಾ ಹ್ಯಹಂ ದೇವಿ ತ್ವಯ್ಯೇವ ಕಥಿತಂ ಪುರಾ ॥ **2.9.18** ॥ 346

ಕಥ್ಯೈಷಾ ತವ ತು ಸ್ನೇಹಾನ್ಮನಸಾ ಧಾರ್ಯತೇ ಮಯಾ।
ರಾಮಾಭಿಷೇಕಸಂಭಾರಾನ್ನಿಗೃಹ್ಯ ವಿನಿವರ್ತಯ ॥ **2.9.19** ॥ 347

ತೌ ಚ ಯಾಚಸ್ವ ಭರ್ತಾರಂ ಭರತಸ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ।
ಪ್ರವ್ರಾಜನಂ ಚ ರಾಮಸ್ಯ ವರ್ಷಾಣಿ ಚ ಚತುರ್ದಶ ॥ **2.9.20** ॥ 348

ಚತುರ್ದಶ ಹಿ ವರ್ಷಾಣಿ ರಾಮೇ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೇ ವನಂ।
ಪ್ರಜಾಭಾವಗತಸ್ನೇಹಃ ಸ್ಥಿರಃ ಪುತ್ರೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.9.21** ॥ 349

ಕ್ರೋಧಾಗಾರಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾದ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧೇವಾಶ್ವಪತೇಃ ಸುತೇ।
ಶೇಷ್ವಾನಂತರ್ಹಿತಾಯಾಂ ತ್ವಂ ಭೂಮೌ ಮಲಿನವಾಸಿನೀ ॥ **2.9.22** ॥ 350

ಮಾ ಸ್ಮೈನಂ ಪ್ರತ್ಯುದೀಕ್ಷೇಥಾ ಮಾ ಚೈನಮಭಿಭಾಷಥಾಃ।
ರುದಂತೀ ಪಾರ್ಥಿವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಗತ್ಯಾಂ ಶೋಕಲಾಲಸಾ ॥ **2.9.23** ॥ 351

ದಯಿತಾ ತ್ವಂ ಸದಾ ಭರ್ತುರತ್ರ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ।
ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಚ ಮಹಾರಾಜೋ ವಿಶೇದಪಿ ಹುತಾಶನಂ ॥ **2.9.24** ॥ 352

ನ ತ್ವಾಂ ಕ್ರೋಧಯಿತುಂ ಶಕ್ತೋ ನ ಕ್ರುದ್ಧಾಂ ಪ್ರತ್ಯುದೀಕ್ಷಿತುಂ।
ತವ ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ರಾಜಾ ತು ಪ್ರಾಣಾನಪಿ ಪರಿತ್ಯಜೇತ್ ॥ **2.9.25** ॥ 353

ನ ಹ್ಯತಿಕ್ರಮಿತುಂ ಶಕ್ತಸ್ತವ ವಾಕ್ಯಂ ಮಹೀಪತಿಃ।
ಮಂದಸ್ವಭಾವೇ ಬುಧ್ಯಸ್ವ ಸೌಭಾಗ್ಯಬಲಮಾತ್ಮನಃ ॥ **2.9.26** ॥ 354

ಮಣಿಮುಕ್ತಾಸುವರ್ಣಾನಿ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ದದ್ಯಾದ್ ದಶರಥೋ ರಾಜಾ ಮಾ ಸ್ಮ ತೇಷು ಮನಃ ಕೃಥಾಃ ॥ **2.9.27** ॥ 355

ಯೌ ತೌ ದೇವಾಸುರೇ ಯುದ್ಧೇ ವರೌ ದಶರಥೋ ದದೌ।
ತೌ ಸ್ಮಾರಯ ಮಹಾಭಾಗೇ ಸೋಽರ್ಥೋ ನ ತ್ವಾ ಕ್ರಮೇದತಿ ॥ **2.9.28** ॥ 356

ಯದಾ ತು ತೇ ವರಂ ದದ್ಯಾತ್ ಸ್ವಯಮುತ್ಥಾಪ್ಯ ರಾಘವಃ।
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಮಹಾರಾಜಂ ತ್ವಮಿಮಂ ವೃಣುಯಾ ವರಂ ॥ **2.9.29** ॥ 357

ರಾಮಪ್ರವ್ರಜನಂ ದೂರಂ ನವ ವರ್ಷಾಣಿ ಪಂಚ ಚ।
ಭರತಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ರಾಜಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ ॥ **2.9.30** ॥ 358

ಚತುರ್ದಶ ಹಿ ವರ್ಷಾಣಿ ರಾಮೇ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೇ ವನಂ।
ರೂಢಶ್ಚ ಕೃತಮೂಲಶ್ಚ ಶೇಷಂ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ತೇ ಸುತಃ ॥ **2.9.31** ॥ 359

ರಾಮಪ್ರವ್ರಾಜನಂ ಚೈವ ದೇವಿ ಯಾಚಸ್ವ ತಂ ವರಂ।
ಏವಂ ಸೇತ್ಸ್ಯಂತಿ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಸರ್ವಾರ್ಥಾಸ್ತವ ಕಾಮಿನಿ ॥ **2.9.32** ॥ 360

ಏವಂ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತಶ್ಚೈವ ರಾಮೋಽರಾಮೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಭರತಶ್ಚ ಗತಾಮಿತ್ರಸ್ತವ ರಾಜಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.9.33** ॥ 361

ಯೇನ ಕಾಲೇನ ರಾಮಶ್ಚ ವನಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಾಗಮಿಷ್ಯತಿ।
ಅಂತರ್ಬಹಿಶ್ಚ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಕೃತಮೂಲೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.9.34** ॥ 362

ಸಂಗೃಹೀತಮನುಷ್ಯಶ್ಚ ಸುಹೃದ್ಭಿಃ ಸಾಕಮಾತ್ಮವಾನ್।
ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ನು ಮನ್ಯೇಽಹಂ ರಾಜಾನಂ ವೀತಸಾಧ್ವಸಾ ॥ **2.9.35** ॥ 363

ರಾಮಾಭಿಷೇಕಸಂಕಲ್ಪಾನ್ನಿಗೃಹ್ಯ ವಿನಿವರ್ತಯ।
ಅನರ್ಥಮರ್ಥರೂಪೇಣ ಗ್ರಾಹಿತಾ ಸಾ ತತಸ್ತಯಾ ॥ **2.9.36** ॥ 364

ಹೃಷ್ಟಾ ಪ್ರತೀತಾ ಕೈಕೇಯೀ ಮಂಥರಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್।
ಸಾ ಹಿ ವಾಕ್ಯೇನ ಕುಬ್ಜಾಯಾಃ ಕಿಶೋರೀವೋತ್ಪಥಂ ಗತಾ ॥ **2.9.37** ॥ 365

ಕೈಕೇಯೀ ವಿಸ್ಮಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪರಂ ಪರಮದರ್ಶನಾ।
ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ತೇ ನಾವಜಾನಾಮಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಭಿಧಾಯಿನಿ ॥ **2.9.38** ॥ 366

ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಸಿ ಕುಬ್ಜಾನಾಮುತ್ತಮಾ ಬುದ್ಧಿನಿಶ್ಚಯೇ।
ತ್ವಮೇವ ತು ಮಮಾರ್ಥೇಷು ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಾ ಹಿತೈಷಿಣೀ ॥ **2.9.39** ॥ 367

ನಾಹಂ ಸಮವಬುದ್ಧ್ಯೇಯಂ ಕುಬ್ಜೇ ರಾಜ್ಞಶ್ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ।
ಸಂತಿ ದುಃಸಂಸ್ಥಿತಾಃ ಕುಬ್ಜಾ ವಕ್ರಾಃ ಪರಮಪಾಪಿಕಾಃ ॥ **2.9.40** ॥ 368

ತ್ವಂ ಪದ್ಮಮಿವ ವಾತೇನ ಸನ್ನತಾ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾ।
ಉರಸ್ತೇಽಭಿನಿವಿಷ್ಟಂ ವೈ ಯಾವತ್ ಸ್ಕಂಧಾತ್ ಸಮುನ್ನತಂ ॥ **2.9.41** ॥ 369

ಅಧಸ್ತಾಚ್ಚೋದರಂ ಶಾಂತಂ ಸುನಾಭಮಿವ ಲಜ್ಜಿತಂ।
ಪ್ರತಿಪೂರ್ಣಂ ಚ ಜಘನಂ ಸುಪೀನೌ ಚ ಪಯೋಧರೌ ॥ **2.9.42** ॥ 370

ವಿಮಲೇಂದುಸಮಂ ವಕ್ತ್ರಮಹೋ ರಾಜಸಿ ಮಂಥರೇ।
ಜಘನಂ ತವ ನಿರ್ಮುಷ್ಟಂ ರಶನಾದಾಮಭೂಷಿತಂ ॥ **2.9.43** ॥ 371

ಜಂಘೇ ಭೃಶಮುಪನ್ಯಸ್ತೇ ಪಾದೌ ಚ ವ್ಯಾಯತಾವುಭೌ।
ತ್ವಮಾಯತಾಭ್ಯಾಂ ಸಕ್ಥಿಭ್ಯಾಂ ಮಂಥರೇ ಕ್ಷೌಮವಾಸಿನೀ ॥ **2.9.44** ॥ 372

ಅಗ್ರತೋ ಮಮ ಗಚ್ಛಂತೀ ರಾಜಸೇಽತೀವ ಶೋಭನೇ।
ಆಸನ್ ಯಾಃ ಶಂಬರೇ ಮಾಯಾಃ ಸಹಸ್ರಮಸುರಾಧಿಪೇ ॥ **2.9.45** ॥ 373

ಹೃದಯೇ ತೇ ನಿವಿಷ್ಟಾಸ್ತಾ ಭೂಯಶ್ಚಾನ್ಯಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ।
ತದೇವ ಸ್ಥಗು ಯದ್ ದೀರ್ಘಂ ರಥಘೋಣಮಿವಾಯತಂ ॥ **2.9.46** ॥ 374

ಮತಯಃ ಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಶ್ಚ ಮಾಯಾಶ್ಚಾತ್ರ ವಸಂತಿ ತೇ।
ಅತ್ರ ತೇಽಹಂ ಪ್ರಮೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಲಾಂ ಕುಬ್ಜೇ ಹಿರಣ್ಮಯೀಂ ॥ **2.9.47** ॥ 375

ಅಭಿಷಿಕ್ತೇ ಚ ಭರತೇ ರಾಘವೇ ಚ ವನಂ ಗತೇ।
ಜಾತ್ಯೇನ ಚ ಸುವರ್ಣೇನ ಸುನಿಷ್ಟಪ್ತೇನ ಸುಂದರಿ ॥ **2.9.48** ॥ 376

ಲಬ್ಧಾರ್ಥಾ ಚ ಪ್ರತೀತಾ ಚ ಲೇಪಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಸ್ಥಗು।
ಮುಖೇ ಚ ತಿಲಕಂ ಚಿತ್ರಂ ಜಾತರೂಪಮಯಂ ಶುಭಂ ॥ **2.9.49** ॥ 377

ಕಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಕುಬ್ಜೇ ಶುಭಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ।
ಪರಿಧಾಯ ಶುಭೇ ವಸ್ತ್ರೇ ದೇವತೇವ ಚರಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.9.50** ॥ 378

ಚಂದ್ರಮಾಹ್ವಯಮಾನೇನ ಮುಖೇನಾಪ್ರತಿಮಾನನಾ।
ಗಮಿಷ್ಯಸಿ ಗತಿಂ ಮುಖ್ಯಾಂ ಗರ್ವಯಂತೀ ದ್ವಿಷಜ್ಜನೇ ॥ **2.9.51** ॥ 379

ತವಾಪಿ ಕುಬ್ಜಾಃ ಕುಬ್ಜಾಯಾಃ ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಾಃ।
ಪಾದೌ ಪರಿಚರಿಷ್ಯಂತಿ ಯಥೈವ ತ್ವಂ ಸದಾ ಮಮ ॥ **2.9.52** ॥ 380

ಇತಿ ಪ್ರಶಸ್ಯಮಾನಾ ಸಾ ಕೈಕೇಯೀಮಿದಮಬ್ರವೀತ್।
ಶಯಾನಾಂ ಶಯನೇ ಶುಭ್ರೇ ವೇದ್ಯಾಮಗ್ನಿಶಿಖಾಮಿವ ॥ **2.9.53** ॥ 381

ಗತೋದಕೇ ಸೇತುಬಂಧೋ ನ ಕಲ್ಯಾಣಿ ವಿಧೀಯತೇ।
ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಕುರು ಕಲ್ಯಾಣಂ ರಾಜಾನಮನುದರ್ಶಯ ॥ **2.9.54** ॥ 382

ತಥಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತಾ ದೇವೀ ಗತ್ವಾ ಮಂಥರಯಾ ಸಹ।
ಕ್ರೋಧಾಗಾರಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ ಸೌಭಾಗ್ಯಮದಗರ್ವಿತಾ ॥ **2.9.55** ॥ 383

ಅನೇಕಶತಸಾಹಸ್ರಂ ಮುಕ್ತಾಹಾರಂ ವರಾಂಗನಾ।
ಅವಮುಚ್ಯ ವರಾರ್ಹಾಣಿ ಶುಭಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ ॥ **2.9.56** ॥ 384

ತದಾ ಹೇಮೋಪಮಾ ತತ್ರ ಕುಬ್ಜಾವಾಕ್ಯವಶಂಗತಾ।
ಸಂವಿಶ್ಯ ಭೂಮೌ ಕೈಕೇಯೀ ಮಂಥರಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.9.57** ॥ 385

ಇಹ ವಾ ಮಾಂ ಮೃತಾಂ ಕುಬ್ಜೇ ನೃಪಾಯಾವೇದಯಿಷ್ಯಸಿ।
ವನಂ ತು ರಾಘವೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಭರತಃ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತೇ ಕ್ಷಿತಿಂ ॥ **2.9.58** ॥ 386

ಸುವರ್ಣೇನ ನ ಮೇ ಹ್ಯರ್ಥೋ ನ ರತ್ನೈರ್ನ ಚ ಭೋಜನೈಃ।
ಏಷ ಮೇ ಜೀವಿತಸ್ಯಾಂತೋ ರಾಮೋ ಯದ್ಯಭಿಷಿಚ್ಯತೇ ॥ **2.9.59** ॥ 387

ಅಥೋ ಪುನಸ್ತಾಂ ಮಹಿಷೀಂ ಮಹೀಕ್ಷಿತೋ
ವಚೋಭಿರತ್ಯರ್ಥಮಹಾಪರಾಕ್ರಮೈಃ।
ಉವಾಚ ಕುಬ್ಜಾ ಭರತಸ್ಯ ಮಾತರಂ
ಹಿತಂ ವಚೋ ರಾಮಮುಪೇತ್ಯ ಚಾಹಿತಂ ॥ **2.9.60** ॥ 388

ಪ್ರಪತ್ಸ್ಯತೇ ರಾಜ್ಯಮಿದಂ ಹಿ ರಾಘವೋ
ಯದಿ ಧ್ರುವಂ ತ್ವಂ ಸಸುತಾ ಚ ತಪ್ಸ್ಯಸೇ।

ತತೋ ಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಯತಸ್ವ ತತ್ ತಥಾ
ಯಥಾ ಸುತಸ್ತೇ ಭರತೋಽಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯತೇ ॥ **2.9.61** ॥ 389

ತಥಾತಿವಿದ್ಧಾ ಮಹಿಷೀತಿ ಕುಬ್ಜಯಾ
ಸಮಾಹತಾ ವಾಗಿಷುಭಿರ್ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ।
ವಿಧಾಯ ಹಸ್ತೌ ಹೃದಯೇಽತಿವಿಸ್ಮಿತಾ
ಶಶಂಸ ಕುಬ್ಜಾಂ ಕುಪಿತಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥ **2.9.62** ॥ 390

ಯಮಸ್ಯ ವಾ ಮಾಂ ವಿಷಯಂ ಗತಾಮಿತೋ
ನಿಶಮ್ಯ ಕುಬ್ಜೇ ಪ್ರತಿವೇದಯಿಷ್ಯಸಿ।
ವನಂ ಗತೇ ವಾ ಸುಚಿರಾಯ ರಾಘವೇ
ಸಮೃದ್ಧಕಾಮೋ ಭರತೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.9.63** ॥ 391

ಅಹಂ ಹಿ ನೈವಾಸ್ತರಣಾನಿ ನ ಸ್ರಜೋ
ನ ಚಂದನಂ ನಾಂಜನಪಾನಭೋಜನಂ।
ನ ಕಿಂಚಿದಿಚ್ಛಾಮಿ ನ ಚೇಹ ಜೀವನಂ
ನ ಚೇದಿತೋ ಗಚ್ಛತಿ ರಾಘವೋ ವನಂ ॥ **2.9.64** ॥ 392

ಅಥೈವಮುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ಸುದಾರುಣಂ
ನಿಧಾಯ ಸರ್ವಾಭರಣಾನಿ ಭಾಮಿನೀ।
ಅಸಂಸ್ಕೃತಾಮಾಸ್ತರಣೇನ ಮೇದಿನೀಂ
ತದಾಧಿಶಿಶ್ಯೇ ಪತಿತೇವ ಕಿನ್ನರೀ ॥ **2.9.65** ॥ 393

ಉದೀರ್ಣಸಂರಂಭತಮೋವೃತಾನನಾ
ತದಾವಮುಕ್ತೋತ್ತಮಮಾಲ್ಯಭೂಷಣಾ।
ನರೇಂದ್ರಪತ್ನೀ ವಿಮನಾ ಬಭೂವ ಸಾ
ತಮೋವೃತಾ ದ್ಯೌರಿವ ಮಗ್ನತಾರಕಾ ॥ **2.9.66** ॥ 394

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ನವಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದಶಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಸದ್ಮನಿ ಸಮಾಗತಸ್ಯ ದಶರಥಸ್ಯ ತಾಂ ಕೋಪಭವನಗತಾಮವಲೋಕ್ಯ ದುಃಖಂ ತೇನ ತಸ್ಯೈ ಸಾಂತ್ವನಾಪ್ರದಾನಂ ಚ

ವಿದರ್ಶಿತಾ ಯದಾ ದೇವೀ ಕುಬ್ಜಯಾ ಪಾಪಯಾ ಭೃಶಂ।
ತದಾ ಶೇತೇ ಸ್ಮ ಸಾ ಭೂಮೌ ದಿಗ್ಧವಿದ್ಧೇವ ಕಿನ್ನರೀ ॥ **2.10.1** ॥ 395

ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮನಸಾ ಕೃತ್ಯಂ ಸಾ ಸಮ್ಯಗಿತಿ ಭಾಮಿನೀ।
ಮಂಥರಾಯೈ ಶನೈಃ ಸರ್ವಮಾಚಚಕ್ಷೇ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ॥ **2.10.2** ॥ 396

ಸಾ ದೀನಾ ನಿಶ್ಚಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಂಥರಾವಾಕ್ಯಮೋಹಿತಾ।
ನಾಗಕನ್ಯೇವ ನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ದೀರ್ಘಮುಷ್ಣಂ ಚ ಭಾಮಿನೀ ॥ **2.10.3** ॥ 397

ಮುಹೂರ್ತಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಮಾರ್ಗಮಾತ್ಮಸುಖಾವಹಂ।
ಸಾ ಸುಹೃಚ್ಚಾರ್ಥಕಾಮಾ ಚ ತಂ ನಿಶಮ್ಯ ವಿನಿಶ್ಚಯಂ ॥ **2.10.4** ॥ 398

ಬಭೂವ ಪರಮಪ್ರೀತಾ ಸಿದ್ಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯೇವ ಮಂಥರಾ।
ಅಥ ಸಾ ರುಷಿತಾ ದೇವೀ ಸಮ್ಯಕ್ಕೃತ್ವಾ ವಿನಿಶ್ಚಯಂ ॥ **2.10.5** ॥ 399

ಸಂವಿವೇಶಾಬಲಾ ಭೂಮೌ ನಿವೇಶ್ಯ ಭ್ರುಕುಟಿಂ ಮುಖೇ।
ತತಶ್ಚಿತ್ರಾಣಿ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ ॥ **2.10.6** ॥ 400

ಅಪವಿದ್ಧಾನಿ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ತಾನಿ ಭೂಮಿಂ ಪ್ರಪೇದಿರೇ।
ತಯಾ ತಾನ್ಯಪವಿದ್ಧಾನಿ ಮಾಲ್ಯಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ ॥ **2.10.7** ॥ 401

ಅಶೋಭಯಂತ ವಸುಧಾಂ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಯಥಾ ನಭಃ।
ಕ್ರೋಧಾಗಾರೇ ಚ ಪತಿತಾ ಸಾ ಬಭೌ ಮಲಿನಾಂಬರಾ ॥ **2.10.8** ॥ 402

ಏಕವೇಣೀಂ ದೃಢಾಂ ಬದ್ಧ್ವಾ ಗತಸತ್ತ್ವೇವ ಕಿನ್ನರೀ।
ಆಜ್ಞಾಪ್ಯ ತು ಮಹಾರಾಜೋ ರಾಘವಸ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ ॥ **2.10.9** ॥ 403

ಉಪಸ್ಥಾನಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಪ್ರವಿವೇಶ ನಿವೇಶನಂ।
ಅದ್ಯ ರಾಮಾಭಿಷೇಕೋ ವೈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇತಿ ಜಜ್ಞಿವಾನ್ ॥ **2.10.10** ॥ 404

ಪ್ರಿಯಾಹೋ೯ ಪ್ರಿಯಮಾಖ್ಯಾತುಂ ವಿವೇಶಾಂತಃಪುರಂ ವಶೀ।
ಸ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಗೃಹಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾಯಶಾಃ ॥ **2.10.11** ॥ 405

ಪಾಂಡುರಾಭ್ರಮಿವಾಕಾಶಂ ರಾಹುಯುಕ್ತಂ ನಿಶಾಕರಃ।
ಶುಕಬರ್ಹಿಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಕ್ರೌಂಚಹಂಸರುತಾಯುತಂ ॥ **2.10.12** ॥ 406

ವಾದಿತ್ರರವಸಂಘುಷ್ಟಂ ಕುಬ್ಜಾವಾಮನಿಕಾಯುತಂ।
ಲತಾಗೃಹೈಶ್ಚಿತ್ರಗೃಹೈಶ್ಚಂಪಕಾಶೋಕಶೋಭಿತೈಃ ॥ **2.10.13** ॥ 407

ದಾಂತರಾಜತಸೌವರ್ಣವೇದಿಕಾಭಿಃ ಸಮಾಯುತಂ।
ನಿತ್ಯಪುಷ್ಪಫಲೈರ್ವೃಕ್ಷೈರ್ವಾಪೀಭಿರುಪಶೋಭಿತಂ ॥ **2.10.14** ॥ 408

ದಾಂತರಾಜತಸೌವರ್ಣೈಃ ಸಂವೃತಂ ಪರಮಾಸನೈಃ।
ವಿವಿಧೈರನ್ನಪಾನೈಶ್ಚ ಭಕ್ಷ್ಯೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರಪಿ ॥ **2.10.15** ॥ 409

ಉಪಪನ್ನಂ ಮಹಾರ್ಹೈಶ್ಚ ಭೂಷಣೈಸ್ತ್ರಿದಿವೋಪಮಂ।
ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಮಹಾರಾಜಃ ಸ್ವಮಂತಃಪುರಮೃದ್ಧಿಮತ್ ॥ **2.10.16** ॥ 410

ನ ದದರ್ಶ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ರಾಜಾ ಕೈಕೇಯೀಂ ಶಯನೋತ್ತಮೇ।
ಸ ಕಾಮಬಲಸಂಯುಕ್ತೋ ರತ್ಯರ್ಥೀ ಮನುಜಾಧಿಪಃ ॥ **2.10.17** ॥ 411

ಅಪಶ್ಯನ್ ದಯಿತಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ವಿಷಸಾದ ಚ।
ನಹಿ ತಸ್ಯ ಪುರಾ ದೇವೀ ತಾಂ ವೇಲಾಮತ್ಯವರ್ತತ ॥ **2.10.18** ॥ 412

ನ ಚ ರಾಜಾ ಗೃಹಂ ಶೂನ್ಯಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಕದಾಚನ।
ತತೋ ಗೃಹಗತೋ ರಾಜಾ ಕೈಕೇಯೀಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ ॥ **2.10.19** ॥ 413

ಯಥಾಪುರಮವಿಜ್ಞಾಯ ಸ್ವಾರ್ಥಲಿಪ್ಸುಮಪಂಡಿತಾಂ।
ಪ್ರತಿಹಾರೀ ತ್ವಥೋವಾಚ ಸಂತ್ರಸ್ತಾ ತು ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥ **2.10.20** ॥ 414

ದೇವ ದೇವೀ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಕ್ರೋಧಾಗಾರಮಭಿದ್ರುತಾ।
ಪ್ರತೀಹಾರ್ಯಾ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಪರಮದುರ್ಮನಾಃ ॥ **2.10.21** ॥ 415

ವಿಷಸಾದ ಪುನರ್ಭೂಯೋ ಲುಲಿತವ್ಯಾಕುಲೇಂದ್ರಿಯಃ।
ತತ್ರ ತಾಂ ಪತಿತಾಂ ಭೂಮೌ ಶಯಾನಾಮತಥೋಚಿತಾಂ ॥ **2.10.22** ॥ 416

ಪ್ರತಪ್ತ ಇವ ದುಃಖೇನ ಸೋಽಪಶ್ಯಜ್ಜಗತೀಪತಿಃ।
ಸವೃದ್ಧಸ್ತರುಣೀಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯೋಽಪಿ ಗರೀಯಸೀಂ ॥ **2.10.23** ॥ 417

ಅಪಾಪಃ ಪಾಪಸಂಕಲ್ಪಾಂ ದದರ್ಶ ಧರಣೀತಲೇ।
ಲತಾಮಿವ ವಿನಿಷ್ಕೃತ್ತಾಂ ಪತಿತಾಂ ದೇವತಾಮಿವ ॥ **2.10.24** ॥ 418

ಕಿನ್ನರೀಮಿವ ನಿರ್ಧೂತಾಂ ಚ್ಯುತಾಮಪ್ಸರಸಂ ಯಥಾ।
ಮಾಯಾಮಿವ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟಾಂ ಹರಿಣೀಮಿವ ಸಂಯತಾಂ ॥ **2.10.25** ॥ 419

ಕರೇಣುಮಿವ ದಿಗ್ಧೇನ ವಿದ್ಧಾಂ ಮೃಗಯುನಾ ವನೇ।
ಮಹಾಗಜ ಇವಾರಣ್ಯೇ ಸ್ನೇಹಾತ್ ಪರಮದುಃಖಿತಾಂ ॥ **2.10.26** ॥ 420

ಪರಿಮೃಜ್ಯ ಚ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಮಭಿಸಂತ್ರಸ್ತಚೇತನಃ।
ಕಾಮೀ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷೀಮುವಾಚ ವನಿತಾಮಿದಂ ॥ **2.10.27** ॥ 421

ನ ತೇಽಹಮಭಿಜಾನಾಮಿ ಕ್ರೋಧಮಾತ್ಮನಿ ಸಂಶ್ರಿತಂ।
ದೇವಿ ಕೇನಾಭಿಯುಕ್ತಾಸಿ ಕೇನ ವಾಸಿ ವಿಮಾನಿತಾ ॥ **2.10.28** ॥ 422

ಯದಿದಂ ಮಮ ದುಃಖಾಯ ಶೇಷೇ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಪಾಂಸುಷು।
ಭೂಮೌ ಶೇಷೇ ಕಿಮರ್ಥಂ ತ್ವಂ ಮಯಿ ಕಲ್ಯಾಣಚೇತಸಿ ॥ **2.10.29** ॥ 423

ಭೂತೋಪಹತಚಿತ್ತೇವ ಮಮ ಚಿತ್ತಪ್ರಮಾಥಿನಿ।
ಸಂತಿ ಮೇ ಕುಶಲಾ ವೈದ್ಯಾಸ್ತ್ವಭಿತುಷ್ಟಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.10.30** ॥ 424

ಸುಖಿತಾಂ ತ್ವಾಂ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ವ್ಯಾಧಿಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಭಾಮಿನಿ।
ಕಸ್ಯ ವಾಪಿ ಪ್ರಿಯಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕೇನ ವಾ ವಿಪ್ರಿಯಂ ಕೃತಂ ॥ **2.10.31** ॥ 425

ಕಃ ಪ್ರಿಯಂ ಲಭತಾಮದ್ಯ ಕೋ ವಾ ಸುಮಹದಪ್ರಿಯಂ।
ಮಾ ರೌತ್ಸೀರ್ಮಾ ಚ ಕಾರ್ಷೀಸ್ತ್ವಂ ದೇವಿ ಸಂಪರಿಶೋಷಣಂ ॥ **2.10.32** ॥ 426

ಅವಧ್ಯೋ ವಧ್ಯತಾಂ ಕೋ ವಾ ವಧ್ಯಃ ಕೋ ವಾ ವಿಮುಚ್ಯತಾಂ।
ದರಿದ್ರಃ ಕೋ ಭವೇದಾಢ್ಯೋ ದ್ರವ್ಯವಾನ್ ವಾಪ್ಯಕಿಂಚನಃ ॥ **2.10.33** ॥ 427

ಅಹಂ ಚ ಹಿ ಮದೀಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ತವ ವಶಾನುಗಾಃ।
ನ ತೇ ಕಂಚಿದಭಿಪ್ರಾಯಂ ವ್ಯಾಹಂತುಮಹಮುತ್ಸಹೇ ॥ **2.10.34** ॥ 428

ಆತ್ಮನೋ ಜೀವಿತೇನಾಪಿ ಬ್ರೂಹಿ ಯನ್ಮನಸಿ ಸ್ಥಿತಂ।
ಬಲಮಾತ್ಮನಿ ಜಾನಂತೀ ನ ಮಾಂ ಶಂಕಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.10.35** ॥ 429

ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಪ್ರೀತಿಂ ಸುಕೃತೇನಾಪಿ ತೇ ಶಪೇ।
ಯಾವದಾವರ್ತತೇ ಚಕ್ರಂ ತಾವತೀ ಮೇ ವಸುಂಧರಾ ॥ **2.10.36** ॥ 430

ದ್ರಾವಿಡಾಃ ಸಿಂಧುಸೌವೀರಾಃ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಾ ದಕ್ಷಿಣಾಪಥಾಃ।
ವಂಗಾಂಗಮಗಧಾ ಮತ್ಸ್ಯಾಃ ಸಮೃದ್ಧಾಃ ಕಾಶಿಕೋಸಲಾಃ ॥ **2.10.37** ॥ 431

ತತ್ರ ಜಾತಂ ಬಹು ದ್ರವ್ಯಂ ಧನಧಾನ್ಯಮಜಾವಿಕಂ।
ತತೋ ವೃಣೀಷ್ವ ಕೈಕೇಯಿ ಯದ್ ಯತ್ ತ್ವಂ ಮನಸೇಚ್ಛಸಿ ॥ **2.10.38** ॥ 432

ಕಿಮಾಯಾಸೇನ ತೇ ಭೀರು ಉತ್ತಿಷ್ಠೋತ್ತಿಷ್ಠ ಶೋಭನೇ।
ತತ್ತ್ವಂ ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಕೈಕೇಯಿ ಯತಸ್ತೇ ಭಯಮಾಗತಂ।
ತತ್ ತೇ ವ್ಯಪನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನೀಹಾರಮಿವ ರಶ್ಮಿವಾನ್ ॥ **2.10.39** ॥ 433

ತಥೋಕ್ತಾ ಸಾ ಸಮಾಶ್ವಸ್ತಾ ವಕ್ತುಕಾಮಾ ತದಪ್ರಿಯಂ।
ಪರಿಪೀಡಯಿತುಂ ಭೂಯೋ ಭರ್ತಾರಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **2.10.40** ॥ 434

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದಶಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಯಾ ಬದ್ಧ್ವಾ ತೇನ ಪ್ರಾಕ್ ಪ್ರದತ್ತೌ ವರೌ ಸ್ಮಾರಯಿತ್ವಾ ತಯೋರೇಕೇನ ಭರತಾಭಿಷೇಕಸ್ಯಾಪರೇಣ ಚ ಶ್ರೀರಾಮಕರ್ತೃಕಚತುರ್ದಶವರ್ಷಾವಧಿಕವನವಾಸಸ್ಯ ಚ ಯಾಚನಂ

ತಂ ಮನ್ಮಥಶರೈರ್ವಿದ್ಧಂ ಕಾಮವೇಗವಶಾನುಗಂ।
ಉವಾಚ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಂ ಕೈಕೇಯೀ ದಾರುಣಂ ವಚಃ ॥ **2.11.1** ॥ 435

ನಾಸ್ಮಿ ವಿಪ್ರಕೃತಾ ದೇವ ಕೇನಚಿನ್ನಾವಮಾನಿತಾ।
ಅಭಿಪ್ರಾಯಸ್ತು ಮೇ ಕಶ್ಚಿತ್ ತಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ ॥ **2.11.2** ॥ 436

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಪ್ರತಿಜಾನೀಷ್ವ ಯದಿ ತ್ವಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ।
ಅಥ ತೇ ವ್ಯಾಹರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾಭಿಪ್ರಾರ್ಥಿತಂ ಮಯಾ ॥ **2.11.3** ॥ 437

ತಾಮುವಾಚ ಮಹಾರಾಜಃ ಕೈಕೇಯೀಮೀಷದುತ್ಸ್ಮಯಃ।
ಕಾಮೀ ಹಸ್ತೇನ ಸಂಗೃಹ್ಯ ಮೂರ್ಧಜೇಷು ಭುವಿ ಸ್ಥಿತಾಂ ॥ **2.11.4** ॥ 438

ಅವಲಿಪ್ತೇ ನ ಜಾನಾಸಿ ತ್ವತ್ತಃ ಪ್ರಿಯತರೋ ಮಮ।
ಮನುಜೋ ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರಾದ್ ರಾಮಾದನ್ಯೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **2.11.5** ॥ 439

ತೇನಾಜಯ್ಯೇನ ಮುಖ್ಯೇನ ರಾಘವೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಶಪೇ ತೇ ಜೀವನಾಹೇರ್ಣ ಬ್ರೂಹಿ ಯನ್ಮನಸೇಪ್ಸಿತಂ ॥ **2.11.6** ॥ 440

ಯಂ ಮುಹೂರ್ತಮಪಶ್ಯಂಸ್ತು ನ ಜೀವೇ ತಮಹಂ ಧ್ರುವಂ।
ತೇನ ರಾಮೇಣ ಕೈಕೇಯಿ ಶಪೇ ತೇ ವಚನಕ್ರಿಯಾಂ ॥ **2.11.7** ॥ 441

ಆತ್ಮನಾ ಚಾತ್ಮಜೈಶ್ಚಾನ್ಯೈರ್ವ್ಯಣೇ ಯಂ ಮನುಜರ್ಷಭಂ।
ತೇನ ರಾಮೇಣ ಕೈಕೇಯಿ ಶಪೇ ತೇ ವಚನಕ್ರಿಯಾಂ ॥ **2.11.8** ॥ 442

ಭದ್ರೇ ಹೃದಯಮಪ್ಯೇತದನುಮೃಶ್ಯೋದ್ಧರಸ್ವ ಮೇ।
ಏತತ್ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಕೈಕೇಯಿ ಬ್ರೂಹಿ ಯತ್ ಸಾಧು ಮನ್ಯಸೇ ॥ **2.11.9** ॥ 443

ಬಲಮಾತ್ಮನಿ ಪಶ್ಯಂತೀ ನ ವಿಶಂಕಿತುಮರ್ಹಸಿ।
ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಪ್ರೀತಿಂ ಸುಕೃತೇನಾಪಿ ತೇ ಶಪೇ ॥ **2.11.10** ॥ 444

ಸಾ ತದರ್ಥಮನಾ ದೇವೀ ತಮಭಿಪ್ರಾಯಮಾಗತಂ।
ನಿರ್ಮಾಧ್ಯಸ್ಥ್ಯಾಚ್ಚ ಹರ್ಷಾಚ್ಚ ಬಭಾಷೇ ದುರ್ವಚಂ ವಚಃ ॥ **2.11.11** ॥ 445

ತೇನ ವಾಕ್ಯೇನ ಸಂಹೃಷ್ಟಾ ತಮಭಿಪ್ರಾಯಮಾತ್ಮನಃ।
ವ್ಯಾಜಹಾರ ಮಹಾಘೋರಮಭ್ಯಾಗತಮಿವಾಂತಕಂ ॥ **2.11.12** ॥ 446

ಯಥಾ ಕ್ರಮೇಣ ಶಪಸೇ ವರಂ ಮಮ ದದಾಸಿ ಚ।
ತಚ್ಛೃಣ್ವಂತು ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶದ್ ದೇವಾಃ ಸೇಂದ್ರಪುರೋಗಮಾಃ ॥ **2.11.13** ॥ 447

ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯೌ ನಭಶ್ಚೈವ ಗ್ರಹಾ ರಾತ್ರ್ಯಹನೀ ದಿಶಃ।
ಜಗಚ್ಚ ಪೃಥಿವೀ ಚೇಯಂ ಸಗಂಧರ್ವಾಃ ಸರಾಕ್ಷಸಾಃ ॥ **2.11.14** ॥ 448

ನಿಶಾಚರಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಗೃಹೇಷು ಗೃಹದೇವತಾಃ।
ಯಾನಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾನೀಯುರ್ಭಾಷಿತಂ ತವ ॥ **2.11.15** ॥ 449

ಸತ್ಯಸಂಧೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸತ್ಯವಾಕ್ಶುಚಿಃ।
ವರಂ ಮಮ ದದಾತ್ಯೇಷ ಸರ್ವೇ ಶೃಣ್ವಂತು ದೈವತಾಃ ॥ **2.11.16** ॥ 450

ಇತಿ ದೇವೀ ಮಹೇಷ್ವಾಸಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯಾಭಿಶಸ್ಯ ಚ।
ತತಃ ಪರಮುವಾಚೇದಂ ವರದಂ ಕಾಮಮೋಹಿತಂ ॥ **2.11.17** ॥ 451

ಸ್ಮರ ರಾಜನ್ ಪುರಾ ವೃತ್ತಂ ತಸ್ಮಿನ್ ದೇವಾಸುರೇ ರಣೇ।
ತತ್ರ ತ್ವಾಂ ಚ್ಯಾವಯಚ್ಛತ್ರುಸ್ತವ ಜೀವಿತಮಂತರಾ ॥ **2.11.18** ॥ 452

ತತ್ರ ಚಾಪಿ ಮಯಾ ದೇವ ಯತ್ ತ್ವಂ ಸಮಭಿರಕ್ಷಿತಃ।
ಜಾಗ್ರತ್ಯಾ ಯತಮಾನಾಯಾಸ್ತತೋ ಮೇ ಪ್ರದದೌ ವರೌ ॥ **2.11.19** ॥ 453

ತೌ ದತ್ತೌ ಚ ವರೌ ದೇವ ನಿಕ್ಷೇಪೌ ಮೃಗಯಾಮ್ಯಹಂ।
ತವೈವ ಪೃಥಿವೀಪಾಲ ಸಕಾಶೇ ರಘುನಂದನ ॥ **2.11.20** ॥ 454

ತತ್ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಧರ್ಮೇಣ ನ ಚೇದ್ ದಾಸ್ಯಸಿ ಮೇ ವರಂ।
ಅದ್ಯೈವ ಹಿ ಪ್ರಹಾಸ್ಯಾಮಿ ಜೀವಿತಂ ತ್ವದ್ವಿಮಾನಿತಾ ॥ **2.11.21** ॥ 455

ವಾಙ್ಮಾತ್ರೇಣ ತದಾ ರಾಜಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಸ್ವವಶೇ ಕೃತಃ।
ಪ್ರಚಸ್ಕಂದ ವಿನಾಶಾಯ ಪಾಶಂ ಮೃಗ ಇವಾತ್ಮನಃ ॥ **2.11.22** ॥ 456

ತತಃ ಪರಮುವಾಚೇದಂ ವರದಂ ಕಾಮಮೋಹಿತಂ।
ವರೌ ದೇಯೌ ತ್ವಯಾ ದೇವ ತದಾ ದತ್ತೌ ಮಹೀಪತೇ ॥ **2.11.23** ॥ 457

ತೌ ತಾವದಹಮದ್ಯೈವ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣು ಮೇ ವಚಃ।
ಅಭಿಷೇಕಸಮಾರಂಭೋ ರಾಘವಸ್ಯೋಪಕಲ್ಪಿತಃ ॥ **2.11.24** ॥ 458

ಅನೇನೈವಾಭಿಷೇಕೇಣ ಭರತೋ ಮೇಽಭಿಷಿಚ್ಯತಾಂ।
ಯೋ ದ್ವಿತೀಯೋ ವರೋ ದೇವ ದತ್ತಃ ಪ್ರೀತೇನ ಮೇ ತ್ವಯಾ ॥ **2.11.25** ॥ 459

ತದಾ ದೇವಾಸುರೇ ಯುದ್ಧೇ ತಸ್ಯ ಕಾಲೋಽಯಮಾಗತಃ।
ನವ ಪಂಚ ಚ ವರ್ಷಾಣಿ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಮಾಶ್ರಿತಃ ॥ **2.11.26** ॥ 460

ಚೀರಾಜಿನಧರೋ ಧೀರೋ ರಾಮೋ ಭವತು ತಾಪಸಃ।
ಭರತೋ ಭಜತಾಮದ್ಯ ಯೌವರಾಜ್ಯಮಕಂಟಕಂ ॥ **2.11.27** ॥ 461

ಏಷ ಮೇ ಪರಮಃ ಕಾಮೋ ದತ್ತಮೇವ ವರಂ ವೃಣೇ।
ಅದ್ಯ ಚೈವ ಹಿ ಪಶ್ಯೇಯಂ ಪ್ರಯಾಂತಂ ರಾಘವಂ ವನೇ ॥ **2.11.28** ॥ 462

ಸ ರಾಜರಾಜೋ ಭವ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ
ಕುಲಂ ಚ ಶೀಲಂ ಚ ಹಿ ಜನ್ಮ ರಕ್ಷ ಚ।

ಪರತ್ರ ವಾಸೇ ಹಿ ವದಂತ್ಯನುತ್ತಮಂ
ತಪೋಧನಾಃ ಸತ್ಯವಚೋ ಹಿತಂ ನೃಣಾಂ ॥ **2.11.29** ॥ 463

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯ ಚಿಂತಾ ವಿಲಾಪಶ್ಚ ತೇನ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಭರ್ತ್ಸನಂ ಸಾಂತ್ವನಂ ತಾದೃಶವರಯಾಚ್ಞಾತೋ ವಿನಿವರ್ತಿತುಮನುರೋಧಕರಣಂ ಚ

ತತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜಃ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ದಾರುಣಂ ವಚಃ।
ಚಿಂತಾಮಭಿಸಮಾಪೇದೇ ಮುಹೂರ್ತಂ ಪ್ರತತಾಪ ಚ ॥ **2.12.1** ॥ 464

ಕಿಂ ನು ಮೇಽಯಂ ದಿವಾಸ್ವಪ್ನಶ್ಚಿತ್ತಮೋಹೋಽಪಿ ವಾ ಮಮ।
ಅನುಭೂತೋಪಸರ್ಗೋ ವಾ ಮನಸೋ ವಾಪ್ಯುಪದ್ರವಃ ॥ **2.12.2** ॥ 465

ಇತಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ತದ್ ರಾಜಾ ನಾಧ್ಯಗಚ್ಛತ್ ತದಾಸುಖಂ।
ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ತತಃ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಕೈಕೇಯೀವಾಕ್ಯತಾಪಿತಃ ॥ **2.12.3** ॥ 466

ವ್ಯಥಿತೋ ವಿಕ್ಲವಶ್ಚೈವ ವ್ಯಾಘ್ರೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಥಾ ಮೃಗಃ।
ಅಸಂವೃತಾಯಾಮಾಸೀನೋ ಜಗತ್ಯಾಂ ದೀರ್ಘಮುಚ್ಛ್ವಸನ್ ॥ **2.12.4** ॥ 467

ಮಂಡಲೇ ಪನ್ನಗೋ ರುದ್ಧೋ ಮಂತ್ರೈರಿವ ಮಹಾವಿಷಃ।
ಅಹೋ ಧಿಗಿತಿ ಸಾಮರ್ಷೋ ವಾಚಮುಕ್ತ್ವಾ ನರಾಧಿಪಃ ॥ **2.12.5** ॥ 468

ಮೋಹಮಾಪೇದಿವಾನ್ ಭೂಯಃ ಶೋಕೋಪಹತಚೇತನಃ।
ಚಿರೇಣ ತು ನೃಪಃ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ಸುದುಃಖಿತಃ ॥ **2.12.6** ॥ 469

ಕೈಕೇಯೀಮಬ್ರವೀತ್ ಕ್ರುದ್ಧೋ ನಿರ್ದಹನ್ನಿವ ತೇಜಸಾ।
ನೃಶಂಸೇ ದುಷ್ಟಚಾರಿತ್ರೇ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿನಾಶಿನಿ ॥ **2.12.7** ॥ 470

ಕಿಂ ಕೃತಂ ತವ ರಾಮೇಣ ಪಾಪೇ ಪಾಪಂ ಮಯಾಪಿ ವಾ।
ಸದಾ ತೇ ಜನನೀತುಲ್ಯಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ವಹತಿ ರಾಘವಃ ॥ **2.12.8** ॥ 471

ತಸ್ಯೈವಂ ತ್ವಮನರ್ಥಾಯ ಕಿನ್ನಿಮಿತ್ತಮಿಹೋದ್ಯತಾ।
ತ್ವಂ ಮಯಾऽऽತ್ಮವಿನಾಶಾಯ ಭವನಂ ಸ್ವಂ ನಿವೇಶಿತಾ ॥ **2.12.9** ॥ 472

ಅವಿಜ್ಞಾನಾನ್ನೃಪಸುತಾ ವ್ಯಾಲಾ ತೀಕ್ಷ್ಣವಿಷಾ ಯಥಾ।
ಜೀವಲೋಕೋ ಯದಾ ಸರ್ವೋ ರಾಮಸ್ಯಾಹ ಗುಣಸ್ತವಂ ॥ **2.12.10** ॥ 473

ಅಪರಾಧಂ ಕಮುದ್ದಿಶ್ಯ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಾಮೀಷ್ಟಮಹಂ ಸುತಂ।
ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಚ ಸುಮಿತ್ರಾಂ ಚ ತ್ಯಜೇಯಮಪಿ ವಾ ಶ್ರಿಯಂ ॥ **2.12.11** ॥ 474

ಜೀವಿತಂ ಚಾತ್ಮನೋ ರಾಮಂ ನ ತ್ವೇವ ಪಿತೃವತ್ಸಲಂ।
ಪರಾ ಭವತಿ ಮೇ ಪ್ರೀತಿರ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತನಯಮಗ್ರಜಂ ॥ **2.12.12** ॥ 475

ಅಪಶ್ಯತಸ್ತು ಮೇ ರಾಮಂ ನಷ್ಟಂ ಭವತಿ ಚೇತನಂ।
ತಿಷ್ಠೇಲ್ಲೋಕೋ ವಿನಾ ಸೂರ್ಯಂ ಸಸ್ಯಂ ವಾ ಸಲಿಲಂ ವಿನಾ ॥ **2.12.13** ॥ 476

ನ ತು ರಾಮಂ ವಿನಾ ದೇಹೇ ತಿಷ್ಠೇತ್ತು ಮಮ ಜೀವಿತಂ।
ತದಲಂ ತ್ಯಜ್ಯತಾಮೇಷ ನಿಶ್ಚಯಃ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯೇ ॥ **2.12.14** ॥ 477

ಅಪಿ ತೇ ಚರಣೌ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಸ್ಪೃಶಾಮ್ಯೇಷ ಪ್ರಸೀದ ಮೇ।
ಕಿಮರ್ಥಂ ಚಿಂತಿತಂ ಪಾಪೇ ತ್ವಯಾ ಪರಮದಾರುಣಂ ॥ **2.12.15** ॥ 478

ಅಥ ಜಿಜ್ಞಾಸಸೇ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಭರತಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ।
ಅಸ್ತು ಯತ್ತತ್ತ್ವಯಾ ಪೂರ್ವಂ ವ್ಯಾಹೃತಂ ರಾಘವಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.12.16** ॥ 479

ಸ ಮೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಸುತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಧರ್ಮಜ್ಯೇಷ್ಠ ಇತೀವ ಮೇ।
ತತ್ ತ್ವಯಾ ಪ್ರಿಯವಾದಿನ್ಯಾ ಸೇವಾರ್ಥಂ ಕಥಿತಂ ಭವೇತ್ ॥ **2.12.17** ॥ 480

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾ ಸಂತಾಪಯಸಿ ಮಾಂ ಭೃಶಂ।
ಆವಿಷ್ಟಾಸಿ ಗೃಹೇ ಶೂನ್ಯೇ ಸಾ ತ್ವಂ ಪರವಶಂ ಗತಾ ॥ **2.12.18** ॥ 481

ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಂ ಕುಲೇ ದೇವಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸುಮಹಾನಯಂ।
ಅನಯೋ ನಯಸಂಪನ್ನೇ ಯತ್ರ ತೇ ವಿಕೃತಾ ಮತಿಃ ॥ **2.12.19** ॥ 482

ನಹಿ ಕಿಂಚಿದಯುಕ್ತಂ ವಾ ವಿಪ್ರಿಯಂ ವಾ ಪುರಾ ಮಮ।
ಅಕರೋಸ್ತ್ವಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ತೇನ ನ ಶ್ರದ್ದಧಾಮಿ ತೇ ॥ **2.12.20** ॥ 483

ನನು ತೇ ರಾಘವಸ್ತುಲ್ಯೋ ಭರತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಬಹುಶೋ ಹಿ ಸ್ಮ ಬಾಲೇ ತ್ವಂ ಕಥಾಃ ಕಥಯಸೇ ಮಮ ॥ **2.12.21** ॥ 484

ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮನೋ ದೇವಿ ವನೇ ವಾಸಂ ಯಶಸ್ವಿನಃ।
ಕಥಂ ರೋಚಯಸೇ ಭೀರು ನವ ವರ್ಷಾಣಿ ಪಂಚ ಚ ॥ **2.12.22** ॥ 485

ಅತ್ಯಂತಸುಕುಮಾರಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮೇ ಕೃತಾತ್ಮನಃ।
ಕಥಂ ರೋಚಯಸೇ ವಾಸಮರಣ್ಯೇ ಭೃಶದಾರುಣೇ ॥ **2.12.23** ॥ 486

ರೋಚಯಸ್ಯಭಿರಾಮಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಶುಭಲೋಚನೇ।
ತವ ಶುಶ್ರೂಷಮಾಣಸ್ಯ ಕಿಮರ್ಥಂ ವಿಪ್ರವಾಸನಂ ॥ **2.12.24** ॥ 487

ರಾಮೋ ಹಿ ಭರತಾದ್ ಭೂಯಸ್ತವ ಶುಶ್ರೂಷತೇ ಸದಾ।
ವಿಶೇಷಂ ತ್ವಯಿ ತಸ್ಮಾತ್ ತು ಭರತಸ್ಯ ನ ಲಕ್ಷಯೇ ॥ **2.12.25** ॥ 488

ಶುಶ್ರೂಷಾಂ ಗೌರವಂ ಚೈವ ಪ್ರಮಾಣಂ ವಚನಕ್ರಿಯಾಂ।
ಕಸ್ತು ಭೂಯಸ್ತರಂ ಕುರ್ಯಾದನ್ಯತ್ರ ಪುರುಷರ್ಷಭಾತ್ ॥ **2.12.26** ॥ 489

ಬಹೂನಾಂ ಸ್ತ್ರೀಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಬಹೂನಾಂ ಚೋಪಜೀವಿನಾಂ।
ಪರಿವಾದೋಽಪವಾದೋ ವಾ ರಾಘವೇ ನೋಪಪದ್ಯತೇ ॥ **2.12.27** ॥ 490

ಸಾಂತ್ವಯನ್ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ರಾಮಃ ಶುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ।
ಗೃಹ್ಣಾತಿ ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪ್ರಿಯೈರ್ವಿಷಯವಾಸಿನಃ ॥ **2.12.28** ॥ 491

ಸತ್ಯೇನ ಲೋಕಾಂಜಯತಿ ದ್ವಿಜಾನ್ ದಾನೇನ ರಾಘವಃ।
ಗುರೂಂಶ್ಚುಶ್ರೂಷಯಾ ವೀರೋ ಧನುಷಾ ಯುಧಿ ಶಾತ್ರವಾನ್ ॥ **2.12.29** ॥ 492

ಸತ್ಯಂ ದಾನಂ ತಪಸ್ತ್ಯಾಗೋ ಮಿತ್ರತಾ ಶೌಚಮಾರ್ಜವಂ।
ವಿದ್ಯಾ ಚ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಾ ಧ್ರುವಾಣ್ಯೇತಾನಿ ರಾಘವೇ ॥ **2.12.30** ॥ 493

ತಸ್ಮಿನ್ನಾರ್ಜವಸಂಪನ್ನೇ ದೇವಿ ದೇವೋಪಮೇ ಕಥಂ।
ಪಾಪಮಾಶಂಸಸೇ ರಾಮೇ ಮಹರ್ಷಿಸಮತೇಜಸಿ ॥ **2.12.31** ॥ 494

ನ ಸ್ಮರಾಮ್ಯಪ್ರಿಯಂ ವಾಕ್ಯಂ ಲೋಕಸ್ಯ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಃ।
ಸ ಕಥಂ ತ್ವತ್ಕೃತೇ ರಾಮಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಿಯಮಪ್ರಿಯಂ ॥ **2.12.32** ॥ 495

ಕ್ಷಮಾ ಯಸ್ಮಿಂಸ್ತಪಸ್ತ್ಯಾಗಃ ಸತ್ಯಂ ಧರ್ಮಃ ಕೃತಜ್ಞತಾ।
ಅಪ್ಯಹಿಂಸಾ ಚ ಭೂತಾನಾಂ ತಮೃತೇ ಕಾ ಗತಿರ್ಮಮ ॥ **2.12.33** ॥ 496

ಮಮ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ಕೈಕೇಯಿ ಗತಾಂತಸ್ಯ ತಪಸ್ವಿನಃ।
ದೀನಂ ಲಾಲಪ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಕಾರುಣ್ಯಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.12.34** ॥ 497

ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸಾಗರಾಂತಾಯಾಂ ಯತ್ ಕಿಂಚಿದಧಿಗಮ್ಯತೇ।
ತತ್ ಸರ್ವಂ ತವ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಮಾ ಚ ತ್ವಂ ಮನ್ಯುಮಾವಿಶ ॥ **2.12.35** ॥ 498

ಅಂಜಲಿಂ ಕುರ್ಮಿ ಕೈಕೇಯಿ ಪಾದೌ ಚಾಪಿ ಸ್ಪೃಶಾಮಿ ತೇ।
ಶರಣಂ ಭವ ರಾಮಸ್ಯ ಮಾಧರ್ಮೋ ಮಾಮಿಹ ಸ್ಪೃಶೇತ್ ॥ **2.12.36** ॥ 499

ಇತಿ ದುಃಖಾಭಿಸಂತಪ್ತಂ ವಿಲಪಂತಮಚೇತನಂ।
ಘೂರ್ಣಮಾನಂ ಮಹಾರಾಜಂ ಶೋಕೇನ ಸಮಭಿಪ್ಲುತಂ ॥ **2.12.37** ॥ 500

ಪಾರಂ ಶೋಕಾರ್ಣವಸ್ಯಾಶು ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತಂ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾಥ ಕೈಕೇಯೀ ರೌದ್ರಾ ರೌದ್ರತರಂ ವಚಃ ॥ **2.12.38** ॥ 501

ಯದಿ ದತ್ತ್ವಾ ವರೌ ರಾಜನ್ ಪುನಃ ಪ್ರತ್ಯನುತಪ್ಯಸೇ।
ಧಾರ್ಮಿಕತ್ವಂ ಕಥಂ ವೀರ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಕಥಯಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.12.39** ॥ 502

ಯದಾ ಸಮೇತಾ ಬಹವಸ್ತ್ವಯಾ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಸಹ।
ಕಥಯಿಷ್ಯಂತಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತತ್ರ ಕಿಂ ಪ್ರತಿವಕ್ಷ್ಯಸಿ ॥ **2.12.40** ॥ 503

ಯಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಸಾದೇ ಜೀವಾಮಿ ಯಾ ಚ ಮಾಮಭ್ಯಪಾಲಯತ್।
ತಸ್ಯಾಃ ಕೃತಾ ಮಯಾ ಮಿಥ್ಯಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಇತಿ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ॥ **2.12.41** ॥ 504

ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ತ್ವಂ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ ನರಾಧಿಪ।
ಯೋ ದತ್ತ್ವಾ ವರಮದ್ಯೈವ ಪುನರನ್ಯಾನಿ ಭಾಷಸೇ ॥ **2.12.42** ॥ 505

ಶೈಬ್ಯಃ ಶ್ಯೇನಕಪೋತೀಯೇ ಸ್ವಮಾಂಸಂ ಪಕ್ಷಿಣೇ ದದೌ।
ಅಲರ್ಕಶ್ಚಕ್ಷುಷೀ ದತ್ತ್ವಾ ಜಗಾಮ ಗತಿಮುತ್ತಮಾಂ ॥ **2.12.43** ॥ 506

ಸಾಗರಃ ಸಮಯಂ ಕೃತ್ವಾ ನ ವೇಲಾಮತಿವರ್ತತೇ।
ಸಮಯಂ ಮಾನೃತಂ ಕಾರ್ಷೀಃ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಮನುಸ್ಮರನ್ ॥ **2.12.44** ॥ 507

ಸ ತ್ವಂ ಧರ್ಮಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ರಾಮಂ ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯ ಚ।
ಸಹ ಕೌಸಲ್ಯಯಾ ನಿತ್ಯಂ ರಂತುಮಿಚ್ಛಸಿ ದುರ್ಮತೇ ॥ **2.12.45** ॥ 508

ಭವತ್ವಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮೋ ವಾ ಸತ್ಯಂ ವಾ ಯದಿ ವಾನೃತಂ।
ಯತ್ತ್ವಯಾ ಸಂಶ್ರುತಂ ಮಹ್ಯಂ ತಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ ॥ **2.12.46** ॥ 509

ಅಹಂ ಹಿ ವಿಷಮದ್ಯೈವ ಪೀತ್ವಾ ಬಹು ತವಾಗ್ರತಃ।
ಪಶ್ಯತಸ್ತೇ ಮರಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಮೋ ಯದ್ಯಭಿಷಿಚ್ಯತೇ ॥ **2.12.47** ॥ 510

ಏಕಾಹಮಪಿ ಪಶ್ಯೇಯಂ ಯದ್ಯಹಂ ರಾಮಮಾತರಂ।
ಅಂಜಲಿಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಂತೀಂ ಶ್ರೇಯೋ ನನು ಮೃತಿರ್ಮಮ ॥ **2.12.48** ॥ 511

ಭರತೇನಾತ್ಮನಾ ಚಾಹಂ ಶಪೇ ತೇ ಮನುಜಾಧಿಪ।
ಯಥಾ ನಾನ್ಯೇನ ತುಷ್ಯೇಯಮೃತೇ ರಾಮವಿವಾಸನಾತ್ ॥ **2.12.49** ॥ 512

ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ಕೈಕೇಯೀ ವಿರರಾಮ ಹ।
ವಿಲಪಂತಂ ಚ ರಾಜಾನಂ ನ ಪ್ರತಿವ್ಯಾಜಹಾರ ಸಾ ॥ **2.12.50** ॥ 513

ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ರಾಜಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಂ ಪರಮಶೋಭನಂ।
ರಾಮಸ್ಯ ಚ ವನೇ ವಾಸಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ಭರತಸ್ಯ ಚ ॥ **2.12.51** ॥ 514

ನಾಭ್ಯಭಾಷತ ಕೈಕೇಯೀಂ ಮುಹೂರ್ತಂ ವ್ಯಾಕುಲೇಂದ್ರಿಯಃ।
ಪ್ರೈಕ್ಷತಾನಿಮಿಷೋ ದೇವೀಂ ಪ್ರಿಯಾಮಪ್ರಿಯವಾದಿನೀಂ ॥ **2.12.52** ॥ 515

ತಾಂ ಹಿ ವಜ್ರಸಮಾಂ ವಾಚಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಹೃದಯಾಪ್ರಿಯಾಂ।
ದುಃಖಶೋಕಮಯೀಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ನ ಸುಖಿತೋಽಭವತ್ ॥ **2.12.53** ॥ 516

ಸ ದೇವ್ಯಾ ವ್ಯವಸಾಯಂ ಚ ಘೋರಂ ಚ ಶಪಥಂ ಕೃತಂ।
ಧ್ಯಾತ್ವಾ ರಾಮೇತಿ ನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ಚ್ಛಿನ್ನಸ್ತರುರಿವಾಪತತ್ ॥ **2.12.54** ॥ 517

ನಷ್ಟಚಿತ್ತೋ ಯಥೋನ್ಮತ್ತೋ ವಿಪರೀತೋ ಯಥಾತುರಃ।
ಹೃತತೇಜಾ ಯಥಾ ಸರ್ಪೋ ಬಭೂವ ಜಗತೀಪತಿಃ ॥ **2.12.55** ॥ 518

ದೀನಯಾಽಽತುರಯಾ ವಾಚಾ ಇತಿ ಹೋವಾಚ ಕೈಕಯೀಂ।
ಅನರ್ಥಮಿಮಮರ್ಥಾಭಂ ಕೇನ ತ್ವಮುಪದೇಶಿತಾ ॥ **2.12.56** ॥ 519

ಭೂತೋಪಹತಚಿತ್ತೇವ ಬ್ರುವಂತೀ ಮಾಂ ನ ಲಜ್ಜಸೇ।
ಶೀಲವ್ಯಸನಮೇತತ್ ತೇ ನಾಭಿಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ಪುರಾ ॥ **2.12.57** ॥ 520

ಬಾಲಾಯಾಸ್ತತ್ ತ್ವಿದಾನೀಂ ತೇ ಲಕ್ಷಯೇ ವಿಪರೀತವತ್।
ಕುತೋ ವಾ ತೇ ಭಯಂ ಜಾತಂ ಯಾ ತ್ವಮೇವಂವಿಧಂ ವರಂ ॥ **2.12.58** ॥ 521

ರಾಷ್ಟ್ರೇ ಭರತಮಾಸೀನಂ ವೃಣೀಷೇ ರಾಘವಂ ವನೇ।
ವಿರಮ್ಯೈತೇನ ಭಾವೇನ ತ್ವಮೇತೇನಾನೃತೇನ ಚ ॥ **2.12.59** ॥ 522

ಯದಿ ಭರ್ತುಃ ಪ್ರಿಯಂ ಕಾರ್ಯಂ ಲೋಕಸ್ಯ ಭರತಸ್ಯ ಚ।
ನೃಶಂಸೇ ಪಾಪಸಂಕಲ್ಪೇ ಕ್ಷುದ್ರೇ ದುಷ್ಕೃತಕಾರಿಣಿ ॥ **2.12.60** ॥ 523

ಕಿಂ ನು ದುಃಖಮಲೀಕಂ ವಾ ಮಯಿ ರಾಮೇ ಚ ಪಶ್ಯಸಿ।
ನ ಕಥಂಚಿದೃತೇ ರಾಮಾದ್ ಭರತೋ ರಾಜ್ಯಮಾವಸೇತ್ ॥ **2.12.61** ॥ 524

ರಾಮಾದಪಿ ಹಿ ತಂ ಮನ್ಯೇ ಧರ್ಮತೋ ಬಲವತ್ತರಂ।
ಕಥಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ರಾಮಸ್ಯ ವನಂ ಗಚ್ಛೇತಿ ಭಾಷಿತೇ ॥ **2.12.62** ॥ 525

ಮುಖವರ್ಣಂ ವಿವರ್ಣಂ ತು ಯಥೈವೇಂದುಮುಪಪ್ಲುತಂ।
ತಾಂ ತು ಮೇ ಸುಕೃತಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಸುಹೃದ್ಭಿಃ ಸಹ ನಿಶ್ಚಿತಾಂ ॥ **2.12.63** ॥ 526

ಕಥಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಪಾವೃತ್ತಾಂ ಪರೈರಿವ ಹತಾಂ ಚಮೂಂ।
ಕಿಂ ಮಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಂತಿ ರಾಜಾನೋ ನಾನಾದಿಗ್ಭ್ಯಃ ಸಮಾಗತಾಃ ॥ **2.12.64** ॥ 527

ಬಾಲೋ ಬತಾಯಮೈಕ್ಷ್ವಾಕಶ್ಚಿರಂ ರಾಜ್ಯಮಕಾರಯತ್।
ಯದಾ ಹಿ ಬಹವೋ ವೃದ್ಧಾ ಗುಣವಂತೋ ಬಹುಶ್ರುತಾಃ ॥ **2.12.65** ॥ 528

ಪರಿಪ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮೀಹ ಕಥಂ ತದಾ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನೇನ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೋ ಮಯಾ ॥ **2.12.66** ॥ 529

ಯದಿ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯೇತತ್ ತದಸತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಕಿಂ ಮಾಂ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಕೌಸಲ್ಯಾ ರಾಘವೇ ವನಮಾಸ್ಥಿತೇ ॥ **2.12.67** ॥ 530

ಕಿಂ ಚೈನಾಂ ಪ್ರತಿವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕೃತ್ವಾ ವಿಪ್ರಿಯಮೀದೃಶಂ।
ಯದಾ ಯದಾ ಚ ಕೌಸಲ್ಯಾ ದಾಸೀವ ಚ ಸಖೀವ ಚ ॥ **2.12.68** ॥ 531

ಭಾರ್ಯಾವದ್ ಭಗಿನೀವಚ್ಚ ಮಾತೃವಚ್ಚೋಪತಿಷ್ಠತಿ।
ಸತತಂ ಪ್ರಿಯಕಾಮಾ ಮೇ ಪ್ರಿಯಪುತ್ರಾ ಪ್ರಿಯಂವದಾ ॥ **2.12.69** ॥ 532

ನ ಮಯಾ ಸತ್ಕೃತಾ ದೇವೀ ಸತ್ಕಾರಾರ್ಹಾ ಕೃತೇ ತವ।
ಇದಾನೀಂ ತತ್ತಪತಿ ಮಾಂ ಯನ್ಮಯಾ ಸುಕೃತಂ ತ್ವಯಿ ॥ **2.12.70** ॥ 533

ಅಪಥ್ಯವ್ಯಂಜನೋಪೇತಂ ಭುಕ್ತಮನ್ನಮಿವಾತುರಂ।
ವಿಪ್ರಕಾರಂ ಚ ರಾಮಸ್ಯ ಸಂಪ್ರಯಾಣಂ ವನಸ್ಯ ಚ ॥ **2.12.71** ॥ 534

ಸುಮಿತ್ರಾ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವೈ ಭೀತಾ ಕಥಂ ಮೇ ವಿಶ್ವಸಿಷ್ಯತಿ।
ಕೃಪಣಂ ಬತ ವೈದೇಹೀ ಶ್ರೋಷ್ಯತಿ ದ್ವಯಮಪ್ರಿಯಂ ॥ **2.12.72** ॥ 535

ಮಾಂ ಚ ಪಂಚತ್ವಮಾಪನ್ನಂ ರಾಮಂ ಚ ವನಮಾಶ್ರಿತಂ।
ವೈದೇಹೀ ಬತ ಮೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಶೋಚಂತೀ ಕ್ಷಪಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.12.73** ॥ 536

ಹೀನಾ ಹಿಮವತಃ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಕಿನ್ನರೇಣೇವ ಕಿನ್ನರೀ।
ನಹಿ ರಾಮಮಹಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರವಸಂತಂ ಮಹಾವನೇ ॥ **2.12.74** ॥ 537

ಚಿರಂ ಜೀವಿತುಮಾಶಂಸೇ ರುದಂತೀಂ ಚಾಪಿ ಮೈಥಿಲೀಂ।
ಸಾ ನೂನಂ ವಿಧವಾ ರಾಜ್ಯಂ ಸಪುತ್ರಾ ಕಾರಯಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.12.75** ॥ 538

ಸತೀಂ ತ್ವಾಮಹಮತ್ಯಂತಂ ವ್ಯವಸ್ಯಾಮ್ಯಸತೀಂ ಸತೀಂ।
ರೂಪಿಣೀಂ ವಿಷಸಂಯುಕ್ತಾಂ ಪೀತ್ವೇವ ಮದಿರಾಂ ನರಃ ॥ **2.12.76** ॥ 539

ಅನೃತೈರ್ಬತ ಮಾಂ ಸಾಂತ್ವೈಃ ಸಾಂತ್ವಯಂತೀ ಸ್ಮ ಭಾಷಸೇ।
ಗೀತಶಬ್ದೇನ ಸಂರುಧ್ಯ ಲುಬ್ಧೋ ಮೃಗಮಿವಾವಧೀಃ ॥ **2.12.77** ॥ 540

ಅನಾರ್ಯ ಇತಿ ಮಾಮಾರ್ಯಾಃ ಪುತ್ರವಿಕ್ರಾಯಕಂ ಧ್ರುವಂ।
ವಿಕರಿಷ್ಯಂತಿ ರಥ್ಯಾಸು ಸುರಾಪಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಯಥಾ ॥ **2.12.78** ॥ 541

ಅಹೋ ದುಃಖಮಹೋ ಕೃಚ್ಛ್ರಂ ಯತ್ರ ವಾಚಃ ಕ್ಷಮೇ ತವ।
ದುಃಖಮೇವಂವಿಧಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪುರಾ ಕೃತಮಿವಾಶುಭಂ ॥ **2.12.79** ॥ 542

ಚಿರಂ ಖಲು ಮಯಾ ಪಾಪೇ ತ್ವಂ ಪಾಪೇನಾಭಿರಕ್ಷಿತಾ।
ಅಜ್ಞಾನಾದುಪಸಂಪನ್ನಾ ರಜ್ಜುರುದ್ಬಂಧನೀ ಯಥಾ ॥ **2.12.80** ॥ 543

ರಮಮಾಣಸ್ತ್ವಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ಮೃತ್ಯುಂ ತ್ವಾಂ ನಾಭಿಲಕ್ಷಯೇ।
ಬಾಲೋ ರಹಸಿ ಹಸ್ತೇನ ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪಮಿವಾಸ್ಪೃಶಂ ॥ **2.12.81** ॥ 544

ತಂ ತು ಮಾಂ ಜೀವಲೋಕೋಽಯಂ ನೂನಮಾಕ್ರೋಷ್ಟುಮರ್ಹತಿ।
ಮಯಾ ಹ್ಯಪಿತೃಕಃ ಪುತ್ರಃ ಸ ಮಹಾತ್ಮಾ ದುರಾತ್ಮನಾ ॥ **2.12.82** ॥ 545

ಬಾಲಿಶೋ ಬತ ಕಾಮಾತ್ಮಾ ರಾಜಾ ದಶರಥೋ ಭೃಶಂ।
ಸ್ತ್ರೀಕೃತೇ ಯಃ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ವನಂ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.12.83** ॥ 546

ವೇದೈಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೈಶ್ಚ ಗುರುಭಿಶ್ಚೋಪಕರ್ಶಿತಃ।
ಭೋಗಕಾಲೇ ಮಹತ್ಕೃಚ್ಛ್ರಂ ಪುನರೇವ ಪ್ರಪತ್ಸ್ಯತೇ ॥ **2.12.84** ॥ 547

ನಾಲಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ವಚನಂ ಪುತ್ರೋ ಮಾಂ ಪ್ರತಿಭಾಷಿತುಂ।
ಸ ವನಂ ಪ್ರವ್ರಜೇತ್ಯುಕ್ತೋ ಬಾಢಮಿತ್ಯೇವ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ॥ **2.12.85** ॥ 548

ಯದಿ ಮೇ ರಾಘವಃ ಕುರ್ಯಾದ್ ವನಂ ಗಚ್ಛೇತಿ ಚೋದಿತಃ।
ಪ್ರತಿಕೂಲಂ ಪ್ರಿಯಂ ಮೇ ಸ್ಯಾನ್ನ ತು ವತ್ಸಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.12.86** ॥ 549

ರಾಘವೇ ಹಿ ವನಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಧಿಕ್ಕೃತಂ।
ಮೃತ್ಯುರಕ್ಷಮಣೀಯಂ ಮಾಂ ನಯಿಷ್ಯತಿ ಯಮಕ್ಷಯಂ ॥ **2.12.87** ॥ 550

ಮೃತೇ ಮಯಿ ಗತೇ ರಾಮೇ ವನಂ ಮನುಜಪುಂಗವೇ।
ಇಷ್ಟೇ ಮಮ ಜನೇ ಶೇಷೇ ಕಿಂ ಪಾಪಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಸೇ ॥ **2.12.88** ॥ 551

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಮಾಂ ಚ ರಾಮಂ ಚ ಪುತ್ರೌ ಚ ಯದಿ ಹಾಸ್ಯತಿ।
ದುಃಖಾನ್ಯಸಹತೀ ದೇವೀ ಮಾಮೇವಾನುಗಮಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.12.89** ॥ 552

ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಚ ಸುಮಿತ್ರಾಂ ಚ ಮಾಂ ಚ ಪುತ್ರೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ಸಹ।
ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯ ನರಕೇ ಸಾ ತ್ವಂ ಕೈಕೇಯಿ ಸುಖಿತಾ ಭವ ॥ **2.12.90** ॥ 553

ಮಯಾ ರಾಮೇಣ ಚ ತ್ಯಕ್ತಂ ಶಾಶ್ವತಂ ಸತ್ಕೃತಂ ಗುಣೈಃ।
ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲಮಕ್ಷೋಭ್ಯಮಾಕುಲಂ ಪಾಲಯಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.12.91** ॥ 554

ಪ್ರಿಯಂ ಚೇದ್ ಭರತಸ್ಯೈತದ್ ರಾಮಪ್ರವ್ರಾಜನಂ ಭವೇತ್।
ಮಾ ಸ್ಮ ಮೇ ಭರತಃ ಕಾರ್ಷೀತ್ ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯಂ ಗತಾಯುಷಃ ॥ **2.12.92** ॥ 555

ಮೃತೇ ಮಯಿ ಗತೇ ರಾಮೇ ವನಂ ಪುರುಷಪುಂಗವೇ।
ಸೇದಾನೀಂ ವಿಧವಾ ರಾಜ್ಯಂ ಸಪುತ್ರಾ ಕಾರಯಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.12.93** ॥ 556

ತ್ವಂ ರಾಜಪುತ್ರಿ ದೈವೇನ ನ್ಯವಸೋ ಮಮ ವೇಶ್ಮನಿ।
ಅಕೀರ್ತಿಶ್ಚಾತುಲಾ ಲೋಕೇ ಧ್ರುವಃ ಪರಿಭವಶ್ಚ ಮೇ।
ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಚಾವಜ್ಞಾ ಯಥಾ ಪಾಪಕೃತಸ್ತಥಾ ॥ **2.12.94** ॥ 557

ಕಥಂ ರಥೈರ್ವಿಭುರ್ಯಾತ್ವಾ ಗಜಾಶ್ವೈಶ್ಚ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ।
ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ರಾಮೋ ಮಹಾರಣ್ಯೇ ವತ್ಸೋ ಮೇ ವಿಚರಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.12.95** ॥ 558

ಯಸ್ಯ ಚಾಹಾರಸಮಯೇ ಸೂದಾಃ ಕುಂಡಲಧಾರಿಣಃ।
ಅಹಂಪೂರ್ವಾಃ ಪಚಂತಿ ಸ್ಮ ಪ್ರಸನ್ನಾಃ ಪಾನಭೋಜನಂ ॥ **2.12.96** ॥ 559

ಸ ಕಥಂ ನು ಕಷಾಯಾಣಿ ತಿಕ್ತಾನಿ ಕಟುಕಾನಿ ಚ।
ಭಕ್ಷಯನ್ ವನ್ಯಮಾಹಾರಂ ಸುತೋ ಮೇ ವರ್ತಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.12.97** ॥ 560

ಮಹಾರ್ಹವಸ್ತ್ರಸಂಬದ್ಧೋ ಭೂತ್ವಾ ಚಿರಸುಖೋಚಿತಃ।
ಕಾಷಾಯಪರಿಧಾನಸ್ತು ಕಥಂ ರಾಮೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.12.98** ॥ 561

ಕಸ್ಯೇದಂ ದಾರುಣಂ ವಾಕ್ಯಮೇವಂವಿಧಮಪೀರಿತಂ।
ರಾಮಸ್ಯಾರಣ್ಯಗಮನಂ ಭರತಸ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ ॥ **2.12.99** ॥ 562

ಧಿಗಸ್ತು ಯೋಷಿತೋ ನಾಮ ಶಠಾಃ ಸ್ವಾರ್ಥಪರಾಯಣಾಃ।
ನ ಬ್ರುವೀಮಿ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಾ ಭರತಸ್ಯೈವ ಮಾತರಂ ॥ **2.12.100** ॥ 563

ಅನರ್ಥಭಾವೇಽರ್ಥಪರೇ ನೃಶಂಸೇ
ಮಮಾನುತಾಪಾಯ ನಿವೇಶಿತಾಸಿ।
ಕಿಮಪ್ರಿಯಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಮನ್ನಿಮಿತ್ತಂ
ಹಿತಾನುಕಾರಿಣ್ಯಥವಾಪಿ ರಾಮೇ ॥ **2.12.101** ॥ 564

ಪರಿತ್ಯಜೇಯುಃ ಪಿತರೋಽಪಿ ಪುತ್ರಾನ್
ಭಾರ್ಯಾಃ ಪತೀಂಶ್ಚಾಪಿ ಕೃತಾನುರಾಗಾಃ।
ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಹಿ ಸರ್ವಂ ಕುಪಿತಂ ಜಗತ್ ಸ್ಯಾದ್
ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ರಾಮಂ ವ್ಯಸನೇ ನಿಮಗ್ನಂ ॥ **2.12.102** ॥ 565

ಅಹಂ ಪುನರ್ದೇವಕುಮಾರರೂಪ -
ಮಲಂಕೃತಂ ತಂ ಸುತಮಾವ್ರಜಂತಂ।

ನಂದಾಮಿ ಪಶ್ಯನ್ನಿವ ದರ್ಶನೇನ
ಭವಾಮಿ ದೃಷ್ಟೈವ ಪುನರ್ಯುವೇವ ॥ **2.12.103** ॥ 566

ವಿನಾ ಹಿ ಸೂರ್ಯೇಣ ಭವೇತ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿ -
ರವರ್ಷತಾ ವಜ್ರಧರೇಣ ವಾಪಿ।
ರಾಮಂ ತು ಗಚ್ಛಂತಮಿತಃ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ
ಜೀವೇನ್ನ ಕಶ್ಚಿತ್ತ್ವಿತಿ ಚೇತನಾ ಮೇ ॥ **2.12.104** ॥ 567

ವಿನಾಶಕಾಮಾಮಹಿತಾಮಮಿತ್ರಾಂ
ಆವಾಸಯಂ ಮೃತ್ಯುಮಿವಾತ್ಮನಸ್ತ್ವಂ।
ಚಿರಂ ಬತಾಂಕೇನ ಧೃತಾಸಿ ಸರ್ಪೀ
ಮಹಾವಿಷಾ ತೇನ ಹತೋಽಸ್ಮಿ ಮೋಹಾತ್ ॥ **2.12.105** ॥ 568

ಮಯಾ ಚ ರಾಮೇಣ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ
ಪ್ರಶಾಸ್ತು ಹೀನೋ ಭರತಸ್ತ್ವಯಾ ಸಹ।
ಪುರಂ ಚ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ನಿಹತ್ಯ ಬಾಂಧವಾನ್
ಮಮಾಹಿತಾನಾಂ ಚ ಭವಾಭಿಹರ್ಷಿಣೀ ॥ **2.12.106** ॥ 569

ನೃಶಂಸವೃತ್ತೇ ವ್ಯಸನಪ್ರಹಾರಿಣಿ
ಪ್ರಸಹ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ಯದಿಹಾದ್ಯ ಭಾಷಸೇ।
ನ ನಾಮ ತೇ ತೇನ ಮುಖಾತ್ ಪತಂತ್ಯಧೋ
ವಿಶೀರ್ಯಮಾಣಾ ದಶನಾಃ ಸಹಸ್ರಧಾ ॥ **2.12.107** ॥ 570

ನ ಕಿಂಚಿದಾಹಾಹಿತಮಪ್ರಿಯಂ ವಚೋ
ನ ವೇತ್ತಿ ರಾಮಃ ಪರುಷಾಣಿ ಭಾಷಿತುಂ।
ಕಥಂ ತು ರಾಮೇ ಹ್ಯಭಿರಾಮವಾದಿನಿ
ಬ್ರವೀಷಿ ದೋಷಾನ್ ಗುಣನಿತ್ಯಸಮ್ಮತೇ ॥ **2.12.108** ॥ 571

ಪ್ರತಾಮ್ಯ ವಾ ಪ್ರಜ್ವಲ ವಾ ಪ್ರಣಶ್ಯ ವಾ
ಸಹಸ್ರಶೋ ವಾ ಸ್ಫುಟಿತಾಂ ಮಹೀಂ ವ್ರಜ।
ನ ತೇ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ವಚಃ ಸುದಾರುಣಂ
ಮಮಾಹಿತಂ ಕೇಕಯರಾಜಪಾಂಸನೇ ॥ **2.12.109** ॥ 572

ಕ್ಷುರೋಪಮಾಂ ನಿತ್ಯಮಸತ್ಪ್ರಿಯಂವದಾಂ
ಪ್ರದುಷ್ಟಭಾವಾಂ ಸ್ವಕುಲೋಪಘಾತಿನೀಂ।
ನ ಜೀವಿತುಂ ತ್ವಾಂ ವಿಷಹೇಽಮನೋರಮಾಂ
ದಿಧಕ್ಷಮಾಣಾಂ ಹೃದಯಂ ಸಬಂಧನಂ ॥ **2.12.110** ॥ 573

ನ ಜೀವಿತಂ ಮೇಽಸ್ತಿ ಕುತಃ ಪುನಃ ಸುಖಂ
ವಿನಾತ್ಮಜೇನಾತ್ಮವತಾಂ ಕುತೋ ರತಿಃ।
ಮಮಾಹಿತಂ ದೇವಿ ನ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ
ಸ್ಪೃಶಾಮಿ ಪಾದಾವಪಿ ತೇ ಪ್ರಸೀದ ಮೇ ॥ **2.12.111** ॥ 574

ಸ ಭೂಮಿಪಾಲೋ ವಿಲಪನ್ನನಾಥವತ್
ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಗೃಹೀತೋ ಹೃದಯೇಽತಿಮಾತ್ರಯಾ।
ಪಪಾತ ದೇವ್ಯಾಶ್ಚರಣೌ ಪ್ರಸಾರಿತಾ -
ವುಭಾವಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಥಾಽತುರಸ್ತಥಾ ॥ **2.12.112** ॥ 575

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಯೋದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜ್ಞೋ ವಿಲಾಪಃ ಕೈಕೇಯೀಂ ಪ್ರತಿ ತಸ್ಯಾನುನಯೋ ವಿನಯಶ್ಚ

ಅತದರ್ಹಂ ಮಹಾರಾಜಂ ಶಯಾನಮತಥೋಚಿತಂ।
ಯಯಾತಿಮಿವ ಪುಣ್ಯಾಂತೇ ದೇವಲೋಕಾತ್ ಪರಿಚ್ಯುತಂ ॥ **2.13.1** ॥ 576

ಅನರ್ಥರೂಪಾಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾ ಹ್ಯಭೀತಾ ಭಯದರ್ಶಿನೀ।
ಪುನರಾಕಾರಯಾಮಾಸ ತಮೇವ ವರಮಂಗನಾ ॥ **2.13.2** ॥ 577

ತ್ವಂ ಕತ್ಥಸೇ ಮಹಾರಾಜ ಸತ್ಯವಾದೀ ದೃಢವ್ರತಃ।
ಮಮ ಚೇದಂ ವರಂ ಕಸ್ಮಾದ್ ವಿಧಾರಯಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **2.13.3** ॥ 578

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ರಾಜಾ ದಶರಥಸ್ತದಾ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮುಹೂರ್ತಂ ವಿಹ್ವಲನ್ನಿವ ॥ **2.13.4** ॥ 579

ಮೃತೇ ಮಯಿ ಗತೇ ರಾಮೇ ವನಂ ಮನುಜಪುಂಗವೇ।
ಹಂತಾನಾರ್ಯೇ ಮಮಾಮಿತ್ರೇ ಸಕಾಮಾ ಸುಖಿನೀ ಭವ ॥ **2.13.5** ॥ 580

ಸ್ವರ್ಗೇಽಪಿ ಖಲು ರಾಮಸ್ಯ ಕುಶಲಂ ದೈವತೈರಹಂ।
ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶಾದಭಿಹಿತಂ ಧಾರಯಿಷ್ಯೇ ಕಥಂ ಬತ ॥ **2.13.6** ॥ 581

ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯಕಾಮೇನ ರಾಮಃ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೋ ವನಂ।
ಯದಿ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯೇತತ್ ತದಸತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.13.7** ॥ 582

ಅಪುತ್ರೇಣ ಮಯಾ ಪುತ್ರಃ ಶ್ರಮೇಣ ಮಹತಾ ಮಹಾನ್।
ರಾಮೋ ಲಬ್ಧೋ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸ ಕಥಂ ತ್ಯಜ್ಯತೇ ಮಯಾ ॥ **2.13.8** ॥ 583

ಶೂರಶ್ಚ ಕೃತವಿದ್ಯಶ್ಚ ಜಿತಕ್ರೋಧಃ ಕ್ಷಮಾಪರಃ।
ಕಥಂ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷೋ ಮಯಾ ರಾಮೋ ವಿವಾಸ್ಯತೇ ॥ **2.13.9** ॥ 584

ಕಥಮಿಂದೀವರಶ್ಯಾಮಂ ದೀರ್ಘಬಾಹುಂ ಮಹಾಬಲಂ।
ಅಭಿರಾಮಮಹಂ ರಾಮಂ ಸ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದಂಡಕಾನ್ ॥ **2.13.10** ॥ 585

ಸುಖಾನಾಮುಚಿತಸ್ಯೈವ ದುಃಖೈರನುಚಿತಸ್ಯ ಚ।
ದುಃಖಂ ನಾಮಾನುಪಶ್ಯೇಯಂ ಕಥಂ ರಾಮಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ॥ **2.13.11** ॥ 586

ಯದಿ ದುಃಖಮಕೃತ್ವಾ ತು ಮಮ ಸಂಕ್ರಮಣಂ ಭವೇತ್।
ಅದುಃಖಾರ್ಹಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ತತಃ ಸುಖಮವಾಪ್ನುಯಾಂ ॥ **2.13.12** ॥ 587

ನೃಶಂಸೇ ಪಾಪಸಂಕಲ್ಪೇ ರಾಮಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ।
ಕಿಂ ವಿಪ್ರಿಯೇಣ ಕೈಕೇಯಿ ಪ್ರಿಯಂ ಯೋಜಯಸೇ ಮಮ ॥ **2.13.13** ॥ 588

ಅಕೀರ್ತಿರತುಲಾ ಲೋಕೇ ಧ್ರುವಂ ಪರಿಭವಿಷ್ಯತಿ।
ತಥಾ ವಿಲಪತಸ್ತಸ್ಯ ಪರಿಭ್ರಮಿತಚೇತಸಃ ॥ **2.13.14** ॥ 589

ಅಸ್ತಮಭ್ಯಾಗಮತ್ ಸೂರ್ಯೋ ರಜನೀ ಚಾಭ್ಯವರ್ತತ।
ಸಾ ತ್ರಿಯಾಮಾ ತದಾರ್ತಸ್ಯ ಚಂದ್ರಮಂಡಲಮಂಡಿತಾ ॥ **2.13.15** ॥ 590

ರಾಜ್ಞೋ ವಿಲಪಮಾನಸ್ಯ ನ ವ್ಯಭಾಸತ ಶರ್ವರೀ।
ಸದೈವೋಷ್ಣಂ ವಿನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ವೃದ್ಧೋ ದಶರಥೋ ನೃಪಃ ॥ **2.13.16** ॥ 591

ವಿಲಲಾಪಾರ್ತವದ್ ದುಃಖಂ ಗಗನಾಸಕ್ತಲೋಚನಃ।
ನ ಪ್ರಭಾತಂ ತ್ವಯೇಚ್ಛಾಮಿ ನಿಶೇ ನಕ್ಷತ್ರಭೂಷಿತೇ ॥ **2.13.17** ॥ 592

ಕ್ರಿಯತಾಂ ಮೇ ದಯಾ ಭದ್ರೇ ಮಯಾಯಂ ರಚಿತೋಽಂಜಲಿಃ।
ಅಥವಾ ಗಮ್ಯತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ನಾಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ನಿರ್ಘೃಣಾಂ ॥ **2.13.18** ॥ 593

ನೃಶಂಸಾಂ ಕೇಕಯೀಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಯತ್ಕೃತೇ ವ್ಯಸನಂ ಮಮ।
ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ರಾಜಾ ಕೈಕೇಯೀಂ ಸಂಯತಾಂಜಲಿಃ ॥ **2.13.19** ॥ 594

ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ ಪುನಃ ಕೈಕೇಯೀಂ ರಾಜಧರ್ಮವಿತ್।
ಸಾಧುವೃತ್ತಸ್ಯ ದೀನಸ್ಯ ತ್ವದ್ಗತಸ್ಯ ಗತಾಯುಷಃ ॥ **2.13.20** ॥ 595

ಪ್ರಸಾದಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಭದ್ರೇ ದೇವಿ ರಾಜ್ಞೋ ವಿಶೇಷತಃ।
ಶೂನ್ಯೇ ನ ಖಲು ಸುಶ್ರೋಣಿ ಮಯೇದಂ ಸಮುದಾಹೃತಂ ॥ **2.13.21** ॥ 596

ಕುರು ಸಾಧುಪ್ರಸಾದಂ ಮೇ ಬಾಲೇ ಸಹೃದಯಾ ಹ್ಯಸಿ।
ಪ್ರಸೀದ ದೇವಿ ರಾಮೋ ಮೇ ತ್ವದ್ದತ್ತಂ ರಾಜ್ಯಮವ್ಯಯಂ ॥ **2.13.22** ॥ 597

ಲಭತಾಮಸಿತಾಪಾಂಗೇ ಯಶಃ ಪರಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ।
ಮಮ ರಾಮಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಗುರೂಣಾಂ ಭರತಸ್ಯ ಚ।
ಪ್ರಿಯಮೇತದ್ ಗುರುಶ್ರೋಣಿ ಕುರು ಚಾರುಮುಖೇಕ್ಷಣೇ ॥ **2.13.23** ॥ 598

ವಿಶುದ್ಧಭಾವಸ್ಯ ಹಿ ದುಷ್ಟಭಾವಾ
ದೀನಸ್ಯ ತಾಮ್ರಾಶ್ರುಕಲಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಚಿತ್ರಂ ಕರುಣಂ ವಿಲಾಪಂ
ಭರ್ತುರ್ನೃಶಂಸಾ ನ ಚಕಾರ ವಾಕ್ಯಂ ॥ **2.13.24** ॥ 599

ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ಪುನರೇವ ಮೂರ್ಛಿತಃ
ಪ್ರಿಯಾಮತುಷ್ಟಾಂ ಪ್ರತಿಕೂಲಭಾಷಿಣೀಂ।
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ಯ ವಿವಾಸನಂ ಪ್ರತಿ
ಕ್ಷಿತೌ ವಿಸಂಜ್ಞೋ ನಿಪಪಾತ ದುಃಖಿತಃ ॥ **2.13.25** ॥ 600

ಇತೀವ ರಾಜ್ಞೋ ವ್ಯಥಿತಸ್ಯ ಸಾ ನಿಶಾ
ಜಗಾಮ ಘೋರಂ ಶ್ವಸತೋ ಮನಸ್ವಿನಃ।

ವಿಬೋಧ್ಯಮಾನಃ ಪ್ರತಿಬೋಧನಂ ತದಾ
ನಿವಾರಯಾಮಾಸ ಸ ರಾಜಸತ್ತಮಃ ॥ **2.13.26** ॥ 601

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಯೋದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುರ್ದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ರಾಜ್ಞಃ ಸತ್ಯೇ ದೃಢತರಾವಸ್ಥಾನಾಯ ಪ್ರೇರಣಂ ನಿಜಪ್ಪಾರ್ಥಿತವರಪೂರ್ತಯೇ ತಂ ಪ್ರತಿ ದುರಾಗ್ರಹಪ್ರಕಟನಂ ಚ, ಅಂತಃಪುರದ್ವಾರಮಾಗತ್ಯ ವಸಿಷ್ಠೇನ ಸುಮಂತ್ರಸ್ಯ ಮಹಾರಾಜಸನ್ನಿಧೌ ಪ್ರೇಷಣಂ ರಾಜಾಜ್ಞಯಾ ಸುಮಂತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಮಾನೇತುಂ ತತೋ ಗಮನಂ ಚ

ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ದಿತಂ ಪಾಪಾ ವಿಸಂಜ್ಞಂ ಪತಿತಂ ಭುವಿ।
ವಿಚೇಷ್ಟಮಾನಮುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಐಕ್ಷ್ವಾಕಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.14.1** ॥ 602

ಪಾಪಂ ಕೃತ್ವೇವ ಕಿಮಿದಂ ಮಮ ಸಂಶ್ರುತ್ಯ ಸಂಶ್ರವಂ।
ಶೇಷೇ ಕ್ಷಿತಿತಲೇ ಸನ್ನಃ ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂ ಸ್ಥಾತುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.14.2** ॥ 603

ಆಹುಃ ಸತ್ಯಂ ಹಿ ಪರಮಂ ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮವಿದೋ ಜನಾಃ।
ಸತ್ಯಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಚ ಮಯಾ ತ್ವಂ ಧರ್ಮಂ ಪ್ರತಿಚೋದಿತಃ ॥ **2.14.3** ॥ 604

ಸಂಶ್ರುತ್ಯ ಶೈಬ್ಯಃ ಶ್ಯೇನಾಯ ಸ್ವಾಂ ತನುಂ ಜಗತೀಪತಿಃ।
ಪ್ರದಾಯ ಪಕ್ಷಿಣೇ ರಾಜಾ ಜಗಾಮ ಗತಿಮುತ್ತಮಾಂ ॥ **2.14.4** ॥ 605

ತಥಾ ಹ್ಯಲರ್ಕಸ್ತೇಜಸ್ವೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವೇದಪಾರಗೇ।
ಯಾಚಮಾನೇ ಸ್ವಕೇ ನೇತ್ರೇ ಉದ್ಧೃತ್ಯಾವಿಮನಾ ದದೌ ॥ **2.14.5** ॥ 606

ಸರಿತಾಂ ತು ಪತಿಃ ಸ್ವಲ್ಪಾಂ ಮರ್ಯಾದಾಂ ಸತ್ಯಮನ್ವಿತಃ।
ಸತ್ಯಾನುರೋಧಾತ್ ಸಮಯೇ ವೇಲಾಂ ಸ್ವಾಂ ನಾತಿವರ್ತತೇ ॥ **2.14.6** ॥ 607

ಸತ್ಯಮೇಕಪದಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯೇ ಧರ್ಮಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ।
ಸತ್ಯಮೇವಾಕ್ಷಯಾ ವೇದಾಃ ಸತ್ಯೇನಾವಾಪ್ಯತೇ ಪರಂ ॥ **2.14.7** ॥ 608

ಸತ್ಯಂ ಸಮನುವರ್ತಸ್ವ ಯದಿ ಧರ್ಮೇ ಧೃತಾ ಮತಿಃ।
ಸ ವರಃ ಸಫಲೋ ಮೇಽಸ್ತು ವರದೋ ಹ್ಯಸಿ ಸತ್ತಮ ॥ **2.14.8** ॥ 609

ಧರ್ಮಸ್ಯೈವಾಭಿಕಾಮಾರ್ಥಂ ಮಮ ಚೈವಾಭಿಚೋದನಾತ್।
ಪ್ರವ್ರಾಜಯ ಸುತಂ ರಾಮಂ ತ್ರಿಃ ಖಲು ತ್ವಾಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ ॥ **2.14.9** ॥ 610

ಸಮಯಂ ಚ ಮಮಾರ್ಯೇಮಂ ಯದಿ ತ್ವಂ ನ ಕರಿಷ್ಯಸಿ।
ಅಗ್ರತಸ್ತೇ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಪರಿತ್ಯಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಜೀವಿತಂ ॥ **2.14.10** ॥ 611

ಏವಂ ಪ್ರಚೋದಿತೋ ರಾಜಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ನಿರ್ವಿಶಂಕಯಾ।
ನಾಶಕತ್ ಪಾಶಮುನ್ಮೋಕ್ತುಂ ಬಲಿರಿಂದ್ರಕೃತಂ ಯಥಾ ॥ **2.14.11** ॥ 612

ಉದ್ಭ್ರಾಂತಹೃದಯಶ್ಚಾಪಿ ವಿವರ್ಣವದನೋಽಭವತ್।
ಸ ಧುರ್ಯೋ ವೈ ಪರಿಸ್ಪಂದನ್ ಯುಗಚಕ್ರಾಂತರಂ ಯಥಾ ॥ **2.14.12** ॥ 613

ವಿಕಲಾಭ್ಯಾಂ ಚ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಮಪಶ್ಯನ್ನಿವ ಭೂಮಿಪಃ।
ಕೃಚ್ಛ್ರಾದ್ ಧೈರ್ಯೇಣ ಸಂಸ್ತಭ್ಯ ಕೈಕೇಯೀಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.14.13** ॥ 614

ಯಸ್ತೇ ಮಂತ್ರಕೃತಃ ಪಾಣಿರಗ್ನೌ ಪಾಪೇ ಮಯಾ ಧೃತಃ।
ಸಂತ್ಯಜಾಮಿ ಸ್ವಯಂ ಚೈವ ತವ ಪುತ್ರಂ ಸಹ ತ್ವಯಾ ॥ **2.14.14** ॥ 615

ಪ್ರಯಾತಾ ರಜನೀ ದೇವಿ ಸೂರ್ಯಸ್ಯೋದಯನಂ ಪ್ರತಿ।
ಅಭಿಷೇಕಾಯ ಹಿ ಜನಸ್ತ್ವರಯಿಷ್ಯತಿ ಮಾಂ ಧ್ರುವಂ ॥ **2.14.15** ॥ 616

ರಾಮಾಭಿಷೇಕಸಂಭಾರೈಸ್ತದರ್ಥಮುಪಕಲ್ಪಿತೈಃ।
ರಾಮಃ ಕಾರಯಿತವ್ಯೋ ಮೇ ಮೃತಸ್ಯ ಸಲಿಲಕ್ರಿಯಾಂ ॥ **2.14.16** ॥ 617

ಸಪುತ್ರಯಾ ತ್ವಯಾ ನೈವ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಸಲಿಲಕ್ರಿಯಾ।
ವ್ಯಾಹಂತಾಸ್ಯಶುಭಾಚಾರೇ ಯದಿ ರಾಮಾಭಿಷೇಚನಂ ॥ **2.14.17** ॥ 618

ನ ಶಕ್ತೋಽದ್ಯಾಸ್ಮ್ಯಹಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೂರ್ವಂ ತಥಾಮುಖಂ।
ಹತಹರ್ಷಂ ತಥಾನಂದಂ ಪುನರ್ಜನಮವಾಙ್ಮುಖಂ ॥ **2.14.18** ॥ 619

ತಾಂ ತಥಾ ಬ್ರುವತಸ್ತಸ್ಯ ಭೂಮಿಪಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಪ್ರಭಾತಾ ಶರ್ವರೀ ಪುಣ್ಯಾ ಚಂದ್ರನಕ್ಷತ್ರಮಾಲಿನೀ ॥ **2.14.19** ॥ 620

ತತಃ ಪಾಪಸಮಾಚಾರಾ ಕೈಕೇಯೀ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಪುನಃ।
ಉವಾಚ ಪರುಷಂ ವಾಕ್ಯಂ ವಾಕ್ಯಜ್ಞಾ ರೋಷಮೂರ್ಚ್ಛಿತಾ ॥ **2.14.20** ॥ 621

ಕಿಮಿದಂ ಭಾಷಸೇ ರಾಜನ್ ವಾಕ್ಯಂ ಗರರುಜೋಪಮಂ।
ಆನಾಯಯಿತುಮಕ್ಲಿಷ್ಟಂ ಪುತ್ರಂ ರಾಮಮಿಹಾರ್ಹಸಿ ॥ **2.14.21** ॥ 622

ಸ್ಥಾಪ್ಯ ರಾಜ್ಯೇ ಮಮ ಸುತಂ ಕೃತ್ವಾ ರಾಮಂ ವನೇಚರಂ।
ನಿಃಸಪತ್ನಾಂ ಚ ಮಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಕೃತಕೃತ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.14.22** ॥ 623

ಸ ತುನ್ನ ಇವ ತೀಕ್ಷ್ಣೇನ ಪ್ರತೋದೇನ ಹಯೋತ್ತಮಃ।
ರಾಜಾ ಪ್ರಚೋದಿತೋಽಭೀಕ್ಷ್ಣಂ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.14.23** ॥ 624

ಧರ್ಮಬಂಧೇನ ಬದ್ಧೋಽಸ್ಮಿ ನಷ್ಟಾ ಚ ಮಮ ಚೇತನಾ।
ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಪುತ್ರಂ ಪ್ರಿಯಂ ರಾಮಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ॥ **2.14.24** ॥ 625

ತತಃ ಪ್ರಭಾತಾಂ ರಜನೀಮುದಿತೇ ಚ ದಿವಾಕರೇ।
ಪುಣ್ಯೇ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗೇ ಚ ಮುಹೂರ್ತೇ ಚ ಸಮಾಗತೇ ॥ **2.14.25** ॥ 626

ವಸಿಷ್ಠೋ ಗುಣಸಂಪನ್ನಃ ಶಿಷ್ಯೈಃ ಪರಿವೃತಸ್ತಥಾ।
ಉಪಗೃಹ್ಯಾಶು ಸಂಭಾರಾನ್ ಪ್ರವಿವೇಶ ಪುರೋತ್ತಮಂ ॥ **2.14.26** ॥ 627

ಸಿಕ್ತಸಮ್ಮಾರ್ಜಿತಪಥಾಂ ಪತಾಕೋತ್ತಮಭೂಷಿತಾಂ।
ಸಂಹೃಷ್ಟಮನುಜೋಪೇತಾಂ ಸಮೃದ್ಧವಿಪಣಾಪಣಾಂ ॥ **2.14.27** ॥ 628

ಮಹೋತ್ಸವಸಮಾಯುಕ್ತಾಂ ರಾಘವಾರ್ಥೇ ಸಮುತ್ಸುಕಾಂ।
ಚಂದನಾಗುರುಧೂಪೈಶ್ಚ ಸರ್ವತಃ ಪರಿಧೂಮಿತಾಂ ॥ **2.14.28** ॥ 629

ತಾಂ ಪುರೀಂ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಪುರಂದರಪುರೋಪಮಾಂ।
ದದರ್ಶಾಂತಃಪುರಂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾನಾಧ್ವಜಗಣಾಯುತಂ ॥ **2.14.29** ॥ 630

ಪೌರಜಾನಪದಾಕೀರ್ಣಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರುಪಶೋಭಿತಂ।
ಯಷ್ಟಿಮದ್ಭಿಃ ಸುಸಂಪೂರ್ಣಂ ಸದಶ್ವೈಃ ಪರಮಾರ್ಚಿತೈಃ ॥ **2.14.30** ॥ 631

ತದಂತಃಪುರಮಾಸಾದ್ಯ ವ್ಯತಿಚಕ್ರಾಮ ತಂ ಜನಂ।
ವಸಿಷ್ಠಃ ಪರಮಪ್ರೀತಃ ಪರಮರ್ಷಿಭಿರಾವೃತಃ ॥ **2.14.31** ॥ 632

ಸ ತ್ವಪಶ್ಯದ್ ವಿನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಂ ಸುಮಂತ್ರಂ ನಾಮ ಸಾರಥಿಂ।
ದ್ವಾರೇ ಮನುಜಸಿಂಹಸ್ಯ ಸಚಿವಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಂ ॥ **2.14.32** ॥ 633

ತಮುವಾಚ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸೂತಪುತ್ರಂ ವಿಶಾರದಂ।
ವಸಿಷ್ಠಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಚಕ್ಷ್ವ ನೃಪತೇರ್ಮಾಮಿಹಾಗತಂ ॥ **2.14.33** ॥ 634

ಇಮೇ ಗಂಗೋದಕಘಟಾಃ ಸಾಗರೇಭ್ಯಶ್ಚ ಕಾಂಚನಾಃ।
ಔದುಂಬರಂ ಭದ್ರಪೀಠಮಭಿಷೇಕಾರ್ಥಮಾಹೃತಂ ॥ **2.14.34** ॥ 635

ಸರ್ವಬೀಜಾನಿ ಗಂಧಾಶ್ಚ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ಕ್ಷೌದ್ರಂ ದಧಿ ಘೃತಂ ಲಾಜಾ ದರ್ಭಾಃ ಸುಮನಸಃ ಪಯಃ ॥ **2.14.35** ॥ 636

ಅಷ್ಟೌ ಚ ಕನ್ಯಾ ರುಚಿರಾ ಮತ್ತಶ್ಚ ವರವಾರಣಃ।
ಚತುರಶ್ವೋ ರಥಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶೋ ಧನುರುತ್ತಮಂ ॥ **2.14.36** ॥ 637

ವಾಹನಂ ನರಸಂಯುಕ್ತಂ ಛತ್ರಂ ಚ ಶಶಿಸನ್ನಿಭಂ।
ಶ್ವೇತೇ ಚ ವಾಲವ್ಯಜನೇ ಭೃಂಗಾರಂ ಚ ಹಿರಣ್ಮಯಂ ॥ **2.14.37** ॥ 638

ಹೇಮದಾಮಪಿನದ್ಧಶ್ಚ ಕಕುದ್ಮಾನ್ ಪಾಂಡುರೋ ವೃಷಃ।
ಕೇಸರೀ ಚ ಚತುರ್ದಂಷ್ಟ್ರೋ ಹರಿಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಹಾಬಲಃ ॥ **2.14.38** ॥ 639

ಸಿಂಹಾಸನಂ ವ್ಯಾಘ್ರತನುಃ ಸಮಿಧಶ್ಚ ಹುತಾಶನಃ।
ಸರ್ವೇ ವಾದಿತ್ರಸಂಘಾಶ್ಚ ವೇಶ್ಯಾಶ್ಚಾಲಂಕೃತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ **2.14.39** ॥ 640

ಆಚಾರ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಗಾವಃ ಪುಣ್ಯಾಶ್ಚ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ।
ಪೌರಜಾನಪದಶ್ರೇಷ್ಠಾ ನೈಗಮಾಶ್ಚ ಗಣೈಃ ಸಹ ॥ **2.14.40** ॥ 641

ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವಃ ಪ್ರೀಯಮಾಣಾಃ ಪ್ರಿಯಂವದಾಃ।
ಅಭಿಷೇಕಾಯ ರಾಮಸ್ಯ ಸಹ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಪಾರ್ಥಿವೈಃ ॥ **2.14.41** ॥ 642

ತ್ವರಯಸ್ವ ಮಹಾರಾಜಂ ಯಥಾ ಸಮುದಿತೇಽಹನಿ।
ಪುಷ್ಯೇ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗೇ ಚ ರಾಮೋ ರಾಜ್ಯಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥ **2.14.42** ॥ 643

ಇತಿ ತಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸೂತಪುತ್ರೋ ಮಹಾಬಲಃ।
ಸ್ತುವನ್ ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ನಿವೇಶನಂ ॥ **2.14.43** ॥ 644

ತಂ ತು ಪೂರ್ವೋದಿತಂ ವೃದ್ಧಂ ದ್ವಾರಸ್ಥಾ ರಾಜಸಮ್ಮತಾಃ।
ನ ಶೇಕುರಭಿಸಂರೋದ್ಧುಂ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷವಃ ॥ **2.14.44** ॥ 645

ಸ ಸಮೀಪಸ್ಥಿತೋ ರಾಜ್ಞಸ್ತಾಮವಸ್ಥಾಮಜಜ್ಞಿವಾನ್।
ವಾಗ್ಭಿಃ ಪರಮತುಷ್ಟಾಭಿರಭಿಷ್ಟೋತುಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ ॥ **2.14.45** ॥ 646

ತತಃ ಸೂತೋ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ।
ಸುಮಂತ್ರಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ಭೂತ್ವಾ ತುಷ್ಟಾವ ಜಗತೀಪತಿಂ ॥ **2.14.46** ॥ 647

ಯಥಾ ನಂದತಿ ತೇಜಸ್ವೀ ಸಾಗರೋ ಭಾಸ್ಕರೋದಯೇ।
ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರೀತೇನ ಮನಸಾ ತಥಾ ನಂದಯ ನಸ್ತತಃ ॥ **2.14.47** ॥ 648

ಇಂದ್ರಮಸ್ಯಾಂ ತು ವೇಲಾಯಾಮಭಿತುಷ್ಟಾವ ಮಾತಲಿಃ।
ಸೋಽಜಯದ್ ದಾನವಾನ್ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಥಾ ತ್ವಾಂ ಬೋಧಯಾಮ್ಯಹಂ ॥ **2.14.48** ॥ 649

ವೇದಾಃ ಸಹಾಂಗಾ ವಿದ್ಯಾಶ್ಚ ಯಥಾ ಹ್ಯಾತ್ಮಭುವಂ ಪ್ರಭುಂ।
ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಬೋಧಯಂತ್ಯದ್ಯ ತಥಾ ತ್ವಾಂ ಬೋಧಯಾಮ್ಯಹಂ ॥ **2.14.49** ॥ 650

ಆದಿತ್ಯಃ ಸಹ ಚಂದ್ರೇಣ ಯಥಾ ಭೂತಧರಾಂ ಶುಭಾಂ।
ಬೋಧಯತ್ಯದ್ಯ ಪೃಥಿವೀಂ ತಥಾ ತ್ವಾಂ ಬೋಧಯಾಮ್ಯಹಂ ॥ **2.14.50** ॥ 651

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಸುಮಹಾರಾಜ ಕೃತಕೌತುಕಮಂಗಲಃ।
ವಿರಾಜಮಾನೋ ವಪುಷಾ ಮೇರೋರಿವ ದಿವಾಕರಃ ॥ **2.14.51** ॥ 652

ಸೋಮಸೂರ್ಯೌ ಚ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಶಿವವೈಶ್ರವಣಾವಪಿ।
ವರುಣಶ್ಚಾಗ್ನಿರಿಂದ್ರಶ್ಚ ವಿಜಯಂ ಪ್ರದಿಶಂತು ತೇ ॥ **2.14.52** ॥ 653

ಗತಾ ಭಗವತೀ ರಾತ್ರಿಃ ಕೃತಂ ಕೃತ್ಯಮಿದಂ ತವ।
ಬುಧ್ಯಸ್ವ ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ ಕುರು ಕಾರ್ಯಮನಂತರಂ ॥ **2.14.53** ॥ 654

ಉದತಿಷ್ಠತ ರಾಮಸ್ಯ ಸಮಗ್ರಮಭಿಷೇಚನಂ।
ಪೌರಜಾನಪದಾಶ್ಚಾಪಿ ನೈಗಮಶ್ಚ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥ **2.14.54** ॥ 655

ಸ್ವಯಂ ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹ ತಿಷ್ಠತಿ।
ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಜ್ಞಾಪ್ಯತಾಂ ರಾಜನ್ ರಾಘವಸ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ ॥ **2.14.55** ॥ 656

ಯಥಾ ಹ್ಯಪಾಲಾಃ ಪಶವೋ ಯಥಾ ಸೇನಾ ಹ್ಯನಾಯಕಾ।
ಯಥಾ ಚಂದ್ರಂ ವಿನಾ ರಾತ್ರಿರ್ಯಥಾ ಗಾವೋ ವಿನಾ ವೃಷಂ ॥ **2.14.56** ॥ 657

ಏವಂ ಹಿ ಭವಿತಾ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ನ ದೃಶ್ಯತೇ।
ಏವಂ ತಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಮಿವಾರ್ಥವತ್ ॥ **2.14.57** ॥ 658

ಅಭ್ಯಕೀರ್ಯತ ಶೋಕೇನ ಭೂಯ ಏವ ಮಹೀಪತಿಃ।
ತತಸ್ತು ರಾಜಾ ತಂ ಸೂತಂ ಸನ್ನಹರ್ಷಃ ಸುತಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.14.58** ॥ 659

ಶೋಕರಕ್ತೇಕ್ಷಣಃ ಶ್ರೀಮಾನುದ್ವೀಕ್ಷ್ಯೋವಾಚ ಧಾರ್ಮಿಕಃ।
ವಾಕ್ಯೈಸ್ತು ಖಲು ಮರ್ಮಾಣಿ ಮಮ ಭೂಯೋ ನಿಕೃಂತಸಿ ॥ **2.14.59** ॥ 660

ಸುಮಂತ್ರಃ ಕರುಣಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೀನಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಂ।
ಪ್ರಗೃಹೀತಾಂಜಲಿಃ ಕಿಂಚಿತ್ ತಸ್ಮಾದ್ ದೇಶಾದಪಾಕ್ರಮತ್ ॥ **2.14.60** ॥ 661

ಯದಾ ವಕ್ತುಂ ಸ್ವಯಂ ದೈನ್ಯಾನ್ನ ಶಶಾಕ ಮಹೀಪತಿಃ।
ತದಾ ಸುಮಂತ್ರಂ ಮಂತ್ರಜ್ಞಾ ಕೈಕೇಯೀ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ ॥ **2.14.61** ॥ 662

ಸುಮಂತ್ರ ರಾಜಾ ರಜನೀಂ ರಾಮಹರ್ಷಸಮುತ್ಸುಕಃ।
ಪ್ರಜಾಗರಪರಿಶ್ರಾಂತೋ ನಿದ್ರಾವಶಮುಪಾಗತಃ ॥ **2.14.62** ॥ 663

ತದ್ ಗಚ್ಛ ತ್ವರಿತಂ ಸೂತ ರಾಜಪುತ್ರಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ।
ರಾಮಮಾನಯ ಭದ್ರಂ ತೇ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ ॥ **2.14.63** ॥ 664

ಅಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜವಚನಂ ಕಥಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಭಾಮಿನಿ।
ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಮಂತ್ರಿಣೋ ವಾಕ್ಯಂ ರಾಜಾ ಮಂತ್ರಿಣಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.14.64** ॥ 665

ಸುಮಂತ್ರ ರಾಮಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶೀಘ್ರಮಾನಯ ಸುಂದರಂ।
ಸ ಮನ್ಯಮಾನಃ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಹೃದಯೇನ ನನಂದ ಚ ॥ **2.14.65** ॥ 666

ನಿರ್ಜಗಾಮ ಚ ಸ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ತ್ವರಿತೋ ರಾಜಶಾಸನಾತ್।
ಸುಮಂತ್ರಶ್ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ತ್ವರಿತಂ ಚೋದಿತಸ್ತಯಾ ॥ **2.14.66** ॥ 667

ವ್ಯಕ್ತಂ ರಾಮಾಭಿಷೇಕಾರ್ಥೇ ಇಹಾಯಾಸ್ಯತಿ ಧರ್ಮರಾಟ್।
ಇತಿ ಸೂತೋ ಮತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಹರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಪುನಃ ॥ **2.14.67** ॥ 668

ನಿರ್ಜಗಾಮ ಮಹಾತೇಜಾ ರಾಘವಸ್ಯ ದಿದೃಕ್ಷಯಾ।
ಸಾಗರಹ್ರದಸಂಕಾಶಾತ್ಸುಮಂತ್ರೋಽಂತಃಪುರಾಚ್ಛುಭಾತ್।
ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ಜನಸಂಬಾಧಂ ದದರ್ಶ ದ್ವಾರಮಗ್ರತಃ ॥ **2.14.68** ॥ 669

ತತಃ ಪುರಸ್ತಾತ್ ಸಹಸಾ ವಿನಿಃಸೃತೋ
ಮಹೀಪತೇರ್ದ್ವಾರಗತಾನ್ ವಿಲೋಕಯನ್।
ದದರ್ಶ ಪೌರಾನ್ ವಿವಿಧಾನ್ ಮಹಾಧನಾ -
ನುಪಸ್ಥಿತಾನ್ ದ್ವಾರಮುಪೇತ್ಯ ವಿಷ್ಠಿತಾನ್ ॥ **2.14.69** ॥ 670

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುರ್ದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜಾಜ್ಞಯಾ ಶ್ರೀರಾಮಮಾನೇತುಂ ಸುಮಂತ್ರಸ್ಯ ತದ್ಭವನೇ ಗಮನಂ

ತೇ ತು ತಾಂ ರಜನೀಮುಷ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದಪಾರಗಾಃ।
ಉಪತಸ್ಥುರುಪಸ್ಥಾನಂ ಸಹ ರಾಜಪುರೋಹಿತಾಃ ॥ **2.15.1** ॥ 671

ಅಮಾತ್ಯಾ ಬಲಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ಮುಖ್ಯಾ ಯೇ ನಿಗಮಸ್ಯ ಚ।
ರಾಘವಸ್ಯಾಭಿಷೇಕಾರ್ಥೇ ಪ್ರೀಯಮಾಣಾಃ ಸುಸಂಗತಾಃ ॥ **2.15.2** ॥ 672

ಉದಿತೇ ವಿಮಲೇ ಸೂರ್ಯೇ ಪುಷ್ಯೇ ಚಾಭ್ಯಾಗತೇಽಹನಿ।
ಲಗ್ನೇ ಕರ್ಕಟಕೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಜನ್ಮ ರಾಮಸ್ಯ ಚ ಸ್ಥಿತೇ ॥ **2.15.3** ॥ 673

ಅಭಿಷೇಕಾಯ ರಾಮಸ್ಯ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರೈರುಪಕಲ್ಪಿತಂ।
ಕಾಂಚನಾ ಜಲಕುಂಭಾಶ್ಚ ಭದ್ರಪೀಠಂ ಸ್ವಲಂಕೃತಂ ॥ **2.15.4** ॥ 674

ರಥಶ್ಚ ಸಮ್ಯಗಾಸ್ತೀರ್ಣೋ ಭಾಸ್ವತಾ ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮಣಾ।
ಗಂಗಾಯಮುನಯೋಃ ಪುಣ್ಯಾತ್ ಸಂಗಮಾದಾಹೃತಂ ಜಲಂ ॥ **2.15.5** ॥ 675

ಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಃ ಸರಿತಃ ಪುಣ್ಯಾ ಹ್ರದಾಃ ಕೂಪಾಃ ಸರಾಂಸಿ ಚ।
ಪ್ರಾಗ್ವಹಾಶ್ಚೋದ್ಙ್ಮುಖವಾಹಾಶ್ಚ ತಿರ್ಯಗ್ವಾಹಾಶ್ಚ ಕ್ಷೀರಿಣಃ ॥ **2.15.6** ॥ 676

ತಾಭ್ಯಶ್ಚೈವಾಹೃತಂ ತೋಯಂ ಸಮುದ್ರೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ।
ಕ್ಷೌದ್ರಂ ದಧಿ ಘೃತಂ ಲಾಜಾ ದರ್ಭಾಃ ಸುಮನಸಃ ಪಯಃ ॥ **2.15.7** ॥ 677

ಅಷ್ಟೌ ಚ ಕನ್ಯಾ ರುಚಿರಾ ಮತ್ತಶ್ಚ ವರವಾರಣಃ।
ಸಜಲಾಃ ಕ್ಷೀರಿಭಿಶ್ಚನ್ನಾ ಘಟಾಃ ಕಾಂಚನರಾಜತಾಃ ॥ **2.15.8** ॥ 678

ಪದ್ಮೋತ್ಪಲಯುತಾ ಭಾಂತಿ ಪೂರ್ಣಾಃ ಪರಮವಾರಿಣಾ।
ಚಂದ್ರಾಂಶುವಿಕಚಪ್ರಖ್ಯಂ ಪಾಂಡುರಂ ರತ್ನಭೂಷಿತಂ ॥ **2.15.9** ॥ 679

ಸಜ್ಜಂ ತಿಷ್ಠತಿ ರಾಮಸ್ಯ ವಾಲವ್ಯಜನಮುತ್ತಮಂ।
ಚಂದ್ರಮಂಡಲಸಂಕಾಶಮಾತಪತ್ರಂ ಚ ಪಾಂಡುರಂ ॥ **2.15.10** ॥ 680

ಸಜ್ಜಂ ದ್ಯುತಿಕರಂ ಶ್ರೀಮದಭಿಷೇಕಪುರಸ್ಸರಂ।
ಪಾಂಡುರಶ್ಚ ವೃಷಃ ಸಜ್ಜಃ ಪಾಂಡುರಾಶ್ವಶ್ಚ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ॥ **2.15.11** ॥ 681

ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ವಂದಿನಶ್ಚ ತಥಾಪರೇ।
ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಂ ಯಥಾ ರಾಜ್ಯೇ ಸಂಭ್ರಿಯೇತಾಭಿಷೇಚನಂ ॥ **2.15.12** ॥ 682

ತಥಾಜಾತೀಯಮಾದಾಯ ರಾಜಪುತ್ರಾಭಿಷೇಚನಂ।
ತೇ ರಾಜವಚನಾತ್ ತತ್ರ ಸಮವೇತಾ ಮಹೀಪತಿಂ ॥ **2.15.13** ॥ 683

ಅಪಶ್ಯಂತೋಽಬ್ರುವನ್ ಕೋ ನು ರಾಜ್ಞೋ ನಃ ಪ್ರತಿವೇದಯೇತ್।
ನ ಪಶ್ಯಾಮಶ್ಚ ರಾಜಾನಮುದಿತಶ್ಚ ದಿವಾಕರಃ ॥ **2.15.14** ॥ 684

ಯೌವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕಶ್ಚ ಸಜ್ಜೋ ರಾಮಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ಇತಿ ತೇಷು ಬ್ರುವಾಣೇಷು ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾಂಶ್ಚ ಮಹೀಪತೀನ್ ॥ **2.15.15** ॥ 685

ಅಬ್ರವೀತ್ ತಾನಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸುಮಂತ್ರೋ ರಾಜಸತ್ಕೃತಃ।
ರಾಮಂ ರಾಜ್ಞೋ ನಿಯೋಗೇನ ತ್ವರಯಾ ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ಹ್ಯಹಂ ॥ **2.15.16** ॥ 686

ಪೂಜ್ಯಾ ರಾಜ್ಞೋ ಭವಂತಶ್ಚ ರಾಮಸ್ಯ ತು ವಿಶೇಷತಃ।
ಅಯಂ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ವಚನಾತ್ ಸುಖಮಾಯುಷ್ಮತಾಮಹಂ ॥ **2.15.17** ॥ 687

ರಾಜ್ಞಃ ಸಂಪ್ರತಿಬುದ್ಧಸ್ಯ ಚಾನಾಗಮನಕಾರಣಂ।
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಂತಃಪುರದ್ವಾರಮಾಜಗಾಮ ಪುರಾಣವಿತ್ ॥ **2.15.18** ॥ 688

ಸದಾ ಸಕ್ತಂ ಚ ತದ್ ವೇಶ್ಮ ಸುಮಂತ್ರಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹ।
ತುಷ್ಟಾವಾಸ್ಯ ತದಾ ವಂಶಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಸ ವಿಶಾಂಪತೇಃ ॥ **2.15.19** ॥ 689

ಶಯನೀಯಂ ನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ತದಾಸಾದ್ಯ ವ್ಯತಿಷ್ಠತ।
ಸೋಽತ್ಯಾಸಾದ್ಯ ತು ತದ್ ವೇಶ್ಮ ತಿರಸ್ಕರಣಿಮಂತರಾ ॥ **2.15.20** ॥ 690

ಆಶೀರ್ಭಿರ್ಗುಣಯುಕ್ತಾಭಿರಭಿತುಷ್ಟಾವ ರಾಘವಂ।
ಸೋಮಸೂರ್ಯೌ ಚ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಶಿವವೈಶ್ರವಣಾವಪಿ ॥ **2.15.21** ॥ 691

ವರುಣಶ್ಚಾಗ್ನಿರಿಂದ್ರಶ್ಚ ವಿಜಯಂ ಪ್ರದಿಶಂತು ತೇ।
ಗತಾ ಭಗವತೀ ರಾತ್ರಿರಹಃ ಶಿವಮುಪಸ್ಥಿತಂ ॥ **2.15.22** ॥ 692

ಬುಧ್ಯಸ್ವ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಕುರು ಕಾರ್ಯಮನಂತರಂ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬಲಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ನೈಗಮಾಶ್ಚಾಗತಾಸ್ತ್ವಿಹ ॥ **2.15.23** ॥ 693

ದರ್ಶನಂ ತೇಽಭಿಕಾಂಕ್ಷಂತೇ ಪ್ರತಿಬುಧ್ಯಸ್ವ ರಾಘವ।
ಸ್ತುವಂತಂ ತಂ ತದಾ ಸೂತಂ ಸುಮಂತ್ರಂ ಮಂತ್ರಕೋವಿದಂ ॥ **2.15.24** ॥ 694

ಪ್ರತಿಬುಧ್ಯ ತತೋ ರಾಜಾ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್।
ರಾಮಮಾನಯ ಸೂತೇತಿ ಯದಸ್ಯಭಿಹಿತೋ ಮಯಾ ॥ **2.15.25** ॥ 695

ಕಿಮಿದಂ ಕಾರಣಂ ಯೇನ ಮಮಾಜ್ಞಾ ಪ್ರತಿವಾಹ್ಯತೇ।
ನ ಚೈವ ಸಂಪ್ರಸುಪ್ತೋಽಹಮಾನಯೇಹಾಶು ರಾಘವಂ ॥ **2.15.26** ॥ 696

ಇತಿ ರಾಜಾ ದಶರಥಃ ಸೂತಂ ತತ್ರಾನ್ವಶಾತ್ ಪುನಃ।
ಸ ರಾಜವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಿರಸಾ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ತಂ ॥ **2.15.27** ॥ 697

ನಿರ್ಜಗಾಮ ನೃಪಾವಾಸಾನ್ಮನ್ಯಮಾನಃ ಪ್ರಿಯಂ ಮಹತ್।
ಪ್ರಪನ್ನೋ ರಾಜಮಾರ್ಗಂ ಚ ಪತಾಕಾಧ್ವಜಶೋಭಿತಂ ॥ **2.15.28** ॥ 698

ಹೃಷ್ಟಃ ಪ್ರಮುದಿತಃ ಸೂತೋ ಜಗಾಮಾಶು ವಿಲೋಕಯನ್।
ಸ ಸೂತಸ್ತತ್ರ ಶುಶ್ರಾವ ರಾಮಾಧಿಕರಣಾಃ ಕಥಾಃ ॥ **2.15.29** ॥ 699

ಅಭಿಷೇಚನಸಂಯುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಹೃಷ್ಟವತ್।
ತತೋ ದದರ್ಶ ರುಚಿರಂ ಕೈಲಾಸಸದೃಶಪ್ರಭಂ ॥ **2.15.30** ॥ 700

ರಾಮವೇಶ್ಮ ಸುಮಂತ್ರಸ್ತು ಶಕ್ರವೇಶ್ಮಸಮಪ್ರಭಂ।
ಮಹಾಕಪಾಟಪಿಹಿತಂ ವಿತರ್ದಿಶತಶೋಭಿತಂ ॥ **2.15.31** ॥ 701

ಕಾಂಚನಪ್ರತಿಮೈಕಾಗ್ರಂ ಮಣಿವಿದ್ರುಮತೋರಣಂ।
ಶಾರದಾಭ್ರಘನಪ್ರಖ್ಯಂ ದೀಪ್ತಂ ಮೇರುಗುಹಾಸಮಂ ॥ **2.15.32** ॥ 702

ಮಣಿಭಿರ್ವರಮಾಲ್ಯಾನಾಂ ಸುಮಹದ್ಭಿರಲಂಕೃತಂ।
ಮುಕ್ತಾಮಣಿಭಿರಾಕೀರ್ಣಂ ಚಂದನಾಗುರುಭೂಷಿತಂ ॥ **2.15.33** ॥ 703

ಗಂಧಾನ್ ಮನೋಜ್ಞಾನ್ ವಿಸೃಜದ್ ದಾರ್ದುರಂ ಶಿಖರಂ ಯಥಾ।
ಸಾರಸೈಶ್ಚ ಮಯೂರೈಶ್ಚ ವಿನದದ್ಭಿರ್ವಿರಾಜಿತಂ ॥ **2.15.34** ॥ 704

ಸುಕೃತೇಹಾಮೃಗಾಕೀರ್ಣಮುತ್ಕೀರ್ಣಂ ಭಕ್ತಿಭಿಸ್ತಥಾ।
ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಶ್ಚ ಭೂತಾನಾಮಾದದತ್ ತಿಗ್ಮತೇಜಸಾ ॥ **2.15.35** ॥ 705

ಚಂದ್ರಭಾಸ್ಕರಸಂಕಾಶಂ ಕುಬೇರಭವನೋಪಮಂ।
ಮಹೇಂದ್ರಧಾಮಪ್ರತಿಮಂ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಸಮಾಕುಲಂ ॥ **2.15.36** ॥ 706

ಮೇರುಶೃಂಗಸಮಂ ಸೂತೋ ರಾಮವೇಶ್ಮ ದದರ್ಶ ಹ।
ಉಪಸ್ಥಿತೈಃ ಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ಜನೈರಂಜಲಿಕಾರಿಭಿಃ ॥ **2.15.37** ॥ 707

ಉಪಾದಾಯ ಸಮಾಕ್ರಾಂತೈಸ್ತದಾ ಜಾನಪದೈರ್ಜನೈಃ।
ರಾಮಾಭಿಷೇಕಸುಮುಖೈರುನ್ಮುಖೈಃ ಸಮಲಂಕೃತಂ ॥ **2.15.38** ॥ 708

ಮಹಾಮೇಘಸಮಪ್ರಖ್ಯಮುದಗ್ರಂ ಸುವಿರಾಜಿತಂ।
ನಾನಾರತ್ನಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ಕುಬ್ಜಕೈರಪಿ ಚಾವೃತಂ ॥ **2.15.39** ॥ 709

ಸ ವಾಜಿಯುಕ್ತೇನ ರಥೇನ ಸಾರಥಿಃ
ಸಮಾಕುಲಂ ರಾಜಕುಲಂ ವಿರಾಜಯನ್।

ವರೂಥಿನಾ ರಾಜಗೃಹಾಭಿಪಾತಿನಾ
ಪುರಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ಮನಾಂಸಿ ಹರ್ಷಯನ್ ॥ **2.15.40** ॥ 710

ತತಃ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಮಹಾಧನಂ ಮಹತ್
ಪ್ರಹೃಷ್ಟರೋಮಾ ಸ ಬಭೂವ ಸಾರಥಿಃ।
ಮೃಗೈರ್ಮಯೂರೈಶ್ಚ ಸಮಾಕುಲೋಲ್ಬಣಂ
ಗೃಹಂ ವರಾರ್ಹಸ್ಯ ಶಚೀಪತೇರಿವ ॥ **2.15.41** ॥ 711

ಸ ತತ್ರ ಕೈಲಾಸನಿಭಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ
ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಕಕ್ಷ್ಯಾಸ್ತ್ರಿದಶಾಲಯೋಪಮಾಃ।
ಪ್ರಿಯಾನ್ ವರಾನ್ ರಾಮಮತೇ ಸ್ಥಿತಾನ್ ಬಹೂನ್
ವ್ಯಪೋಹ್ಯ ಶುದ್ಧಾಂತಮುಪಸ್ಥಿತೌ ರಥೀ ॥ **2.15.42** ॥ 712

ಸ ತತ್ರ ಶುಶ್ರಾವ ಚ ಹರ್ಷಯುಕ್ತಾ
ರಾಮಾಭಿಷೇಕಾರ್ಥಕೃತಾಂ ಜನಾನಾಂ।
ನರೇಂದ್ರಸೂನೋರಭಿಮಂಗಲಾರ್ಥಾಃ
ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಗಿರಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ॥ **2.15.43** ॥ 713

ಮಹೇಂದ್ರಸದ್ಮಪ್ರತಿಮಂ ಚ ವೇಶ್ಮ
ರಾಮಸ್ಯ ರಮ್ಯಂ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಜುಷ್ಟಂ।
ದದರ್ಶ ಮೇರೋರಿವ ಶೃಂಗಮುಚ್ಚಂ
ವಿಭ್ರಾಜಮಾನಂ ಪ್ರಭಯಾ ಸುಮಂತ್ರಃ ॥ **2.15.44** ॥ 714

ಉಪಸ್ಥಿತೈರಂಜಲಿಕಾರಿಭಿಶ್ಚ
ಸೋಪಾಯನೈರ್ಜಾನಪದೈರ್ಜನೈಶ್ಚ।
ಕೋಟ್ಯಾ ಪರಾರ್ಧ್ಯೈಶ್ಚ ವಿಮುಕ್ತಯಾನ್ಯೈಃ
ಸಮಾಕುಲಂ ದ್ವಾರಪದಂ ದದರ್ಶ ॥ **2.15.45** ॥ 715

ತತೋ ಮಹಾಮೇಘಮಹೀಧರಾಭಂ
ಪ್ರಭಿನ್ನಮತ್ಯಂಕುಶಮತ್ಯಸಹ್ಯಂ।

ರಾಮೋಪವಾಹ್ಯಂ ರುಚಿರಂ ದದರ್ಶ
ಶತ್ರುಂಜಯಂ ನಾಗಮುದಗ್ರಕಾಯಂ ॥ **2.15.46** ॥ 716

ಸ್ವಲಂಕೃತಾನ್ ಸಾಶ್ವರಥಾನ್ ಸಕುಂಜರಾ -
ನಮಾತ್ಯಮುಖ್ಯಾಂಶ್ಚ ದದರ್ಶ ವಲ್ಲಭಾನ್।
ವ್ಯಪೋಹ್ಯ ಸೂತಃ ಸಹಿತಾನ್ ಸಮಂತತಃ
ಸಮೃದ್ಧಮಂತಃಪುರಮಾವಿವೇಶ ಹ ॥ **2.15.47** ॥ 717

ತತೋಽದ್ರಿಕೂಟಾಚಲಮೇಘಸನ್ನಿಭಂ
ಮಹಾವಿಮಾನೋಪಮವೇಶ್ಮಸಂಯುತಂ।
ಅವಾರ್ಯಮಾಣಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ಸಾರಥಿಃ
ಪ್ರಭೂತರತ್ನಂ ಮಕರೋ ಯಥಾರ್ಣವಂ ॥ **2.15.48** ॥ 718

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷೋಡಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸದ್ಮನಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇನ ಸುಮಂತ್ರೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ಮಹಾರಾಜಸಂದೇಶಸ್ಯ ಶ್ರಾವಣಂ ಸೀತಯಾನುಮತೇನ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಗೀತವಾದ್ಯಸಹಕಾರೇಣ ಪಥಿ ಪೌರಾಣಾಂ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷಾಣಾಂ ವಿವಿಧಾ ವಾರ್ತಾ ಆಕರ್ಣಯತಾ ಪ್ರಸ್ಥಾನಂ

ಸ ತದಂತಃಪುರದ್ವಾರಂ ಸಮತೀತ್ಯ ಜನಾಕುಲಂ।
ಪ್ರವಿವಿಕ್ತಾಂ ತತಃ ಕಕ್ಷ್ಯಾಮಾಸಸಾದ ಪುರಾಣವಿತ್ ॥ **2.16.1** ॥ 719

ಪ್ರಾಸಕಾರ್ಮುಕಬಿಭ್ರದ್ಭಿರ್ಯುವಭಿರ್ಮೃಷ್ಟಕುಂಡಲೈಃ।
ಅಪ್ರಮಾದಿಭಿರೇಕಾಗ್ರೈಃ ಸ್ವಾನುರಕ್ತೈರಧಿಷ್ಠಿತಾಂ ॥ **2.16.2** ॥ 720

ತತ್ರ ಕಾಷಾಯಿಣೋ ವೃದ್ಧಾನ್ ವೇತ್ರಪಾಣೀನ್ ಸ್ವಲಂಕೃತಾನ್।
ದದರ್ಶ ವಿಷ್ಠಿತಾನ್ ದ್ವಾರಿ ಸ್ತ್ರ್ಯಧ್ಯಕ್ಷಾನ್ ಸುಸಮಾಹಿತಾನ್ ॥ **2.16.3** ॥ 721

ತೇ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸಮಾಯಾಂತಂ ರಾಮಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷವಃ।
ಸಹಸೋತ್ಪತಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಹ್ಯಾಸನೇಭ್ಯಃ ಸಸಂಭ್ರಮಾಃ ॥ **2.16.4** ॥ 722

ತಾನುವಾಚ ವಿನೀತಾತ್ಮಾ ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಃ।
ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಖ್ಯಾತ ರಾಮಾಯ ಸುಮಂತ್ರೋ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠತಿ ॥ **2.16.5** ॥ 723

ತೇ ರಾಮಮುಪಸಂಗಮ್ಯ ಭರ್ತುಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷವಃ।
ಸಹಭಾರ್ಯಾಯ ರಾಮಾಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವಾಚಚಕ್ಷಿರೇ ॥ **2.16.6** ॥ 724

ಪ್ರತಿವೇದಿತಮಾಜ್ಞಾಯ ಸೂತಮಭ್ಯಂತರಂ ಪಿತುಃ।
ತತ್ರೈವಾನಾಯಯಾಮಾಸ ರಾಘವಃ ಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ ॥ **2.16.7** ॥ 725

ತಂ ವೈಶ್ರವಣಸಂಕಾಶಮುಪವಿಷ್ಟಂ ಸ್ವಲಂಕೃತಂ।
ದದರ್ಶ ಸೂತಃ ಪರ್ಯಂಕೇ ಸೌವರ್ಣೇ ಸೋತ್ತರಚ್ಛದೇ ॥ **2.16.8** ॥ 726

ವರಾಹರುಧಿರಾಭೇಣ ಶುಚಿನಾ ಚ ಸುಗಂಧಿನಾ।
ಅನುಲಿಪ್ತಂ ಪರಾರ್ಘ್ಯೇಣ ಚಂದನೇನ ಪರಂತಪಂ ॥ **2.16.9** ॥ 727

ಸ್ಥಿತಯಾ ಪಾರ್ಶ್ವತಶ್ಚಾಪಿ ವಾಲವ್ಯಜನಹಸ್ತಯಾ।
ಉಪೇತಂ ಸೀತಯಾ ಭೂಯಶ್ಚಿತ್ರಯಾ ಶಶಿನಂ ಯಥಾ ॥ **2.16.10** ॥ 728

ತಂ ತಪಂತಮಿವಾದಿತ್ಯಮುಪಪನ್ನಂ ಸ್ವತೇಜಸಾ।
ವವಂದೇ ವರದಂ ವಂದೀ ವಿನಯಜ್ಞೋ ವಿನೀತವತ್ ॥ **2.16.11** ॥ 729

ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಸುಮುಖಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಹಾರಶಯನಾಸನೇ।
ರಾಜಪುತ್ರಮುವಾಚೇದಂ ಸುಮಂತ್ರೋ ರಾಜಸತ್ಕೃತಃ ॥ **2.16.12** ॥ 730

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಸುಪ್ರಜಾ ರಾಮ ಪಿತಾ ತ್ವಾಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛತಿ।
ಮಹಿಷ್ಯಾಪಿ ಹಿ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಗಮ್ಯತಾಂ ತತ್ರ ಮಾ ಚಿರಂ ॥ **2.16.13** ॥ 731

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸಂಹೃಷ್ಟೋ ನರಸಿಂಹೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ।
ತತಃ ಸಮ್ಮಾನಯಾಮಾಸ ಸೀತಾಮಿದಮುವಾಚ ಹ ॥ **2.16.14** ॥ 732

ದೇವಿ ದೇವಶ್ಚ ದೇವೀ ಚ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಮದಂತರೇ।
ಮಂತ್ರಯೇತೇ ಧ್ರುವಂ ಕಿಂಚಿದಭಿಷೇಚನಸಂಹಿತಂ ॥ **2.16.15** ॥ 733

ಲಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಹ್ಯಭಿಪ್ರಾಯಂ ಪ್ರಿಯಕಾಮಾ ಸುದಕ್ಷಿಣಾ।
ಸಂಚೋದಯತಿ ರಾಜಾನಂ ಮದರ್ಥಮಸಿತೇಕ್ಷಣಾ ॥ **2.16.16** ॥ 734

ಸಾ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾ ಮಹಾರಾಜಂ ಹಿತಕಾಮಾನುವರ್ತಿನೀ।
ಜನನೀ ಚಾರ್ಥಕಾಮಾ ಮೇ ಕೇಕಯಾಧಿಪತೇಃ ಸುತಾ ॥ **2.16.17** ॥ 735

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಖಲು ಮಹಾರಾಜೋ ಮಹಿಷ್ಯಾ ಪ್ರಿಯಯಾ ಸಹ।
ಸುಮಂತ್ರಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ ದೂತಮರ್ಥಕಾಮಕರಂ ಮಮ ॥ **2.16.18** ॥ 736

ಯಾದೃಶೀ ಪರಿಷತ್ ತತ್ರ ತಾದೃಶೋ ದೂತ ಆಗತಃ।
ಧ್ರುವಮದ್ಯೈವ ಮಾಂ ರಾಜಾ ಯೌವರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯತಿ ॥ **2.16.19** ॥ 737

ಹಂತ ಶೀಘ್ರಮಿತೋ ಗತ್ವಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚ ಮಹೀಪತಿಂ।
ಸಹ ತ್ವಂ ಪರಿವಾರೇಣ ಸುಖಮಾಸ್ಸ್ವ ರಮಸ್ವ ಚ ॥ **2.16.20** ॥ 738

ಪತಿಸಮ್ಮಾನಿತಾ ಸೀತಾ ಭರ್ತಾರಮಸಿತೇಕ್ಷಣಾ।
ಆ ದ್ವಾರಮನುವವ್ರಾಜ ಮಂಗಲಾನ್ಯಭಿದಧ್ಯುಷೀ ॥ **2.16.21** ॥ 739

ರಾಜ್ಯಂ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿರ್ಜುಷ್ಟಂ ರಾಜಸೂಯಾಭಿಷೇಚನಂ।
ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ ತೇ ರಾಜಾ ವಾಸವಸ್ಯೇವ ಲೋಕಕೃತ್ ॥ **2.16.22** ॥ 740

ದೀಕ್ಷಿತಂ ವ್ರತಸಂಪನ್ನಂ ವರಾಜಿನಧರಂ ಶುಚಿಂ।
ಕುರಂಗಶೃಂಗಪಾಣಿಂ ಚ ಪಶ್ಯಂತೀ ತ್ವಾಂ ಭಜಾಮ್ಯಹಂ ॥ **2.16.23** ॥ 741

ಪೂರ್ವಾಂ ದಿಶಂ ವಜ್ರಧರೋ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಪಾತು ತೇ ಯಮಃ।
ವರುಣಃ ಪಶ್ಚಿಮಾಮಾಶಾಂ ಧನೇಶಸ್ತೂತ್ತರಾಂ ದಿಶಂ ॥ **2.16.24** ॥ 742

ಅಥ ಸೀತಾಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಕೃತಕೌತುಕಮಂಗಲಃ।
ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಸುಮಂತ್ರೇಣ ಸಹ ರಾಮೋ ನಿವೇಶನಾತ್ ॥ **2.16.25** ॥ 743

ಪರ್ವತಾದಿವ ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ಸಿಂಹೋ ಗಿರಿಗುಹಾಶಯಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ದ್ವಾರಿ ಸೋಽಪಶ್ಯತ್ ಪ್ರಹ್ವಾಂಜಲಿಪುಟಂ ಸ್ಥಿತಂ ॥ **2.16.26** ॥ 744

ಅಥ ಮಧ್ಯಮಕಕ್ಷ್ಯಾಯಾಂ ಸಮಾಗಚ್ಛತ್ ಸುಹೃಜ್ಜನೈಃ।
ಸ ಸರ್ವಾನರ್ಥಿನೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮೇತ್ಯ ಪ್ರತಿನಂದ್ಯ ಚ ॥ **2.16.27** ॥ 745

ತತಃ ಪಾವಕಸಂಕಾಶಮಾರುರೋಹ ರಥೋತ್ತಮಂ।
ವೈಯಾಘ್ರಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ರಾಜಿತಂ ರಾಜನಂದನಃ ॥ **2.16.28** ॥ 746

ಮೇಘನಾದಮಸಂಬಾಧಂ ಮಣಿಹೇಮವಿಭೂಷಿತಂ।
ಮುಷ್ಣಂತಮಿವ ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ಪ್ರಭಯಾ ಮೇರುವರ್ಚಸಂ ॥ **2.16.29** ॥ 747

ಕರೇಣುಶಿಶುಕಲ್ಪೈಶ್ಚ ಯುಕ್ತಂ ಪರಮವಾಜಿಭಿಃ।
ಹರಿಯುಕ್ತಂ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷೋ ರಥಮಿಂದ್ರ ಇವಾಶುಗಂ ॥ **2.16.30** ॥ 748

ಪ್ರಯಯೌ ತೂರ್ಣಮಾಸ್ಥಾಯ ರಾಘವೋ ಜ್ವಲಿತಃ ಶ್ರಿಯಾ।
ಸ ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವಾಕಾಶೇ ಸ್ವನವಾನಭಿನಾದಯನ್ ॥ **2.16.31** ॥ 749

ನಿಕೇತಾನ್ನಿರ್ಯಯೌ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾಭ್ರಾದಿವ ಚಂದ್ರಮಾಃ।
ಚಿತ್ರಚಾಮರಪಾಣಿಸ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ರಾಘವಾನುಜಃ ॥ **2.16.32** ॥ 750

ಜುಗೋಪ ಭ್ರಾತರಂ ಭ್ರಾತಾ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಪೃಷ್ಠತಃ।
ತತೋ ಹಲಹಲಾಶಬ್ದಸ್ತುಮುಲಃ ಸಮಜಾಯತ ॥ **2.16.33** ॥ 751

ತಸ್ಯ ನಿಷ್ಕ್ರಮಮಾಣಸ್ಯ ಜನೌಘಸ್ಯ ಸಮಂತತಃ।
ತತೋ ಹಯವರಾ ಮುಖ್ಯಾ ನಾಗಾಶ್ಚ ಗಿರಿಸನ್ನಿಭಾಃ ॥ **2.16.34** ॥ 752

ಅನುಜಗ್ಮುಸ್ತಥಾ ರಾಮಂ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ।
ಅಗ್ರತಶ್ಚಾಸ್ಯ ಸನ್ನದ್ಧಾಶ್ಚಂದನಾಗುರುಭೂಷಿತಾಃ ॥ **2.16.35** ॥ 753

ಖಡ್ಗಚಾಪಧರಾಃ ಶೂರಾ ಜಗ್ಮುರಾಶಂಸವೋ ಜನಾಃ।
ತತೋ ವಾದಿತ್ರಶಬ್ದಾಶ್ಚ ಸ್ತುತಿಶಬ್ದಾಶ್ಚ ವಂದಿನಾಂ ॥ **2.16.36** ॥ 754

ಸಿಂಹನಾದಾಶ್ಚ ಶೂರಾಣಾಂ ತತಃ ಶುಶ್ರುವಿರೇ ಪಥಿ।
ಹರ್ಮ್ಯವಾತಾಯನಸ್ಥಾಭಿರ್ಭೂಷಿತಾಭಿಃ ಸಮಂತತಃ ॥ **2.16.37** ॥ 755

ಕೀರ್ಯಮಾಣಃ ಸುಪುಷ್ಪೌಘೈರ್ಯಯೌ ಸ್ತ್ರೀಭಿರರಿಂದಮಃ।
ರಾಮಂ ಸರ್ವಾನವದ್ಯಾಂಗ್ಯೋ ರಾಮಪಿಪ್ರೇಷಯಾ ತತಃ ॥ **2.16.38** ॥ 756

ವಚೋಭಿರಗ್ರ್ಯೈರ್ಹರ್ಮ್ಯಸ್ಥಾಃ ಕ್ಷಿತಿಸ್ಥಾಶ್ಚ ವವಂದಿರೇ।
ನೂನಂ ನಂದತಿ ತೇ ಮಾತಾ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಮಾತೃನಂದನ ॥ **2.16.39** ॥ 757

ಪಶ್ಯಂತೀ ಸಿದ್ಧಯಾತ್ರಂ ತ್ವಾಂ ಪಿತ್ರ್ಯಂ ರಾಜ್ಯಮುಪಸ್ಥಿತಂ।
ಸರ್ವಸೀಮಂತಿನೀಭ್ಯಶ್ಚ ಸೀತಾಂ ಸೀಮಂತಿನೀಂ ವರಾಂ ॥ **2.16.40** ॥ 758

ಅಮನ್ಯಂತ ಹಿ ತಾ ನಾರ್ಯೋ ರಾಮಸ್ಯ ಹೃದಯಪ್ರಿಯಾಂ।
ತಯಾ ಸುಚರಿತಂ ದೇವ್ಯಾ ಪುರಾ ನೂನಂ ಮಹತ್ ತಪಃ ॥ **2.16.41** ॥ 759

ರೋಹಿಣೀವ ಶಶಾಂಕೇನ ರಾಮಸಂಯೋಗಮಾಪ ಯಾ।
ಇತಿ ಪ್ರಾಸಾದಶೃಂಗೇಷು ಪ್ರಮದಾಭಿರ್ನರೋತ್ತಮಃ।
ಶುಶ್ರಾವ ರಾಜಮಾರ್ಗಸ್ಥಃ ಪ್ರಿಯಾ ವಾಚ ಉದಾಹೃತಾಃ ॥ **2.16.42** ॥ 760

ಸ ರಾಘವಸ್ತತ್ರ ತದಾ ಪ್ರಲಾಪಾನ್
ಶುಶ್ರಾವ ಲೋಕಸ್ಯ ಸಮಾಗತಸ್ಯ।
ಆತ್ಮಾಧಿಕಾರಾ ವಿವಿಧಾಶ್ಚ ವಾಚಃ
ಪ್ರಹೃಷ್ಟರೂಪಸ್ಯ ಪುರೇ ಜನಸ್ಯ ॥ **2.16.43** ॥ 761

ಏಷ ಶ್ರಿಯಂ ಗಚ್ಛತಿ ರಾಘವೋಽದ್ಯ
ರಾಜಪ್ರಸಾದಾದ್ ವಿಪುಲಾಂ ಗಮಿಷ್ಯನ್।
ಏತೇ ವಯಂ ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧಕಾಮಾ
ಯೇಷಾಮಯಂ ನೋ ಭವಿತಾ ಪ್ರಶಾಸ್ತಾ ॥ **2.16.44** ॥ 762

ಲಾಭೋ ಜನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಯದೇಷ ಸರ್ವಂ
ಪ್ರಪತ್ಸ್ಯತೇ ರಾಷ್ಟ್ರಮಿದಂ ಚಿರಾಯ।
ನ ಹ್ಯಪ್ರಿಯಂ ಕಿಂಚನ ಜಾತು ಕಶ್ಚಿತ್
ಪಶ್ಯೇನ್ನ ದುಃಖಂ ಮನುಜಾಧಿಪೇಽಸ್ಮಿನ್ ॥ **2.16.45** ॥ 763

ಸ ಘೋಷವದ್ಭಿಶ್ಚ ಹಯೈರ್ಮತಂಗಜೈಃ
ಪುರಃಸರೈಃ ಸ್ವಸ್ತಿಕಸೂತಮಾಗಧೈಃ।
ಮಹೀಯಮಾನಃ ಪ್ರವರೈಶ್ಚ ವಾದಕೈ-
ರಭಿಷ್ಟುತೋ ವೈಶ್ರವಣೋ ಯಥಾ ಯಯೌ ॥ **2.16.46** ॥ 764

ಕರೇಣುಮಾತಂಗರಥಾಶ್ವಸಂಕುಲಂ
ಮಹಾಜನೌಘೈಃ ಪರಿಪೂರ್ಣಚತ್ವರಂ।
ಪ್ರಭೂತರತ್ನಂ ಬಹುಪಣ್ಯಸಂಚಯಂ
ದದರ್ಶ ರಾಮೋ ವಿಮಲಂ ಮಹಾಪಥಂ ॥ **2.16.47** ॥ 765

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷೋಡಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜಮಾರ್ಗಸುಷಮಾಮವಲೋಕಯತಃ ಸುಹೃದಾಂ ವಚಾಂಸಿ ಶೃಣ್ವತಶ್ಚ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಪಿತುರ್ಭವನೇ ಪ್ರವೇಶಃ

ಸ ರಾಮೋ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಸುಹೃಜ್ಜನಃ।
ಪತಾಕಾಧ್ವಜಸಂಪನ್ನಂ ಮಹಾರ್ಹಾಗುರುಧೂಪಿತಂ ॥ **2.17.1** ॥ 766

ಅಪಶ್ಯನ್ನಗರಂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾನಾಜನಸಮನ್ವಿತಂ।
ಸ ಗೃಹೈರಭ್ರಸಂಕಾಶೈಃ ಪಾಂಡುರೈರುಪಶೋಭಿತಂ ॥ **2.17.2** ॥ 767

ರಾಜಮಾರ್ಗಂ ಯಯೌ ರಾಮೋ ಮಧ್ಯೇನಾಗುರುಧೂಪಿತಂ।
ಚಂದನಾನಾಂ ಚ ಮುಖ್ಯಾನಾಮಗುರೂಣಾಂ ಚ ಸಂಚಯೈಃ ॥ **2.17.3** ॥ 768

ಉತ್ತಮಾನಾಂ ಚ ಗಂಧಾನಾಂ ಕ್ಷೌಮಕೌಶಾಂಬರಸ್ಯ ಚ।
ಅವಿದ್ಧಾಭಿಶ್ಚ ಮುಕ್ತಾಭಿರುತ್ತಮೈಃ ಸ್ಫಾಟಿಕೈರಪಿ ॥ **2.17.4** ॥ 769

ಶೋಭಮಾನಮಸಂಬಾಧಂ ತಂ ರಾಜಪಥಮುತ್ತಮಂ।
ಸಂವೃತಂ ವಿವಿಧೈಃ ಪುಷ್ಪೈರ್ಭಕ್ಷ್ಯೈರುಚ್ಚಾವಚೈರಪಿ ॥ **2.17.5** ॥ 770

ದದರ್ಶ ತಂ ರಾಜಪಥಂ ದಿವಿ ದೇವಪತಿರ್ಯಥಾ।
ದಧ್ಯಕ್ಷತಹವಿರ್ಲಾಜೈರ್ಧೂಪೈರಗುರುಚಂದನೈಃ ॥ **2.17.6** ॥ 771

ನಾನಾಮಾಲ್ಯೋಪಗಂಧೈಶ್ಚ ಸದಾಭ್ಯರ್ಚಿತಚತ್ವರಂ।
ಆಶೀರ್ವಾದಾನ್ ಬಹೂನ್ ಶೃಣ್ವನ್ ಸುಹೃದ್ಭಿಃ ಸಮುದೀರಿತಾನ್ ॥ **2.17.7** ॥ 772

ಯಥಾರ್ಹಂ ಚಾಪಿ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಸರ್ವಾನೇವ ನರಾನ್ ಯಯೌ।
ಪಿತಾಮಹೈರಾಚರಿತಂ ತಥೈವ ಪ್ರಪಿತಾಮಹೈಃ ॥ **2.17.8** ॥ 773

ಅದ್ಯೋಪಾದಾಯ ತಂ ಮಾರ್ಗಮಭಿಷಿಕ್ತೋಽನುಪಾಲಯ।
ಯಥಾ ಸ್ಮ ಪೋಷಿತಾಃ ಪಿತ್ರಾ ಯಥಾ ಸರ್ವೈಃ ಪಿತಾಮಹೈಃ।
ತತಃ ಸುಖತರಂ ಸರ್ವೇ ರಾಮೇ ವತ್ಸ್ಯಾಮ ರಾಜನಿ ॥ **2.17.9** ॥ 774

ಅಲಮದ್ಯ ಹಿ ಭುಕ್ತೇನ ಪರಮಾರ್ಥೈರಲಂ ಚ ನಃ।
ಯದಿ ಪಶ್ಯಾಮ ನಿರ್ಯಾಂತಂ ರಾಮಂ ರಾಜ್ಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ ॥ **2.17.10** ॥ 775

ತತೋ ಹಿ ನಃ ಪ್ರಿಯತರಂ ನಾನ್ಯತ್ ಕಿಂಚಿದ್ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಯಥಾಭಿಷೇಕೋ ರಾಮಸ್ಯ ರಾಜ್ಯೇನಾಮಿತತೇಜಸಃ ॥ **2.17.11** ॥ 776

ಏತಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಶ್ಚ ಸುಹೃದಾಮುದಾಸೀನಃ ಶುಭಾಃ ಕಥಾಃ।
ಆತ್ಮಸಂಪೂಜನೀಃ ಶೃಣ್ವನ್ ಯಯೌ ರಾಮೋ ಮಹಾಪಥಂ ॥ **2.17.12** ॥ 777

ನ ಹಿ ತಸ್ಮಾನ್ಮನಃ ಕಶ್ಚಿಚ್ಚಕ್ಷುಷೀ ವಾ ನರೋತ್ತಮಾತ್।
ನರಃ ಶಕ್ನೋತ್ಯಪಾಕ್ರಷ್ಟುಮತಿಕ್ರಾಂತೇಽಪಿ ರಾಘವೇ ॥ **2.17.13** ॥ 778

ಯಶ್ಚ ರಾಮಂ ನ ಪಶ್ಯೇತ್ತು ಯಂ ಚ ರಾಮೋ ನ ಪಶ್ಯತಿ।
ನಿಂದಿತಃ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ಸ್ವಾತ್ಮಾಪ್ಯೇನಂ ವಿಗರ್ಹತೇ ॥ **2.17.14** ॥ 779

ಸರ್ವೇಷು ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವರ್ಣಾನಾಂ ಕುರುತೇ ದಯಾಂ।
ಚತುರ್ಣಾಂ ಹಿ ವಯಃಸ್ಥಾನಾಂ ತೇನ ತೇ ತಮನುವ್ರತಾಃ ॥ **2.17.15** ॥ 780

ಚತುಷ್ಪಥಾನ್ ದೇವಪಥಾಂಶ್ಚೈತ್ಯಾಂಶ್ಚಾಯತನಾನಿ ಚ।
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಪರಿಹರಂಜಗಾಮ ನೃಪತೇಃ ಸುತಃ ॥ **2.17.16** ॥ 781

ಸ ರಾಜಕುಲಮಾಸಾದ್ಯ ಮೇಘಸಂಘೋಪಮೈಃ ಶುಭೈಃ।
ಪ್ರಾಸಾದಶೃಂಗೈರ್ವಿವಿಧೈಃ ಕೈಲಾಸಶಿಖರೋಪಮೈಃ ॥ **2.17.17** ॥ 782

ಆವಾರಯದ್ಭಿರ್ಗಗನಂ ವಿಮಾನೈರಿವ ಪಾಂಡುರೈಃ।
ವರ್ಧಮಾನಗೃಹೈಶ್ಚಾಪಿ ರತ್ನಜಾಲಪರಿಷ್ಕೃತೈಃ ॥ **2.17.18** ॥ 783

ತತ್ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಗೃಹವರಂ ಮಹೇಂದ್ರಸದನೋಪಮಂ।
ರಾಜಪುತ್ರಃ ಪಿತುರ್ವೇಶ್ಮ ಪ್ರವಿವೇಶ ಶ್ರಿಯಾ ಜ್ವಲನ್ ॥ **2.17.19** ॥ 784

ಸ ಕಕ್ಷ್ಯಾ ಧನ್ವಿಭಿರ್ಗುಪ್ತಾಸ್ತಿಸ್ರೋಽತಿಕ್ರಮ್ಯ ವಾಜಿಭಿಃ।
ಪದಾತಿರಪರೇ ಕಕ್ಷ್ಯೇ ದ್ವೇ ಜಗಾಮ ನರೋತ್ತಮಃ ॥ **2.17.20** ॥ 785

ಸ ಸರ್ವಾಃ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕಕ್ಷ್ಯಾ ದಶರಥಾತ್ಮಜಃ।
ಸನ್ನಿವರ್ತ್ಯ ಜನಂ ಸರ್ವಂ ಶುದ್ಧಾಂತಃಪುರಮತ್ಯಗಾತ್ ॥ **2.17.21** ॥ 786

ತಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ಪಿತುರಂತಿಕಂ ತದಾ
ಜನಃ ಸ ಸರ್ವೋ ಮುದಿತೋ ನೃಪಾತ್ಮಜೇ।
ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ ತಸ್ಯ ಪುನಃ ಸ್ಮ ನಿರ್ಗಮಂ
ಯಥೋದಯಂ ಚಂದ್ರಮಸಃ ಸರಿತ್ಪತಿಃ ॥ **2.17.22** ॥ 787

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಪಿತುಶ್ಚಿಂತಾಯಾಃ ಕಿಂ ಕಾರಣಮಿತಿ ಕೈಕೇಯೀಂ ಪ್ರತಿ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯಾನುಯೋಗಃ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಸ್ವಪ್ರಾರ್ಥಿತವರಯೋರಿತಿವೃತ್ತಂ ಶ್ರಾವಯಿತ್ವಾ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ವನವಾಸಾಯ ಪ್ರೇರಣಂ

ಸ ದದರ್ಶಾಸನೇ ರಾಮೋ ವಿಷಣ್ಣಂ ಪಿತರಂ ಶುಭೇ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಸಹಿತಂ ದೀನಂ ಮುಖೇನ ಪರಿಶುಷ್ಯತಾ ॥ **2.18.1** ॥ 788

ಸ ಪಿತುಶ್ಚರಣೌ ಪೂರ್ವಮಭಿವಾದ್ಯ ವಿನೀತವತ್।
ತತೋ ವವಂದೇ ಚರಣೌ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಸುಸಮಾಹಿತಃ ॥ **2.18.2** ॥ 789

ರಾಮೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ವಚನಂ ವಾಷ್ಪಪರ್ಯಾಕುಲೇಕ್ಷಣಃ।
ಶಶಾಕ ನೃಪತಿರ್ದೀನೋ ನೇಕ್ಷಿತುಂ ನಾಭಿಭಾಷಿತುಂ ॥ **2.18.3** ॥ 790

ತದಪೂರ್ವಂ ನರಪತೇರ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರೂಪಂ ಭಯಾವಹಂ।
ರಾಮೋಽಪಿ ಭಯಮಾಪನ್ನಃ ಪದಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವೇವ ಪನ್ನಗಂ ॥ **2.18.4** ॥ 791

ಇಂದ್ರಿಯೈರಪ್ರಹೃಷ್ಟೈಸ್ತಂ ಶೋಕಸಂತಾಪಕರ್ಶಿತಂ।
ನಿಃಶ್ವಸಂತಂ ಮಹಾರಾಜಂ ವ್ಯಥಿತಾಕುಲಚೇತಸಂ ॥ **2.18.5** ॥ 792

ಊರ್ಮಿಮಾಲಿನಮಕ್ಷೋಭ್ಯಂ ಕ್ಷುಭ್ಯಂತಮಿವ ಸಾಗರಂ।
ಉಪಪ್ಲುತಮಿವಾದಿತ್ಯಮುಕ್ತಾನೃತಮೃಷಿಂ ಯಥಾ ॥ **2.18.6** ॥ 793

ಅಚಿಂತ್ಯಕಲ್ಪಂ ನೃಪತೇಸ್ತಂ ಶೋಕಮುಪಧಾರಯನ್।
ಬಭೂವ ಸಂರಬ್ಧತರಃ ಸಮುದ್ರ ಇವ ಪರ್ವಣಿ ॥ **2.18.7** ॥ 794

ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಚತುರೋ ರಾಮಃ ಪಿತೃಹಿತೇ ರತಃ।
ಕಿಂಸ್ವಿದದ್ಯೈವ ನೃಪತಿರ್ನ ಮಾಂ ಪ್ರತ್ಯಭಿನಂದತಿ ॥ **2.18.8** ॥ 795

ಅನ್ಯದಾ ಮಾಂ ಪಿತಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಪಿತೋಽಪಿ ಪ್ರಸೀದತಿ।
ತಸ್ಯ ಮಾಮದ್ಯ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕಿಮಾಯಾಸಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ ॥ **2.18.9** ॥ 796

ಸ ದೀನ ಇವ ಶೋಕಾರ್ತೋ ವಿಷಣ್ಣವದನದ್ಯುತಿಃ।
ಕೈಕೇಯೀಮಭಿವಾದ್ಯೈವ ರಾಮೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.18.10** ॥ 797

ಕಚ್ಚಿನ್ಮಯಾ ನಾಪರಾದ್ಧಮಜ್ಞಾನಾದ್ ಯೇನ ಮೇ ಪಿತಾ।
ಕುಪಿತಸ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ತ್ವಮೇವೈನಂ ಪ್ರಸಾದಯ ॥ **2.18.11** ॥ 798

ಅಪ್ರಸನ್ನಮನಾಃ ಕಿಂ ನು ಸದಾ ಮಾಂ ಪ್ರತಿ ವತ್ಸಲಃ।
ವಿಷಣ್ಣವದನೋ ದೀನಃ ನಹಿ ಮಾಂ ಪ್ರತಿ ಭಾಷತೇ ॥ **2.18.12** ॥ 799

ಶಾರೀರೋ ಮಾನಸೋ ವಾಪಿ ಕಚ್ಚಿದೇನಂ ನ ಬಾಧತೇ।
ಸಂತಾಪೋ ವಾಭಿತಾಪೋ ವಾ ದುರ್ಲಭಂ ಹಿ ಸದಾ ಸುಖಂ ॥ **2.18.13** ॥ 800

ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಕಿಂಚಿದ್ ಭರತೇ ಕುಮಾರೇ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನೇ।
ಶತ್ರುಘ್ನೇ ವಾ ಮಹಾಸತ್ತ್ವೇ ಮಾತೄಣಾಂ ವಾ ಮಮಾಶುಭಂ ॥ **2.18.14** ॥ 801

ಅತೋಷಯನ್ ಮಹಾರಾಜಮಕುರ್ವನ್ ವಾ ಪಿತುರ್ವಚಃ।
ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ನೇಚ್ಛೇಯಂ ಜೀವಿತುಂ ಕುಪಿತೇ ನೃಪೇ ॥ **2.18.15** ॥ 802

ಯತೋಮೂಲಂ ನರಃ ಪಶ್ಯೇತ್ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಮಿಹಾತ್ಮನಃ।
ಕಥಂ ತಸ್ಮಿನ್ ನ ವರ್ತೇತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಸತಿ ದೈವತೇ ॥ **2.18.16** ॥ 803

ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಪರುಷಂ ಕಿಂಚಿದಭಿಮಾನಾತ್ ಪಿತಾ ಮಮ।
ಉಕ್ತೋ ಭವತ್ಯಾ ರೋಷೇಣ ಯೇನಾಸ್ಯ ಲುಲಿತಂ ಮನಃ ॥ **2.18.17** ॥ 804

ಏತದಾಚಕ್ಷ್ವ ಮೇ ದೇವಿ ತತ್ತ್ವೇನ ಪರಿಪೃಚ್ಛತಃ।
ಕಿನ್ನಿಮಿತ್ತಮಪೂರ್ವೋಽಯಂ ವಿಕಾರೋ ಮನುಜಾಧಿಪೇ ॥ **2.18.18** ॥ 805

ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಕೈಕೇಯೀ ರಾಘವೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಉವಾಚೇದಂ ಸುನಿರ್ಲಜ್ಜಾ ಧೃಷ್ಟಮಾತ್ಮಹಿತಂ ವಚಃ ॥ **2.18.19** ॥ 806

ನ ರಾಜಾ ಕುಪಿತೋ ರಾಮ ವ್ಯಸನಂ ನಾಸ್ಯ ಕಿಂಚನ।
ಕಿಂಚಿನ್ಮನೋಗತಂ ತ್ವಸ್ಯ ತ್ವದ್ಭಯಾನ್ನಾನುಭಾಷತೇ ॥ **2.18.20** ॥ 807

ಪ್ರಿಯಂ ತ್ವಾಮಪ್ರಿಯಂ ವಕ್ತುಂ ವಾಣೀ ನಾಸ್ಯ ಪ್ರವರ್ತತೇ।
ತದವಶ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಯದನೇನಾಶ್ರುತಂ ಮಮ ॥ **2.18.21** ॥ 808

ಏಷ ಮಹ್ಯಂ ವರಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪುರಾ ಮಾಮಭಿಪೂಜ್ಯ ಚ।
ಸ ಪಶ್ಚಾತ್ ತಪ್ಯತೇ ರಾಜಾ ಯಥಾನ್ಯಃ ಪ್ರಾಕೃತಸ್ತಥಾ ॥ **2.18.22** ॥ 809

ಅತಿಸೃಜ್ಯ ದದಾನೀತಿ ವರಂ ಮಮ ವಿಶಾಂಪತಿಃ।
ಸ ನಿರರ್ಥಂ ಗತಜಲೇ ಸೇತುಂ ಬಂಧಿತುಮಿಚ್ಛತಿ ॥ **2.18.23** ॥ 810

ಧರ್ಮಮೂಲಮಿದಂ ರಾಮ ವಿದಿತಂ ಚ ಸತಾಮಪಿ।
ತತ್ ಸತ್ಯಂ ನ ತ್ಯಜೇದ್ ರಾಜಾ ಕುಪಿತಸ್ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಯಥಾ ॥ **2.18.24** ॥ 811

ಯದಿ ತದ್ ವಕ್ಷ್ಯತೇ ರಾಜಾ ಶುಭಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಭಂ।
ಕರಿಷ್ಯಸಿ ತತಃ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಪುನಸ್ತ್ವಹಂ ॥ **2.18.25** ॥ 812

ಯದಿ ತ್ವಭಿಹಿತಂ ರಾಜ್ಞಾ ತ್ವಯಿ ತನ್ನ ವಿಪತ್ಸ್ಯತೇ।
ತತೋಽಹಮಭಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ನ ಹ್ಯೇಷ ತ್ವಯಿ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ॥ **2.18.26** ॥ 813

ಏತತ್ ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಸಮುದಾಹೃತಂ।
ಉವಾಚ ವ್ಯಥಿತೋ ರಾಮಸ್ತಾಂ ದೇವೀಂ ನೃಪಸನ್ನಿಧೌ ॥ **2.18.27** ॥ 814

ಅಹೋ ಧಿಙ್ ನಾರ್ಹಸೇ ದೇವಿ ವಕ್ತುಂ ಮಾಮೀದೃಶಂ ವಚಃ।
ಅಹಂ ಹಿ ವಚನಾದ್ ರಾಜ್ಞಃ ಪತೇಯಮಪಿ ಪಾವಕೇ ॥ **2.18.28** ॥ 815

ಭಕ್ಷಯೇಯಂ ವಿಷಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ಪತೇಯಮಪಿ ಚಾರ್ಣವೇ।
ನಿಯುಕ್ತೋ ಗುರುಣಾ ಪಿತ್ರಾ ನೃಪೇಣ ಚ ಹಿತೇನ ಚ ॥ **2.18.29** ॥ 816

ತದ್ ಬ್ರೂಹಿ ವಚನಂ ದೇವಿ ರಾಜ್ಞೋ ಯದಭಿಕಾಂಕ್ಷಿತಂ।
ಕರಿಷ್ಯೇ ಪ್ರತಿಜಾನೇ ಚ ರಾಮೋ ದ್ವಿರ್ನಾಭಿಭಾಷತೇ ॥ **2.18.30** ॥ 817

ತಮಾರ್ಜವಸಮಾಯುಕ್ತಮನಾರ್ಯಾ ಸತ್ಯವಾದಿನಂ।
ಉವಾಚ ರಾಮಂ ಕೈಕೇಯೀ ವಚನಂ ಭೃಶದಾರುಣಂ ॥ **2.18.31** ॥ 818

ಪುರಾ ದೇವಾಸುರೇ ಯುದ್ಧೇ ಪಿತ್ರಾ ತೇ ಮಮ ರಾಘವ।
ರಕ್ಷಿತೇನ ವರೌ ದತ್ತೌ ಸಶಲ್ಯೇನ ಮಹಾರಣೇ ॥ **2.18.32** ॥ 819

ತತ್ರ ಮೇ ಯಾಚಿತೋ ರಾಜಾ ಭರತಸ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ।
ಗಮನಂ ದಂಡಕಾರಣ್ಯೇ ತವ ಚಾದ್ಯೈವ ರಾಘವ ॥ **2.18.33** ॥ 820

ಯದಿ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞಂ ತ್ವಂ ಪಿತರಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ।
ಆತ್ಮಾನಂ ಚ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಮ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ಶೃಣು ॥ **2.18.34** ॥ 821

ಸನ್ನಿದೇಶೇ ಪಿತುಸ್ತಿಷ್ಠ ಯಥಾನೇನ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಂ।
ತ್ವಯಾರಣ್ಯಂ ಪ್ರವೇಷ್ಟವ್ಯಂ ನವ ವರ್ಷಾಣಿ ಪಂಚ ಚ ॥ **2.18.35** ॥ 822

ಭರತಶ್ಚಾಭಿಷಿಚ್ಯೇತ ಯದೇತದಭಿಷೇಚನಂ।
ತ್ವದರ್ಥೇ ವಿಹಿತಂ ರಾಜ್ಞಾ ತೇನ ಸರ್ವೇಣ ರಾಘವ ॥ **2.18.36** ॥ 823

ಸಪ್ತ ಸಪ್ತ ಚ ವರ್ಷಾಣಿ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಮಾಶ್ರಿತಃ।
ಅಭಿಷೇಕಮಿದಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಜಟಾಚೀರಧರೋ ಭವ ॥ **2.18.37** ॥ 824

ಭರತಃ ಕೋಸಲಪತೇಃ ಪ್ರಶಾಸ್ತು ವಸುಧಾಮಿಮಾಂ।
ನಾನಾರತ್ನಸಮಾಕೀರ್ಣಾಂ ಸವಾಜಿರಥಸಂಕುಲಾಂ ॥ **2.18.38** ॥ 825

ಏತೇನ ತ್ವಾಂ ನರೇಂದ್ರೋಽಯಂ ಕಾರುಣ್ಯೇನ ಸಮಾಪ್ಲುತಃ।
ಶೋಕೈಃ ಸಂಕ್ಲಿಷ್ಟವದನೋ ನ ಶಕ್ನೋತಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತುಂ ॥ **2.18.39** ॥ 826

ಏತತ್ ಕುರು ನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ವಚನಂ ರಘುನಂದನ।
ಸತ್ಯೇನ ಮಹತಾ ರಾಮ ತಾರಯಸ್ವ ನರೇಶ್ವರಂ ॥ **2.18.40** ॥ 827

ಇತೀವ ತಸ್ಯಾಂ ಪರುಷಂ ವದಂತ್ಯಾಂ
ನ ಚೈವ ರಾಮಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ಶೋಕಂ।
ಪ್ರವಿವ್ಯಥೇ ಚಾಪಿ ಮಹಾನುಭಾವೋ
ರಾಜಾ ಚ ಪುತ್ರವ್ಯಸನಾಭಿತಪ್ತಃ ॥ **2.18.41** ॥ 828

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಾದಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಕೈಕೇಯೀಸಂವಾದೋ ವನಗಮನಮಂಗೀಕೃತ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಮಾತುರಾಜ್ಞಾಂ ಗ್ರಹೀತುಂ ತತ್ಸನ್ನಿಧೌ ಗಮನಂ

ತದಪ್ರಿಯಮಮಿತ್ರಘ್ನೋ ವಚನಂ ಮರಣೋಪಮಂ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ನ ವಿವ್ಯಥೇ ರಾಮಃ ಕೈಕೇಯೀಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.19.1** ॥ 829

ಏವಮಸ್ತು ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ವನಂ ವಸ್ತುಮಹಂ ತ್ವಿತಃ।
ಜಟಾಚೀರಧರೋ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮನುಪಾಲಯನ್ ॥ **2.19.2** ॥ 830

ಇದಂ ತು ಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕಿಮರ್ಥಂ ಮಾಂ ಮಹೀಪತಿಃ।
ನಾಭಿನಂದತಿ ದುರ್ಧರ್ಷೋ ಯಥಾಪೂರ್ವಮರಿಂದಮಃ ॥ **2.19.3** ॥ 831

ಮನ್ಯುರ್ನ ಚ ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯೋ ದೇವಿ ಬ್ರೂಮಿ ತವಾಗ್ರತಃ।
ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಭವ ಸುಪ್ರೀತಾ ವನಂ ಚೀರಜಟಾಧರಃ ॥ **2.19.4** ॥ 832

ಹಿತೇನ ಗುರುಣಾ ಪಿತ್ರಾ ಕೃತಜ್ಞೇನ ನೃಪೇಣ ಚ।
ನಿಯುಜ್ಯಮಾನೋ ವಿಸ್ರಬ್ಧಃ ಕಿಂ ನ ಕುರ್ಯಾಮಹಂ ಪ್ರಿಯಂ ॥ **2.19.5** ॥ 833

ಅಲೀಕಂ ಮಾನಸಂ ತ್ವೇಕಂ ಹೃದಯಂ ದಹತೇ ಮಮ।
ಸ್ವಯಂ ಯನ್ನಾಹ ಮಾಂ ರಾಜಾ ಭರತಸ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ ॥ **2.19.6** ॥ 834

ಅಹಂ ಹಿ ಸೀತಾಂ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಾಣಾನಿಷ್ಟಾನ್ ಧನಾನಿ ಚ।
ಹೃಷ್ಟೋ ಭ್ರಾತ್ರೇ ಸ್ವಯಂ ದದ್ಯಾಂ ಭರತಾಯ ಪ್ರಚೋದಿತಃ ॥ **2.19.7** ॥ 835

ಕಿಂ ಪುನರ್ಮನುಜೇಂದ್ರೇಣ ಸ್ವಯಂ ಪಿತ್ರಾ ಪ್ರಚೋದಿತಃ।
ತವ ಚ ಪ್ರಿಯಕಾಮಾರ್ಥಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮನುಪಾಲಯನ್ ॥ **2.19.8** ॥ 836

ತಥಾಶ್ವಾಸಯ ಹ್ರೀಮಂತಂ ಕಿಂತ್ವಿದಂ ಯನ್ಮಹೀಪತಿಃ।
ವಸುಧಾಸಕ್ತನಯನೋ ಮಂದಮಶ್ರೂಣಿ ಮುಂಚತಿ ॥ **2.19.9** ॥ 837

ಗಚ್ಛಂತು ಚೈವಾನಯಿತುಂ ದೂತಾಃ ಶೀಘ್ರಜವೈರ್ಹಯೈಃ।
ಭರತಂ ಮಾತುಲಕುಲಾದದ್ಯೈವ ನೃಪಶಾಸನಾತ್ ॥ **2.19.10** ॥ 838

ದಂಡಕಾರಣ್ಯಮೇಷೋಽಹಂ ಗಚ್ಛಾಮ್ಯೇವ ಹಿ ಸತ್ವರಃ।
ಅವಿಚಾರ್ಯ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಂ ಸಮಾ ವಸ್ತುಂ ಚತುರ್ದಶ ॥ **2.19.11** ॥ 839

ಸಾ ಹೃಷ್ಟಾ ತಸ್ಯ ತದ್ ವಾಕ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮಸ್ಯ ಕೈಕಯೀ।
ಪ್ರಸ್ಥಾನಂ ಶ್ರದ್ದಧಾನಾ ಸಾ ತ್ವರಯಾಮಾಸ ರಾಘವಂ ॥ **2.19.12** ॥ 840

ಏವಂ ಭವತು ಯಾಸ್ಯಂತಿ ದೂತಾಃ ಶೀಘ್ರಜವೈರ್ಹಯೈಃ।
ಭರತಂ ಮಾತುಲಕುಲಾದಿಹಾವರ್ತಯಿತುಂ ನರಾಃ ॥ **2.19.13** ॥ 841

ತವ ತ್ವಹಂ ಕ್ಷಮಂ ಮನ್ಯೇ ನೋತ್ಸುಕಸ್ಯ ವಿಲಂಬನಂ।
ರಾಮ ತಸ್ಮಾದಿತಃ ಶೀಘ್ರಂ ವನಂ ತ್ವಂ ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.19.14** ॥ 842

ವ್ರೀಡಾನ್ವಿತಃ ಸ್ವಯಂ ಯಚ್ಚ ನೃಪಸ್ತ್ವಾಂ ನಾಭಿಭಾಷತೇ।
ನೈತತ್ ಕಿಂಚಿನ್ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಮನ್ಯುರೇಷೋಽಪನೀಯತಾಂ ॥ **2.19.15** ॥ 843

ಯಾವತ್ತ್ವಂ ನ ವನಂ ಯಾತಃ ಪುರಾದಸ್ಮಾದತಿತ್ವರಂ।
ಪಿತಾ ತಾವನ್ನ ತೇ ರಾಮ ಸ್ನಾಸ್ಯತೇ ಭೋಕ್ಷ್ಯತೇಽಪಿ ವಾ ॥ **2.19.16** ॥ 844

ಧಿಕ್ಕಷ್ಟಮಿತಿ ನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ರಾಜಾ ಶೋಕಪರಿಪ್ಲುತಃ।
ಮೂರ್ಛಿತೋ ನ್ಯಪತತ್ ತಸ್ಮಿನ್ ಪರ್ಯಂಕೇ ಹೇಮಭೂಷಿತೇ ॥ **2.19.17** ॥ 845

ರಾಮೋಽಪ್ಯುತ್ಥಾಪ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಭಿಪ್ರಚೋದಿತಃ।
ಕಶಯೇವ ಹತೋ ವಾಜೀ ವನಂ ಗಂತುಂ ಕೃತತ್ವರಃ ॥ **2.19.18** ॥ 846

ತದಪ್ರಿಯಮನಾರ್ಯಾಯಾ ವಚನಂ ದಾರುಣೋದಯಂ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ಗತವ್ಯಥೋ ರಾಮಃ ಕೈಕೇಯೀಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.19.19** ॥ 847

ನಾಹಮರ್ಥಪರೋ ದೇವಿ ಲೋಕಮಾವಸ್ತುಮುತ್ಸಹೇ।
ವಿದ್ಧಿ ಮಾಮೃಷಿಭಿಸ್ತುಲ್ಯಂ ವಿಮಲಂ ಧರ್ಮಮಾಸ್ಥಿತಂ ॥ **2.19.20** ॥ 848

ಯತ್ ತತ್ರಭವತಃ ಕಿಂಚಿಚ್ಛಕ್ಯಂ ಕರ್ತುಂ ಪ್ರಿಯಂ ಮಯಾ।
ಪ್ರಾಣಾನಪಿ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಸರ್ವಥಾ ಕೃತಮೇವ ತತ್ ॥ **2.19.21** ॥ 849

ನ ಹ್ಯತೋ ಧರ್ಮಚರಣಂ ಕಿಂಚಿದಸ್ತಿ ಮಹತ್ತರಂ।
ಯಥಾ ಪಿತರಿ ಶುಶ್ರೂಷಾ ತಸ್ಯ ವಾ ವಚನಕ್ರಿಯಾ ॥ **2.19.22** ॥ 850

ಅನುಕ್ತೋಽಪ್ಯತ್ರಭವತಾ ಭವತ್ಯಾ ವಚನಾದಹಂ।
ವನೇ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ವಿಜನೇ ವರ್ಷಾಣೀಹ ಚತುರ್ದಶ ॥ **2.19.23** ॥ 851

ನ ನೂನಂ ಮಯಿ ಕೈಕೇಯಿ ಕಿಂಚಿದಾಶಂಸಸೇ ಗುಣಾನ್।
ಯದ್ ರಾಜಾನಮವೋಚಸ್ತ್ವಂ ಮಮೇಶ್ವರತರಾ ಸತೀ ॥ **2.19.24** ॥ 852

ಯಾವನ್ಮಾತರಮಾಪೃಚ್ಛೇ ಸೀತಾಂ ಚಾನುನಯಾಮ್ಯಹಂ।
ತತೋಽದ್ಯೈವ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ದಂಡಕಾನಾಂ ಮಹದ್ ವನಂ ॥ **2.19.25** ॥ 853

ಭರತಃ ಪಾಲಯೇದ್ ರಾಜ್ಯಂ ಶುಶ್ರೂಷೇಚ್ಚ ಪಿತುರ್ಯಥಾ।
ತಥಾ ಭವತ್ಯಾ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ ॥ **2.19.26** ॥ 854

ರಾಮಸ್ಯ ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೃಶಂ ದುಃಖಗತಃ ಪಿತಾ।
ಶೋಕಾದಶಕ್ನುವನ್ ವಕ್ತುಂ ಪ್ರರುರೋದ ಮಹಾಸ್ವನಂ ॥ **2.19.27** ॥ 855

ವಂದಿತ್ವಾ ಚರಣೌ ರಾಜ್ಞೋ ವಿಸಂಜ್ಞಸ್ಯ ಪಿತುಸ್ತದಾ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾಶ್ಚಾಪ್ಯನಾರ್ಯಾಯಾ ನಿಷ್ಪಪಾತ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ ॥ **2.19.28** ॥ 856

ಸ ರಾಮಃ ಪಿತರಂ ಕೃತ್ವಾ ಕೈಕೇಯೀಂ ಚ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ।
ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯಾಂತಃಪುರಾತ್ ತಸ್ಮಾತ್ ಸ್ವಂ ದದರ್ಶ ಸುಹೃಜ್ಜನಂ ॥ **2.19.29** ॥ 857

ತಂ ಬಾಷ್ಪಪರಿಪೂರ್ಣಾಕ್ಷಃ ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಜಗಾಮ ಹ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪರಮಕ್ರುದ್ಧಃ ಸುಮಿತ್ರಾನಂದವರ್ಧನಃ ॥ **2.19.30** ॥ 858

ಅಭಿಷೇಚನಿಕಂ ಭಾಂಡಂ ಕೃತ್ವಾ ರಾಮಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ।
ಶನೈರ್ಜಗಾಮ ಸಾಪೇಕ್ಷೋ ದೃಷ್ಟಿಂ ತತ್ರಾವಿಚಾಲಯನ್ ॥ **2.19.31** ॥ 859

ನ ಚಾಸ್ಯ ಮಹತೀಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ರಾಜ್ಯನಾಶೋಽಪಕರ್ಷತಿ।
ಲೋಕಕಾಂತಸ್ಯ ಕಾಂತತ್ವಾಚ್ಛೀತರಶ್ಮೇರಿವ ಕ್ಷಯಃ ॥ **2.19.32** ॥ 860

ನ ವನಂ ಗಂತುಕಾಮಸ್ಯ ತ್ಯಜತಶ್ಚ ವಸುಂಧರಾಂ।
ಸರ್ವಲೋಕಾತಿಗಸ್ಯೇವ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಚಿತ್ತವಿಕ್ರಿಯಾ ॥ **2.19.33** ॥ 861

ಪ್ರತಿಷಿಧ್ಯ ಶುಭಂ ಛತ್ರಂ ವ್ಯಜನೇ ಚ ಸ್ವಲಂಕೃತೇ।
ವಿಸರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಸ್ವಜನಂ ರಥಂ ಪೌರಾಂಸ್ತಥಾ ಜನಾನ್ ॥ **2.19.34** ॥ 862

ಧಾರಯನ್ ಮನಸಾ ದುಃಖಮಿಂದ್ರಿಯಾಣಿ ನಿಗೃಹ್ಯ ಚ।
ಪ್ರವಿವೇಶಾತ್ಮವಾನ್ ವೇಶ್ಮ ಮಾತುರಪ್ರಿಯಶಂಸಿವಾನ್ ॥ **2.19.35** ॥ 863

ಸರ್ವೋಽಪ್ಯಭಿಜನಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀಮತಃ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ।
ನಾಲಕ್ಷಯತ ರಾಮಸ್ಯ ಕಂಚಿದಾಕಾರಮಾನನೇ ॥ **2.19.36** ॥ 864

ಉಚಿತಂ ಚ ಮಹಾಬಾಹುರ್ನ ಜಹೌ ಹರ್ಷಮಾತ್ಮವಾನ್।
ಶಾರದಃ ಸಮುದೀರ್ಣಾಂಶುಶ್ಚಂದ್ರಸ್ತೇಜ ಇವಾತ್ಮಜಂ ॥ **2.19.37** ॥ 865

ವಾಚಾ ಮಧುರಯಾ ರಾಮಃ ಸರ್ವಂ ಸಮ್ಮಾನಯಂಜನಂ।
ಮಾತುಃ ಸಮೀಪಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾಯಶಾಃ ॥ **2.19.38** ॥ 866

ತಂ ಗುಣೈಃ ಸಮತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭ್ರಾತಾ ವಿಪುಲವಿಕ್ರಮಃ।
ಸೌಮಿತ್ರಿರನುವವ್ರಾಜ ಧಾರಯನ್ ದುಃಖಮಾತ್ಮಜಂ ॥ **2.19.39** ॥ 867

ಪ್ರವಿಶ್ಯ ವೇಶ್ಮಾತಿಭೃಶಂ ಮುದಾ ಯುತಂ
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತಾಂ ಚಾರ್ಥವಿಪತ್ತಿಮಾಗತಾಂ।

ನ ಚೈವ ರಾಮೋಽತ್ರ ಜಗಾಮ ವಿಕ್ರಿಯಾಂ
ಸುಹೃಜ್ಜನಸ್ಯಾತ್ಮವಿಪತ್ತಿಶಂಕಯಾ ॥ **2.19.40** ॥ 868

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯೇತರಾಸಾಂ ರಾಜ್ಞೀನಾಂ ವಿಲಾಪಃ, ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ಭವನೇ ಗಮನಂ ತಾಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವವನವಾಸವೃತ್ತಾಂತನಿವೇದನಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ಮೂರ್ಚ್ಛಾ ಭುವಿ ಪತನಂ ಚ ಶ್ರೀರಾಮೇಣೋತ್ಥಾಪಿತಾಯಾಸ್ತಸ್ಯಾಸ್ತಮವಲೋಕಯಂತ್ಯಾ ವಿಲಾಪಃ

ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೇ ನಿಷ್ಕ್ರಮತಿ ಕೃತಾಂಜಲೌ।
ಆರ್ತಶಬ್ದೋ ಮಹಾನ್ ಜಜ್ಞೇ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಂತಃಪುರೇ ತದಾ ॥ **2.20.1** ॥ 869

ಕೃತ್ಯೇಷ್ವಚೋದಿತಃ ಪಿತ್ರಾ ಸರ್ವಸ್ಯಾಂತಃಪುರಸ್ಯ ಚ।
ಗತಿಶ್ಚ ಶರಣಂ ಚಾಸೀತ್ ಸ ರಾಮೋಽದ್ಯ ಪ್ರವತ್ಸ್ಯತಿ ॥ **2.20.2** ॥ 870

ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾಂ ಯಥಾ ಯುಕ್ತೋ ಜನನ್ಯಾಂ ವರ್ತತೇ ಸದಾ।
ತಥೈವ ವರ್ತತೇಽಸ್ಮಾಸು ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ರಾಘವಃ ॥ **2.20.3** ॥ 871

ನ ಕ್ರುಧ್ಯತ್ಯಭಿಶಪ್ತೋಽಪಿ ಕ್ರೋಧನೀಯಾನಿ ವರ್ಜಯನ್।
ಕ್ರುದ್ಧಾನ್ ಪ್ರಸಾದಯನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಸ ಇತೋಽದ್ಯ ಪ್ರವತ್ಸ್ಯತಿ ॥ **2.20.4** ॥ 872

ಅಬುದ್ಧಿರ್ಬತ ನೋ ರಾಜಾ ಜೀವಲೋಕಂ ಚರತ್ಯಯಂ।
ಯೋ ಗತಿಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪರಿತ್ಯಜತಿ ರಾಘವಂ ॥ **2.20.5** ॥ 873

ಇತಿ ಸರ್ವಾ ಮಹಿಷ್ಯಸ್ತಾ ವಿವತ್ಸಾ ಇವ ಧೇನವಃ।
ಪತಿಮಾಚುಕ್ರುಶುಶ್ಚಾಪಿ ಸಸ್ವನಂ ಚಾಪಿ ಚುಕ್ರುಶುಃ ॥ **2.20.6** ॥ 874

ಸ ಹಿ ಚಾಂತಃಪುರೇ ಘೋರಮಾರ್ತಶಬ್ದಂ ಮಹೀಪತಿಃ।
ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವ್ಯಾಲೀಯತಾಸನೇ ॥ **2.20.7** ॥ 875

ರಾಮಸ್ತು ಭೃಶಮಾಯಸ್ತೋ ನಿಃಶ್ವಸನ್ನಿವ ಕುಂಜರಃ।
ಜಗಾಮ ಸಹಿತೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಮಾತುರಂತಃಪುರಂ ವಶೀ ॥ **2.20.8** ॥ 876

ಸೋಽಪಶ್ಯತ್ ಪುರುಷಂ ತತ್ರ ವೃದ್ಧಂ ಪರಮಪೂಜಿತಂ।
ಉಪವಿಷ್ಟಂ ಗೃಹದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠತಶ್ಚಾಪರಾನ್ ಬಹೂನ್ ॥ **2.20.9** ॥ 877

ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ತು ತದಾ ರಾಮಂ ತೇ ಸರ್ವೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಾಃ।
ಜಯೇನ ಜಯತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ವರ್ಧಯಂತಿ ಸ್ಮ ರಾಘವಂ ॥ **2.20.10** ॥ 878

ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪ್ರಥಮಾಂ ಕಕ್ಷ್ಯಾಂ ದ್ವಿತೀಯಾಯಾಂ ದದರ್ಶ ಸಃ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ವೇದಸಂಪನ್ನಾನ್ ವೃದ್ಧಾನ್ ರಾಜ್ಞಾಭಿಸತ್ಕೃತಾನ್ ॥ **2.20.11** ॥ 879

ಪ್ರಣಮ್ಯ ರಾಮಸ್ತಾನ್ ವೃದ್ಧಾಂಸ್ತೃತೀಯಾಯಾಂ ದದರ್ಶ ಸಃ।
ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಬಾಲಾಶ್ಚ ವೃದ್ಧಾಶ್ಚ ದ್ವಾರರಕ್ಷಣತತ್ಪರಾಃ ॥ **2.20.12** ॥ 880

ವರ್ಧಯಿತ್ವಾ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಸ್ತಾಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ ಗೃಹಂ ಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ನ್ಯವೇದಯಂತ ತ್ವರಿತಂ ರಾಮಮಾತುಃ ಪ್ರಿಯಂ ತದಾ ॥ **2.20.13** ॥ 881

ಕೌಸಲ್ಯಾಪಿ ತದಾ ದೇವೀ ರಾತ್ರಿಂ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಸಮಾಹಿತಾ।
ಪ್ರಭಾತೇ ಚಾಕರೋತ್ ಪೂಜಾಂ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪುತ್ರಹಿತೈಷಿಣೀ ॥ **2.20.14** ॥ 882

ಸಾ ಕ್ಷೌಮವಸನಾ ಹೃಷ್ಟಾ ನಿತ್ಯಂ ವ್ರತಪರಾಯಣಾ।
ಅಗ್ನಿಂ ಜುಹೋತಿ ಸ್ಮ ತದಾ ಮಂತ್ರವತ್ ಕೃತಮಂಗಲಾ ॥ **2.20.15** ॥ 883

ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತು ತದಾ ರಾಮೋ ಮಾತುರಂತಃಪುರಂ ಶುಭಂ।
ದದರ್ಶ ಮಾತರಂ ತತ್ರ ಹಾವಯಂತೀಂ ಹುತಾಶನಂ ॥ **2.20.16** ॥ 884

ದೇವಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತಂ ಚ ತತ್ರಾಪಶ್ಯತ್ ಸಮುದ್ಯತಂ।
ದಧ್ಯಕ್ಷತಘೃತಂ ಚೈವ ಮೋದಕಾನ್ ಹವಿಷಸ್ತಥಾ ॥ **2.20.17** ॥ 885

ಲಾಜಾನ್ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಶುಕ್ಲಾನಿ ಪಾಯಸಂ ಕೃಸರಂ ತಥಾ।
ಸಮಿಧಃ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಾಂಶ್ಚ ದದರ್ಶ ರಘುನಂದನಃ ॥ **2.20.18** ॥ 886

ತಾಂ ಶುಕ್ಲಕ್ಷೌಮಸಂವೀತಾಂ ವ್ರತಯೋಗೇನ ಕರ್ಶಿತಾಂ।
ತರ್ಪಯಂತೀಂ ದದರ್ಶಾದ್ಭಿರ್ದೇವತಾಂ ವರವರ್ಣಿನೀಂ ॥ **2.20.19** ॥ 887

ಸಾ ಚಿರಸ್ಯಾತ್ಮಜಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾತೃನಂದನಮಾಗತಂ।
ಅಭಿಚಕ್ರಾಮ ಸಂಹೃಷ್ಟಾ ಕಿಶೋರಂ ವಡವಾ ಯಥಾ ॥ **2.20.20** ॥ 888

ಸ ಮಾತರಮುಪಕ್ರಾಂತಾಮುಪಸಂಗೃಹ್ಯ ರಾಘವಃ।
ಪರಿಷ್ವಕ್ತಶ್ಚ ಬಾಹುಭ್ಯಾಮವಘ್ರಾತಶ್ಚ ಮೂರ್ಧನಿ ॥ **2.20.21** ॥ 889

ತಮುವಾಚ ದುರಾಧರ್ಷಂ ರಾಘವಂ ಸುತಮಾತ್ಮನಃ।
ಕೌಸಲ್ಯಾ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯಾದಿದಂ ಪ್ರಿಯಹಿತಂ ವಚಃ ॥ **2.20.22** ॥ 890

ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಧರ್ಮಶೀಲಾನಾಂ ರಾಜರ್ಷೀಣಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ।
ಪ್ರಾಪ್ನುಹ್ಯಾಯುಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿಂ ಚ ಧರ್ಮಂ ಚಾಪ್ಯುಚಿತಂ ಕುಲೇ ॥ **2.20.23** ॥ 891

ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞಂ ಪಿತರಂ ರಾಜಾನಂ ಪಶ್ಯ ರಾಘವ।
ಅದ್ಯೈವ ತ್ವಾಂ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಯೌವರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯತಿ ॥ **2.20.24** ॥ 892

ದತ್ತಮಾಸನಮಾಲಭ್ಯ ಭೋಜನೇನ ನಿಮಂತ್ರಿತಃ।
ಮಾತರಂ ರಾಘವಃ ಕಿಂಚಿತ್ ಪ್ರಸಾರ್ಯಾಂಜಲಿಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.20.25** ॥ 893

ಸ ಸ್ವಭಾವವಿನೀತಶ್ಚ ಗೌರವಾಚ್ಚ ತಥಾನತಃ।
ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಮಾಪ್ರಷ್ಟುಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **2.20.26** ॥ 894

ದೇವಿ ನೂನಂ ನ ಜಾನೀಷೇ ಮಹದ್ ಭಯಮುಪಸ್ಥಿತಂ।
ಇದಂ ತವ ಚ ದುಃಖಾಯ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಚ ॥ **2.20.27** ॥ 895

ಗಮಿಷ್ಯೇ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಂ ಕಿಮನೇನಾಸನೇನ ಮೇ।
ವಿಷ್ಟರಾಸನಯೋಗ್ಯೋ ಹಿ ಕಾಲೋಽಯಂ ಮಾಮುಪಸ್ಥಿತಃ ॥ **2.20.28** ॥ 896

ಚತುರ್ದಶ ಹಿ ವರ್ಷಾಣಿ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ವಿಜನೇ ವನೇ।
ಕಂದಮೂಲಫಲೈರ್ಜೀವನ್ ಹಿತ್ವಾ ಮುನಿವದಾಮಿಷಂ ॥ **2.20.29** ॥ 897

ಭರತಾಯ ಮಹಾರಾಜೋ ಯೌವರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ।
ಮಾಂ ಪುನರ್ದಂಡಕಾರಣ್ಯಂ ವಿವಾಸಯತಿ ತಾಪಸಂ ॥ **2.20.30** ॥ 898

ಸ ಷಟ್ ಚಾಷ್ಟೌ ಚ ವರ್ಷಾಣಿ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ವಿಜನೇ ವನೇ।
ಆಸೇವಮಾನೋ ವನ್ಯಾನಿ ಫಲಮೂಲೈಶ್ಚ ವರ್ತಯನ್ ॥ **2.20.31** ॥ 899

ಸಾ ನಿಕೃತ್ತೇವ ಸಾಲಸ್ಯ ಯಷ್ಟಿಃ ಪರಶುನಾ ವನೇ।
ಪಪಾತ ಸಹಸಾ ದೇವೀ ದೇವತೇವ ದಿವಶ್ಚ್ಯುತಾ ॥ **2.20.32** ॥ 900

ತಾಮದುಃಖೋಚಿತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪತಿತಾಂ ಕದಲೀಮಿವ।
ರಾಮಸ್ತೂತ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಮಾತರಂ ಗತಚೇತಸಂ ॥ **2.20.33** ॥ 901

ಉಪಾವೃತ್ಯೋತ್ಥಿತಾಂ ದೀನಾಂ ವಡವಾಮಿವ ವಾಹಿತಾಂ।
ಪಾಂಸುಗುಂಠಿತಸರ್ವಾಂಗೀಂ ವಿಮಮರ್ಶ ಚ ಪಾಣಿನಾ ॥ **2.20.34** ॥ 902

ಸಾ ರಾಘವಮುಪಾಸೀನಮಸುಖಾರ್ತಾ ಸುಖೋಚಿತಾ।
ಉವಾಚ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಮುಪಶೃಣ್ವತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ ॥ **2.20.35** ॥ 903

ಯದಿ ಪುತ್ರ ನ ಜಾಯೇಥಾ ಮಮ ಶೋಕಾಯ ರಾಘವ।
ನ ಸ್ಮ ದುಃಖಮತೋ ಭೂಯಃ ಪಶ್ಯೇಯಮಹಮಪ್ರಜಾಃ ॥ **2.20.36** ॥ 904

ಏಕ ಏವ ಹಿ ವಂಧ್ಯಾಯಾಃ ಶೋಕೋ ಭವತಿ ಮಾನಸಃ।
ಅಪ್ರಜಾಸ್ಮೀತಿ ಸಂತಾಪೋ ನ ಹ್ಯನ್ಯಃ ಪುತ್ರ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **2.20.37** ॥ 905

ನ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಸುಖಂ ವಾ ಪತಿಪೌರುಷೇ।
ಅಪಿ ಪುತ್ರೇ ವಿಪಶ್ಯೇಯಮಿತಿ ರಾಮಾಸ್ಥಿತಂ ಮಯಾ ॥ **2.20.38** ॥ 906

ಸಾ ಬಹೂನ್ಯಮನೋಜ್ಞಾನಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಹೃದಯಚ್ಛಿದಾಂ।
ಅಹಂ ಶ್ರೋಷ್ಯೇ ಸಪತ್ನೀನಾಮವರಾಣಾಂ ಪರಾ ಸತೀ ॥ **2.20.39** ॥ 907

ಅತೋ ದುಃಖತರಂ ಕಿಂ ನು ಪ್ರಮದಾನಾಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಮಮ ಶೋಕೋ ವಿಲಾಪಶ್ಚ ಯಾದೃಶೋಽಯಮನಂತಕಃ ॥ **2.20.40** ॥ 908

ತ್ವಯಿ ಸನ್ನಿಹಿತೇಽಪ್ಯೇವಮಹಮಾಸಂ ನಿರಾಕೃತಾ।
ಕಿಂ ಪುನಃ ಪ್ರೋಷಿತೇ ತಾತ ಧ್ರುವಂ ಮರಣಮೇವ ಹಿ ॥ **2.20.41** ॥ 909

ಅತ್ಯಂತಂ ನಿಗೃಹೀತಾಸ್ಮಿ ಭರ್ತುರ್ನಿತ್ಯಮಸಮ್ಮತಾ।
ಪರಿವಾರೇಣ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಸಮಾ ವಾಪ್ಯಥವಾವರಾ ॥ **2.20.42** ॥ 910

ಯೋ ಹಿ ಮಾಂ ಸೇವತೇ ಕಶ್ಚಿದಪಿ ವಾಪ್ಯನುವರ್ತತೇ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಮನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸ ಜನೋ ನಾಭಿಭಾಷತೇ ॥ **2.20.43** ॥ 911

ನಿತ್ಯಕ್ರೋಧತಯಾ ತಸ್ಯಾಃ ಕಥಂ ನು ಖರವಾದಿ ತತ್।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ವದನಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪುತ್ರ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ದುರ್ಗತಾ ॥ **2.20.44** ॥ 912

ದಶ ಸಪ್ತ ಚ ವರ್ಷಾಣಿ ಜಾತಸ್ಯ ತವ ರಾಘವ।
ಅತೀತಾನಿ ಪ್ರಕಾಂಕ್ಷಂತ್ಯಾ ಮಯಾ ದುಃಖಪರಿಕ್ಷಯಂ ॥ **2.20.45** ॥ 913

ತದಕ್ಷಯಂ ಮಹದ್ದುಃಖಂ ನೋತ್ಸಹೇ ಸಹಿತುಂ ಚಿರಾತ್।
ವಿಪ್ರಕಾರಂ ಸಪತ್ನೀನಾಮೇವಂ ಜೀರ್ಣಾಪಿ ರಾಘವ ॥ **2.20.46** ॥ 914

ಅಪಶ್ಯಂತೀ ತವ ಮುಖಂ ಪರಿಪೂರ್ಣಶಶಿಪ್ರಭಂ।
ಕೃಪಣಾ ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಥಂ ಕೃಪಣಜೀವಿಕಾ ॥ **2.20.47** ॥ 915

ಉಪವಾಸೈಶ್ಚ ಯೋಗೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿಶ್ಚ ಪರಿಶ್ರಮೈಃ।
ದುಃಖಸಂವರ್ಧಿತೋ ಮೋಘಂ ತ್ವಂ ಹಿ ದುರ್ಗತಯಾ ಮಯಾ ॥ **2.20.48** ॥ 916

ಸ್ಥಿರಂ ನು ಹೃದಯಂ ಮನ್ಯೇ ಮಮೇದಂ ಯನ್ನ ದೀರ್ಯತೇ।
ಪ್ರಾವೃಷೀವ ಮಹಾನದ್ಯಾಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ಕೂಲಂ ನವಾಂಭಸಾ ॥ **2.20.49** ॥ 917

ಮಮೈವ ನೂನಂ ಮರಣಂ ನ ವಿದ್ಯತೇ
ನ ಚಾವಕಾಶೋಽಸ್ತಿ ಯಮಕ್ಷಯೇ ಮಮ।

ಯದಂತಕೋಽದ್ಯೈವ ನ ಮಾಂ ಜಿಹೀರ್ಷತಿ
ಪ್ರಸಹ್ಯ ಸಿಂಹೋ ರುದತೀಂ ಮೃಗೀಮಿವ ॥ **2.20.50** ॥ 918

ಸ್ಥಿರಂ ಹಿ ನೂನಂ ಹೃದಯಂ ಮಮಾಯಸಂ
ನ ಭಿದ್ಯತೇ ಯದ್ ಭುವಿ ನೋ ವಿದೀರ್ಯತೇ।
ಅನೇನ ದುಃಖೇನ ಚ ದೇಹಮರ್ಪಿತಂ
ಧ್ರುವಂ ಹ್ಯಕಾಲೇ ಮರಣಂ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **2.20.51** ॥ 919

ಇದಂ ತು ದುಃಖಂ ಯದನರ್ಥಕಾನಿ ಮೇ
ವ್ರತಾನಿ ದಾನಾನಿ ಚ ಸಂಯಮಾಶ್ಚ ಹಿ।
ತಪಶ್ಚ ತಪ್ತಂ ಯದಪತ್ಯಕಾಮ್ಯಯಾ
ಸುನಿಷ್ಫಲಂ ಬೀಜಮಿವೋಪ್ತಮೂಷರೇ ॥ **2.20.52** ॥ 920

ಯದಿ ಹ್ಯಕಾಲೇ ಮರಣಂ ಯದೃಚ್ಛಯಾ
ಲಭೇತ ಕಶ್ಚಿದ್ ಗುರುದುಃಖಕರ್ಶಿತಃ।
ಗತಾಹಮದ್ಯೈವ ಪರೇತಸಂಸದಂ
ವಿನಾ ತ್ವಯಾ ಧೇನುರಿವಾತ್ಮಜೇನ ವೈ॥ **2.20.53** ॥ 921

ಅಥಾಪಿ ಕಿಂ ಜೀವಿತಮದ್ಯ ಮೇ ವೃಥಾ
ತ್ವಯಾ ವಿನಾ ಚಂದ್ರನಿಭಾನನಪ್ರಭ।
ಅನುವ್ರಜಿಷ್ಯಾಮಿ ವನಂ ತ್ವಯ್ಯೈವ ಗೌಃ
ಸುದುರ್ಬಲಾ ವತ್ಸಮಿವಾಭಿಕಾಂಕ್ಷಯಾ ॥ **2.20.54** ॥ 922

ಭೃಶಮಸುಖಮಮರ್ಷಿತಾ ತದಾ ಬಹು
ವಿಲಲಾಪ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ರಾಘವಂ।
ವ್ಯಸನಮುಪನಿಶಾಮ್ಯ ಸಾ ಮಹತ್
ಸುತಮಿವ ಬದ್ಧಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಕಿನ್ನರೀ ॥ **2.20.55** ॥ 923

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ರೋಷೋ ಬಲಾದ್ರಾಜ್ಯಂ ಸ್ವಾಯತ್ತೀಕರ್ತುಂ ತೇನ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಪ್ರೇರಣಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಪಿತುರಾಜ್ಞಾಯಾಃ ಪಾಲನಮೇವ ಧರ್ಮ ಇತಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಮಾತುರ್ಭ್ರಾತುಶ್ಚ ಪ್ರತಿಬೋಧನಂ

ತಥಾ ತು ವಿಲಪಂತೀಂ ತಾಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ರಾಮಮಾತರಂ।
ಉವಾಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ದೀನಸ್ತತ್ಕಾಲಸದೃಶಂ ವಚಃ ॥ **2.21.1** ॥ 924

ನ ರೋಚತೇ ಮಮಾಪ್ಯೇತದಾರ್ಯೇ ಯದ್ ರಾಘವೋ ವನಂ।
ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ರಾಜ್ಯಶ್ರಿಯಂ ಗಚ್ಛೇತ್ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ವಾಕ್ಯವಶಂಗತಃ ॥ **2.21.2** ॥ 925

ವಿಪರೀತಶ್ಚ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ವಿಷಯೈಶ್ಚ ಪ್ರಧರ್ಷಿತಃ।
ನೃಪಃ ಕಿಮಿವ ನ ಬ್ರೂಯಾಚ್ಚೋದ್ಯಮಾನಃ ಸಮನ್ಮಥಃ ॥ **2.21.3** ॥ 926

ನಾಸ್ಯಾಪರಾಧಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ನಾಪಿ ದೋಷಂ ತಥಾವಿಧಂ।
ಯೇನ ನಿರ್ವಾಸ್ಯತೇ ರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ ವನವಾಸಾಯ ರಾಘವಃ ॥ **2.21.4** ॥ 927

ನ ತಂ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಲೋಕೇ ಪರೋಕ್ಷಮಪಿ ಯೋ ನರಃ।
ಸ್ವಮಿತ್ರೋಽಪಿ ನಿರಸ್ತೋಽಪಿ ಯೋಽಸ್ಯ ದೋಷಮುದಾಹರೇತ್ ॥ **2.21.5** ॥ 928

ದೇವಕಲ್ಪಮೃಜುಂ ದಾಂತಂ ರಿಪೂಣಾಮಪಿ ವತ್ಸಲಂ।
ಅವೇಕ್ಷಮಾಣಃ ಕೋ ಧರ್ಮಂ ತ್ಯಜೇತ್ ಪುತ್ರಮಕಾರಣಾತ್ ॥ **2.21.6** ॥ 929

ತದಿದಂ ವಚನಂ ರಾಜ್ಞಃ ಪುನರ್ಬಾಲ್ಯಮುಪೇಯುಷಃ।
ಪುತ್ರಃ ಕೋ ಹೃದಯೇ ಕುರ್ಯಾದ್ ರಾಜವೃತ್ತಮನುಸ್ಮರನ್ ॥ **2.21.7** ॥ 930

ಯಾವದೇವ ನ ಜಾನಾತಿ ಕಶ್ಚಿದರ್ಥಮಿಮಂ ನರಃ।
ತಾವದೇವ ಮಯಾ ಸಾರ್ಧಮಾತ್ಮಸ್ಥಂ ಕುರು ಶಾಸನಂ ॥ **2.21.8** ॥ 931

ಮಯಾ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸಧನುಷಾ ತವ ಗುಪ್ತಸ್ಯ ರಾಘವ।
ಕಃ ಸಮರ್ಥೋಽಧಿಕಂ ಕರ್ತುಂ ಕೃತಾಂತಸ್ಯೇವ ತಿಷ್ಠತಃ ॥ **2.21.9** ॥ 932

ನಿರ್ಮನುಷ್ಯಾಮಿಮಾಂ ಸರ್ವಾಮಯೋಧ್ಯಾಂ ಮನುಜರ್ಷಭ।
ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಯದಿ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ವಿಪ್ರಿಯೇ ॥ **2.21.10** ॥ 933

ಭರತಸ್ಯಾಥ ಪಕ್ಷ್ಯೋ ವಾ ಯೋ ವಾಸ್ಯ ಹಿತಮಿಚ್ಛತಿ।
ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾಂಶ್ಚ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ಮೃದುರ್ಹಿ ಪರಿಭೂಯತೇ ॥ **2.21.11** ॥ 934

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತೋಽಯಂ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಸಂತುಷ್ಟೋ ಯದಿ ನಃ ಪಿತಾ।
ಅಮಿತ್ರಭೂತೋ ನಿಃಸಂಗಂ ವಧ್ಯತಾಂ ವಧ್ಯತಾಮಪಿ ॥ **2.21.12** ॥ 935

ಗುರೋರಪ್ಯವಲಿಪ್ತಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯಮಜಾನತಃ।
ಉತ್ಪಥಂ ಪ್ರತಿಪನ್ನಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ಭವತಿ ಶಾಸನಂ ॥ **2.21.13** ॥ 936

ಬಲಮೇಷ ಕಿಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಹೇತುಂ ವಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮ।
ದಾತುಮಿಚ್ಛತಿ ಕೈಕೇಯ್ಯೈ ಉಪಸ್ಥಿತಮಿದಂ ತವ ॥ **2.21.14** ॥ 937

ತ್ವಯಾ ಚೈವ ಮಯಾ ಚೈವ ಕೃತ್ವಾ ವೈರಮನುತ್ತಮಂ।
ಕಾಸ್ಯ ಶಕ್ತಿಃ ಶ್ರಿಯಂ ದಾತುಂ ಭರತಾಯಾರಿಶಾಸನ ॥ **2.21.15** ॥ 938

ಅನುರಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಭಾವೇನ ಭ್ರಾತರಂ ದೇವಿ ತತ್ತ್ವತಃ।
ಸತ್ಯೇನ ಧನುಷಾ ಚೈವ ದತ್ತೇನೇಷ್ಟೇನ ತೇ ಶಪೇ ॥ **2.21.16** ॥ 939

ದೀಪ್ತಮಗ್ನಿಮರಣ್ಯಂ ವಾ ಯದಿ ರಾಮಃ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯತಿ।
ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ತತ್ರ ಮಾಂ ದೇವಿ ತ್ವಂ ಪೂರ್ವಮವಧಾರಯ ॥ **2.21.17** ॥ 940

ಹರಾಮಿ ವೀರ್ಯಾದ್ ದುಃಖಂ ತೇ ತಮಃ ಸೂರ್ಯ ಇವೋದಿತಃ।
ದೇವೀ ಪಶ್ಯತು ಮೇ ವೀರ್ಯಂ ರಾಘವಶ್ಚೈವ ಪಶ್ಯತು ॥ **2.21.18** ॥ 941

ಹನಿಷ್ಯೇ ಪಿತರಂ ವೃದ್ಧಂ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಸಕ್ತಮಾನಸಂ।
ಕೃಪಣಂ ಚ ಸ್ಥಿತಂ ಬಾಲ್ಯೇ ವೃದ್ಧಭಾವೇನ ಗರ್ಹಿತಂ ॥ **2.21.19** ॥ 942

ಏತತ್ ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಉವಾಚ ರಾಮಂ ಕೌಸಲ್ಯಾ ರುದತೀ ಶೋಕಲಾಲಸಾ ॥ **2.21.20** ॥ 943

ಭ್ರಾತುಸ್ತೇ ವದತಃ ಪುತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಶ್ರುತಂ ತ್ವಯಾ।
ಯದತ್ರಾನಂತರಂ ತತ್ತ್ವಂ ಕುರುಷ್ವ ಯದಿ ರೋಚತೇ ॥ **2.21.21** ॥ 944

ನ ಚಾಧರ್ಮ್ಯಂ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಪತ್ನ್ಯಾ ಮಮ ಭಾಷಿತಂ।
ವಿಹಾಯ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾಂ ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ ಮಾಮಿತಃ ॥ **2.21.22** ॥ 945

ಧರ್ಮಜ್ಞ ಇತಿ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಧರ್ಮಂ ಚರಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ।
ಶುಶ್ರೂಷ ಮಾಮಿಹಸ್ಥಸ್ತ್ವಂ ಚರ ಧರ್ಮಮನುತ್ತಮಂ ॥ **2.21.23** ॥ 946

ಶುಶ್ರೂಷುರ್ಜನನೀಂ ಪುತ್ರ ಸ್ವಗೃಹೇ ನಿಯತೋ ವಸನ್।
ಪರೇಣ ತಪಸಾ ಯುಕ್ತಃ ಕಾಶ್ಯಪಸ್ತ್ರಿದಿವಂ ಗತಃ ॥ **2.21.24** ॥ 947

ಯಥೈವ ರಾಜಾ ಪೂಜ್ಯಸ್ತೇ ಗೌರವೇಣ ತಥಾ ಹ್ಯಹಂ।
ತ್ವಾಂ ಸಾಹಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ ನ ಗಂತವ್ಯಮಿತೋ ವನಂ ॥ **2.21.25** ॥ 948

ತ್ವದ್ವಿಯೋಗಾನ್ನ ಮೇ ಕಾರ್ಯಂ ಜೀವಿತೇನ ಸುಖೇನ ಚ।
ತ್ವಯಾ ಸಹ ಮಮ ಶ್ರೇಯಸ್ತೃಣಾನಾಮಪಿ ಭಕ್ಷಣಂ ॥ **2.21.26** ॥ 949

ಯದಿ ತ್ವಂ ಯಾಸ್ಯಸಿ ವನಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಾಂ ಶೋಕಲಾಲಸಾಂ।
ಅಹಂ ಪ್ರಾಯಮಿಹಾಸಿಷ್ಯೇ ನ ಚ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಜೀವಿತುಂ ॥ **2.21.27** ॥ 950

ತತಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ಪುತ್ರ ನಿರಯಂ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಂ।
ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಮಿವಾಧರ್ಮಾತ್ ಸಮುದ್ರಃ ಸರಿತಾಂ ಪತಿಃ ॥ **2.21.28** ॥ 951

ವಿಲಪಂತೀಂ ತಥಾ ದೀನಾಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಜನನೀಂ ತತಃ।
ಉವಾಚ ರಾಮೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಚನಂ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ ॥ **2.21.29** ॥ 952

ನಾಸ್ತಿ ಶಕ್ತಿಃ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಂ ಸಮತಿಕ್ರಮಿತುಂ ಮಮ।
ಪ್ರಸಾದಯೇ ತ್ವಾಂ ಶಿರಸಾ ಗಂತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ವನಂ ॥ **2.21.30** ॥ 953

ಋಷಿಣಾ ಚ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಂ ಕುರ್ವತಾ ವನಚಾರಿಣಾ।
ಗೌರ್ಹತಾ ಜಾನತಾಧರ್ಮಂ ಕಂಡುನಾ ಚ ವಿಪಶ್ಚಿತಾ ॥ **2.21.31** ॥ 954

ಅಸ್ಮಾಕಂ ತು ಕುಲೇ ಪೂರ್ವಂ ಸಗರಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಪಿತುಃ।
ಖನದ್ಭಿಃ ಸಾಗರೈರ್ಭೂಮಿಮವಾಪ್ತಃ ಸುಮಹಾನ್ ವಧಃ ॥ **2.21.32** ॥ 955

ಜಾಮದಗ್ನ್ಯೇನ ರಾಮೇಣ ರೇಣುಕಾ ಜನನೀ ಸ್ವಯಂ।
ಕೃತ್ತಾ ಪರಶುನಾರಣ್ಯೇ ಪಿತುರ್ವಚನಕಾರಣಾತ್ ॥ **2.21.33** ॥ 956

ಏತೈರನ್ಯೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿರ್ದೇವಿ ದೇವಸಮೈಃ ಕೃತಂ।
ಪಿತುರ್ವಚನಮಕ್ಲೀಬಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಿತುರ್ಹಿತಂ ॥ **2.21.34** ॥ 957

ನ ಖಲ್ವೇತನ್ಮಯೈಕೇನ ಕ್ರಿಯತೇ ಪಿತೃಶಾಸನಂ।
ಏತೈರಪಿ ಕೃತಂ ದೇವಿ ಯೇ ಮಯಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥ **2.21.35** ॥ 958

ನಾಹಂ ಧರ್ಮಮಪೂರ್ವಂ ತೇ ಪ್ರತಿಕೂಲಂ ಪ್ರವರ್ತಯೇ।
ಪೂರ್ವೈರಯಮಭಿಪ್ರೇತೋ ಗತೋ ಮಾರ್ಗೋಽನುಗಮ್ಯತೇ ॥ **2.21.36** ॥ 959

ತದೇತತ್ ತು ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಕ್ರಿಯತೇ ಭುವಿ ನಾನ್ಯಥಾ।
ಪಿತುರ್ಹಿ ವಚನಂ ಕುರ್ವನ್ ನ ಕಶ್ಚಿನ್ನಾಮ ಹೀಯತೇ ॥ **2.21.37** ॥ 960

ತಾಮೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಜನನೀಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪುನರಬ್ರವೀತ್।
ವಾಕ್ಯಂ ವಾಕ್ಯವಿದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವಧನುಷ್ಮತಾಂ ॥ **2.21.38** ॥ 961

ತವ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಜಾನಾಮಿ ಮಯಿ ಸ್ನೇಹಮನುತ್ತಮಂ।
ವಿಕ್ರಮಂ ಚೈವ ಸತ್ತ್ವಂ ಚ ತೇಜಶ್ಚ ಸುದುರಾಸದಂ ॥ **2.21.39** ॥ 962

ಮಮ ಮಾತುರ್ಮಹದ್ ದುಃಖಮತುಲಂ ಶುಭಲಕ್ಷಣ।
ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ನ ವಿಜ್ಞಾಯ ಸತ್ಯಸ್ಯ ಚ ಶಮಸ್ಯ ಚ ॥ **2.21.40** ॥ 963

ಧರ್ಮೋ ಹಿ ಪರಮೋ ಲೋಕೇ ಧರ್ಮೇ ಸತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ।
ಧರ್ಮಸಂಶ್ರಿತಮಪ್ಯೇತತ್ ಪಿತುರ್ವಚನಮುತ್ತಮಂ ॥ **2.21.41** ॥ 964

ಸಂಶ್ರುತ್ಯ ಚ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಂ ಮಾತುರ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಾ।
ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ವೃಥಾ ವೀರ ಧರ್ಮಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ತಿಷ್ಠತಾ ॥ **2.21.42** ॥ 965

ಸೋಽಹಂ ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುನರ್ನಿಯೋಗಮತಿವರ್ತಿತುಂ।
ಪಿತುರ್ಹಿ ವಚನಾದ್ ವೀರ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಹಂ ಪ್ರಚೋದಿತಃ ॥ **2.21.43** ॥ 966

ತದೇತಾಂ ವಿಸೃಜಾನಾರ್ಯಾಂ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾಶ್ರಿತಾಂ ಮತಿಂ।
ಧರ್ಮಮಾಶ್ರಯ ಮಾ ತೈಕ್ಷ್ಣ್ಯಂ ಮದ್ಬುದ್ಧಿರನುಗಮ್ಯತಾಂ ॥ **2.21.44** ॥ 967

ತಮೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸೌಹಾರ್ದಾದ್ ಭ್ರಾತರಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಗ್ರಜಃ।
ಉವಾಚ ಭೂಯಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಶಿರಸಾ ನತಃ ॥ **2.21.45** ॥ 968

ಅನುಮನ್ಯಸ್ವ ಮಾಂ ದೇವಿ ಗಮಿಷ್ಯಂತಮಿತೋ ವನಂ।
ಶಾಪಿತಾಸಿ ಮಮ ಪ್ರಾಣೈಃ ಕುರು ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನಾನಿ ಮೇ ॥ **2.21.46** ॥ 969

ತೀರ್ಣಪ್ರತಿಜ್ಞಶ್ಚ ವನಾತ್ ಪುನರೇಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪುರೀಂ।
ಯಯಾತಿರಿವ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಪುರಾ ಹಿತ್ವಾ ಪುನರ್ದಿವಂ ॥ **2.21.47** ॥ 970

ಶೋಕಃ ಸಂಧಾರ್ಯತಾಂ ಮಾತರ್ಹೃದಯೇ ಸಾಧು ಮಾ ಶುಚಃ।
ವನವಾಸಾದಿಹೈಷ್ಯಾಮಿ ಪುನಃ ಕೃತ್ವಾ ಪಿತುರ್ವಚಃ ॥ **2.21.48** ॥ 971

ತ್ವಯಾ ಮಯಾ ಚ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸುಮಿತ್ರಯಾ।
ಪಿತುರ್ನಿಯೋಗೇ ಸ್ಥಾತವ್ಯಮೇಷ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ ॥ **2.21.49** ॥ 972

ಅಂಬ ಸಂಭೃತ್ಯ ಸಂಭಾರಾನ್ ದುಃಖಂ ಹೃದಿ ನಿಗೃಹ್ಯ ಚ।
ವನವಾಸಕೃತಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಮಮ ಧರ್ಮ್ಯಾನುವರ್ತ್ಯತಾಂ ॥ **2.21.50** ॥ 973

ಏತದ್ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ನಿಶಮ್ಯ ಮಾತಾ
ಸುಧರ್ಮ್ಯಮವ್ಯಗ್ರಮವಿಕ್ಲವಂ ಚ।

ಮೃತೇವ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ದೇವೀ
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ರಾಮಂ ಪುನರಿತ್ಯುವಾಚ ॥ **2.21.51** ॥ 974

ಯಥೈವ ತೇ ಪುತ್ರ ಪಿತಾ ತಥಾಹಂ
ಗುರುಃ ಸ್ವಧರ್ಮೇಣ ಸುಹೃತ್ತಯಾ ಚ।
ನ ತ್ವಾನುಜಾನಾಮಿ ನ ಮಾಂ ವಿಹಾಯ
ಸುದುಃಖಿತಾಮರ್ಹಸಿ ಪುತ್ರ ಗಂತುಂ ॥ **2.21.52** ॥ 975

ಕಿಂ ಜೀವಿತೇನೇಹ ವಿನಾ ತ್ವಯಾ ಮೇ
ಲೋಕೇನ ವಾ ಕಿಂ ಸ್ವಧಯಾಮೃತೇನ।
ಶ್ರೇಯೋ ಮುಹೂರ್ತಂ ತವ ಸನ್ನಿಧಾನಂ
ಮಮೈವ ಕೃತ್ಸ್ನಾದಪಿ ಜೀವಲೋಕಾತ್ ॥ **2.21.53** ॥ 976

ನರೈರಿವೋಲ್ಕಾಭಿರಪೋಹ್ಯಮಾನೋ
ಮಹಾಗಜೋ ಧ್ವಾಂತಮಭಿಪ್ರವಿಷ್ಟಃ।
ಭೂಯಃ ಪ್ರಜಜ್ವಾಲ ವಿಲಾಪಮೇವಂ
ನಿಶಮ್ಯ ರಾಮಃ ಕರುಣಂ ಜನನ್ಯಾಃ ॥ **2.21.54** ॥ 977

ಸ ಮಾತರಂ ಚೈವ ವಿಸಂಜ್ಞಕಲ್ಪಾ-
ಮಾರ್ತಂ ಚ ಸೌಮಿತ್ರಿಮಭಿಪ್ರತಪ್ತಂ।
ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮ್ಯಮುವಾಚ ವಾಕ್ಯಂ
ಯಥಾ ಸ ಏವಾರ್ಹತಿ ತತ್ರ ವಕ್ತುಂ ॥ **2.21.55** ॥ 978

ಅಹಂ ಹಿ ತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನಿತ್ಯಮೇವ
ಜಾನಾಮಿ ಭಕ್ತಿಂ ಚ ಪರಾಕ್ರಮಂ ಚ।
ಮಮ ತ್ವಭಿಪ್ರಾಯಮಸನ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ
ಮಾತ್ರಾ ಸಹಾಭ್ಯರ್ದಸಿ ಮಾ ಸುದುಃಖಂ ॥ **2.21.56** ॥ 979

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಾಃ ಖಲು ಜೀವಲೋಕೇ
ಸಮೀಕ್ಷಿತಾ ಧರ್ಮಫಲೋದಯೇಷು।

ಯೇ ತತ್ರ ಸರ್ವೇ ಸ್ಯುರಸಂಶಯಂ ಮೇ
ಭಾರ್ಯೇವ ವಶ್ಯಾಭಿಮತಾ ಸಪುತ್ರಾ ॥ **2.21.57** ॥ 980

ಯಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಸರ್ವೇ ಸ್ಯುರಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಾ
ಧರ್ಮೋ ಯತಃ ಸ್ಯಾತ್ ತದುಪಕ್ರಮೇತ ।
ದ್ವೇಷ್ಯೋ ಭವತ್ಯರ್ಥಪರೋ ಹಿ ಲೋಕೇ
ಕಾಮಾತ್ಮತಾ ಖಲ್ವಪಿ ನ ಪ್ರಶಸ್ತಾ ॥ **2.21.58** ॥ 981

ಗುರುಶ್ಚ ರಾಜಾ ಚ ಪಿತಾ ಚ ವೃದ್ಧಃ
ಕ್ರೋಧಾತ್ ಪ್ರಹರ್ಷಾದಥವಾಪಿ ಕಾಮಾತ್ ।
ಯದ್ ವ್ಯಾದಿಶೇತ್ ಕಾರ್ಯಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಧರ್ಮಂ
ಕಸ್ತಂ ನ ಕುರ್ಯಾದನೃಶಂಸವೃತ್ತಿಃ ॥ **2.21.59** ॥ 982

ನ ತೇನ ಶಕ್ನೋಮಿ ಪಿತುಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ -
ಮಿಮಾಂ ನ ಕರ್ತುಂ ಸಕಲಾಂ ಯಥಾವತ್ ।
ಸ ಹ್ಯಾವಯೋಸ್ತಾತ ಗುರುರ್ನಿಯೋಗೇ
ದೇವ್ಯಾಶ್ಚ ಭರ್ತಾ ಸ ಗತಿಶ್ಚ ಧರ್ಮಃ ॥ **2.21.60** ॥ 983

ತಸ್ಮಿನ್ ಪುನರ್ಜೀವತಿ ಧರ್ಮರಾಜೇ
ವಿಶೇಷತಃ ಸ್ವೇ ಪಥಿ ವರ್ತಮಾನೇ ।
ದೇವೀ ಮಯಾ ಸಾರ್ಧಮಿತೋಽಭಿಗಚ್ಛೇತ್
ಕಥಂಸ್ವಿದನ್ಯಾ ವಿಧವೇವ ನಾರೀ ॥ **2.21.61** ॥ 984

ಸಾ ಮಾನುಮನ್ಯಸ್ವ ವನಂ ವ್ರಜಂತಂ
ಕುರುಷ್ವ ನಃ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನಾನಿ ದೇವಿ ।
ಯಥಾ ಸಮಾಪ್ತೇ ಪುನರಾವ್ರಜೇಯಂ
ಯಥಾ ಹಿ ಸತ್ಯೇನ ಪುನರ್ಯಯಾತಿಃ ॥ **2.21.62** ॥ 985

ಯಶೋ ಹ್ಯಹಂ ಕೇವಲರಾಜ್ಯಕಾರಣಾನ್
ನ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕರ್ತುಮಲಂ ಮಹೋದಯಂ।
ಅದೀರ್ಘಕಾಲೇನ ತು ದೇವಿ ಜೀವಿತೇ
ವೃಣೇಽವರಾಮದ್ಯ ಮಹೀಮಧರ್ಮತಃ ॥ **2.21.63** ॥ 986

ಪ್ರಸಾದಯನ್ನರವೃಷಭಃ ಸ ಮಾತರಂ
ಪರಾಕ್ರಮಾಜ್ಜಿಗಮಿಷುರೇವ ದಂಡಕಾನ್।
ಅಥಾನುಜಂ ಭೃಶಮನುಶಾಸ್ಯ ದರ್ಶನಂ
ಚಕಾರ ತಾಂ ಹೃದಿ ಜನನೀಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ॥ **2.21.64** ॥ 987

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪ್ರಬೋಧಯತಾ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸ್ವೀಯೇ ವನವಾಸೇ ದೈವಮೇವ ಕಾರಣಮಿತಿ ಪ್ರತಿಪಾದನಮಭಿಷೇಕಸಾಮಗ್ರೀಮಪಸಾರಯಿತುಮಾದೇಶದಾನಂ ಚ

ಅಥ ತಂ ವ್ಯಥಯಾ ದೀನಂ ಸವಿಶೇಷಮಮರ್ಷಿತಂ।
ಸರೋಷಮಿವ ನಾಗೇಂದ್ರಂ ರೋಷವಿಸ್ಫಾರಿತೇಕ್ಷಣಂ ॥ **2.22.1** ॥ 988

ಆಸಾದ್ಯ ರಾಮಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ಸುಹೃದಂ ಭ್ರಾತರಂ ಪ್ರಿಯಂ।
ಉವಾಚೇದಂ ಸ ಧೈರ್ಯೇಣ ಧಾರಯನ್ ಸತ್ತ್ವಮಾತ್ಮವಾನ್ ॥ **2.22.2** ॥ 989

ನಿಗೃಹ್ಯ ರೋಷಂ ಶೋಕಂ ಚ ಧೈರ್ಯಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಕೇವಲಂ।
ಅವಮಾನಂ ನಿರಸ್ಯೈನಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಹರ್ಷಮುತ್ತಮಂ ॥ **2.22.3** ॥ 990

ಉಪಕ್ಲಪ್ತಂ ಯದೈತನ್ಮೇ ಅಭಿಷೇಕಾರ್ಥಮುತ್ತಮಂ।
ಸರ್ವಂ ನಿವರ್ತಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕುರು ಕಾರ್ಯಂ ನಿರವ್ಯಯಂ ॥ **2.22.4** ॥ 991

ಸೌಮಿತ್ರೇ ಯೋಽಭಿಷೇಕಾರ್ಥೇ ಮಮ ಸಂಭಾರಸಂಭ್ರಮಃ।
ಅಭಿಷೇಕನಿವೃತ್ಯರ್ಥೇ ಸೋಽಸ್ತು ಸಂಭಾರಸಂಭ್ರಮಃ ॥ **2.22.5** ॥ 992

ಯಸ್ಯಾ ಮದಭಿಷೇಕಾರ್ಥೇ ಮಾನಸಂ ಪರಿತಪ್ಯತೇ।
ಮಾತಾ ನಃ ಸಾ ಯಥಾ ನ ಸ್ಯಾತ್ ಸವಿಶಂಕಾ ತಥಾ ಕುರು ॥ **2.22.6** ॥ 993

ತಸ್ಯಾಃ ಶಂಕಾಮಯಂ ದುಃಖಂ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ನೋತ್ಸಹೇ।
ಮನಸಿ ಪ್ರತಿಸಂಜಾತಂ ಸೌಮಿತ್ರೇಽಹಮುಪೇಕ್ಷಿತುಂ ॥ **2.22.7** ॥ 994

ನ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಂ ನಾಬುದ್ಧಂ ಸ್ಮರಾಮೀಹ ಕದಾಚನ।
ಮಾತೄಣಾಂ ವಾ ಪಿತುರ್ವಾಹಂ ಕೃತಮಲ್ಪಂ ಚ ವಿಪ್ರಿಯಂ ॥ **2.22.8** ॥ 995

ಸತ್ಯಃ ಸತ್ಯಾಭಿಸಂಧಶ್ಚ ನಿತ್ಯಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ।
ಪರಲೋಕಭಯಾದ್ ಭೀತೋ ನಿರ್ಭಯೋಽಸ್ತು ಪಿತಾ ಮಮ ॥ **2.22.9** ॥ 996

ತಸ್ಯಾಪಿ ಹಿ ಭವೇದಸ್ಮಿನ್ ಕರ್ಮಣ್ಯಪ್ರತಿಸಂಹೃತೇ।
ಸತ್ಯಂ ನೇತಿ ಮನಸ್ತಾಪಸ್ತಸ್ಯ ತಾಪಸ್ತಪೇಚ್ಚ ಮಾಂ ॥ **2.22.10** ॥ 997

ಅಭಿಷೇಕವಿಧಾನಂ ತು ತಸ್ಮಾತ್ ಸಂಹೃತ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ಅನ್ವಗೇವಾಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವನಂ ಗಂತುಮಿತಃ ಪುರಃ ॥ **2.22.11** ॥ 998

ಮಮ ಪ್ರವ್ರಾಜನಾದದ್ಯ ಕೃತಕೃತ್ಯಾ ನೃಪಾತ್ಮಜಾ।
ಸುತಂ ಭರತಮವ್ಯಗ್ರಮಭಿಷೇಚಯತಾಂ ತತಃ ॥ **2.22.12** ॥ 999

ಮಯಿ ಚೀರಾಜಿನಧರೇ ಜಟಾಮಂಡಲಧಾರಿಣಿ।
ಗತೇಽರಣ್ಯಂ ಚ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಮನಃ ಸುಖಂ ॥ **2.22.13** ॥ 1000

ಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರಣೀತಾ ಯೇನೇಯಂ ಮನಶ್ಚ ಸುಸಮಾಹಿತಂ।
ತಂ ನು ನಾರ್ಹಾಮಿ ಸಂಕ್ಲೇಷ್ಟುಂ ಪ್ರವ್ರಜಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾ ಚಿರಂ ॥ **2.22.14** ॥ 1001

ಕೃತಾಂತ ಏವ ಸೌಮಿತ್ರೇ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯೋ ಮತ್ಪ್ರವಾಸನೇ।
ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಚ ವಿತೀರ್ಣಸ್ಯ ಪುನರೇವ ನಿವರ್ತನೇ ॥ **2.22.15** ॥ 1002

ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿರ್ಹಿ ಕಥಂ ಸ್ಯಾನ್ಮಮ ವೇದನೇ।
ಯದಿ ತಸ್ಯಾ ನ ಭಾವೋಽಯಂ ಕೃತಾಂತವಿಹಿತೋ ಭವೇತ್ ॥ **2.22.16** ॥ 1003

ಜಾನಾಸಿ ಹಿ ಯಥಾ ಸೌಮ್ಯ ನ ಮಾತೃಷು ಮಮಾಂತರಂ।
ಭೂತಪೂರ್ವಂ ವಿಶೇಷೋ ವಾ ತಸ್ಯಾ ಮಯಿ ಸುತೇಽಪಿ ವಾ ॥ **2.22.17** ॥ 1004

ಸೋಽಭಿಷೇಕನಿವೃತ್ತ್ಯರ್ಥೈಃ ಪ್ರವಾಸಾರ್ಥೈಶ್ಚ ದುರ್ವಚೈಃ।
ಉಗ್ರೈರ್ವಾಕ್ಯೈರಹಂ ತಸ್ಯಾ ನಾನ್ಯದ್ ದೈವಾತ್ ಸಮರ್ಥಯೇ ॥ **2.22.18** ॥ 1005

ಕಥಂ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಪನ್ನಾ ರಾಜಪುತ್ರೀ ತಥಾಗುಣಾ।
ಬ್ರೂಯಾತ್ ಸಾ ಪ್ರಾಕೃತೇವ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ಪೀಡ್ಯಂ ಭರ್ತೃಸನ್ನಿಧೌ ॥ **2.22.19** ॥ 1006

ಯದಚಿಂತ್ಯಂ ತು ತದ್ ದೈವಂ ಭೂತೇಷ್ವಪಿ ನ ಹನ್ಯತೇ।
ವ್ಯಕ್ತಂ ಮಯಿ ಚ ತಸ್ಯಾಂ ಚ ಪತಿತೋ ಹಿ ವಿಪರ್ಯಯಃ ॥ **2.22.20** ॥ 1007

ಕಶ್ಚ ದೈವೇನ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಯೋದ್ಧುಮುತ್ಸಹತೇ ಪುಮಾನ್।
ಯಸ್ಯ ನು ಗ್ರಹಣಂ ಕಿಂಚಿತ್ ಕರ್ಮಣೋಽನ್ಯನ್ನ ದೃಶ್ಯತೇ ॥ **2.22.21** ॥ 1008

ಸುಖದುಃಖೇ ಭಯಕ್ರೋಧೌ ಲಾಭಾಲಾಭೌ ಭವಾಭವೌ।
ಯಸ್ಯ ಕಿಂಚಿತ್ ತಥಾಭೂತಂ ನನು ದೈವಸ್ಯ ಕರ್ಮ ತತ್ ॥ **2.22.22** ॥ 1009

ಋಷಯೋಽಪ್ಯುಗ್ರತಪಸೋ ದೈವೇನಾಭಿಪ್ರಚೋದಿತಾಃ।
ಉತ್ಸೃಜ್ಯ ನಿಯಮಾಂಸ್ತೀವ್ರಾನ್ ಭ್ರಶ್ಯಂತೇ ಕಾಮಮನ್ಯುಭಿಃ ॥ **2.22.23** ॥ 1010

ಅಸಂಕಲ್ಪಿತಮೇವೇಹ ಯದಕಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರವರ್ತತೇ।
ನಿವರ್ತ್ಯಾರಬ್ಧಮಾರಂಭೈರ್ನನು ದೈವಸ್ಯ ಕರ್ಮ ತತ್ ॥ **2.22.24** ॥ 1011

ಏತಯಾ ತತ್ತ್ವಯಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸಂಸ್ತಭ್ಯಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ।
ವ್ಯಾಹತೇಽಪ್ಯಭಿಷೇಕೇ ಮೇ ಪರಿತಾಪೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **2.22.25** ॥ 1012

ತಸ್ಮಾದಪರಿತಾಪಃ ಸಂಸ್ತ್ವಮಪ್ಯನುವಿಧಾಯ ಮಾಂ।
ಪ್ರತಿಸಂಹಾರಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಭಿಷೇಚನಿಕೀಂ ಕ್ರಿಯಾಂ ॥ **2.22.26** ॥ 1013

ಏಭಿರೇವ ಘಟೈಃ ಸರ್ವೈರಭಿಷೇಚನಸಂಭೃತೈಃ।
ಮಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತಾಪಸ್ಯೇ ವ್ರತಸ್ನಾನಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.22.27** ॥ 1014

ಅಥವಾ ಕಿಂ ಮಯೈತೇನ ರಾಜ್ಯದ್ರವ್ಯಮಯೇನ ತು।
ಉದ್ಧೃತಂ ಮೇ ಸ್ವಯಂ ತೋಯಂ ವ್ರತಾದೇಶಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.22.28** ॥ 1015

ಮಾ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಂತಾಪಂ ಕಾರ್ಷೀರ್ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ವಿಪರ್ಯಯೇ।
ರಾಜ್ಯಂ ವಾ ವನವಾಸೋ ವಾ ವನವಾಸೋ ಮಹೋದಯಃ ॥ **2.22.29** ॥ 1016

ನ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಸ್ಮಿನ್ ಮಮ ರಾಜ್ಯವಿಘ್ನೇ
ಮಾತಾ ಯವೀಯಸ್ಯಭಿಶಂಕಿತವ್ಯಾ।
ದೈವಾಭಿಪನ್ನಾ ನ ಪಿತಾ ಕಥಂಚಿ -
ಜ್ಜಾನಾಸಿ ದೈವಂ ಹಿ ತಥಾಪ್ರಭಾವಂ ॥ **2.22.30** ॥ 1017

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯೋಜಸ್ವಿವಚನಂ ತೇನ ದೈವಸ್ಯ ಖಂಡನಂ ಪುರುಷಾರ್ಥಸ್ಯ ಮಂಡನಂ ಚ ತಸ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಾಭಿಷೇಕವಿರೋಧಿಭಿಃ ಸಹ ಯೋದ್ಧುಮುದ್ಯಮಶ್ಚ

ಇತಿ ಬ್ರುವತಿ ರಾಮೇ ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽವಾಕ್ಶಿರಾ ಇವ।
ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಮಧ್ಯಂ ಜಗಾಮಾಶು ಸಹಸಾ ದೈನ್ಯಹರ್ಷಯೋಃ ॥ **2.23.1** ॥ 1018

ತದಾ ತು ಬದ್ಧ್ವಾ ಭ್ರುಕುಟೀಂ ಭ್ರುವೋರ್ಮಧ್ಯೇ ನರರ್ಷಭಃ।
ನಿಶಶ್ವಾಸ ಮಹಾಸರ್ಪೋ ಬಿಲಸ್ಥ ಇವ ರೋಷಿತಃ ॥ **2.23.2** ॥ 1019

ತಸ್ಯ ದುಷ್ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷ್ಯಂ ತದ್ ಭ್ರುಕುಟೀಸಹಿತಂ ತದಾ।
ಬಭೌ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಸಿಂಹಸ್ಯ ಮುಖಸ್ಯ ಸದೃಶಂ ಮುಖಂ ॥ **2.23.3** ॥ 1020

ಅಗ್ರಹಸ್ತಂ ವಿಧುನ್ವಂಸ್ತು ಹಸ್ತೀ ಹಸ್ತಮಿವಾತ್ಮನಃ।
ತಿರ್ಯಗೂರ್ಧ್ವಂ ಶರೀರೇ ಚ ಪಾತಯಿತ್ವಾ ಶಿರೋಧರಾಂ ॥ **2.23.4** ॥ 1021

ಅಗ್ರಾಕ್ಷ್ಣಾ ವೀಕ್ಷಮಾಣಸ್ತು ತಿರ್ಯಗ್ಭ್ರಾತರಮಬ್ರವೀತ್।
ಅಸ್ಥಾನೇ ಸಂಭ್ರಮೋ ಯಸ್ಯ ಜಾತೋ ವೈ ಸುಮಹಾನಯಂ ॥ **2.23.5** ॥ 1022

ಧರ್ಮದೋಷಪ್ರಸಂಗೇನ ಲೋಕಸ್ಯಾನತಿಶಂಕಯಾ।
ಕಥಂ ಹ್ಯೇತದಸಂಭ್ರಾಂತಸ್ತ್ವದ್ವಿಧೋ ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ ॥ **2.23.6** ॥ 1023

ಯಥಾ ಹ್ಯೇವಮಶೌಂಡೀರಂ ಶೌಂಡೀರಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಃ।
ಕಿಂ ನಾಮ ಕೃಪಣಂ ದೈವಮಶಕ್ತಮಭಿಶಂಸಸಿ ॥ **2.23.7** ॥ 1024

ಪಾಪಯೋಸ್ತೇ ಕಥಂ ನಾಮ ತಯೋಃ ಶಂಕಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ।
ಸಂತಿ ಧರ್ಮೋಪಧಾಸಕ್ತಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ ಕಿಂ ನ ಬುಧ್ಯಸೇ ॥ **2.23.8** ॥ 1025

ತಯೋಃ ಸುಚರಿತಂ ಸ್ವಾರ್ಥಂ ಶಾಠ್ಯಾತ್ ಪರಿಜಿಹೀರ್ಷತೋಃ।
ಯದಿ ನೈವಂ ವ್ಯವಸಿತಂ ಸ್ಯಾದ್ಧಿ ಪ್ರಾಗೇವ ರಾಘವ।
ತಯೋಃ ಪ್ರಾಗೇವ ದತ್ತಶ್ಚ ಸ್ಯಾದ್ ವರಃಪ್ರಕೃತಶ್ಚ ಸಃ ॥ **2.23.9** ॥ 1026

ಲೋಕವಿದ್ವಿಷ್ಟಮಾರಬ್ಧಂ ತ್ವದನ್ಯಸ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ।
ನೋತ್ಸಹೇ ಸಹಿತುಂ ವೀರ ತತ್ರ ಮೇ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.23.10** ॥ 1027

ಯೇನೈವಮಾಗತಾ ದ್ವೈಧಂ ತವ ಬುದ್ಧಿರ್ಮಹಾಮತೇ।
ಸೋಽಪಿ ಧರ್ಮೋ ಮಮ ದ್ವೇಷ್ಯೋ ಯತ್ಪ್ರಸಂಗಾದ್ ವಿಮುಹ್ಯಸಿ ॥ **2.23.11** ॥ 1028

ಕಥಂ ತ್ವಂ ಕರ್ಮಣಾ ಶಕ್ತಃ ಕೈಕೇಯೀವಶವರ್ತಿನಃ।
ಕರಿಷ್ಯಸಿ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಮಧರ್ಮಿಷ್ಠಂ ವಿಗರ್ಹಿತಂ ॥ **2.23.12** ॥ 1029

ಯದಯಂ ಕಿಲ್ಬಿಷಾದ್ ಭೇದಃ ಕೃತೋಽಪ್ಯೇವಂ ನ ಗೃಹ್ಯತೇ।
ಜಾಯತೇ ತತ್ರ ಮೇ ದುಃಖಂ ಧರ್ಮಸಂಗಶ್ಚ ಗರ್ಹಿತಃ ॥ **2.23.13** ॥ 1030

ತವಾಯಂ ಧರ್ಮಸಂಯೋಗೋ ಲೋಕಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿಗರ್ಹಿತಃ।
ಮನಸಾಪಿ ಕಥಂ ಕಾಮಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ತ್ವಾಂ ಕಾಮವೃತ್ತಯೋಃ।
ತಯೋಸ್ತ್ವಹಿತಯೋರ್ನಿತ್ಯಂ ಶತ್ರ್ವೋಃ ಪಿತ್ರಭಿಧಾನಯೋಃ ॥ **2.23.14** ॥ 1031

ಯದ್ಯಪಿ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಸ್ತೇ ದೈವೀ ಚಾಪಿ ತಯೋರ್ಮತಂ।
ತಥಾಪ್ಯುಪೇಕ್ಷಣೀಯಂ ತೇ ನ ಮೇ ತದಪಿ ರೋಚತೇ ॥ **2.23.15** ॥ 1032

ವಿಕ್ಲವೋ ವೀರ್ಯಹೀನೋ ಯಃ ಸ ದೈವಮನುವರ್ತತೇ।
ವೀರಾಃ ಸಂಭಾವಿತಾತ್ಮಾನೋ ನ ದೈವಂ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ ॥ **2.23.16** ॥ 1033

ದೈವಂ ಪುರುಷಕಾರೇಣ ಯಃ ಸಮರ್ಥಃ ಪ್ರಬಾಧಿತುಂ।
ನ ದೈವೇನ ವಿಪನ್ನಾರ್ಥಃ ಪುರುಷಃ ಸೋಽವಸೀದತಿ ॥ **2.23.17** ॥ 1034

ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ತ್ವದ್ಯ ದೈವಸ್ಯ ಪೌರುಷಂ ಪುರುಷಸ್ಯ ಚ।
ದೈವಮಾನುಷಯೋರದ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಾ ವ್ಯಕ್ತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.23.18** ॥ 1035

ಅದ್ಯ ಮೇ ಪೌರುಷಹತಂ ದೈವಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ವೈ ಜನಾಃ।
ಯೈರ್ದೈವಾದಾಹತಂ ತೇಽದ್ಯ ದೃಷ್ಟಂ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ ॥ **2.23.19** ॥ 1036

ಅತ್ಯಂಕುಶಮಿವೋದ್ದಾಮಂ ಗಜಂ ಮದಜಲೋದ್ಧತಂ।
ಪ್ರಧಾವಿತಮಹಂ ದೈವಂ ಪೌರುಷೇಣ ನಿವರ್ತಯೇ ॥ **2.23.20** ॥ 1037

ಲೋಕಪಾಲಾಃ ಸಮಸ್ತಾಸ್ತೇ ನಾದ್ಯ ರಾಮಾಭಿಷೇಚನಂ।
ನ ಚ ಕೃತ್ಸ್ನಸ್ತ್ರಯೋ ಲೋಕಾ ವಿಹನ್ಯುಃ ಕಿಂ ಪುನಃ ಪಿತಾ ॥ **2.23.21** ॥ 1038

ಯೈರ್ವಿವಾಸಸ್ತವಾರಣ್ಯೇ ಮಿಥೋ ರಾಜನ್ ಸಮರ್ಥಿತಃ।
ಅರಣ್ಯೇ ತೇ ವಿವತ್ಸ್ಯಂತಿ ಚತುರ್ದಶ ಸಮಾಸ್ತಥಾ ॥ **2.23.22** ॥ 1039

ಅಹಂ ತದಾಶಾಂ ಧಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪಿತುಸ್ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ಯಾ ತವ।
ಅಭಿಷೇಕವಿಘಾತೇನ ಪುತ್ರರಾಜ್ಯಾಯ ವರ್ತತೇ ॥ **2.23.23** ॥ 1040

ಮದ್ಬಲೇನ ವಿರುದ್ಧಾಯ ನ ಸ್ಯಾದ್ ದೈವಬಲಂ ತಥಾ।
ಪ್ರಭವಿಷ್ಯತಿ ದುಃಖಾಯ ಯಥೋಗ್ರಂ ಪೌರುಷಂ ಮಮ ॥ **2.23.24** ॥ 1041

ಊರ್ಧ್ವಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಂತೇ ಪ್ರಜಾಪಾಲ್ಯಮನಂತರಂ।
ಆರ್ಯಪುತ್ರಾಃ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ವನವಾಸಂ ಗತೇ ತ್ವಯಿ ॥ **2.23.25** ॥ 1042

ಪೂರ್ವರಾಜರ್ಷಿವೃತ್ತ್ಯಾ ಹಿ ವನವಾಸೋಽಭಿಧೀಯತೇ।
ಪ್ರಜಾ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪುತ್ರೇಷು ಪುತ್ರವತ್ ಪರಿಪಾಲನೇ ॥ **2.23.26** ॥ 1043

ಸ ಚೇದ್ ರಾಜನ್ಯನೇಕಾಗ್ರೇ ರಾಜ್ಯವಿಭ್ರಮಶಂಕಯಾ।
ನೈವಮಿಚ್ಛಸಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ ರಾಜ್ಯಂ ರಾಮ ತ್ವಮಾತ್ಮನಿ ॥ **2.23.27** ॥ 1044

ಪ್ರತಿಜಾನೇ ಚ ತೇ ವೀರ ಮಾ ಭೂವಂ ವೀರಲೋಕಭಾಕ್।
ರಾಜ್ಯಂ ಚ ತವ ರಕ್ಷೇಯಮಹಂ ವೇಲೇವ ಸಾಗರಂ ॥ **2.23.28** ॥ 1045

ಮಂಗಲೈರಭಿಷಿಂಚಸ್ವ ತತ್ರ ತ್ವಂ ವ್ಯಾಪೃತೋ ಭವ।
ಅಹಮೇಕೋ ಮಹೀಪಾಲಾನಲಂ ವಾರಯಿತುಂ ಬಲಾತ್ ॥ **2.23.29** ॥ 1046

ನ ಶೋಭಾರ್ಥಾವಿಮೌ ಬಾಹೂ ನ ಧನುರ್ಭೂಷಣಾಯ ಮೇ।
ನಾಸಿರಾಬಂಧನಾರ್ಥಾಯ ನ ಶರಾಃ ಸ್ತಂಭಹೇತವಃ ॥ **2.23.30** ॥ 1047

ಅಮಿತ್ರಮಥನಾರ್ಥಾಯ ಸರ್ವಮೇತಚ್ಚತುಷ್ಟಯಂ।
ನ ಚಾಹಂ ಕಾಮಯೇಽತ್ಯರ್ಥಂ ಯಃ ಸ್ಯಾಚ್ಛತ್ರುರ್ಮತೋ ಮಮ ॥ **2.23.31** ॥ 1048

ಅಸಿನಾ ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರೇಣ ವಿದ್ಯುಚ್ಚಲಿತವರ್ಚಸಾ।
ಪ್ರಗೃಹೀತೇನ ವೈ ಶತ್ರುಂ ವಜ್ರಿಣಂ ವಾ ನ ಕಲ್ಪಯೇ ॥ **2.23.32** ॥ 1049

ಖಡ್ಗನಿಷ್ಪೇಷನಿಷ್ಪಿಷ್ಟೈರ್ಗಹನಾ ದುಶ್ಚರಾ ಚ ಮೇ।
ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಿಹಸ್ತೋರುಶಿರೋಭಿರ್ಭವಿತಾ ಮಹೀ ॥ **2.23.33** ॥ 1050

ಖಡ್ಗಧಾರಾಹತಾ ಮೇಽದ್ಯ ದೀಪ್ಯಮಾನಾ ಇವಾಗ್ನಯಃ।
ಪತಿಷ್ಯಂತಿ ದ್ವಿಷೋ ಭೂಮೌ ಮೇಘಾ ಇವ ಸವಿದ್ಯುತಃ ॥ **2.23.34** ॥ 1051

ಬದ್ಧಗೋಧಾಂಗುಲಿತ್ರಾಣೇ ಪ್ರಗೃಹೀತಶರಾಸನೇ।
ಕಥಂ ಪುರುಷಮಾನೀ ಸ್ಯಾತ್ ಪುರುಷಾಣಾಂ ಮಯಿ ಸ್ಥಿತೇ ॥ **2.23.35** ॥ 1052

ಬಹುಭಿಶ್ಚೈಕಮತ್ಯಸ್ಯನ್ನೇಕೇನ ಚ ಬಹೂಂಜನಾನ್।
ವಿನಿಯೋಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಬಾಣಾನ್ನೃವಾಜಿಗಜಮರ್ಮಸು ॥ **2.23.36** ॥ 1053

ಅದ್ಯ ಮೇಽಸ್ತ್ರಪ್ರಭಾವಸ್ಯ ಪ್ರಭಾವಃ ಪ್ರಭವಿಷ್ಯತಿ।
ರಾಜ್ಞಶ್ಚಾಪ್ರಭುತಾಂ ಕರ್ತುಂ ಪ್ರಭುತ್ವಂ ಚ ತವ ಪ್ರಭೋ ॥ **2.23.37** ॥ 1054

ಅದ್ಯ ಚಂದನಸಾರಸ್ಯ ಕೇಯೂರಾಮೋಕ್ಷಣಸ್ಯ ಚ।
ವಸೂನಾಂ ಚ ವಿಮೋಕ್ಷಸ್ಯ ಸುಹೃದಾಂ ಪಾಲನಸ್ಯ ಚ ॥ **2.23.38** ॥ 1055

ಅನುರೂಪಾವಿಮೌ ಬಾಹೂ ರಾಮ ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯತಃ।
ಅಭಿಷೇಚನವಿಘ್ನಸ್ಯ ಕರ್ತ್ರ್ಯಾಣಾಂ ತೇ ನಿವಾರಣೇ ॥ **2.23.39** ॥ 1056

ಬ್ರವೀಹಿ ಕೋಽದ್ಯೈವ ಮಯಾ ವಿಯುಜ್ಯತಾಂ
ತವಾಸುಹೃತ್ ಪ್ರಾಣಯಶಃಸುಹೃಜ್ಜನೈಃ।
ಯಥಾ ತವೇಯಂ ವಸುಧಾ ವಶಾ ಭವೇತ್
ತಥೈವ ಮಾಂ ಶಾಧಿ ತವಾಸ್ಮಿ ಕಿಂಕರಃ ॥ **2.23.40** ॥ 1057

ವಿಮೃಜ್ಯ ಬಾಷ್ಪಂ ಪರಿಸಾಂತ್ವ್ಯ ಚಾಸಕೃತ್
ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ರಾಘವವಂಶವರ್ಧನಃ।
ಉವಾಚ ಪಿತ್ರೋರ್ವಚನೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ
ನಿಬೋಧ ಮಾಮೇಷ ಹಿ ಸೌಮ್ಯ ಸತ್ಪಥಃ ॥ **2.23.41** ॥ 1058

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುರ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಿಲಪಂತ್ಯಾಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ಆತ್ಮಾನಮಪಿ ವನಂ ನೇತುಂ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತ್ಯಾಗ್ರಹಃ, ಪತ್ಯುಃ ಸೇವೈವ ನಾರೀಣಾಂ ಧರ್ಮ ಇತಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಸ್ಯಾ ನಿವಾರಣಂ ಸ್ವಕೀಯವನಗಮನೇ ತಸ್ಯಾ ಅನುಮತಿಗ್ರಹಣಂ ಚ

ತಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವ್ಯವಸಿತಂ ಪಿತುರ್ನಿರ್ದೇಶಪಾಲನೇ।
ಕೌಸಲ್ಯಾ ಬಾಷ್ಪಸಂರುದ್ಧಾ ವಚೋ ಧರ್ಮಿಷ್ಠಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.24.1** ॥ 1059

ಅದೃಷ್ಟದುಃಖೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಭೂತಪ್ರಿಯಂವದಃ।
ಮಯಿ ಜಾತೋ ದಶರಥಾತ್ ಕಥಮುಂಛೇನ ವರ್ತಯೇತ್ ॥ **2.24.2** ॥ 1060

ಯಸ್ಯ ಭೃತ್ಯಾಶ್ಚ ದಾಸಾಶ್ಚ ಮೃಷ್ಟಾನ್ಯನ್ನಾನಿ ಭುಂಜತೇ।
ಕಥಂ ಸ ಭೋಕ್ಷ್ಯತೇ ರಾಮೋ ವನೇ ಮೂಲಫಲಾನ್ಯಯಂ ॥ **2.24.3** ॥ 1061

ಕ ಏತಚ್ಛ್ರದ್ದಧೇಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಕಸ್ಯ ವಾ ನ ಭವೇದ್ ಭಯಂ।
ಗುಣವಾನ್ ದಯಿತೋ ರಾಜ್ಞಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥೋ ಯದ್ ವಿವಾಸ್ಯತೇ ॥ **2.24.4** ॥ 1062

ನೂನಂ ತು ಬಲವಾನ್ ಲೋಕೇ ಕೃತಾಂತಃ ಸರ್ವಮಾದಿಶನ್।
ಲೋಕೇ ರಾಮಾಭಿರಾಮಸ್ತ್ವಂ ವನಂ ಯತ್ರ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.24.5** ॥ 1063

ಅಯಂ ತು ಮಾಮಾತ್ಮಭವಸ್ತವಾದರ್ಶನಮಾರುತಃ।
ವಿಲಾಪದುಃಖಸಮಿಧೋ ರುದಿತಾಶ್ರುಹುತಾಹುತಿಃ ॥ **2.24.6** ॥ 1064

ಚಿಂತಾವಾಷ್ಪಮಹಾಧೂಮಸ್ತವಾಗಮನಚಿಂತಜಃ।
ಕರ್ಶಯಿತ್ವಾಧಿಕಂ ಪುತ್ರ ನಿಃಶ್ವಾಸಾಯಾಸಸಂಭವಃ ॥ **2.24.7** ॥ 1065

ತ್ವಯಾ ವಿಹೀನಾಮಿಹ ಮಾಂ ಶೋಕಾಗ್ನಿರತುಲೋ ಮಹಾನ್।
ಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯತಿ ಯಥಾ ಕಕ್ಷ್ಯಂ ಚಿತ್ರಭಾನುರ್ಹಿಮಾತ್ಯಯೇ ॥ **2.24.8** ॥ 1066

ಕಥಂ ಹಿ ಧೇನುಃ ಸ್ವಂ ವತ್ಸಂ ಗಚ್ಛಂತಮನುಗಚ್ಛತಿ।
ಅಹಂ ತ್ವಾನುಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ರ ವತ್ಸ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.24.9** ॥ 1067

ಯಥಾ ನಿಗದಿತಂ ಮಾತ್ರಾ ತದ್ ವಾಕ್ಯಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮೋಽಬ್ರವೀದ್ ವಾಕ್ಯಂ ಮಾತರಂ ಭೃಶದುಃಖಿತಾಂ ॥ **2.24.10** ॥ 1068

ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ವಂಚಿತೋ ರಾಜಾ ಮಯಿ ಚಾರಣ್ಯಮಾಶ್ರಿತೇ।
ಭವತ್ಯಾ ಚ ಪರಿತ್ಯಕ್ತೋ ನ ನೂನಂ ವರ್ತಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.24.11** ॥ 1069

ಭರ್ತುಃ ಕಿಲ ಪರಿತ್ಯಾಗೋ ನೃಶಂಸಃ ಕೇವಲಂ ಸ್ತ್ರಿಯಾಃ।
ಸ ಭವತ್ಯಾ ನ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಮನಸಾಪಿ ವಿಗರ್ಹಿತಃ ॥ **2.24.12** ॥ 1070

ಯಾವಜ್ಜೀವತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಪಿತಾ ಮೇ ಜಗತೀಪತಿಃ।
ಶುಶ್ರೂಷಾ ಕ್ರಿಯತಾಂ ತಾವತ್ ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ ॥ **2.24.13** ॥ 1071

ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ರಾಮೇಣ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಶುಭದರ್ಶನಾ।
ತಥೇತ್ಯುವಾಚ ಸುಪ್ರೀತಾ ರಾಮಮಕ್ಲಿಷ್ಟಕಾರಿಣಂ ॥ **2.24.14** ॥ 1072

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ವಚನಂ ರಾಮೋ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ।
ಭೂಯಸ್ತಾಮಬ್ರವೀದ್ ವಾಕ್ಯಂ ಮಾತರಂ ಭೃಶದುಃಖಿತಾಂ ॥ **2.24.15** ॥ 1073

ಮಯಾ ಚೈವ ಭವತ್ಯಾ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಂ ವಚನಂ ಪಿತುಃ।
ರಾಜಾ ಭರ್ತಾ ಗುರುಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವೇಷಾಮೀಶ್ವರಃ ಪ್ರಭುಃ ॥ **2.24.16** ॥ 1074

ಇಮಾನಿ ತು ಮಹಾರಣ್ಯೇ ವಿಹೃತ್ಯ ನವ ಪಂಚ ಚ।
ವರ್ಷಾಣಿ ಪರಮಪ್ರೀತ್ಯಾ ಸ್ಥಾಸ್ಯಾಮಿ ವಚನೇ ತವ ॥ **2.24.17** ॥ 1075

ಏವಮುಕ್ತಾ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣಾನನಾ ತದಾ।
ಉವಾಚ ಪರಮಾರ್ತಾ ತು ಕೌಸಲ್ಯಾ ಸುತವತ್ಸಲಾ ॥ **2.24.18** ॥ 1076

ಆಸಾಂ ರಾಮ ಸಪತ್ನೀನಾಂ ವಸ್ತುಂ ಮಧ್ಯೇ ನ ಮೇ ಕ್ಷಮಂ।
ನಯ ಮಾಮಪಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ವನಂ ವನ್ಯಾಂ ಮೃಗೀಮಿವ ॥ **2.24.19** ॥ 1077

ಯದಿ ತೇ ಗಮನೇ ಬುದ್ಧಿಃ ಕೃತಾ ಪಿತುರಪೇಕ್ಷಯಾ।
ತಾಂ ತಥಾ ರುದತೀಂ ರಾಮೋ ರುದನ್ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.24.20** ॥ 1078

ಜೀವಂತ್ಯಾ ಹಿ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಭರ್ತಾ ದೈವತಂ ಪ್ರಭುರೇವ ಚ।
ಭವತ್ಯಾ ಮಮ ಚೈವಾದ್ಯ ರಾಜಾ ಪ್ರಭವತಿ ಪ್ರಭುಃ ॥ **2.24.21** ॥ 1079

ನ ಹ್ಯನಾಥಾ ವಯಂ ರಾಜ್ಞಾ ಲೋಕನಾಥೇನ ಧೀಮತಾ।
ಭರತಶ್ಚಾಪಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಭೂತಪ್ರಿಯಂವದಃ ॥ **2.24.22** ॥ 1080

ಭವತೀಮನುವರ್ತೇತ ಸ ಹಿ ಧರ್ಮರತಃ ಸದಾ।
ಯಥಾ ಮಯಿ ತು ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತೇ ಪುತ್ರಶೋಕೇನ ಪಾರ್ಥಿವಃ ॥ **2.24.23** ॥ 1081

ಶ್ರಮಂ ನಾವಾಪ್ನುಯಾತ್ ಕಿಂಚಿ -
ದಪ್ರಮತ್ತಾ ತಥಾ ಕುರು।
ದಾರುಣಶ್ಚಾಪ್ಯಯಂ ಶೋಕೋ
ಯಥೈನಂ ನ ವಿನಾಶಯೇತ್ ॥ **2.24.24** ॥ 1082

ರಾಜ್ಞೋ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ಸತತಂ ಹಿತಂ ಚರ ಸಮಾಹಿತಾ।
ವ್ರತೋಪವಾಸನಿರತಾ ಯಾ ನಾರೀ ಪರಮೋತ್ತಮಾ ॥ **2.24.25** ॥ 1083

ಭರ್ತಾರಂ ನಾನುವರ್ತೇತ ಸಾ ಚ ಪಾಪಗತಿರ್ಭವೇತ್।
ಭರ್ತುಃ ಶುಶ್ರೂಷಯಾ ನಾರೀ ಲಭತೇ ಸ್ವರ್ಗಮುತ್ತಮಂ ॥ **2.24.26** ॥ 1084

ಅಪಿ ಯಾ ನಿರ್ನಮಸ್ಕಾರಾ ನಿವೃತ್ತಾ ದೇವಪೂಜನಾತ್।
ಶುಶ್ರೂಷಾಮೇವ ಕುರ್ವೀತ ಭರ್ತುಃ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ರತಾ ॥ **2.24.27** ॥ 1085

ಏಷ ಧರ್ಮಃ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ನಿತ್ಯೋ ವೇದೇ ಲೋಕೇ ಶ್ರುತಃ ಸ್ಮೃತಃ।
ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯೇಷು ಚ ಸದಾ ಸುಮನೋಭಿಶ್ಚ ದೇವತಾಃ ॥ **2.24.28** ॥ 1086

ಪೂಜ್ಯಾಸ್ತೇ ಮತ್ಕೃತೇ ದೇವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚೈವ ಸತ್ಕೃತಾಃ।
ಏವಂ ಕಾಲಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷಸ್ವ ಮಮಾಗಮನಕಾಂಕ್ಷಿಣೀ ॥ **2.24.29** ॥ 1087

ನಿಯತಾ ನಿಯತಾಹಾರಾ ಭರ್ತೃಶುಶ್ರೂಷಣೇ ರತಾ।
ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ಪರಮಂ ಕಾಮಂ ಮಯಿ ಪರ್ಯಾಗತೇ ಸತಿ ॥ **2.24.30** ॥ 1088

ಯದಿ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಧಾರಯಿಷ್ಯತಿ ಜೀವಿತಂ।
ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ರಾಮೇಣ ಬಾಷ್ಪಪರ್ಯಾಕುಲೇಕ್ಷಣಾ ॥ **2.24.31** ॥ 1089

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಾ ರಾಮಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್।
ಗಮನೇ ಸುಕೃತಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ನ ತೇ ಶಕ್ನೋಮಿ ಪುತ್ರಕ ॥ **2.24.32** ॥ 1090

ವಿನಿವರ್ತಯಿತುಂ ವೀರ ನೂನಂ ಕಾಲೋ ದುರತ್ಯಯಃ।
ಗಚ್ಛ ಪುತ್ರ ತ್ವಮೇಕಾಗ್ರೋ ಭದ್ರಂ ತೇಽಸ್ತು ಸದಾ ವಿಭೋ ॥ **2.24.33** ॥ 1091

ಪುನಸ್ತ್ವಯಿ ನಿವೃತ್ತೇ ತು ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಗತಕ್ಲಮಾ।
ಪ್ರತ್ಯಾಗತೇ ಮಹಾಭಾಗೇ ಕೃತಾರ್ಥೇ ಚರಿತವ್ರತೇ।
ಪಿತುರಾನೃಣ್ಯತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸ್ವಪಿಷ್ಯೇ ಪರಮಂ ಸುಖಂ ॥ **2.24.34** ॥ 1092

ಕೃತಾಂತಸ್ಯ ಗತಿಃ ಪುತ್ರ ದುರ್ವಿಭಾವ್ಯಾ ಸದಾ ಭುವಿ।
ಯಸ್ತ್ವಾಂ ಸಂಚೋದಯತಿ ಮೇ ವಚ ಆವಿಧ್ಯ ರಾಘವ ॥ **2.24.35** ॥ 1093

ಗಚ್ಛೇದಾನೀಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕ್ಷೇಮೇಣ ಪುನರಾಗತಃ।
ನಂದಯಿಷ್ಯಸಿ ಮಾಂ ಪುತ್ರ ಸಾಮ್ನಾ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣೇನ ಚಾರುಣಾ ॥ **2.24.36** ॥ 1094

ಅಪೀದಾನೀಂ ಸ ಕಾಲಃ ಸ್ಯಾದ್ ವನಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಾಗತಂ ಪುನಃ।
ಯತ್ ತ್ವಾಂ ಪುತ್ರಕ ಪಶ್ಯೇಯಂ ಜಟಾವಲ್ಕಲಧಾರಿಣಂ ॥ **2.24.37** ॥ 1095

ತಥಾ ಹಿ ರಾಮಂ ವನವಾಸನಿಶ್ಚಿತಂ
ದದರ್ಶ ದೇವೀ ಪರಮೇಣ ಚೇತಸಾ।
ಉವಾಚ ರಾಮಂ ಶುಭಲಕ್ಷಣಂ ವಚೋ
ಬಭೂವ ಚ ಸ್ವಸ್ಯಯನಾಭಿಕಾಂಕ್ಷಿಣೇ ॥ **2.24.38** ॥ 1096

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುರ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕೌಸಲ್ಯಯಾ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ವನಯಾತ್ರಾಯೈ ಮಂಗಲಕಾಮನಾಪುರಃಸರಂ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಕರಣಂ ತಾಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಸೀತಾಯಾ ಭವನಂ ಪ್ರತಿ ಗಮನಂ

ಸಾ ವಿನೀಯ ತಮಾಯಾಸಮುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜಲಂ ಶುಚಿ।
ಚಕಾರ ಮಾತಾ ರಾಮಸ್ಯ ಮಂಗಲಾನಿ ಮನಸ್ವಿನೀ ॥ **2.25.1** ॥ 1097

ನ ಶಕ್ಯಸೇ ವಾರಯಿತುಂ ಗಚ್ಛೇದಾನೀಂ ರಘೂತ್ತಮ।
ಶೀಘ್ರಂ ಚ ವಿನಿವರ್ತಸ್ವ ವರ್ತಸ್ವ ಚ ಸತಾಂ ಕ್ರಮೇ ॥ **2.25.2** ॥ 1098

ಯಂ ಪಾಲಯಸಿ ಧರ್ಮಂ ತ್ವಂ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಚ ನಿಯಮೇನ ಚ।
ಸ ವೈ ರಾಘವಶಾರ್ದೂಲ ಧರ್ಮಸ್ತ್ವಾಮಭಿರಕ್ಷತು ॥ **2.25.3** ॥ 1099

ಯೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಣಮಸೇ ಪುತ್ರ ದೇವೇಷ್ವಾಯತನೇಷು ಚ।
ತೇ ಚ ತ್ವಾಮಭಿರಕ್ಷಂತು ವನೇ ಸಹ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ ॥ **2.25.4** ॥ 1100

ಯಾನಿ ದತ್ತಾನಿ ತೇಽಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೇಣ ಧೀಮತಾ।
ತಾನಿ ತ್ವಾಮಭಿರಕ್ಷಂತು ಗುಣೈಃ ಸಮುದಿತಂ ಸದಾ ॥ **2.25.5** ॥ 1101

ಪಿತೃಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಪುತ್ರ ಮಾತೃಶುಶ್ರೂಷಯಾ ತಥಾ।
ಸತ್ಯೇನ ಚ ಮಹಾಬಾಹೋ ಚಿರಂ ಜೀವಾಭಿರಕ್ಷಿತಃ ॥ **2.25.6** ॥ 1102

ಸಮಿತ್ಕುಶಪವಿತ್ರಾಣಿ ವೇದ್ಯಶ್ಚಾಯತನಾನಿ ಚ।
ಸ್ಥಂಡಿಲಾನಿ ಚ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಶೈಲಾ ವೃಕ್ಷಾಃ ಕ್ಷುಪಾ ಹ್ರದಾಃ।
ಪತಂಗಾಃ ಪನ್ನಗಾಃ ಸಿಂಹಾಸ್ತ್ವಾಂ ರಕ್ಷಂತು ನರೋತ್ತಮ ॥ **2.25.7** ॥ 1103

ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ವಿಶ್ವೇ ಚ ಮರುತಶ್ಚ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ।
ಸ್ವಸ್ತಿ ಧಾತಾ ವಿಧಾತಾ ಚ ಸ್ವಸ್ತಿ ಪೂಷಾ ಭಗೋಽರ್ಯಮಾ ॥ **2.25.8** ॥ 1104

ಲೋಕಪಾಲಾಶ್ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ವಾಸವಪ್ರಮುಖಾಸ್ತಥಾ।
ಋತವಃ ಷಟ್ ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ಮಾಸಾಃ ಸಂವತ್ಸರಾಃ ಕ್ಷಪಾಃ ॥ **2.25.9** ॥ 1105

ದಿನಾನಿ ಚ ಮುಹೂರ್ತಾಶ್ಚ ಸ್ವಸ್ತಿ ಕುರ್ವಂತು ತೇ ಸದಾ।
ಶ್ರುತಿಃ ಸ್ಮೃತಿಶ್ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಪಾತು ತ್ವಾಂ ಪುತ್ರ ಸರ್ವತಃ ॥ **2.25.10** ॥ 1106

ಸ್ಕಂದಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ ದೇವಃ ಸೋಮಶ್ಚ ಸಬೃಹಸ್ಪತಿಃ।
ಸಪ್ತರ್ಷಯೋ ನಾರದಶ್ಚ ತೇ ತ್ವಾಂ ರಕ್ಷಂತು ಸರ್ವತಃ ॥ **2.25.11** ॥ 1107

ತೇ ಚಾಪಿ ಸರ್ವತಃ ಸಿದ್ಧಾ ದಿಶಶ್ಚ ಸದಿಗೀಶ್ವರಾಃ।
ಸ್ತುತಾ ಮಯಾ ವನೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಪಾಂತು ತ್ವಾಂ ಪುತ್ರ ನಿತ್ಯಶಃ ॥ **2.25.12** ॥ 1108

ಶೈಲಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮುದ್ರಾಶ್ಚ ರಾಜಾ ವರುಣ ಏವ ಚ।
ದ್ಯೌರಂತರಿಕ್ಷಂ ಪೃಥಿವೀ ವಾಯುಶ್ಚ ಸಚರಾಚರಃ ॥ **2.25.13** ॥ 1109

ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಗ್ರಹಾಶ್ಚ ಸಹ ದೈವತೈಃ।
ಅಹೋರಾತ್ರೇ ತಥಾ ಸಂಧ್ಯೇ ಪಾಂತು ತ್ವಾಂ ವನಮಾಶ್ರಿತಂ ॥ **2.25.14** ॥ 1110

ಋತವಶ್ಚಾಪಿ ಷಟ್ ಚಾನ್ಯೇ ಮಾಸಾಃ ಸಂವತ್ಸರಾಸ್ತಥಾ।
ಕಲಾಶ್ಚ ಕಾಷ್ಠಾಶ್ಚ ತಥಾ ತವ ಶರ್ಮ ದಿಶಂತು ತೇ ॥ **2.25.15** ॥ 1111

ಮಹಾವನೇಽಪಿ ಚರತೋ ಮುನಿವೇಷಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ತಥಾ ದೇವಾಶ್ಚ ದೈತ್ಯಾಶ್ಚ ಭವಂತು ಸುಖದಾಃ ಸದಾ ॥ **2.25.16** ॥ 1112

ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಪಿಶಾಚಾನಾಂ ರೌದ್ರಾಣಾಂ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಣಾಂ।
ಕ್ರವ್ಯಾದಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಮಾ ಭೂತ್ ಪುತ್ರಕ ತೇ ಭಯಂ ॥ **2.25.17** ॥ 1113

ಪ್ಲವಗಾ ವೃಶ್ಚಿಕಾ ದಂಶಾ ಮಶಕಾಶ್ಚೈವ ಕಾನನೇ।
ಸರೀಸೃಪಾಶ್ಚ ಕೀಟಾಶ್ಚ ಮಾ ಭೂವನ್ ಗಹನೇ ತವ ॥ **2.25.18** ॥ 1114

ಮಹಾದ್ವಿಪಾಶ್ಚ ಸಿಂಹಾಶ್ಚ ವ್ಯಾಘ್ರಾ ಋಕ್ಷಾಶ್ಚ ದಂಷ್ಟ್ರಿಣಃ।
ಮಹಿಷಾಃ ಶೃಂಗಿಣೋ ರೌದ್ರಾ ನ ತೇ ದ್ರುಹ್ಯಂತು ಪುತ್ರಕ ॥ **2.25.19** ॥ 1115

ನೃಮಾಂಸಭೋಜನಾ ರೌದ್ರಾ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಸರ್ವಜಾತಯಃ।
ಮಾ ಚ ತ್ವಾಂ ಹಿಂಸಿಷುಃ ಪುತ್ರ ಮಯಾ ಸಂಪೂಜಿತಾಸ್ತ್ವಿಹ ॥ **2.25.20** ॥ 1116

ಆಗಮಾಸ್ತೇ ಶಿವಾಃ ಸಂತು ಸಿಧ್ಯಂತು ಚ ಪರಾಕ್ರಮಾಃ।
ಸರ್ವಸಂಪತ್ತಯೋ ರಾಮ ಸ್ವಸ್ತಿಮಾನ್ ಗಚ್ಛ ಪುತ್ರಕ ॥ **2.25.21** ॥ 1117

ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತ್ವಂತರಿಕ್ಷೇಭ್ಯಃ ಪಾರ್ಥಿವೇಭ್ಯಃ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಸರ್ವೇಭ್ಯಶ್ಚೈವ ದೇವೇಭ್ಯೋ ಯೇ ಚ ತೇ ಪರಿಪಂಥಿನಃ ॥ **2.25.22** ॥ 1118

ಶುಕ್ರಃ ಸೋಮಶ್ಚ ಸೂರ್ಯಶ್ಚ ಧನದೋಽಥ ಯಮಸ್ತಥಾ।
ಪಾಂತು ತ್ವಾಮರ್ಚಿತಾ ರಾಮ ದಂಡಕಾರಣ್ಯವಾಸಿನಂ ॥ **2.25.23** ॥ 1119

ಅಗ್ನಿರ್ವಾಯುಸ್ತಥಾ ಧೂಮೋ ಮಂತ್ರಾಶ್ಚರ್ಷಿಮುಖಚ್ಯುತಾಃ।
ಉಪಸ್ಪರ್ಶನಕಾಲೇ ತು ಪಾಂತು ತ್ವಾಂ ರಘುನಂದನ ॥ **2.25.24** ॥ 1120

ಸರ್ವಲೋಕಪ್ರಭುರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭೂತಕರ್ತಾ ತಥರ್ಷಯಃ।
ಯೇ ಚ ಶೇಷಾಃ ಸುರಾಸ್ತೇ ತು ರಕ್ಷಂತು ವನವಾಸಿನಂ ॥ **2.25.25** ॥ 1121

ಇತಿ ಮಾಲ್ಯೈಃ ಸುರಗಣಾನ್ ಗಂಧೈಶ್ಚಾಪಿ ಯಶಸ್ವಿನೀ।
ಸ್ತುತಿಭಿಶ್ಚಾನುರೂಪಾಭಿರಾನರ್ಚಾಯತಲೋಚನಾ ॥ **2.25.26** ॥ 1122

ಜ್ವಲನಂ ಸಮುಪಾದಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಹಾವಯಾಮಾಸ ವಿಧಿನಾ ರಾಮಮಂಗಲಕಾರಣಾತ್ ॥ **2.25.27** ॥ 1123

ಘೃತಂ ಶ್ವೇತಾನಿ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಸಮಿಧಶ್ಚೈವ ಸರ್ಷಪಾನ್।
ಉಪಸಂಪಾದಯಾಮಾಸ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಪರಮಾಂಗನಾ ॥ **2.25.28** ॥ 1124

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಸ ವಿಧಿನಾ ಹುತ್ವಾ ಶಾಂತಿಮನಾಮಯಂ।
ಹುತಹವ್ಯಾವಶೇಷೇಣ ಬಾಹ್ಯಂ ಬಲಿಮಕಲ್ಪಯತ್ ॥ **2.25.29** ॥ 1125

ಮಧುದಧ್ಯಕ್ಷತಘೃತೈಃ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚ್ಯಂ ದ್ವಿಜಾಂಸ್ತತಃ।
ವಾಚಯಾಮಾಸ ರಾಮಸ್ಯ ವನೇ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನಕ್ರಿಯಾಂ ॥ **2.25.30** ॥ 1126

ತತಸ್ತಸ್ಮೈ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರಾಯ ರಾಮಮಾತಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ।
ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಪ್ರದದೌ ಕಾಮ್ಯಾಂ ರಾಘವಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.25.31** ॥ 1127

ಯನ್ಮಂಗಲಂ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷೇ ಸರ್ವದೇವನಮಸ್ಕೃತೇ।
ವೃತ್ರನಾಶೇ ಸಮಭವತ್ ತತ್ ತೇ ಭವತು ಮಂಗಲಂ ॥ **2.25.32** ॥ 1128

ಯನ್ಮಂಗಲಂ ಸುಪರ್ಣಸ್ಯ ವಿನತಾಕಲ್ಪಯತ್ ಪುರಾ।
ಅಮೃತಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾನಸ್ಯ ತತ್ ತೇ ಭವತು ಮಂಗಲಂ ॥ **2.25.33** ॥ 1129

ಅಮೃತೋತ್ಪಾದನೇ ದೈತ್ಯಾನ್ ಘ್ನತೋ ವಜ್ರಧರಸ್ಯ ಯತ್।
ಅದಿತಿರ್ಮಂಗಲಂ ಪ್ರಾದಾತ್ ತತ್ ತೇ ಭವತು ಮಂಗಲಂ ॥ **2.25.34** ॥ 1130

ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾನ್ ಪ್ರಕ್ರಮತೋ ವಿಷ್ಣೋರತುಲತೇಜಸಃ।
ಯದಾಸೀನ್ಮಂಗಲಂ ರಾಮ ತತ್ ತೇ ಭವತು ಮಂಗಲಂ ॥ **2.25.35** ॥ 1131

ಋಷಯಃ ಸಾಗರಾ ದ್ವೀಪಾ ವೇದಾ ಲೋಕಾ ದಿಶಶ್ಚ ತೇ।
ಮಂಗಲಾನಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ದಿಶಂತು ಶುಭಮಂಗಲಂ ॥ **2.25.36** ॥ 1132

ಇತಿ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಶೇಷಾಶ್ಚ ಕೃತ್ವಾ ಶಿರಸಿ ಭಾಮಿನೀ।
ಗಂಧೈಶ್ಚಾಪಿ ಸಮಾಲಭ್ಯ ರಾಮಮಾಯತಲೋಚನಾ ॥ **2.25.37** ॥ 1133

ಔಷಧೀಂ ಚ ಸುಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾಂ ವಿಶಲ್ಯಕರಣೀಂ ಶುಭಾಂ।
ಚಕಾರ ರಕ್ಷಾಂ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಮಂತ್ರೈರಭಿಜಜಾಪ ಚ ॥ **2.25.38** ॥ 1134

ಉವಾಚಾಪಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೇವ ಸಾ ದುಃಖವಶವರ್ತಿನೀ।
ವಾಙ್ಮಾತ್ರೇಣ ನ ಭಾವೇನ ವಾಚಾ ಸಂಸಜ್ಜಮಾನಯಾ ॥ **2.25.39** ॥ 1135

ಆನಮ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಚಾಘ್ರಾಯ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನೀ।
ಅವದತ್ ಪುತ್ರಮಿಷ್ಟಾರ್ಥೋ ಗಚ್ಛ ರಾಮ ಯಥಾಸುಖಂ ॥ **2.25.40** ॥ 1136

ಅರೋಗಂ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಾರ್ಥಮಯೋಧ್ಯಾಂ ಪುನರಾಗತಂ।
ಪಶ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಸುಖಂ ವತ್ಸ ಸಂಧಿತಂ ರಾಜವರ್ತ್ಮಸು ॥ **2.25.41** ॥ 1137

ಪ್ರಣಷ್ಟದುಃಖಸಂಕಲ್ಪಾ ಹರ್ಷವಿದ್ಯೋತಿತಾನನಾ।
ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾಂ ವನಾತ್ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಮಿವೋದಿತಂ ॥ **2.25.42** ॥ 1138

ಭದ್ರಾಸನಗತಂ ರಾಮ ವನವಾಸಾದಿಹಾಗತಂ।
ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚ ಪುನಸ್ತ್ವಾಂ ತು ತೀರ್ಣವಂತಂ ಪಿತುರ್ವಚಃ ॥ **2.25.43** ॥ 1139

ಮಂಗಲೈರುಪಸಂಪನ್ನೋ ವನವಾಸಾದಿಹಾಗತಃ।
ವಧ್ವಾಶ್ಚ ಮಮ ನಿತ್ಯಂ ತ್ವಂ ಕಾಮಾನ್ ಸಂವರ್ಧ ಯಾಹಿ ಭೋಃ ॥ **2.25.44** ॥ 1140

ಮಯಾರ್ಚಿತಾ ದೇವಗಣಾಃ ಶಿವಾದಯೋ
ಮಹರ್ಷಯೋ ಭೂತಗಣಾಃ ಸುರೋರಗಾಃ।
ಅಭಿಪ್ರಯಾತಸ್ಯ ವನಂ ಚಿರಾಯ ತೇ
ಹಿತಾನಿ ಕಾಂಕ್ಷಂತು ದಿಶಶ್ಚ ರಾಘವ ॥ **2.25.45** ॥ 1141

ಅತೀವ ಚಾಶ್ರುಪ್ರತಿಪೂರ್ಣಲೋಚನಾ
ಸಮಾಪ್ಯ ಚ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನಂ ಯಥಾವಿಧಿ।
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಚಾಪಿ ಚಕಾರ ರಾಘವಂ
ಪುನಃ ಪುನಶ್ಚಾಪಿ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಸಸ್ವಜೇ ॥ **2.25.46** ॥ 1142

ತಯಾ ಹಿ ದೇವ್ಯಾ ಚ ಕೃತಪ್ರದಕ್ಷಿಣೋ
ನಿಪೀಡ್ಯ ಮಾತುಶ್ಚರಣೌ ಪುನಃ ಪುನಃ।

ಜಗಾಮ ಸೀತಾನಿಲಯಂ ಮಹಾಯಶಾಃ
ಸ ರಾಘವಃ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಸ್ತಯಾ ಶ್ರಿಯಾ ॥ **2.25.47** ॥ 1143

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಡ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯೌದಾಸೀನ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೀತಯಾ ತಂ ಪ್ರತಿ ತತ್ಕಾರಣಸ್ಯ ಜಿಜ್ಞಾಸನಂ ಪಿತುರಾಜ್ಞಯಾ ವನಂ ಗಂತುಮಾತ್ಮನೋ ನಿಶ್ಚಯಂ ಬ್ರುವತಾ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಗೃಹೇಽವಸ್ಥಾತುಂ ಸೀತಾಯಾ ಬೋಧನಂ

ಅಭಿವಾದ್ಯ ತು ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ರಾಮಃ ಸಂಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ವನಂ।
ಕೃತಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನೋ ಮಾತ್ರಾ ಧರ್ಮಿಷ್ಠೇ ವರ್ತ್ಮನಿ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **2.26.1** ॥ 1144

ವಿರಾಜಯನ್ ರಾಜಸುತೋ ರಾಜಮಾರ್ಗಂ ನರೈರ್ವೃತಂ।
ಹೃದಯಾನ್ಯಾಮಮಂಥೇವ ಜನಸ್ಯ ಗುಣವತ್ತಯಾ ॥ **2.26.2** ॥ 1145

ವೈದೇಹೀ ಚಾಪಿ ತತ್ ಸರ್ವಂ ನ ಶುಶ್ರಾವ ತಪಸ್ವಿನೀ।
ತದೇವ ಹೃದಿ ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ಯೌವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ ॥ **2.26.3** ॥ 1146

ದೇವಕಾರ್ಯಂ ಸ್ಮ ಸಾ ಕೃತ್ವಾ ಕೃತಜ್ಞಾ ಹೃಷ್ಟಚೇತನಾ।
ಅಭಿಜ್ಞಾ ರಾಜಧರ್ಮಾಣಾಂ ರಾಜಪುತ್ರೀ ಪ್ರತೀಕ್ಷತಿ ॥ **2.26.4** ॥ 1147

ಪ್ರವಿವೇಶಾಥ ರಾಮಸ್ತು ಸ್ವವೇಶ್ಮ ಸುವಿಭೂಷಿತಂ।
ಪ್ರಹೃಷ್ಟಜನಸಂಪೂರ್ಣಂ ಹ್ರಿಯಾ ಕಿಂಚಿದವಾಙ್ಮುಖಃ ॥ **2.26.5** ॥ 1148

ಅಥ ಸೀತಾ ಸಮುತ್ಪತ್ಯ ವೇಪಮಾನಾ ಚ ತಂ ಪತಿಂ।
ಅಪಶ್ಯಚ್ಛೋಕಸಂತಪ್ತಂ ಚಿಂತಾವ್ಯಾಕುಲಿತೇಂದ್ರಿಯಂ ॥ **2.26.6** ॥ 1149

ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನ ಶಶಾಕ ಮನೋಗತಂ।
ತಂ ಶೋಕಂ ರಾಘವಃ ಸೋಢುಂ ತತೋ ವಿವೃತತಾಂ ಗತಃ ॥ **2.26.7** ॥ 1150

ವಿವರ್ಣವದನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ಪ್ರಸ್ವಿನ್ನಮಮರ್ಷಣಂ।
ಆಹ ದುಃಖಾಭಿಸಂತಪ್ತಾ ಕಿಮಿದಾನೀಮಿದಂ ಪ್ರಭೋ ॥ **2.26.8** ॥ 1151

ಅದ್ಯ ಬಾರ್ಹಸ್ಪತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಯುಕ್ತಃ ಪುಷ್ಯೇಣ ರಾಘವ।
ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೈಃ ಕೇನ ತ್ವಮಸಿ ದುರ್ಮನಾಃ ॥ **2.26.9** ॥ 1152

ನ ತೇ ಶತಶಲಾಕೇನ ಜಲಫೇನನಿಭೇನ ಚ।
ಆವೃತಂ ವದನಂ ವಲ್ಗು ಚ್ಛತ್ರೇಣಾಭಿವಿರಾಜತೇ ॥ **2.26.10** ॥ 1153

ವ್ಯಜನಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಮುಖ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಶತಪತ್ರನಿಭೇಕ್ಷಣಂ।
ಚಂದ್ರಹಂಸಪ್ರಕಾಶಾಭ್ಯಾಂ ವೀಜ್ಯತೇ ನ ತವಾನನಂ ॥ **2.26.11** ॥ 1154

ವಾಗ್ಮಿನೋ ವಂದಿನಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಸ್ತ್ವಾಂ ನರರ್ಷಭ।
ಸ್ತುವಂತೋ ನಾದ್ಯ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಮಂಗಲೈಃ ಸೂತಮಾಗಧಾಃ ॥ **2.26.12** ॥ 1155

ನ ತೇ ಕ್ಷೌದ್ರಂ ಚ ದಧಿ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದಪಾರಗಾಃ।
ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತಸ್ಯ ದದತಿ ಸ್ಮ ವಿಧಾನತಃ ॥ **2.26.13** ॥ 1156

ನ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಕೃತಯಃ ಸರ್ವಾಃ ಶ್ರೇಣೀಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ಭೂಷಿತಾಃ।
ಅನುವ್ರಜಿತುಮಿಚ್ಛಂತಿ ಪೌರಜಾನಪದಾಸ್ತಥಾ ॥ **2.26.14** ॥ 1157

ಚತುರ್ಭಿರ್ವೇಗಸಂಪನ್ನೈರ್ಹಯೈಃ ಕಾಂಚನಭೂಷಣೈಃ।
ಮುಖ್ಯಃ ಪುಷ್ಪರಥೋ ಯುಕ್ತಃ ಕಿಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ ತೇಽಗ್ರತಃ ॥ **2.26.15** ॥ 1158

ನ ಹಸ್ತೀ ಚಾಗ್ರತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಪೂಜಿತಃ।
ಪ್ರಯಾಣೇ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ವೀರ ಕೃಷ್ಣಮೇಘಗಿರಿಪ್ರಭಃ ॥ **2.26.16** ॥ 1159

ನ ಚ ಕಾಂಚನಚಿತ್ರಂ ತೇ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನ।
ಭದ್ರಾಸನಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಯಾಂತಂ ವೀರ ಪುರಃಸರಂ ॥ **2.26.17** ॥ 1160

ಅಭಿಷೇಕೋ ಯದಾ ಸಜ್ಜಃ ಕಿಮಿದಾನೀಮಿದಂ ತವ।
ಅಪೂರ್ವೋ ಮುಖವರ್ಣಶ್ಚ ನ ಪ್ರಹರ್ಷಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ॥ **2.26.18** ॥ 1161

ಇತೀವ ವಿಲಪಂತೀಂ ತಾಂ ಪ್ರೋವಾಚ ರಘುನಂದನಃ।
ಸೀತೇ ತತ್ರ ಭವಾಂಸ್ತಾತಃ ಪ್ರವ್ರಾಜಯತಿ ಮಾಂ ವನಂ ॥ **2.26.19** ॥ 1162

ಕುಲೇ ಮಹತಿ ಸಂಭೂತೇ ಧರ್ಮಜ್ಞೇ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ।
ಶೃಣು ಜಾನಕಿ ಯೇನೇದಂ ಕ್ರಮೇಣಾದ್ಯಾಗತಂ ಮಮ ॥ **2.26.20** ॥ 1163

ರಾಜ್ಞಾ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞೇನ ಪಿತ್ರಾ ದಶರಥೇನ ವೈ।
ಕೈಕೇಯ್ಯೈ ಮಮ ಮಾತ್ರೇ ತು ಪುರಾ ದತ್ತೌ ಮಹಾವರೌ ॥ **2.26.21** ॥ 1164

ತಯಾದ್ಯ ಮಮ ಸಜ್ಜೇಽಸ್ಮಿನ್ನಭಿಷೇಕೇ ನೃಪೋದ್ಯತೇ।
ಪ್ರಚೋದಿತಃ ಸ ಸಮಯೋ ಧರ್ಮೇಣ ಪ್ರತಿನಿರ್ಜಿತಃ ॥ **2.26.22** ॥ 1165

ಚತುರ್ದಶ ಹಿ ವರ್ಷಾಣಿ ವಸ್ತವ್ಯಂ ದಂಡಕೇ ಮಯಾ।
ಪಿತ್ರಾ ಮೇ ಭರತಶ್ಚಾಪಿ ಯೌವರಾಜ್ಯೇ ನಿಯೋಜಿತಃ ॥ **2.26.23** ॥ 1166

ಸೋಽಹಂ ತ್ವಾಮಾಗತೋ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ವಿಜನಂ ವನಂ।
ಭರತಸ್ಯ ಸಮೀಪೇ ತೇ ನಾಹಂ ಕಥ್ಯಃ ಕದಾಚನ ॥ **2.26.24** ॥ 1167

ಋದ್ಧಿಯುಕ್ತಾ ಹಿ ಪುರುಷಾ ನ ಸಹಂತೇ ಪರಸ್ತವಂ।
ತಸ್ಮಾನ್ನ ತೇ ಗುಣಾಃ ಕಥ್ಯಾ ಭರತಸ್ಯಾಗ್ರತೋ ಮಮ ॥ **2.26.25** ॥ 1168

ಅಹಂ ತೇ ನಾನುವಕ್ತವ್ಯೋ ವಿಶೇಷೇಣ ಕದಾಚನ।
ಅನುಕೂಲತಯಾ ಶಕ್ಯಂ ಸಮೀಪೇ ತಸ್ಯ ವರ್ತಿತುಂ ॥ **2.26.26** ॥ 1169

ತಸ್ಮೈ ದತ್ತಂ ನೃಪತಿನಾ ಯೌವರಾಜ್ಯಂ ಸನಾತನಂ।
ಸ ಪ್ರಸಾದ್ಯಸ್ತ್ವಯಾ ಸೀತೇ ನೃಪತಿಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **2.26.27** ॥ 1170

ಅಹಂ ಚಾಪಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ತಾಂ ಗುರೋಃ ಸಮನುಪಾಲಯನ್।
ವನಮದ್ಯೈವ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಸ್ಥಿರೀಭವ ಮನಸ್ವಿನಿ ॥ **2.26.28** ॥ 1171

ಯಾತೇ ಚ ಮಯಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ವನಂ ಮುನಿನಿಷೇವಿತಂ।
ವ್ರತೋಪವಾಸಪರಯಾ ಭವಿತವ್ಯಂ ತ್ವಯಾನಘೇ ॥ **2.26.29** ॥ 1172

ಕಲ್ಯಮುತ್ಥಾಯ ದೇವಾನಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಪೂಜಾಂ ಯಥಾವಿಧಿ।
ವಂದಿತವ್ಯೋ ದಶರಥಃ ಪಿತಾ ಮಮ ಜನೇಶ್ವರಃ॥ **2.26.30**॥ 1173

ಮಾತಾ ಚ ಮಮ ಕೌಸಲ್ಯಾ ವೃದ್ಧಾ ಸಂತಾಪಕರ್ಶಿತಾ।
ಧರ್ಮಮೇವಾಗ್ರತಃ ಕೃತ್ವಾ ತ್ವತ್ತಃ ಸಮ್ಮಾನಮರ್ಹತಿ॥ **2.26.31**॥ 1174

ವಂದಿತವ್ಯಾಶ್ಚ ತೇ ನಿತ್ಯಂ ಯಾಃ ಶೇಷಾ ಮಮ ಮಾತರಃ।
ಸ್ನೇಹಪ್ರಣಯಸಂಭೋಗೈಃ ಸಮಾ ಹಿ ಮಮ ಮಾತರಃ॥ **2.26.32**॥ 1175

ಭ್ರಾತೃಪುತ್ರಸಮೌ ಚಾಪಿ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯೌ ಚ ವಿಶೇಷತಃ।
ತ್ವಯಾ ಭರತಶತ್ರುಘ್ನೌ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರಿಯತರೌ ಮಮ॥ **2.26.33**॥ 1176

ವಿಪ್ರಿಯಂ ಚ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಭರತಸ್ಯ ಕದಾಚನ।
ಸ ಹಿ ರಾಜಾ ಚ ವೈದೇಹಿ ದೇಶಸ್ಯ ಚ ಕುಲಸ್ಯ ಚ॥ **2.26.34**॥ 1177

ಆರಾಧಿತಾ ಹಿ ಶೀಲೇನ ಪ್ರಯತ್ನೈಶ್ಚೋಪಸೇವಿತಾಃ।
ರಾಜಾನಃ ಸಂಪ್ರಸೀದಂತಿ ಪ್ರಕುಪ್ಯಂತಿ ವಿಪರ್ಯಯೇ॥ **2.26.35**॥ 1178

ಔರಸ್ಯಾನಪಿ ಪುತ್ರಾನ್ ಹಿ ತ್ಯಜಂತ್ಯಹಿತಕಾರಿಣಃ।
ಸಮರ್ಥಾನ್ ಸಂಪ್ರಗೃಹ್ಣಂತಿ ಜನಾನಪಿ ನರಾಧಿಪಾಃ॥ **2.26.36**॥ 1179

ಸಾ ತ್ವಂ ವಸೇಹ ಕಲ್ಯಾಣಿ ರಾಜ್ಞಃ ಸಮನುವರ್ತಿನೀ।
ಭರತಸ್ಯ ರತಾ ಧರ್ಮೇ ಸತ್ಯವ್ರತಪರಾಯಣಾ॥ **2.26.37**॥ 1180

ಅಹಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹಾವನಂ ಪ್ರಿಯೇ
ತ್ವಯಾ ಹಿ ವಸ್ತವ್ಯಮಿಹೈವ ಭಾಮಿನಿ।
ಯಥಾ ವ್ಯಲೀಕಂ ಕುರುಷೇ ನ ಕಸ್ಯಚಿತ್
ತಥಾ ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಮಿದಂ ವಚೋ ಮಮ॥ **2.26.38**॥ 1181

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷಡ್ವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಆತ್ಮಾನಮಪಿ ಸಹೈವ ನೇತುಂ ಸೀತಾಯಾಃ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ

ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ವೈದೇಹೀ ಪ್ರಿಯಾರ್ಹಾ ಪ್ರಿಯವಾದಿನೀ।
ಪ್ರಣಯಾದೇವ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾ ಭರ್ತಾರಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.27.1** ॥ 1182

ಕಿಮಿದಂ ಭಾಷಸೇ ರಾಮ ವಾಕ್ಯಂ ಲಘುತಯಾ ಧ್ರುವಂ।
ತ್ವಯಾ ಯದಪಹಾಸ್ಯಂ ಮೇ ಶ್ರುತ್ವಾ ನರವರೋತ್ತಮ ॥ **2.27.2** ॥ 1183

ವೀರಾಣಾಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಣಾಂ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವಿದುಷಾಂ ನೃಪ।
ಅನರ್ಹಮಯಶಸ್ಯಂ ಚ ನ ಶ್ರೋತವ್ಯಂ ತ್ವಯೇರಿತಂ ॥ **2.27.3** ॥ 1184

ಆರ್ಯಪುತ್ರ ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಭ್ರಾತಾ ಪುತ್ರಸ್ತಥಾ ಸ್ನುಷಾ।
ಸ್ವಾನಿ ಪುಣ್ಯಾನಿ ಭುಂಜಾನಾಃ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ಭಾಗ್ಯಮುಪಾಸತೇ ॥ **2.27.4** ॥ 1185

ಭರ್ತುರ್ಭಾಗ್ಯಂ ತು ನಾರ್ಯೇಕಾ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಪುರುಷರ್ಷಭ।
ಅತಶ್ಚೈವಾಹಮಾದಿಷ್ಟಾ ವನೇ ವಸ್ತವ್ಯಮಿತ್ಯಪಿ ॥ **2.27.5** ॥ 1186

ನ ಪಿತಾ ನಾತ್ಮಜೋ ವಾತ್ಮಾ ನ ಮಾತಾ ನ ಸಖೀಜನಃ।
ಇಹ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚ ನಾರೀಣಾಂ ಪತಿರೇಕೋ ಗತಿಃ ಸದಾ ॥ **2.27.6** ॥ 1187

ಯದಿ ತ್ವಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ದುರ್ಗಂ ವನಮದ್ಯೈವ ರಾಘವ।
ಅಗ್ರತಸ್ತೇ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಮೃದ್ನಂತೀ ಕುಶಕಂಟಕಾನ್ ॥ **2.27.7** ॥ 1188

ಈರ್ಷ್ಯಾಂ ರೋಷಂ ಬಹಿಷ್ಕೃತ್ಯ ಭುಕ್ತಶೇಷಮಿವೋದಕಂ।
ನಯ ಮಾಂ ವೀರ ವಿಸ್ರಬ್ಧಃ ಪಾಪಂ ಮಯಿ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **2.27.8** ॥ 1189

ಪ್ರಾಸಾದಾಗ್ರೇ ವಿಮಾನೈರ್ವಾ ವೈಹಾಯಸಗತೇನ ವಾ।
ಸರ್ವಾವಸ್ಥಾಗತಾ ಭರ್ತುಃ ಪಾದಚ್ಛಾಯಾ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ॥ **2.27.9** ॥ 1190

ಅನುಶಿಷ್ಟಾಸ್ಮಿ ಮಾತ್ರಾ ಚ ಪಿತ್ರಾ ಚ ವಿವಿಧಾಶ್ರಯಂ।
ನಾಸ್ಮಿ ಸಂಪ್ರತಿ ವಕ್ತವ್ಯಾ ವರ್ತಿತವ್ಯಂ ಯಥಾ ಮಯಾ ॥ **2.27.10** ॥ 1191

ಅಹಂ ದುರ್ಗಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ವನಂ ಪುರುಷವರ್ಜಿತಂ।
ನಾನಾಮೃಗಗಣಾಕೀರ್ಣಂ ಶಾರ್ದೂಲಗಣಸೇವಿತಂ ॥ **2.27.11** ॥ 1192

ಸುಖಂ ವನೇ ನಿವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಯಥೈವ ಭವನೇ ಪಿತುಃ।
ಅಚಿಂತಯಂತೀ ತ್ರೀನ್ ಲೋಕಾಂಶ್ಚಿಂತಯಂತೀ ಪತಿವ್ರತಂ ॥ **2.27.12** ॥ 1193

ಶುಶ್ರೂಷಮಾಣಾ ತೇ ನಿತ್ಯಂ ನಿಯತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೀ।
ಸಹ ರಂಸ್ಯೇ ತ್ವಯಾ ವೀರ ವನೇಷು ಮಧುಗಂಧಿಷು ॥ **2.27.13** ॥ 1194

ತ್ವಂ ಹಿ ಕರ್ತುಂ ವನೇ ಶಕ್ತೋ ರಾಮ ಸಂಪರಿಪಾಲನಂ।
ಅನ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಜನಸ್ಯೇಹ ಕಿಂ ಪುನರ್ಮಮ ಮಾನದ ॥ **2.27.14** ॥ 1195

ಸಾಹಂ ತ್ವಯಾ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ವನಮದ್ಯ ನ ಸಂಶಯಃ।
ನಾಹಂ ಶಕ್ಯಾ ಮಹಾಭಾಗ ನಿವರ್ತಯಿತುಮುದ್ಯತಾ ॥ **2.27.15** ॥ 1196

ಫಲಮೂಲಾಶನಾ ನಿತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಸಂಶಯಃ।
ನ ತೇ ದುಃಖಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ನಿವಸಂತೀ ತ್ವಯಾ ಸದಾ ॥ **2.27.16** ॥ 1197

ಅಗ್ರತಸ್ತೇ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೋಕ್ಷ್ಯೇ ಭುಕ್ತವತಿ ತ್ವಯಿ।
ಇಚ್ಛಾಮಿ ಪರತಃ ಶೈಲಾನ್ ಪಲ್ವಲಾನಿ ಸರಾಂಸಿ ಚ ॥ **2.27.17** ॥ 1198

ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸರ್ವತ್ರ ನಿರ್ಭೀತಾ ತ್ವಯಾ ನಾಥೇನ ಧೀಮತಾ।
ಹಂಸಕಾರಂಡವಾಕೀರ್ಣಾಃ ಪದ್ಮಿನೀಃ ಸಾಧುಪುಷ್ಪಿತಾಃ ॥ **2.27.18** ॥ 1199

ಇಚ್ಛೇಯಂ ಸುಖಿನೀ ದ್ರಷ್ಟುಂ ತ್ವಯಾ ವೀರೇಣ ಸಂಗತಾ।
ಅಭಿಷೇಕಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತಾಸು ನಿತ್ಯಮನುವ್ರತಾ ॥ **2.27.19** ॥ 1200

ಸಹ ತ್ವಯಾ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ ರಂಸ್ಯೇ ಪರಮನಂದಿನೀ।
ಏವಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಂ ವಾಪಿ ತ್ವಯಾ ಸಹ ॥ **2.27.20** ॥ 1201

ವ್ಯತಿಕ್ರಮಂ ನ ವೇತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಸ್ವರ್ಗೋಽಪಿ ಹಿ ನ ಮೇ ಮತಃ।
ಸ್ವರ್ಗೇಽಪಿ ಚ ವಿನಾ ವಾಸೋ ಭವಿತಾ ಯದಿ ರಾಘವ।
ತ್ವಯಾ ವಿನಾ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ನಾಹಂ ತದಪಿ ರೋಚಯೇ ॥ **2.27.21** ॥ 1202

ಅಹಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ವನಂ ಸುದುರ್ಗಮಂ
ಮೃಗಾಯುತಂ ವಾನರವಾರಣೈರ್ಯುತಂ।
ವನೇ ನಿವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಪಿತುರ್ಗೃಹೇ
ತವೈವ ಪಾದಾವುಪಗೃಹ್ಯ ಸಮ್ಮತಾ ॥ **2.27.22** ॥ 1203

ಅನನ್ಯಭಾವಾಮನುರಕ್ತಚೇತಸಂ
ತ್ವಯಾ ವಿಯುಕ್ತಾಂ ಮರಣಾಯ ನಿಶ್ಚಿತಾಂ।
ನಯಸ್ವ ಮಾಂ ಸಾಧು ಕುರುಷ್ವ ಯಾಚನಾಂ
ನಾತೋ ಮಯಾ ತೇ ಗುರುತಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.27.23** ॥ 1204

ತಥಾ ಬ್ರುವಾಣಾಮಪಿ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಾಂ
ನ ಚ ಸ್ಮ ಸೀತಾಂ ನೃವರೋ ನಿನೀಷತಿ।
ಉವಾಚ ಚೈನಾಂ ಬಹು ಸನ್ನಿವರ್ತನೇ
ವನೇ ನಿವಾಸಸ್ಯ ಚ ದುಃಖಿತಾಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.27.24** ॥ 1205

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವನವಾಸೇ ಕ್ಲೇಶಂ ವರ್ಣಯತಾ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸೀತಾಯಾಸ್ತತ್ರ ಗಮನಾನ್ನಿವಾರಣಂ

ಸ ಏವಂ ಬ್ರುವತೀಂ ಸೀತಾಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಃ।
ನ ನೇತುಂ ಕುರುತೇ ಬುದ್ಧಿಂ ವನೇ ದುಃಖಾನಿ ಚಿಂತಯನ್ ॥ **2.28.1** ॥ 1206

ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ ತತಸ್ತಾಂ ತು ಬಾಷ್ಪದೂಷಿತಲೋಚನಾಂ।
ನಿವರ್ತನಾರ್ಥೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಾಕ್ಯಮೇತದುವಾಚ ಹ ॥ **2.28.2** ॥ 1207

ಸೀತೇ ಮಹಾಕುಲೀನಾಸಿ ಧರ್ಮೇ ಚ ನಿರತಾ ಸದಾ।
ಇಹಾಚರಸ್ವ ಧರ್ಮಂ ತ್ವಂ ಯಥಾ ಮೇ ಮನಸಃ ಸುಖಂ ॥ **2.28.3** ॥ 1208

ಸೀತೇ ಯಥಾ ತ್ವಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಕಾರ್ಯಂ ತ್ವಯಾಬಲೇ।
ವನೇ ದೋಷಾ ಹಿ ಬಹವೋ ವಸತಸ್ತಾನ್ ನಿಬೋಧ ಮೇ ॥ **2.28.4** ॥ 1209

ಸೀತೇ ವಿಮುಚ್ಯತಾಮೇಷಾ ವನವಾಸಕೃತಾ ಮತಿಃ।
ಬಹುದೋಷಂ ಹಿ ಕಾಂತಾರಂ ವನಮಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥ **2.28.5** ॥ 1210

ಹಿತಬುದ್ಧ್ಯಾ ಖಲು ವಚೋ ಮಯೈತದಭಿಧೀಯತೇ।
ಸದಾ ಸುಖಂ ನ ಜಾನಾಮಿ ದುಃಖಮೇವ ಸದಾ ವನಂ ॥ **2.28.6** ॥ 1211

ಗಿರಿನಿರ್ಝರಸಂಭೂತಾ ಗಿರಿನಿರ್ದರಿವಾಸಿನಾಂ।
ಸಿಂಹಾನಾಂ ನಿನದಾ ದುಃಖಾಃ ಶ್ರೋತುಂ ದುಃಖಮತೋ ವನಂ ॥ **2.28.7** ॥ 1212

ಕ್ರೀಡಮಾನಾಶ್ಚ ವಿಸ್ರಬ್ಧಾ ಮತ್ತಾಃ ಶೂನ್ಯೇ ತಥಾ ಮೃಗಾಃ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮಭಿವರ್ತಂತೇ ಸೀತೇ ದುಃಖಮತೋ ವನಂ ॥ **2.28.8** ॥ 1213

ಸಗ್ರಾಹಾಃ ಸರಿತಶ್ಚೈವ ಪಂಕವತ್ಯಸ್ತು ದುಸ್ತರಾಃ।
ಮತ್ತೈರಪಿ ಗಜೈರ್ನಿತ್ಯಮತೋ ದುಃಖತರಂ ವನಂ ॥ **2.28.9** ॥ 1214

ಲತಾಕಂಟಕಸಂಕೀರ್ಣಾಃ ಕೃಕವಾಕೂಪನಾದಿತಾಃ।
ನಿರಪಾಶ್ಚ ಸುದುಃಖಾಶ್ಚ ಮಾರ್ಗಾ ದುಃಖಮತೋ ವನಂ ॥ **2.28.10** ॥ 1215

ಸುಪ್ಯತೇ ಪರ್ಣಶಯ್ಯಾಸು ಸ್ವಯಂಭಗ್ನಾಸು ಭೂತಲೇ।
ರಾತ್ರಿಷು ಶ್ರಮಖಿನ್ನೇನ ತಸ್ಮಾದ್ ದುಃಖಮತೋ ವನಂ ॥ **2.28.11** ॥ 1216

ಅಹೋರಾತ್ರಂ ಚ ಸಂತೋಷಃ ಕರ್ತವ್ಯೋ ನಿಯತಾತ್ಮನಾ।
ಫಲೈರ್ವೃಕ್ಷಾವಪತಿತೈಃ ಸೀತೇ ದುಃಖಮತೋ ವನಂ ॥ **2.28.12** ॥ 1217

ಉಪವಾಸಶ್ಚ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಯಥಾ ಪ್ರಾಣೇನ ಮೈಥಿಲಿ।
ಜಟಾಭಾರಶ್ಚ ಕರ್ತವ್ಯೋ ವಲ್ಕಲಾಂಬರಧಾರಣಂ ॥ **2.28.13** ॥ 1218

ದೇವತಾನಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಂ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ।
ಪ್ರಾಪ್ತಾನಾಮತಿಥೀನಾಂ ಚ ನಿತ್ಯಶಃ ಪ್ರತಿಪೂಜನಂ ॥ **2.28.14** ॥ 1219

ಕಾರ್ಯಸ್ತ್ರಿರಭಿಷೇಕಶ್ಚ ಕಾಲೇ ಕಾಲೇ ಚ ನಿತ್ಯಶಃ।
ಚರತಾಂ ನಿಯಮೇನೈವ ತಸ್ಮಾದ್ ದುಃಖತರಂ ವನಂ ॥ **2.28.15** ॥ 1220

ಉಪಹಾರಶ್ಚ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಕುಸುಮೈಃ ಸ್ವಯಮಾಹೃತೈಃ।
ಆರ್ಷೇಣ ವಿಧಿನಾ ವೇದ್ಯಾಂ ಸೀತೇ ದುಃಖಮತೋ ವನಂ ॥ **2.28.16** ॥ 1221

ಯಥಾಲಬ್ಧೇನ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಸಂತೋಷಸ್ತೇನ ಮೈಥಿಲಿ।
ಯತಾಹಾರೈರ್ವನಚರೈಃ ಸೀತೇ ದುಃಖಮತೋ ವನಂ ॥ **2.28.17** ॥ 1222

ಅತೀವ ವಾತಸ್ತಿಮಿರಂ ಬುಭುಕ್ಷಾ ಚಾತಿ ನಿತ್ಯಶಃ।
ಭಯಾನಿ ಚ ಮಹಾಂತ್ಯತ್ರ ತತೋ ದುಃಖತರಂ ವನಂ ॥ **2.28.18** ॥ 1223

ಸರೀಸೃಪಾಶ್ಚ ಬಹವೋ ಬಹುರೂಪಾಶ್ಚ ಭಾಮಿನಿ।
ಚರಂತಿ ಪಥಿ ತೇ ದರ್ಪಾತ್ ತತೋ ದುಃಖತರಂ ವನಂ ॥ **2.28.19** ॥ 1224

ನದೀನಿಲಯನಾಃ ಸರ್ಪಾ ನದೀಕುಟಿಲಗಾಮಿನಃ।
ತಿಷ್ಠಂತ್ಯಾವೃತ್ಯ ಪಂಥಾನಮತೋ ದುಃಖತರಂ ವನಂ ॥ **2.28.20** ॥ 1225

ಪತಂಗಾ ವೃಶ್ಚಿಕಾಃ ಕೀಟಾ ದಂಶಾಶ್ಚ ಮಶಕೈಃ ಸಹ।
ಬಾಧಂತೇ ನಿತ್ಯಮಬಲೇ ಸರ್ವಂ ದುಃಖಮತೋ ವನಂ ॥ **2.28.21** ॥ 1226

ದ್ರುಮಾಃ ಕಂಟಕಿನಶ್ಚೈವ ಕುಶಾಃ ಕಾಶಾಶ್ಚ ಭಾಮಿನಿ।
ವನೇ ವ್ಯಾಕುಲಶಾಖಾಗ್ರಾಸ್ತೇನ ದುಃಖಮತೋ ವನಂ ॥ **2.28.22** ॥ 1227

ಕಾಯಕ್ಲೇಶಾಶ್ಚ ಬಹವೋ ಭಯಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ಅರಣ್ಯವಾಸೇ ವಸತೋ ದುಃಖಮೇವ ಸದಾ ವನಂ ॥ **2.28.23** ॥ 1228

ಕ್ರೋಧಲೋಭೌ ವಿಮೋಕ್ತವ್ಯೌ ಕರ್ತವ್ಯಾ ತಪಸೇ ಮತಿಃ।
ನ ಭೇತವ್ಯಂ ಚ ಭೇತವ್ಯೇ ದುಃಖಂ ನಿತ್ಯಮತೋ ವನಂ ॥ **2.28.24** ॥ 1229

ತದಲಂ ತೇ ವನಂ ಗತ್ವಾ ಕ್ಷೇಮಂ ನಹಿ ವನಂ ತವ।
ವಿಮೃಶನ್ನಿವ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಬಹುದೋಷಕರಂ ವನಂ ॥ **2.28.25** ॥ 1230

ವನಂ ತು ನೇತುಂ ನ ಕೃತಾ ಮತಿರ್ಯದಾ
ಬಭೂವ ರಾಮೇಣ ತದಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ನ ತಸ್ಯ ಸೀತಾ ವಚನಂ ಚಕಾರ ತಂ
ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ ರಾಮಮಿದಂ ಸುದುಃಖಿತಾ ॥ **2.28.26** ॥ 1231

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸೀತಯಾ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ತೇನ ಸಹಾತ್ಮನೋ ವನಗಮನೌಚಿತ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದನಂ

ಏತತ್ ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸೀತಾ ರಾಮಸ್ಯ ದುಃಖಿತಾ।
ಪ್ರಸಕ್ತಾಶ್ರುಮುಖೀ ಮಂದಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.29.1** ॥ 1232

ಯೇ ತ್ವಯಾ ಕೀರ್ತಿತಾ ದೋಷಾ ವನೇ ವಸ್ತವ್ಯತಾಂ ಪ್ರತಿ।
ಗುಣಾನಿತ್ಯೇವ ತಾನ್ ವಿದ್ಧಿ ತವ ಸ್ನೇಹಪುರಸ್ಕೃತಾ ॥ **2.29.2** ॥ 1233

ಮೃಗಾಃ ಸಿಂಹಾ ಗಜಾಶ್ಚೈವ ಶಾರ್ದೂಲಾಃ ಶರಭಾಸ್ತಥಾ।
ಚಮರಾಃ ಸೃಮರಾಶ್ಚೈವ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ವನಚಾರಿಣಃ ॥ **2.29.3** ॥ 1234

ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವರೂಪತ್ವಾತ್ ಸರ್ವೇ ತೇ ತವ ರಾಘವ।
ರೂಪಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಪಸರ್ಪೇಯುಸ್ತವ ಸರ್ವೇ ಹಿ ಬಿಭ್ಯತಿ ॥ **2.29.4** ॥ 1235

ತ್ವಯಾ ಚ ಸಹ ಗಂತವ್ಯಂ ಮಯಾ ಗುರುಜನಾಜ್ಞಯಾ।
ತ್ವದ್ವಿಯೋಗೇನ ಮೇ ರಾಮ ತ್ಯಕ್ತವ್ಯಮಿಹ ಜೀವಿತಂ ॥ **2.29.5** ॥ 1236

ನಹಿ ಮಾಂ ತ್ವತ್ಸಮೀಪಸ್ಥಾಮಪಿ ಶಕ್ರೋಽಪಿ ರಾಘವ।
ಸುರಾಣಾಮೀಶ್ವರಃ ಶಕ್ತಃ ಪ್ರಧರ್ಷಯಿತುಮೋಜಸಾ ॥ **2.29.6** ॥ 1237

ಪತಿಹೀನಾ ತು ಯಾ ನಾರೀ ನ ಸಾ ಶಕ್ಷ್ಯತಿ ಜೀವಿತುಂ।
ಕಾಮಮೇವಂವಿಧಂ ರಾಮ ತ್ವಯಾ ಮಮ ನಿದರ್ಶಿತಂ ॥ **2.29.7** ॥ 1238

ಅಥಾಪಿ ಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಮಯಾ ಶ್ರುತಂ।
ಪುರಾ ಪಿತೃಗೃಹೇ ಸತ್ಯಂ ವಸ್ತವ್ಯಂ ಕಿಲ ಮೇ ವನೇ ॥ **2.29.8** ॥ 1239

ಲಕ್ಷಣಿಭ್ಯೋ ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯಃ ಶ್ರುತ್ವಾಹಂ ವಚನಂ ಗೃಹೇ।
ವನವಾಸಕೃತೋತ್ಸಾಹಾ ನಿತ್ಯಮೇವ ಮಹಾಬಲ ॥ **2.29.9** ॥ 1240

ಆದೇಶೋ ವನವಾಸಸ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯಃ ಸ ಮಯಾ ಕಿಲ।
ಸಾ ತ್ವಯಾ ಸಹ ಭರ್ತ್ಯಾಹಂ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಿಯ ನಾನ್ಯಥಾ ॥ **2.29.10** ॥ 1241

ಕೃತಾದೇಶಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಯಾ ಸಹ।
ಕಾಲಶ್ಚಾಯಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನಃ ಸತ್ಯವಾನ್ ಭವತು ದ್ವಿಜಃ ॥ **2.29.11** ॥ 1242

ವನವಾಸೇ ಹಿ ಜಾನಾಮಿ ದುಃಖಾನಿ ಬಹುಧಾ ಕಿಲ।
ಪ್ರಾಪ್ಯಂತೇ ನಿಯತಂ ವೀರ ಪುರುಷೈರಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ ॥ **2.29.12** ॥ 1243

ಕನ್ಯಯಾ ಚ ಪಿತುರ್ಗೇಹೇ ವನವಾಸಃ ಶ್ರುತೋ ಮಯಾ।
ಭಿಕ್ಷಿಣ್ಯಾಃ ಶಮವೃತ್ತಾಯಾ ಮಮ ಮಾತುರಿಹಾಗ್ರತಃ ॥ **2.29.13** ॥ 1244

ಪ್ರಸಾದಿತಶ್ಚ ವೈ ಪೂರ್ವಂ ತ್ವಂ ಮೇ ಬಹುತಿಥಂ ಪ್ರಭೋ।
ಗಮನಂ ವನವಾಸಸ್ಯ ಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ಹಿ ಸಹ ತ್ವಯಾ ॥ **2.29.14** ॥ 1245

ಕೃತಕ್ಷಣಾಹಂ ಭದ್ರಂ ತೇ ಗಮನಂ ಪ್ರತಿ ರಾಘವ।
ವನವಾಸಸ್ಯ ಶೂರಸ್ಯ ಮಮ ಚರ್ಯಾ ಹಿ ರೋಚತೇ ॥ **2.29.15** ॥ 1246

ಶುದ್ಧಾತ್ಮನ್ ಪ್ರೇಮಭಾವಾದ್ಧಿ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿಕಲ್ಮಷಾ।
ಭರ್ತಾರಮನುಗಚ್ಛಂತೀ ಭರ್ತಾ ಹಿ ಪರದೈವತಂ ॥ **2.29.16** ॥ 1247

ಪ್ರೇತ್ಯಭಾವೇ ಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಃ ಸಂಗಮೋ ಮೇ ಸದಾ ತ್ವಯಾ।
ಶ್ರುತಿರ್ಹಿ ಶ್ರೂಯತೇ ಪುಣ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಯಶಸ್ವಿನಾಂ ॥ **2.29.17** ॥ 1248

ಇಹಲೋಕೇ ಚ ಪಿತೃಭಿರ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀ ಯಸ್ಯ ಮಹಾಬಲ।
ಅದ್ಧಿರ್ದತ್ತಾ ಸ್ವಧರ್ಮೇಣ ಪ್ರೇತ್ಯಭಾವೇಽಪಿ ತಸ್ಯ ಸಾ ॥ **2.29.18** ॥ 1249

ಏವಮಸ್ಮಾತ್ ಸ್ವಕಾಂ ನಾರೀಂ ಸುವೃತ್ತಾಂ ಹಿ ಪತಿವ್ರತಾಂ।
ನಾಭಿರೋಚಯಸೇ ನೇತುಂ ತ್ವಂ ಮಾಂ ಕೇನೇಹ ಹೇತುನಾ ॥ **2.29.19** ॥ 1250

ಭಕ್ತಾಂ ಪತಿವ್ರತಾಂ ದೀನಾಂ ಮಾಂ ಸಮಾಂ ಸುಖದುಃಖಯೋಃ।
ನೇತುಮರ್ಹಸಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಸಮಾನಸುಖದುಃಖಿನೀಂ ॥ **2.29.20** ॥ 1251

ಯದಿ ಮಾಂ ದುಃಖಿತಾಮೇವಂ ವನಂ ನೇತುಂ ನ ಚೇಚ್ಛಸಿ।
ವಿಷಮಗ್ನಿಂ ಜಲಂ ವಾಹಮಾಸ್ಥಾಸ್ಯೇ ಮೃತ್ಯುಕಾರಣಾತ್ ॥ **2.29.21** ॥ 1252

ಏವಂ ಬಹುವಿಧಂ ತಂ ಸಾ ಯಾಚತೇ ಗಮನಂ ಪ್ರತಿ।
ನಾನುಮೇನೇ ಮಹಾಬಾಹುಸ್ತಾಂ ನೇತುಂ ವಿಜನಂ ವನಂ ॥ **2.29.22** ॥ 1253

ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಸಾ ಚಿಂತಾಂ ಮೈಥಿಲೀ ಸಮುಪಾಗತಾ।
ಸ್ನಾಪಯಂತೀವ ಗಾಮುಷ್ಣೈರಶ್ರುಭಿರ್ನಯನಚ್ಯುತೈಃ ॥ **2.29.23** ॥ 1254

ಚಿಂತಯಂತೀಂ ತದಾ ತಾಂ ತು ನಿವರ್ತಯಿತುಮಾತ್ಮವಾನ್।
ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟಾಂ ತು ವೈದೇಹೀಂ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥೋ ಬಹ್ವಸಾಂತ್ವಯತ್ ॥ **2.29.24** ॥ 1255

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸೀತಾಯಾ ವನಗಮನಾಯ ಭೃಶಮಾಗ್ರಹಂ ವಿಲಾಪಂ ವ್ಯಾಕುಲತಾಂ ಚಾವಲೋಕ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಸ್ಯೈ ಸ್ವೇನ ಸಹ ವನೇ ಚಲಿತುಮನುಜ್ಞಾಪ್ರದಾನಂ ಪಿತುರ್ಮಾತುರ್ಗುರೂಣಾಂ ಚ ಸೇವಾಯಾ ಮಹತ್ತ್ವಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ ವನಗಮನೋಪಕ್ರಮಾಯ ಗೃಹವಸ್ತೂನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಭ್ಯೋ ದಾತುಂ ಸೀತಾಂ ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶದಾನಂ ಚ

ಸಾಂತ್ವ್ಯಮಾನಾ ತು ರಾಮೇಣ ಮೈಥಿಲೀ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ।
ವನವಾಸನಿಮಿತ್ತಾರ್ಥಂ ಭರ್ತಾರಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.30.1** ॥ 1256

ಸಾ ತಮುತ್ತಮಸಂವಿಗ್ನಾ ಸೀತಾ ವಿಪುಲವಕ್ಷಸಂ।
ಪ್ರಣಯಾಚ್ಚಾಭಿಮಾನಾಚ್ಚ ಪರಿಚಿಕ್ಷೇಪ ರಾಘವಂ ॥ **2.30.2** ॥ 1257

ಕಿಂ ತ್ವಾಮನ್ಯತ ವೈದೇಹಃ ಪಿತಾ ಮೇ ಮಿಥಿಲಾಧಿಪಃ।
ರಾಮ ಜಾಮಾತರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಪುರುಷವಿಗ್ರಹಂ ॥ **2.30.3** ॥ 1258

ಅನೃತಂ ಬತ ಲೋಕೋಽಯಮಜ್ಞಾನಾದ್ ಯದಿ ವಕ್ಷ್ಯತಿ।
ತೇಜೋ ನಾಸ್ತಿ ಪರಂ ರಾಮೇ ತಪತೀವ ದಿವಾಕರೇ ॥ **2.30.4** ॥ 1259

ಕಿಂ ಹಿ ಕೃತ್ವಾ ವಿಷಣ್ಣಸ್ತ್ವಂ ಕುತೋ ವಾ ಭಯಮಸ್ತಿ ತೇ।
ಯತ್ ಪರಿತ್ಯಕ್ತುಕಾಮಸ್ತ್ವಂ ಮಾಮನನ್ಯಪರಾಯಣಾಂ ॥ **2.30.5** ॥ 1260

ದ್ಯುಮತ್ಸೇನಸುತಂ ವೀರಂ ಸತ್ಯವಂತಮನುವ್ರತಾಂ।
ಸಾವಿತ್ರೀಮಿವ ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ ತ್ವಮಾತ್ಮವಶವರ್ತಿನೀಂ ॥ **2.30.6** ॥ 1261

ನ ತ್ವಹಂ ಮನಸಾ ತ್ವನ್ಯಂ ದ್ರಷ್ಟಾಸ್ಮಿ ತ್ವದೃತೇಽನಘ।
ತ್ವಯಾ ರಾಘವ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಯಥಾನ್ಯಾ ಕುಲಪಾಂಸನೀ ॥ **2.30.7** ॥ 1262

ಸ್ವಯಂ ತು ಭಾರ್ಯಾಂ ಕೌಮಾರೀಂ ಚಿರಮಧ್ಯುಷಿತಾಂ ಸತೀಂ।
ಶೈಲೂಷ ಇವ ಮಾಂ ರಾಮ ಪರೇಭ್ಯೋ ದಾತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **2.30.8** ॥ 1263

ಯಸ್ಯ ಪಥ್ಯಂಚರಾಮಾತ್ಥ ಯಸ್ಯ ಚಾರ್ಥೇಽವರುಧ್ಯಸೇ।
ತ್ವಂ ತಸ್ಯ ಭವ ವಶ್ಯಶ್ಚ ವಿಧೇಯಶ್ಚ ಸದಾನಘ ॥ **2.30.9** ॥ 1264

ಸ ಮಾಮನಾದಾಯ ವನಂ ನ ತ್ವಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತುಮರ್ಹಸಿ।
ತಪೋ ವಾ ಯದಿ ವಾರಣ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗೋ ವಾ ಸ್ಯಾತ್ ತ್ವಯಾ ಸಹ ॥ **2.30.10** ॥ 1265

ನ ಚ ಮೇ ಭವಿತಾ ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿತ್ ಪಥಿ ಪರಿಶ್ರಮಃ।
ಪೃಷ್ಠತಸ್ತವ ಗಚ್ಛಂತ್ಯಾ ವಿಹಾರಶಯನೇಷ್ವಿವ ॥ **2.30.11** ॥ 1266

ಕುಶಕಾಶಶರೇಷೀಕಾ ಯೇ ಚ ಕಂಟಕಿನೋ ದ್ರುಮಾಃ।
ತೂಲಾಜಿನಸಮಸ್ಪರ್ಶಾ ಮಾರ್ಗೇ ಮಮ ಸಹ ತ್ವಯಾ ॥ **2.30.12** ॥ 1267

ಮಹಾವಾತಸಮುದ್ಭೂತಂ ಯನ್ಮಾಮವಕರಿಷ್ಯತಿ।
ರಜೋ ರಮಣ ತನ್ಮನ್ಯೇ ಪರಾರ್ಘ್ಯಮಿವ ಚಂದನಂ ॥ **2.30.13** ॥ 1268

ಶಾದ್ವಲೇಷು ಯದಾ ಶಿಶ್ಯೇ ವನಾಂತರ್ವನಗೋಚರಾ।
ಕುಥಾಸ್ತರಣಯುಕ್ತೇಷು ಕಿಂ ಸ್ಯಾತ್ ಸುಖತರಂ ತತಃ ॥ **2.30.14** ॥ 1269

ಪತ್ರಂ ಮೂಲಂ ಫಲಂ ಯತ್ತು ಅಲ್ಪಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಬಹು।
ದಾಸ್ಯಸೇ ಸ್ವಯಮಾಹೃತ್ಯ ತನ್ಮೇಽಮೃತರಸೋಪಮಂ ॥ **2.30.15** ॥ 1270

ನ ಮಾತುರ್ನ ಪಿತುಸ್ತತ್ರ ಸ್ಮರಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ವೇಶ್ಮನಃ।
ಆರ್ತವಾನ್ಯುಪಭುಂಜಾನಾ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ ॥ **2.30.16** ॥ 1271

ನ ಚ ತತ್ರ ತತಃ ಕಿಂಚಿದ್ ದ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹಸಿ ವಿಪ್ರಿಯಂ।
ಮತ್ಕೃತೇ ನ ಚ ತೇ ಶೋಕೋ ನ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ದುರ್ಭರಾ ॥ **2.30.17** ॥ 1272

ಯಸ್ತ್ವಯಾ ಸಹ ಸ ಸ್ವರ್ಗೋ ನಿರಯೋ ಯಸ್ತ್ವಯಾ ವಿನಾ।
ಇತಿ ಜಾನನ್ ಪರಾಂ ಪ್ರೀತಿಂ ಗಚ್ಛ ರಾಮ ಮಯಾ ಸಹ ॥ **2.30.18** ॥ 1273

ಅಥ ಮಾಮೇವಮವ್ಯಗ್ರಾಂ ವನಂ ನೈವ ನಯಿಷ್ಯಸೇ।
ವಿಷಮದ್ಯೈವ ಪಾಸ್ಯಾಮಿ ಮಾ ವಶಂ ದ್ವಿಷತಾಂ ಗಮಂ ॥ **2.30.19** ॥ 1274

ಪಶ್ಚಾದಪಿ ಹಿ ದುಃಖೇನ ಮಮ ನೈವಾಸ್ತಿ ಜೀವಿತಂ।
ಉಜ್ಝಿತಾಯಾಸ್ತ್ವಯಾ ನಾಥ ತದ್ಯೈವ ಮರಣಂ ವರಂ ॥ **2.30.20** ॥ 1275

ಇಮಂ ಹಿ ಸಹಿತುಂ ಶೋಕಂ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ನೋತ್ಸಹೇ।
ಕಿಂ ಪುನರ್ದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ ಚೈಕಂ ಚ ದುಃಖಿತಾ ॥ **2.30.21** ॥ 1276

ಇತಿ ಸಾ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾ ವಿಲಪ್ಯ ಕರುಣಂ ಬಹು।
ಚುಕ್ರೋಶ ಪತಿಮಾಯಸ್ತಾ ಭೃಶಮಾಲಿಂಗ್ಯ ಸಸ್ವರಂ ॥ **2.30.22** ॥ 1277

ಸಾ ವಿದ್ಧಾ ಬಹುಭಿರ್ವಾಕ್ಯೈರ್ದಿಗ್ಧೈರಿವ ಗಜಾಂಗನಾ।
ಚಿರಸನ್ನಿಯತಂ ಬಾಷ್ಪಂ ಮುಮೋಚಾಗ್ನಿಮಿವಾರಣಿಃ ॥ **2.30.23** ॥ 1278

ತಸ್ಯಾಃ ಸ್ಫಟಿಕಸಂಕಾಶಂ ವಾರಿ ಸಂತಾಪಸಂಭವಂ।
ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಪರಿಸುಸ್ರಾವ ಪಂಕಜಾಭ್ಯಾಮಿವೋದಕಂ ॥ **2.30.24** ॥ 1279

ತತ್ಸಿತಾಮಲಚಂದ್ರಾಭಂ ಮುಖಮಾಯತಲೋಚನಂ।
ಪರ್ಯಶುಷ್ಯತ ವಾಷ್ಪೇಣ ಜಲೋದ್ಧೃತಮಿವಾಂಬುಜಂ ॥ **2.30.25** ॥ 1280

ತಾಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ವಿಸಂಜ್ಞಾಮಿವ ದುಃಖಿತಾಂ।
ಉವಾಚ ವಚನಂ ರಾಮಃ ಪರಿವಿಶ್ವಾಸಯಂಸ್ತದಾ ॥ **2.30.26** ॥ 1281

ನ ದೇವಿ ಬತ ದುಃಖೇನ ಸ್ವರ್ಗಮಪ್ಯಭಿರೋಚಯೇ।
ನಹಿ ಮೇಽಸ್ತಿ ಭಯಂ ಕಿಂಚಿತ್ ಸ್ವಯಂಭೋರಿವ ಸರ್ವತಃ ॥ **2.30.27** ॥ 1282

ತವ ಸರ್ವಮಭಿಪ್ರಾಯಮವಿಜ್ಞಾಯ ಶುಭಾನನೇ।
ವಾಸಂ ನ ರೋಚಯೇಽರಣ್ಯೇ ಶಕ್ತಿಮಾನಪಿ ರಕ್ಷಣೇ ॥ **2.30.28** ॥ 1283

ಯತ್ ಸೃಷ್ಟಾಸಿ ಮಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ವನವಾಸಾಯ ಮೈಥಿಲಿ।
ನ ವಿಹಾತುಂ ಮಯಾ ಶಕ್ಯಾ ಪ್ರೀತಿರಾತ್ಮವತಾ ಯಥಾ ॥ **2.30.29** ॥ 1284

ಧರ್ಮಸ್ತು ಗಜನಾಸೋರು ಸದ್ಭಿರಾಚರಿತಃ ಪುರಾ।
ತಂ ಚಾಹಮನುವರ್ತಿಷ್ಯೇ ಯಥಾ ಸೂರ್ಯಂ ಸುವರ್ಚಲಾ ॥ **2.30.30** ॥ 1285

ನ ಖಲ್ವಹಂ ನ ಗಚ್ಛೇಯಂ ವನಂ ಜನಕನಂದಿನಿ।
ವಚನಂ ತನ್ನಯತಿ ಮಾಂ ಪಿತುಃ ಸತ್ಯೋಪಬೃಂಹಿತಂ ॥ **2.30.31** ॥ 1286

ಏಷ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಪಿತುರ್ಮಾತುಶ್ಚ ವಶ್ಯತಾ।
ಆಜ್ಞಾಂ ಚಾಹಂ ವ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ನಾಹಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ ॥ **2.30.32** ॥ 1287

ಅಸ್ವಾಧೀನಂ ಕಥಂ ದೈವಂ ಪ್ರಕಾರೈರಭಿರಾಧ್ಯತೇ।
ಸ್ವಾಧೀನಂ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಮಾತರಂ ಪಿತರಂ ಗುರುಂ ॥ **2.30.33** ॥ 1288

ಯತ್ರ ತ್ರಯಂ ತ್ರಯೋ ಲೋಕಾಃ ಪವಿತ್ರಂ ತತ್ಸಮಂ ಭುವಿ।
ನಾನ್ಯದಸ್ತಿ ಶುಭಾಪಾಂಗೇ ತೇನೇದಮಭಿರಾಧ್ಯತೇ ॥ **2.30.34** ॥ 1289

ನ ಸತ್ಯಂ ದಾನಮಾನೌ ವಾ ಯಜ್ಞೋ ವಾಪ್ಯಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣಃ।
ತಥಾ ಬಲಕರಾಃ ಸೀತೇ ಯಥಾ ಸೇವಾ ಪಿತುರ್ಮತಾ ॥ **2.30.35** ॥ 1290

ಸ್ವರ್ಗೋ ಧನಂ ವಾ ಧಾನ್ಯಂ ವಾ ವಿದ್ಯಾ ಪುತ್ರಾಃ ಸುಖಾನಿ ಚ।
ಗುರುವೃತ್ತ್ಯನುರೋಧೇನ ನ ಕಿಂಚಿದಪಿ ದುರ್ಲಭಂ ॥ **2.30.36** ॥ 1291

ದೇವಗಂಧರ್ವಗೋಲೋಕಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಂಸ್ತಥಾಪರಾನ್।
ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಮಾತಾಪಿತೃಪರಾಯಣಾಃ ॥ **2.30.37** ॥ 1292

ಸ ಮಾ ಪಿತಾ ಯಥಾ ಶಾಸ್ತಿ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪಥೇ ಸ್ಥಿತಃ।
ತಥಾ ವರ್ತಿತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ ॥ **2.30.38** ॥ 1293

ಮಮ ಸನ್ನಾ ಮತಿಃ ಸೀತೇ ನೇತುಂ ತ್ವಾಂ ದಂಡಕಾವನಂ।
ವಸಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ಸಾ ತ್ವಂ ಮಾಮನುಯಾತುಂ ಸುನಿಶ್ಚಿತಾ ॥ **2.30.39** ॥ 1294

ಸಾ ಹಿ ದಿಷ್ಟಾನವದ್ಯಾಂಗಿ ವನಾಯ ಮದಿರೇಕ್ಷಣೇ।
ಅನುಗಚ್ಛಸ್ವ ಮಾಂ ಭೀರು ಸಹಧರ್ಮಚರೀ ಭವ ॥ **2.30.40** ॥ 1295

ಸರ್ವಥಾ ಸದೃಶಂ ಸೀತೇ ಮಮ ಸ್ವಸ್ಯ ಕುಲಸ್ಯ ಚ।
ವ್ಯವಸಾಯಮನುಕ್ರಾಂತಾ ಕಾಂತೇ ತ್ವಮತಿಶೋಭನಂ ॥ **2.30.41** ॥ 1296

ಆರಭಸ್ವ ಶುಭಶ್ರೋಣಿ ವನವಾಸಕ್ಷಮಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ।
ನೇದಾನೀಂ ತ್ವದೃತೇ ಸೀತೇ ಸ್ವರ್ಗೋಽಪಿ ಮಮ ರೋಚತೇ ॥ **2.30.42** ॥ 1297

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ರತ್ನಾನಿ ಭಿಕ್ಷುಕೇಭ್ಯಶ್ಚ ಭೋಜನಂ।
ದೇಹಿ ಚಾಶಂಸಮಾನೇಭ್ಯಃ ಸಂತ್ವರಸ್ವ ಚ ಮಾ ಚಿರಂ ॥ **2.30.43** ॥ 1298

ಭೂಷಣಾನಿ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ವರವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಯಾನಿ ಚ।
ರಮಣೀಯಾಶ್ಚ ಯೇ ಕೇಚಿತ್ ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಾಶ್ಚಾಪ್ಯುಪಸ್ಕರಾಃ ॥ **2.30.44** ॥ 1299

ಶಯನೀಯಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಮಮ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಯಾನಿ ಚ।
ದೇಹಿ ಸ್ವಭೃತ್ಯವರ್ಗಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮನಂತರಂ ॥ **2.30.45** ॥ 1300

ಅನುಕೂಲಂ ತು ಸಾ ಭರ್ತುರ್ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಗಮನಮಾತ್ಮನಃ।
ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪ್ರಮುದಿತಾ ದೇವೀ ದಾತುಮೇವ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ ॥ **2.30.46** ॥ 1301

ತತಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾ ಪ್ರತಿಪೂರ್ಣಮಾನಸಾ
ಯಶಸ್ವಿನೀ ಭರ್ತುರವೇಕ್ಷ್ಯ ಭಾಷಿತಂ।
ಧನಾನಿ ರತ್ನಾನಿ ಚ ದಾತುಮಂಗನಾ
ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ಮನಸ್ವಿನೀ ॥ **2.30.47** ॥ 1302

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಸಂವಾದಃ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯಾದೇಶೇನ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಸುಹೃಜ್ಜನಾನಾಮಂತ್ರ್ಯ ದಿವ್ಯಮಾಯುಧಮಾನೀಯ ಚ ವನಂ ಗಂತುಮುದ್ಯಮಃ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಂ ಪ್ರತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಧನಂ ವಿತರಿತುಂ ಸ್ವಕೀಯವಿಚಾರಸ್ಯ ಪ್ರಕಟನಂ

ಏವಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ ಸಂವಾದಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪೂರ್ವಮಾಗತಃ।
ಬಾಷ್ಪಪರ್ಯಾಕುಲಮುಖಃ ಶೋಕಂ ಸೋಢುಮಶಕ್ನುವನ್ ॥ **2.31.1** ॥ 1303

ಸ ಭ್ರಾತುಶ್ಚರಣೌ ಗಾಢಂ ನಿಪೀಡ್ಯ ರಘುನಂದನಃ।
ಸೀತಾಮುವಾಚಾತಿಯಶಾಂ ರಾಘವಂ ಚ ಮಹಾವ್ರತಂ ॥ **2.31.2** ॥ 1304

ಯದಿ ಗಂತುಂ ಕೃತಾ ಬುದ್ಧಿರ್ವನಂ ಮೃಗಗಜಾಯುತಂ।
ಅಹಂ ತ್ವಾನುಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ವನಮಗ್ರೇ ಧನುರ್ಧರಃ ॥ **2.31.3** ॥ 1305

ಮಯಾ ಸಮೇತೋಽರಣ್ಯಾನಿ ರಮ್ಯಾಣಿ ವಿಚರಿಷ್ಯಸಿ।
ಪಕ್ಷಿಭಿರ್ಮಗಯೂಥೈಶ್ಚ ಸಂಘುಷ್ಟಾನಿ ಸಮಂತತಃ ॥ **2.31.4** ॥ 1306

ನ ದೇವಲೋಕಾಕ್ರಮಣಂ ನಾಮರತ್ವಮಹಂ ವೃಣೇ।
ಐಶ್ವರ್ಯಂ ಚಾಪಿ ಲೋಕಾನಾಂ ಕಾಮಯೇ ನ ತ್ವಯಾ ವಿನಾ ॥ **2.31.5** ॥ 1307

ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣಃ ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ವನವಾಸಾಯ ನಿಶ್ಚಿತಃ।
ರಾಮೇಣ ಬಹುಭಿಃ ಸಾಂತ್ವೈರ್ನಿಷಿದ್ಧಃ ಪುನರಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.31.6** ॥ 1308

ಅನುಜ್ಞಾತಸ್ತು ಭವತಾ ಪೂರ್ವಮೇವ ಯದಸ್ಮ್ಯಹಂ।
ಕಿಮಿದಾನೀಂ ಪುನರಪಿ ಕ್ರಿಯತೇ ಮೇ ನಿವಾರಣಂ ॥ **2.31.7** ॥ 1309

ಯದರ್ಥಂ ಪ್ರತಿಷೇಧೋ ಮೇ ಕ್ರಿಯತೇ ಗಂತುಮಿಚ್ಛತಃ।
ಏತದಿಚ್ಛಾಮಿ ವಿಜ್ಞಾತುಂ ಸಂಶಯೋ ಹಿ ಮಮಾನಘ ॥ **2.31.8** ॥ 1310

ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಹಾತೇಜಾ ರಾಮೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಗ್ರತಃ।
ಸ್ಥಿತಂ ಪ್ರಾಗ್ಗಾಮಿನಂ ಧೀರಂ ಯಾಚಮಾನಂ ಕೃತಾಂಜಲಿಂ ॥ **2.31.9** ॥ 1311

ಸ್ನಿಗ್ಧೋ ಧರ್ಮರತೋ ಧೀರಃ ಸತತಂ ಸತ್ಪಥೇ ಸ್ಥಿತಃ।
ಪ್ರಿಯಃ ಪ್ರಾಣಸಮೋ ವಶ್ಯೋ ವಿಜೇಯಶ್ಚ ಸಖಾ ಚ ಮೇ ॥ **2.31.10** ॥ 1312

ಮಯಾದ್ಯ ಸಹ ಸೌಮಿತ್ರೇ ತ್ವಯಿ ಗಚ್ಛತಿ ತದ್ವನಂ।
ಕೋ ಭಜಿಷ್ಯತಿ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಸುಮಿತ್ರಾಂ ವಾ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ ॥ **2.31.11** ॥ 1313

ಅಭಿವರ್ಷತಿ ಕಾಮೈರ್ಯಃ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀಮಿವ।
ಸ ಕಾಮಪಾಶಪರ್ಯಸ್ತೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಹೀಪತಿಃ ॥ **2.31.12** ॥ 1314

ಸಾ ಹಿ ರಾಜ್ಯಮಿದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನೃಪಸ್ಯಾಶ್ವಪತೇಃ ಸುತಾ।
ದುಃಖಿತಾನಾಂ ಸಪತ್ನೀನಾಂ ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಶೋಭನಂ ॥ **2.31.13** ॥ 1315

ನ ಭರಿಷ್ಯತಿ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಸುಮಿತ್ರಾಂ ಚ ಸುದುಃಖಿತಾಂ।
ಭರತೋ ರಾಜ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಂ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ॥ **2.31.14** ॥ 1316

ತಾಮಾರ್ಯಾಂ ಸ್ವಯಮೇವೇಹ ರಾಜಾನುಗ್ರಹಣೇನ ವಾ।
ಸೌಮಿತ್ರೇ ಭರ ಕೌಸಲ್ಯಾಮುಕ್ತಮರ್ಥಮಮುಂ ಚರ ॥ **2.31.15** ॥ 1317

ಏವಂ ಮಯಿ ಚ ತೇ ಭಕ್ತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ಸುದರ್ಶಿತಾ।
ಧರ್ಮಜ್ಞಗುರುಪೂಜಾಯಾಂ ಧರ್ಮಶ್ಚಾಪ್ಯತುಲೋ ಮಹಾನ್ ॥ **2.31.16** ॥ 1318

ಏವಂ ಕುರುಷ್ವ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಮತ್ಕೃತೇ ರಘುನಂದನ।
ಅಸ್ಮಾಭಿರ್ವಿಪ್ರಹೀಣಾಯಾ ಮಾತುರ್ನೋ ನ ಭವೇತ್ ಸುಖಂ ॥ **2.31.17** ॥ 1319

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಮೇಣ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಯಾ ಗಿರಾ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತದಾ ರಾಮಂ ವಾಕ್ಯಜ್ಞೋ ವಾಕ್ಯಕೋವಿದಂ ॥ **2.31.18** ॥ 1320

ತವೈವ ತೇಜಸಾ ವೀರ ಭರತಃ ಪೂಜಯಿಷ್ಯತಿ।
ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಚ ಸುಮಿತ್ರಾಂ ಚ ಪ್ರಯತೋ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ ॥ **2.31.19** ॥ 1321

ಯದಿ ದುಃಸ್ಥೋ ನ ರಕ್ಷೇತ ಭರತೋ ರಾಜ್ಯಮುತ್ತಮಂ।
ಪ್ರಾಪ್ಯ ದುರ್ಮನಸಾ ವೀರ ಗರ್ಹಿಣ ಚ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **2.31.20** ॥ 1322

ತಮಹಂ ದುರ್ಮತಿಂ ಕ್ರೂರಂ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಸಂಶಯಃ।
ತತ್ಪಕ್ಷಾನಪಿ ತಾನ್ ಸರ್ವಾಂಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಪಿ ಕಿಂ ತು ಸಾ ॥ **2.31.21** ॥ 1323

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಬಿಭೃಯಾದಾರ್ಯಾ ಸಹಸ್ರಂ ಮದ್ವಿಧಾನಪಿ।
ಯಸ್ಯಾಃ ಸಹಸ್ರಂ ಗ್ರಾಮಾಣಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಮುಪಜೀವಿನಾಂ ॥ **2.31.22** ॥ 1324

ತದಾತ್ಮಭರಣೇ ಚೈವ ಮಮ ಮಾತುಸ್ತಥೈವ ಚ।
ಪರ್ಯಾಪ್ತಾ ಮದ್ವಿಧಾನಾಂ ಚ ಭರಣಾಯ ಮನಸ್ವಿನೀ ॥ **2.31.23** ॥ 1325

ಕುರುಷ್ವ ಮಾಮನುಚರಂ ವೈಧರ್ಮ್ಯಂ ನೇಹ ವಿದ್ಯತೇ।
ಕೃತಾರ್ಥೋಽಹಂ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಚಾರ್ಥಃ ಪ್ರಕಲ್ಪ್ಯತೇ ॥ **2.31.24** ॥ 1326

ಧನುರಾದಾಯ ಸಗುಣಂ ಖನಿತ್ರಪಿಟಕಾಧರಃ।
ಅಗ್ರತಸ್ತೇ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಂಥಾನಂ ತವ ದರ್ಶಯನ್ ॥ **2.31.25** ॥ 1327

ಆಹರಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ನಿತ್ಯಂ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ।
ವನ್ಯಾನಿ ಚ ತಥಾನ್ಯಾನಿ ಸ್ವಾಹಾರ್ಹಾಣಿ ತಪಸ್ವಿನಾಂ ॥ **2.31.26** ॥ 1328

ಭವಾಂಸ್ತು ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಗಿರಿಸಾನುಷು ರಂಸ್ಯತೇ।
ಅಹಂ ಸರ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಜಾಗ್ರತಃ ಸ್ವಪತಶ್ಚ ತೇ ॥ **2.31.27** ॥ 1329

ರಾಮಸ್ತ್ವನೇನ ವಾಕ್ಯೇನ ಸುಪ್ರೀತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತಂ।
ವ್ರಜಾಪೃಚ್ಛಸ್ವ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಸರ್ವಮೇವ ಸುಹೃಜ್ಜನಂ ॥ **2.31.28** ॥ 1330

ಯೇ ಚ ರಾಜ್ಞೋ ದದೌ ದಿವ್ಯೇ ಮಹಾತ್ಮಾ ವರುಣಃ ಸ್ವಯಂ।
ಜನಕಸ್ಯ ಮಹಾಯಜ್ಞೇ ಧನುಷೀ ರೌದ್ರದರ್ಶನೇ ॥ **2.31.29** ॥ 1331

ಅಭೇದ್ಯೇ ಕವಚೇ ದಿವ್ಯೇ ತೂಣೀ ಚಾಕ್ಷಯ್ಯಸಾಯಕೌ।
ಆದಿತ್ಯವಿಮಲಾಭೌ ದ್ವೌ ಖಡ್ಗೌ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತೌ ॥ **2.31.30** ॥ 1332

ಸತ್ಕೃತ್ಯ ನಿಹಿತಂ ಸರ್ವಮೇತದಾಚಾರ್ಯಸದ್ಮನಿ।
ಸರ್ವಮಾಯುಧಮಾದಾಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾವ್ರಜ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **2.31.31** ॥ 1333

ಸ ಸುಹೃಜ್ಜನಮಾಮಂತ್ರ್ಯ ವನವಾಸಾಯ ನಿಶ್ಚಿತಃ।
ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಗುರುಮಾಗಮ್ಯ ಜಗ್ರಾಹಾಯುಧಮುತ್ತಮಂ ॥ **2.31.32** ॥ 1334

ತದ್ ದಿವ್ಯಂ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲಃ ಸತ್ಕೃತಂ ಮಾಲ್ಯಭೂಷಿತಂ।
ರಾಮಾಯ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಸೌಮಿತ್ರಿಃ ಸರ್ವಮಾಯುಧಂ ॥ **2.31.33** ॥ 1335

ತಮುವಾಚಾತ್ಮವಾನ್ ರಾಮಃ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಾಗತಂ।
ಕಾಲೇ ತ್ವಮಾಗತಃ ಸೌಮ್ಯ ಕಾಂಕ್ಷಿತೇ ಮಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **2.31.34** ॥ 1336

ಅಹಂ ಪ್ರದಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಯದಿದಂ ಮಾಮಕಂ ಧನಂ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಸ್ತಪಸ್ವಿಭ್ಯಸ್ತ್ವಯಾ ಸಹ ಪರಂತಪ ॥ **2.31.35** ॥ 1337

ವಸಂತೀಹ ದೃಢಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಗುರುಷು ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಾಃ।
ತೇಷಾಮಪಿ ಚ ಮೇ ಭೂಯಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚೋಪಜೀವಿನಾಂ ॥ **2.31.36** ॥ 1338

ವಸಿಷ್ಠಪುತ್ರಂ ತು ಸುಯಜ್ಞಮಾರ್ಯಂ
ತ್ವಮಾನಯಾಶು ಪ್ರವರಂ ದ್ವಿಜಾನಾಂ।
ಅಪಿ ಪ್ರಯಾಸ್ಯಾಮಿ ವನಂ ಸಮಸ್ತಾ -
ನಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಶಿಷ್ಟಾನಪರಾನ್ ದ್ವಿಜಾತೀನ್ ॥ **2.31.37** ॥ 1339

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸೀತಯಾ ಸಹ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ವಾಸಿಷ್ಠಂ ಸುಯಜ್ಞಮಾಹೂಯ ತಸ್ಮೈ ತತ್ಪತ್ನ್ಯೈ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಭೂಷಣರತ್ನಧನಪ್ರಭೃತೀನಾಂ ದಾನಂ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ರಾಮೇಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ವಟುಭ್ಯೋ ನಿಜಾಶ್ರಿತೇಭ್ಯಃ ಸೇವಕೇಭ್ಯಃ ತ್ರಿಜಟಾಖ್ಯಾಯ ವಿಪ್ರಾಯ ಸುಹೃಜ್ಜನೇಭ್ಯಶ್ಚ ಧನಸ್ಯ ದಾನಂ

ತತಃ ಶಾಸನಮಾಜ್ಞಾಯ ಭ್ರಾತುಃ ಪ್ರಿಯಕರಂ ಹಿತಂ।
ಗತ್ವಾ ಸ ಪ್ರವಿವೇಶಾಶು ಸುಯಜ್ಞಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ ॥ **2.32.1** ॥ 1340

ತಂ ವಿಪ್ರಮಗ್ನ್ಯಗಾರಸ್ಥಂ ವಂದಿತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽಬ್ರವೀತ್।
ಸಖೇಽಭ್ಯಾಗಚ್ಛ ಪಶ್ಯ ತ್ವಂ ವೇಶ್ಮ ದುಷ್ಕರಕಾರಿಣಃ ॥ **2.32.2** ॥ 1341

ತತಃ ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸ್ಥಾಯ ಗತ್ವಾ ಸೌಮಿತ್ರಿಣಾ ಸಹ।
ಋದ್ಧಂ ಸ ಪ್ರಾವಿಶಲ್ಲಭ್ಯಾ ರಮ್ಯಂ ರಾಮನಿವೇಶನಂ ॥ **2.32.3** ॥ 1342

ತಮಾಗತಂ ವೇದವಿದಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಸೀತಯಾ ಸಹ।
ಸುಯಜ್ಞಮಭಿಚಕ್ರಾಮ ರಾಘವೋಽಗ್ನಿಮಿವಾರ್ಚಿತಂ ॥ **2.32.4** ॥ 1343

ಜಾತರೂಪಮಯೈರ್ಮುಖ್ಯೈರಂಗದೈಃ ಕುಂಡಲೈಃ ಶುಭೈಃ।
ಸಹೇಮಸೂತ್ರೈರ್ಮಣಿಭಿಃ ಕೇಯೂರೈರ್ವಲಯೈರಪಿ ॥ **2.32.5** ॥ 1344

ಅನ್ಯೈಶ್ಚ ರತ್ನೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯತ್।
ಸುಯಜ್ಞಂ ಸ ತದೋವಾಚ ರಾಮಃ ಸೀತಾಪ್ರಚೋದಿತಃ ॥ **2.32.6** ॥ 1345

ಹಾರಂ ಚ ಹೇಮಸೂತ್ರಂ ಚ ಭಾರ್ಯಾಯೈ ಸೌಮ್ಯ ಹಾರಯ।
ರಶನಾಂ ಚಾಥ ಸಾ ಸೀತಾ ದಾತುಮಿಚ್ಛತಿ ತೇ ಸಖೀ ॥ **2.32.7** ॥ 1346

ಅಂಗದಾನಿ ಚ ಚಿತ್ರಾಣಿ ಕೇಯೂರಾಣಿ ಶುಭಾನಿ ಚ।
ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ಸಖೀ ತುಭ್ಯಂ ಭಾರ್ಯಾಯೈ ಗಚ್ಛತೀ ವನಂ ॥ **2.32.8** ॥ 1347

ಪರ್ಯಂಕಮಗ್ರ್ಯಾಸ್ತರಣಂ ನಾನಾರತ್ನವಿಭೂಷಿತಂ।
ತಮಪೀಚ್ಛತಿ ವೈದೇಹೀ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಯಿತುಂ ತ್ವಯಿ ॥ **2.32.9** ॥ 1348

ನಾಗಃ ಶತ್ರುಂಜಯೋ ನಾಮ ಮಾತುಲೋಽಯಂ ದದೌ ಮಮ।
ತಂ ತೇ ನಿಷ್ಕಸಹಸ್ರೇಣ ದದಾಮಿ ದ್ವಿಜಪುಂಗವ ॥ **2.32.10** ॥ 1349

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತು ರಾಮೇಣ ಸುಯಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತತ್।
ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಸೀತಾನಾಂ ಪ್ರಯುಯೋಜಾಶಿಷಃ ಶಿವಾಃ ॥ **2.32.11** ॥ 1350

ಅಥ ಭ್ರಾತರಮವ್ಯಗ್ರಂ ಪ್ರಿಯಂ ರಾಮಃ ಪ್ರಿಯಂವದಂ।
ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ತಮುವಾಚೇದಂ ಬ್ರಹ್ಮೇವ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರಂ ॥ **2.32.12** ॥ 1351

ಅಗಸ್ತ್ಯಂ ಕೌಶಿಕಂ ಚೈವ ತಾವುಭೌ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮೌ।
ಅರ್ಚಯಾಹೂಯ ಸೌಮಿತ್ರೇ ರತ್ನೈಃ ಸಸ್ಯಮಿವಾಂಬುಭಿಃ ॥ **2.32.13** ॥ 1352

ತರ್ಪಯಸ್ವ ಮಹಾಬಾಹೋ ಗೋಸಹಸ್ರೇಣ ರಾಘವ।
ಸುವರ್ಣರಜತೈಶ್ಚೈವ ಮಣಿಭಿಶ್ಚ ಮಹಾಧನೈಃ ॥ **2.32.14** ॥ 1353

ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಚ ಯ ಆಶೀಭಿರ್ಭಕ್ತಃ ಪರ್ಯುಪತಿಷ್ಠತಿ।
ಆಚಾರ್ಯಸ್ಯೈತ್ತಿರೀಯಾಣಾಮಭಿರೂಪಶ್ಚ ವೇದವಿತ್ ॥ **2.32.15** ॥ 1354

ತಸ್ಯ ಯಾನಂ ಚ ದಾಸೀಶ್ಚ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಸಂಪ್ರದಾಪಯ।
ಕೌಶೇಯಾನಿ ಚ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಯಾವತ್ ತುಷ್ಯತಿ ಸ ದ್ವಿಜಃ ॥ **2.32.16** ॥ 1355

ಸೂತಶ್ಚಿತ್ರರಥಶ್ಚಾರ್ಯಃ ಸಚಿವಃ ಸುಚಿರೋಷಿತಃ।
ತೋಷಯೈನಂ ಮಹಾರ್ಹೈಶ್ಚ ರತ್ನೈರ್ವಸ್ತ್ರೈರ್ಧನೈಸ್ತಥಾ ॥ **2.32.17** ॥ 1356

ಪಶುಕಾಭಿಶ್ಚ ಸರ್ವಾಭಿರ್ಗವಾಂ ದಶಶತೇನ ಚ।
ಯೇ ಚೇಮೇ ಕಠಕಾಲಾಪಾ ಬಹವೋ ದಂಡಮಾಣವಾಃ ॥ **2.32.18** ॥ 1357

ನಿತ್ಯಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಶೀಲತ್ವಾನ್ನಾನ್ಯತ್ ಕುರ್ವಂತಿ ಕಿಂಚನ।
ಅಲಸಾಃ ಸ್ವಾದುಕಾಮಾಶ್ಚ ಮಹತಾಂ ಚಾಪಿ ಸಮ್ಮತಾಃ ॥ **2.32.19** ॥ 1358

ತೇಷಾಮಶೀತಿಯಾನಾನಿ ರತ್ನಪೂರ್ಣಾನಿ ದಾಪಯ।
ಶಾಲಿವಾಹಸಹಸ್ರಂ ಚ ದ್ವೇ ಶತೇ ಭದ್ರಕಾಂಸ್ತಥಾ ॥ **2.32.20** ॥ 1359

ವ್ಯಂಜನಾರ್ಥಂ ಚ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಗೋಸಹಸ್ರಮುಪಾಕುರು।
ಮೇಖಲೀನಾಂ ಮಹಾಸಂಘಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಃ।
ತೇಷಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಸಂಪ್ರದಾಪಯ ॥ **2.32.21** ॥ 1360

ಅಂಬಾ ಯಥಾ ನೋ ನಂದೇಚ್ಚ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಮಮ ದಕ್ಷಿಣಾಂ।
ತಥಾ ದ್ವಿಜಾತೀಂಸ್ತಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾರ್ಚಯ ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.32.22** ॥ 1361

ತತಃ ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲಸ್ತದ್ ಧನಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಸ್ವಯಂ।
ಯಥೋಕ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಂದ್ರಾಣಾಮದದಾದ್ ಧನದೋ ಯಥಾ ॥ **2.32.23** ॥ 1362

ಅಥಾಬ್ರವೀದ್ ಬಾಷ್ಪಗಲಾಂಸ್ತಿಷ್ಠತಶ್ಚೋಪಜೀವಿನಃ।
ಸ ಪ್ರದಾಯ ಬಹುದ್ರವ್ಯಮೇಕೈಕಸ್ಯೋಪಜೀವನಂ ॥ **2.32.24** ॥ 1363

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಚ ಯದ್ ವೇಶ್ಮ ಗೃಹಂ ಚ ಯದಿದಂ ಮಮ।
ಅಶೂನ್ಯಂ ಕಾರ್ಯಮೇಕೈಕಂ ಯಾವದಾಗಮನಂ ಮಮ ॥ **2.32.25** ॥ 1364

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ದುಃಖಿತಂ ಸರ್ವಂ ಜನಂ ತಮುಪಜೀವಿನಂ।
ಉವಾಚೇದಂ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ಧನಮಾನೀಯತಾಂ ಮಮ ॥ **2.32.26** ॥ 1365

ತತೋಽಸ್ಯ ಧನಮಾಜಹ್ರುಃ ಸರ್ವ ಏವೋಪಜೀವಿನಃ।
ಸ ರಾಶಿಃ ಸುಮಹಾಂಸ್ತತ್ರ ದರ್ಶನೀಯೋ ಹ್ಯದೃಶ್ಯತ ॥ **2.32.27** ॥ 1366

ತತಃ ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಸ್ತದ್ ಧನಂ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ದ್ವಿಜೇಭ್ಯೋ ಬಾಲವೃದ್ಧೇಭ್ಯಃ ಕೃಪಣೇಭ್ಯೋ ಹ್ಯದಾಪಯತ್ ॥ **2.32.28** ॥ 1367

ತತ್ರಾಸೀತ್ ಪಿಂಗಲೋ ಗಾರ್ಗ್ಯಸ್ತ್ರಿಜಟೋ ನಾಮ ವೈ ದ್ವಿಜಃ।
ಕ್ಷತವೃತ್ತಿರ್ವನೇ ನಿತ್ಯಂ ಫಾಲಕುದ್ದಾಲಲಾಂಗಲೀ ॥ **2.32.29** ॥ 1368

ತಂ ವೃದ್ಧಂ ತರುಣೀ ಭಾರ್ಯಾ ಬಾಲಾನಾದಾಯ ದಾರಕಾನ್।
ಅಬ್ರವೀದ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಭರ್ತಾ ಹಿ ದೇವತಾ ॥ **2.32.30** ॥ 1369

ಅಪಾಸ್ಯ ಫಾಲಂ ಕುದ್ದಾಲಂ ಕುರುಷ್ವ ವಚನಂ ಮಮ।
ರಾಮಂ ದರ್ಶಯ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಯದಿ ಕಿಂಚಿದವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ॥ **2.32.31** ॥ 1370

ಸ ಭಾರ್ಯಾಯಾ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಾಟೀಮಾಚ್ಛಾದ್ಯ ದುಶ್ಚದಾಂ।
ಸ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತ ಪಂಥಾನಂ ಯತ್ರ ರಾಮನಿವೇಶನಂ ॥ **2.32.32** ॥ 1371

ಭೃಗ್ವಂಗಿರಃಸಮಂ ದೀಪ್ತ್ಯಾ ತ್ರಿಜಟಂ ಜನಸಂಸದಿ।
ಆಪಂಚಮಾಯಾಃ ಕಕ್ಷ್ಯಾಯಾ ನೈತಂ ಕಶ್ಚಿದವಾರಯತ್ ॥ **2.32.33** ॥ 1372

ಸ ರಾಮಮಾಸಾದ್ಯ ತದಾ ತ್ರಿಜಟೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ನಿರ್ಧನೋ ಬಹುಪುತ್ರೋಽಸ್ಮಿ ರಾಜಪುತ್ರ ಮಹಾಬಲ ॥ **2.32.34** ॥ 1373

ಕ್ಷತವೃತ್ತಿರ್ವನೇ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯವೇಕ್ಷಸ್ವ ಮಾಮಿತಿ।
ತಮುವಾಚ ತತೋ ರಾಮಃ ಪರಿಹಾಸಸಮನ್ವಿತಂ ॥ **2.32.35** ॥ 1374

ಗವಾಂ ಸಹಸ್ರಮಪ್ಯೇಕಂ ನ ಚ ವಿಶ್ರಾಣಿತಂ ಮಯಾ।
ಪರಿಕ್ಷಿಪಸಿ ದಂಡೇನ ಯಾವತ್ತಾವದವಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ॥ **2.32.36** ॥ 1375

ಸ ಶಾಟೀಂ ಪರಿತಃ ಕಟ್ಯಾಂ ಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಪರಿವೇಷ್ಟ್ಯ ತಾಂ।
ಆವಿಧ್ಯ ದಂಡಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಸರ್ವಪ್ರಾಣೇನ ವೇಗತಃ ॥ **2.32.37** ॥ 1376

ಸ ತೀರ್ತ್ವಾ ಸರಯೂಪಾರಂ ದಂಡಸ್ತಸ್ಯ ಕರಾಚ್ಚ್ಯುತಃ।
ಗೋವ್ರಜೇ ಬಹುಸಾಹಸ್ರೇ ಪಪಾತೋಕ್ಷಣಸನ್ನಿಧೌ ॥ **2.32.38** ॥ 1377

ತಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಆ ತಸ್ಮಾತ್ ಸರಯೂತಟಾತ್।
ಆನಯಾಮಾಸ ತಾ ಗಾವಸ್ತ್ರಿಜಟಸ್ಯಾಶ್ರಮಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.32.39** ॥ 1378

ಉವಾಚ ಚ ತದಾ ರಾಮಸ್ತಂ ಗಾರ್ಗ್ಯಮಭಿಸಾಂತ್ವಯನ್।
ಮನ್ಯುರ್ನ ಖಲು ಕರ್ತವ್ಯಃ ಪರಿಹಾಸೋ ಹ್ಯಯಂ ಮಮ ॥ **2.32.40** ॥ 1379

ಇದಂ ಹಿ ತೇಜಸ್ತವ ಯದ್ ದುರತ್ಯಯಂ
ತದೇವ ಜಿಜ್ಞಾಸಿತುಮಿಚ್ಛತಾ ಮಯಾ।
ಇಮಂ ಭವಾನರ್ಥಮಥಿಪ್ರಚೋದಿತೋ
ವೃಣೀಷ್ವ ಕಿಂ ಚೇದಪರಂ ವ್ಯವಸ್ಯಸಿ ॥ **2.32.41** ॥ 1380

ಬ್ರವೀಮಿ ಸತ್ಯೇನ ನ ತೇ ಸ್ಮ ಯಂತ್ರಣಾಂ
ಧನಂ ಹಿ ಯದ್ಯನ್ಮಮ ವಿಪ್ರಕಾರಣಾತ್।
ಭವತ್ಸು ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರತಿಪಾದನೇನ ತನ್ -
ಮಯಾರ್ಜಿತಂ ಚೈವ ಯಶಸ್ಕರಂ ಭವೇತ್ ॥ **2.32.42** ॥ 1381

ತತಃ ಸಭಾರ್ಯಸ್ತ್ರಿಜಟೋ ಮಹಾಮುನಿ -
ರ್ಗವಾಮನೀಕಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಮೋದಿತಃ।
ಯಶೋಬಲಪ್ರೀತಿಸುಖೋಪಬೃಂಹಿಣೀ -
ಸ್ತದಾಶಿಷಃ ಪ್ರತ್ಯವದನ್ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **2.32.43** ॥ 1382

ಸ ಚಾಪಿ ರಾಮಃ ಪ್ರತಿಪೂರ್ಣಪೌರುಷೋ
ಮಹಾಧನಂ ಧರ್ಮಬಲೈರುಪಾರ್ಜಿತಂ।
ನಿಯೋಜಯಾಮಾಸ ಸುಹೃಜ್ಜನೇ ಚಿರಾದ್
ಯಥಾರ್ಹಸಮ್ಮಾನವಚಃ ಪ್ರಚೋದಿತಃ ॥ **2.32.44** ॥ 1383

ದ್ವಿಜಃ ಸುಹೃದ್ ಭೃತ್ಯಜನೋಽಥವಾ ತದಾ
ದರಿದ್ರಭಿಕ್ಷಾಚರಣಶ್ಚ ಯೋ ಭವೇತ್।

ನ ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿನ್ನ ಬಭೂವ ತರ್ಪಿತೋ
ಯಥಾರ್ಹಸಮ್ಮಾನನದಾನಸಂಭ್ರಮೈಃ ॥ **2.32.45** ॥ 1384

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಸಹಿತಸ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ದುಃಖಮಗ್ನಪೌರಜನಮುಖೇಭ್ಯೋ ವಿವಿಧಾ ವಾರ್ತಾಃ ಶ್ರಾವಂ ಶ್ರಾವಂ ಪಿತುರ್ದರ್ಶನಾರ್ಥಂ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಭವನೇ ಗಮನಂ

ದತ್ತ್ವಾ ತು ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಧನಂ ಬಹು।
ಜಗ್ಮತುಃ ಪಿತರಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸೀತಯಾ ಸಹ ರಾಘವೌ ॥ **2.33.1** ॥ 1385

ತತೋ ಗೃಹೀತೇ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಭ್ಯಾಮಶೋಭೇತಾಂ ತದಾಯುಧೇ।
ಮಾಲಾದಾಮಭಿರಾಸಕ್ತೇ ಸೀತಯಾ ಸಮಲಂಕೃತೇ ॥ **2.33.2** ॥ 1386

ತತಃ ಪ್ರಾಸಾದಹರ್ಮ್ಯಾಣಿ ವಿಮಾನಶಿಖರಾಣಿ ಚ।
ಅಭಿರುಹ್ಯ ಜನಃ ಶ್ರೀಮಾನುದಾಸೀನೋ ವ್ಯಲೋಕಯತ್ ॥ **2.33.3** ॥ 1387

ನ ಹಿ ರಥ್ಯಾಃ ಸುಶಕ್ಯಂತೇ ಗಂತುಂ ಬಹುಜನಾಕುಲಾಃ।
ಆರುಹ್ಯ ತಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಾಸಾದಾದ್ ದೀನಾಃ ಪಶ್ಯಂತಿ ರಾಘವಂ ॥ **2.33.4** ॥ 1388

ಪದಾತಿಂ ಸಾನುಜಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಸೀತಂ ಚ ಜನಾಸ್ತದಾ।
ಊಚುರ್ಬಹುಜನಾ ವಾಚಃ ಶೋಕೋಪಹತಚೇತಸಃ ॥ **2.33.5** ॥ 1389

ಯಂ ಯಾಂತಮನುಯಾತಿ ಸ್ಮ ಚತುರಂಗಬಲಂ ಮಹತ್।
ತಮೇಕಂ ಸೀತಯಾ ಸಾರ್ಧಮನುಯಾತಿ ಸ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **2.33.6** ॥ 1390

ಐಶ್ವರ್ಯಸ್ಯ ರಸಜ್ಞಃ ಸನ್ ಕಾಮಾನಾಂ ಚಾಕರೋ ಮಹಾನ್।
ನೇಚ್ಛತ್ಯೇವಾನೃತಂ ಕರ್ತುಂ ವಚನಂ ಧರ್ಮಗೌರವಾತ್ ॥ **2.33.7** ॥ 1391

ಯಾ ನ ಶಕ್ಯಾ ಪುರಾ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಭೂತೈರಾಕಾಶಗೈರಪಿ।
ತಾಮದ್ಯ ಸೀತಾಂ ಪಶ್ಯಂತಿ ರಾಜಮಾರ್ಗಗತಾ ಜನಾಃ ॥ **2.33.8** ॥ 1392

ಅಂಗರಾಗೋಚಿತಾಂ ಸೀತಾಂ ರಕ್ತಚಂದನಸೇವಿನೀಂ।
ವರ್ಷಮುಷ್ಣಂ ಚ ಶೀತಂ ಚ ನೇಷ್ಯತ್ಯಾಶು ವಿವರ್ಣತಾಂ ॥ **2.33.9** ॥ 1393

ಅದ್ಯ ನೂನಂ ದಶರಥಃ ಸತ್ತ್ವಮಾವಿಶ್ಯ ಭಾಷತೇ।
ನಹಿ ರಾಜಾ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ವಿವಾಸಯಿತುಮರ್ಹತಿ ॥ **2.33.10** ॥ 1394

ನಿರ್ಗುಣಸ್ಯಾಪಿ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಕಥಂ ಸ್ಯಾದ್ ವಿನಿವಾಸನಂ।
ಕಿಂ ಪುನರ್ಯಸ್ಯ ಲೋಕೋಽಯಂ ಜಿತೋ ವೃತ್ತೇನ ಕೇವಲಂ ॥ **2.33.11** ॥ 1395

ಆನೃಶಂಸ್ಯಮನುಕ್ರೋಶಃ ಶ್ರುತಂ ಶೀಲಂ ದಮಃ ಶಮಃ।
ರಾಘವಂ ಶೋಭಯಂತ್ಯೇತೇ ಷಡ್ಗುಣಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ ॥ **2.33.12** ॥ 1396

ತಸ್ಮಾತ್ ತಸ್ಯೋಪಘಾತೇನ ಪ್ರಜಾಃ ಪರಮಪೀಡಿತಾಃ।
ಔದಕಾನೀವ ಸತ್ತ್ವಾನಿ ಗ್ರೀಷ್ಮೇ ಸಲಿಲಸಂಕ್ಷಯಾತ್ ॥ **2.33.13** ॥ 1397

ಪೀಡಯಾ ಪೀಡಿತಂ ಸರ್ವಂ ಜಗದಸ್ಯ ಜಗತ್ಪತೇಃ।
ಮೂಲಸ್ಯೇವೋಪಘಾತೇನ ವೃಕ್ಷಃ ಪುಷ್ಪಫಲೋಪಗಃ ॥ **2.33.14** ॥ 1398

ಮೂಲಂ ಹ್ಯೇಷ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಧರ್ಮಸಾರೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ।
ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ಚ ಪತ್ರಂ ಚ ಶಾಖಾಶ್ಚಾಸ್ಯೇತರೇ ಜನಾಃ ॥ **2.33.15** ॥ 1399

ತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಇವ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಪಲ್ಯಃ ಸಹಬಾಂಧವಾಃ।
ಗಚ್ಛಂತಮನುಗಚ್ಛಾಮೋ ಯೇನ ಗಚ್ಛತಿ ರಾಘವಃ ॥ **2.33.16** ॥ 1400

ಉದ್ಯಾನಾನಿ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ ಚ ಗೃಹಾಣಿ ಚ।
ಏಕದುಃಖಸುಖಾ ರಾಮಮನುಗಚ್ಛಾಮ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ॥ **2.33.17** ॥ 1401

ಸಮುದ್ಧೃತನಿಧಾನಾನಿ ಪರಿಧ್ವಸ್ತಾಜಿರಾಣಿ ಚ।
ಉಪಾತ್ತಧನಧಾನ್ಯಾನಿ ಹೃತಸಾರಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.33.18** ॥ 1402

ರಜಸಾಭ್ಯವಕೀರ್ಣಾನಿ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾನಿ ದೈವತೈಃ।
ಮೂಷಕೈಃ ಪರಿಧಾವದ್ಭಿರುದ್ಬಿಲೈರಾವೃತಾನಿ ಚ ॥ **2.33.19** ॥ 1403

ಅಪೇತೋದಕಧೂಮಾನಿ ಹೀನಸಮ್ಮಾರ್ಜನಾನಿ ಚ।
ಪ್ರಣಷ್ಟಬಲಿಕರ್ಮೇಜ್ಯಾಮಂತ್ರಹೋಮಜಪಾನಿ ಚ ॥ **2.33.20** ॥ 1404

ದುಷ್ಕಾಲೇನೇವ ಭಗ್ನಾನಿ ಭಿನ್ನಭಾಜನವಂತಿ ಚ।
ಅಸ್ಮತ್ಪ್ರಕ್ತಾನಿ ಕೈಕೇಯೀ ವೇಶ್ಮಾನಿ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತಾಂ ॥ **2.33.21** ॥ 1405

ವನಂ ನಗರಮೇವಾಸ್ತು ಯೇನ ಗಚ್ಛತಿ ರಾಘವಃ।
ಅಸ್ಮಾಭಿಶ್ಚ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಂ ಪುರಂ ಸಂಪದ್ಯತಾಂ ವನಂ ॥ **2.33.22** ॥ 1406

ಬಿಲಾನಿ ದಂಷ್ಟ್ರಿಣಃ ಸರ್ವೇ ಸಾನೂನಿ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ।
ತ್ಯಜಂತ್ವಸ್ಮದ್ಭಯಾದ್ಭೀತಾ ಗಜಾಃ ಸಿಂಹಾ ವನಾನ್ಯಪಿ ॥ **2.33.23** ॥ 1407

ಅಸ್ಮತ್ಪ್ರಕ್ತಂ ಪ್ರಪದ್ಯಂತು ಸೇವ್ಯಮಾನಂ ತ್ಯಜಂತು ಚ।
ತೃಣಮಾಂಸಫಲಾದಾನಾಂ ದೇಶಂ ವ್ಯಾಲಮೃಗದ್ವಿಜಂ ॥ **2.33.24** ॥ 1408

ಪ್ರಪದ್ಯತಾಂ ಹಿ ಕೈಕೇಯೀ ಸಪುತ್ರಾ ಸಹ ಬಾಂಧವೈಃ।
ರಾಘವೇಣ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ವನೇ ವತ್ಸ್ಯಾಮ ನಿರ್ವೃತಾಃ ॥ **2.33.25** ॥ 1409

ಇತ್ಯೇವಂ ವಿವಿಧಾ ವಾಚೋ ನಾನಾಜನಸಮೀರಿತಾಃ।
ಶುಶ್ರಾವ ರಾಘವಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನ ವಿಚಕ್ರೇಽಸ್ಯ ಮಾನಸಂ ॥ **2.33.26** ॥ 1410

ಸ ತು ವೇಶ್ಮ ಪುನರ್ಮಾತುಃ ಕೈಲಾಸಶಿಖರಪ್ರಭಂ।
ಅಭಿಚಕ್ರಾಮ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮತ್ತಮಾತಂಗವಿಕ್ರಮಃ ॥ **2.33.27** ॥ 1411

ವಿನೀತವೀರಪುರುಷಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತು ನೃಪಾಲಯಂ।
ದದರ್ಶಾವಸ್ಥಿತಂ ದೀನಂ ಸುಮಂತ್ರಮವಿದೂರತಃ ॥ **2.33.28** ॥ 1412

ಪ್ರತೀಕ್ಷಮಾಣೋಽಭಿಜನಂ ತದಾರ್ತ -
ಮನಾರ್ತರೂಪಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವಾಥ।

ಜಗಾಮ ರಾಮಃ ಪಿತರಂ ದಿದೃಕ್ಷುಃ
ಪಿತುರ್ನಿದೇಶಂ ವಿಧಿವಚ್ಚಿಕೀರ್ಷುಃ ॥ **2.33.29** ॥ 1413

ತತ್ಪೂರ್ವಮೈಕ್ಷ್ವಾಕಸುತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ರಾಮೋ ಗಮಿಷ್ಯನ್ ನೃಪಮಾರ್ತರೂಪಂ।
ವ್ಯತಿಷ್ಠತ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತದಾ ಸುಮಂತ್ರಂ
ಪಿತುರ್ಮಹಾತ್ಮಾ ಪ್ರತಿಹಾರಣಾರ್ಥಂ ॥ **2.33.30** ॥ 1414

ಪಿತುರ್ನಿದೇಶೇನ ತು ಧರ್ಮವತ್ಸಲೋ
ವನಪ್ರವೇಶೇ ಕೃತಬುದ್ಧಿನಿಶ್ಚಯಃ।
ಸ ರಾಘವಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸುಮಂತ್ರಮಬ್ರವೀ -
ನ್ನಿವೇದಯಸ್ವಾಗಮನಂ ನೃಪಾಯ ಮೇ ॥ **2.33.31** ॥ 1415

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಸಹಿತೇನ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸಸ್ತ್ರೀಗಣಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಪಾರ್ಶ್ವಂ ಗತ್ವಾ ವನವಾಸಾಯಾನುಜ್ಞಾಯಾಃ ಪ್ರಾರ್ಥನಂ ರಾಜ್ಞಃ ಶೋಕೋ ಮೂರ್ಚ್ಛಾ ಚ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಸ್ಯ ಸಾಂತ್ವನಂ ಶ್ರೀರಾಮಮುರಸಾऽऽಶ್ಲಿಷ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ ಭೂಯೋ ವಿಸಂಜ್ಞತಾ ಚ

ತತಃ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷಃ ಶ್ಯಾಮೋ ನಿರುಪಮೋ ಮಹಾನ್।
ಉವಾಚ ರಾಮಸ್ತಂ ಸೂತಂ ಪಿತುರಾಖ್ಯಾಹಿ ಮಾಮಿತಿ ॥ **2.34.1** ॥ 1416

ಸ ರಾಮಪ್ರೇಷಿತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಂತಾಪಕಲುಷೇಂದ್ರಿಯಂ।
ಪ್ರವಿಶ್ಯ ನೃಪತಿಂ ಸೂತೋ ನಿಃಶ್ವಸಂತಂ ದದರ್ಶ ಹ ॥ **2.34.2** ॥ 1417

ಉಪರಕ್ತಮಿವಾದಿತ್ಯಂ ಭಸ್ಮಚ್ಛನ್ನಮಿವಾನಲಂ।
ತಟಾಕಮಿವ ನಿಸ್ತೋಯಮಪಶ್ಯಜ್ಜಗತೀಪತಿಂ ॥ **2.34.3** ॥ 1418

ಆಬೋಧ್ಯ ಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಪರಮಾಕುಲಚೇತನಂ।
ರಾಮಮೇವಾನುಶೋಚಂತಂ ಸೂತಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿರಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.34.4** ॥ 1419

ತಂ ವರ್ಧಯಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಪೂರ್ವಂ ಸೂತೋ ಜಯಾಶಿಷಾ।
ಭಯವಿಕ್ಲವಯಾ ವಾಚಾ ಮಂದಯಾ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಯಾಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.34.5** ॥ 1420

ಅಯಂ ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠತಿ ತೇ ಸುತಃ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಧನಂ ದತ್ತ್ವಾ ಸರ್ವಂ ಚೈವೋಪಜೀವಿನಾಂ ॥ **2.34.6** ॥ 1421

ಸ ತ್ವಾಂ ಪಶ್ಯತು ಭದ್ರಂ ತೇ ರಾಮಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ।
ಸರ್ವಾನ್ ಸುಹೃದ ಆಪೃಚ್ಛ್ಯ ತ್ವಾಂ ಹೀದಾನೀಂ ದಿದೃಕ್ಷತೇ ॥ **2.34.7** ॥ 1422

ಗಮಿಷ್ಯತಿ ಮಹಾರಣ್ಯಂ ತಂ ಪಶ್ಯ ಜಗತೀಪತೇ।
ವೃತಂ ರಾಜಗುಣೈಃ ಸರ್ವೈರಾದಿತ್ಯಮಿವ ರಶ್ಮಿಭಿಃ ॥ **2.34.8** ॥ 1423

ಸ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಗಾಂಭೀರ್ಯಾತ್ ಸಾಗರೋಪಮಃ।
ಆಕಾಶ ಇವ ನಿಷ್ಪಂಕೋ ನರೇಂದ್ರಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತಂ ॥ **2.34.9** ॥ 1424

ಸುಮಂತ್ರಾನಯ ಮೇ ದಾರಾನ್ ಯೇ ಕೇಚಿದಿಹ ಮಾಮಕಾಃ।
ದಾರೈಃ ಪರಿವೃತಃ ಸರ್ವೈರ್ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ರಾಘವಂ ॥ **2.34.10** ॥ 1425

ಸೋಽಂತಃಪುರಮತೀತ್ಯೈವ ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತಾ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ಆರ್ಯೋ ಹ್ವಯತಿ ವೋ ರಾಜಾ ಗಮ್ಯತಾಂ ತತ್ರ ಮಾ ಚಿರಂ ॥ **2.34.11** ॥ 1426

ಏವಮುಕ್ತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಾಃ ಸುಮಂತ್ರೇಣ ನೃಪಾಜ್ಞಯಾ।
ಪ್ರಚಕ್ರಮುಸ್ತದ್ ಭವನಂ ಭರ್ತುರಾಜ್ಞಾಯ ಶಾಸನಂ ॥ **2.34.12** ॥ 1427

ಅರ್ಧಸಪ್ತಶತಾಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಮದಾಸ್ತಾಮ್ರಲೋಚನಾಃ।
ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪರಿವಾರ್ಯಾಥ ಶನೈರ್ಜಗ್ಮುರ್ಧೃತವ್ರತಾಃ ॥ **2.34.13** ॥ 1428

ಆಗತೇಷು ಚ ದಾರೇಷು ಸಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಮಹೀಪತಿಃ।
ಉವಾಚ ರಾಜಾ ತಂ ಸೂತಂ ಸುಮಂತ್ರಾನಯ ಮೇ ಸುತಂ ॥ **2.34.14** ॥ 1429

ಸ ಸೂತೋ ರಾಮಮಾದಾಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಮೈಥಿಲೀಂ ತಥಾ।
ಜಗಾಮಾಭಿಮುಖಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸಕಾಶಂ ಜಗತೀಪತೇಃ ॥ **2.34.15** ॥ 1430

ಸ ರಾಜಾ ಪುತ್ರಮಾಯಾಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಾರಾತ್ ಕೃತಾಂಜಲಿಂ।
ಉತ್ಪಪಾತಾಸನಾತ್ ತೂರ್ಣಮಾರ್ತಃ ಸ್ತ್ರೀಜನಸಂವೃತಃ ॥ **2.34.16** ॥ 1431

ಸೋಽಭಿದುದ್ರಾವ ವೇಗೇನ ರಾಮಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಶಾಂಪತಿಃ।
ತಮಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ದುಃಖಾರ್ತಃ ಪಪಾತ ಭುವಿ ಮೂರ್ಛಿತಃ ॥ **2.34.17** ॥ 1432

ತಂ ರಾಮೋಽಭ್ಯಪತತ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ।
ವಿಸಂಜ್ಞಮಿವ ದುಃಖೇನ ಸಶೋಕಂ ನೃಪತಿಂ ತಥಾ ॥ **2.34.18** ॥ 1433

ಸ್ತ್ರೀಸಹಸ್ರನಿನಾದಶ್ಚ ಸಂಜಜ್ಞೇ ರಾಜವೇಶ್ಮನಿ।
ಹಾ ಹಾ ರಾಮೇತಿ ಸಹಸಾ ಭೂಷಣಧ್ವನಿಮಿಶ್ರಿತಃ ॥ **2.34.19** ॥ 1434

ತಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ತಾವುಭೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ।
ಪರ್ಯಂಕೇ ಸೀತಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ರುದಂತಃ ಸಮವೇಶಯನ್ ॥ **2.34.20** ॥ 1435

ಅಥ ರಾಮೋ ಮುಹೂರ್ತಸ್ಯ ಲಬ್ಧಸಂಜ್ಞಂ ಮಹೀಪತಿಂ।
ಉವಾಚ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ಬಾಷ್ಪಶೋಕಾರ್ಣವಪರಿಪ್ಲುತಂ ॥ **2.34.21** ॥ 1436

ಆಪೃಚ್ಛೇ ತ್ವಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಸರ್ವೇಷಾಮೀಶ್ವರೋಽಸಿ ನಃ।
ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಂ ಪಶ್ಯ ತ್ವಂ ಕುಶಲೇನ ಮಾಂ ॥ **2.34.22** ॥ 1437

ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚಾನುಜಾನೀಹಿ ಸೀತಾ ಚಾನ್ವೇತು ಮಾಂ ವನಂ।
ಕಾರಣೈರ್ಬಹುಭಿಸ್ತಥ್ಯೈರ್ವಾರ್ಯಮಾಣೌ ನ ಚೇಚ್ಛತಃ ॥ **2.34.23** ॥ 1438

ಅನುಜಾನೀಹಿ ಸರ್ವಾನ್ ನಃ ಶೋಕಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಮಾನದ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಮಾಂ ಚ ಸೀತಾಂ ಚ ಪ್ರಜಾಪತಿರಿವಾತ್ಮಜಾನ್ ॥ **2.34.24** ॥ 1439

ಪ್ರತೀಕ್ಷಮಾಣಮವ್ಯಗ್ರಮನುಜ್ಞಾಂ ಜಗತೀಪತೇಃ।
ಉವಾಚ ರಾಜಾ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವನವಾಸಾಯ ರಾಘವಂ ॥ **2.34.25** ॥ 1440

ಅಹಂ ರಾಘವ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ವರದಾನೇನ ಮೋಹಿತಃ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ತ್ವಮೇವಾದ್ಯ ಭವ ರಾಜಾ ನಿಗೃಹ್ಯ ಮಾಂ ॥ **2.34.26** ॥ 1441

ಏವಮುಕ್ತೋ ನೃಪತಿನಾ ರಾಮೋ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾಂಜಲಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಪಿತರಂ ವಾಕ್ಯಕೋವಿದಃ ॥ **2.34.27** ॥ 1442

ಭವಾನ್ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಯ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ನೃಪತೇ ಪತಿಃ।
ಅಹಂ ತ್ವರಣ್ಯೇ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ನ ಮೇ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಕಾಂಕ್ಷಿತಾ ॥ **2.34.28** ॥ 1443

ನವ ಪಂಚ ಚ ವರ್ಷಾಣಿ ವನವಾಸೇ ವಿಹೃತ್ಯ ತೇ।
ಪುನಃ ಪಾದೌ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂತೇ ನರಾಧಿಪ ॥ **2.34.29** ॥ 1444

ರುದನ್ನಾರ್ತಃ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ಸತ್ಯಪಾಶೇನ ಸಂಯುತಃ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಚೋದ್ಯಮಾನಸ್ತು ಮಿಥೋ ರಾಜಾ ತಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.34.30** ॥ 1445

ಶ್ರೇಯಸೇ ವೃದ್ಧಯೇ ತಾತ ಪುನರಾಗಮನಾಯ ಚ।
ಗಚ್ಛಸ್ವಾರಿಷ್ಟಮವ್ಯಗ್ರಃ ಪಂಥಾನಮಕುತೋಭಯಂ ॥ **2.34.31** ॥ 1446

ನ ಹಿ ಸತ್ಯಾತ್ಮನಸ್ತಾತ ಧರ್ಮಾಭಿಮನಸಸ್ತವ।
ಸನ್ನಿವರ್ತಯಿತುಂ ಬುದ್ಧಿಃ ಶಕ್ಯತೇ ರಘುನಂದನ ॥ **2.34.32** ॥ 1447

ಅದ್ಯ ತ್ವಿದಾನೀಂ ರಜನೀಂ ಪುತ್ರ ಮಾ ಗಚ್ಛ ಸರ್ವಥಾ।
ಏಕಾಹಂ ದರ್ಶನೇನಾಪಿ ಸಾಧು ತಾವಚ್ಚರಾಮ್ಯಹಂ ॥ **2.34.33** ॥ 1448

ಮಾತರಂ ಮಾಂ ಚ ಸಂಪಶ್ಯನ್ ವಸೇಮಾಮದ್ಯ ಶರ್ವರೀಂ।
ತರ್ಪಿತಃ ಸರ್ವಕಾಮೈಸ್ತ್ವಂ ಶ್ವಃ ಕಾಲ್ಯೇ ಸಾಧಯಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.34.34** ॥ 1449

ದುಷ್ಕರಂ ಕ್ರಿಯತೇ ಪುತ್ರ ಸರ್ವಥಾ ರಾಘವ ಪ್ರಿಯ।
ತ್ವಯಾ ಹಿ ಮತ್ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ತು ವನಮೇವಮುಪಾಶ್ರಿತಂ ॥ **2.34.35** ॥ 1450

ನ ಚೈತನ್ಮೇ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರ ಶಪೇ ಸತ್ಯೇನ ರಾಘವ।
ಛನ್ನಯಾ ಚಲಿತಸ್ತ್ವಸ್ಮಿ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಭಸ್ಮಾಗ್ನಿಕಲ್ಪಯಾ ॥ **2.34.36** ॥ 1451

ವಂಚನಾ ಯಾ ತು ಲಬ್ಧಾ ಮೇ ತಾಂ ತ್ವಂ ನಿಸ್ತರ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ।
ಅನಯಾ ವೃತ್ತಸಾದಿನ್ಯಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಭಿಪ್ರಚೋದಿತಃ ॥ **2.34.37** ॥ 1452

ನ ಚೈತದಾಶ್ಚರ್ಯತಮಂ ಯತ್ ತ್ವಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಸುತೋ ಮಮ।
ಅಪಾನೃತಕಥಂ ಪುತ್ರ ಪಿತರಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **2.34.38** ॥ 1453

ಅಥ ರಾಮಸ್ತದಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪಿತುರಾರ್ತಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ದೀನೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.34.39** ॥ 1454

ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಾಮಿ ಯಾನದ್ಯ ಗುಣಾನ್ ಕೋ ಮೇ ಶ್ವಸ್ತಾನ್ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ।
ಅಪಕ್ರಮಣಮೇವಾತಃ ಸರ್ವಕಾಮೈರಹಂ ವೃಣೇ ॥ **2.34.40** ॥ 1455

ಇಯಂ ಸರಾಷ್ಟ್ರಾ ಸಜನಾ ಧನಧಾನ್ಯಸಮಾಕುಲಾ।
ಮಯಾ ವಿಸೃಷ್ಟಾ ವಸುಧಾ ಭರತಾಯ ಪ್ರದೀಯತಾಂ ॥ **2.34.41** ॥ 1456

ವನವಾಸಕೃತಾ ಬುದ್ಧಿರ್ನ ಚ ಮೇಽದ್ಯ ಚಲಿಷ್ಯತಿ।
ಯಸ್ತು ಯುದ್ಧೇ ವರೋ ದತ್ತಃ ಕೈಕೇಯ್ಯೈ ವರದ ತ್ವಯಾ ॥ **2.34.42** ॥ 1457

ದೀಯತಾಂ ನಿಖಿಲೇನೈವ ಸತ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಭವ ಪಾರ್ಥಿವ।
ಅಹಂ ನಿದೇಶಂ ಭವತೋ ಯಥೋಕ್ತಮನುಪಾಲಯನ್ ॥ **2.34.43** ॥ 1458

ಚತುರ್ದಶ ಸಮಾ ವತ್ಸ್ಯೇ ವನೇ ವನಚರೈಃ ಸಹ।
ಮಾ ವಿಮರ್ಶೋ ವಸುಮತೀ ಭರತಾಯ ಪ್ರದೀಯತಾಂ ॥ **2.34.44** ॥ 1459

ನಹಿ ಮೇ ಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ರಾಜ್ಯಂ ಸುಖಮಾತ್ಮನಿ ವಾ ಪ್ರಿಯಂ।
ಯಥಾನಿದೇಶಂ ಕರ್ತುಂ ವೈ ತವೈವ ರಘುನಂದನ ॥ **2.34.45** ॥ 1460

ಅಪಗಚ್ಛತು ತೇ ದುಃಖಂ ಮಾ ಭೂರ್ಬಾಷ್ಪಪರಿಪ್ಲುತಃ।
ನಹಿ ಕ್ಷುಭ್ಯತಿ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಸಮುದ್ರಃ ಸರಿತಾಂ ಪತಿಃ ॥ **2.34.46** ॥ 1461

ನೈವಾಹಂ ರಾಜ್ಯಮಿಚ್ಛಾಮಿ ನ ಸುಖಂ ನ ಚ ಮೇದಿನೀಂ।
ನೈವ ಸರ್ವಾನಿಮಾನ್ ಕಾಮಾನ್ ನ ಸ್ವರ್ಗಂ ನ ಚ ಜೀವಿತುಂ ॥ **2.34.47** ॥ 1462

ತ್ವಾಮಹಂ ಸತ್ಯಮಿಚ್ಛಾಮಿ ನಾನೃತಂ ಪುರುಷರ್ಷಭ।
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ತವ ಸತ್ಯೇನ ಸುಕೃತೇನ ಚ ತೇ ಶಪೇ ॥ **2.34.48** ॥ 1463

ನ ಚ ಶಕ್ಯಂ ಮಯಾ ತಾತ ಸ್ಥಾತುಂ ಕ್ಷಣಮಪಿ ಪ್ರಭೋ।
ಸ ಶೋಕಂ ಧಾರಯಸ್ವೇಮಂ ನಹಿ ಮೇಽಸ್ತಿ ವಿಪರ್ಯಯಃ ॥ **2.34.49** ॥ 1464

ಅರ್ಥಿತೋ ಹ್ಯಸ್ಮಿ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ವನಂ ಗಚ್ಛೇತಿ ರಾಘವ।
ಮಯಾ ಚೋಕ್ತಂ ವ್ರಜಾಮೀತಿ ತತ್ಸತ್ಯಮನುಪಾಲಯೇ ॥ **2.34.50** ॥ 1465

ಮಾ ಚೋತ್ಕಂಠಾಂ ಕೃಥಾ ದೇವ ವನೇ ರಂಸ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ।
ಪ್ರಶಾಂತಹರಿಣಾಕೀರ್ಣೇ ನಾನಾಶಕುನಿನಾದಿತೇ ॥ **2.34.51** ॥ 1466

ಪಿತಾ ಹಿ ದೈವತಂ ತಾತ ದೇವತಾನಾಮಪಿ ಸ್ಮೃತಂ।
ತಸ್ಮಾದ್ ದೈವತಮಿತ್ಯೇವ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಿತುರ್ವಚಃ ॥ **2.34.52** ॥ 1467

ಚತುರ್ದಶಸು ವರ್ಷೇಷು ಗತೇಷು ನೃಪಸತ್ತಮ।
ಪುನರ್ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸಂತಾಪೋಽಯಂ ವಿಮುಚ್ಯತಾಂ ॥ **2.34.53** ॥ 1468

ಯೇನ ಸಂಸ್ತಂಭನೀಯೋಽಯಂ ಸರ್ವೋ ಬಾಷ್ಪಕಲೋ ಜನಃ।
ಸ ತ್ವಂ ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲ ಕಿಮರ್ಥಂ ವಿಕ್ರಿಯಾಂ ಗತಃ ॥ **2.34.54** ॥ 1469

ಪುರಂ ಚ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಮಹೀ ಚ ಕೇವಲಾ
ಮಯಾ ವಿಸೃಷ್ಟಾ ಭರತಾಯ ದೀಯತಾಂ।
ಅಹಂ ನಿದೇಶಂ ಭವತೋಽನುಪಾಲಯನ್
ವನಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಚಿರಾಯ ಸೇವಿತುಂ ॥ **2.34.55** ॥ 1470

ಮಯಾ ವಿಸೃಷ್ಟಾಂ ಭರತೋ ಮಹೀಮಿಮಾಂ
ಸಶೈಲಖಂಡಾಂ ಸಪುರೋಪಕಾನನಾಂ।
ಶಿವಾಸು ಸೀಮಾಸ್ವನುಶಾಸ್ತು ಕೇವಲಂ
ತ್ವಯಾ ಯದುಕ್ತಂ ನೃಪತೇ ತಥಾಸ್ತು ತತ್ ॥ **2.34.56** ॥ 1471

ನ ಮೇ ತಥಾ ಪಾರ್ಥಿವ ಧೀಯತೇ ಮನೋ
ಮಹತ್ಸು ಕಾಮೇಷು ನ ಚಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಿಯೇ।
ಯಥಾ ನಿದೇಶೇ ತವ ಶಿಷ್ಟಸಮ್ಮತೇ
ವ್ಯಪೈತು ದುಃಖಂ ತವ ಮತ್ಕೃತೇಽನಘ ॥ **2.34.57** ॥ 1472

ತದದ್ಯ ನೈವಾನಘ ರಾಜ್ಯಮವ್ಯಯಂ
ನ ಸರ್ವಕಾಮಾನ್ ವಸುಧಾಂ ನ ಮೈಥಿಲೀಂ।

ನ ಚಿಂತಿತಂ ತ್ವಾಮನೃತೇನ ಯೋಜಯನ್
ವೃಣೀಯ ಸತ್ಯಂ ವ್ರತಮಸ್ತು ತೇ ತಥಾ ॥ **2.34.58** ॥ 1473

ಫಲಾನಿ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಭಕ್ಷಯನ್ ವನೇ
ಗಿರೀಂಶ್ಚ ಪಶ್ಯನ್ ಸರಿತಃ ಸರಾಂಸಿ ಚ।
ವನಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯೈವ ವಿಚಿತ್ರಪಾದಪಂ
ಸುಖೀ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ತವಾಸ್ತು ನಿರ್ವೃತಿಃ ॥ **2.34.59** ॥ 1474

ಏವಂ ಸ ರಾಜಾ ವ್ಯಸನಾಭಿಪನ್ನ -
ಸ್ತಾಪೇನ ದುಃಖೇನ ಚ ಪೀಡ್ಯಮಾನಃ।
ಆಲಿಂಗ್ಯ ಪುತ್ರಂ ಸುವಿನಷ್ಟಸಂಜ್ಞೋ
ಭೂಮಿಂ ಗತೋ ನೈವ ಚಿಚೇಷ್ಟ ಕಿಂಚಿತ್ ॥ **2.34.60** ॥ 1475

ದೇವ್ಯಃ ಸಮಸ್ತಾ ರುರುದುಃ ಸಮೇತಾ -
ಸ್ತಾಂ ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ನರದೇವಪತ್ನೀಂ।
ರುದನ್ ಸುಮಂತ್ರೋಽಪಿ ಜಗಾಮ ಮೂರ್ಚ್ಛಾಂ
ಹಾಹಾಕೃತಂ ತತ್ರ ಬಭೂವ ಸರ್ವಂ ॥ **2.34.61** ॥ 1476

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಮಂತ್ರೇಣ ಪ್ರಬೋಧಿತಾಯಾ ಭರ್ತ್ಸಿತಾಯಾಶ್ಚ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಅಕ್ಷೋಭಃ

ತತೋ ನಿಧೂಯ ಸಹಸಾ ಶಿರೋ ನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ಚಾಸಕೃತ್।
ಪಾಣಿಂ ಪಾಣೌ ವಿನಿಷ್ಪಿಷ್ಯ ದಂತಾನ್ ಕಟಕಟಾಯ್ಯ ಚ ॥ **2.35.1** ॥ 1477

ಲೋಚನೇ ಕೋಪಸಂರಕ್ತೇ ವರ್ಣಂ ಪೂರ್ವೋಚಿತಂ ಜಹತ್।
ಕೋಪಾಭಿಭೂತಃ ಸಹಸಾ ಸಂತಾಪಮಶುಭಂ ಗತಃ ॥ **2.35.2** ॥ 1478

ಮನಃ ಸಮೀಕ್ಷಮಾಣಶ್ಚ ಸೂತೋ ದಶರಥಸ್ಯ ಚ।
ಕಂಪಯನ್ನಿವ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಹೃದಯಂ ವಾಕ್ಯರೈಃ ಶಿತೈಃ ॥ **2.35.3** ॥ 1479

ವಾಕ್ಯವಜ್ರೈರನುಪಮೈರ್ನಿರ್ಭಿಂದನ್ನಿವ ಚಾಶುಭೈಃ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಸರ್ವಮರ್ಮಾಣಿ ಸುಮಂತ್ರಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ ॥ **2.35.4** ॥ 1480

ಯಸ್ಯಾಸ್ತವ ಪತಿಸ್ಯಕ್ತೋ ರಾಜಾ ದಶರಥಃ ಸ್ವಯಂ।
ಭರ್ತಾ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತಃ ಸ್ಥಾವರಸ್ಯ ಚರಸ್ಯ ಚ ॥ **2.35.5** ॥ 1481

ನಹ್ಯಕಾರ್ಯತಮಂ ಕಿಂಚಿತ್ತವ ದೇವೀಹ ವಿದ್ಯತೇ।
ಪತಿಘ್ನೀಂ ತ್ವಾಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಕುಲಘ್ನೀಮಪಿ ಚಾಂತತಃ ॥ **2.35.6** ॥ 1482

ಯನ್ಮಹೇಂದ್ರಮಿವಾಜಯ್ಯಂ ದುಷ್ಪಕಂಪ್ಯಮಿವಾಚಲಂ।
ಮಹೋದಧಿಮಿವಾಕ್ಷೋಭ್ಯಂ ಸಂತಾಪಯಸಿ ಕರ್ಮಭಿಃ ॥ **2.35.7** ॥ 1483

ಮಾವಮಂಸ್ಥಾ ದಶರಥಂ ಭರ್ತಾರಂ ವರದಂ ಪತಿಂ।
ಭರ್ತುರಿಚ್ಛಾ ಹಿ ನಾರೀಣಾಂ ಪುತ್ರಕೋಟ್ಯಾ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ॥ **2.35.8** ॥ 1484

ಯಥಾವಯೋ ಹಿ ರಾಜ್ಯಾನಿ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ನೃಪಕ್ಷಯೇ।
ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲನಾಥೇಽಸ್ಮಿಂಸ್ತಂ ಲೋಪಯಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **2.35.9** ॥ 1485

ರಾಜಾ ಭವತು ತೇ ಪುತ್ರೋ ಭರತಃ ಶಾಸ್ತು ಮೇದಿನೀಂ।
ವಯಂ ತತ್ರ ಗಮಿಷ್ಯಾಮೋ ಯತ್ರ ರಾಮೋ ಗಮಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.35.10** ॥ 1486

ನ ಚ ತೇ ವಿಷಯೇ ಕಶ್ಚಿದ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಸ್ತುಮರ್ಹತಿ।
ತಾದೃಶಂ ತ್ವಮಮರ್ಯಾದಮದ್ಯ ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.35.11** ॥ 1487

ನೂನಂ ಸರ್ವೇ ಗಮಿಷ್ಯಾಮೋ ಮಾರ್ಗಂ ರಾಮನಿಷೇವಿತಂ।
ತ್ಯಕ್ತಾ ಯಾ ಬಾಂಧವೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಾಧುಭಿಃ ಸದಾ ॥ **2.35.12** ॥ 1488

ಕಾ ಪ್ರೀತೀ ರಾಜ್ಯಲಾಭೇನ ತವ ದೇವಿ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ತಾದೃಶಂ ತ್ವಮಮರ್ಯಾದಂ ಕರ್ಮ ಕರ್ತುಂ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ ॥ **2.35.13** ॥ 1489

ಆಶ್ಚರ್ಯಮಿವ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಯಸ್ಯಾಸ್ತೇ ವೃತ್ತಮೀದೃಶಂ।
ಆಚರಂತ್ಯಾ ನ ವಿದೃತಾ ಸದ್ಯೋ ಭವತಿ ಮೇದಿನೀ ॥ **2.35.14** ॥ 1490

ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಸೃಷ್ಟಾ ವಾ ಜ್ವಲಂತೋ ಭೀಮದರ್ಶನಾಃ।
ಧಿಗ್ವಾಗ್ದಂಡಾ ನ ಹಿಂಸಂತಿ ರಾಮಪ್ರವ್ರಾಜನೇ ಸ್ಥಿತಾಂ ॥ **2.35.15** ॥ 1491

ಆಮ್ರಂ ಛಿತ್ತ್ವಾ ಕುಠಾರೇಣ ನಿಂಬಂ ಪರಿಚರೇತ್ ತು ಕಃ।
ಯಶ್ಚೈನಂ ಪಯಸಾ ಸಿಂಚೇನ್ನೈವಾಸ್ಯ ಮಧುರೋ ಭವೇತ್ ॥ **2.35.16** ॥ 1492

ಆಭಿಜಾತ್ಯಂ ಹಿ ತೇ ಮನ್ಯೇ ಯಥಾ ಮಾತುಸ್ತಥೈವ ಚ।
ನ ಹಿ ನಿಂಬಾತ್ ಸ್ರವೇತ್ ಕ್ಷೌದ್ರಂ ಲೋಕೇ ನಿಗದಿತಂ ವಚಃ ॥ **2.35.17** ॥ 1493

ತವ ಮಾತುರಸದ್ಗ್ರಾಹಂ ವಿದ್ಮ ಪೂರ್ವಂ ಯಥಾ ಶ್ರುತಂ।
ಪಿತುಸ್ತೇ ವರದಃ ಕಶ್ಚಿದ್ ದದೌ ವರಮನುತ್ತಮಂ ॥ **2.35.18** ॥ 1494

ಸರ್ವಭೂತರುತಂ ತಸ್ಮಾತ್ ಸಂಜಜ್ಞೇ ವಸುಧಾಧಿಪಃ।
ತೇನ ತಿರ್ಯಗ್ಗತಾನಾಂ ಚ ಭೂತಾನಾಂ ವಿದಿತಂ ವಚಃ ॥ **2.35.19** ॥ 1495

ತತೋ ಜೃಂಭಸ್ಯ ಶಯನೇ ವಿರುತಾದ್ ಭೂರಿವರ್ಚಸಃ।
ಪಿತುಸ್ತೇ ವಿದಿತೋ ಭಾವಃ ಸ ತತ್ರ ಬಹುಧಾಹಸತ್ ॥ **2.35.20** ॥ 1496

ತತ್ರ ತೇ ಜನನೀ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಮಭೀಪ್ಸತೀ।
ಹಾಸಂ ತೇ ನೃಪತೇ ಸೌಮ್ಯ ಜಿಜ್ಞಾಸಾಮೀತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.35.21** ॥ 1497

ನೃಪಶ್ಚೋವಾಚ ತಾಂ ದೇವೀಂ ಹಾಸಂ ಶಂಸಾಮಿ ತೇ ಯದಿ।
ತತೋ ಮೇ ಮರಣಂ ಸದ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **2.35.22** ॥ 1498

ಮಾತಾ ತೇ ಪಿತರಂ ದೇವಿ ಪುನಃ ಕೇಕಯಮಬ್ರವೀತ್।
ಶಂಸ ಮೇ ಜೀವ ವಾ ಮಾ ವಾ ನ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಹಸಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.35.23** ॥ 1499

ಪ್ರಿಯಯಾ ಚ ತಥೋಕ್ತಃ ಸ ಕೇಕಯಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ।
ತಸ್ಮೈ ತಂ ವರದಾಯಾರ್ಥಂ ಕಥಯಾಮಾಸ ತತ್ತ್ವತಃ ॥ **2.35.24** ॥ 1500

ತತಃ ಸ ವರದಃ ಸಾಧೂ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ।
ಮ್ರಿಯತಾಂ ಧ್ವಂಸತಾಂ ವೇಯಂ ಮಾ ಶಂಸೀಸ್ತ್ವಂ ಮಹೀಪತೇ ॥ **2.35.25** ॥ 1501

ಸ ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಸನ್ನಮನಸೋ ನೃಪಃ।
ಮಾತರಂ ತೇ ನಿರಸ್ಯಾಶು ವಿಜಹಾರ ಕುಬೇರವತ್ ॥ **2.35.26** ॥ 1502

ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ರಾಜಾನಂ ದುರ್ಜನಾಚರಿತೇ ಪಥಿ।
ಅಸದ್ಗ್ರಾಹಮಿಮಂ ಮೋಹಾತ್ ಕುರುಷೇ ಪಾಪದರ್ಶಿನೀ ॥ **2.35.27** ॥ 1503

ಸತ್ಯಶ್ಚಾತ್ರ ಪ್ರವಾದೋಽಯಂ ಲೌಕಿಕಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮಾ।
ಪಿತೄನ್ ಸಮನುಜಾಯಂತೇ ನರಾ ಮಾತರಮಂಗನಾಃ ॥ **2.35.28** ॥ 1504

ನೈವಂ ಭವ ಗೃಹಾಣೇದಂ ಯದಾಹ ವಸುಧಾಧಿಪಃ।
ಭರ್ತುರಿಚ್ಛಾಮುಪಾಸ್ವೇಹ ಜನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಗತಿರ್ಭವ ॥ **2.35.29** ॥ 1505

ಮಾ ತ್ವಂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತಾ ಪಾಪೈರ್ದೇವರಾಜಸಮಪ್ರಭಂ।
ಭರ್ತಾರಂ ಲೋಕಭರ್ತಾರಮಸದ್ಧರ್ಮಮುಪಾದಧ ॥ **2.35.30** ॥ 1506

ನಹಿ ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ತವಾನಘಃ।
ಶ್ರೀಮಾನ್ ದಶರಥೋ ರಾಜಾ ದೇವಿ ರಾಜೀವಲೋಚನಃ ॥ **2.35.31** ॥ 1507

ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ವದಾನ್ಯಃ ಕರ್ಮಣ್ಯಃ ಸ್ವಧರ್ಮಸ್ಯಾಪಿ ರಕ್ಷಿತಾ।
ರಕ್ಷಿತಾ ಜೀವಲೋಕಸ್ಯ ಬಲೀ ರಾಮೋಽಭಿಷಿಚ್ಯತಾಂ ॥ **2.35.32** ॥ 1508

ಪರಿವಾದೋ ಹಿ ತೇ ದೇವಿ ಮಹಾನ್ ಲೋಕೇ ಚರಿಷ್ಯತಿ।
ಯದಿ ರಾಮೋ ವನಂ ಯಾತಿ ವಿಹಾಯ ಪಿತರಂ ನೃಪಂ ॥ **2.35.33** ॥ 1509

ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ ರಾಘವಃ ಪಾತು ಭವ ತ್ವಂ ವಿಗತಜ್ವರಾ।
ನಹಿ ತೇ ರಾಘವಾದನ್ಯಃ ಕ್ಷಮಃ ಪುರವರೇ ವಸನ್ ॥ **2.35.34** ॥ 1510

ರಾಮೇ ಹಿ ಯೌವರಾಜ್ಯಸ್ಥೇ ರಾಜಾ ದಶರಥೋ ವನಂ।
ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಮನುಸ್ಮರನ್ ॥ **2.35.35** ॥ 1511

ಇತಿ ಸಾಂತ್ವೈಶ್ಚ ತೀಕ್ಷ್ಣೈಶ್ಚ ಕೈಕೇಯೀಂ ರಾಜಸಂಸದಿ।
ಭೂಯಃ ಸಂಕ್ಷೋಭಯಾಮಾಸ ಸುಮಂತ್ರಸ್ತು ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥ **2.35.36** ॥ 1512

ನೈವ ಸಾ ಕ್ಷುಭ್ಯತೇ ದೇವೀ ನ ಚ ಸ್ಮ ಪರಿದೂಯತೇ।
ನ ಚಾಸ್ಯಾ ಮುಖವರ್ಣಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ವಿಕ್ರಿಯಾ ತದಾ ॥ **2.35.37** ॥ 1513

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸಹ ಸೈನ್ಯಂ ಕೋಷಂ ಚ ಪ್ರೇಷಯಿತುಂ ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯಾದೇಶಃ ಕೈಕೇಯೀಕರ್ತೃಕಸ್ತಸ್ಯ ವಿರೋಧಃ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥೇನ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಪ್ರಬೋಧನಂ ರಾಜ್ಞಾ ಸ್ವಯಮಪಿ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸಹ ವನಂ ಗಂತುಮಿಚ್ಛಾಯಾಃ ಪ್ರಕಟನಂ

ತತಃ ಸುಮಂತ್ರಮೈಕ್ಷ್ವಾಕಃ ಪೀಡಿತೋಽತ್ರ ಪ್ರತಿಜ್ಞಯಾ।
ಸಬಾಷ್ಪಮತಿನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ಜಗಾದೇದಂ ಪುನರ್ವಚಃ ॥ **2.36.1** ॥ 1514

ಸೂತ ರತ್ನಸುಸಂಪೂರ್ಣಾ ಚತುರ್ವಿಧಬಲಾ ಚಮೂಃ।
ರಾಘವಸ್ಯಾನುಯಾತ್ರಾರ್ಥಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪ್ರತಿವಿಧೀಯತಾಂ ॥ **2.36.2** ॥ 1515

ರೂಪಾಜೀವಾಶ್ಚ ವಾದಿನ್ಯೋ ವಣಿಜಶ್ಚ ಮಹಾಧನಾಃ।
ಶೋಭಯಂತು ಕುಮಾರಸ್ಯ ವಾಹಿನೀಃ ಸುಪ್ರಸಾರಿತಾಃ ॥ **2.36.3** ॥ 1516

ಯೇ ಚೈನಮುಪಜೀವಂತಿ ರಮತೇ ಯೈಶ್ಚ ವೀರ್ಯತಃ।
ತೇಷಾಂ ಬಹುವಿಧಂ ದತ್ತ್ವಾ ತಾನಪ್ಯತ್ರ ನಿಯೋಜಯ ॥ **2.36.4** ॥ 1517

ಆಯುಧಾನಿ ಚ ಮುಖ್ಯಾನಿ ನಾಗರಾಃ ಶಕಟಾನಿ ಚ।
ಅನುಗಚ್ಛಂತು ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ವ್ಯಾಧಾಶ್ಚಾರಣ್ಯಕೋವಿದಾಃ ॥ **2.36.5** ॥ 1518

ನಿಘ್ನನ್ ಮೃಗಾನ್ ಕುಂಜರಾಂಶ್ಚ ಪಿಬಂಶ್ಚಾರಣ್ಯಕಂ ಮಧು।
ನದೀಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಃ ಪಶ್ಯನ್ ನ ರಾಜ್ಯಂ ಸಂಸ್ಮರಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.36.6** ॥ 1519

ಧಾನ್ಯಕೋಶಶ್ಚ ಯಃ ಕಶ್ಚಿದ್ ಧನಕೋಶಶ್ಚ ಮಾಮಕಃ।
ತೌ ರಾಮಮನುಗಚ್ಛೇತಾಂ ವಸಂತಂ ನಿರ್ಜನೇ ವನೇ ॥ **2.36.7** ॥ 1520

ಯಜನ್ ಪುಣ್ಯೇಷು ದೇಶೇಷು ವಿಸೃಜಂಶ್ಚಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣಾಃ।
ಋಷಿಭಿಶ್ಚಾಪಿ ಸಂಗಮ್ಯ ಪ್ರವತ್ಸ್ಯತಿ ಸುಖಂ ವನೇ ॥ **2.36.8** ॥ 1521

ಭರತಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುರಯೋಧ್ಯಾಂ ಪಾಲಯಿಷ್ಯತಿ।
ಸರ್ವಕಾಮೈಃ ಪುನಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮಃ ಸಂಸಾಧ್ಯತಾಮಿತಿ ॥ **2.36.9** ॥ 1522

ಏವಂ ಬ್ರುವತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥೇ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಭಯಮಾಗತಂ।
ಮುಖಂ ಚಾಪ್ಯಗಮಚ್ಛೋಷಂ ಸ್ವರಶ್ಚಾಪಿ ವ್ಯರುಧ್ಯತ ॥ **2.36.10** ॥ 1523

ಸಾ ವಿಷಣ್ಣಾ ಚ ಸಂತ್ರಸ್ತಾ ಮುಖೇನ ಪರಿಶುಷ್ಯತಾ।
ರಾಜಾನಮೇವಾಭಿಮುಖೀ ಕೈಕೇಯೀ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.36.11** ॥ 1524

ರಾಜ್ಯಂ ಗತಧನಂ ಸಾಧೋ ಪೀತಮಂಡಾಂ ಸುರಾಮಿವ।
ನಿರಾಸ್ವಾದ್ಯತಮಂ ಶೂನ್ಯಂ ಭರತೋ ನಾಭಿಪತ್ಸ್ಯತೇ ॥ **2.36.12** ॥ 1525

ಕೈಕೇಯ್ಯಾಂ ಮುಕ್ತಲಜ್ಜಾಯಾಂ ವದಂತ್ಯಾಮತಿದಾರುಣಂ।
ರಾಜಾ ದಶರಥೋ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚಾಯತಲೋಚನಾಂ ॥ **2.36.13** ॥ 1526

ವಹಂತಂ ಕಿಂ ತುದಸಿ ಮಾಂ ನಿಯುಜ್ಯ ಧುರಿ ಮಾಹಿತೇ।
ಅನಾರ್ಯೇ ಕೃತ್ಯಮಾರಬ್ಧಂ ಕಿಂ ನ ಪೂರ್ವಮುಪಾರುಧಃ ॥ **2.36.14** ॥ 1527

ತಸ್ಯೈತತ್ ಕ್ರೋಧಸಂಯುಕ್ತಮುಕ್ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವರಾಂಗನಾ।
ಕೈಕೇಯೀ ದ್ವಿಗುಣಂ ಕ್ರುದ್ಧಾ ರಾಜಾನಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.36.15** ॥ 1528

ತವೈವ ವಂಶೇ ಸಗರೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರಮುಪಾರುಧತ್।
ಅಸಮಂಜ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಂ ತಥಾಯಂ ಗಂತುಮರ್ಹತಿ ॥ **2.36.16** ॥ 1529

ಏವಮುಕ್ತೋ ಧಿಗಿತ್ಯೇವ ರಾಜಾ ದಶರಥೋಽಬ್ರವೀತ್।
ವ್ರೀಡಿತಶ್ಚ ಜನಃ ಸರ್ವಃ ಸಾ ಚ ತನ್ನಾವಬುಧ್ಯತ ॥ **2.36.17** ॥ 1530

ತತ್ರ ವೃದ್ಧೋ ಮಹಾಮಾತ್ರಃ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥೋ ನಾಮ ನಾಮತಃ।
ಶುಚಿರ್ಬಹುಮತೋ ರಾಜ್ಞಃ ಕೈಕೇಯೀಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.36.18** ॥ 1531

ಅಸಮಂಜೋ ಗೃಹೀತ್ವಾ ತು ಕ್ರೀಡತಃ ಪಥಿ ದಾರಕಾನ್।
ಸರಯ್ವಾಂ ಪ್ರಕ್ಷಿಪನ್ನಪ್ಸು ರಮತೇ ತೇನ ದುರ್ಮತಿಃ ॥ **2.36.19** ॥ 1532

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಾಗರಾಃ ಸರ್ವೇ ಕ್ರುದ್ಧಾ ರಾಜಾನಮಬ್ರುವನ್।
ಅಸಮಂಜಂ ವೃಣೀಷ್ವೈಕಮಸ್ಮಾನ್ ವಾ ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಧನ ॥ **2.36.20** ॥ 1533

ತಾನುವಾಚ ತತೋ ರಾಜಾ ಕಿನ್ನಿಮಿತ್ತಮಿದಂ ಭಯಂ।
ತಾಶ್ಚಾಪಿ ರಾಜ್ಞಾ ಸಂಪೃಷ್ಟಾ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಕೃತಯೋಽಬ್ರುವನ್ ॥ **2.36.21** ॥ 1534

ಕ್ರೀಡತಸ್ತ್ವೇಷ ನಃ ಪುತ್ರಾನ್ ಬಾಲಾನುದ್ಭ್ರಾಂತಚೇತಸಃ।
ಸರಯ್ವಾಂ ಪ್ರಕ್ಷಿಪನ್ನೌಖ್ಯಾದತುಲಾಂ ಪ್ರೀತಿಮಶ್ನುತೇ ॥ **2.36.22** ॥ 1535

ಸ ತಾಸಾಂ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಕೃತೀನಾಂ ನರಾಧಿಪಃ।
ತಂ ತತ್ಯಾಜಾಹಿತಂ ಪುತ್ರಂ ತಾಸಾಂ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ ॥ **2.36.23** ॥ 1536

ತಂ ಯಾನಂ ಶೀಘ್ರಮಾರೋಪ್ಯ ಸಭಾರ್ಯಂ ಸಪರಿಚ್ಛದಂ।
ಯಾವಜ್ಜೀವಂ ವಿವಾಸ್ಯೋಽಯಮಿತಿ ತಾನನ್ವಶಾತ್ ಪಿತಾ ॥ **2.36.24** ॥ 1537

ಸ ಫಾಲಪಿಟಕಂ ಗೃಹ್ಯ ಗಿರಿದುರ್ಗಾಣ್ಯಲೋಕಯತ್।
ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ವನುಚರನ್ ಸ ಯಥಾ ಪಾಪಕರ್ಮಕೃತ್ ॥ **2.36.25** ॥ 1538

ಇತ್ಯೇನಮತ್ಯಜದ್ ರಾಜಾ ಸಗರೋ ವೈ ಸುಧಾರ್ಮಿಕಃ।
ರಾಮಃ ಕಿಮಕರೋತ್ ಪಾಪಂ ಯೇನೈವಮುಪರುಧ್ಯತೇ ॥ **2.36.26** ॥ 1539

ನಹಿ ಕಂಚನ ಪಶ್ಯಾಮೋ ರಾಘವಸ್ಯಾಗುಣಂ ವಯಂ।
ದುರ್ಲಭೋ ಹ್ಯಸ್ಯ ನಿರಯಃ ಶಶಾಂಕಸ್ಯೇವ ಕಲ್ಮಷಂ ॥ **2.36.27** ॥ 1540

ಅಥವಾ ದೇವಿ ತ್ವಂ ಕಂಚಿದ್ ದೋಷಂ ಪಶ್ಯಸಿ ರಾಘವೇ।
ತಮದ್ಯ ಬ್ರೂಹಿ ತತ್ತ್ವೇನ ತದಾ ರಾಮೋ ವಿವಾಸ್ಯತೇ ॥ **2.36.28** ॥ 1541

ಅದುಷ್ಟಸ್ಯ ಹಿ ಸಂತ್ಯಾಗಃ ಸತ್ಪಥೇ ನಿರತಸ್ಯ ಚ।
ನಿರ್ದಹೇದಪಿ ಶಕ್ರಸ್ಯ ದ್ಯುತಿಂ ಧರ್ಮವಿರೋಧವಾನ್ ॥ **2.36.29** ॥ 1542

ತದಲಂ ದೇವಿ ರಾಮಸ್ಯ ಶ್ರಿಯಾ ವಿಹತಯಾ ತ್ವಯಾ।
ಲೋಕತೋಽಪಿ ಹಿ ತೇ ರಕ್ಷ್ಯಃ ಪರಿವಾದಃ ಶುಭಾನನೇ ॥ **2.36.30** ॥ 1543

ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ಸಿದ್ಧಾರ್ಥವಚೋ ರಾಜಾ ಶ್ರಾಂತತರಸ್ವರಃ।
ಶೋಕೋಪಹತಯಾ ವಾಚಾ ಕೈಕೇಯೀಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.36.31** ॥ 1544

ಏತದ್ವಚೋ ನೇಚ್ಛಸಿ ಪಾಪರೂಪೇ
ಹಿತಂ ನ ಜಾನಾಸಿ ಮಮಾತ್ಮನೋ ವಾ।
ಆಸ್ಥಾಯ ಮಾರ್ಗಂ ಕೃಪಣಂ ಕುಚೇಷ್ಟಾ
ಚೇಷ್ಟಾ ಹಿ ತೇ ಸಾಧುಪಥಾದಪೇತಾ ॥ **2.36.32** ॥ 1545

ಅನುವ್ರಜಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಮದ್ಯ ರಾಮಂ
ರಾಜ್ಯಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಸುಖಂ ಧನಂ ಚ।
ಸರ್ವೇ ಚ ರಾಜ್ಞಾ ಭರತೇನ ಚ ತ್ವಂ
ಯಥಾಸುಖಂ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ಚಿರಾಯ ರಾಜ್ಯಂ ॥ **2.36.33** ॥ 1546

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ವಲ್ಕಲವಸ್ತ್ರಸ್ಯ ಧಾರಣಂ ಸೀತಾಯಾ ವಲ್ಕಲಧಾರಣೇನಾಂತಃಪುರಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಖೇದೋ ಗುರುಣಾ ವಸಿಷ್ಠೇನ ಕೈಕೇಯೀಂ ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸ್ಯ ಸೀತಾಕರ್ತೃಕವಲ್ಕಲಧಾರಣಸ್ಯ ವಿರೋಧಶ್ಚ

ಮಹಾಮಾತ್ರವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮೋ ದಶರಥಂ ತದಾ।
ಅಭ್ಯಭಾಷತ ವಾಕ್ಯಂ ತು ವಿನಯಜ್ಞೋ ವಿನೀತವತ್ ॥ **2.37.1** ॥ 1547

ತ್ಯಕ್ತಭೋಗಸ್ಯ ಮೇ ರಾಜನ್ ವನೇ ವನ್ಯೇನ ಜೀವತಃ।
ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಮನುಯಾತ್ರೇಣ ತ್ಯಕ್ತಸಂಗಸ್ಯ ಸರ್ವತಃ ॥ **2.37.2** ॥ 1548

ಯೋ ಹಿ ದತ್ತ್ವಾ ದ್ವಿಪಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಕಕ್ಷ್ಯಾಯಾಂ ಕುರುತೇ ಮನಃ।
ರಜ್ಜುಸ್ನೇಹೇನ ಕಿಂ ತಸ್ಯ ತ್ಯಜತಃ ಕುಂಜರೋತ್ತಮಂ ॥ **2.37.3** ॥ 1549

ತಥಾ ಮಮ ಸತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಿಂ ಧ್ವಜಿನ್ಯಾ ಜಗತ್ಪತೇ।
ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವಾನುಜಾನಾಮಿ ಚೀರಾಣ್ಯೇವಾನಯಂತು ಮೇ ॥ **2.37.4** ॥ 1550

ಖನಿತ್ರಪಿಟಕೇ ಚೋಭೇ ಸಮಾನಯತ ಗಚ್ಛತ।
ಚತುರ್ದಶ ವನೇ ವಾಸಂ ವರ್ಷಾಣಿ ವಸತೋ ಮಮ ॥ **2.37.5** ॥ 1551

ಅಥ ಚೀರಾಣಿ ಕೈಕೇಯೀ ಸ್ವಯಮಾಹೃತ್ಯ ರಾಘವಂ।
ಉವಾಚ ಪರಿಧತ್ಸ್ವೇತಿ ಜನೌಘೇ ನಿರಪತ್ರಪಾ ॥ **2.37.6** ॥ 1552

ಸ ಚೀರೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತೇ।
ಸೂಕ್ಷ್ಮವಸ್ತ್ರಮವಕ್ಷಿಪ್ಯ ಮುನಿವಸ್ತ್ರಾಣ್ಯವಸ್ತ ಹ ॥ **2.37.7** ॥ 1553

ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚಾಪಿ ತತ್ರೈವ ವಿಹಾಯ ವಸನೇ ಶುಭೇ।
ತಾಪಸಾಚ್ಛಾದನೇ ಚೈವ ಜಗ್ರಾಹ ಪಿತುರಗ್ರತಃ ॥ **2.37.8** ॥ 1554

ಅಥಾತ್ಮಪರಿಧಾನಾರ್ಥಂ ಸೀತಾ ಕೌಶೇಯವಾಸಿನೀ।
ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಚೀರಂ ಸಂತ್ರಸ್ತಾ ಪೃಷತೀ ವಾಗುರಾಮಿವ ॥ **2.37.9** ॥ 1555

ಸಾ ವ್ಯಪತ್ರಪಮಾಣೇವ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಚ ಸುದುರ್ಮನಾಃ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಕುಶಚೀರೇ ತೇ ಜಾನಕೀ ಶುಭಲಕ್ಷಣಾ ॥ **2.37.10** ॥ 1556

ಅಶ್ರುಸಂಪೂರ್ಣನೇತ್ರಾ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಧರ್ಮದರ್ಶಿನೀ।
ಗಂಧರ್ವರಾಜಪ್ರತಿಮಂ ಭರ್ತಾರಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.37.11** ॥ 1557

ಕಥಂ ನು ಚೀರಂ ಬಧ್ನಂತಿ ಮುನಯೋ ವನವಾಸಿನಃ।
ಇತಿ ಹ್ಯಕುಶಲಾ ಸೀತಾ ಸಾ ಮುಮೋಹ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ॥ **2.37.12** ॥ 1558

ಕೃತ್ವಾ ಕಂಠೇ ಸ್ಮ ಸಾ ಚೀರಮೇಕಮಾದಾಯ ಪಾಣಿನಾ।
ತಸ್ಥೌ ಹ್ಯಕುಶಲಾ ತತ್ರ ವ್ರೀಡಿತಾ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ ॥ **2.37.13** ॥ 1559

ತಸ್ಯಾಸ್ತತ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಗತ್ಯ ರಾಮೋ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ।
ಚೀರಂ ಬಬಂಧ ಸೀತಾಯಾಃ ಕೌಶೇಯಸ್ಯೋಪರಿ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.37.14** ॥ 1560

ರಾಮಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತು ಸೀತಾಯಾ ಬಧ್ನಂತಂ ಚೀರಮುತ್ತಮಂ।
ಅಂತಃಪುರಚರಾ ನಾರ್ಯೋ ಮುಮುಚುರ್ವಾರಿ ನೇತ್ರಜಂ ॥ **2.37.15** ॥ 1561

ಊಚುಶ್ಚ ಪರಮಾಯತ್ತಾ ರಾಮಂ ಜ್ವಲಿತತೇಜಸಂ।
ವತ್ಸ ನೈವಂ ನಿಯುಕ್ತೇಯಂ ವನವಾಸೇ ಮನಸ್ವಿನೀ ॥ **2.37.16** ॥ 1562

ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಾನುರೋಧೇನ ಗತಸ್ಯ ವಿಜನಂ ವನಂ।
ತಾವದ್ ದರ್ಶನಮಸ್ಯಾ ನಃ ಸಫಲಂ ಭವತು ಪ್ರಭೋ ॥ **2.37.17** ॥ 1563

ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹಾಯೇನ ವನಂ ಗಚ್ಛಸ್ವ ಪುತ್ರಕ।
ನೇಯಮರ್ಹತಿ ಕಲ್ಯಾಣೀ ವಸ್ತುಂ ತಾಪಸವದ್ ವನೇ ॥ **2.37.18** ॥ 1564

ಕುರು ನೋ ಯಾಚನಾಂ ಪುತ್ರ ಸೀತಾ ತಿಷ್ಠತು ಭಾಮಿನೀ।
ಧರ್ಮನಿತ್ಯಃ ಸ್ವಯಂ ಸ್ಥಾತುಂ ನ ಹೀದಾನೀಂ ತ್ವಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **2.37.19** ॥ 1565

ತಾಸಾಮೇವಂವಿಧಾ ವಾಚಃ ಶೃಣ್ವನ್ ದಶರಥಾತ್ಮಜಃ।
ಬಬಂಧೈವ ತಥಾ ಚೀರಂ ಸೀತಯಾ ತುಲ್ಯಶೀಲಯಾ ॥ **2.37.20** ॥ 1566

ಚೀರೇ ಗೃಹೀತೇ ತು ತಯಾ ಸಬಾಷ್ಪೋ ನೃಪತೇರ್ಗುರುಃ।
ನಿವಾರ್ಯ ಸೀತಾಂ ಕೈಕೇಯೀಂ ವಸಿಷ್ಠೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.37.21** ॥ 1567

ಅತಿಪ್ರವೃತ್ತೇ ದುರ್ಮೇಧೇ ಕೈಕೇಯಿ ಕುಲಪಾಂಸನಿ।
ವಂಚಯಿತ್ವಾ ತು ರಾಜಾನಂ ನ ಪ್ರಮಾಣೇಽವತಿಷ್ಠಸಿ ॥ **2.37.22** ॥ 1568

ನ ಗಂತವ್ಯಂ ವನಂ ದೇವ್ಯಾ ಸೀತಯಾ ಶೀಲವರ್ಜಿತೇ।
ಅನುಷ್ಠಾಸ್ಯತಿ ರಾಮಸ್ಯ ಸೀತಾ ಪ್ರಕೃತಮಾಸನಂ ॥ **2.37.23** ॥ 1569

ಆತ್ಮಾ ಹಿ ದಾರಾಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ದಾರಸಂಗ್ರಹವರ್ತಿನಾಂ।
ಆತ್ಮೇಯಮಿತಿ ರಾಮಸ್ಯ ಪಾಲಯಿಷ್ಯತಿ ಮೇದಿನೀಂ ॥ **2.37.24** ॥ 1570

ಅಥ ಯಾಸ್ಯತಿ ವೈದೇಹೀ ವನಂ ರಾಮೇಣ ಸಂಗತಾ।
ವಯಮತ್ರಾನುಯಾಸ್ಯಾಮಃ ಪುರಂ ಚೇದಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.37.25** ॥ 1571

ಅಂತಪಾಲಾಶ್ಚ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಸದಾರೋ ಯತ್ರ ರಾಘವಃ।
ಸಹೋಪಜೀವ್ಯಂ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಪುರಂ ಚ ಸಪರಿಚ್ಛದಂ ॥ **2.37.26** ॥ 1572

ಭರತಶ್ಚ ಸಶತ್ರುಘ್ನಶ್ಚೀರವಾಸಾ ವನೇಚರಃ।
ವನೇ ವಸಂತಂ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಮನುವತ್ಸ್ಯತಿ ಪೂರ್ವಜಂ ॥ **2.37.27** ॥ 1573

ತತಃ ಶೂನ್ಯಾಂ ಗತಜನಾಂ ವಸುಧಾಂ ಪಾದಪೈಃ ಸಹ।
ತ್ವಮೇಕಾ ಶಾಧಿ ದುರ್ಮತ್ತಾ ಪ್ರಜಾನಾಮಹಿತೇ ಸ್ಥಿತಾ ॥ **2.37.28** ॥ 1574

ನ ಹಿ ತದ್ ಭವಿತಾ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಯತ್ರ ರಾಮೋ ನ ಭೂಪತಿಃ।
ತದ್ ವನಂ ಭವಿತಾ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಯತ್ರ ರಾಮೋ ನಿವತ್ಸ್ಯತಿ ॥ **2.37.29** ॥ 1575

ನ ಹ್ಯದತ್ತಾಂ ಮಹೀಂ ಪಿತ್ರಾ ಭರತಃ ಶಾಸ್ತುಮಿಚ್ಛತಿ।
ತ್ವಯಿ ವಾ ಪುತ್ರವದ್ ವಸ್ತುಂ ಯದಿ ಜಾತೋ ಮಹೀಪತೇಃ ॥ **2.37.30** ॥ 1576

ಯದ್ಯಪಿ ತ್ವಂ ಕ್ಷಿತಿತಲಾದ್ ಗಗನಂ ಚೋತ್ಪತಿಷ್ಯಸಿ।
ಪಿತೃವಂಶಚರಿತ್ರಜ್ಞಃ ಸೋಽನ್ಯಥಾ ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.37.31** ॥ 1577

ತತ್ ತ್ವಯಾ ಪುತ್ರಗರ್ಧಿನ್ಯಾ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಕೃತಮಪ್ರಿಯಂ।
ಲೋಕೇ ನಹಿ ಸ ವಿದ್ಯೇತ ಯೋ ನ ರಾಮಮನುವ್ರತಃ ॥ **2.37.32** ॥ 1578

ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸ್ಯದ್ಯೈವ ಕೈಕೇಯಿ ಪಶುವ್ಯಾಲಮೃಗದ್ವಿಜಾನ್।
ಗಚ್ಛತಃ ಸಹ ರಾಮೇಣ ಪಾದಪಾಂಶ್ಚ ತದುನ್ಮುಖಾನ್ ॥ **2.37.33** ॥ 1579

ಅಥೋತ್ತಮಾನ್ಯಾಭರಣಾನಿ ದೇವಿ
ದೇಹಿ ಸ್ನುಷಾಯೈ ವ್ಯಪನೀಯ ಚೀರಂ।
ನ ಚೀರಮಸ್ಯಾಃ ಪ್ರವಿಧೀಯತೇತಿ
ನ್ಯವಾರಯತ್ ತದ್ ವಸನಂ ವಸಿಷ್ಠಃ ॥ **2.37.34** ॥ 1580

ಏಕಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ವನೇ ನಿವಾಸ -
ಸ್ತ್ವಯಾ ವೃತಃ ಕೇಕಯರಾಜಪುತ್ರಿ।
ವಿಭೂಷಿತೇಯಂ ಪ್ರತಿಕರ್ಮನಿತ್ಯಾ
ವಸತ್ವರಣ್ಯೇ ಸಹ ರಾಘವೇಣ ॥ **2.37.35** ॥ 1581

ಯಾನೈಶ್ಚ ಮುಖ್ಯೈಃ ಪರಿಚಾರಕೈಶ್ಚ
ಸುಸಂವೃತಾ ಗಚ್ಛತು ರಾಜಪುತ್ರೀ।
ವಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಸರ್ವೈಃ ಸಹಿತೈರ್ವಿಧಾನೈ -
ರ್ನೇಯಂ ವೃತಾ ತೇ ವರಸಂಪ್ರದಾನೇ ॥ **2.37.36** ॥ 1582

ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಥಾ ಜಲ್ಪತಿ ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯೇ
ಗುರೌ ನೃಪಸ್ಯಾಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಾವೇ।

ನೈವ ಸ್ಮ ಸೀತಾ ವಿನಿವೃತ್ತಭಾವಾ
ಪ್ರಿಯಸ್ಯ ಭರ್ತುಃ ಪ್ರತಿಕಾರಕಾಮಾ ॥ **2.37.37** ॥ 1583

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸೀತಾಕರ್ತೃಕವಲ್ಕಲಧಾರಣಸ್ಯಾನೌಚಿತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ರಾಜ್ಞಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಭರ್ತ್ಸನಂ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರತಿ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾಂ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಂ ಕರ್ತುಮನುರೋಧಶ್ಚ

ತಸ್ಯಾಂ ಚೀರಂ ವಸಾನಾಯಾಂ ನಾಥವತ್ಯಾಮನಾಥವತ್।
ಪ್ರಚುಕ್ರೋಶ ಜನಃ ಸರ್ವೋ ಧಿಕ್ ತ್ವಾಂ ದಶರಥಂ ತ್ವಿತಿ ॥ **2.38.1** ॥ 1584

ತೇನ ತತ್ರ ಪ್ರಣಾದೇನ ದುಃಖಿತಃ ಸ ಮಹೀಪತಿಃ।
ಚಿಚ್ಛೇದ ಜೀವಿತೇ ಶ್ರದ್ಧಾಂ ಧರ್ಮೇ ಯಶಸಿ ಚಾತ್ಮನಃ ॥ **2.38.2** ॥ 1585

ಸ ನಿಃಶ್ವಸ್ಯೋಷ್ಣಮೈಕ್ಷ್ವಾಕಸ್ತಾಂ ಭಾರ್ಯಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್।
ಕೈಕೇಯಿ ಕುಶಚೀರೇಣ ನ ಸೀತಾ ಗಂತುಮರ್ಹತಿ ॥ **2.38.3** ॥ 1586

ಸುಕುಮಾರೀ ಚ ಬಾಲಾ ಚ ಸತತಂ ಚ ಸುಖೋಚಿತಾ।
ನೇಯಂ ವನಸ್ಯ ಯೋಗ್ಯೇತಿ ಸತ್ಯಮಾಹ ಗುರುರ್ಮಮ ॥ **2.38.4** ॥ 1587

ಇಯಂ ಹಿ ಕಸ್ಯಾಪಿ ಕರೋತಿ ಕಿಂಚಿತ್
ತಪಸ್ವಿನೀ ರಾಜವರಸ್ಯ ಪುತ್ರೀ।
ಯಾ ಚೀರಮಾಸಾದ್ಯ ಜನಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ
ಸ್ಥಿತಾ ವಿಸಂಜ್ಞಾ ಶ್ರಮಣೇವ ಕಾಚಿತ್ ॥ **2.38.5** ॥ 1588

ಚೀರಾಣ್ಯಪಾಸ್ಯಾಜ್ಜನಕಸ್ಯ ಕನ್ಯಾ
ನೇಯಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಮಮ ದತ್ತಪೂರ್ವಾ।

ಯಥಾಸುಖಂ ಗಚ್ಛತು ರಾಜಪುತ್ರೀ
ವನಂ ಸಮಗ್ರಾ ಸಹ ಸರ್ವರತ್ನೈಃ ॥ **2.38.6** ॥ 1589

ಅಜೀವನಾರ್ಹೇಣ ಮಯಾ ನೃಶಂಸಾ
ಕೃತಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ನಿಯಮೇನ ತಾವತ್।
ತ್ವಯಾ ಹಿ ಬಾಲ್ಯಾತ್ ಪ್ರತಿಪನ್ನಮೇತತ್
ತನ್ಮಾ ದಹೇದ್ ವೇಣುಮಿವಾತ್ಮಪುಷ್ಪಂ ॥ **2.38.7** ॥ 1590

ರಾಮೇಣ ಯದಿ ತೇ ಪಾಪೇ ಕಿಂಚಿತ್ಕೃತಮಶೋಭನಂ।
ಅಪಕಾರಃ ಕ ಇಹ ತೇ ವೈದೇಹ್ಯಾ ದರ್ಶಿತೋಽಧಮೇ ॥ **2.38.8** ॥ 1591

ಮೃಗೀವೋತ್ಫುಲ್ಲನಯನಾ ಮೃದುಶೀಲಾ ಮನಸ್ವಿನೀ।
ಅಪಕಾರಂ ಕಮಿವ ತೇ ಕರೋತಿ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ ॥ **2.38.9** ॥ 1592

ನನು ಪರ್ಯಾಪ್ತಮೇವಂ ತೇ ಪಾಪೇ ರಾಮವಿವಾಸನಂ।
ಕಿಮೇಭಿಃ ಕೃಪಣೈರ್ಭೂಯಃ ಪಾತಕೈರಪಿ ತೇ ಕೃತೈಃ ॥ **2.38.10** ॥ 1593

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ಮಯಾ ತಾವತ್ ತ್ವಯೋಕ್ತಂ ದೇವಿ ಶೃಣ್ವತಾ।
ರಾಮಂ ಯದಭಿಷೇಕಾಯ ತ್ವಮಿಹಾಗತಮಬ್ರವೀಃ ॥ **2.38.11** ॥ 1594

ತತ್ತ್ವೇತತ್ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ನಿರಯಂ ಗಂತುಮಿಚ್ಛಸಿ।
ಮೈಥಿಲೀಮಪಿ ಯಾ ಹಿ ತ್ವಮೀಕ್ಷಸೇ ಚೀರವಾಸಿನೀಂ ॥ **2.38.12** ॥ 1595

ಏವಂ ಬ್ರುವಂತಂ ಪಿತರಂ ರಾಮಃ ಸಂಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ವನಂ।
ಅವಾಕ್ಶಿರಸಮಾಸೀನಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.38.13** ॥ 1596

ಇಯಂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಮಮ ಮಾತಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ।
ವೃದ್ಧಾ ಚಾಕ್ಷುದ್ರಶೀಲಾ ಚ ನ ಚ ತ್ವಾಂ ದೇವ ಗರ್ಹತೇ ॥ **2.38.14** ॥ 1597

ಮಯಾ ವಿಹೀನಾಂ ವರದ ಪ್ರಪನ್ನಾಂ ಶೋಕಸಾಗರಂ।
ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವವ್ಯಸನಾಂ ಭೂಯಃ ಸಮ್ಮಂತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.38.15** ॥ 1598

ಪುತ್ರಶೋಕಂ ಯಥಾ ನಚ್ಛೇತ್ ತ್ವಯಾ ಪೂಜ್ಯೇನ ಪೂಜಿತಾ।
ಮಾಂ ಹಿ ಸಂಚಿಂತಯಂತೀ ಸಾ ತ್ವಯಿ ಜೀವೇತ್ ತಪಸ್ವಿನೀ ॥ **2.38.16** ॥ 1599

ಇಮಾಂ ಮಹೇಂದ್ರೋಪಮ ಜಾತಗರ್ಧಿನೀಂ
ತಥಾ ವಿಧಾತುಂ ಜನನೀಂ ಮಮಾರ್ಹಸಿ।
ಯಥಾ ವನಸ್ಥೇ ಮಯಿ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಾ
ನ ಜೀವಿತಂ ನ್ಯಸ್ಯ ಯಮಕ್ಷಯಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥ **2.38.17** ॥ 1600

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಾತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯ ವಿಲಾಪಸ್ತದಾಜ್ಞಯಾ ಸುಮಂತ್ರೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಕೃತೇ ರಥಸ್ಯಾನಯನಂ ಕೋಷಾಧ್ಯಕ್ಷೇಣ ಸೀತಾಯೈ ಬಹುಮೂಲ್ಯವಸ್ತ್ರಾಭೂಷಣಾನಾಂ ಸಮರ್ಪಣಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾಃ ಸೀತಾಂ ಪ್ರತಿ ಪತಿಸೇವಾಯಾ ಉಪದೇಶಃ, ಸೀತಯಾ ತಸ್ಯಾಂಗೀಕರಣಂ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಮಾತರಂ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಞಿ ದೋಷದೃಷ್ಟಿಂ ಪರಿತ್ಯಕ್ತುಮನುರೋಧೋಽನ್ಯಾ ಮಾತೄಶ್ಚ ಸಂಬೋಧ್ಯ ವನಂ ಗಂತುಮನುಜ್ಞಾಪ್ರಾರ್ಥನಂ ಚ

ರಾಮಸ್ಯ ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮುನಿವೇಷಧರಂ ಚ ತಂ।
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸಹ ಭಾರ್ಯಾಭೀ ರಾಜಾ ವಿಗತಚೇತನಃ ॥ **2.39.1** ॥ 1601

ನೈನಂ ದುಃಖೇನ ಸಂತಪ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯವೈಕ್ಷತ ರಾಘವಂ।
ನ ಚೈನಮಭಿಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ ದುರ್ಮನಾಃ ॥ **2.39.2** ॥ 1602

ಸ ಮುಹೂರ್ತಮಿವಾಸಂಜ್ಞೋ ದುಃಖಿತಶ್ಚ ಮಹೀಪತಿಃ।
ವಿಲಲಾಪ ಮಹಾಬಾಹೂ ರಾಮಮೇವಾನುಚಿಂತಯನ್ ॥ **2.39.3** ॥ 1603

ಮನ್ಯೇ ಖಲು ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ವಿವತ್ಸಾ ಬಹವಃ ಕೃತಾಃ।
ಪ್ರಾಣಿನೋ ಹಿಂಸಿತಾ ವಾಪಿ ತನ್ಮಾಮಿದಮುಪಸ್ಥಿತಂ ॥ **2.39.4** ॥ 1604

ನ ತ್ವೇವಾನಾಗತೇ ಕಾಲೇ ದೇಹಾಚ್ಚ್ಯವತಿ ಜೀವಿತಂ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಮೃತ್ಯುರ್ಮಮ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **2.39.5** ॥ 1605

ಯೋಽಹಂ ಪಾವಕಸಂಕಾಶಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಪುರತಃ ಸ್ಥಿತಂ।
ವಿಹಾಯ ವಸನೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮೇ ತಾಪಸಾಚ್ಛಾದಮಾತ್ಮಜಂ ॥ **2.39.6** ॥ 1606

ಏಕಸ್ಯಾಃ ಖಲು ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಕತೇಽಯಂ ಖಿದ್ಯತೇ ಜನಃ।
ಸ್ವಾರ್ಥೇ ಪ್ರಯತಮಾನಾಯಾಃ ಸಂಶ್ರಿತ್ಯ ನಿಕೃತಿಂ ತ್ವಿಮಾಂ ॥ **2.39.7** ॥ 1607

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ವಚನಂ ಬಾಷ್ಪೇಣ ವಿಹತೇಂದ್ರಿಯಃ।
ರಾಮೇತಿ ಸಕೃದೇವೋಕ್ತ್ವಾ ವ್ಯಾಹರ್ತುಂ ನ ಶಶಾಕ ಸಃ ॥ **2.39.8** ॥ 1608

ಸಂಜ್ಞಾಂ ತು ಪ್ರತಿಲಭ್ಯೈವ ಮುಹೂರ್ತಾತ್ ಸ ಮಹೀಪತಿಃ।
ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಮಶ್ರುಪೂರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಸುಮಂತ್ರಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.39.9** ॥ 1609

ಔಪವಾಹ್ಯಂ ರಥಂ ಯುಕ್ತ್ವಾ ತ್ವಮಾಯಾಹಿ ಹಯೋತ್ತಮೈಃ।
ಪ್ರಾಪಯೈನಂ ಮಹಾಭಾಗಮಿತೋ ಜನಪದಾತ್ ಪರಂ ॥ **2.39.10** ॥ 1610

ಏವಂ ಮನ್ಯೇ ಗುಣವತಾಂ ಗುಣಾನಾಂ ಫಲಮುಚ್ಯತೇ।
ಪಿತ್ರಾ ಮಾತ್ರಾ ಚ ಯತ್ಸಾಧುರ್ವಿರೋ ನಿರ್ವಾಸ್ಯತೇ ವನಂ ॥ **2.39.11** ॥ 1611

ರಾಜ್ಞೋ ವಚನಮಾಜ್ಞಾಯ ಸುಮಂತ್ರಃ ಶೀಘ್ರವಿಕ್ರಮಃ।
ಯೋಜಯಿತ್ವಾ ಯಯೌ ತತ್ರ ರಥಮಶ್ವೈರಲಂಕೃತಂ ॥ **2.39.12** ॥ 1612

ತಂ ರಥಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಯ ಸೂತಃ ಕನಕಭೂಷಿತಂ।
ಆಚಚಕ್ಷೇಽಂಜಲಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಯುಕ್ತಂ ಪರಮವಾಜಿಭಿಃ ॥ **2.39.13** ॥ 1613

ರಾಜಾ ಸತ್ವರಮಾಹೂಯ ವ್ಯಾಪೃತಂ ವಿತ್ತಸಂಚಯೇ।
ಉವಾಚ ದೇಶಕಾಲಜ್ಞೋ ನಿಶ್ಚಿತಂ ಸರ್ವತಃ ಶುಚಿಃ ॥ **2.39.14** ॥ 1614

ವಾಸಾಂಸಿ ಚ ವರಾರ್ಹಾಣಿ ಭೂಷಣಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ಚ।
ವರ್ಷಾಣ್ಯೇತಾನಿ ಸಂಖ್ಯಾಯ ವೈದೇಹ್ಯಾಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾನಯ ॥ **2.39.15** ॥ 1615

ನರೇಂದ್ರೇಣೈವಮುಕ್ತಸ್ತು ಗತ್ವಾ ಕೋಶಗೃಹಂ ತತಃ।
ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ್ ಸರ್ವಮಾಹೃತ್ಯ ಸೀತಾಯೈ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ತತ್ ॥ **2.39.16** ॥ 1616

ಸಾ ಸುಜಾತಾ ಸುಜಾತಾನಿ ವೈದೇಹೀ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾ ವನಂ।
ಭೂಷಯಾಮಾಸ ಗಾತ್ರಾಣಿ ತೈರ್ವಿಚಿತ್ರೈರ್ವಿಭೂಷಣೈಃ ॥ **2.39.17** ॥ 1617

ವ್ಯರಾಜಯತ ವೈದೇಹೀ ವೇಶ್ಮ ತತ್ ಸುವಿಭೂಷಿತಾ।
ಉದ್ಯತೋಂಽಶುಮತಃ ಕಾಲೇ ಖಂ ಪ್ರಭೇವ ವಿವಸ್ವತಃ ॥ **2.39.18** ॥ 1618

ತಾಂ ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಶ್ವಶ್ರೂರ್ವಚನಮಬ್ರವೀತ್।
ಅನಾಚರಂತೀಂ ಕೃಪಣಂ ಮೂರ್ಧ್ನ್ಯುಪಾಘ್ರಾಯ ಮೈಥಿಲೀಂ ॥ **2.39.19** ॥ 1619

ಅಸತ್ಯಃ ಸರ್ವಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ ಸತತಂ ಸತ್ಕೃತಾಃ ಪ್ರಿಯೈಃ।
ಭರ್ತಾರಂ ನಾನುಮನ್ಯಂತೇ ವಿನಿಪಾತಗತಂ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ **2.39.20** ॥ 1620

ಏಷ ಸ್ವಭಾವೋ ನಾರೀಣಾಮನುಭೂಯ ಪುರಾ ಸುಖಂ।
ಅಲ್ಪಮಪ್ಯಾಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದುಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರಜಹತ್ಯಪಿ ॥ **2.39.21** ॥ 1621

ಅಸತ್ಯಶೀಲಾ ವಿಕೃತಾ ದುರ್ಗಾ ಅಹೃದಯಾಃ ಸದಾ।
ಅಸತ್ಯಃ ಪಾಪಸಂಕಲ್ಪಾಃ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವಿರಾಗಿಣಃ ॥ **2.39.22** ॥ 1622

ನ ಕುಲಂ ನ ಕೃತಂ ವಿದ್ಯಾ ನ ದತ್ತಂ ನಾಪಿ ಸಂಗ್ರಹಃ।
ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ಹೃದಯಮನಿತ್ಯಹೃದಯಾ ಹಿ ತಾಃ ॥ **2.39.23** ॥ 1623

ಸಾಧ್ವೀನಾಂ ತು ಸ್ಥಿತಾನಾಂ ತು ಶೀಲೇ ಸತ್ಯೇ ಶ್ರುತೇ ಸ್ಥಿತೇ।
ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪವಿತ್ರಂ ಪರಮಂ ಪತಿರೇಕೋ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ॥ **2.39.24** ॥ 1624

ಸ ತ್ವಯಾ ನಾವಮಂತವ್ಯಃ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೋ ವನಂ।
ತವ ದೇವಸಮಸ್ತ್ವೇಷ ನಿರ್ಧನಃ ಸಧನೋಽಪಿ ವಾ ॥ **2.39.25** ॥ 1625

ವಿಜ್ಞಾಯ ವಚನಂ ಸೀತಾ ತಸ್ಯಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತಂ।
ಕೃತ್ವಾಂಜಲಿಮುವಾಚೇದಂ ಶ್ವಶ್ರೂಮಭಿಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಾ ॥ **2.39.26** ॥ 1626

ಕರಿಷ್ಯೇ ಸರ್ವಮೇವಾಹಮಾರ್ಯಾ ಯದನುಶಾಸ್ತಿ ಮಾಂ।
ಅಭಿಜ್ಞಾಸ್ಮಿ ಯಥಾ ಭರ್ತುರ್ವರ್ತಿತವ್ಯಂ ಶ್ರುತಂ ಚ ಮೇ ॥ **2.39.27** ॥ 1627

ನ ಮಾಮಸಜ್ಜನೇನಾರ್ಯಾ ಸಮಾನಯಿತುಮರ್ಹತಿ।
ಧರ್ಮಾದ್ ವಿಚಲಿತುಂ ನಾಹಮಲಂ ಚಂದ್ರಾದಿವ ಪ್ರಭಾ ॥ **2.39.28** ॥ 1628

ನಾತಂತ್ರೀ ವಾದ್ಯತೇ ವೀಣಾ ನಾಚಕ್ರೋ ವಿದ್ಯತೇ ರಥಃ।
ನಾಪತಿಃ ಸುಖಮೇಧೇತ ಯಾ ಸ್ಯಾದಪಿ ಶತಾತ್ಮಜಾ ॥ **2.39.29** ॥ 1629

ಮಿತಂ ದದಾತಿ ಹಿ ಪಿತಾ ಮಿತಂ ಭ್ರಾತಾ ಮಿತಂ ಸುತಃ।
ಅಮಿತಸ್ಯ ತು ದಾತಾರಂ ಭರ್ತಾರಂ ಕಾ ನ ಪೂಜಯೇತ್ ॥ **2.39.30** ॥ 1630

ಸಾಹಮೇವಂಗತಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಶ್ರುತಧರ್ಮಪರಾವರಾ।
ಆರ್ಯೇ ಕಿಮವಮನ್ಯೇಯಂ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಭರ್ತಾ ಹಿ ದೈವತಂ ॥ **2.39.31** ॥ 1631

ಸೀತಾಯಾ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಹೃದಯಂಗಮಂ।
ಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವಾ ಮುಮೋಚಾಶ್ರು ಸಹಸಾ ದುಃಖಹರ್ಷಜಂ ॥ **2.39.32** ॥ 1632

ತಾಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿರಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಮಾತೃಮಧ್ಯೇಽತಿಸತ್ಕೃತಾಂ।
ರಾಮಃ ಪರಮಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮಾತರಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.39.33** ॥ 1633

ಅಂಬ ಮಾ ದುಃಖಿತಾ ಭೂತ್ವಾ ಪಶ್ಯೇಸ್ತ್ವಂ ಪಿತರಂ ಮಮ।
ಕ್ಷಯೋಽಪಿ ವನವಾಸಸ್ಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.39.34** ॥ 1634

ಸುಪ್ತಾಯಾಸ್ತೇ ಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ನವ ವರ್ಷಾಣಿ ಪಂಚ ಚ।
ಸಮಗ್ರಮಿಹ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಮಾಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಸುಹೃದ್ವೃತಂ ॥ **2.39.35** ॥ 1635

ಏತಾವದಭಿನೀತಾರ್ಥಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಜನನೀಂ ವಚಃ।
ತ್ರಯಃ ಶತಶತಾರ್ಧಾ ಹಿ ದದರ್ಶಾವೇಕ್ಷ್ಯ ಮಾತರಃ ॥ **2.39.36** ॥ 1636

ತಾಶ್ಚಾಪಿ ಸ ತಥೈವಾರ್ತಾ ಮಾತೄರ್ದಶರಥಾತ್ಮಜಃ।
ಧರ್ಮಯುಕ್ತಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ನಿಜಗಾದ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥ **2.39.37** ॥ 1637

ಸಂವಾಸಾತ್ ಪರುಷಂ ಕಿಂಚಿದಜ್ಞಾನಾದಪಿ ಯತ್ ಕೃತಂ।
ತನ್ಮೇ ಸಮುಪಜಾನೀತ ಸರ್ವಾಶ್ಚಾಮಂತ್ರಯಾಮಿ ವಃ ॥ **2.39.38** ॥ 1638

ವಚನಂ ರಾಘವಸ್ಯೈತದ್ ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ।
ಶುಶ್ರುವುಸ್ತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಾಃ ಶೋಕೋಪಹತಚೇತಸಃ ॥ **2.39.39** ॥ 1639

ಜಜ್ಞೇಽಥ ತಾಸಾಂ ಸನ್ನಾದಃ ಕ್ರೌಂಚೀನಾಮಿವ ನಿಃಸ್ವನಃ।
ಮಾನವೇಂದ್ರಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾಣಾಮೇವಂ ವದತಿ ರಾಘವೇ ॥ **2.39.40** ॥ 1640

ಮುರಜಪಣವಮೇಘಘೋಷವದ್
ದಶರಥವೇಶ್ಮ ಬಭೂವ ಯತ್ ಪುರಾ।
ವಿಲಪಿತಪರಿದೇವನಾಕುಲಂ
ವ್ಯಸನಗತಂ ತದಭೂತ್ ಸುದುಃಖಿತಂ ॥ **2.39.41** ॥ 1641

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ದಶರಥಂ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ಸಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಕೌಸಲ್ಯಾಪ್ರಭೃತಿಮಾತೄಃ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಣಾಮಃ, ಸುಮಿತ್ರಾಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪ್ರತ್ಯುಪದೇಶಃ, ರಥ ಉಪವಿಶ್ಯ ರಾಮಾದೀನಾಂ ವನಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಸ್ಥಾನಂ ಪೌರೈ ರಾಜ್ಞೀಭಿಶ್ಚ ಸಹ ದಶರಥಸ್ಯ ಸಶೋಕಾವಸ್ಥಾ

ಅಥ ರಾಮಶ್ಚ ಸೀತಾ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ।
ಉಪಸಂಗೃಹ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಚಕ್ರುರ್ದೀನಾಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ॥ **2.40.1** ॥ 1642

ತಂ ಚಾಪಿ ಸಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ರಾಘವಃ ಶೋಕಸಮ್ಮೂಢೋ ಜನನೀಮಭ್ಯವಾದಯತ್ ॥ **2.40.2** ॥ 1643

ಅನ್ವಕ್ಷಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ಭ್ರಾತುಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಮಭ್ಯವಾದಯತ್।
ಅಪಿ ಮಾತುಃ ಸುಮಿತ್ರಾಯಾ ಜಗ್ರಾಹ ಚರಣೌ ಪುನಃ ॥ **2.40.3** ॥ 1644

ತಂ ವಂದಮಾನಂ ರುದತೀ ಮಾತಾ ಸೌಮಿತ್ರಿಮಬ್ರವೀತ್।
ಹಿತಕಾಮಾ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಮೂರ್ಧ್ನ್ಯುಪಾಘ್ರಾಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ॥ **2.40.4** ॥ 1645

ಸೃಷ್ಟಸ್ತ್ವಂ ವನವಾಸಾಯ ಸ್ವನುರಕ್ತಃ ಸುಹೃಜ್ಜನೇ।
ರಾಮೇ ಪ್ರಮಾದಂ ಮಾ ಕಾರ್ಷೀಃ ಪುತ್ರ ಭ್ರಾತರಿ ಗಚ್ಛತಿ ॥ **2.40.5** ॥ 1646

ವ್ಯಸನೀ ವಾ ಸಮೃದ್ಧೋ ವಾ ಗತಿರೇಷ ತವಾನಘ।
ಏಷ ಲೋಕೇ ಸತಾಂ ಧರ್ಮೋ ಯಜ್ಜ್ಯೇಷ್ಠವಶಗೋ ಭವೇತ್ ॥ **2.40.6** ॥ 1647

ಇದಂ ಹಿ ವೃತ್ತಮುಚಿತಂ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ಸನಾತನಂ।
ದಾನಂ ದೀಕ್ಷಾ ಚ ಯಜ್ಞೇಷು ತನುತ್ಯಾಗೋ ಮೃಧೇಷು ಹಿ ॥ **2.40.7** ॥ 1648

ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ತ್ವೇವಮುಕ್ತ್ವಾಸೌ ಸಂಸಿದ್ಧಂ ಪ್ರಿಯರಾಘವಂ।
ಸುಮಿತ್ರಾ ಗಚ್ಛ ಗಚ್ಛೇತಿ ಪುನಃ ಪುನರುವಾಚ ತಂ ॥ **2.40.8** ॥ 1649

ರಾಮಂ ದಶರಥಂ ವಿದ್ಧಿ ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ ಜನಕಾತ್ಮಜಾಂ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಮಟವೀಂ ವಿದ್ಧಿ ಗಚ್ಛ ತಾತ ಯಥಾಸುಖಂ ॥ **2.40.9** ॥ 1650

ತತಃ ಸುಮಂತ್ರಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ವಿನೀತೋ ವಿನಯಜ್ಞಶ್ಚ ಮಾತಲಿರ್ವಾಸವಂ ಯಥಾ ॥ **2.40.10** ॥ 1651

ರಥಮಾರೋಹ ಭದ್ರಂ ತೇ ರಾಜಪುತ್ರ ಮಹಾಯಶಃ।
ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ರ ಮಾಂ ರಾಮ ವಕ್ಷ್ಯಸೇ ॥ **2.40.11** ॥ 1652

ಚತುರ್ದಶ ಹಿ ವರ್ಷಾಣಿ ವಸ್ತವ್ಯಾನಿ ವನೇ ತ್ವಯಾ।
ತಾನ್ಯುಪಕ್ರಮಿತವ್ಯಾನಿ ಯಾನಿ ದೇವ್ಯಾ ಪ್ರಚೋದಿತಃ ॥ **2.40.12** ॥ 1653

ತಂ ರಥಂ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶಂ ಸೀತಾ ಹೃಷ್ಟೇನ ಚೇತಸಾ।
ಆರುರೋಹ ವರಾರೋಹಾ ಕೃತ್ವಾಲಂಕಾರಮಾತ್ಮನಃ ॥ **2.40.13** ॥ 1654

ವನವಾಸಂ ಹಿ ಸಂಖ್ಯಾಯ ವಾಸಾಂಸ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ।
ಭರ್ತಾರಮನುಗಚ್ಛಂತ್ಯೈ ಸೀತಾಯೈ ಶ್ವಶುರೋ ದದೌ ॥ **2.40.14** ॥ 1655

ತಥೈವಾಯುಧಜಾತಾನಿ ಭ್ರಾತೃಭ್ಯಾಂ ಕವಚಾನಿ ಚ।
ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಪ್ರವಿನ್ಯಸ್ಯ ಸಚರ್ಮ ಕಠಿನಂ ಚ ಯತ್ ॥ **2.40.15** ॥ 1656

ಅಥೋ ಜ್ವಲನಸಂಕಾಶಂ ಚಾಮೀಕರವಿಭೂಷಿತಂ।
ತಮಾರುರುಹತುಸ್ತೂರ್ಣಂ ಭ್ರಾತರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ॥ **2.40.16** ॥ 1657

ಸೀತಾತೃತೀಯಾನಾರೂಢಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಥಮಚೋದಯತ್।
ಸುಮಂತ್ರಃ ಸಮ್ಮತಾನಶ್ವಾನ್ ವಾಯುವೇಗಸಮಾಂಜವೇ ॥ **2.40.17** ॥ 1658

ಪ್ರಯಾತೇ ತು ಮಹಾರಣ್ಯಂ ಚಿರರಾತ್ರಾಯ ರಾಘವೇ।
ಬಭೂವ ನಗರೇ ಮೂರ್ಚ್ಛಾ ಬಲಮೂರ್ಚ್ಛಾ ಜನಸ್ಯ ಚ ॥ **2.40.18** ॥ 1659

ತತ್ ಸಮಾಕುಲಸಂಭ್ರಾಂತಂ ಮತ್ತಸಂಕುಪಿತದ್ವಿಪಂ।
ಹಯಸಿಂಜಿತನಿರ್ಘೋಷಂ ಪುರಮಾಸೀನ್ಮಹಾಸ್ವನಂ ॥ **2.40.19** ॥ 1660

ತತಃ ಸಬಾಲವೃದ್ಧಾ ಸಾ ಪುರೀ ಪರಮಪೀಡಿತಾ।
ರಾಮಮೇವಾಭಿದುದ್ರಾವ ಧರ್ಮಾರ್ತಃ ಸಲಿಲಂ ಯಥಾ ॥ **2.40.20** ॥ 1661

ಪಾರ್ಶ್ವತಃ ಪೃಷ್ಠತಶ್ಚಾಪಿ ಲಂಬಮಾನಾಸ್ತದುನ್ಮುಖಾಃ।
ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣಮುಖಾಃ ಸರ್ವೇ ತಮೂಚುರ್ಭೃಶನಿಃಸ್ವನಾಃ ॥ **2.40.21** ॥ 1662

ಸಂಯಚ್ಛ ವಾಜಿನಾಂ ರಶ್ಮೀನ್ ಸೂತ ಯಾಹಿ ಶನೈಃ ಶನೈಃ।
ಮುಖಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ರಾಮಸ್ಯ ದುರ್ದರ್ಶಂ ನೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.40.22** ॥ 1663

ಆಯಸಂ ಹೃದಯಂ ನೂನಂ ರಾಮಮಾತುರಸಂಶಯಂ।
ಯದ್ ದೇವಗರ್ಭಪ್ರತಿಮೇ ವನಂ ಯಾತಿ ನ ಭಿದ್ಯತೇ ॥ **2.40.23** ॥ 1664

ಕೃತಕೃತ್ಯಾ ಹಿ ವೈದೇಹೀ ಛಾಯೇವಾನುಗತಾ ಪತಿಂ।
ನ ಜಹಾತಿ ರತಾ ಧರ್ಮೇ ಮೇರುಮರ್ಕಪ್ರಭಾ ಯಥಾ ॥ **2.40.24** ॥ 1665

ಅಹೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ ಸತತಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಂ।
ಭ್ರಾತರಂ ದೇವಸಂಕಾಶಂ ಯಸ್ತ್ವಂ ಪರಿಚರಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.40.25** ॥ 1666

ಮಹತ್ಯೇಷಾ ಹಿ ತೇ ಬುದ್ಧಿರೇಷ ಚಾಭ್ಯುದಯೋ ಮಹಾನ್।
ಏಷ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಮಾರ್ಗಶ್ಚ ಯದೇನಮನುಗಚ್ಛಸಿ ॥ **2.40.26** ॥ 1667

ಏವಂ ವದಂತಸ್ತೇ ಸೋಢುಂ ನ ಶೇಕುರ್ಬಾಷ್ಪಮಾಗತಂ।
ನರಾಸ್ತಮನುಗಚ್ಛಂತಿ ಪ್ರಿಯಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುನಂದನಂ ॥ **2.40.27** ॥ 1668

ಅಥ ರಾಜಾ ವೃತಃ ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ದೀನಾಭಿರ್ದೀನಚೇತನಃ।
ನಿರ್ಜಗಾಮ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮೀತಿ ಬ್ರುವನ್ ಗೃಹಾತ್ ॥ **2.40.28** ॥ 1669

ಶುಶ್ರುವೇ ಚಾಗ್ರತಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ರುದತೀನಾಂ ಮಹಾಸ್ವನಃ।
ಯಥಾ ನಾದಃ ಕರೇಣೂನಾಂ ಬದ್ಧೇ ಮಹತಿ ಕುಂಜರೇ ॥ **2.40.29** ॥ 1670

ಪಿತಾ ಹಿ ರಾಜಾ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸನ್ನಸ್ತದಾ ಬಭೌ।
ಪರಿಪೂರ್ಣಃ ಶಶೀ ಕಾಲೇ ಗ್ರಹೇಣೋಪಪ್ಲುತೋ ಯಥಾ ॥ **2.40.30** ॥ 1671

ಸ ಚ ಶ್ರೀಮಾನಚಿಂತ್ಯಾತ್ಮಾ ರಾಮೋ ದಶರಥಾತ್ಮಜಃ।
ಸೂತಂ ಸಂಚೋದಯಾಮಾಸ ತ್ವರಿತಂ ವಾಹ್ಯತಾಮಿತಿ ॥ **2.40.31** ॥ 1672

ರಾಮೋ ಯಾಹೀತಿ ತಂ ಸೂತಂ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚ ಜನಸ್ತಥಾ।
ಉಭಯಂ ನಾಶಕತ್ ಸೂತಃ ಕರ್ತುಮಧ್ವನಿ ಚೋದಿತಃ ॥ **2.40.32** ॥ 1673

ನಿರ್ಗಚ್ಛತಿ ಮಹಾಬಾಹೌ ರಾಮೇ ಪೌರಜನಾಶ್ರುಭಿಃ।
ಪತಿತೈರಭ್ಯವಹಿತಂ ಪ್ರಣನಾಶ ಮಹೀರಜಃ ॥ **2.40.33** ॥ 1674

ರುದಿತಾಶ್ರುಪರಿದ್ಯೂನಂ ಹಾಹಾಕೃತಮಚೇತನಂ।
ಪ್ರಯಾಣೇ ರಾಘವಸ್ಯಾಸೀತ್ ಪುರಂ ಪರಮಪೀಡಿತಂ ॥ **2.40.34** ॥ 1675

ಸುಸ್ರಾವ ನಯನೈಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಸ್ರಮಾಯಾಸಸಂಭವಂ।
ಮೀನಸಂಕ್ಷೋಭಚಲಿತೈಃ ಸಲಿಲಂ ಪಂಕಜೈರಿವ ॥ **2.40.35** ॥ 1676

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ನೃಪತಿಃ ಶ್ರೀಮಾನೇಕಚಿತ್ತಗತಂ ಪುರಂ।
ನಿಪಪಾತೈವ ದುಃಖೇನ ಕೃತ್ತಮೂಲ ಇವ ದ್ರುಮಃ ॥ **2.40.36** ॥ 1677

ತತೋ ಹಲಹಲಾಶಬ್ದೋ ಜಜ್ಞೇ ರಾಮಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠತಃ।
ನರಾಣಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಸೀದಂತಂ ಭೃಶದುಃಖಿತಂ ॥ **2.40.37** ॥ 1678

ಹಾ ರಾಮೇತಿ ಜನಾಃ ಕೇಚಿದ್ ರಾಮಮಾತೇತಿ ಚಾಪರೇ।
ಅಂತಃಪುರಸಮೃದ್ಧಂ ಚ ಕ್ರೋಶಂತಂ ಪರ್ಯದೇವಯನ್ ॥ **2.40.38** ॥ 1679

ಅನ್ವೀಕ್ಷಮಾಣೋ ರಾಮಸ್ತು ವಿಷಣ್ಣಂ ಭ್ರಾಂತಚೇತಸಂ।
ರಾಜಾನಂ ಮಾತರಂ ಚೈವ ದದರ್ಶಾನುಗತೌ ಪಥಿ ॥ **2.40.39** ॥ 1680

ಸ ಬದ್ಧ ಇವ ಪಾಶೇನ ಕಿಶೋರೋ ಮಾತರಂ ಯಥಾ।
ಧರ್ಮಪಾಶೇನ ಸಂಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಕಾಶಂ ನಾಭ್ಯುದೈಕ್ಷತ ॥ **2.40.40** ॥ 1681

ಪದಾತಿನೌ ಚ ಯಾನಾರ್ಹಾವದುಃಖಾರ್ಹೌ ಸುಖೋಚಿತೌ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಚೋದಯಾಮಾಸ ಶೀಘ್ರಂ ಯಾಹೀತಿ ಸಾರಥಿಂ ॥ **2.40.41** ॥ 1682

ನಹಿ ತತ್ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ದುಃಖಜಂ ದರ್ಶನಂ ಪಿತುಃ।
ಮಾತುಶ್ಚ ಸಹಿತುಂ ಶಕ್ತಸ್ತೋತ್ತ್ರ್ಯೈರ್ನುನ್ನ ಇವ ದ್ವಿಪಃ ॥ **2.40.42** ॥ 1683

ಪ್ರತ್ಯಗಾರಮಿವಾಯಾಂತೀ ಸವತ್ಸಾ ವತ್ಸಕಾರಣಾತ್।
ಬದ್ಧವತ್ಸಾ ಯಥಾ ಧೇನೂ ರಾಮಮಾತಾಭ್ಯಧಾವತ ॥ **2.40.43** ॥ 1684

ತಥಾ ರುದಂತೀಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ರಥಂ ತಮನುಧಾವತೀಂ।
ಕ್ರೋಶಂತೀಂ ರಾಮ ರಾಮೇತಿ ಹಾ ಸೀತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇತಿ ಚ ॥ **2.40.44** ॥ 1685

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಸೀತಾರ್ಥಂ ಸ್ರವಂತೀಂ ವಾರಿ ನೇತ್ರಜಂ।
ಅಸಕೃತ್ ಪ್ರೇಕ್ಷತ ಸ ತಾಂ ನೃತ್ಯಂತೀಮಿವ ಮಾತರಂ ॥ **2.40.45** ॥ 1686

ತಿಷ್ಠೇತಿ ರಾಜಾ ಚುಕ್ರೋಶ ಯಾಹಿ ಯಾಹೀತಿ ರಾಘವಃ।
ಸುಮಂತ್ರಸ್ಯ ಬಭೂವಾತ್ಮಾ ಚಕ್ರಯೋರಿವ ಚಾಂತರಾ ॥ **2.40.46** ॥ 1687

ನಾಶ್ರೌಷಮಿತಿ ರಾಜಾನಮುಪಾಲಬ್ಧೋಽಪಿ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ।
ಚಿರಂ ದುಃಖಸ್ಯ ಪಾಪಿಷ್ಠಮಿತಿ ರಾಮಸ್ತಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.40.47** ॥ 1688

ಸ ರಾಮಸ್ಯ ವಚಃ ಕುರ್ವನ್ನನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಚ ತಂ ಜನಂ।
ವ್ರಜತೋಽಪಿ ಹಯಾನ್ ಶೀಘ್ರಂ ಚೋದಯಾಮಾಸ ಸಾರಥಿಃ ॥ **2.40.48** ॥ 1689

ನ್ಯವರ್ತತ ಜನೋ ರಾಜ್ಞೋ ರಾಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ।
ಮನಸಾಪ್ಯಾಶುವೇಗೇನ ನ ನ್ಯವರ್ತತ ಮಾನುಷಂ ॥ **2.40.49** ॥ 1690

ಯಮಿಚ್ಛೇತ್ ಪುನರಾಯಾತಂ ನೈನಂ ದೂರಮನುವ್ರಜೇತ್।
ಇತ್ಯಮಾತ್ಯಾ ಮಹಾರಾಜಮೂಚುರ್ದಶರಥಂ ವಚಃ ॥ **2.40.50** ॥ 1691

ತೇಷಾಂ ವಚಃ ಸರ್ವಗುಣೋಪಪನ್ನಃ
ಪ್ರಸ್ವಿನ್ನಗಾತ್ರಃ ಪ್ರವಿಷಣ್ಣರೂಪಃ।
ನಿಶಮ್ಯ ರಾಜಾ ಕೃಪಣಃ ಸಭಾಯ್ಯೋ
ವ್ಯವಸ್ಥಿತಸ್ತಂ ಸುತಮೀಕ್ಷಮಾಣಃ ॥ **2.40.51** ॥ 1692

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ವನಗಮನೇನಾಂತಃಪುರಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವಿಲಾಪಃ ಪುರವಾಸಿನಾಂ ಸಶೋಕಾವಸ್ಥಾ ಚ

ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೇ ನಿಷ್ಕ್ರಾಮತಿ ಕೃತಾಂಜಲೌ।
ಆರ್ತಶಬ್ದೋ ಹಿ ಸಂಜಜ್ಞೇ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಂತಃಪುರೇ ಮಹಾನ್ ॥ **2.41.1** ॥ 1693

ಅನಾಥಸ್ಯ ಜನಸ್ಯಾಸ್ಯ ದುರ್ಬಲಸ್ಯ ತಪಸ್ವಿನಃ।
ಯೋ ಗತಿಃ ಶರಣಂ ಚಾಸೀತ್ ಸ ನಾಥಃ ಕ್ವ ನು ಗಚ್ಛತಿ ॥ **2.41.2** ॥ 1694

ನ ಕ್ರುಧ್ಯತ್ಯಭಿಶಸ್ತೋಽಪಿ ಕ್ರೋಧನೀಯಾನಿ ವರ್ಜಯನ್।
ಕ್ರುದ್ಧಾನ್ ಪ್ರಸಾದಯನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಸಮದುಃಖಃ ಕ್ವ ಗಚ್ಛತಿ ॥ **2.41.3** ॥ 1695

ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾಂ ಮಹಾತೇಜಾ ಯಥಾ ಮಾತರಿ ವರ್ತತೇ।
ತಥಾ ಯೋ ವರ್ತತೇಽಸ್ಮಾಸು ಮಹಾತ್ಮಾ ಕ್ವ ನು ಗಚ್ಛತಿ ॥ **2.41.4** ॥ 1696

ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನೇನ ರಾಜ್ಞಾ ಸಂಚೋದಿತೋ ವನಂ।
ಪರಿತ್ರಾತಾ ಜನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಜಗತಃ ಕ್ವ ನು ಗಚ್ಛತಿ ॥ **2.41.5** ॥ 1697

ಅಹೋ ನಿಶ್ಚೇತನೋ ರಾಜಾ ಜೀವಲೋಕಸ್ಯ ಸಂಕ್ಷಯಂ।
ಧರ್ಮ್ಯಂ ಸತ್ಯವ್ರತಂ ರಾಮಂ ವನವಾಸೇ ಪ್ರವತ್ಸ್ಯತಿ ॥ **2.41.6** ॥ 1698

ಇತಿ ಸರ್ವಾ ಮಹಿಷ್ಯಸ್ತಾ ವಿವತ್ಸಾ ಇವ ಧೇನವಃ।
ರುರುದುಶ್ಚೈವ ದುಃಖಾರ್ತಾಃ ಸಸ್ವರಂ ಚ ವಿಚುಕ್ರುಶುಃ ॥ **2.41.7** ॥ 1699

ಸ ತಮಂತಃಪುರೇ ಘೋರಮಾರ್ತಶಬ್ದಂ ಮಹೀಪತಿಃ।
ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚಾಸೀತ್ ಸುದುಃಖಿತಃ ॥ **2.41.8** ॥ 1700

ನಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಾಣ್ಯಹೂಯಂತ ನಾಪಚನ್ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ।
ಅಕುರ್ವನ್ ನ ಪ್ರಜಾಃ ಕಾರ್ಯಂ ಸೂರ್ಯಶ್ಚಾಂತರಧೀಯತ ॥ **2.41.9** ॥ 1701

ವ್ಯಸೃಜನ್ ಕವಲಾನ್ ನಾಗಾ ಗಾವೋ ವತ್ಸಾನ್ ನ ಪಾಯಯನ್।
ಪುತ್ರಂ ಪ್ರಥಮಜಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಜನನೀ ನಾಭ್ಯನಂದತ ॥ **2.41.10** ॥ 1702

ತ್ರಿಶಂಕುರ್ಲೋಹಿತಾಂಗಶ್ಚ ಬೃಹಸ್ಪತಿಬುಧಾವಪಿ।
ದಾರುಣಾಃ ಸೋಮಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಗ್ರಹಾಃ ಸರ್ವೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ ॥ **2.41.11** ॥ 1703

ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಗತಾರ್ಚೀಂಷಿ ಗ್ರಹಾಶ್ಚ ಗತತೇಜಸಃ।
ವಿಶಾಖಾಶ್ಚ ಸಧೂಮಾಶ್ಚ ನಭಸಿ ಪ್ರಚಕಾಶಿರೇ ॥ **2.41.12** ॥ 1704

ಕಾಲಿಕಾನಿಲವೇಗೇನ ಮಹೋದಧಿರಿವೋತ್ಥಿತಃ।
ರಾಮೇ ವನಂ ಪ್ರವ್ರಜಿತೇ ನಗರಂ ಪ್ರಚಚಾಲ ತತ್ ॥ **2.41.13** ॥ 1705

ದಿಶಃ ಪರ್ಯಾಕುಲಾಃ ಸರ್ವಾಸ್ತಿಮಿರೇಣೇವ ಸಂವೃತಾಃ।
ನ ಗ್ರಹೋ ನಾಪಿ ನಕ್ಷತ್ರಂ ಪ್ರಚಕಾಶೇ ನ ಕಿಂಚನ ॥ **2.41.14** ॥ 1706

ಅಕಸ್ಮಾನ್ನಾಗರಃ ಸರ್ವೋ ಜನೋ ದೈನ್ಯಮುಪಾಗಮತ್।
ಆಹಾರೇ ವಾ ವಿಹಾರೇ ವಾ ನ ಕಶ್ಚಿದಕರೋನ್ಮನಃ ॥ **2.41.15** ॥ 1707

ಶೋಕಪರ್ಯಾಯಸಂತಪ್ತಃ ಸತತಂ ದೀರ್ಘಮುಚ್ಛ್ವಸನ್।
ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಜನಃ ಸರ್ವಶ್ಚುಕ್ರೋಶ ಜಗತೀಪತಿಂ ॥ **2.41.16** ॥ 1708

ಬಾಷ್ಪಪರ್ಯಾಕುಲಮುಖೋ ರಾಜಮಾರ್ಗಗತೋ ಜನಃ।
ನ ಹೃಷ್ಟೋ ಲಭ್ಯತೇ ಕಶ್ಚಿತ್ ಸರ್ವಃ ಶೋಕಪರಾಯಣಃ ॥ **2.41.17** ॥ 1709

ನ ವಾತಿ ಪವನಃ ಶೀತೋ ನ ಶಶೀ ಸೌಮ್ಯದರ್ಶನಃ।
ನ ಸೂರ್ಯಸ್ತಪತೇ ಲೋಕಂ ಸರ್ವಂ ಪರ್ಯಾಕುಲಂ ಜಗತ್ ॥ **2.41.18** ॥ 1710

ಅನರ್ಥಿನಃ ಸುತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಭರ್ತಾರೋ ಭ್ರಾತರಸ್ತಥಾ।
ಸರ್ವೇ ಸರ್ವಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ರಾಮಮೇವಾನ್ವಚಿಂತಯನ್ ॥ **2.41.19** ॥ 1711

ಯೇ ತು ರಾಮಸ್ಯ ಸುಹೃದಃ ಸರ್ವೇ ತೇ ಮೂಢಚೇತಸಃ।
ಶೋಕಭಾರೇಣ ಚಾಕ್ರಾಂತಾಃ ಶಯನಂ ನೈವ ಭೇಜಿರೇ ॥ **2.41.20** ॥ 1712

ತತಸ್ತ್ವಯೋಧ್ಯಾ ರಹಿತಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ
ಪುರಂದರೇಣೇವ ಮಹೀ ಸಪರ್ವತಾ।
ಚಚಾಲ ಘೋರಂ ಭಯಶೋಕದೀಪಿತಾ
ಸನಾಗಯೋಧಾಶ್ವಗಣಾ ನನಾದ ಚ ॥ **2.41.21** ॥ 1713

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜ್ಞೋ ಭುವಿ ನಿಪತನಂ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಕೃತೇ ವಿಲಪನಂ ಚ, ಕೈಕೇಯೀಕರ್ತೃಕನಿಜಾಂಗಸ್ಪರ್ಶಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾ ನಿಷೇಧಃ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಪರಿತ್ಯಾಗಶ್ಚ, ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾಃ ಸೇವಕಾನಾಂ ಚ ಸಹಕಾರೇಣ ತಸ್ಯ ಕೌಸಲ್ಯಾಭವನೇ ಗಮನಂ ತತ್ರಾಪಿ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಕೃತೇ ತೇನ ದುಃಖಸ್ಯೈವಾನುಭವಕರಣಂ

ಯಾವತ್ ತು ನಿರ್ಯತಸ್ತಸ್ಯ ರಜೋರೂಪಮದೃಶ್ಯತ।
ನೈವೇಕ್ಷ್ವಾಕುವರಸ್ತಾವತ್ ಸಂಜಹಾರಾತ್ಮಚಕ್ಷುಷೀ ॥ **2.42.1** ॥ 1714

ಯಾವದ್ ರಾಜಾ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ಪಶ್ಯತ್ಯತ್ಯಂತಧಾರ್ಮಿಕಂ।
ತಾವದ್ ವ್ಯವರ್ಧತೇವಾಸ್ಯ ಧರಣ್ಯಾಂ ಪುತ್ರದರ್ಶನೇ ॥ **2.42.2** ॥ 1715

ನ ಪಶ್ಯತಿ ರಜೋಽಪ್ಯಸ್ಯ ಯದಾ ರಾಮಸ್ಯ ಭೂಮಿಪಃ।
ತದಾರ್ತಶ್ಚ ನಿಷಣ್ಣಶ್ಚ ಪಪಾತ ಧರಣೀತಲೇ ॥ **2.42.3** ॥ 1716

ತಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಮನ್ವಾಗಾತ್ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಬಾಹುಮಂಗನಾ।
ಪರಂ ಚಾಸ್ಯಾನ್ವಗಾತ್ ಪಾರ್ಶ್ವಂ ಕೈಕೇಯೀ ಸಾ ಸುಮಧ್ಯಮಾ ॥ **2.42.4** ॥ 1717

ತಾಂ ನಯೇನ ಚ ಸಂಪನ್ನೋ ಧರ್ಮೇಣ ವಿನಯೇನ ಚ।
ಉವಾಚ ರಾಜಾ ಕೈಕೇಯೀಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವ್ಯಥಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **2.42.5** ॥ 1718

ಕೈಕೇಯಿ ಮಾಮಕಾಂಗಾನಿ ಮಾ ಸ್ಪ್ರಾಕ್ಷೀಃ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯೇ।
ನಹಿ ತ್ವಾಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ನ ಭಾರ್ಯಾ ನ ಚ ಬಾಂಧವೀ ॥ **2.42.6** ॥ 1719

ಯೇ ಚ ತ್ವಾಮನುಜೀವಂತಿ ನಾಹಂ ತೇಷಾಂ ನ ತೇ ಮಮ।
ಕೇವಲಾರ್ಥಪರಾಂ ಹಿ ತ್ವಾಂ ತ್ಯಕ್ತಧರ್ಮಾಂ ತ್ಯಜಾಮ್ಯಹಂ ॥ **2.42.7** ॥ 1720

ಅಗೃಹ್ಣಾಂ ಯಚ್ಚ ತೇ ಪಾಣಿಮಗ್ನಿಂ ಪರ್ಯಣಯಂ ಚ ಯತ್।
ಅನುಜಾನಾಮಿ ತತ್ ಸರ್ವಮಸ್ಮಿನ್ ಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ ॥ **2.42.8** ॥ 1721

ಭರತಶ್ಚೇತ್ ಪ್ರತೀತಃ ಸ್ಯಾದ್ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯೈತದವ್ಯಯಂ।
ಯನ್ಮೇ ಸ ದದ್ಯಾತ್ ಪಿತ್ರರ್ಥಂ ಮಾ ಮಾಂ ತದ್ದತ್ತಮಾಗಮತ್ ॥ **2.42.9** ॥ 1722

ಅಥ ರೇಣುಸಮುದ್ಧ್ವಸ್ತಂ ಸಮುತ್ಥಾಪ್ಯ ನರಾಧಿಪಂ।
ನ್ಯವರ್ತತ ತದಾ ದೇವೀ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಾ ॥ **2.42.10** ॥ 1723

ಹತ್ವೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕಾಮಾತ್ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾಗ್ನಿಮಿವ ಪಾಣಿನಾ।
ಅನ್ವತಪ್ಯತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪುತ್ರಂ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ರಾಘವಂ ॥ **2.42.11** ॥ 1724

ನಿವೃತ್ಯೈವ ನಿವೃತ್ಯೈವ ಸೀದತೋ ರಥವರ್ತ್ಮಸು।
ರಾಜ್ಞೋ ನಾತಿಬಭೌ ರೂಪಂ ಗ್ರಸ್ತಸ್ಯಾಂಶುಮತೋ ಯಥಾ ॥ **2.42.12** ॥ 1725

ವಿಲಲಾಪ ಸ ದುಃಖಾರ್ತಃ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಮನುಸ್ಮರನ್।
ನಗರಾಂತಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಬುದ್ಧ್ವಾ ಪುತ್ರಮಥಾಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.42.13** ॥ 1726

ವಾಹನಾನಾಂ ಚ ಮುಖ್ಯಾನಾಂ ವಹತಾಂ ತಂ ಮಮಾತ್ಮಜಂ।
ಪದಾನಿ ಪಥಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಸ ಮಹಾತ್ಮಾ ನ ದೃಶ್ಯತೇ ॥ **2.42.14** ॥ 1727

ಯಃ ಸುಖೇನೋಪಧಾನೇಷು ಶೇತೇ ಚಂದನರೂಷಿತಃ।
ವೀಜ್ಯಮಾನೋ ಮಹಾರ್ಹಾಭಿಃ ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಮಮ ಸುತೋತ್ತಮಃ ॥ **2.42.15** ॥ 1728

ಸ ನೂನಂ ಕ್ವಚಿದೇವಾದ್ಯ ವೃಕ್ಷಮೂಲಮುಪಾಶ್ರಿತಃ।
ಕಾಷ್ಠಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಶ್ಮಾನಮುಪಧಾಯ ಶಯಿಷ್ಯತೇ ॥ **2.42.16** ॥ 1729

ಉತ್ಥಾಸ್ಯತಿ ಚ ಮೇದಿನ್ಯಾಃ ಕೃಪಣಃ ಪಾಂಸುಗುಂಠಿತಃ।
ವಿನಿಃಶ್ವಸನ್ ಪ್ರಸ್ರವಣಾತ್ ಕರೇಣೂನಾಮಿವರ್ಷಭಃ ॥ **2.42.17** ॥ 1730

ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ನೂನಂ ಪುರುಷಾ ದೀರ್ಘಬಾಹುಂ ವನೇಚರಾಃ।
ರಾಮಮುತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛಂತಂ ಲೋಕನಾಥಮನಾಥವತ್ ॥ **2.42.18** ॥ 1731

ಸಾ ನೂನಂ ಜನಕಸ್ಯೇಷ್ಟಾ ಸುತಾ ಸುಖಸದೋಚಿತಾ।
ಕಂಟಕಾಕ್ರಮಣಕ್ಲಾಂತಾ ವನಮದ್ಯ ಗಮಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.42.19** ॥ 1732

ಅನಭಿಜ್ಞಾ ವನಾನಾಂ ಸಾ ನೂನಂ ಭಯಮುಪೈಷ್ಯತಿ।
ಶ್ವಪದಾನರ್ದಿತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗಂಭೀರಂ ರೋಮಹರ್ಷಣಂ ॥ **2.42.20** ॥ 1733

ಸಕಾಮಾ ಭವ ಕೈಕೇಯಿ ವಿಧವಾ ರಾಜ್ಯಮಾವಸ।
ನಹಿ ತಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ವಿನಾ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ ॥ **2.42.21** ॥ 1734

ಇತ್ಯೇವಂ ವಿಲಪನ್ ರಾಜಾ ಜನೌಘೇನಾಭಿಸಂವೃತಃ।
ಅಪಸ್ನಾತ ಇವಾರಿಷ್ಟಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಗೃಹೋತ್ತಮಂ ॥ **2.42.22** ॥ 1735

ಶೂನ್ಯಚತ್ವರವೇಶ್ಮಾಂತಾಂ ಸಂವೃತಾಪಣವೇದಿಕಾಂ।
ಕ್ಲಾಂತದುರ್ಬಲದುಃಖಾರ್ತಾಂ ನಾತ್ಯಾಕೀರ್ಣಮಹಾಪಥಾಂ ॥ **2.42.23** ॥ 1736

ತಾಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಪುರೀಂ ಸರ್ವಾಂ ರಾಮಮೇವಾನುಚಿಂತಯನ್।
ವಿಲಪನ್ ಪ್ರಾವಿಶದ್ ರಾಜಾ ಗೃಹಂ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಂಬುದಂ ॥ **2.42.24** ॥ 1737

ಮಹಾಹ್ರದಮಿವಾಕ್ಷೋಭ್ಯಂ ಸುಪರ್ಣೇನ ಹೃತೋರಗಂ।
ರಾಮೇಣ ರಹಿತಂ ವೇಶ್ಮ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಚ ॥ **2.42.25** ॥ 1738

ಅಥ ಗದ್ಗದಶಬ್ದಸ್ತು ವಿಲಪನ್ ವಸುಧಾಧಿಪಃ।
ಉವಾಚ ಮೃದು ಮಂದಾರ್ಥಂ ವಚನಂ ದೀನಮಸ್ವರಂ ॥ **2.42.26** ॥ 1739

ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ಗೃಹಂ ಶೀಘ್ರಂ ರಾಮಮಾತುರ್ನಯಂತು ಮಾಂ।
ನಹ್ಯನ್ಯತ್ರ ಮಮಾಶ್ವಾಸೋ ಹೃದಯಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.42.27** ॥ 1740

ಇತಿ ಬ್ರುವಂತಂ ರಾಜಾನಮನಯನ್ ದ್ವಾರದರ್ಶಿನಃ।
ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ಗೃಹಂ ತತ್ರ ನ್ಯವೇಸ್ಯತ ವಿನೀತವತ್ ॥ **2.42.28** ॥ 1741

ತತಸ್ತತ್ರ ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ಯ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ನಿವೇಶನಂ।
ಅಧಿರುಹ್ಯಾಪಿ ಶಯನಂ ಬಭೂವ ಲುಲಿತಂ ಮನಃ ॥ **2.42.29** ॥ 1742

ಪುತ್ರದ್ವಯವಿಹೀನಂ ಚ ಸ್ನುಷಯಾ ಚ ವಿವರ್ಜಿತಂ।
ಅಪಶ್ಯದ್ ಭವನಂ ರಾಜಾ ನಷ್ಟಚಂದ್ರಮಿವಾಂಬರಂ ॥ **2.42.30** ॥ 1743

ತಚ್ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾರಾಜೋ ಭುಜಮುದ್ಯಮ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ಉಚ್ಚೈಃಸ್ವರೇಣ ಪ್ರಾಕ್ರೋಶದ್ಧಾ ರಾಮ ವಿಜಹಾಸಿ ನೌ ॥ **2.42.31** ॥ 1744

ಸುಖಿತಾ ಬತ ತಂ ಕಾಲಂ ಜೀವಿಷ್ಯಂತಿ ನರೋತ್ತಮಾಃ।
ಪರಿಷ್ವಜಂತೋ ಯೇ ರಾಮಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಪುನರಾಗತಂ ॥ **2.42.32** ॥ 1745

ಅಥ ರಾತ್ರ್ಯಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಾಯಾಂ ಕಾಲರಾತ್ರ್ಯಾಮಿವಾತ್ಮನಃ।
ಅರ್ಧರಾತ್ರೇ ದಶರಥಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.42.33** ॥ 1746

ನ ತ್ವಾಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕೌಸಲ್ಯೇ ಸಾಧು ಮಾಂ ಪಾಣಿನಾ ಸ್ಪೃಶ।
ರಾಮಂ ಮೇಽನುಗತಾ ದೃಷ್ಟಿರದ್ಯಾಪಿ ನ ನಿವರ್ತತೇ ॥ **2.42.34** ॥ 1747

ತಂ ರಾಮಮೇವಾನುವಿಚಿಂತಯಂತಂ
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ದೇವೀ ಶಯನೇ ನರೇಂದ್ರಂ।
ಉಪೋಪವಿಶ್ಯಾಧಿಕಮಾರ್ತರೂಪಾ
ವಿನಿಃಶ್ವಸಂತಂ ವಿಲಲಾಪ ಕೃಚ್ಛ್ರಂ ॥ **2.42.35** ॥ 1748

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ವಿಲಾಪಃ

ತತಃ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಶಯನೇ ಸನ್ನಂ ಶೋಕೇನ ಪಾರ್ಥಿವಂ।
ಕೌಸಲ್ಯಾ ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಾ ತಮುವಾಚ ಮಹೀಪತಿಂ ॥ **2.43.1** ॥ 1749

ರಾಘವೇ ನರಶಾರ್ದೂಲೇ ವಿಷಂ ಮುಕ್ತ್ವಾಹಿಜಿಹ್ಮಗಾ।
ವಿಚರಿಷ್ಯತಿ ಕೈಕೇಯೀ ನಿರ್ಮುಕ್ತೇವ ಹಿ ಪನ್ನಗೀ ॥ **2.43.2** ॥ 1750

ವಿವಾಸ್ಯ ರಾಮಂ ಸುಭಗಾ ಲಬ್ಧಕಾಮಾ ಸಮಾಹಿತಾ।
ತ್ರಾಸಯಿಷ್ಯತಿ ಮಾಂ ಭೂಯೋ ದುಷ್ಟಾಹಿರಿವ ವೇಶ್ಮನಿ ॥ **2.43.3** ॥ 1751

ಅಥಾಸ್ಮಿನ್ ನಗರೇ ರಾಮಶ್ಚರನ್ ಭೈಕ್ಷಂ ಗೃಹೇ ವಸೇತ್।
ಕಾಮಕಾರೋ ವರಂ ದಾತುಮಪಿ ದಾಸಂ ಮಮಾತ್ಮಜಂ ॥ **2.43.4** ॥ 1752

ಪಾತಯಿತ್ವಾ ತು ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ರಾಮಂ ಸ್ಥಾನಾದ್ ಯಥೇಷ್ಟತಃ।
ಪ್ರವಿದ್ಧೋ ರಕ್ಷಸಾಂ ಭಾಗಃ ಪರ್ವಣೀವಾಹಿತಾಗ್ನಿನಾ ॥ **2.43.5** ॥ 1753

ನಾಗರಾಜಗತಿರ್ವೀರೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಧನುರ್ಧರಃ।
ವನಮಾವಿಶತೇ ನೂನಂ ಸಭಾರ್ಯಃ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **2.43.6** ॥ 1754

ವನೇ ತ್ವದೃಷ್ಟದುಃಖಾನಾಂ ಕೈಕೇಯ್ಯನುಮತೇ ತ್ವಯಾ।
ತ್ಯಕ್ತಾನಾಂ ವನವಾಸಾಯ ಕಾನ್ಯಾವಸ್ಥಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.43.7** ॥ 1755

ತೇ ರತ್ನಹೀನಾಸ್ತರುಣಾಃ ಫಲಕಾಲೇ ವಿವಾಸಿತಾಃ।
ಕಥಂ ವತ್ಸ್ಯಂತಿ ಕೃಪಣಾಃ ಫಲಮೂಲೈಃ ಕೃತಾಶನಾಃ ॥ **2.43.8** ॥ 1756

ಅಪೀದಾನೀಂ ಸ ಕಾಲಃ ಸ್ಯಾನ್ಮಮ ಶೋಕಕ್ಷಯಃ ಶಿವಃ।
ಸಹಭಾರ್ಯಂ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಪಶ್ಯೇಯಮಿಹ ರಾಘವಂ ॥ **2.43.9** ॥ 1757

ಶ್ರುತ್ವೈವೋಪಸ್ಥಿತೌ ವೀರೌ ಕದಾಯೋಧ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಯಶಸ್ವಿನೀ ಹೃಷ್ಟಜನಾ ಸೂಚ್ಛ್ರಿತಧ್ವಜಮಾಲಿನೀ ॥ **2.43.10** ॥ 1758

ಕದಾ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾವರಣ್ಯಾತ್ ಪುನರಾಗತೌ।
ಭವಿಷ್ಯತಿ ಪುರೀ ಹೃಷ್ಟಾ ಸಮುದ್ರ ಇವ ಪರ್ವಣಿ ॥ **2.43.11** ॥ 1759

ಕದಾಯೋಧ್ಯಾಂ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪುರೀಂ ವೀರಃ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯತಿ।
ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ರಥೇ ಸೀತಾಂ ವೃಷಭೋ ಗೋವಧೂಮಿವ ॥ **2.43.12** ॥ 1760

ಕದಾ ಪ್ರಾಣಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ರಾಜಮಾರ್ಗೇ ಮಮಾತ್ಮಜೌ।
ಲಾಜೈರವಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರವಿಶಂತಾವರಿಂದಮೌ ॥ **2.43.13** ॥ 1761

ಪ್ರವಿಶಂತೌ ಕದಾಯೋಧ್ಯಾಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶುಭಕುಂಡಲೌ।
ಉದಗ್ರಾಯುಧನಿಸ್ತ್ರಿಂಶೌ ಸಶೃಂಗಾವಿವ ಪರ್ವತೌ ॥ **2.43.14** ॥ 1762

ಕದಾ ಸುಮನಸಃ ಕನ್ಯಾ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಫಲಾನಿ ಚ।
ಪ್ರದಿಶಂತ್ಯಃ ಪುರೀಂ ಹೃಷ್ಟಾಃ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ॥ **2.43.15** ॥ 1763

ಕದಾ ಪರಿಣತೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಯಸಾ ಚಾಮರಪ್ರಭಃ।
ಅಭ್ಯುಪೈಷ್ಯತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸುವರ್ಷ ಇವ ಲಾಲಯನ್ ॥ **2.43.16** ॥ 1764

ನಿಃಸಂಶಯಂ ಮಯಾ ಮನ್ಯೇ ಪುರಾ ವೀರ ಕದರ್ಯಯಾ।
ಪಾತುಕಾಮೇಷು ವತ್ಸೇಷು ಮಾತೄಣಾಂ ಶಾತಿತಾಃ ಸ್ತನಾಃ ॥ **2.43.17** ॥ 1765

ಸಾಹಂ ಗೌರಿವ ಸಿಂಹೇನ ವಿವತ್ಸಾ ವತ್ಸಲಾ ಕೃತಾ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಬಾಲವತ್ಸೇವ ಗೌರ್ಬಲಾತ್ ॥ **2.43.18** ॥ 1766

ನಹಿ ತಾವದ್ಗುಣೈರ್ಜುಷ್ಟಂ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಂ।
ಏಕಪುತ್ರಾ ವಿನಾ ಪುತ್ರಮಹಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ ॥ **2.43.19** ॥ 1767

ನ ಹಿ ಮೇ ಜೀವಿತೇ ಕಿಂಚಿತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಿಹ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ।
ಅಪಶ್ಯಂತ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚ ಮಹಾಬಲಂ ॥ **2.43.20** ॥ 1768

ಅಯಂ ಹಿ ಮಾಂ ದೀಪಯತೇ ಸಮುತ್ಥಿತ -
ಸ್ತನೂಜಶೋಕಪ್ರಭವೋ ಹುತಾಶನಃ।
ಮಹೀಮಿಮಾಂ ರಶ್ಮಿಭಿರುದ್ಧತಪ್ರಭೋ
ಯಥಾ ನಿದಾಘೇ ಭಗವಾನ್ ದಿವಾಕರಃ ॥ **2.43.21** ॥ 1769

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಮಿತ್ರಯಾ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ಆಶ್ವಾಸನಂ

ವಿಲಪಂತೀಂ ತಥಾ ತಾಂ ತು ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪ್ರಮದೋತ್ತಮಾಂ।
ಇದಂ ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತಾ ಧರ್ಮ್ಯಂ ಸುಮಿತ್ರಾ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.44.1** ॥ 1770

ತವಾರ್ಯೇ ಸದ್ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ಪುತ್ರಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ।
ಕಿಂ ತೇ ವಿಲಪಿತೇನೈವಂ ಕೃಪಣಂ ರುದಿತೇನ ವಾ ॥ **2.44.2** ॥ 1771

ಯಸ್ತವಾರ್ಯೇ ಗತಃ ಪುತ್ರಸ್ಯಕ್ತ್ವಾ ರಾಜ್ಯಂ ಮಹಾಬಲಃ।
ಸಾಧು ಕುರ್ವನ್ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಪಿತರಂ ಸತ್ಯವಾದಿನಂ ॥ **2.44.3** ॥ 1772

ಶಿಷ್ಟೈರಾಚರಿತೇ ಸಮ್ಯಕ್ಶಶ್ವತ್ ಪ್ರೇತ್ಯ ಫಲೋದಯೇ।
ರಾಮೋ ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನ ಸ ಶೋಚ್ಯಃ ಕದಾಚನ ॥ **2.44.4** ॥ 1773

ವರ್ತತೇ ಚೋತ್ತಮಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽಸ್ಮಿನ್ ಸದಾನಘಃ।
ದಯಾವಾನ್ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಲಾಭಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **2.44.5** ॥ 1774

ಅರಣ್ಯವಾಸೇ ಯದ್ ದುಃಖಂ ಜಾನಂತ್ಯೇವ ಸುಖೋಚಿತಾ।
ಅನುಗಚ್ಛತಿ ವೈದೇಹೀ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ತವಾತ್ಮಜಂ ॥ **2.44.6** ॥ 1775

ಕೀರ್ತಿಭೂತಾಂ ಪತಾಕಾಂ ಯೋ ಲೋಕೇ ಭ್ರಮಯತಿ ಪ್ರಭುಃ।
ಧರ್ಮಃ ಸತ್ಯವ್ರತಪರಃ ಕಿಂ ನ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತವಾತ್ಮಜಃ ॥ **2.44.7** ॥ 1776

ವ್ಯಕ್ತಂ ರಾಮಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಯ ಶೌಚಂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುತ್ತಮಂ।
ನ ಗಾತ್ರಮಂಶುಭಿಃ ಸೂರ್ಯಃ ಸಂತಾಪಯಿತುಮರ್ಹತಿ ॥ **2.44.8** ॥ 1777

ಶಿವಃ ಸರ್ವೇಷು ಕಾಲೇಷು ಕಾನನೇಭ್ಯೋ ವಿನಿಃಸೃತಃ।
ರಾಘವಂ ಯುಕ್ತಶೀತೋಷ್ಣಃ ಸೇವಿಷ್ಯತಿ ಸುಖೋಽನಿಲಃ ॥ **2.44.9** ॥ 1778

ಶಯಾನಮನಘಂ ರಾತ್ರೌ ಪಿತೇವಾಭಿಪರಿಷ್ವಜನ್।
ಧರ್ಮಘ್ನಃ ಸಂಸ್ಪೃಶಂಛೀತಶ್ಚಂದ್ರಮಾ ಹ್ಲಾದಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.44.10** ॥ 1779

ದದೌ ಚಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಯಸ್ಮೈ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಹೌಜಸೇ।
ದಾನವೇಂದ್ರಂ ಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಿಮಿಧ್ವಜಸುತಂ ರಣೇ ॥ **2.44.11** ॥ 1780

ಸ ಶೂರಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸ್ವಬಾಹುಬಲಮಾಶ್ರಿತಃ।
ಅಸಂತ್ರಸ್ತೋ ಹ್ಯರಣ್ಯೇಽಸೌ ವೇಶ್ಮನೀವ ನಿವತ್ಸ್ಯತೇ ॥ **2.44.12** ॥ 1781

ಯಸ್ಯೇಷುಪಥಮಾಸಾದ್ಯ ವಿನಾಶಂ ಯಾಂತಿ ಶತ್ರವಃ।
ಕಥಂ ನ ಪೃಥಿವೀ ತಸ್ಯ ಶಾಸನೇ ಸ್ಥಾತುಮರ್ಹತಿ ॥ **2.44.13** ॥ 1782

ಯಾ ಶ್ರೀಃ ಶೌರ್ಯಂ ಚ ರಾಮಸ್ಯ ಯಾ ಚ ಕಲ್ಯಾಣಸತ್ತ್ವತಾ।
ನಿವೃತ್ತಾರಣ್ಯವಾಸಃ ಸ್ವಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ರಾಜ್ಯಮವಾಪ್ಸ್ಯತಿ ॥ **2.44.14** ॥ 1783

ಸೂರ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಭವೇತ್ ಸೂರ್ಯೋ ಹ್ಯಗ್ನೇರಗ್ನಿಃ ಪ್ರಭೋಃ ಪ್ರಭುಃ।
ಶ್ರಿಯಾಃ ಶ್ರೀಶ್ಚ ಭವೇದಗ್ರ್ಯಾ ಕೀರ್ತ್ಯಾಃ ಕೀರ್ತಿಃ ಕ್ಷಮಾಕ್ಷಮಾ ॥ **2.44.15** ॥ 1784

ದೈವತಂ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಭೂತಾನಾಂ ಭೂತಸತ್ತಮಃ।
ತಸ್ಯ ಕೇ ಹ್ಯಗುಣಾ ದೇವಿ ವನೇ ವಾಪ್ಯಥವಾ ಪುರೇ ॥ **2.44.16** ॥ 1785

ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಶ್ರಿಯಾ ಚ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ।
ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತಿಸೃಭಿರೇತಾಭಿಃ ಸಹ ರಾಮೋಽಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯತೇ ॥ **2.44.17** ॥ 1786

ದುಃಖಜಂ ವಿಸೃಜತ್ಯಶ್ರು ನಿಷ್ಕ್ರಾಮಂತಮುದೀಕ್ಷ್ಯ ಯಂ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಜನಃ ಸರ್ವಃ ಶೋಕವೇಗಸಮಾಹತಃ ॥ **2.44.18** ॥ 1787

ಕುಶಚೀರಧರಂ ವೀರಂ ಗಚ್ಛಂತಮಪರಾಜಿತಂ।
ಸೀತೇವಾನುಗತಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ತಸ್ಯ ಕಿಂ ನಾಮ ದುರ್ಲಭಂ ॥ **2.44.19** ॥ 1788

ಧನುರ್ಗ್ರಹವರೋ ಯಸ್ಯ ಬಾಣಖಡ್ಗಾಸ್ತ್ರಭೃತ್ ಸ್ವಯಂ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ವ್ರಜತಿ ಹ್ಯಗ್ರೇ ತಸ್ಯ ಕಿಂ ನಾಮ ದುರ್ಲಭಂ ॥ **2.44.20** ॥ 1789

ನಿವೃತ್ತವನವಾಸಂ ತಂ ದ್ರಷ್ಟಾಸಿ ಪುನರಾಗತಂ।
ಜಹಿ ಶೋಕಂ ಚ ಮೋಹಂ ಚ ದೇವಿ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ ॥ **2.44.21** ॥ 1790

ಶಿರಸಾ ಚರಣಾವೇತೌ ವಂದಮಾನಮನಿಂದಿತೇ।
ಪುನರ್ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಪುತ್ರಂ ಚಂದ್ರಮಿವೋದಿತಂ ॥ **2.44.22** ॥ 1791

ಪುನಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮಭಿಷಿಕ್ತಂ ಮಹಾಶ್ರಿಯಂ।
ಸಮುತ್ಸ್ಕ್ಷ್ಯಸಿ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಶೀಘ್ರಮಾನಂದಜಂ ಜಲಂ ॥ **2.44.23** ॥ 1792

ಮಾ ಶೋಕೋ ದೇವಿ ದುಃಖಂ ವಾ ನ ರಾಮೇ ದೃಷ್ಯತೇಽಶಿವಂ।
ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಪುತ್ರಂ ತ್ವಂ ಸಸೀತಂ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ॥ **2.44.24** ॥ 1793

ತ್ವಯಾಶೇಷೋ ಜನಶ್ಚಾಯಂ ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯೋ ಯತೋಽನಘೇ।
ಕಿಮಿದಾನೀಮಿದಂ ದೇವಿ ಕರೋಷಿ ಹೃದಿ ವಿಕ್ಲವಂ ॥ **2.44.25** ॥ 1794

ನಾರ್ಹಾ ತ್ವಂ ಶೋಚಿತುಂ ದೇವಿ ಯಸ್ಯಾಸ್ತೇ ರಾಘವಃ ಸುತಃ।
ನಹಿ ರಾಮಾತ್ ಪರೋ ಲೋಕೇ ವಿದ್ಯತೇ ಸತ್ಪಥೇ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **2.44.26** ॥ 1795

ಅಭಿವಾದಯಮಾನಂ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಸುಹೃದಂ ಸುತಂ।
ಮುದಾಶ್ರು ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮೇಘರೇಖೇವ ವಾರ್ಷಿಕೀ ॥ **2.44.27** ॥ 1796

ಪುತ್ರಸ್ತೇ ವರದಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಯೋಧ್ಯಾಂ ಪುನರಾಗತಃ।
ಕರಾಭ್ಯಾಂ ಮೃದುಪೀನಾಭ್ಯಾಂ ಚರಣೌ ಪೀಡಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.44.28** ॥ 1797

ಅಭಿವಾದ್ಯ ನಮಸ್ಯಂತಂ ಶೂರಂ ಸಸುಹೃದಂ ಸುತಂ।
ಮುದಾಸ್ಯೈಃ ಪ್ರೋಕ್ಷಸೇ ಪುತ್ರಂ ಮೇಘರಾಜಿರಿವಾಚಲಂ ॥ **2.44.29** ॥ 1798

ಆಶ್ವಾಸಯಂತೀ ವಿವಿಧೈಶ್ಚ ವಾಕ್ಯೈ-
ರ್ವಾಕ್ಯೋಪಚಾರೇ ಕುಶಲಾನವದ್ಯಾ।
ರಾಮಸ್ಯ ತಾಂ ಮಾತರಮೇವಮುಕ್ತ್ವಾ
ದೇವೀ ಸುಮಿತ್ರಾ ವಿರರಾಮ ರಾಮಾ ॥ **2.44.30** ॥ 1799

ನಿಶಮ್ಯ ತಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಾತೃವಾಕ್ಯಂ
ರಾಮಸ್ಯ ಮಾತುರ್ನರದೇವಪತ್ನ್ಯಾಃ।
ಸದ್ಯಃ ಶರೀರೇ ವಿನನಾಶ ಶೋಕಃ
ಶರದ್ಗತೋ ಮೇಘ ಇವಾಲ್ಪತೋಯಃ ॥ **2.44.31** ॥ 1800

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತೇ ಮಹಾರಾಜೇ ದಶರಥೇ ಚ ಪ್ರಣಯಂ ರಕ್ಷಿತುಮನುರುಂಧತಃ
ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಪುರವಾಸಿನಃ ಪ್ರತಿ ಪುರೇ ನಿವರ್ತನಾಯ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ,
ಪೌರಾಣಾಂ ವೃದ್ಧಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ಪುರೇ
ನಿವರ್ತಿತುಮಾಗ್ರಹಸ್ಯೈಃ ಸಹ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ತಮಸಾತಟೇ ಗಮನಂ

ಅನುರಕ್ತಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ರಾಮಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ।
ಅನುಜಗ್ಮುಃ ಪ್ರಯಾಂತಂ ತಂ ವನವಾಸಾಯ ಮಾನವಾಃ ॥ **2.45.1** ॥ 1801

ನಿವರ್ತಿತೇಽತೀವ ಬಲಾತ್ ಸುಹೃದ್ಭರ್ಮೇಣ ರಾಜನಿ।
ನೈವ ತೇ ಸನ್ನ್ಯವರ್ತಂತ ರಾಮಸ್ಯಾನುಗತಾ ರಥಂ ॥ **2.45.2** ॥ 1802

ಅಯೋಧ್ಯಾನಿಲಯಾನಾಂ ಹಿ ಪುರುಷಾಣಾಂ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ಬಭೂವ ಗುಣಸಂಪನ್ನಃ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ಇವ ಪ್ರಿಯಃ ॥ **2.45.3** ॥ 1803

ಸ ಯಾಚ್ಯಮಾನಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಸ್ತಾಭಿಃ ಪ್ರಕೃತಿಭಿಸ್ತದಾ।
ಕುರ್ವಾಣಃ ಪಿತರಂ ಸತ್ಯಂ ವನಮೇವಾನ್ವಪದ್ಯತ ॥ **2.45.4** ॥ 1804

ಅವೇಕ್ಷಮಾಣಃ ಸಸ್ನೇಹಂ ಚಕ್ಷುಷಾ ಪ್ರಪಿಬನ್ನಿವ।
ಉವಾಚ ರಾಮಃ ಸಸ್ನೇಹಂ ತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾ ಇವ ॥ **2.45.5** ॥ 1805

ಯಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಬಹುಮಾನಶ್ಚ ಮಯ್ಯಯೋಧ್ಯಾನಿವಾಸಿನಾಂ।
ಮತ್ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ವಿಶೇಷೇಣ ಭರತೇ ಸಾ ವಿಧೀಯತಾಂ ॥ **2.45.6** ॥ 1806

ಸ ಹಿ ಕಲ್ಯಾಣಚಾರಿತ್ರಃ ಕೈಕೇಯ್ಯಾನಂದವರ್ಧನಃ।
ಕರಿಷ್ಯತಿ ಯಥಾವದ್ ವಃ ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಚ ಹಿತಾನಿ ಚ ॥ **2.45.7** ॥ 1807

ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧೋ ವಯೋಬಾಲೋ ಮೃದುರ್ವೀರ್ಯಗುಣಾನ್ವಿತಃ।
ಅನುರೂಪಃ ಸ ವೋ ಭರ್ತಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಭಯಾಪಹಃ ॥ **2.45.8** ॥ 1808

ಸ ಹಿ ರಾಜಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತೋ ಯುವರಾಜಃ ಸಮೀಕ್ಷಿತಃ।
ಅಪಿ ಚಾಪಿ ಮಯಾ ಶಿಷ್ಟೈಃ ಕಾರ್ಯಂ ವೋ ಭರ್ತೃಶಾಸನಂ ॥ **2.45.9** ॥ 1809

ನ ಸಂತಪ್ಯೇದ್ ಯಥಾ ಚಾಸೌ ವನವಾಸಂ ಗತೇ ಮಯಿ।
ಮಹಾರಾಜಸ್ತಥಾ ಕಾರ್ಯೋ ಮಮ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ ॥ **2.45.10** ॥ 1810

ಯಥಾ ಯಥಾ ದಾಶರಥಿರ್ಧರ್ಮಮೇವಾಶ್ರಿತೋ ಭವೇತ್।
ತಥಾ ತಥಾ ಪ್ರಕೃತಯೋ ರಾಮಂ ಪತಿಮಕಾಮಯನ್ ॥ **2.45.11** ॥ 1811

ಬಾಷ್ಪೇಣ ಪಿಹಿತಂ ದೀನಂ ರಾಮಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಣಾ ಸಹ।
ಚಕರ್ಷೇವ ಗುಣೈರ್ಬದ್ಧಂ ಜನಂ ಪುರನಿವಾಸಿನಂ ॥ **2.45.12** ॥ 1812

ತೇ ದ್ವಿಜಾಸ್ತ್ರಿವಿಧಂ ವೃದ್ಧಾ ಜ್ಞಾನೇನ ವಯಸೌಜಸಾ।
ವಯಃಪ್ರಕಂಪಶಿರಸೋ ದೂರಾದೂಚುರಿದಂ ವಚಃ ॥ **2.45.13** ॥ 1813

ವಹಂತೋ ಜವನಾ ರಾಮಂ ಭೋ ಭೋ ಜಾತ್ಯಾಸ್ತುರಂಗಮಾಃ।
ನಿವರ್ತಧ್ವಂ ನ ಗಂತವ್ಯಂ ಹಿತಾ ಭವತ ಭರ್ತರಿ ॥ **2.45.14** ॥ 1814

ಕರ್ಣವಂತಿ ಹಿ ಭೂತಾನಿ ವಿಶೇಷೇಣ ತುರಂಗಮಾಃ।
ಯೂಯಂ ತಸ್ಮಾನ್ನಿವರ್ತಧ್ವಂ ಯಾಚನಾಂ ಪ್ರತಿವೇದಿತಾಃ ॥ **2.45.15** ॥ 1815

ಧರ್ಮತಃ ಸ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ವೀರಃ ಶುಭದೃಢವ್ರತಃ।
ಉಪವಾಹ್ಯಸ್ತು ವೋ ಭರ್ತಾ ನಾಪವಾಹ್ಯಃ ಪುರಾದ್ ವನಂ ॥ **2.45.16** ॥ 1816

ಏವಮಾರ್ತಪ್ರಲಾಪಾಂಸ್ತಾನ್ ವೃದ್ಧಾನ್ ಪ್ರಲಪತೋ ದ್ವಿಜಾನ್।
ಅವೇಕ್ಷ್ಯ ಸಹಸಾ ರಾಮೋ ರಥಾದವತತಾರ ಹ ॥ **2.45.17** ॥ 1817

ಪದ್ಭ್ಯಾಮೇವ ಜಗಾಮಾಥ ಸಸೀತಃ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟಪದನ್ಯಾಸೋ ರಾಮೋ ವನಪರಾಯಣಃ ॥ **2.45.18** ॥ 1818

ದ್ವಿಜಾತೀನ್ ಹಿ ಪದಾತೀಂಸ್ತಾನ್ ರಾಮಶ್ಚಾರಿತ್ರವತ್ಸಲಃ।
ನ ಶಶಾಕ ಘೃಣಾಚಕ್ಷುಃ ಪರಿಮೋಕ್ತುಂ ರಥೇನ ಸಃ ॥ **2.45.19** ॥ 1819

ಗಚ್ಛಂತಮೇವ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಮಂ ಸಂಭ್ರಾಂತಮಾನಸಾಃ।
ಊಚುಃ ಪರಮಸಂತಪ್ತಾ ರಾಮಂ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ದ್ವಿಜಾಃ ॥ **2.45.20** ॥ 1820

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಕೃತ್ಸ್ನಮೇತತ್ ತ್ವಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಮನುಗಚ್ಛತಿ।
ದ್ವಿಜಸ್ಕಂಧಾಧಿರೂಢಾಸ್ತ್ವಾಮನಯೋಽಪ್ಯನುಯಾಂತ್ವಮೀ ॥ **2.45.21** ॥ 1821

ವಾಜಪೇಯಸಮುತ್ಥಾನಿ ಚ್ಛತ್ರಾಣ್ಯೇತಾನಿ ಪಶ್ಯ ನಃ।
ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಪ್ರಯಾತಾನಿ ಮೇಘಾನಿವ ಜಲಾತ್ಯಯೇ ॥ **2.45.22** ॥ 1822

ಅನವಾಪ್ತತಪತ್ರಸ್ಯ ರಶ್ಮಿಸಂತಾಪಿತಸ್ಯ ತೇ।
ಏಭಿಶ್ಛಾಯಾಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಃ ಸ್ವೈಶ್ಛತ್ರೈರ್ವಾಜಪೇಯಕೈಃ ॥ **2.45.23** ॥ 1823

ಯಾ ಹಿ ನಃ ಸತತಂ ಬುದ್ಧಿರ್ವೇದಮಂತ್ರಾನುಸಾರಿಣೀ।
ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಸಾ ಕೃತಾ ವತ್ಸ ವನವಾಸಾನುಸಾರಿಣೀ ॥ **2.45.24** ॥ 1824

ಹೃದಯೇಷ್ವವತಿಷ್ಠಂತೇ ವೇದಾ ಯೇ ನಃ ಪರಂ ಧನಂ।
ವತ್ಸ್ಯಂತ್ಯಪಿ ಗೃಹೇಷ್ವೇವ ದಾರಾಶ್ಚಾರಿತ್ರರಕ್ಷಿತಾಃ ॥ **2.45.25** ॥ 1825

ಪುನರ್ನ ನಿಶ್ಚಯಃ ಕಾರ್ಯಸ್ತ್ವದ್ಗತೌ ಸುಕೃತಾ ಮತಿಃ।
ತ್ವಯಿ ಧರ್ಮವ್ಯಪೇಕ್ಷೇ ತು ಕಿಂ ಸ್ಯಾದ್ ಧರ್ಮಪಥೇ ಸ್ಥಿತಂ ॥ **2.45.26** ॥ 1826

ಯಾಚಿತೋ ನೋ ನಿವರ್ತಸ್ವ ಹಂಸಶುಕ್ಲಶಿರೋರುಹೈಃ।
ಶಿರೋಭಿರ್ನಿಭೃತಾಚಾರ ಮಹೀಪತನಪಾಂಸುಲೈಃ ॥ **2.45.27** ॥ 1827

ಬಹೂನಾಂ ವಿತತಾ ಯಜ್ಞಾ ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಯ ಇಹಾಗತಾಃ।
ತೇಷಾಂ ಸಮಾಪ್ತಿರಾಯತ್ತಾ ತವ ವತ್ಸ ನಿವರ್ತನೇ ॥ **2.45.28** ॥ 1828

ಭಕ್ತಿಮಂತೀಹ ಭೂತಾನಿ ಜಂಗಮಾಜಂಗಮಾನಿ ಚ।
ಯಾಚಮಾನೇಷು ತೇಷು ತ್ವಂ ಭಕ್ತಿಂ ಭಕ್ತೇಷು ದರ್ಶಯ ॥ **2.45.29** ॥ 1829

ಅನುಗಂತುಮಶಕ್ತಾಸ್ತ್ವಾಂ ಮೂಲೈರುದ್ಧತವೇಗಿನಃ।
ಉನ್ನತಾ ವಾಯುವೇಗೇನ ವಿಕ್ರೋಶಂತೀವ ಪಾದಪಾಃ ॥ **2.45.30** ॥ 1830

ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾಹಾರಸಂಚಾರಾ ವೃಕ್ಷೈಕಸ್ಥಾನನಿಶ್ಚಿತಾಃ।
ಪಕ್ಷಿಣೋಽಪಿ ಪ್ರಯಾಚಂತೇ ಸರ್ವಭೂತಾನುಕಂಪಿನಂ ॥ **2.45.31** ॥ 1831

ಏವಂ ವಿಕ್ರೋಶತಾಂ ತೇಷಾಂ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ನಿವರ್ತನೇ।
ದದೃಶೇ ತಮಸಾ ತತ್ರ ವಾರಯಂತೀವ ರಾಘವಂ ॥ **2.45.32** ॥ 1832

ತತಃ ಸುಮಂತ್ರೋಽಪಿ ರಥಾದ್ ವಿಮುಚ್ಯ
ಶ್ರಾಂತಾನ್ ಹಯಾನ್ ಸಂಪರಿವರ್ತ್ಯ ಶೀಘ್ರಂ।
ಪೀತೋದಕಾಂಸ್ತೋಯಪರಿಪ್ಲುತಾಂಗಾ -
ನಚಾರಯದ್ ವೈ ತಮಸಾವಿದೂರೇ ॥ **2.45.33** ॥ 1833

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಟ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಾಭ್ಯಾಂ ಸಹ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ರಾತ್ರೌ ತಮಸಾತಟೇ ನಿವಾಸಸ್ತತ್ರ ಮಾತುಃ ಪಿತುರಯೋಧ್ಯಾಯಾಶ್ಚ ಕೃತೇ ತದೀಯಾ ಚಿಂತಾ, ಸುಪ್ತಾನ್ ಪೌರಜನಾನ್ ವಿಹಾಯ ತಸ್ಯ ವನಂ ಪ್ರತಿ ಗಮನಂ

ತತಸ್ತು ತಮಸಾತೀರಂ ರಮ್ಯಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ರಾಘವಃ।
ಸೀತಾಮುದ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸೌಮಿತ್ರಿಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.46.1** ॥ 1834

ಇಯಮದ್ಯ ನಿಶಾ ಪೂರ್ವಾ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಪ್ರಹಿತಾ ವನಂ।
ವನವಾಸಸ್ಯ ಭದ್ರಂ ತೇ ನ ಚೋತ್ಕಂಠಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.46.2** ॥ 1835

ಪಶ್ಯ ಶೂನ್ಯಾನ್ಯರಣ್ಯಾನಿ ರುದಂತೀವ ಸಮಂತತಃ।
ಯಥಾ ನಿಲಯಮಾಯದ್ಭಿರ್ನಿಲೀನಾನಿ ಮೃಗದ್ವಿಜೈಃ ॥ **2.46.3** ॥ 1836

ಅದ್ಯಾಯೋಧ್ಯಾ ತು ನಗರೀ ರಾಜಧಾನೀ ಪಿತುರ್ಮಮ।
ಸಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಾ ಗತಾನಸ್ಮಾಞ್ಶೋಚಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **2.46.4** ॥ 1837

ಅನುರಕ್ತಾ ಹಿ ಮನುಜಾ ರಾಜಾನಂ ಬಹುಭಿರ್ಗುಣೈಃ।
ತ್ವಾಂ ಚ ಮಾಂ ಚ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಶತ್ರುಘ್ನಭರತೌ ತಥಾ ॥ **2.46.5** ॥ 1838

ಪಿತರಂ ಚಾನುಶೋಚಾಮಿ ಮಾತರಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ।
ಅಪಿ ನಾಂಧೌ ಭವೇತಾಂ ನೌ ರುದಂತೌ ತಾವಭೀಕ್ಷ್ಣಶಃ ॥ **2.46.6** ॥ 1839

ಭರತಃ ಖಲು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ಚ ಮೇ।
ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಸಹಿತೈರ್ವಾಕ್ಯೈರಾಶ್ವಾಸಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.46.7** ॥ 1840

ಭರತಸ್ಯಾನೃಶಂಸತ್ವಂ ಸಂಚಿಂತ್ಯಾಹಂ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ನಾನುಶೋಚಾಮಿ ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ಚ ಮಹಾಭುಜ ॥ **2.46.8** ॥ 1841

ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಮಾಮನುವ್ರಜತಾ ಕೃತಂ।
ಅನ್ವೇಷ್ಟವ್ಯಾ ಹಿ ವೈದೇಹ್ಯಾ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ಸಹಾಯತಾ ॥ **2.46.9** ॥ 1842

ಅದ್ಭಿರೇವ ಹಿ ಸೌಮಿತ್ರೇ ವರ್ತ್ಸ್ಯಾಮ್ಯದ್ಯ ನಿಶಾಮಿಮಾಂ।
ಏತದ್ಧಿ ರೋಚತೇ ಮಹ್ಯಂ ವನ್ಯೇಽಪಿ ವಿವಿಧೇ ಸತಿ ॥ **2.46.10** ॥ 1843

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ಸುಮಂತ್ರಮಪಿ ರಾಘವಃ।
ಅಪ್ರಮತ್ತಸ್ತ್ವಮಶ್ವೇಷು ಭವ ಸೌಮ್ಯೇತ್ಯುವಾಚ ಹ ॥ **2.46.11** ॥ 1844

ಸೋಽಶ್ವಾನ್ ಸುಮಂತ್ರಃ ಸಂಯಮ್ಯ ಸೂರ್ಯೇಽಸ್ತಂ ಸಮುಪಾಗತೇ।
ಪ್ರಭೂತಯವಸಾನ್ ಕೃತ್ವಾ ಬಭೂವ ಪ್ರತ್ಯನಂತರಃ ॥ **2.46.12** ॥ 1845

ಉಪಾಸ್ಯ ತು ಶಿವಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾತ್ರಿಮುಪಾಗತಾಂ।
ರಾಮಸ್ಯ ಶಯನಂ ಚಕ್ರೇ ಸೂತಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಣಾ ಸಹ ॥ **2.46.13** ॥ 1846

ತಾಂ ಶಯ್ಯಾಂ ತಮಸಾತೀರೇ ವೀಕ್ಷ್ಯ ವೃಕ್ಷದಲೈರ್ವೃತಾಂ।
ರಾಮಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಣಾ ಸಾರ್ಧಂ ಸಭಾರ್ಯಃ ಸಂವಿವೇಶ ಹ ॥ **2.46.14** ॥ 1847

ಸಭಾರ್ಯಂ ಸಂಪ್ರಸುಪ್ತಂ ತು ಶ್ರಾಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಕಥಯಾಮಾಸ ಸೂತಾಯ ರಾಮಸ್ಯ ವಿವಿಧಾನ್ ಗುಣಾನ್ ॥ **2.46.15** ॥ 1848

ಜಾಗ್ರತೋರೇವ ತಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಸೌಮಿತ್ರೇರುದಿತೋ ರವಿಃ।
ಸೂತಸ್ಯ ತಮಸಾತೀರೇ ರಾಮಸ್ಯ ಬ್ರುವತೋ ಗುಣಾನ್ ॥ **2.46.16** ॥ 1849

ಗೋಕುಲಾಕುಲತೀರಾಯಾಸ್ತಮಸಾಯಾ ವಿದೂರತಃ।
ಅವಸತ್ ತತ್ರ ತಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ರಾಮಃ ಪ್ರಕೃತಿಭಿಃ ಸಹ ॥ **2.46.17** ॥ 1850

ಉತ್ಥಾಯ ಚ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪ್ರಕೃತೀಸ್ತಾ ನಿಶಾಮ್ಯ ಚ।
ಅಬ್ರವೀದ್ ಭ್ರಾತರಂ ರಾಮೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪುಣ್ಯಲಕ್ಷಣಂ ॥ **2.46.18** ॥ 1851

ಅಸ್ಮದ್ವ್ಯಪೇಕ್ಷಾನ್ ಸೌಮಿತ್ರೇ ನಿರ್ವ್ಯಪೇಕ್ಷಾನ್ ಗೃಹೇಷ್ವಪಿ।
ವೃಕ್ಷಮೂಲೇಷು ಸಂಸಕ್ತಾನ್ ಪಶ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಾಂಪ್ರತಂ ॥ **2.46.19** ॥ 1852

ಯಥೈತೇ ನಿಯಮಂ ಪೌರಾಃ ಕುರ್ವಂತ್ಯಸ್ಮನ್ನಿವರ್ತನೇ।
ಅಪಿ ಪ್ರಾಣಾನ್ ನ್ಯಸಿಷ್ಯಂತಿ ನ ತು ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಂತಿ ನಿಶ್ಚಯಂ ॥ **2.46.20** ॥ 1853

ಯಾವದೇವ ತು ಸಂಸುಪ್ತಾಸ್ತಾವದೇವ ವಯಂ ಲಘು।
ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಗಚ್ಛಾಮಃ ಪಂಥಾನಮಕುತೋಭಯಂ ॥ **2.46.21** ॥ 1854

ಅತೋ ಭೂಯೋಽಪಿ ನೇದಾನೀಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಪುರವಾಸಿನಃ।
ಸ್ವಪೇಯುರನುರಕ್ತಾ ಮಾ ವೃಕ್ಷಮೂಲೇಷು ಸಂಶ್ರಿತಾಃ ॥ **2.46.22** ॥ 1855

ಪೌರಾ ಹ್ಯಾತ್ಮಕೃತಾದ್ ದುಃಖಾದ್ ವಿಪ್ರಮೋಚ್ಯಾ ನೃಪಾತ್ಮಜೈಃ।
ನ ತು ಖಲ್ವಾತ್ಮನಾ ಯೋಜ್ಯಾ ದುಃಖೇನ ಪುರವಾಸಿನಃ ॥ **2.46.23** ॥ 1856

ಅಬ್ರವೀಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ರಾಮಂ ಸಾಕ್ಷಾದ್ ಧರ್ಮಮಿವ ಸ್ಥಿತಂ।
ರೋಚತೇ ಮೇ ತಥಾ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾರುಹ್ಯತಾಮಿತಿ ॥ **2.46.24** ॥ 1857

ಅಥ ರಾಮೋಽಬ್ರವೀತ್ ಸೂತಂ ಶೀಘ್ರಂ ಸಂಯುಜ್ಯತಾಂ ರಥಃ।
ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ತತೋಽರಣ್ಯಂ ಗಚ್ಛ ಶೀಘ್ರಮಿತಃ ಪ್ರಭೋ ॥ **2.46.25** ॥ 1858

ಸೂತಸ್ತತಃ ಸಂತ್ವರಿತಃ ಸ್ಯಂದನಂ ತೈರ್ಹಯೋತ್ತಮೈಃ।
ಯೋಜಯಿತ್ವಾ ತು ರಾಮಸ್ಯ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಪ್ರತ್ಯವೇದಯತ್ ॥ **2.46.26** ॥ 1859

ಅಯಂ ಯುಕ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹೋ ರಥಸ್ತೇ ರಥಿನಾಂ ವರ।
ತ್ವರಯಾಽಽರೋಹ ಭದ್ರಂ ತೇ ಸಸೀತಃ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **2.46.27** ॥ 1860

ತಂ ಸ್ಯಂದನಮಧಿಷ್ಠಾಯ ರಾಘವಃ ಸಪರಿಚ್ಛದಃ।
ಶೀಘ್ರಗಾಮಾಕುಲಾವರ್ತಾಂ ತಮಸಾಮತರನ್ನದೀಂ ॥ **2.46.28** ॥ 1861

ಸ ಸಂತೀರ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಶ್ರೀಮಾಞ್ಶ್ಚಿವಮಕಂಟಕಂ।
ಪ್ರಾಪದ್ಯತ ಮಹಾಮಾರ್ಗಮಭಯಂ ಭಯದರ್ಶಿನಾಂ ॥ **2.46.29** ॥ 1862

ಮೋಹನಾರ್ಥಂ ತು ಪೌರಾಣಾಂ ಸೂತಂ ರಾಮೋಽಬ್ರವೀದ್ ವಚಃ।
ಉದಙ್ಮುಖಃ ಪ್ರಯಾಹಿ ತ್ವಂ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಸಾರಥೇ ॥ **2.46.30** ॥ 1863

ಮುಹೂರ್ತಂ ತ್ವರಿತಂ ಗತ್ವಾ ನಿವರ್ತಯ ರಥಂ ಪುನಃ।
ಯಥಾ ನ ವಿದ್ಯುಃ ಪೌರಾ ಮಾಂ ತಥಾ ಕುರು ಸಮಾಹಿತಃ ॥ **2.46.31** ॥ 1864

ರಾಮಸ್ಯ ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಥಾ ಚಕ್ರೇ ಚ ಸಾರಥಿಃ।
ಪ್ರತ್ಯಾಗಮ್ಯ ಚ ರಾಮಸ್ಯ ಸ್ಯಂದನಂ ಪ್ರತ್ಯವೇದಯತ್ ॥ **2.46.32** ॥ 1865

ತೌ ಸಂಪ್ರಯುಕ್ತಂ ತು ರಥಂ ಸಮಾಸ್ಥಿತೌ
ತದಾ ಸಸೀತೌ ರಘುವಂಶವರ್ಧನೌ।
ಪ್ರಚೋದಯಾಮಾಸ ತತಸ್ತುರಂಗಮಾನ್
ಸ ಸಾರಥಿರ್ಯೇನ ಪಥಾ ತಪೋವನಂ ॥ **2.46.33** ॥ 1866

ತತಃ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ರಥಂ ಮಹಾರಥಃ
ಸಸಾರಥಿರ್ದಾಶರಥಿರ್ವನಂ ಯಯೌ।
ಉದಙ್ಮುಖಂ ತಂ ತು ರಥಂ ಚಕಾರ ಸ
ಪ್ರಯಾಣಮಾಂಗಲ್ಯನಿಮಿತ್ತದರ್ಶನಾತ್ ॥ **2.46.34** ॥ 1867

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷಟ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಪ್ರಾತಃ ಪ್ರಬುದ್ಧಾನಾಂ ಪೌರಾಣಾಂ ವಿಲಾಪೋ ನಿರಾಶಾನಾಂ ಚ ತೇಷಾಂ ನಗರೇ ನಿವರ್ತನಂ

ಪ್ರಭಾತಾಯಾಂ ತು ಶರ್ವರ್ಯಾಂ ಪೌರಾಸ್ತೇ ರಾಘವಂ ವಿನಾ।
ಶೋಕೋಪಹತನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಾ ಬಭೂವುರ್ಹತಚೇತಸಃ ॥ **2.47.1** ॥ 1868

ಶೋಕಜಾಶ್ರುಪರಿದ್ಯೂನಾ ವೀಕ್ಷಮಾಣಾಸ್ತತಸ್ತತಃ।
ಆಲೋಕಮಪಿ ರಾಮಸ್ಯ ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ಸ್ಮ ದುಃಖಿತಾಃ ॥ **2.47.2** ॥ 1869

ತೇ ವಿಷಾದಾರ್ತವದನಾ ರಹಿತಾಸ್ತೇನ ಧೀಮತಾ।
ಕೃಪಣಾಃ ಕರುಣಾ ವಾಚೋ ವದಂತಿ ಸ್ಮ ಮನೀಷಿಣಃ ॥ **2.47.3** ॥ 1870

ಧಿಗಸ್ತು ಖಲು ನಿದ್ರಾಂ ತಾಂ ಯಯಾಪಹತಚೇತಸಃ।
ನಾದ್ಯ ಪಶ್ಯಾಮಹೇ ರಾಮಂ ಪೃಥೂರಸ್ಕಂ ಮಹಾಭುಜಂ ॥ **2.47.4** ॥ 1871

ಕಥಂ ರಾಮೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸ ತಥಾವಿತಥಕ್ರಿಯಃ।
ಭಕ್ತಂ ಜನಮಭಿತ್ಯಜ್ಯ ಪ್ರವಾಸಂ ತಾಪಸೋ ಗತಃ ॥ **2.47.5** ॥ 1872

ಯೋ ನಃ ಸದಾ ಪಾಲಯತಿ ಪಿತಾ ಪುತ್ರಾನಿವೌರಸಾನ್।
ಕಥಂ ರಘೂಣಾಂ ಸ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ನೋ ವಿಪಿನಂ ಗತಃ ॥ **2.47.6** ॥ 1873

ಇಹೈವ ನಿಧನಂ ಯಾಮ ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನಮೇವ ವಾ।
ರಾಮೇಣ ರಹಿತಾನಾಂ ನೋ ಕಿಮರ್ಥಂ ಜೀವಿತಂ ಹಿತಂ ॥ **2.47.7** ॥ 1874

ಸಂತಿ ಶುಷ್ಕಾಣಿ ಕಾಷ್ಠಾನಿ ಪ್ರಭೂತಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ಚ।
ತೈಃ ಪ್ರಜ್ವಾಲ್ಯ ಚಿತಾಂ ಸರ್ವೇ ಪ್ರವಿಶಾಮೋಽಥವಾ ವಯಂ ॥ **2.47.8** ॥ 1875

ಕಿಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮೋ ಮಹಾಬಾಹುರನಸೂಯಃ ಪ್ರಿಯಂವದಃ।
ನೀತಃ ಸ ರಾಘವೋಽಸ್ಮಾಭಿರಿತಿ ವಕ್ತುಂ ಕಥಂ ಕ್ಷಮಂ ॥ **2.47.9** ॥ 1876

ಸಾ ನೂನಂ ನಗರೀ ದೀನಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾಸ್ಮಾನ್ ರಾಘವಂ ವಿನಾ।
ಭವಿಷ್ಯತಿ ನಿರಾನಂದಾ ಸಸ್ತ್ರೀಬಾಲವಯೋಽಧಿಕಾ ॥ **2.47.10** ॥ 1877

ನಿರ್ಯಾತಾಸ್ತೇನ ವೀರೇಣ ಸಹ ನಿತ್ಯಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ವಿಹೀನಾಸ್ತೇನ ಚ ಪುನಃ ಕಥಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ತಾಂ ಪುರೀಂ ॥ **2.47.11** ॥ 1878

ಇತೀವ ಬಹುಧಾ ವಾಚೋ ಬಾಹುಮುದ್ಯಮ್ಯ ತೇ ಜನಾಃ।
ವಿಲಪಂತಿ ಸ್ಮ ದುಃಖಾರ್ತಾ ಹೃತವತ್ಸಾ ಇವಾಗ್ರ್ಯಗಾಃ ॥ **2.47.12** ॥ 1879

ತತೋ ಮಾರ್ಗಾನುಸಾರೇಣ ಗತ್ವಾ ಕಿಂಚಿತ್ ತತಃ ಕ್ಷಣಂ।
ಮಾರ್ಗನಾಶಾದ್ ವಿಷಾದೇನ ಮಹತಾ ಸಮಭಿಪ್ಲುತಾಃ ॥ **2.47.13** ॥ 1880

ರಥಮಾರ್ಗಾನುಸಾರೇಣ ನ್ಯವರ್ತಂತ ಮನಸ್ವಿನಃ।
ಕಿಮಿದಂ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮೋ ದೈವೇನೋಪಹತಾ ಇತಿ ॥ **2.47.14** ॥ 1881

ತದಾ ಯಥಾಗತೇನೈವ ಮಾರ್ಗೇಣ ಕ್ಲಾಂತಚೇತಸಃ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಮಗಮನ್ ಸರ್ವೇ ಪುರೀಂ ವ್ಯಥಿತಸಜ್ಜನಾಂ ॥ **2.47.15** ॥ 1882

ಆಲೋಕ್ಯ ನಗರೀಂ ತಾಂ ಚ ಕ್ಷಯವ್ಯಾಕುಲಮಾನಸಾಃ।
ಆವರ್ತಯಂತ ತೇಽಶ್ರೂಣಿ ನಯನೈಃ ಶೋಕಪೀಡಿತೈಃ ॥ **2.47.16** ॥ 1883

ಏಷಾ ರಾಮೇಣ ನಗರೀ ರಹಿತಾ ನಾತಿಶೋಭತೇ।
ಆಪಗಾ ಗರುಡೇನೇವ ಹ್ರದಾದುದ್ಧೃತಪನ್ನಗಾ ॥ **2.47.17** ॥ 1884

ಚಂದ್ರಹೀನಮಿವಾಕಾಶಂ ತೋಯಹೀನಮಿವಾರ್ಣವಂ।
ಅಪಶ್ಯನ್ ನಿಹತಾನಂದಂ ನಗರಂ ತೇ ವಿಚೇತಸಃ ॥ **2.47.18** ॥ 1885

ತೇ ತಾನಿ ವೇಶ್ಮಾನಿ ಮಹಾಧನಾನಿ
ದುಃಖೇನ ದುಃಖೋಪಹತಾ ವಿಶಂತಃ।
ನೈವ ಪ್ರಜಗ್ಮುಃ ಸ್ವಜನಂ ಪರಂ ವಾ
ನಿರೀಕ್ಷ್ಯಮಾಣಾಃ ಪ್ರವಿನಷ್ಟಹರ್ಷಾಃ ॥ **2.47.19** ॥ 1886

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಪುರವಾಸಿನೀನಾಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವಿಲಾಪಃ

ತೇಷಾಮೇವಂ ವಿಷಣ್ಣಾನಾಂ ಪೀಡಿತಾನಾಮತೀವ ಚ।
ಬಾಷ್ಪವಿಪ್ಲುತನೇತ್ರಾಣಾಂ ಸಶೋಕಾನಾಂ ಮುಮೂರ್ಷಯಾ ॥ **2.48.1** ॥ 1887

ಅಭಿಗಮ್ಯ ನಿವೃತ್ತಾನಾಂ ರಾಮಂ ನಗರವಾಸಿನಾಂ।
ಉದ್ಗತಾನೀವ ಸತ್ತ್ವಾನಿ ಬಭೂವುರಮನಸ್ವಿನಾಂ ॥ **2.48.2** ॥ 1888

ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ನಿಲಯಮಾಗಮ್ಯ ಪುತ್ರದಾರೈಃ ಸಮಾವೃತಾಃ।
ಅಶ್ರೂಣಿ ಮುಮುಚುಃ ಸರ್ವೇ ಬಾಷ್ಪೇಣ ಪಿಹಿತಾನನಾಃ ॥ **2.48.3** ॥ 1889

ನ ಚಾಹೃಷ್ಯನ್ ನ ಚಾಮೋದನ್ ವಣಿಜೋ ನ ಪ್ರಸಾರಯನ್।
ನ ಚಾಶೋಭಂತ ಪಣ್ಯಾನಿ ನಾಪಚನ್ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ ॥ **2.48.4** ॥ 1890

ನಷ್ಟಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಾಭ್ಯನಂದನ್ ವಿಪುಲಂ ವಾ ಧನಾಗಮಂ।
ಪುತ್ರಂ ಪ್ರಥಮಜಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಜನನೀ ನಾಪ್ಯನಂದತ ॥ **2.48.5** ॥ 1891

ಗೃಹೇ ಗೃಹೇ ರುದತ್ಯಶ್ಚ ಭರ್ತಾರಂ ಗೃಹಮಾಗತಂ।
ವ್ಯಗರ್ಹಯಂತ ದುಃಖಾರ್ತಾ ವಾಗ್ಭಿಸ್ತೋತ್ತ್ರೈರಿವ ದ್ವಿಪಾನ್ ॥ **2.48.6** ॥ 1892

ಕಿಂ ನು ತೇಷಾಂ ಗೃಹೈಃ ಕಾರ್ಯಂ ಕಿಂ ದಾರೈಃ ಕಿಂ ಧನೇನ ವಾ।
ಪುತ್ರೈರ್ವಾಪಿ ಸುಖೈರ್ವಾಪಿ ಯೇ ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ರಾಘವಂ ॥ **2.48.7** ॥ 1893

ಏಕಃ ಸತ್ಪುರುಷೋ ಲೋಕೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ಯೋಽನುಗಚ್ಛತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ರಾಮಂ ಪರಿಚರನ್ ವನೇ ॥ **2.48.8** ॥ 1894

ಆಪಗಾಃ ಕೃತಪುಣ್ಯಾಸ್ತಾಃ ಪದ್ಮಿನ್ಯಶ್ಚ ಸರಾಂಸಿ ಚ।
ಯೇಷು ಯಾಸ್ಯತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥೋ ವಿಗಾಹ್ಯ ಸಲಿಲಂ ಶುಚಿ ॥ **2.48.9** ॥ 1895

ಶೋಭಯಿಷ್ಯಂತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಮಟವ್ಯೋ ರಮ್ಯಕಾನನಾಃ।
ಆಪಗಾಶ್ಚ ಮಹಾನೂಪಾಃ ಸಾನುಮಂತಶ್ಚ ಪರ್ವತಾಃ ॥ **2.48.10** ॥ 1896

ಕಾನನಂ ವಾಪಿ ಶೈಲಂ ವಾ ಯಂ ರಾಮೋಽನುಗಮಿಷ್ಯತಿ।
ಪ್ರಿಯಾತಿಥಿಮಿವ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ನೈನಂ ಶಕ್ಷ್ಯಂತ್ಯನರ್ಚಿತುಂ ॥ **2.48.11** ॥ 1897

ವಿಚಿತ್ರಕುಸುಮಾಪೀಡಾ ಬಹುಮಂಜರಿಧಾರಿಣಃ।
ರಾಘವಂ ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಂತಿ ನಗಾ ಭ್ರಮರಶಾಲಿನಃ ॥ **2.48.12** ॥ 1898

ಅಕಾಲೇ ಚಾಪಿ ಮುಖ್ಯಾನಿ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ।
ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಂತ್ಯನುಕ್ರೋಶಾದ್ ಗಿರಯೋ ರಾಮಮಾಗತಂ ॥ **2.48.13** ॥ 1899

ಪ್ರಸ್ರವಿಷ್ಯಂತಿ ತೋಯಾನಿ ವಿಮಲಾನಿ ಮಹೀಧರಾಃ।
ವಿದರ್ಶಯಂತೋ ವಿವಿಧಾನ್ ಭೂಯಶ್ಚಿತ್ರಾಂಶ್ಚ ನಿರ್ಝರಾನ್ ॥ **2.48.14** ॥ 1900

ಪಾದಪಾಃ ಪರ್ವತಾಗ್ರೇಷು ರಮಯಿಷ್ಯಂತಿ ರಾಘವಂ।
ಯತ್ರ ರಾಮೋ ಭಯಂ ನಾತ್ರ ನಾಸ್ತಿ ತತ್ರ ಪರಾಭವಃ ॥ **2.48.15** ॥ 1901

ಸ ಹಿ ಶೂರೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪುತ್ರೋ ದಶರಥಸ್ಯ ಚ।
ಪುರಾ ಭವತಿ ನೋಽದೂರಾದನುಗಚ್ಛಾಮ ರಾಘವಂ ॥ **2.48.16** ॥ 1902

ಪಾದಚ್ಛಾಯಾ ಸುಖಂ ಭರ್ತುಸ್ತಾದೃಶಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಸ ಹಿ ನಾಥೋ ಜನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಸ ಗತಿಃ ಸ ಪರಾಯಣಂ ॥ **2.48.17** ॥ 1903

ವಯಂ ಪರಿಚರಿಷ್ಯಾಮಃ ಸೀತಾಂ ಯೂಯಂ ಚ ರಾಘವಂ।
ಇತಿ ಪೌರಸ್ತ್ರಿಯೋಭರ್ತ್ರೂನ್ ದುಃಖಾರ್ತಾಸ್ತತ್ತದಬ್ರುವನ್ ॥ **2.48.18** ॥ 1904

ಯುಷ್ಮಾಕಂ ರಾಘವೋಽರಣ್ಯೇ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂ ವಿಧಾಸ್ಯತಿ।
ಸೀತಾ ನಾರೀಜನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.48.19** ॥ 1905

ಕೋ ನ್ವನೇನಾಪ್ರತೀತೇನ ಸೋತ್ಕಂಠಿತಜನೇನ ಚ।
ಸಂಪ್ರೀಯೇತಾಮನೋಜ್ಞೇನ ವಾಸೇನ ಹೃತಚೇತಸಾ ॥ **2.48.20** ॥ 1906

ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಯದಿ ಚೇದ್ ರಾಜ್ಯಂ ಸ್ಯಾದಧರ್ಮ್ಯಮನಾಥವತ್।
ನ ಹಿ ನೋ ಜೀವಿತೇನಾರ್ಥಃ ಕುತಃ ಪುತ್ರೈಃ ಕುತೋ ಧನೈಃ ॥ **2.48.21** ॥ 1907

ಯಯಾ ಪುತ್ರಶ್ಚ ಭರ್ತಾ ಚ ತ್ಯಕ್ತಾವೈಶ್ವರ್ಯಕಾರಣಾತ್।
ಕಂ ಸಾ ಪರಿಹರೇದನ್ಯಂ ಕೈಕೇಯೀ ಕುಲಪಾಂಸನೀ ॥ **2.48.22** ॥ 1908

ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ನ ವಯಂ ರಾಜ್ಯೇ ಭೃತಕಾ ಹಿ ವಸೇಮಹಿ।
ಜೀವಂತ್ಯಾ ಜಾತು ಜೀವಂತ್ಯಃ ಪುತ್ರೈರಪಿ ಶಪಾಮಹೇ ॥ **2.48.23** ॥ 1909

ಯಾ ಪುತ್ರಂ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರಸ್ಯ ಪ್ರವಾಸಯತಿ ನಿರ್ಘೃಣಾ।
ಕಸ್ತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸುಖಂ ಜೀವೇದಧರ್ಮ್ಯಾಂ ದುಷ್ಟಚಾರಿಣೀಂ ॥ **2.48.24** ॥ 1910

ಉಪದ್ರುತಮಿದಂ ಸರ್ವಮನಾಲಂಭಮನಾಯಕಂ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾಸ್ತು ಕೃತೇ ಸರ್ವಂ ವಿನಾಶಮುಪಯಾಸ್ಯತಿ ॥ **2.48.25** ॥ 1911

ನಹಿ ಪ್ರವ್ರಜಿತೇ ರಾಮೇ ಜೀವಿಷ್ಯತಿ ಮಹೀಪತಿಃ।
ಮೃತೇ ದಶರಥೇ ವ್ಯಕ್ತಂ ವಿಲೋಪಸ್ತದನಂತರಂ ॥ **2.48.26** ॥ 1912

ತೇ ವಿಷಂ ಪಿಬತಾಲೋಡ್ಯ ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯಾಃ ಸುದುಃಖಿತಾಃ।
ರಾಘವಂ ವಾನುಗಚ್ಛಧ್ವಮಶ್ರುತಿಂ ವಾಪಿ ಗಚ್ಛತ ॥ **2.48.27** ॥ 1913

ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರವ್ರಾಜಿತೋ ರಾಮಃ ಸಭಾರ್ಯಃ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಭರತೇ ಸನ್ನಿಬದ್ಧಾಃ ಸ್ಮ ಸೌನಿಕೇ ಪಶವೋ ಯಥಾ ॥ **2.48.28** ॥ 1914

ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಾನನಃ ಶ್ಯಾಮೋ ಗೂಢಜತ್ರುರರಿಂದಮಃ।
ಆಜಾನುಬಾಹುಃ ಪದ್ಮಾಕ್ಷೋ ರಾಮೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಪೂರ್ವಜಃ ॥ **2.48.29** ॥ 1915

ಪೂರ್ವಾಭಿಭಾಷೀ ಮಧುರಃ ಸತ್ಯವಾದೀ ಮಹಾಬಲಃ।
ಸೌಮ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಚಂದ್ರವತ್ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ ॥ **2.48.30** ॥ 1916

ನೂನಂ ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲೋ ಮತ್ತಮಾತಂಗವಿಕ್ರಮಃ।
ಶೋಭಯಿಷ್ಯತ್ಯರಣ್ಯಾನಿ ವಿಚರನ್ ಸ ಮಹಾರಥಃ ॥ **2.48.31** ॥ 1917

ತಾಸ್ತಥಾ ವಿಲಪಂತ್ಯಸ್ತು ನಗರೇ ನಾಗರಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ಚುಕ್ರುಶುರ್ದುಃಖಸಂತಪ್ತಾ ಮೃತ್ಯೋರಿವ ಭಯಾಗಮೇ ॥ **2.48.32** ॥ 1918

ಇತ್ಯೇವಂ ವಿಲಪಂತೀನಾಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವೇಶ್ಮಸು ರಾಘವಂ।
ಜಗಾಮಾಸ್ತಂ ದಿನಕರೋ ರಜನೀ ಚಾಭ್ಯವರ್ತತ ॥ **2.48.33** ॥ 1919

ನಷ್ಟಜ್ವಲನಸಂತಾಪಾ ಪ್ರಶಾಂತಾಧ್ಯಾಯಸತ್ಕಥಾ।
ತಿಮಿರೇಣಾನುಲಿಪ್ತೇವ ತದಾ ಸಾ ನಗರೀ ಬಭೌ ॥ **2.48.34** ॥ 1920

ಉಪಶಾಂತವಣಿಕ್ಪಣ್ಯಾ ನಷ್ಟಹರ್ಷಾ ನಿರಾಶ್ರಯಾ।
ಅಯೋಧ್ಯಾ ನಗರೀ ಚಾಸೀನ್ನಷ್ಟತಾರಮಿವಾಂಬರಂ ॥ **2.48.35** ॥ 1921

ತದಾ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ರಾಮನಿಮಿತ್ತಮಾತುರಾ
ಯಥಾ ಸುತೇ ಭ್ರಾತರಿ ವಾ ವಿವಾಸಿತೇ।
ವಿಲಪ್ಯ ದೀನಾ ರುರುದುರ್ವಿಚೇತಸಃ
ಸುತೈರ್ಹಿತಾಸಾಮಧಿಕೋಽಪಿ ಸೋಽಭವತ್ ॥ **2.48.36** ॥ 1922

ಪ್ರಶಾಂತಗೀತೋತ್ಸವನೃತ್ಯವಾದನಾ
ವಿಭ್ರಷ್ಟಹರ್ಷಾ ಪಿಹಿತಾಪಣೋದಯಾ।
ತದಾ ಹ್ಯಯೋಧ್ಯಾ ನಗರೀ ಬಭೂವ ಸಾ
ಮಹಾರ್ಣವಃ ಸಂಕ್ಷಪಿತೋದಕೋ ಯಥಾ ॥ **2.48.37** ॥ 1923

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಗ್ರಾಮ್ಯಾಣಾಂ ವಾರ್ತಾಂ ಶೃಣ್ವತಃ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಕೋಸಲಸೀಮಾನಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಗಮನಂ ವೇದಶ್ರುತಿಗೋಮತೀಸ್ಯಂದಿಕಾಖ್ಯಾಃ ಸರಿತಃ ಸಮುತ್ತೀರ್ಯ್ಯ ತಸ್ಯ ಸುಮಂತ್ರಂ ಪ್ರತಿ ಕಿಂಚಿನ್ನಿವೇದನಂ

ರಾಮೋಽಪಿ ರಾತ್ರಿಶೇಷೇಣ ತೇನೈವ ಮಹದಂತರಂ।
ಜಗಾಮ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪಿತುರಾಜ್ಞಾಮನುಸ್ಮರನ್ ॥ **2.49.1** ॥ 1924

ತಥೈವ ಗಚ್ಛತಸ್ತಸ್ಯ ವ್ಯಪಾಯಾದ್ ರಜನೀ ಶಿವಾ।
ಉಪಾಸ್ಯ ತು ಶಿವಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ವಿಷಯಾನತ್ಯಗಾಹತ ॥ **2.49.2** ॥ 1925

ಗ್ರಾಮಾನ್ ವಿಕೃಷ್ಟಸೀಮಾಂತಾನ್ ಪುಷ್ಪಿತಾನಿ ವನಾನಿ ಚ।
ಪಶ್ಯನ್ನತಿಯಯೌ ಶೀಘ್ರಂ ಶನ್ಯೈರಿವ ಹಯೋತ್ತಮೈಃ ॥ **2.49.3** ॥ 1926

ಶೃಣ್ವನ್ ವಾಚೋ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಗ್ರಾಮಸಂವಾಸವಾಸಿನಾಂ।
ರಾಜಾನಂ ಧಿಗ್ ದಶರಥಂ ಕಾಮಸ್ಯ ವಶಮಾಸ್ಥಿತಂ ॥ **2.49.4** ॥ 1927

ಹಾ ನೃಶಂಸಾದ್ಯ ಕೈಕೇಯೀ ಪಾಪಾ ಪಾಪಾನುಬಂಧಿನೀ।
ತೀಕ್ಷ್ಣಾ ಸಂಭಿನ್ನಮರ್ಯಾದಾ ತೀಕ್ಷ್ಣಕರ್ಮಣಿ ವರ್ತತೇ ॥ **2.49.5** ॥ 1928

ಯಾ ಪುತ್ರಮೀದೃಶಂ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರವಾಸಯತಿ ಧಾರ್ಮಿಕಂ।
ವನವಾಸೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಂ ಸಾನುಕ್ರೋಶಂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಂ ॥ **2.49.6** ॥ 1929

ಕಥಂ ನಾಮ ಮಹಾಭಾಗಾ ಸೀತಾ ಜನಕನಂದಿನೀ।
ಸದಾ ಸುಖೇಷ್ವಭಿರತಾ ದುಃಖಾನ್ಯನುಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.49.7** ॥ 1930

ಅಹೋ ದಶರಥೋ ರಾಜಾ ನಿಃಸ್ನೇಹಃ ಸ್ವಸುತಂ ಪ್ರತಿ।
ಪ್ರಜಾನಾಮನಘಂ ರಾಮಂ ಪರಿತ್ಯಕ್ತುಮಿಹೇಚ್ಛತಿ ॥ **2.49.8** ॥ 1931

ಏತಾ ವಾಚೋ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಗ್ರಾಮಸಂವಾಸವಾಸಿನಾಂ।
ಶೃಣ್ವನ್ನತಿಯಯೌ ವೀರಃ ಕೋಸಲಾನ್ ಕೋಸಲೇಶ್ವರಃ ॥ **2.49.9** ॥ 1932

ತತೋ ವೇದಶ್ರುತಿಂ ನಾಮ ಶಿವವಾರಿವಹಾಂ ನದೀಂ।
ಉತ್ತೀರ್ಯಾಭಿಮುಖಃ ಪ್ರಾಯಾದಗಸ್ತ್ಯಾಧ್ಯುಷಿತಾಂ ದಿಶಂ ॥ **2.49.10** ॥ 1933

ಗತ್ವಾ ತು ಸುಚಿರಂ ಕಾಲಂ ತತಃ ಶೀತವಹಾಂ ನದೀಂ।
ಗೋಮತೀಂ ಗೋಯುತಾನೂಪಾಮತರತ್ ಸಾಗರಂಗಮಾಂ ॥ **2.49.11** ॥ 1934

ಗೋಮತೀಂ ಚಾಪ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ರಾಘವಃ ಶೀಘ್ರಗೈರ್ಹಯೈಃ।
ಮಯೂರಹಂಸಾಭಿರುತಾಂ ತತಾರ ಸ್ಯಂದಿಕಾಂ ನದೀಂ ॥ **2.49.12** ॥ 1935

ಸ ಮಹೀಂ ಮನುನಾ ರಾಜ್ಞಾ
ದತ್ತಾಮಿಕ್ಷ್ವಾಕವೇ ಪುರಾ।
ಸ್ಫೀತಾಂ ರಾಷ್ಟ್ರವೃತಾಂ ರಾಮೋ
ವೈದೇಹೀಮನ್ವದರ್ಶಯತ್ ॥ **2.49.13** ॥ 1936

ಸೂತ ಇತ್ಯೇವ ಚಾಭಾಷ್ಯ ಸಾರಥಿಂ ತಮಭೀಕ್ಷ್ಣಶಃ।
ಹಂಸಮತ್ತಸ್ವರಃ ಶ್ರೀಮಾನುವಾಚ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥ **2.49.14** ॥ 1937

ಕದಾಹಂ ಪುನರಾಗಮ್ಯ ಸರಯ್ವಾಃ ಪುಷ್ಪಿತೇ ವನೇ।
ಮೃಗಯಾಂ ಪರ್ಯಟಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾತ್ರಾ ಪಿತ್ರಾ ಚ ಸಂಗತಃ ॥ **2.49.15** ॥ 1938

ನಾತ್ಯರ್ಥಮಭಿಕಾಂಕ್ಷಾಮಿ ಮೃಗಯಾಂ ಸರಯೂವನೇ।
ರತಿರ್ಹ್ಯೇಷಾತುಲಾ ಲೋಕೇ ರಾಜರ್ಷಿಗಣಸಮ್ಮತಾ ॥ **2.49.16** ॥ 1939

ರಾಜರ್ಷೀಣಾಂ ಹಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ ರತ್ಯರ್ಥಂ ಮೃಗಯಾ ವನೇ।
ಕಾಲೇ ಕೃತಾಂ ತಾಂ ಮನುಜೈರ್ದನ್ವಿನಾಮಭಿಕಾಂಕ್ಷಿತಾಂ ॥ **2.49.17** ॥ 1940

ಸ ತಮಧ್ವಾನಮೈಕ್ಷ್ವಾಕಃ ಸೂತಂ ಮಧುರಯಾ ಗಿರಾ।
ತಂ ತಮರ್ಥಮಭಿಪ್ರೇತ್ಯ ಯಯೌ ವಾಕ್ಯಮುದೀರಯನ್ ॥ **2.49.18** ॥ 1941

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಮಾರ್ಗೇ ಶ್ರೀರಾಮೇಣಾಯೋಧ್ಯಾಪುರೀತೋ ವನವಾಸಾಯಾನುಜ್ಞಾಪ್ಯಾರ್ಥನಂ ಶೃಂಗವೇರಪುರೇ ಗಂಗಾತಟೇ ಸಮುಪಸ್ಥಾಯ ತತ್ರ ರಾತ್ರೌ ತಸ್ಯ ನಿವಾಸೋ ನಿಷಾದರಾಜೇನ ಗುಹೇನ ತಸ್ಯ ಸತ್ಕಾರಶ್ಚ

ವಿಶಾಲಾನ್ ಕೋಸಲಾನ್ ರಮ್ಯಾನ್ ಯಾತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಪೂರ್ವಜಃ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಮುನ್ಮುಖೋ ಧೀಮಾನ್ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.50.1** ॥ 1942

ಆಪೃಚ್ಛೇ ತ್ವಾಂ ಪುರಿಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಪರಿಪಾಲಿತೇ।
ದೈವತಾನಿ ಚ ಯಾನಿ ತ್ವಾಂ ಪಾಲಯಂತ್ಯಾವಸಂತಿ ಚ ॥ **2.50.2** ॥ 1943

ನಿವೃತ್ತವನವಾಸಸ್ತ್ವಾಮನೃಣೋ ಜಗತೀಪತೇಃ।
ಪುನರ್ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಾತ್ರಾ ಚ ಪಿತ್ರಾ ಚ ಸಹ ಸಂಗತಃ ॥ **2.50.3** ॥ 1944

ತತೋ ರುಚಿರತಾಮ್ರಾಕ್ಷೋ ಭುಜಮುದ್ಯಮ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಂ।
ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣಮುಖೋ ದೀನೋಽಬ್ರವೀಜ್ಜಾನಪದಂ ಜನಂ ॥ **2.50.4** ॥ 1945

ಅನುಕ್ರೋಶೋ ದಯಾ ಚೈವ ಯಥಾರ್ಹಂ ಮಯಿ ವಃ ಕೃತಃ।
ಚಿರಂ ದುಃಖಸ್ಯ ಪಾಪೀಯೋ ಗಮ್ಯತಾಮರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ ॥ **2.50.5** ॥ 1946

ತೇಽಭಿವಾದ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಕೃತ್ವಾ ಚಾಪಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ।
ವಿಲಪಂತೋ ನರಾ ಘೋರಂ ವ್ಯತಿಷ್ಠಂಶ್ಚ ಕ್ವಚಿತ್ ಕ್ವಚಿತ್ ॥ **2.50.6** ॥ 1947

ತಥಾ ವಿಲಪತಾಂ ತೇಷಾಮತೃಪ್ತಾನಾಂ ಚ ರಾಘವಃ।
ಅಚಕ್ಷುರ್ವಿಷಯಂ ಪ್ರಾಯಾದ್ ಯಥಾರ್ಕಃ ಕ್ಷಣದಾಮುಖೇ ॥ **2.50.7** ॥ 1948

ತತೋ ಧಾನ್ಯಧನೋಪೇತಾನ್ ದಾನಶೀಲಜನಾನ್ ಶಿವಾನ್।
ಅಕುತಶ್ಚಿದ್ಭಯಾನ್ ರಮ್ಯಾಂಶ್ಚೈತ್ಯಯೂಪಸಮಾವೃತಾನ್ ॥ **2.50.8** ॥ 1949

ಉದ್ಯಾನಾಮ್ರವಣೋಪೇತಾನ್ ಸಂಪನ್ನಸಲಿಲಾಶಯಾನ್।
ತುಷ್ಟಪುಷ್ಟಜನಾಕೀರ್ಣಾನ್ ಗೋಕುಲಾಕುಲಸೇವಿತಾನ್ ॥ **2.50.9** ॥ 1950

ರಕ್ಷಣೀಯಾನ್ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷಾಭಿನಾದಿತಾನ್।
ರಥೇನ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಕೋಸಲಾನತ್ಯವರ್ತತ ॥ **2.50.10** ॥ 1951

ಮಧ್ಯೇನ ಮುದಿತಂ ಸ್ಫೀತಂ ರಮ್ಯೋದ್ಯಾನಸಮಾಕುಲಂ।
ರಾಜ್ಯಂ ಭೋಜ್ಯಂ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಯಯೌ ಧೃತಿಮತಾಂ ವರಃ ॥ **2.50.11** ॥ 1952

ತತ್ರ ತ್ರಿಪಥಗಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಶೀತತೋಯಾಮಶೈವಲಾಂ।
ದದರ್ಶ ರಾಘವೋ ಗಂಗಾಂ ರಮ್ಯಾಮೃಷಿನಿಷೇವಿತಾಂ ॥ **2.50.12** ॥ 1953

ಆಶ್ರಮೈರವಿದೂರಸ್ಥೈಃ ಶ್ರೀಮದ್ಭಿಃ ಸಮಲಂಕೃತಾಂ।
ಕಾಲೇಽಪ್ಸರೋಭಿರ್ಹೃಷ್ಟಾಭಿಃ ಸೇವಿತಾಂಭೋಹ್ರದಾಂ ಶಿವಾಂ ॥ **2.50.13** ॥ 1954

ದೇವದಾನವಗಂಧರ್ವೈಃ ಕಿನ್ನರೈರುಪಶೋಭಿತಾಂ।
ನಾಗಗಂಧರ್ವಪತ್ನೀಭಿಃ ಸೇವಿತಾಂ ಸತತಂ ಶಿವಾಂ ॥ **2.50.14** ॥ 1955

ದೇವಾಕ್ರೀಡಶತಾಕೀರ್ಣಾಂ ದೇವೋದ್ಯಾನಯುತಾಂ ನದೀಂ।
ದೇವಾರ್ಥಮಾಕಾಶಗತಾಂ ವಿಖ್ಯಾತಾಂ ದೇವಪದ್ಮಿನೀಂ ॥ **2.50.15** ॥ 1956

ಜಲಾಘಾತಾಟ್ಟಹಾಸೋಗ್ರಾಂ ಫೇನನಿರ್ಮಲಹಾಸಿನೀಂ।
ಕ್ವಚಿದ್ ವೇಣೀಕೃತಜಲಾಂ ಕ್ವಚಿದಾವರ್ತಶೋಭಿತಾಂ ॥ **2.50.16** ॥ 1957

ಕ್ವಚಿತ್ ಸ್ತಿಮಿತಗಂಭೀರಾಂ ಕ್ವಚಿದ್ ವೇಗಸಮಾಕುಲಾಂ।
ಕ್ವಚಿದ್ ಗಂಭೀರನಿರ್ಘೋಷಾಂ ಕ್ವಚಿದ್ ಭೈರವನಿಃಸ್ವನಾಂ ॥ **2.50.17** ॥ 1958

ದೇವಸಂಘಾಪ್ಲುತಜಲಾಂ ನಿರ್ಮಲೋತ್ಪಲಸಂಕುಲಾಂ।
ಕ್ವಚಿದಾಭೋಗಪುಲಿನಾಂ ಕ್ವಚಿನ್ನಿರ್ಮಲವಾಲುಕಾಂ ॥ **2.50.18** ॥ 1959

ಹಂಸಸಾರಸಸಂಘುಷ್ಟಾಂ ಚಕ್ರವಾಕೋಪಶೋಭಿತಾಂ।
ಸದಾಮತ್ತೈಶ್ಚ ವಿಹಗೈರಭಿಪನ್ನಾಮನಿಂದಿತಾಂ ॥ **2.50.19** ॥ 1960

ಕ್ವಚಿತ್ ತೀರರುಹೈರ್ವೃಕ್ಷೈರ್ಮಾಲಾಭಿರಿವ ಶೋಭಿತಾಂ।
ಕ್ವಚಿತ್ ಫುಲ್ಲೋತ್ಪಲಚ್ಛನ್ನಾಂ ಕ್ವಚಿತ್ ಪದ್ಮವನಾಕುಲಾಂ ॥ **2.50.20** ॥ 1961

ಕ್ವಚಿತ್ ಕುಮುದಖಂಡೈಶ್ಚ ಕುಡ್ಮಲೈರುಪಶೋಭಿತಾಂ।
ನಾನಾಪುಷ್ಪರಜೋಧ್ವಸ್ತಾಂ ಸಮದಾಮಿವ ಚ ಕ್ವಚಿತ್ ॥ **2.50.21** ॥ 1962

ವ್ಯಪೇತಮಲಸಂಘಾತಾಂ ಮಣಿನಿರ್ಮಲದರ್ಶನಾಂ।
ದಿಶಾಗಜೈರ್ವನಗಜೈರ್ಮತ್ತೈಶ್ಚ ವರವಾರಣೈಃ ॥ **2.50.22** ॥ 1963

ದೇವರಾಜೋಪವಾಹ್ಯೈಶ್ಚ ಸನ್ನಾದಿತವನಾಂತರಾಂ।
ಪ್ರಮದಾಮಿವ ಯತ್ನೇನ ಭೂಷಿತಾಂ ಭೂಷಣೋತ್ತಮೈಃ ॥ **2.50.23** ॥ 1964

ಫಲಪುಷ್ಪೈಃ ಕಿಸಲಯೈರ್ವೃತಾಂ ಗುಲ್ಮೈರ್ದ್ವಿಜೈಸ್ತಥಾ।
ವಿಷ್ಣುಪಾದಚ್ಯುತಾಂ ದಿವ್ಯಾಮಪಾಪಾಂ ಪಾಪನಾಶಿನೀಂ ॥ **2.50.24** ॥ 1965

ಶಿಂಶುಮಾರೈಶ್ಚ ನಕ್ರೈಶ್ಚ ಭುಜಂಗೈಶ್ಚ ಸಮನ್ವಿತಾಂ।
ಶಂಕರಸ್ಯ ಜಟಾಜೂಟಾದ್ ಭ್ರಷ್ಟಾಂ ಸಾಗರತೇಜಸಾ ॥ **2.50.25** ॥ 1966

ಸಮುದ್ರಮಹಿಷೀಂ ಗಂಗಾಂ ಸಾರಸಕ್ರೌಂಚನಾದಿತಾಂ।
ಆಸಸಾದ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಶೃಂಗವೇರಪುರಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.50.26** ॥ 1967

ತಾಮೂರ್ಮಿಕಲಿಲಾವರ್ತಾಮನ್ವವೇಕ್ಷ್ಯ ಮಹಾರಥಃ।
ಸುಮಂತ್ರಮಬ್ರವೀತ್ ಸೂತಮಿಹೈವಾದ್ಯ ವಸಾಮಹೇ ॥ **2.50.27** ॥ 1968

ಅವಿದೂರಾದಯಂ ನದ್ಯಾ ಬಹುಪುಷ್ಪಪ್ರವಾಲವಾನ್।
ಸುಮಹಾನಿಂಗುದೀವೃಕ್ಷೋ ವಸಾಮೋಽತ್ರೈವ ಸಾರಥೇ ॥ **2.50.28** ॥ 1969

ಪ್ರೇಕ್ಷಾಮಿ ಸರಿತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂ ಸಮ್ಮಾನ್ಯಸಲಿಲಾಂ ಶಿವಾಂ।
ದೇವಮಾನವಗಂಧರ್ವಮೃಗಪನ್ನಗಪಕ್ಷಿಣಾಂ ॥ **2.50.29** ॥ 1970

ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚ ಸುಮಂತ್ರಶ್ಚ ಬಾಢಮಿತ್ಯೇವ ರಾಘವಂ।
ಉಕ್ತ್ವಾ ತಮಿಂಗುದೀವೃಕ್ಷಂ ತದೋಪಯಯತುರ್ಹಯೈಃ ॥ **2.50.30** ॥ 1971

ರಾಮೋಽಭಿಯಾಯ ತಂ ರಮ್ಯಂ ವೃಕ್ಷಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುನಂದನಃ।
ರಥಾದವತರತ್ ತಸ್ಮಾತ್ ಸಭಾರ್ಯಃ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **2.50.31** ॥ 1972

ಸುಮಂತ್ರೋಽಪ್ಯವತೀರ್ಯಾಥ ಮೋಚಯಿತ್ವಾ ಹಯೋತ್ತಮಾನ್।
ವೃಕ್ಷಮೂಲಗತಂ ರಾಮಮುಪತಸ್ಥೇ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥ **2.50.32** ॥ 1973

ತತ್ರ ರಾಜಾ ಗುಹೋ ನಾಮ ರಾಮಸ್ಯಾತ್ಮಸಮಃ ಸಖಾ।
ನಿಷಾದಜಾತ್ಯೋ ಬಲವಾನ್ ಸ್ಥಪತಿಶ್ಚೇತಿ ವಿಶ್ರುತಃ ॥ **2.50.33** ॥ 1974

ಸ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ರಾಮಂ ವಿಷಯಮಾಗತಂ।
ವೃದ್ಧೈಃ ಪರಿವೃತೋಽಮಾತ್ಯೈರ್ಜ್ಞಾತಿಭಿಶ್ಚಾಪ್ಯುಪಾಗತಃ ॥ **2.50.34** ॥ 1975

ತತೋ ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೂರಾದುಪಸ್ಥಿತಂ।
ಸಹ ಸೌಮಿತ್ರಿಣಾ ರಾಮಃ ಸಮಾಗಚ್ಛದ್ ಗುಹೇನ ಸಃ ॥ **2.50.35** ॥ 1976

ತಮಾರ್ತಃ ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಗುಹೋ ರಾಘವಮಬ್ರವೀತ್।
ಯಥಾಯೋಧ್ಯಾ ತಥೇದಂ ತೇ ರಾಮ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ ॥ **2.50.36** ॥ 1977

ಈದೃಶಂ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕಃ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತ್ಯತಿಥಿಂ ಪ್ರಿಯಂ।
ತತೋ ಗುಣವದನ್ನಾದ್ಯಮುಪಾದಾಯ ಪೃಥಗ್ವಿಧಂ ॥ **2.50.37** ॥ 1978

ಅರ್ಘ್ಯಂ ಚೋಪಾನಯಚ್ಚೀಘ್ರಂ ವಾಕ್ಯಂ ಚೇದಮುವಾಚ ಹ।
ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ತವೇಯಮಖಿಲಾ ಮಹೀ ॥ **2.50.38** ॥ 1979

ವಯಂ ಪ್ರೇಷ್ಯಾ ಭವಾನ್ ಭರ್ತಾ ಸಾಧು ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಧಿ ನಃ।
ಭಕ್ಷ್ಯಂ ಭೋಜ್ಯಂ ಚ ಪೇಯಂ ಚ ಲೇಹ್ಯಂ ಚೈತದುಪಸ್ಥಿತಂ।
ಶಯನಾನಿ ಚ ಮುಖ್ಯಾನಿ ವಾಜಿನಾಂ ಖಾದನಂ ಚ ತೇ ॥ **2.50.39** ॥ 1980

ಗುಹಮೇವಂ ಬ್ರುವಾಣಂ ತು ರಾಘವಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ।
ಅರ್ಚಿತಾಶ್ಚೈವ ಹೃಷ್ಟಾಶ್ಚ ಭವತಾ ಸರ್ವದಾ ವಯಂ ॥ **2.50.40** ॥ 1981

ಪದ್ಭ್ಯಾಮಭಿಗಮಾಚ್ಚೈವ ಸ್ನೇಹಸಂದರ್ಶನೇನ ಚ।
ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ಸಾಧುವೃತ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಪೀಡಯನ್ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.50.41** ॥ 1982

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ವಾಂ ಗುಹ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಹ್ಯರೋಗಂ ಸಹ ಬಾಂಧವೈಃ।
ಅಪಿ ತೇ ಕುಶಲಂ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ಮಿತ್ರೇಷು ಚ ವನೇಷು ಚ ॥ **2.50.42** ॥ 1983

ಯತ್ ತ್ವಿದಂ ಭವತಾ ಕಿಂಚಿತ್ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಸಮುಪಕಲ್ಪಿತಂ।
ಸರ್ವಂ ತದನುಜಾನಾಮಿ ನಹಿ ವರ್ತೇ ಪ್ರತಿಗ್ರಹೇ ॥ **2.50.43** ॥ 1984

ಕುಶಚೀರಾಜಿನಧರಂ ಫಲಮೂಲಾಶನಂ ಚ ಮಾಂ।
ವಿದ್ಧಿ ಪ್ರಣಿಹಿತಂ ಧರ್ಮೇ ತಾಪಸಂ ವನಗೋಚರಂ ॥ **2.50.44** ॥ 1985

ಅಶ್ವಾನಾಂ ಖಾದನೇನಾಹಮರ್ಥೀ ನಾನ್ಯೇನ ಕೇನಚಿತ್।
ಏತಾವತಾತ್ರ ಭವತಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಸುಪೂಜಿತಃ ॥ **2.50.45** ॥ 1986

ಏತೇ ಹಿ ದಯಿತಾ ರಾಜ್ಞಃ ಪಿತುರ್ದಶರಥಸ್ಯ ಮೇ।
ಏತೈಃ ಸುವಿಹಿತೈರಶ್ವೈರ್ಭವಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಮರ್ಚಿತಃ ॥ **2.50.46** ॥ 1987

ಅಶ್ವಾನಾಂ ಪ್ರತಿಪಾನಂ ಚ ಖಾದನಂ ಚೈವ ಸೋಽನ್ವಶಾತ್।
ಗುಹಸ್ತತ್ರೈವ ಪುರುಷಾಂಸ್ತ್ವರಿತಂ ದೀಯತಾಮಿತಿ ॥ **2.50.47** ॥ 1988

ತತಶ್ಚೀರೋತ್ತರಾಸಂಗಃ ಸಂಧ್ಯಾಮನ್ವಾಸ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ।
ಜಲಮೇವಾದದೇ ಭೋಜ್ಯಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನಾಹೃತಂ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.50.48** ॥ 1989

ತಸ್ಯ ಭೂಮೌ ಶಯಾನಸ್ಯ ಪಾದೌ ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಸಭಾರ್ಯಸ್ಯ ತತೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ತಸ್ಥೌ ವೃಕ್ಷಮುಪಾಶ್ರಿತಃ ॥ **2.50.49** ॥ 1990

ಗುಹೋಽಪಿ ಸಹ ಸೂತೇನ ಸೌಮಿತ್ರಿಮನುಭಾಷಯನ್।
ಅನ್ವಜಾಗ್ರತ್ ತತೋ ರಾಮಮಪ್ರಮತ್ತೋ ಧನುರ್ಧರಃ ॥ **2.50.50** ॥ 1991

ತಥಾ ಶಯಾನಸ್ಯ ತತೋ ಯಶಸ್ವಿನೋ
ಮನಸ್ವಿನೋ ದಾಶರಥೇರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಅದೃಷ್ಟದುಃಖಸ್ಯ ಸುಖೋಚಿತಸ್ಯ ಸಾ
ತದಾ ವ್ಯತೀತಾ ಸುಚಿರೇಣ ಶರ್ವರೀ ॥ **2.50.51** ॥ 1992

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ನಿಷಾದರಾಜಗುಹಸಮಕ್ಷೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ವಿಲಾಪಃ

ತಂ ಜಾಗ್ರತಮದಂಭೇನ ಭ್ರಾತುರರ್ಥಾಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ।
ಗುಹಃ ಸಂತಾಪಸಂತಪ್ತೋ ರಾಘವಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.51.1** ॥ 1993

ಇಯಂ ತಾತ ಸುಖಾ ಶಯ್ಯಾ ತ್ವದರ್ಥಮುಪಕಲ್ಪಿತಾ।
ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ವಸಿಹಿ ಸಾಧ್ವಸ್ಯಾಂ ರಾಜಪುತ್ರ ಯಥಾಸುಖಂ ॥ **2.51.2** ॥ 1994

ಉಚಿತೋಽಯಂ ಜನಃ ಸರ್ವಃ ಕ್ಲೇಶಾನಾಂ ತ್ವಂ ಸುಖೋಚಿತಃ।
ಗುಪ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಜಾಗರಿಷ್ಯಾಮಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಸ್ಯ ವಯಂ ನಿಶಾಂ ॥ **2.51.3** ॥ 1995

ನಹಿ ರಾಮಾತ್ ಪ್ರಿಯತಮೋ ಮಮಾಸ್ತೇ ಭುವಿ ಕಶ್ಚನ।
ಬ್ರವೀಮ್ಯೇವ ಚ ತೇ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯೇನೈವ ಚ ತೇ ಶಪೇ ॥ **2.51.4** ॥ 1996

ಅಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಾದಾಶಂಸೇ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ ಸುಮಹದ್ ಯಶಃ।
ಧರ್ಮಾವಾಪ್ತಿಂ ಚ ವಿಪುಲಾಮರ್ಥಕಾಮೌ ಚ ಪುಷ್ಕಲೌ ॥ **2.51.5** ॥ 1997

ಸೋಽಹಂ ಪ್ರಿಯಸಖಂ ರಾಮಂ ಶಯಾನಂ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ರಕ್ಷಿಷ್ಯಾಮಿ ಧನುಷ್ಪಾಣಿಃ ಸರ್ವಥಾ ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ ಸಹ ॥ **2.51.6** ॥ 1998

ನ ಮೇಽಸ್ಯವಿದಿತಂ ಕಿಂಚಿದ್ ವನೇಽಸ್ಮಿಂಶ್ಚರತಃ ಸದಾ।
ಚತುರಂಗಂ ಹ್ಯತಿಬಲಂ ಸುಮಹತ್ ಸಂತರೇಮಹಿ ॥ **2.51.7** ॥ 1999

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ತು ತದೋವಾಚ ರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಾಸ್ತ್ವಯಾನಘ।
ನಾತ್ರ ಭೀತಾ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಮೇವಾನುಪಶ್ಯತಾ ॥ **2.51.8** ॥ 2000

ಕಥಂ ದಾಶರಥೌ ಭೂಮೌ ಶಯಾನೇ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ಶಕ್ಯಾ ನಿದ್ರಾ ಮಯಾ ಲಬ್ಧುಂ ಜೀವಿತಂ ವಾ ಸುಖಾನಿ ವಾ ॥ **2.51.9** ॥ 2001

ಯೋ ನ ದೇವಾಸುರೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಶಕ್ಯಃ ಪ್ರಸಹಿತುಂ ಯುಧಿ।
ತಂ ಪಶ್ಯ ಸುಖಸಂಸುಪ್ತಂ ತೃಣೇಷು ಸಹ ಸೀತಯಾ ॥ **2.51.10** ॥ 2002

ಯೋ ಮಂತ್ರತಪಸಾ ಲಬ್ಧೋ ವಿವಿಧೈಶ್ಚ ಪರಾಕ್ರಮೈಃ।
ಏಕೋ ದಶರಥಸ್ಯೈಷ ಪುತ್ರಃ ಸದೃಶಲಕ್ಷಣಃ ॥ **2.51.11** ॥ 2003

ಅಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರವ್ರಜಿತೇ ರಾಜಾ ನ ಚಿರಂ ವರ್ತಯಿಷ್ಯತಿ।
ವಿಧವಾ ಮೇದಿನೀ ನೂನಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.51.12** ॥ 2004

ವಿನದ್ಯ ಸುಮಹಾನಾದಂ ಶ್ರಮೇಣೋಪರತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ನಿಘೋಷೋಪರತಂ ತಾತ ಮನ್ಯೇ ರಾಜನಿವೇಶನಂ ॥ **2.51.13** ॥ 2005

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಚೈವ ರಾಜಾ ಚ ತಥೈವ ಜನನೀ ಮಮ।
ನಾಶಂಸೇ ಯದಿ ಜೀವಂತಿ ಸರ್ವೇ ತೇ ಶರ್ವರೀಮಿಮಾಂ ॥ **2.51.14** ॥ 2006

ಜೀವೇದಪಿ ಹಿ ಮೇ ಮಾತಾ ಶತ್ರುಘ್ನಸ್ಯಾನ್ವವೇಕ್ಷಯಾ।
ತದ್ ದುಃಖಂ ಯದಿ ಕೌಸಲ್ಯಾ ವೀರಸೂರ್ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.51.15** ॥ 2007

ಅನುರಕ್ತಜನಾಕೀರ್ಣಾ ಸುಖಾಲೋಕಪ್ರಿಯಾವಹಾ।
ರಾಜವ್ಯಸನಸಂಸೃಷ್ಟಾ ಸಾ ಪುರೀ ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.51.16** ॥ 2008

ಕಥಂ ಪುತ್ರಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರಮಪಶ್ಯತಃ।
ಶರೀರಂ ಧಾರಯಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರಾಣಾ ರಾಜ್ಞೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **2.51.17** ॥ 2009

ವಿನಷ್ಟೇ ನೃಪತೌ ಪಶ್ಚಾತ್ ಕೌಸಲ್ಯಾ ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ।
ಅನಂತರಂ ಚ ಮಾತಾಪಿ ಮಮ ನಾಶಮುಪೈಷ್ಯತಿ ॥ **2.51.18** ॥ 2010

ಅತಿಕ್ರಾಂತಮತಿಕ್ರಾಂತಮನವಾಪ್ಯ ಮನೋರಥಂ।
ರಾಜ್ಯೇ ರಾಮಮನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪಿತಾ ಮೇ ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.51.19** ॥ 2011

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾಃ ಪಿತರಂ ವೃತ್ತಂ ತಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ಹ್ಯುಪಸ್ಥಿತೇ।
ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಸಂಸ್ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ರಾಘವಂ ॥ **2.51.20** ॥ 2012

ರಮ್ಯಚತ್ವರಸಂಸ್ಥಾನಾಂ ಸಂವಿಭಕ್ತಮಹಾಪಥಾಂ।
ಹರ್ಮ್ಯಪ್ರಾಸಾದಸಂಪನ್ನಾಂ ಗಣಿಕಾವರಶೋಭಿತಾಂ ॥ **2.51.21** ॥ 2013

ರಥಾಶ್ವಗಜಸಂಬಾಧಾಂ ತೂರ್ಯನಾದನಿನಾದಿತಾಂ।
ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಸಂಪೂರ್ಣಾಂ ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಟಜನಾಕುಲಾಂ ॥ **2.51.22** ॥ 2014

ಆರಾಮೋದ್ಯಾನಸಂಪನ್ನಾಂ ಸಮಾಜೋತ್ಸವಶಾಲಿನೀಂ।
ಸುಖಿತಾ ವಿಚರಿಷ್ಯಂತಿ ರಾಜಧಾನೀಂ ಪಿತುರ್ಮಮ ॥ **2.51.23** ॥ 2015

ಅಪಿ ಜೀವೇದ್ ದಶರಥೋ ವನವಾಸಾತ್ ಪುನರ್ವಯಂ।
ಪ್ರತ್ಯಾಗಮ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಮಪಿ ಪಶ್ಯಾಮ ಸುವ್ರತಂ ॥ **2.51.24** ॥ 2016

ಅಪಿ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞೇನ ಸಾರ್ಧಂ ಕುಶಲಿನಾ ವಯಂ।
ನಿವೃತ್ತೇ ವನವಾಸೇಽಸ್ಮಿನ್ನಯೋಧ್ಯಾಂ ಪ್ರವಿಶೇಮಹಿ ॥ **2.51.25** ॥ 2017

ಪರಿದೇವಯಮಾನಸ್ಯ ದುಃಖಾರ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ತಿಷ್ಠತೋ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ಯ ಶರ್ವರೀ ಸಾತ್ಯವರ್ತತ ॥ **2.51.26** ॥ 2018

ತಥಾ ಹಿ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರುವತಿ ಪ್ರಜಾಹಿತೇ
ನರೇಂದ್ರಸೂನೌ ಗುರುಸೌಹೃದಾದ್ ಗುಹಃ।
ಮುಮೋಚ ವಾಷ್ಪಂ ವ್ಯಸನಾಭಿಪೀಡಿತೋ
ಜ್ವರಾತುರೋ ನಾಗ ಇವ ವ್ಯಥಾತುರಃ ॥ **2.51.27** ॥ 2019

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಗುಹೇನ ಸ್ವಾಮಾತ್ಯದ್ವಾರಾ ನೌಕಾಯಾ ಆನಯನಂ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಸುಮಂತ್ರಂ ಪ್ರತ್ಯಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ನಿವರ್ತಿತುಮಾದೇಶಃ, ಮಾತುಃ ಪಿತುಶ್ಚ ಕೃತೇ ಸಂದೇಶಶ್ರಾವಣಂ ಸ್ವಯಮಪಿ ವನಮೇವ ಗಂತುಮಾಗ್ರಹಂ ಕುರ್ವತಃ ಸುಮಂತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸಪ್ರಬೋಧಂ ನಿವರ್ತನಂ ಶ್ರೀರಾಮಾದೀನಾಂ ನೌಕಾಯಾಮಾರೋಹಣಂ ಸೀತಾಯಾ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ, ನೌಕಯಾ ಗಂಗಾಮುತ್ತೀರ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಾದೀನಾಂ ವತ್ಸದೇಶೇ ಗಮನಂ ಸಾಯಂ ವೃಕ್ಷಸ್ಯ ಮೂಲೇ ನಿವಾಸನಾಯ ಪ್ರಸ್ಥಾನಂ ಚ

ಪ್ರಭಾತಾಯಾಂ ತು ಶರ್ವರ್ಯಾಂ ಪೃಥುವಕ್ಷಾ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ಉವಾಚ ರಾಮಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಶುಭಲಕ್ಷಣಂ ॥ **2.52.1** ॥ 2020

ಭಾಸ್ಕರೋದಯಕಾಲೋಽಸೌ ಗತಾ ಭಗವತೀ ನಿಶಾ।
ಅಸೌ ಸುಕೃಷ್ಣೋ ವಿಹಗಃ ಕೋಕಿಲಸ್ತಾತ ಕೂಜತಿ ॥ **2.52.2** ॥ 2021

ಬರ್ಹಿಣಾನಾಂ ಚ ನಿಘ್ರೋಷಃ ಶ್ರೂಯತೇ ನದತಾಂ ವನೇ।
ತರಾಮ ಜಾಹ್ನವೀಂ ಸೌಮ್ಯ ಶೀಘ್ರಗಾಂ ಸಾಗರಂಗಮಾಂ ॥ **2.52.3** ॥ 2022

ವಿಜ್ಞಾಯ ರಾಮಸ್ಯ ವಚಃ ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ಮಿತ್ರನಂದನಃ।
ಗುಹಮಾಮಂತ್ರ್ಯ ಸೂತಂ ಚ ಸೋಽತಿಷ್ಠದ್ ಭ್ರಾತುರಗ್ರತಃ ॥ **2.52.4** ॥ 2023

ಸ ತು ರಾಮಸ್ಯ ವಚನಂ ನಿಶಮ್ಯ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ।
ಸ್ಥಪತಿಸ್ತೂರ್ಣಮಾಹೂಯ ಸಚಿವಾನಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.52.5** ॥ 2024

ಅಸ್ಯ ವಾಹನಸಂಯುಕ್ತಾಂ ಕರ್ಣಗ್ರಾಹವತೀಂ ಶುಭಾಂ।
ಸುಪ್ರತಾರಾಂ ದೃಢಾಂ ತೀರ್ಥೇ ಶೀಘ್ರಂ ನಾವಮುಪಾಹರ ॥ **2.52.6** ॥ 2025

ತಂ ನಿಶಮ್ಯ ಗುಹಾದೇಶಂ ಗುಹಾಮಾತ್ಯೋ ಗತೋ ಮಹಾನ್।
ಉಪೋಹ್ಯ ರುಚಿರಾಂ ನಾವಂ ಗುಹಾಯ ಪ್ರತ್ಯವೇದಯತ್ ॥ **2.52.7** ॥ 2026

ತತಃ ಸ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಗುಹೋ ರಾಘವಮಬ್ರವೀತ್।
ಉಪಸ್ಥಿತೇಯಂ ನೌರ್ದೇವ ಭೂಯಃ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ ॥ **2.52.8** ॥ 2027

ತವಾಮರಸುತಪ್ರಖ್ಯ ತರ್ಪಂ ಸಾಗರಗಾಮಿನೀಂ।
ನೌರಿಯಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಶೀಘ್ರಮಾರೋಹ ಸುವ್ರತ ॥ **2.52.9** ॥ 2028

ಅಥೋವಾಚ ಮಹಾತೇಜಾ ರಾಮೋ ಗುಹಮಿದಂ ವಚಃ।
ಕೃತಕಾಮೋಽಸ್ಮಿ ಭವತಾ ಶೀಘ್ರಮಾರೋಪ್ಯತಾಮಿತಿ ॥ **2.52.10** ॥ 2029

ತತಃ ಕಲಾಪಾನ್ ಸನ್ನಹ್ಯ ಖಡ್ಗೌ ಬಧ್ವಾ ಚ ಧನ್ವಿನೌ।
ಜಗ್ಮತುರ್ಯೇನ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಸೀತಯಾ ಸಹ ರಾಘವೌ ॥ **2.52.11** ॥ 2030

ರಾಮಮೇವಂ ತು ಧರ್ಮಜ್ಞಮುಪಾಗತ್ಯ ವಿನೀತವತ್।
ಕಿಮಹಂ ಕರವಾಣೀತಿ ಸೂತಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿರಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.52.12** ॥ 2031

ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ ದಾಶರಥಿಃ ಸುಮಂತ್ರಂ
ಸ್ಪೃಶನ್ ಕರೇಣೋತ್ತಮದಕ್ಷಿಣೇನ।
ಸುಮಂತ್ರ ಶೀಘ್ರಂ ಪುನರೇವ ಯಾಹಿ
ರಾಜ್ಞಃ ಸಕಾಶೇ ಭವ ಚಾಪ್ರಮತ್ತಃ ॥ **2.52.13** ॥ 2032

ನಿವರ್ತಸ್ವೇತ್ಯುವಾಚೈನಮೇತಾವದ್ಧಿ ಕೃತಂ ಮಮ।
ರಥಂ ವಿಹಾಯ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ತು ಗಮಿಷ್ಯಾಮೋ ಮಹಾವನಂ ॥ **2.52.14** ॥ 2033

ಆತ್ಮಾನಂ ತ್ವಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಮವೇಕ್ಷ್ಯಾರ್ತಃ ಸ ಸಾರಥಿಃ।
ಸುಮಂತ್ರಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಮೈಕ್ಷ್ವಾಕಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.52.15** ॥ 2034

ನಾತಿಕ್ರಾಂತಮಿದಂ ಲೋಕೇ ಪುರುಷೇಣೇಹ ಕೇನಚಿತ್।
ತವ ಸಭ್ರಾತೃಭಾರ್ಯಸ್ಯ ವಾಸಃ ಪ್ರಾಕೃತವದ್ ವನೇ ॥ **2.52.16** ॥ 2035

ನ ಮನ್ಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇ ವಾ ಸ್ವಧೀತೇ ವಾ ಫಲೋದಯಃ।
ಮಾರ್ದವಾರ್ಜವಯೋರ್ವಾಪಿ ತ್ವಾಂ ಚೇದ್ ವ್ಯಸನಮಾಗತಂ ॥ **2.52.17** ॥ 2036

ಸಹ ರಾಘವ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಚೈವ ವನೇ ವಸನ್।
ತ್ವಂ ಗತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ವೀರ ತ್ರೀನ್ ಲೋಕಾಂಸ್ತು ಜಯನ್ನಿವ ॥ **2.52.18** ॥ 2037

ವಯಂ ಖಲು ಹತಾ ರಾಮ ಯೇ ತ್ವಯಾ ಹ್ಯುಪವಂಚಿತಾಃ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ವಶಮೇಷ್ಯಾಮಃ ಪಾಪಾಯಾ ದುಃಖಭಾಗಿನಃ ॥ **2.52.19** ॥ 2038

ಇತಿ ಬ್ರುವನ್ನಾತ್ಮಸಮಂ ಸುಮಂತ್ರಃ ಸಾರಥಿಸ್ತದಾ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೂರಗತಂ ರಾಮಂ ದುಃಖಾರ್ತೋ ರುರುದೇ ಚಿರಂ ॥ **2.52.20** ॥ 2039

ತತಸ್ತು ವಿಗತೇ ಬಾಷ್ಪೇ ಸೂತಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವೋದಕಂ ಶುಚಿಂ।
ರಾಮಸ್ತು ಮಧುರಂ ವಾಕ್ಯಂ ಪುನಃ ಪುನರುವಾಚ ತಂ ॥ **2.52.21** ॥ 2040

ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಂ ತ್ವಯಾ ತುಲ್ಯಂ ಸುಹೃದಂ ನೋಪಲಕ್ಷಯೇ।
ಯಥಾ ದಶರಥೋ ರಾಜಾ ಮಾಂ ನ ಶೋಚೇತ್ ತಥಾ ಕುರು ॥ **2.52.22** ॥ 2041

ಶೋಕೋಪಹತಚೇತಾಶ್ಚ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ಜಗತೀಪತಿಃ।
ಕಾಮಭಾರಾವಸನ್ನಶ್ಚ ತಸ್ಮಾದೇತದ್ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ ॥ **2.52.23** ॥ 2042

ಯದ್ ಯಥಾ ಜ್ಞಾಪಯೇತ್ ಕಿಂಚಿತ್ ಸ ಮಹಾತ್ಮಾ ಮಹೀಪತಿಃ।
ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯಕಾಮಾರ್ಥಂ ಕಾರ್ಯಂ ತದವಿಕಾಂಕ್ಷಯಾ ॥ **2.52.24** ॥ 2043

ಏತದರ್ಥಂ ಹಿ ರಾಜ್ಯಾನಿ ಪ್ರಶಾಸತಿ ನರಾಧಿಪಾಃ।
ಯದೇಷಾಂ ಸರ್ವಕೃತ್ಯೇಷು ಮನೋ ನ ಪ್ರತಿಹನ್ಯತೇ ॥ **2.52.25** ॥ 2044

ಯದ್ ಯಥಾ ಸ ಮಹಾರಾಜೋ ನಾಲೀಕಮಧಿಗಚ್ಛತಿ।
ನ ಚ ತಾಮ್ಯತಿ ಶೋಕೇನ ಸುಮಂತ್ರ ಕುರು ತತ್ ತಥಾ ॥ **2.52.26** ॥ 2045

ಅದೃಷ್ಟದುಃಖಂ ರಾಜಾನಂ ವೃದ್ಧಮಾರ್ಯಂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಂ।
ಬ್ರೂಯಾಸ್ತ್ವಮಭಿವಾದ್ಯೈವ ಮಮ ಹೇತೋರಿದಂ ವಚಃ ॥ **2.52.27** ॥ 2046

ನ ಚಾಹಮನುಶೋಚಾಮಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ನ ಚ ಶೋಚತಿ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾಶ್ಚ್ಯುತಾಶ್ಚೇತಿ ವನೇ ವತ್ಸ್ಯಾಮಹೇತಿ ವಾ ॥ **2.52.28** ॥ 2047

ಚತುರ್ದಶಸು ವರ್ಷೇಷು ನಿವೃತ್ತೇಷು ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಮಾಂ ಚ ಸೀತಾಂ ಚ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸೇ ಶೀಘ್ರಮಾಗತಾನ್ ॥ **2.52.29** ॥ 2048

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ರಾಜಾನಂ ಮಾತರಂ ಚ ಸುಮಂತ್ರ ಮೇ।
ಅನ್ಯಾಶ್ಚ ದೇವೀಃ ಸಹಿತಾಃ ಕೈಕೇಯೀಂ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥ **2.52.30** ॥ 2049

ಆರೋಗ್ಯಂ ಬ್ರೂಹಿ ಕೌಸಲ್ಯಾಮಥ ಪಾದಾಭಿವಂದನಂ।
ಸೀತಾಯಾ ಮಮ ಚಾರ್ಯಸ್ಯ ವಚನಾಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಚ ॥ **2.52.31** ॥ 2050

ಬ್ರೂಯಾಶ್ಚಾಪಿ ಮಹಾರಾಜಂ ಭರತಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾನಯ।
ಆಗತಶ್ಚಾಪಿ ಭರತಃ ಸ್ಥಾಪ್ಯೋ ನೃಪಮತೇ ಪದೇ ॥ **2.52.32** ॥ 2051

ಭರತಂ ಚ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಯೌವರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯ ಚ।
ಅಸ್ಮತ್ಸಂತಾಪಜಂ ದುಃಖಂ ನ ತ್ವಾಮಭಿಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.52.33** ॥ 2052

ಭರತಶ್ಚಾಪಿ ವಕ್ತವ್ಯೋ ಯಥಾ ರಾಜನಿ ವರ್ತಸೇ।
ತಥಾ ಮಾತೃಷು ವರ್ತೇಥಾಃ ಸರ್ವಾಸ್ವೇವಾವಿಶೇಷತಃ ॥ **2.52.34** ॥ 2053

ಯಥಾ ಚ ತವ ಕೈಕೇಯೀ ಸುಮಿತ್ರಾ ಚಾವಿಶೇಷತಃ।
ತಥೈವ ದೇವೀ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಮಮ ಮಾತಾ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **2.52.35** ॥ 2054

ತಾತಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಕಾಮೇನ ಯೌವರಾಜ್ಯಮವೇಕ್ಷತಾ।
ಲೋಕಯೋರುಭಯೋಃ ಶಕ್ಯಂ ನಿತ್ಯದಾ ಸುಖಮೇಧಿತುಂ ॥ **2.52.36** ॥ 2055

ನಿವರ್ತ್ಯಮಾನೋ ರಾಮೇಣ ಸುಮಂತ್ರಃ ಪ್ರತಿಬೋಧಿತಃ।
ತತ್ಸರ್ವಂ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ನೇಹಾತ್ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.52.37** ॥ 2056

ಯದಹಂ ನೋಪಚಾರೇಣ ಬ್ರೂಯಾಂ ಸ್ನೇಹಾದವಿಕ್ಲವಂ।
ಭಕ್ತಿಮಾನಿತಿ ತತ್ ತಾವದ್ ವಾಕ್ಯಂ ತ್ವಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.52.38** ॥ 2057

ಕಥಂ ಹಿ ತ್ವವಿಹೀನೋಽಹಂ ಪ್ರತಿಯಾಸ್ಯಾಮಿ ತಾಂ ಪುರೀಂ।
ತವ ತಾತ ವಿಯೋಗೇನ ಪುತ್ರಶೋಕಾತುರಾಮಿವ ॥ **2.52.39** ॥ 2058

ಸರಾಮಮಪಿ ತಾವನ್ಮೇ ರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದಾ ಜನಃ।
ವಿನಾ ರಾಮಂ ರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿದೀರ್ಯೇತಾಪಿ ಸಾ ಪುರೀ ॥ **2.52.40** ॥ 2059

ದೈನ್ಯಂ ಹಿ ನಗರೀ ಗಚ್ಛೇದ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೂನ್ಯಮಿಮಂ ರಥಂ।
ಸೂತಾವಶೇಷಂ ಸ್ವಂ ಸೈನ್ಯಂ ಹತವೀರಮಿವಾಹವೇ ॥ **2.52.41** ॥ 2060

ದೂರೇಽಪಿ ನಿವಸಂತಂ ತ್ವಾಂ ಮಾನಸೇನಾಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತಂ।
ಚಿಂತಯಂತೋಽದ್ಯ ನೂನಂ ತ್ವಾಂ ನಿರಾಹಾರಾಃ ಕೃತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **2.52.42** ॥ 2061

ದೃಷ್ಟಂ ತದ್ ವೈ ತ್ವಯಾ ರಾಮ ಯಾದೃಶಂ ತ್ವತ್ಪ್ರವಾಸನೇ।
ಪ್ರಜಾನಾಂ ಸಂಕುಲಂ ವೃತ್ತಂ ತ್ವಚ್ಶೋಕಕ್ಲಾಂತಚೇತಸಾಂ ॥ **2.52.43** ॥ 2062

ಆರ್ತನಾದೋ ಹಿ ಯಃ ಪೌರೈರುನ್ಮುಕ್ತಸ್ತ್ವತ್ಪ್ರವಾಸನೇ।
ಸರಥಂ ಮಾಂ ನಿಶಾಮ್ಯೈವ ಕುರ್ಯುಃ ಶತಗುಣಂ ತತಃ ॥ **2.52.44** ॥ 2063

ಅಹಂ ಕಿಂ ಚಾಪಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ದೇವೀಂ ತವ ಸುತೋ ಮಯಾ।
ನೀತೋಽಸೌ ಮಾತುಲಕುಲಂ ಸಂತಾಪಂ ಮಾ ಕೃಥಾ ಇತಿ ॥ **2.52.45** ॥ 2064

ಅಸತ್ಯಮಪಿ ನೈವಾಹಂ ಬ್ರೂಯಾಂ ವಚನಮೀದೃಶಂ।
ಕಥಮಪ್ರಿಯಮೇವಾಹಂ ಬ್ರೂಯಾಂ ಸತ್ಯಮಿದಂ ವಚಃ ॥ **2.52.46** ॥ 2065

ಮಮ ತಾವನ್ನಿಯೋಗಸ್ಥಾಸ್ತ್ವದ್ಬಂಧುಜನವಾಹಿನಃ।
ಕಥಂ ರಥಂ ತ್ವಯಾ ಹೀನಂ ಪ್ರವಾಹ್ಯಂತಿ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ ॥ **2.52.47** ॥ 2066

ತನ್ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಗಂತುಮಯೋಧ್ಯಾಂ ತ್ವದೃತೇಽನಘ।
ವನವಾಸಾನುಯಾನಾಯ ಮಾಮನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.52.48** ॥ 2067

ಯದಿ ಮೇ ಯಾಚಮಾನಸ್ಯ ತ್ಯಾಗಮೇವ ಕರಿಷ್ಯಸಿ।
ಸರಥೋಽಗ್ನಿಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತ್ಯಕ್ತಮಾತ್ರ ಇಹ ತ್ವಯಾ ॥ **2.52.49** ॥ 2068

ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ವನೇ ಯಾನಿ ತಪೋವಿಘ್ನಕರಾಣಿ ತೇ।
ರಥೇನ ಪ್ರತಿಬಾಧಿಷ್ಯೇ ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ರಾಘವ ॥ **2.52.50** ॥ 2069

ತ್ವತ್ಕೃತೇನ ಮಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಥಚರ್ಯಾಕೃತಂ ಸುಖಂ।
ಆಶಂಸೇ ತ್ವತ್ಕೃತೇನಾಹಂ ವನವಾಸಕೃತಂ ಸುಖಂ ॥ **2.52.51** ॥ 2070

ಪ್ರಸೀದೇಚ್ಛಾಮಿ ತೇಽರಣ್ಯೇ ಭವಿತುಂ ಪ್ರತ್ಯನಂತರಃ।
ಪ್ರೀತ್ಯಾಭಿಹಿತಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭವ ಮೇ ಪ್ರತ್ಯನಂತರಃ ॥ **2.52.52** ॥ 2071

ಇಮೇಽಪಿ ಚ ಹಯಾ ವೀರ ಯದಿ ತೇ ವನವಾಸಿನಃ।
ಪರಿಚರ್ಯಾಂ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಂತಿ ಪರಮಾಂ ಗತಿಂ ॥ **2.52.53** ॥ 2072

ತವ ಶುಶ್ರೂಷಣಂ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ವನೇ ವಸನ್।
ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ದೇವಲೋಕಂ ವಾ ಸರ್ವಥಾ ಪ್ರಜಹಾಮ್ಯಹಂ ॥ **2.52.54** ॥ 2073

ನಹಿ ಶಕ್ಯಾ ಪ್ರವೇಷ್ಟುಂ ಸಾ ಮಯಾಯೋಧ್ಯಾ ತ್ವಯಾ ವಿನಾ।
ರಾಜಧಾನೀ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಯಥಾ ದುಷ್ಕೃತಕರ್ಮಣಾ ॥ **2.52.55** ॥ 2074

ವನವಾಸೇ ಕ್ಷಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಮಮೈಷ ಹಿ ಮನೋರಥಃ।
ಯದನೇನ ರಥೇನೈವ ತ್ವಾಂ ವಹೇಯಂ ಪುರೀಂ ಪುನಃ ॥ **2.52.56** ॥ 2075

ಚತುರ್ದಶ ಹಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಸಹಿತಸ್ಯ ತ್ವಯಾ ವನೇ।
ಕ್ಷಣಭೂತಾನಿ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಶತಸಂಖ್ಯಾನಿ ಚಾನ್ಯಥಾ ॥ **2.52.57** ॥ 2076

ಭೃತ್ಯವತ್ಸಲ ತಿಷ್ಠಂತಂ ಭರ್ತೃಪುತ್ರಗತೇ ಪಥಿ।
ಭಕ್ತಂ ಭೃತ್ಯಂ ಸ್ಥಿತಂ ಸ್ಥಿತ್ಯಾ ನ ಮಾ ತ್ವಂ ಹಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.52.58** ॥ 2077

ಏವಂ ಬಹುವಿಧಂ ದೀನಂ ಯಾಚಮಾನಂ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ರಾಮೋ ಭೃತ್ಯಾನುಕಂಪೀ ತು ಸುಮಂತ್ರಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.52.59** ॥ 2078

ಜಾನಾಮಿ ಪರಮಾಂ ಭಕ್ತಿಮಹಂ ತೇ ಭರ್ತೃವತ್ಸಲ।
ಶೃಣು ಚಾಪಿ ಯದರ್ಥಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಿ ಪುರೀಮಿತಃ ॥ **2.52.60** ॥ 2079

ನಗರೀಂ ತ್ವಾಂ ಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜನನೀ ಮೇ ಯವೀಯಸೀ।
ಕೈಕೇಯೀ ಪ್ರತ್ಯಯಂ ಗಚ್ಛೇದಿತಿ ರಾಮೋ ವನಂ ಗತಃ ॥ **2.52.61** ॥ 2080

ವಿಪರೀತೇ ತುಷ್ಟಿಹೀನಾ ವನವಾಸಂ ಗತೇ ಮಯಿ।
ರಾಜಾನಂ ನಾತಿಶಂಕೇತ ಮಿಥ್ಯಾವಾದೀತಿ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ॥ **2.52.62** ॥ 2081

ಏಷ ಮೇ ಪ್ರಥಮಃ ಕಲ್ಪೋ ಯದಂಬಾ ಮೇ ಯವೀಯಸೀ।
ಭರತಾರಕ್ಷಿತಂ ಸ್ಫೀತಂ ಪುತ್ರರಾಜ್ಯಮವಾಪ್ಸ್ಯತೇ ॥ **2.52.63** ॥ 2082

ಮಮ ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ರಾಜ್ಞಶ್ಚ ಸುಮಂತ್ರ ತ್ವಂ ಪುರೀಂ ವ್ರಜ।
ಸಂದಿಷ್ಟಶ್ಚಾಪಿ ಯಾನರ್ಥಾಂಸ್ತಾಂಸ್ತಾನ್ ಬ್ರೂಯಾಸ್ತಥಾ ತಥಾ ॥ **2.52.64** ॥ 2083

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ಸೂತಂ ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಗುಹಂ ವಚನಮಕ್ಲೀಬೋ ರಾಮೋ ಹೇತುಮದಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.52.65** ॥ 2084

ನೇದಾನೀಂ ಗುಹ ಯೋಗ್ಯೋಽಯಂ ವಾಸೋ ಮೇ ಸಜನೇ ವನೇ।
ಅವಶ್ಯಮಾಶ್ರಮೇ ವಾಸಃ ಕರ್ತವ್ಯಸ್ತದ್ಗತೋ ವಿಧಿಃ ॥ **2.52.66** ॥ 2085

ಸೋಽಹಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ನಿಯಮಂ ತಪಸ್ವಿಜನಭೂಷಣಂ।
ಹಿತಕಾಮಃ ಪಿತುರ್ಭಾರ್ಯಾಃ ಸೀತಾಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಚ ॥ **2.52.67** ॥ 2086

ಜಟಾಃ ಕೃತ್ವಾ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ನ್ಯಗ್ರೋಧಕ್ಷೀರಮಾನಯ।
ತತ್ಕ್ಷೀರಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಯ ಗುಹಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮುಪಾಹರತ್ ॥ **2.52.68** ॥ 2087

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯಾತ್ಮನಶ್ಚೈವ ರಾಮಸ್ತೇನಾಕರೋಜ್ಜಟಾಃ।
ದೀರ್ಘಬಾಹುರ್ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ಜಟಿಲತ್ವಮಧಾರಯತ್ ॥ **2.52.69** ॥ 2088

ತೌ ತದಾ ಚೀರಸಂಪನ್ನೌ ಜಟಾಮಂಡಲಧಾರಿಣೌ।
ಅಶೋಭೇತಾಮೃಷಿಸಮೌ ಭ್ರಾತರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ॥ **2.52.70** ॥ 2089

ತತೋ ವೈಖಾನಸಂ ಮಾರ್ಗಮಾಸ್ಥಿತಃ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ವ್ರತಮಾದಿಷ್ಟವಾನ್ ರಾಮಃ ಸಹಾಯಂ ಗುಹಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.52.71** ॥ 2090

ಅಪ್ರಮತ್ತೋ ಬಲೇ ಕೋಶೇ ದುರ್ಗೇ ಜನಪದೇ ತಥಾ।
ಭವೇಥಾ ಗುಹ ರಾಜ್ಯಂ ಹಿ ದುರಾರಕ್ಷತಮಂ ಮತಂ ॥ **2.52.72** ॥ 2091

ತತಸ್ತಂ ಸಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಗುಹಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುನಂದನಃ।
ಜಗಾಮ ತೂರ್ಣಮವ್ಯಗ್ರಃ ಸಭಾರ್ಯಃ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **2.52.73** ॥ 2092

ಸ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನದೀತೀರೇ ನಾವಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುನಂದನಃ।
ತಿತೀರ್ಷುಃ ಶೀಘ್ರಗಾಂ ಗಂಗಾಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.52.74** ॥ 2093

ಆರೋಹ ತ್ವಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಸ್ಥಿತಾಂ ನಾವಮಿಮಾಂ ಶನೈಃ।
ಸೀತಾಂ ಚಾರೋಪಯಾನ್ವಕ್ಷಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಮನಸ್ವಿನೀಂ ॥ **2.52.75** ॥ 2094

ಸ ಭ್ರಾತುಃ ಶಾಸನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವಮಪ್ರತಿಕೂಲಯನ್।
ಆರೋಪ್ಯ ಮೈಥಿಲೀಂ ಪೂರ್ವಮಾರುರೋಹಾತ್ಮವಾಂಸ್ತತಃ ॥ **2.52.76** ॥ 2095

ಅಥಾರುರೋಹ ತೇಜಸ್ವೀ ಸ್ವಯಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಪೂರ್ವಜಃ।
ತತೋ ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿರ್ಗುಹೋ ಜ್ಞಾತೀನಚೋದಯತ್ ॥ **2.52.77** ॥ 2096

ರಾಘವೋಽಪಿ ಮಹಾತೇಜಾ ನಾವಮಾರುಹ್ಯ ತಾಂ ತತಃ।
ಬ್ರಹ್ಮವತ್ಕ್ಷತ್ರವಚ್ಚೈವ ಜಜಾಪ ಹಿತಮಾತ್ಮನಃ ॥ **2.52.78** ॥ 2097

ಆಚಮ್ಯ ಚ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ನದೀಂ ತಾಂ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ಪ್ರಣಮತ್ಪ್ರೀತಿಸಂತುಷ್ಟೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ ॥ **2.52.79** ॥ 2098

ಅನುಜ್ಞಾಯ ಸುಮಂತ್ರಂ ಚ ಸಬಲಂ ಚೈವ ತಂ ಗುಹಂ।
ಆಸ್ಥಾಯ ನಾವಂ ರಾಮಸ್ತು ಚೋದಯಾಮಾಸ ನಾವಿಕಾನ್ ॥ **2.52.80** ॥ 2099

ತತಸ್ತೈಶ್ಚಾಲಿತಾ ನೌಕಾ ಕರ್ಣಧಾರಸಮಾಹಿತಾ।
ಶುಭಸ್ಫ್ಯವೇಗಾಭಿಹತಾ ಶೀಘ್ರಂ ಸಲಿಲಮತ್ಯಗಾತ್ ॥ **2.52.81** ॥ 2100

ಮಧ್ಯಂ ತು ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಭಾಗೀರಥ್ಯಾಸ್ತ್ವನಿಂದಿತಾ।
ವೈದೇಹೀ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ಭೂತ್ವಾ ತಾಂ ನದೀಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.52.82** ॥ 2101

ಪುತ್ರೋ ದಶರಥಸ್ಯಾಯಂ ಮಹಾರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ನಿದೇಶಂ ಪಾಲಯತ್ವೇನಂ ಗಂಗೇ ತ್ವದಭಿರಕ್ಷಿತಃ ॥ **2.52.83** ॥ 2102

ಚತುರ್ದಶ ಹಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಸಮಗ್ರಾಣ್ಯುಷ್ಯ ಕಾನನೇ।
ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸಹ ಮಯಾ ಚೈವ ಪುನಃ ಪ್ರತ್ಯಾಗಮಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.52.84** ॥ 2103

ತತಸ್ತ್ವಾಂ ದೇವಿ ಸುಭಗೇ ಕ್ಷೇಮೇಣ ಪುನರಾಗತಾ।
ಯಕ್ಷ್ಯೇ ಪ್ರಮುದಿತಾ ಗಂಗೇ ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಿನೀ ॥ **2.52.85** ॥ 2104

ತ್ವಂ ಹಿ ತ್ರಿಪಥಗೇ ದೇವಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಸಮಕ್ಷಸೇ।
ಭಾರ್ಯಾ ಚೋದಧಿರಾಜಸ್ಯ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ ಸಂಪ್ರದೃಶ್ಯಸೇ ॥ **2.52.86** ॥ 2105

ಸಾ ತ್ವಾಂ ದೇವಿ ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಶಂಸಾಮಿ ಚ ಶೋಭನೇ।
ಪ್ರಾಪ್ತರಾಜ್ಯೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರೇ ಶಿವೇನ ಪುನರಾಗತೇ ॥ **2.52.87** ॥ 2106

ಗವಾಂ ಶತಸಹಸ್ರಂ ಚ ವಸ್ತ್ರಾಣ್ಯನ್ನಂ ಚ ಪೇಶಲಂ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ತವ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ ॥ **2.52.88** ॥ 2107

ಸುರಾಘಟಸಹಸ್ರೇಣ ಮಾಂಸಭೂತೌದನೇನ ಚ।
ಯಕ್ಷ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ಪ್ರೀಯತಾಂ ದೇವಿ ಪುರೀಂ ಪುನರುಪಾಗತಾ ॥ **2.52.89** ॥ 2108

ಯಾನಿ ತ್ವತ್ತೀರವಾಸೀನಿ ದೈವತಾನಿ ಚ ಸಂತಿ ಹಿ।
ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಯಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೀರ್ಥಾನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಚ ॥ **2.52.90** ॥ 2109

ಪುನರೇವ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಯಾ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಚ ಸಂಗತಃ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ವನವಾಸಾತ್ ತು ಪ್ರವಿಶತ್ವನಘೋಽನಘೇ ॥ **2.52.91** ॥ 2110

ತಥಾ ಸಂಭಾಷಮಾಣಾ ಸಾ ಸೀತಾ ಗಂಗಾಮನಿಂದಿತಾ।
ದಕ್ಷಿಣಾ ದಕ್ಷಿಣಂ ತೀರಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವಾಭ್ಯುಪಾಗಮತ್ ॥ **2.52.92** ॥ 2111

ತೀರಂ ತು ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ನಾವಂ ಹಿತ್ವಾ ನರರ್ಷಭಃ।
ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಚ ಪರಂತಪಃ ॥ **2.52.93** ॥ 2112

ಅಥಾಬ್ರವೀನ್ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸುಮಿತ್ರಾನಂದವರ್ಧನಂ।
ಭವ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥಾಯ ಸಜನೇ ವಿಜನೇಽಪಿ ವಾ ॥ **2.52.94** ॥ 2113

ಅವಶ್ಯಂ ರಕ್ಷಣಂ ಕಾರ್ಯಂ ಮದ್ವಿಧೈರ್ವಿಜನೇ ವನೇ।
ಅಗ್ರತೋ ಗಚ್ಛ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಸೀತಾ ತ್ವಾಮನುಗಚ್ಛತು ॥ **2.52.95** ॥ 2114

ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೀತಾಂ ತ್ವಾಂ ಚಾನುಪಾಲಯನ್।
ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯ ಹಿ ನೋ ರಕ್ಷಾ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಪುರುಷರ್ಷಭ ॥ **2.52.96** ॥ 2115

ನ ಹಿ ತಾವದತಿಕ್ರಾಂತಾಸುಕರಾ ಕಾಚನ ಕ್ರಿಯಾ।
ಅದ್ಯ ದುಃಖಂ ತು ವೈದೇಹೀ ವನವಾಸಸ್ಯ ವೇತ್ಸ್ಯತಿ ॥ **2.52.97** ॥ 2116

ಪ್ರಣಷ್ಟಜನಸಂಬಾಧಂ ಕ್ಷೇತ್ರಾರಾಮವಿವರ್ಜಿತಂ।
ವಿಷಮಂ ಚ ಪ್ರಪಾತಂ ಚ ವನಮದ್ಯ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯತಿ ॥ **2.52.98** ॥ 2117

ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮಸ್ಯ ವಚನಂ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽಗ್ರತಃ।
ಅನಂತರಂ ಚ ಸೀತಾಯಾ ರಾಘವೋ ರಘುನಂದನಃ ॥ **2.52.99** ॥ 2118

ಗತಂ ತು ಗಂಗಾಪರಪಾರಮಾಶು
ರಾಮಂ ಸುಮಂತ್ರಃ ಸತತಂ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ।
ಅಧ್ವಪ್ರಕರ್ಷಾದ್ ವಿನಿವೃತ್ತದೃಷ್ಟಿ -
ರ್ಮುಮೋಚ ಬಾಷ್ಪಂ ವ್ಯಥಿತಸ್ತಪಸ್ವೀ ॥ **2.52.100** ॥ 2119

ಸ ಲೋಕಪಾಲಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಾವವಾಂ -
ಸ್ತೀರ್ತ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮಾ ವರದೋ ಮಹಾನದೀಂ।
ತತಃ ಸಮೃದ್ಧಾಞ್ಶುಭಸಸ್ಯಮಾಲಿನಃ
ಕ್ರಮೇಣ ವತ್ಸಾನ್ ಮುದಿತಾನುಪಾಗಮತ್ ॥ **2.52.101** ॥ 2120

ತೌ ತತ್ರ ಹತ್ವಾ ಚತುರೋ ಮಹಾಮೃಗಾನ್
ವರಾಹಮೃಶ್ಯಂ ಪೃಷತಂ ಮಹಾರುರುಂ।
ಆದಾಯ ಮೇಧ್ಯಂ ತ್ವರಿತಂ ಬುಭುಕ್ಷಿತೌ
ವಾಸಾಯ ಕಾಲೇ ಯಯತುರ್ವನಸ್ಪತಿಂ ॥ **2.52.102** ॥ 2121

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಕೈಕೇಯೀತಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಪ್ರಭೃತೀಮನಿಷ್ಟಸ್ಯಾಶಂಕಾಂ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯಾಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ನಿವರ್ತನಾಯ ಪ್ರಯತ್ನಕರಣಂ ಶ್ರೀರಾಮಂ ವಿನಾ ಸ್ವೀಯಂ ಜೀವನಮಸಂಭವಮುಕ್ತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ತತ್ರ ಗಮನಸ್ಯಾನಂಗೀಕರಣಂ ತತಃ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಸ್ಮೈ ವನವಾಸಾಯಾನುಜ್ಞಾಪ್ರದಾನಂ

ಸ ತಂ ವೃಕ್ಷಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸಂಧ್ಯಾಮನ್ವಾಸ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ।
ರಾಮೋ ರಮಯತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತಿ ಹೋವಾಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ॥ **2.53.1** ॥ 2122

ಅದ್ಯೇಯಂ ಪ್ರಥಮಾ ರಾತ್ರಿರ್ಯಾತಾ ಜನಪದಾದ್ ಬಹಿಃ।
ಯಾ ಸುಮಂತ್ರೇಣ ರಹಿತಾ ತಾಂ ನೋತ್ಕಂಠಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.53.2** ॥ 2123

ಜಾಗರ್ತವ್ಯಮತಂದ್ರಿಭ್ಯಾಮದ್ಯಪ್ರಭೃತಿ ರಾತ್ರಿಷು।
ಯೋಗಕ್ಷೇಮೌ ಹಿ ಸೀತಾಯಾ ವರ್ತೇತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾವಯೋಃ ॥ **2.53.3** ॥ 2124

ರಾತ್ರಿಂ ಕಥಂಚಿದೇವೇಮಾಂ ಸೌಮಿತ್ರೇ ವರ್ತಯಾಮಹೇ।
ಅಪವರ್ತಾಮಹೇ ಭೂಮಾವಾಸ್ತೀರ್ಯ ಸ್ವಯಮರ್ಜಿತೈಃ ॥ **2.53.4** ॥ 2125

ಸ ತು ಸಂವಿಶ್ಯ ಮೇದಿನ್ಯಾಂ ಮಹಾರ್ಹಶಯನೋಚಿತಃ।
ಇಮಾಃ ಸೌಮಿತ್ರಯೇ ರಾಮೋ ವ್ಯಾಜಹಾರ ಕಥಾಃ ಶುಭಾಃ ॥ **2.53.5** ॥ 2126

ಧ್ರುವಮದ್ಯ ಮಹಾರಾಜೋ ದುಃಖಂ ಸ್ವಪಿತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ಕೃತಕಾಮಾ ತು ಕೈಕೇಯೀ ತುಷ್ಟಾ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ ॥ **2.53.6** ॥ 2127

ಸಾ ಹಿ ದೇವೀ ಮಹಾರಾಜಂ ಕೈಕೇಯೀ ರಾಜ್ಯಕಾರಣಾತ್।
ಅಪಿ ನ ಚ್ಯಾವಯೇತ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭರತಮಾಗತಂ ॥ **2.53.7** ॥ 2128

ಅನಾಥಶ್ಚ ಹಿ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ಮಯಾ ಚೈವ ವಿನಾ ಕೃತಃ।
ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಕಾಮಾತ್ಮಾ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ವಶಮಾಗತಃ ॥ **2.53.8** ॥ 2129

ಇದಂ ವ್ಯಸನಮಾಲೋಕ್ಯ ರಾಜ್ಞಶ್ಚ ಮತಿವಿಭ್ರಮಂ।
ಕಾಮ ಏವಾರ್ಥಧರ್ಮಾಭ್ಯಾಂ ಗರೀಯಾನಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ ॥ **2.53.9** ॥ 2130

ಕೋ ಹ್ಯವಿದ್ವಾನಪಿ ಪುಮಾನ್ ಪ್ರಮದಾಯಾಃ ಕೃತೇ ತ್ಯಜೇತ್।
ಛಂದಾನುವರ್ತಿನಂ ಪುತ್ರಂ ತಾತೋ ಮಾಮಿವ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **2.53.10** ॥ 2131

ಸುಖೀ ಬತ ಸುಭಾರ್ಯಶ್ಚ ಭರತಃ ಕೇಕಯೀಸುತಃ।
ಮುದಿತಾನ್ ಕೋಸಲಾನೇಕೋ ಯೋ ಭೋಕ್ಷ್ಯತ್ಯಧಿರಾಜವತ್ ॥ **2.53.11** ॥ 2132

ಸ ಹಿ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸುಖಮೇಕಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ತಾತೇ ತು ವಯಸಾತೀತೇ ಮಯಿ ಚಾರಣ್ಯಮಾಶ್ರಿತೇ ॥ **2.53.12** ॥ 2133

ಅರ್ಥಧರ್ಮೌ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಯಃ ಕಾಮಮನುವರ್ತತೇ।
ಏವಮಾಪದ್ಯತೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ರಾಜಾ ದಶರಥೋ ಯಥಾ ॥ **2.53.13** ॥ 2134

ಮನ್ಯೇ ದಶರಥಾಂತಾಯ ಮಮ ಪ್ರವ್ರಾಜನಾಯ ಚ।
ಕೈಕೇಯೀ ಸೌಮ್ಯ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ರಾಜ್ಯಾಯ ಭರತಸ್ಯ ಚ ॥ **2.53.14** ॥ 2135

ಅಪೀದಾನೀಂ ತು ಕೈಕೇಯೀ ಸೌಭಾಗ್ಯಮದಮೋಹಿತಾ।
ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಚ ಸುಮಿತ್ರಾಂ ಚ ಸಾ ಪ್ರಬಾಧೇತ ಮತ್ಕೃತೇ ॥ **2.53.15** ॥ 2136

ಮಾತಾಸ್ಮತ್ಕಾರಣಾದ್ ದೇವೀ ಸುಮಿತ್ರಾ ದುಃಖಮಾವಸೇತ್।
ಅಯೋಧ್ಯಾಮಿತ ಏವ ತ್ವಂ ಕಾಲೇ ಪ್ರವಿಶ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **2.53.16** ॥ 2137

ಅಹಮೇಕೋ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೀತಯಾ ಸಹ ದಂಡಕಾನ್।
ಅನಾಥಾಯಾ ಹಿ ನಾಥಸ್ತ್ವಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.53.17** ॥ 2138

ಕ್ಷುದ್ರಕರ್ಮಾ ಹಿ ಕೈಕೇಯೀ ದ್ವೇಷಾದನ್ಯಾಯಮಾಚರೇತ್।
ಪರಿದದ್ಯಾದ್ಧಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಗರಂ ತೇ ಮಮ ಮಾತರಂ ॥ **2.53.18** ॥ 2139

ನೂನಂ ಜಾತ್ಯಂತರೇ ತಾತ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಪುತ್ರೈರ್ವಿಯೋಜಿತಾಃ।
ಜನನ್ಯಾ ಮಮ ಸೌಮಿತ್ರೇ ತದದ್ಯೈತದುಪಸ್ಥಿತಂ ॥ **2.53.19** ॥ 2140

ಮಯಾ ಹಿ ಚಿರಪುಷ್ಟೇನ ದುಃಖಸಂವರ್ಧಿತೇನ ಚ।
ವಿಪ್ರಯುಜ್ಯತ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಫಲಕಾಲೇ ಧಿಗಸ್ತು ಮಾಂ ॥ **2.53.20** ॥ 2141

ಮಾ ಸ್ಮ ಸೀಮಂತಿನೀ ಕಾಚಿಜ್ಜನಯೇತ್ ಪುತ್ರಮೀದೃಶಂ।
ಸೌಮಿತ್ರೇ ಯೋಽಹಮಂಬಾಯಾ ದದ್ಮಿ ಶೋಕಮನಂತಕಂ ॥ **2.53.21** ॥ 2142

ಮನ್ಯೇ ಪ್ರೀತಿವಿಶಿಷ್ಟಾ ಸಾ ಮತ್ತೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಾರಿಕಾ।
ಯತ್ತಸ್ಯಾಃ ಶ್ರೂಯತೇ ವಾಕ್ಯಂ ಶುಕ ಪಾದಮರೇರ್ದಶ ॥ **2.53.22** ॥ 2143

ಶೋಚಂತ್ಯಾಶ್ಚಾಲ್ಪಭಾಗ್ಯಾಯಾ ನ ಕಿಂಚಿದುಪಕುರ್ವತಾ।
ಪುತ್ರೇಣ ಕಿಮಪುತ್ರಾಯಾ ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಮರಿಂದಮ ॥ **2.53.23** ॥ 2144

ಅಲ್ಪಭಾಗ್ಯಾ ಹಿ ಮೇ ಮಾತಾ ಕೌಸಲ್ಯಾ ರಹಿತಾ ಮಯಾ।
ಶೇತೇ ಪರಮದುಃಖಾರ್ತಾ ಪತಿತಾ ಶೋಕಸಾಗರೇ ॥ **2.53.24** ॥ 2145

ಏಕೋ ಹ್ಯಹಮಯೋಧ್ಯಾಂ ಚ ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ತರೇಯಮಿಷುಭಿಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ನನು ವೀರ್ಯಮಕಾರಣಂ ॥ **2.53.25** ॥ 2146

ಅಧರ್ಮಭಯಭೀತಶ್ಚ ಪರಲೋಕಸ್ಯ ಚಾನಘ।
ತೇನ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನಾದ್ಯಾಹಮಾತ್ಮಾನಮಭಿಷೇಚಯೇ ॥ **2.53.26** ॥ 2147

ಏತದನ್ಯಚ್ಚ ಕರುಣಂ ವಿಲಪ್ಯ ವಿಜನೇ ಬಹು।
ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣಮುಖೋ ದೀನೋ ನಿಶಿ ತೂಷ್ಣೀಮುಪಾವಿಶತ್ ॥ **2.53.27** ॥ 2148

ವಿಲಾಪೋಪರತಂ ರಾಮಂ ಗತಾರ್ಚಿಷಮಿವಾನಲಂ।
ಸಮುದ್ರಮಿವ ನಿರ್ವೇಗಮಾಶ್ವಾಸಯತ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **2.53.28** ॥ 2149

ಧ್ರುವಮದ್ಯ ಪುರೀ ರಾಮ ಅಯೋಧ್ಯಾऽಯುಧಿನಾಂ ವರ।
ನಿಷ್ಪ್ರಭಾ ತ್ವಯಿ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತೇ ಗತಚಂದ್ರೇವ ಶರ್ವರೀ ॥ **2.53.29** ॥ 2150

ನೈತದೌಪಯಿಕಂ ರಾಮ ಯದಿದಂ ಪರಿತಪ್ಯಸೇ।
ವಿಷಾದಯಸಿ ಸೀತಾಂ ಚ ಮಾಂ ಚೈವ ಪುರುಷರ್ಷಭ ॥ **2.53.30** ॥ 2151

ನ ಚ ಸೀತಾ ತ್ವಯಾ ಹೀನಾ ನ ಚಾಹಮಪಿ ರಾಘವ।
ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ಜೀವಾವೋ ಜಲಾನ್ಮತ್ಸ್ಯಾವಿವೋದ್ಧೃತೌ ॥ **2.53.31** ॥ 2152

ನಹಿ ತಾತಂ ನ ಶತ್ರುಘ್ನಂ ನ ಸುಮಿತ್ರಾಂ ಪರಂತಪ।
ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛೇಯಮದ್ಯಾಹಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಚಾಪಿ ತ್ವಯಾ ವಿನಾ ॥ **2.53.32** ॥ 2153

ತತಸ್ತತ್ರ ಸಮಾಸೀನೌ ನಾತಿದೂರೇ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ತಾಂ।
ನ್ಯಗ್ರೋಧೇ ಸುಕೃತಾಂ ಶಯ್ಯಾಂ ಭೇಜಾತೇ ಧರ್ಮವತ್ಸಲೌ ॥ **2.53.33** ॥ 2154

ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯೋತ್ತಮಪುಷ್ಕಲಂ ವಚೋ
ನಿಶಮ್ಯ ಚೈವಂ ವನವಾಸಮಾದರಾತ್।
ಸಮಾಃ ಸಮಸ್ತಾ ವಿದಧೇ ಪರಂತಪಃ
ಪ್ರಪದ್ಯ ಧರ್ಮಂ ಸುಚಿರಾಯ ರಾಘವಃ ॥ **2.53.34** ॥ 2155

ತತಸ್ತು ತಸ್ಮಿನ್ ವಿಜನೇ ಮಹಾಬಲೌ
ಮಹಾವನೇ ರಾಘವವಂಶವರ್ಧನೌ।
ನ ತೌ ಭಯಂ ಸಂಭ್ರಮಮಭ್ಯುಪೇಯತು -
ರ್ಯಥೈವ ಸಿಂಹೌ ಗಿರಿಸಾನುಗೋಚರೌ ॥ **2.53.35** ॥ 2156

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುಃಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸೀತಾಸಹಿತಸ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಪ್ರಯಾಗೇ ಗಂಗಾಯಮುನಾಸಂಗಮಸನ್ನಿಧೌ ಭರದ್ವಾಜಾಶ್ರಮೇ ಗಮನಂ ಮುನಿನಾ ತಸ್ಯಾತಿಥ್ಯಕರಣಂ ಚಿತ್ರಕೂಟೇಽವಸ್ಥಾತುಂ ತಸ್ಮೈ ಸಮ್ಮತಿದಾನಂ ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ಮಹತ್ತಾಯಾಃ ಶೋಭಾಯಾಶ್ಚ ವರ್ಣನಂ

ತೇ ತು ತಸ್ಮಿನ್ ಮಹಾವೃಕ್ಷೇ ಉಷಿತ್ವಾ ರಜನೀಂ ಶುಭಾಂ।
ವಿಮಲೇಽಭ್ಯುದಿತೇ ಸೂರ್ಯೇ ತಸ್ಮಾದ್ ದೇಶಾತ್ ಪ್ರತಸ್ಥಿರೇ ॥ **2.54.1** ॥ 2157

ಯತ್ರ ಭಾಗೀರಥೀಂ ಗಂಗಾಂ ಯಮುನಾಭಿಪ್ರವರ್ತತೇ।
ಜಗ್ಮುಸ್ತಂ ದೇಶಮುದ್ದಿಶ್ಯ ವಿಗಾಹ್ಯ ಸುಮಹದ್ ವನಂ ॥ **2.54.2** ॥ 2158

ತೇ ಭೂಮಿಭಾಗಾನ್ ವಿವಿಧಾನ್ ದೇಶಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಮನೋಹರಾನ್।
ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾನ್ ಪಶ್ಯಂತಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಯಶಸ್ವಿನಃ ॥ **2.54.3** ॥ 2159

ಯಥಾ ಕ್ಷೇಮೇಣ ಸಂಪಶ್ಯನ್ ಪುಷ್ಪಿತಾನ್ ವಿವಿಧಾನ್ ದ್ರುಮಾನ್।
ನಿರ್ವೃತ್ತಮಾತ್ರೇ ದಿವಸೇ ರಾಮಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.54.4** ॥ 2160

ಪ್ರಯಾಗಮಭಿತಃ ಪಶ್ಯ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಧೂಮಮುತ್ತಮಂ।
ಅಗ್ನೇರ್ಭಗವತಃ ಕೇತುಂ ಮನ್ಯೇ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಮುನಿಃ ॥ **2.54.5** ॥ 2161

ನೂನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸ್ಮ ಸಂಭೇದಂ ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ವಯಂ।
ತಥಾಹಿ ಶ್ರೂಯತೇ ಶಬ್ದೋ ವಾರಿಣೋರ್ವಾರಿಘರ್ಷಜಃ ॥ **2.54.6** ॥ 2162

ದಾರೂಣಿ ಪರಿಭಿನ್ನಾನಿ ವನಜೈರುಪಜೀವಿಭಿಃ।
ಛಿನ್ನಾಶ್ಚಾಪ್ಯಾಶ್ರಮೇ ಚೈತೇ ದೃಶ್ಯಂತೇ ವಿವಿಧಾ ದ್ರುಮಾಃ ॥ **2.54.7** ॥ 2163

ಧನ್ವಿನೌ ತೌ ಸುಖಂ ಗತ್ವಾ ಲಂಬಮಾನೇ ದಿವಾಕರೇ।
ಗಂಗಾಯಮುನಯೋಃ ಸಂಧೌ ಪ್ರಾಪತುರ್ನಿಲಯಂ ಮುನೇಃ ॥ **2.54.8** ॥ 2164

ರಾಮಸ್ತ್ವಾಶ್ರಮಮಾಸಾದ್ಯ ತ್ರಾಸಯನ್ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ।
ಗತ್ವಾ ಮುಹೂರ್ತಮಧ್ವಾನಂ ಭರದ್ವಾಜಮುಪಾಗಮತ್ ॥ **2.54.9** ॥ 2165

ತತಸ್ತ್ವಾಶ್ರಮಮಾಸಾದ್ಯ ಮುನೇರ್ದರ್ಶನಕಾಂಕ್ಷಿಣೌ।
ಸೀತಯಾನುಗತೌ ವೀರೌ ದೂರಾದೇವಾವತಸ್ಥತುಃ ॥ **2.54.10** ॥ 2166

ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಮೃಷಿಂ ಶಿಷ್ಯಗಣೈರ್ವೃತಂ।
ಸಂಶಿತವ್ರತಮೇಕಾಗ್ರಂ ತಪಸಾ ಲಬ್ಧಚಕ್ಷುಷಂ ॥ **2.54.11** ॥ 2167

ಹುತಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಮಹಾಭಾಗಃ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ।
ರಾಮಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಣಾ ಸಾರ್ಧಂ ಸೀತಯಾ ಚಾಭ್ಯವಾದಯತ್ ॥ **2.54.12** ॥ 2168

ನ್ಯವೇದಯತ ಚಾತ್ಮಾನಂ ತಸ್ಮೈ ಲಕ್ಷ್ಮಣಪೂರ್ವಜಃ।
ಪುತ್ರೌ ದಶರಥಸ್ಯಾವಾಂ ಭಗವನ್ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ॥ **2.54.13** ॥ 2169

ಭಾರ್ಯಾ ಮಮೇಯಂ ಕಲ್ಯಾಣೀ ವೈದೇಹೀ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ।
ಮಾಂ ಚಾನುಯಾತಾ ವಿಜನಂ ತಪೋವನಮನಿಂದಿತಾ ॥ **2.54.14** ॥ 2170

ಪಿತ್ರಾ ಪ್ರವ್ರಾಜ್ಯಮಾನಂ ಮಾಂ ಸೌಮಿತ್ರಿರನುಜಃ ಪ್ರಿಯಃ।
ಅಯಮನ್ವಗಮದ್ ಭ್ರಾತಾ ವನಮೇವ ಧೃತವ್ರತಃ ॥ **2.54.15** ॥ 2171

ಪಿತ್ರಾ ನಿಯುಕ್ತಾ ಭಗವನ್ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಸ್ತಪೋವನಂ।
ಧರ್ಮಮೇವಾಚರಿಷ್ಯಾಮಸ್ತತ್ರ ಮೂಲಫಲಾಶನಾಃ ॥ **2.54.16** ॥ 2172

ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ಉಪಾನಯತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಗಾಮರ್ಘ್ಯಮುದಕಂ ತತಃ ॥ **2.54.17** ॥ 2173

ನಾನಾವಿಧಾನನ್ನರಸಾನ್ ವನ್ಯಮೂಲಫಲಾಶ್ರಯಾನ್।
ತೇಭ್ಯೋ ದದೌ ತಪ್ತತಪಾ ವಾಸಂ ಚೈವಾಭ್ಯಕಲ್ಪಯತ್ ॥ **2.54.18** ॥ 2174

ಮೃಗಪಕ್ಷಿಭಿರಾಸೀನೋ ಮುನಿಭಿಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ।
ರಾಮಮಾಗತಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸ್ವಾಗತೇನಾಗತಂ ಮುನಿಃ ॥ **2.54.19** ॥ 2175

ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತು ತಾಮರ್ಚಾಮುಪವಿಷ್ಟಂ ಸ ರಾಘವಂ।
ಭರದ್ವಾಜೋಽಬ್ರವೀದ್ ವಾಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಯುಕ್ತಮಿದಂ ತದಾ ॥ **2.54.20** ॥ 2176

ಚಿರಸ್ಯ ಖಲು ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಮುಪಾಗತಂ।
ಶ್ರುತಂ ತವ ಮಯಾ ಚೈವ ವಿವಾಸನಮಕಾರಣಂ ॥ **2.54.21** ॥ 2177

ಅವಕಾಶೋ ವಿವಿಕ್ತೋಽಯಂ ಮಹಾನದ್ಯೋಃ ಸಮಾಗಮೇ।
ಪುಣ್ಯಶ್ಚ ರಮಣೀಯಶ್ಚ ವಸತ್ವಿಹ ಭವಾನ್ ಸುಖಂ ॥ **2.54.22** ॥ 2178

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ವಚನಂ ಭರದ್ವಾಜೇನ ರಾಘವಃ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಶುಭಂ ವಾಕ್ಯಂ ರಾಮಃ ಸರ್ವಹಿತೇ ರತಃ ॥ **2.54.23** ॥ 2179

ಭಗವನ್ನಿತ ಆಸನ್ನಃ ಪೌರಜಾನಪದೋ ಜನಃ।
ಸುದರ್ಶಮಿಹ ಮಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಮನ್ಯೇಽಹಮಿಮಮಾಶ್ರಮಂ ॥ **2.54.24** ॥ 2180

ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ ವೈದೇಹೀಂ ಮಾಂ ಚಾಪಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕೋ ಜನಃ।
ಅನೇನ ಕಾರಣೇನಾಹಮಿಹ ವಾಸಂ ನ ರೋಚಯೇ ॥ **2.54.25** ॥ 2181

ಏಕಾಂತೇ ಪಶ್ಯ ಭಗವನ್ನಾಶ್ರಮಸ್ಥಾನಮುತ್ತಮಂ।
ರಮತೇ ಯತ್ರ ವೈದೇಹೀ ಸುಖಾರ್ಹಾ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ ॥ **2.54.26** ॥ 2182

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಶುಭಂ ವಾಕ್ಯಂ ಭರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾಮುನಿಃ।
ರಾಘವಸ್ಯ ತು ತದ್ ವಾಕ್ಯಮರ್ಥಗ್ರಾಹಕಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.54.27** ॥ 2183

ದಶಕ್ರೋಶ ಇತಸ್ತಾತ ಗಿರಿರ್ಯಸ್ಮಿನ್ ನಿವತ್ಸ್ಯಸಿ।
ಮಹರ್ಷಿಸೇವಿತಃ ಪುಣ್ಯಃ ಪರ್ವತಃ ಶುಭದರ್ಶನಃ ॥ **2.54.28** ॥ 2184

ಗೋಲಾಂಗುಲಾನುಚರಿತೋ ವಾನರರ್ಕ್ಷನಿಷೇವಿತಃ।
ಚಿತ್ರಕೂಟ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಗಂಧಮಾದನಸನ್ನಿಭಃ ॥ **2.54.29** ॥ 2185

ಯಾವತಾ ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ನರಃ ಶೃಂಗಾಣ್ಯವೇಕ್ಷತೇ।
ಕಲ್ಯಾಣಾನಿ ಸಮಾಧತ್ತೇ ನ ಪಾಪೇ ಕುರುತೇ ಮನಃ ॥ **2.54.30** ॥ 2186

ಋಷಯಸ್ತತ್ರ ಬಹವೋ ವಿಹೃತ್ಯ ಶರದಾಂ ಶತಂ।
ತಪಸಾ ದಿವಮಾರೂಢಾಃ ಕಪಾಲಶಿರಸಾ ಸಹ ॥ **2.54.31** ॥ 2187

ಪ್ರವಿವಿಕ್ತಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ತಂ ವಾಸಂ ಭವತಃ ಸುಖಂ।
ಇಹ ವಾ ವನವಾಸಾಯ ವಸ ರಾಮ ಮಯಾ ಸಹ ॥ **2.54.32** ॥ 2188

ಸ ರಾಮಂ ಸರ್ವಕಾಮೈಸ್ತಂ ಭರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರಿಯಾತಿಥಿಂ।
ಸಭಾರ್ಯಂ ಸಹ ಚ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಹರ್ಷಯನ್ ॥ **2.54.33** ॥ 2189

ತಸ್ಯ ಪ್ರಯಾಗೇ ರಾಮಸ್ಯ ತಂ ಮಹರ್ಷಿಮುಪೇಯುಷಃ।
ಪ್ರಪನ್ನಾ ರಜನೀ ಪುಣ್ಯಾ ಚಿತ್ರಾಃ ಕಥಯತಃ ಕಥಾಃ ॥ **2.54.34** ॥ 2190

ಸೀತಾತೃತೀಯಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಪರಿಶ್ರಾಂತಃ ಸುಖೋಚಿತಃ।
ಭರದ್ವಾಜಾಶ್ರಮೇ ರಮ್ಯೇ ತಾಂ ರಾತ್ರಿಮವಸತ್ ಸುಖಂ ॥ **2.54.35** ॥ 2191

ಪ್ರಭಾತಾಯಾಂ ತು ಶರ್ವರ್ಯಾಂ ಭರದ್ವಾಜಮುಪಾಗಮತ್।
ಉವಾಚ ನರಶಾರ್ದೂಲೋ ಮುನಿಂ ಜ್ವಲಿತತೇಜಸಂ ॥ **2.54.36** ॥ 2192

ಶರ್ವರೀಂ ಭಗವನ್ನದ್ಯ ಸತ್ಯಶೀಲ ತವಾಶ್ರಮೇ।
ಉಷಿತಾಃ ಸ್ಮೋಽಹ ವಸತಿಮನುಜಾನಾತು ನೋ ಭವಾನ್ ॥ **2.54.37** ॥ 2193

ರಾತ್ರ್ಯಾಂ ತು ತಸ್ಯಾಂ ವ್ಯುಷ್ಟಾಯಾಂ ಭರದ್ವಾಜೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ।
ಮಧುಮೂಲಫಲೋಪೇತಂ ಚಿತ್ರಕೂಟಂ ವ್ರಜೇತಿ ಹ ॥ **2.54.38** ॥ 2194

ವಾಸಮೌಪಯಿಕಂ ಮನ್ಯೇ ತವ ರಾಮ ಮಹಾಬಲ।
ನಾನಾನಗಗಣೋಪೇತಃ ಕಿನ್ನರೋರಗಸೇವಿತಃ ॥ **2.54.39** ॥ 2195

ಮಯೂರನಾದಾಭಿರತೋ ಗಜರಾಜನಿಷೇವಿತಃ।
ಗಮ್ಯತಾಂ ಭವತಾ ಶೈಲಶ್ಚಿತ್ರಕೂಟಃ ಸ ವಿಶ್ರುತಃ ॥ **2.54.40** ॥ 2196

ಪುಣ್ಯಶ್ಚ ರಮಣೀಯಶ್ಚ ಬಹುಮೂಲಫಲಾಯುತಃ।
ತತ್ರ ಕುಂಜರಯೂಥಾನಿ ಮೃಗಯೂಥಾನಿ ಚೈವ ಹಿ ॥ **2.54.41** ॥ 2197

ವಿಚರಂತಿ ವನಾಂತೇಷು ತಾನಿ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ರಾಘವ।
ಸರಿತ್ಪ್ರಸ್ರವಣಪ್ರಸ್ಥಾನ್ ದರೀಕಂದರನಿರ್ಝರಾನ್।
ಚರತಃ ಸೀತಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ನಂದಿಷ್ಯತಿ ಮನಸ್ತವ ॥ **2.54.42** ॥ 2198

ಪ್ರಹೃಷ್ಟಕೋಯಷ್ಟಿಭಕೋಕಿಲಸ್ವನೈ-
ರ್ವಿನೋದಯಂತಂ ಚ ಸುಖಂ ಪರಂ ಶಿವಂ।
ಮೃಗೈಶ್ಚ ಮತ್ತೈರ್ಬಹುಭಿಶ್ಚ ಕುಂಜರೈಃ
ಸುರಮ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಸಮಾವಸಾಶ್ರಯಂ ॥ **2.54.43** ॥ 2199

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುಃಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರದ್ವಾಜೇನ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಪೂರ್ವಕಂ ಶ್ರೀರಾಮಾದೀನಾಂ ವಿಸರ್ಜನಂ ತದರ್ಥಂ ಚಿತ್ರಕೂಟಮಾರ್ಗಸ್ಯ ಬೋಧನಂ ಚ ತೇಷಾಂ ಸಮೇಷಾಂ ಸ್ವನಿರ್ಮಿತೇನ ಪ್ಲವೇನ ಯಮುನಾಮುತ್ತೀರ್ಯ ಪರತಟೇ ಗಮನಂ ಯಮುನಾಂ ಶ್ಯಾಮವಟಂ ಪ್ರತಿ ಚ ಸೀತಾಯಾಃ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಯಮುನಾತಟವರ್ತಿಪಥಾ ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರಂ ಗತ್ವಾ ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ವನೇ ಪರಿಭ್ರಮಣಂ ಯಮುನಾಯಾಃ ಸಮತಲೇ ತಟೇ ತೇಷಾಂ ರಾತ್ರೌ ನಿವಾಸಶ್ಚ

ಉಷಿತ್ವಾ ರಜನೀಂ ತತ್ರ ರಾಜಪುತ್ರಾವರಿಂದಮೌ।
ಮಹರ್ಷಿಮಭಿವಾದ್ಯಾಥ ಜಗ್ಮತುಸ್ತಂ ಗಿರಿಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.55.1** ॥ 2200

ತೇಷಾಂ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನಂ ಚೈವ ಮಹರ್ಷಿಃ ಸ ಚಕಾರ ಹ।
ಪ್ರಸ್ಥಿತಾನ್ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತಾಂಶ್ಚೈವ ಪಿತಾ ಪುತ್ರಾನಿವೌರಸಾನ್ ॥ **2.55.2** ॥ 2201

ತತಃ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ ವಕ್ತುಂ ವಚನಂ ಸ ಮಹಾಮುನಿಃ।
ಭರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾತೇಜಾ ರಾಮಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ ॥ **2.55.3** ॥ 2202

ಗಂಗಾಯಮುನಯೋಃ ಸಂಧಿಮಾಸಾದ್ಯ ಮನುಜರ್ಷಭೌ।
ಕಾಲಿಂದೀಮನುಗಚ್ಛೇತಾಂ ನದೀಂ ಪಶ್ಚಾನ್ಮುಖಾಶ್ರಿತಾಂ ॥ **2.55.4** ॥ 2203

ಅಥಾಸಾದ್ಯ ತು ಕಾಲಿಂದೀಂ ಪ್ರತಿಸ್ರೋತಃಸಮಾಗತಾಂ।
ತಸ್ಯಾಸ್ತೀರ್ಥಂ ಪ್ರಚರಿತಂ ಪ್ರಕಾಮಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಘವ।
ತತ್ರ ಯೂಯಂ ಪ್ಲವಂ ಕೃತ್ವಾ ತರತಾಂಶುಮತೀಂ ನದೀಂ ॥ **2.55.5** ॥ 2204

ತತೋ ನ್ಯಗ್ರೋಧಮಾಸಾದ್ಯ ಮಹಾಂತಂ ಹರಿತಚ್ಛದಂ।
ಪರೀತಂ ಬಹುಭಿರ್ವೃಕ್ಷೈಃ ಶ್ಯಾಮಂ ಸಿದ್ಧೋಪಸೇವಿತಂ ॥ **2.55.6** ॥ 2205

ತಸ್ಮಿನ್ ಸೀತಾಂಜಲಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಯುಂಜೀತಾಶಿಷಾಂ ಕ್ರಿಯಾಂ।
ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಚ ತಂ ವೃಕ್ಷಂ ವಸೇದ್ ವಾತಿಕ್ರಮೇತ ವಾ ॥ **2.55.7** ॥ 2206

ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರಂ ತತೋ ಗತ್ವಾ ನೀಲಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಚ ಕಾನನಂ।
ಸಲ್ಲಕೀಬದರೀಮಿಶ್ರಂ ರಮ್ಯಂ ವಂಶೈಶ್ಚ ಯಾಮುನೈಃ ॥ **2.55.8** ॥ 2207

ಸ ಪಂಥಾಶ್ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ಗತಸ್ಯ ಬಹುಶೋ ಮಯಾ।
ರಮ್ಯೋ ಮಾರ್ದವಯುಕ್ತಶ್ಚ ದಾವೈಶ್ಚೈವ ವಿವರ್ಜಿತಃ ॥ **2.55.9** ॥ 2208

ಇತಿ ಪಂಥಾನಮಾದಿಶ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಃ ಸನ್ನ್ಯವರ್ತತ।
ಅಭಿವಾದ್ಯ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ರಾಮೇಣ ವಿನಿವರ್ತಿತಃ ॥ **2.55.10** ॥ 2209

ಉಪಾವೃತ್ತೇ ಮುನೌ ತಸ್ಮಿನ್ ರಾಮೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಬ್ರವೀತ್।
ಕೃತಪುಣ್ಯಾಃ ಸ್ಮ ಭದ್ರಂ ತೇ ಮುನಿರ್ಯನ್ನೋಽನುಕಂಪತೇ ॥ **2.55.11** ॥ 2210

ಇತಿ ತೌ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೌ ಮಂತ್ರಯಿತ್ವಾ ಮನಸ್ವಿನೌ।
ಸೀತಾಮೇವಾಗ್ರತಃ ಕೃತ್ವಾ ಕಾಲಿಂದೀಂ ಜಗ್ಮತುರ್ನದೀಂ ॥ **2.55.12** ॥ 2211

ಅಥಾಸಾದ್ಯ ತು ಕಾಲಿಂದೀಂ ಶೀಘ್ರಸ್ರೋತಸ್ವಿನೀಂ ನದೀಂ।
ಚಿಂತಾಮಾಪೇದಿರೇ ಸದ್ಯೋ ನದೀಜಲತಿತೀರ್ಷವಃ ॥ **2.55.13** ॥ 2212

ತೌ ಕಾಷ್ಠಸಂಘಾಟಮಥೋ ಚಕ್ರತುಃ ಸುಮಹಾಪ್ಲವಂ।
ಶುಷ್ಕೈರ್ವಂಶೈಃ ಸಮಾಕೀರ್ಣಮುಶೀರೈಶ್ಚ ಸಮಾವೃತಂ ॥ **2.55.14** ॥ 2213

ತತೋ ವೈತಸಶಾಖಾಶ್ಚ ಜಂಬುಶಾಖಾಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ಚಕಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ಸೀತಾಯಾಃ ಸುಖಮಾಸನಂ ॥ **2.55.15** ॥ 2214

ತತ್ರ ಶ್ರಿಯಮಿವಾಚಿಂತ್ಯಾಂ ರಾಮೋ ದಾಶರಥಿಃ ಪ್ರಿಯಾಂ।
ಈಷತ್ಸ ಲಜ್ಜಮಾನಾಂ ತಾಮಧ್ಯಾರೋಪಯತ ಪ್ಲವಂ ॥ **2.55.16** ॥ 2215

ಪಾರ್ಶ್ವೇ ತತ್ರ ಚ ವೈದೇಹ್ಯಾ ವಸನೇ ಭೂಷಣಾನಿ ಚ।
ಪ್ಲವೇ ಕಠಿನಕಾಜಂ ಚ ರಾಮಶ್ಚಕ್ರೇ ಸಮಾಹಿತಃ ॥ **2.55.17** ॥ 2216

ಆರೋಪ್ಯ ಸೀತಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ಸಂಘಾಟಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ತೌ।
ತತಃ ಪ್ರತೇರತುರ್ಯತ್ತೌ ಪ್ರೀತೌ ದಶರಥಾತ್ಮಜೌ ॥ **2.55.18** ॥ 2217

ಕಾಲಿಂದೀಮಧ್ಯಮಾಯಾತಾ ಸೀತಾ ತ್ವೇನಾಮವಂದತ।
ಸ್ವಸ್ತಿ ದೇವಿ ತರಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಪಾರಯೇನ್ಮೇ ಪತಿರ್ವ್ರತಂ ॥ **2.55.19** ॥ 2218

ಯಕ್ಷ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ಗೋಸಹಸ್ರೇಣ ಸುರಾಘಟಶತೇನ ಚ।
ಸ್ವಸ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಾಗತೇ ರಾಮೇ ಪುರೀಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಪಾಲಿತಾಂ ॥ **2.55.20** ॥ 2219

ಕಾಲಿಂದೀಮಥ ಸೀತಾ ತು ಯಾಚಮಾನಾ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ।
ತೀರಮೇವಾಭಿಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ದಕ್ಷಿಣಂ ವರವರ್ಣಿನೀ ॥ **2.55.21** ॥ 2220

ತತಃ ಪ್ಲವೇನಾಂಶುಮತೀಂ ಶೀಘ್ರಗಾಮೂರ್ಮಿಮಾಲಿನೀಂ।
ತೀರಜೈರ್ಬಹುಭಿರ್ವೃಕ್ಷೈಃ ಸಂತೇರುರ್ಯಮುನಾಂ ನದೀಂ ॥ **2.55.22** ॥ 2221

ತೇ ತೀರ್ಣಾಃ ಪ್ಲವಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಪ್ರಸ್ಥಾಯ ಯಮುನಾವನಾತ್।
ಶ್ಯಾಮಂ ನ್ಯಗ್ರೋಧಮಾಸೇದುಃ ಶೀತಲಂ ಹರಿತಚ್ಛದಂ ॥ **2.55.23** ॥ 2222

ನ್ಯಗ್ರೋಧಂ ಸಮುಪಾಗಮ್ಯ ವೈದೇಹೀ ಚಾಭ್ಯವಂದತ।
ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಮಹಾವೃಕ್ಷ ಪಾರಯೇನ್ಮೇ ಪತಿರ್ವ್ರತಂ ॥ **2.55.24** ॥ 2223

ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಚೈವ ಪಶ್ಯೇಮ ಸುಮಿತ್ರಾಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ।
ಇತಿ ಸೀತಾಂಜಲಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಪರ್ಯಗಚ್ಛನ್ಮನಸ್ವಿನೀ ॥ **2.55.25** ॥ 2224

ಅವಲೋಕ್ಯ ತತಃ ಸೀತಾಮಾಯಾಚಂತೀಮನಿಂದಿತಾಂ।
ದಯಿತಾಂ ಚ ವಿಧೇಯಾಂ ಚ ರಾಮೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.55.26** ॥ 2225

ಸೀತಾಮಾದಾಯ ಗಚ್ಛ ತ್ವಮಗ್ರತೋ ಭರತಾನುಜ।
ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಾಯುಧೋ ದ್ವಿಪದಾಂ ವರ ॥ **2.55.27** ॥ 2226

ಯದ್ ಯತ್ ಫಲಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯತೇ ಪುಷ್ಪಂ ವಾ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ।
ತತ್ ತತ್ ಪ್ರಯಚ್ಛ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಯತ್ರಾಸ್ಯಾ ರಮತೇ ಮನಃ ॥ **2.55.28** ॥ 2227

ಏಕೈಕಂ ಪಾದಪಂ ಗುಲ್ಮಂ ಲತಾಂ ವಾ ಪುಷ್ಪಶಾಲಿನೀಂ।
ಅದೃಷ್ಟರೂಪಾಂ ಪಶ್ಯಂತೀ ರಾಮಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸಾಬಲಾ ॥ **2.55.29** ॥ 2228

ರಮಣೀಯಾನ್ ಬಹುವಿಧಾನ್ ಪಾದಪಾನ್ ಕುಸುಮೋತ್ಕರಾನ್।
ಸೀತಾವಚನಸಂರಬ್ಧ ಆನಯಾಮಾಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **2.55.30** ॥ 2229

ವಿಚಿತ್ರವಾಲುಕಜಲಾಂ ಹಂಸಸಾರಸನಾದಿತಾಂ।
ರೇಮೇ ಜನಕರಾಜಸ್ಯ ಸುತಾ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತದಾ ನದೀಂ ॥ **2.55.31** ॥ 2230

ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರಂ ತತೋ ಗತ್ವಾ ಭ್ರಾತರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ।
ಬಹೂನ್ ಮೇಧ್ಯಾನ್ ಮೃಗಾನ್ ಹತ್ವಾ ಚೇರತುರ್ಯಮುನಾವನೇ ॥ **2.55.32** ॥ 2231

ವಿಹೃತ್ಯ ತೇ ಬರ್ಹಿಣಪೂಗನಾದಿತೇ
ಶುಭೇ ವನೇ ವಾರಣವಾನರಾಯುತೇ।
ಸಮಂ ನದೀವಪ್ರಮುಪೇತ್ಯ ಸತ್ವರಂ
ನಿವಾಸಮಾಜಗ್ಮುರದೀನದರ್ಶನಾಃ ॥ **2.55.33** ॥ 2232

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಟ್ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವನಸ್ಯ ಶೋಭಾಂ ಪಶ್ಯತಾಂ ಮಿಥೋ ದರ್ಶಯತಾಂ ಚ
ಶ್ರೀರಾಮಪ್ರಭೃತೀನಾಂ ಚಿತ್ರಕೂಟೇ ಗಮನಂ ವಾಲ್ಮೀಕಿದರ್ಶನಂ ಕೃತ್ವಾ
ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ವನೇ ಪರ್ಣಶಾಲಾಯಾ ನಿರ್ಮಾಣಂ ತಸ್ಯಾ
ವಾಸ್ತುಶಾಂತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ತೇಷಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ತತ್ರ ಪ್ರವೇಶಃ

ಅಥ ರಾತ್ರ್ಯಾಂ ವ್ಯತೀತಾಯಾಮವಸುಪ್ತಮನಂತರಂ।
ಪ್ರಬೋಧಯಾಮಾಸ ಶನೈರ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ರಘುಪುಂಗವಃ ॥ **2.56.1** ॥ 2233

ಸೌಮಿತ್ರೇ ಶೃಣು ವನ್ಯಾನಾಂ ವಲ್ಗು ವ್ಯಾಹರತಾಂ ಸ್ವನಂ।
ಸಂಪ್ರತಿಷ್ಠಾಮಹೇ ಕಾಲಃ ಪ್ರಸ್ಥಾನಸ್ಯ ಪರಂತಪ ॥ **2.56.2** ॥ 2234

ಪ್ರಸುಪ್ತಸ್ತು ತತೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸಮಯೇ ಪ್ರತಿಬೋಧಿತಃ।
ಜಹೌ ನಿದ್ರಾಂ ಚ ತಂದ್ರಾಂ ಚ ಪ್ರಸಕ್ತಂ ಚ ಪರಿಶ್ರಮಂ ॥ **2.56.3** ॥ 2235

ತತ ಉತ್ಥಾಯ ತೇ ಸರ್ವೇ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ನದ್ಯಾಃ ಶಿವಂ ಜಲಂ।
ಪಂಥಾನಮೃಷಿಭಿರ್ಜುಷ್ಟಂ ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ತಂ ಯಯುಃ ॥ **2.56.4** ॥ 2236

ತತಃ ಸಂಪ್ರಸ್ಥಿತಃ ಕಾಲೇ ರಾಮಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಣಾ ಸಹ।
ಸೀತಾಂ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷೀಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.56.5** ॥ 2237

ಆದೀಪ್ತಾನಿವ ವೈದೇಹಿ ಸರ್ವತಃ ಪುಷ್ಪಿತಾನ್ ನಗಾನ್।
ಸ್ಪೃಹಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಕಿಂಶುಕಾನ್ ಪಶ್ಯ ಮಾಲಿನಃ ಶಿಶಿರಾತ್ಯಯೇ ॥ **2.56.6** ॥ 2238

ಪಶ್ಯ ಭಲ್ಲಾತಕಾನ್ ಬಿಲ್ವಾನ್ ನರೈರನುಪಸೇವಿತಾನ್।
ಫಲಪುಷ್ಪೈರವನತಾನ್ ನೂನಂ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮ ಜೀವಿತುಂ ॥ **2.56.7** ॥ 2239

ಪಶ್ಯ ದ್ರೋಣಪ್ರಮಾಣಾನಿ ಲಂಬಮಾನಾನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ಮಧೂನಿ ಮಧುಕಾರೀಭಿಃ ಸಂಭೃತಾನಿ ನಗೇ ನಗೇ ॥ **2.56.8** ॥ 2240

ಏಷ ಕ್ರೋಶತಿ ನತ್ಯೂಹಸ್ತಂ ಶಿಖೀ ಪ್ರತಿಕೂಜತಿ।
ರಮಣೀಯೇ ವನೋದ್ದೇಶೇ ಪುಷ್ಪಸಂಸ್ತರಸಂಕಟೇ ॥ **2.56.9** ॥ 2241

ಮಾತಂಗಯೂಥಾನುಸೃತಂ ಪಕ್ಷಿಸಂಘಾನುನಾದಿತಂ।
ಚಿತ್ರಕೂಟಮಿಮಂ ಪಶ್ಯ ಪ್ರವೃದ್ಧಶಿಖರಂ ಗಿರಿಂ ॥ **2.56.10** ॥ 2242

ಸಮಭೂಮಿತಲೇ ರಮ್ಯೇ ದ್ರುಮೈರ್ಬಹುಭಿರಾವೃತೇ।
ಪುಣ್ಯೇ ರಸ್ಯಾಮಹೇ ತಾತ ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ಕಾನನೇ ॥ **2.56.11** ॥ 2243

ತತಸ್ತೌ ಪಾದಚಾರೇಣ ಗಚ್ಛಂತೌ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ರಮ್ಯಮಾಸೇದತುಃ ಶೈಲಂ ಚಿತ್ರಕೂಟಂ ಮನೋರಮಂ ॥ **2.56.12** ॥ 2244

ತಂ ತು ಪರ್ವತಮಾಸಾದ್ಯ ನಾನಾಪಕ್ಷಿಗಣಾಯುತಂ।
ಬಹುಮೂಲಫಲಂ ರಮ್ಯಂ ಸಂಪನ್ನಸರಸೋದಕಂ ॥ **2.56.13** ॥ 2245

ಮನೋಜ್ಞೋಽಯಂ ಗಿರಿಃ ಸೌಮ್ಯ ನಾನಾದ್ರುಮಲತಾಯುತಃ।
ಬಹುಮೂಲಫಲೋ ರಮ್ಯಃ ಸ್ವಾಜೀವಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ ॥ **2.56.14** ॥ 2246

ಮುನಯಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ವಸಂತ್ಯಸ್ಮಿಶಿಲೋಚ್ಚಯೇ।
ಅಯಂ ವಾಸೋ ಭವೇತ್ ತಾತ ವಯಮತ್ರ ವಸೇಮಹಿ ॥ **2.56.15** ॥ 2247

ಇತಿ ಸೀತಾ ಚ ರಾಮಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ।
ಅಭಿಗಮ್ಯಾಶ್ರಮಂ ಸರ್ವೇ ವಾಲ್ಮೀಕಿಮಭಿವಾದಯನ್ ॥ **2.56.16** ॥ 2248

ತಾನ್ ಮಹರ್ಷಿಃ ಪ್ರಮುದಿತಃ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮವಿತ್।
ಆಸ್ಯತಾಮಿತಿ ಚೋವಾಚ ಸ್ವಾಗತಂ ತಂ ನಿವೇದ್ಯ ಚ ॥ **2.56.17** ॥ 2249

ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಹಾಬಾಹುರ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಗ್ರಜಃ।
ಸನ್ನಿವೇದ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮಾತ್ಮಾನಮೃಷಯೇ ಪ್ರಭುಃ ॥ **2.56.18** ॥ 2250

ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನಯ ದಾರೂಣಿ ದೃಢಾನಿ ಚ ವರಾಣಿ ಚ।
ಕುರುಷ್ವಾವಸಥಂ ಸೌಮ್ಯ ವಾಸೇ ಮೇಽಭಿರತಂ ಮನಃ ॥ **2.56.19** ॥ 2251

ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ವಿವಿಧಾನ್ ದ್ರುಮಾನ್।
ಆಜಹಾರ ತತಶ್ಚಕ್ರೇ ಪರ್ಣಶಾಲಾಮರಿಂದಮಃ ॥ **2.56.20** ॥ 2252

ತಾಂ ನಿಷ್ಠಿತಾಂ ಬದ್ಧಕಟಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಮಃ ಸುದರ್ಶನಾಂ।
ಶುಶ್ರೂಷಮಾಣಮೇಕಾಗ್ರಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.56.21** ॥ 2253

ಐಣೇಯಂ ಮಾಂಸಮಾಹೃತ್ಯ ಶಾಲಾಂ ಯಕ್ಷ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ।
ಕರ್ತವ್ಯಂ ವಾಸ್ತುಶಮನಂ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಚಿರಜೀವಿಭಿಃ ॥ **2.56.22** ॥ 2254

ಮೃಗಂ ಹತ್ವಾಽನಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇಹ ಶುಭೇಕ್ಷಣ।
ಕರ್ತವ್ಯಃ ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟೋ ಹಿ ವಿಧಿರ್ಧರ್ಮಮನುಸ್ಮರ ॥ **2.56.23** ॥ 2255

ಭ್ರಾತುರ್ವಚನಮಾಜ್ಞಾಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪರವೀರಹಾ।
ಚಕಾರ ಚ ಯಥೋಕ್ತಂ ಹಿ ತಂ ರಾಮಃ ಪುನರಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.56.24** ॥ 2256

ಐಣೇಯಂ ಶ್ರಪಯಸ್ವೈತಚ್ಛಾಲಾಂ ಯಕ್ಷ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ।
ತ್ವರ ಸೌಮ್ಯಮುಹೂರ್ತೋಽಯಂ ಧ್ರುವಶ್ಚ ದಿವಸೋ ಹ್ಯಯಂ ॥ **2.56.25** ॥ 2257

ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಕೃಷ್ಣಮೃಗಂ ಹತ್ವಾ ಮೇಧ್ಯಂ ಪ್ರತಾಪವಾನ್।
ಅಥ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಸೌಮಿತ್ರಿಃ ಸಮಿದ್ಧೇ ಜಾತವೇದಸಿ ॥ **2.56.26** ॥ 2258

ತತ್ ತು ಪಕ್ವಂ ಸಮಾಜ್ಞಾಯ ನಿಷ್ಟಪ್ತಂ ಛಿನ್ನಶೋಣಿತಂ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಮಥ ರಾಘವಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.56.27** ॥ 2259

ಅಯಂ ಸರ್ವಃ ಸಮಸ್ತಾಂಗಃ ಶೃತಃ ಕೃಷ್ಣಮೃಗೋ ಮಯಾ।
ದೇವತಾ ದೇವಸಂಕಾಶ ಯಜಸ್ವ ಕುಶಲೋ ಹ್ಯಸಿ ॥ **2.56.28** ॥ 2260

ರಾಮಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತು ನಿಯತೋ ಗುಣವಾಂಜಪಕೋವಿದಃ।
ಸಂಗ್ರಹೇಣಾಕರೋತ್ ಸರ್ವಾನ್ ಮಂತ್ರಾನ್ ಸತ್ರಾವಸಾನಿಕಾನ್ ॥ **2.56.29** ॥ 2261

ಇಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಗಣಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ವಿವೇಶಾವಸಥಂ ಶುಚಿಃ।
ಬಭೂವ ಚ ಮನೋಹ್ಲಾದೋ ರಾಮಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ ॥ **2.56.30** ॥ 2262

ವೈಶ್ವದೇವಬಲಿಂ ಕೃತ್ವಾ ರೌದ್ರಂ ವೈಷ್ಣವಮೇವ ಚ।
ವಾಸ್ತುಸಂಶಮನೀಯಾನಿ ಮಂಗಲಾನಿ ಪ್ರವರ್ತಯನ್ ॥ **2.56.31** ॥ 2263

ಜಪಂ ಚ ನ್ಯಾಯತಃ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನದ್ಯಾಂ ಯಥಾವಿಧಿ।
ಪಾಪಸಂಶಮನಂ ರಾಮಶ್ಚಕಾರ ಬಲಿಮುತ್ತಮಂ ॥ **2.56.32** ॥ 2264

ವೇದಿಸ್ಥಲವಿಧಾನಾನಿ ಚೈತ್ಯಾನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಚ।
ಆಶ್ರಮಸ್ಯಾನುರೂಪಾಣಿ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ರಾಘವಃ ॥ **2.56.33** ॥ 2265

ತಾಂ ವೃಕ್ಷಪರ್ಣಚ್ಛದನಾಂ ಮನೋಜ್ಞಾಂ
ಯಥಾಪ್ರದೇಶಂ ಸುಕೃತಾಂ ನಿವಾತಾಂ।
ವಾಸಾಯ ಸರ್ವೇ ವಿವಿಶುಃ ಸಮೇತಾಃ
ಸಭಾಂ ಯಥಾ ದೇವಗಣಾಃ ಸುಧರ್ಮಾಂ ॥ **2.56.34** ॥ 2266

ಸುರಮ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ತು ಚಿತ್ರಕೂಟಂ
ನದೀಂ ಚ ತಾಂ ಮಾಲ್ಯವತೀಂ ಸುತೀರ್ಥಾಂ।
ನನಂದ ಹೃಷ್ಟೋ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಜುಷ್ಟಾಂ
ಜಹೌ ಚ ದುಃಖಂ ಪುರವಿಪ್ರವಾಸಾತ್ ॥ **2.56.35** ॥ 2267

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷಟ್ಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸುಮಂತ್ರಸ್ಯಾಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಪರಾವರ್ತನಂ ತಸ್ಯ ಮುಖತಃ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಸಂದೇಶಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪೌರಾಣಾಂ ವಿಲಾಪೋ ದಶರಥಸ್ಯ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾಶ್ಚ ಮೂರ್ಛಾಂತಃಪುರಸ್ಥಾನಾಂ ರಾಜ್ಞೀನಾಮಾರ್ತನಾದಶ್ಚ

ಕಥಯಿತ್ವಾ ತು ದುಃಖಾರ್ತಃ ಸುಮಂತ್ರೇಣ ಚಿರಂ ಸಹ।
ರಾಮೇ ದಕ್ಷಿಣಕೂಲಸ್ಥೇ ಜಗಾಮ ಸ್ವಗೃಹಂ ಗುಹಃ ॥ **2.57.1** ॥ 2268

ಭರದ್ವಾಜಾಭಿಗಮನಂ ಪ್ರಯಾಗೇ ಚ ಸಭಾಜನಂ।
ಆ ಗಿರೇರ್ಗಮನಂ ತೇಷಾಂ ತತ್ರಸ್ಥೈರಭಿಲಕ್ಷಿತಂ ॥ **2.57.2** ॥ 2269

ಅನುಜ್ಞಾತಃ ಸುಮಂತ್ರೋಽಥ ಯೋಜಯಿತ್ವಾ ಹಯೋತ್ತಮಾನ್।
ಅಯೋಧ್ಯಾಮೇವ ನಗರೀಂ ಪ್ರಯಯೌ ಗಾಢದುರ್ಮನಾಃ ॥ **2.57.3** ॥ 2270

ಸ ವನಾನಿ ಸುಗಂಧೀನಿ ಸರಿತಶ್ಚ ಸರಾಂಸಿ ಚ।
ಪಶ್ಯನ್ ಯತ್ತೋ ಯಯೌ ಶೀಘ್ರಂ ಗ್ರಾಮಾಣಿ ನಗರಾಣಿ ಚ ॥ **2.57.4** ॥ 2271

ತತಃ ಸಾಯಾಹ್ನಸಮಯೇ ದ್ವಿತೀಯೇಽಹನಿ ಸಾರಥಿಃ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿರಾನಂದಾಂ ದದರ್ಶ ಹ ॥ **2.57.5** ॥ 2272

ಸ ಶೂನ್ಯಾಮಿವ ನಿಃಶಬ್ದಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮದುರ್ಮನಾಃ।
ಸುಮಂತ್ರಶ್ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಶೋಕವೇಗಸಮಾಹತಃ ॥ **2.57.6** ॥ 2273

ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಸಗಜಾ ಸಾಶ್ವಾ ಸಜನಾ ಸಜನಾಧಿಪಾ।
ರಾಮಸಂತಾಪದುಃಖೇನ ದಗ್ಧಾ ಶೋಕಾಗ್ನಿನಾ ಪುರೀ ॥ **2.57.7** ॥ 2274

ಇತಿ ಚಿಂತಾಪರಃ ಸೂತೋ ವಾಜಿಭಿಃ ಶೀಘ್ರಯಾಯಿಭಿಃ।
ನಗರದ್ವಾರಮಾಸಾದ್ಯ ತ್ವರಿತಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹ ॥ **2.57.8** ॥ 2275

ಸುಮಂತ್ರಮಭಿಧಾವಂತಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ।
ಕ್ವ ರಾಮ ಇತಿ ಪೃಚ್ಛಂತಃ ಸೂತಮಭ್ಯದ್ರವನ್ ನರಾಃ ॥ **2.57.9** ॥ 2276

ತೇಷಾಂ ಶಶಂಸ ಗಂಗಾಯಾಮಹಮಾಪೃಚ್ಛ್ಯ ರಾಘವಂ।
ಅನುಜ್ಞಾತೋ ನಿವೃತ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಧಾರ್ಮಿಕೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ **2.57.10** ॥ 2277

ತೇ ತೀರ್ಣಾ ಇತಿ ವಿಜ್ಞಾಯ ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣಮುಖಾ ನರಾಃ।
ಅಹೋ ಧಿಗಿತಿ ನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ಹಾ ರಾಮೇತಿ ವಿಚುಕ್ರುಶುಃ ॥ **2.57.11** ॥ 2278

ಶುಶ್ರಾವ ಚ ವಚಸ್ತೇಷಾಂ ವೃಂದಂ ವೃಂದಂ ಚ ತಿಷ್ಠತಾಂ।
ಹತಾಃ ಸ್ಮ ಖಲು ಯೇ ನೇಹ ಪಶ್ಯಾಮ ಇತಿ ರಾಘವಂ ॥ **2.57.12** ॥ 2279

ದಾನಯಜ್ಞವಿವಾಹೇಷು ಸಮಾಜೇಷು ಮಹತ್ಸು ಚ।
ನ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಃ ಪುನರ್ಜಾತು ಧಾರ್ಮಿಕಂ ರಾಮಮಂತರಾ ॥ **2.57.13** ॥ 2280

ಕಿಂ ಸಮರ್ಥಂ ಜನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಕಿಂ ಪ್ರಿಯಂ ಕಿಂ ಸುಖಾವಹಂ।
ಇತಿ ರಾಮೇಣ ನಗರಂ ಪಿತ್ರೇವ ಪರಿಪಾಲಿತಂ ॥ **2.57.14** ॥ 2281

ವಾತಾಯನಗತಾನಾಂ ಚ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮನ್ವಂತರಾಪಣಂ।
ರಾಮಮೇವಾಭಿತಪ್ತಾನಾಂ ಶುಶ್ರಾವ ಪರಿದೇವನಾಂ ॥ **2.57.15** ॥ 2282

ಸ ರಾಜಮಾರ್ಗಮಧ್ಯೇನ ಸುಮಂತ್ರಃ ಪಿಹಿತಾನನಃ।
ಯತ್ರ ರಾಜಾ ದಶರಥಸ್ತದೇವೋಪಯಯೌ ಗೃಹಂ ॥ **2.57.16** ॥ 2283

ಸೋಽವತೀರ್ಯ ರಥಾಚ್ಛೀಘ್ರಂ ರಾಜವೇಶ್ಮ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ।
ಕಕ್ಷ್ಯಾಃ ಸಪ್ತಾಭಿಚಕ್ರಾಮ ಮಹಾಜನಸಮಾಕುಲಾಃ ॥ **2.57.17** ॥ 2284

ಹರ್ಮ್ಯೈರ್ವಿಮಾನೈಃ ಪ್ರಾಸಾದೈರವೇಕ್ಷ್ಯಾಥ ಸಮಾಗತಂ।
ಹಾಹಾಕಾರಕೃತಾ ನಾರ್ಯೋ ರಾಮಾದರ್ಶನಕರ್ಶಿತಾಃ ॥ **2.57.18** ॥ 2285

ಆಯತೈರ್ವಿಮಲೈರ್ನೇತ್ರೈರಶ್ರುವೇಗಪರಿಪ್ಲುತೈಃ।
ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿವೀಕ್ಷಂತೇಽವ್ಯಕ್ತಮಾರ್ತತರಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ **2.57.19** ॥ 2286

ತತೋ ದಶರಥಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪ್ರಾಸಾದೇಭ್ಯಸ್ತತಸ್ತತಃ।
ರಾಮಶೋಕಾಭಿತಪ್ತಾನಾಂ ಮಂದಂ ಶುಶ್ರಾವ ಜಲ್ಪಿತಂ ॥ **2.57.20** ॥ 2287

ಸಹ ರಾಮೇಣ ನಿರ್ಯಾತೋ ವಿನಾ ರಾಮಮಿಹಾಗತಃ।
ಸೂತಃ ಕಿಂ ನಾಮ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಕ್ರೋಶಂತೀಂ ಪ್ರತಿವಕ್ಷ್ಯತಿ ॥ **2.57.21** ॥ 2288

ಯಥಾ ಚ ಮನ್ಯೇ ದುರ್ದೇವಮೇವಂ ನ ಸುಕರಂ ಧ್ರುವಂ।
ಆಚ್ಛಿದ್ಯ ಪುತ್ರೇ ನಿರ್ಯಾತೇ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಯತ್ರ ಜೀವತಿ ॥ **2.57.22** ॥ 2289

ಸತ್ಯರೂಪಂ ತು ತದ್ ವಾಕ್ಯಂ ರಾಜಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ನಿಶಾಮಯನ್।
ಪ್ರದೀಪ್ತ ಇವ ಶೋಕೇನ ವಿವೇಶ ಸಹಸಾ ಗೃಹಂ ॥ **2.57.23** ॥ 2290

ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಷ್ಟಮೀಂ ಕಕ್ಷ್ಯಾಂ ರಾಜಾನಂ ದೀನಮಾತುರಂ।
ಪುತ್ರಶೋಕಪರಿದ್ಯೂನಮಪಶ್ಯತ್ ಪಾಂಡುರೇ ಗೃಹೇ ॥ **2.57.24** ॥ 2291

ಅಭಿಗಮ್ಯ ತಮಾಸೀನಂ ರಾಜಾನಮಭಿವಾದ್ಯ ಚ।
ಸುಮಂತ್ರೋ ರಾಮವಚನಂ ಯಥೋಕ್ತಂ ಪ್ರತ್ಯವೇದಯತ್ ॥ **2.57.25** ॥ 2292

ಸ ತೂಷ್ಣೀಮೇವ ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ವಿದ್ರುತಮಾನಸಃ।
ಮೂರ್ಛಿತೋ ನ್ಯಪತದ್ ಭೂಮೌ ರಾಮಶೋಕಾಭಿಪೀಡಿತಃ ॥ **2.57.26** ॥ 2293

ತತೋಽಂತಃಪುರಮಾವಿದ್ಧಂ ಮೂರ್ಛಿತೇ ಪೃಥಿವೀಪತೌ।
ಉಚ್ಛ್ರಿತ್ಯ ಬಾಹೂ ಚುಕ್ರೋಶ ನೃಪತೌ ಪತಿತೇ ಕ್ಷಿತೌ ॥ **2.57.27** ॥ 2294

ಸುಮಿತ್ರಯಾ ತು ಸಹಿತಾ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಪತಿತಂ ಪತಿಂ।
ಉತ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ತದಾ ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.57.28** ॥ 2295

ಇಮಂ ತಸ್ಯ ಮಹಾಭಾಗ ದೂತಂ ದುಷ್ಕರಕಾರಿಣಃ।
ವನವಾಸಾದನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕಸ್ಮಾನ್ನ ಪ್ರತಿಭಾಷಸೇ ॥ **2.57.29** ॥ 2296

ಅದ್ಯೇಮಮನಯಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ಯಪತ್ರಪಸಿ ರಾಘವ।
ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಸುಕೃತಂ ತೇಽಸ್ತು ಶೋಕೇ ನ ಸ್ಯಾತ್ ಸಹಾಯತಾ ॥ **2.57.30** ॥ 2297

ದೇವ ಯಸ್ಯಾ ಭಯಾದ್ ರಾಮಂ ನಾನುಪೃಚ್ಛಸಿ ಸಾರಥಿಂ।
ನೇಹ ತಿಷ್ಠತಿ ಕೈಕೇಯೀ ವಿಶ್ರಬ್ಧಂ ಪ್ರತಿಭಾಷ್ಯತಾಂ ॥ **2.57.31** ॥ 2298

ಸಾ ತಥೋಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜಂ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಶೋಕಲಾಲಸಾ।
ಧರಣ್ಯಾಂ ನಿಪಪಾತಾಶು ಬಾಷ್ಪವಿಪ್ಲುತಭಾಷಿಣೀ ॥ **2.57.32** ॥ 2299

ವಿಲಪಂತೀಂ ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪತಿತಾಂ ಭುವಿ।
ಪತಿಂ ಚಾವೇಕ್ಷ್ಯ ತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಮಂತಾದ್ ರುರುದುಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ **2.57.33** ॥ 2300

ತತಸ್ತಮಂತಃ ಪುರನಾದಮುತ್ಥಿತಂ
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವೃದ್ಧಾಸ್ತರುಣಾಶ್ಚ ಮಾನವಾಃ।
ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಸರ್ವಾ ರುರುದುಃ ಸಮಂತತಃ
ಪುರಂ ತದಾಸೀತ್ ಪುನರೇವ ಸಂಕುಲಂ ॥ **2.57.34** ॥ 2301

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ದಶರಥಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಸುಮಂತ್ರೇಣ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಯೋಃ ಸಂದೇಶಸ್ಯ ಶ್ರಾವಣಂ

ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ವಸ್ತೋ ಯದಾ ರಾಜಾ ಮೋಹಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಾಗತಸ್ಮೃತಿಃ।
ತದಾಜುಹಾವ ತಂ ಸೂತಂ ರಾಮವೃತ್ತಾಂತಕಾರಣಾತ್ ॥ **2.58.1** ॥ 2302

ತದಾ ಸೂತೋ ಮಹಾರಾಜಂ ಕೃತಾಂಜಲಿರುಪಸ್ಥಿತಃ।
ರಾಮಮೇವಾನುಶೋಚಂತಂ ದುಃಖಶೋಕಸಮನ್ವಿತಂ ॥ **2.58.2** ॥ 2303

ವೃದ್ಧಂ ಪರಮಸಂತಪ್ತಂ ನವಗ್ರಹಮಿವ ದ್ವಿಪಂ।
ವಿನಿಃಶ್ವಸಂತಂ ಧ್ಯಾಯಂತಮಸ್ವಸ್ಥಮಿವ ಕುಂಜರಂ ॥ **2.58.3** ॥ 2304

ರಾಜಾ ತು ರಜಸಾ ಸೂತಂ ಧ್ವಸ್ತಾಂಗಂ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಂ।
ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣಮುಖಂ ದೀನಮುವಾಚ ಪರಮಾರ್ತವತ್ ॥ **2.58.4** ॥ 2305

ಕ್ವ ನು ವತ್ಸ್ಯತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವೃಕ್ಷಮೂಲಮುಪಾಶ್ರಿತಃ।
ಸೋಽತ್ಯಂತಸುಖಿತಃ ಸೂತ ಕಿಮಶಿಷ್ಯತಿ ರಾಘವಃ ॥ **2.58.5** ॥ 2306

ದುಃಖಸ್ಯಾನುಚಿತೋ ದುಃಖಂ ಸುಮಂತ್ರ ಶಯನೋಚಿತಃ।
ಭೂಮಿಪಾಲಾತ್ಮಜೋ ಭೂಮೌ ಶೇತೇ ಕಥಮನಾಥವತ್ ॥ **2.58.6** ॥ 2307

ಯಂ ಯಾಂತಮನುಯಾಂತಿ ಸ್ಮ ಪದಾತಿರಥಕುಂಜರಾಃ।
ಸ ವತ್ಸ್ಯತಿ ಕಥಂ ರಾಮೋ ವಿಜನಂ ವನಮಾಶ್ರಿತಃ ॥ **2.58.7** ॥ 2308

ವ್ಯಾಲೈರ್ಮೃಗೈರಾಚರಿತಂ ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪನಿಷೇವಿತಂ।
ಕಥಂ ಕುಮಾರೌ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ವನಮುಪಾಶ್ರಿತೌ ॥ **2.58.8** ॥ 2309

ಸುಕುಮಾರ್ಯಾ ತಪಸ್ವಿನ್ಯಾ ಸುಮಂತ್ರ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ರಾಜಪುತ್ರೌ ಕಥಂ ಪಾದ್ಭೈರವರುಹ್ಯ ರಥಾದ್ ಗತೌ ॥ **2.58.9** ॥ 2310

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ ಖಲು ಸೂತ ತ್ವಂ ಯೇನ ದೃಷ್ಟೌ ಮಮಾತ್ಮಜೌ।
ವನಾಂತಂ ಪ್ರವಿಶಂತೌ ತಾವಶ್ವಿನಾವಿವ ಮಂದರಂ ॥ **2.58.10** ॥ 2311

ಕಿಮುವಾಚ ವಚೋ ರಾಮಃ ಕಿಮುವಾಚ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಸುಮಂತ್ರ ವನಮಾಸಾದ್ಯ ಕಿಮುವಾಚ ಚ ಮೈಥಿಲೀ ॥ **2.58.11** ॥ 2312

ಆಸಿತಂ ಶಯಿತಂ ಭುಕ್ತಂ ಸೂತ ರಾಮಸ್ಯ ಕೀರ್ತಯ।
ಜೀವಿಷ್ಯಾಮ್ಯಯಮೇತೇನ ಯಯಾತಿರಿವ ಸಾಧುಷು ॥ **2.58.12** ॥ 2313

ಇತಿ ಸೂತೋ ನರೇಂದ್ರೇಣ ಚೋದಿತಃ ಸಜ್ಜಮಾನಯಾ।
ಉವಾಚ ವಾಚಾ ರಾಜಾನಂ ಸ ಬಾಷ್ಪಪರಿಬದ್ಧಯಾ ॥ **2.58.13** ॥ 2314

ಅಬ್ರವೀನ್ಮೇ ಮಹಾರಾಜ ಧರ್ಮಮೇವಾನುಪಾಲಯನ್।
ಅಂಜಲಿಂ ರಾಘವಃ ಕೃತ್ವಾ ಶಿರಸಾಭಿಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ॥ **2.58.14** ॥ 2315

ಸೂತ ಮದ್ವಚನಾತ್ ತಸ್ಯ ತಾತಸ್ಯ ವಿದಿತಾತ್ಮನಃ।
ಶಿರಸಾ ವಂದನೀಯಸ್ಯ ವಂದ್ಯೌ ಪಾದೌ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **2.58.15** ॥ 2316

ಸರ್ವಮಂತಃಪುರಂ ವಾಚ್ಯಂ ಸೂತ ಮದ್ವಚನಾತ್ ತ್ವಯಾ।
ಆರೋಗ್ಯಮವಿಶೇಷೇಣ ಯಥಾರ್ಹಮಭಿವಾದನಂ ॥ **2.58.16** ॥ 2317

ಮಾತಾ ಚ ಮಮ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಕುಶಲಂ ಚಾಭಿವಾದನಂ।
ಅಪ್ರಮಾದಂ ಚ ವಕ್ತವ್ಯಾ ಬ್ರೂಯಾಶ್ಚೈನಾಮಿದಂ ವಚಃ ॥ **2.58.17** ॥ 2318

ಧರ್ಮನಿತ್ಯಾ ಯಥಾಕಾಲಮಗ್ನ್ಯಾಗಾರಪರಾ ಭವ।
ದೇವಿ ದೇವಸ್ಯ ಪಾದೌ ಚ ದೇವವತ್ ಪರಿಪಾಲಯ ॥ **2.58.18** ॥ 2319

ಅಭಿಮಾನಂ ಚ ಮಾನಂ ಚ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ವರ್ತಸ್ವ ಮಾತೃಷು।
ಅನುರಾಜಾನಮಾರ್ಯಾಂ ಚ ಕೈಕೇಯೀಮಂಬ ಕಾರಯ ॥ **2.58.19** ॥ 2320

ಕುಮಾರೇ ಭರತೇ ವೃತ್ತಿರ್ವರ್ತಿತವ್ಯಾ ಚ ರಾಜವತ್।
ಅಪ್ಯಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಹಿ ರಾಜಾನೋ ರಾಜಧರ್ಮಮನುಸ್ಮರ ॥ **2.58.20** ॥ 2321

ಭರತಃ ಕುಶಲಂ ವಾಚ್ಯೋ ವಾಚ್ಯೋ ಮದ್ವಚನೇನ ಚ।
ಸರ್ವಾಸ್ವೇವ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ವೃತ್ತಿಂ ವರ್ತಸ್ವ ಮಾತೃಷು ॥ **2.58.21** ॥ 2322

ವಕ್ತವ್ಯಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುರಿಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲನಂದನಃ।
ಪಿತರಂ ಯೌವರಾಜ್ಯಸ್ಥೋ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಮನುಪಾಲಯ ॥ **2.58.22** ॥ 2323

ಅತಿಕ್ರಾಂತವಯಾ ರಾಜಾ ಮಾ ಸ್ಮೈನಂ ವ್ಯಪರೋರುಧಃ।
ಕುಮಾರರಾಜ್ಯೇ ಜೀವಸ್ವ ತಸ್ಯೈವಾಜ್ಞಾಪ್ರವರ್ತನಾತ್ ॥ **2.58.23** ॥ 2324

ಅಬ್ರವೀಚ್ಚಾಪಿ ಮಾಂ ಭೂಯೋ ಭೃಶಮಶ್ರೂಣಿ ವರ್ತಯನ್।
ಮಾತೇವ ಮಮ ಮಾತಾ ತೇ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಾ ಪುತ್ರಗರ್ಧಿನೀ ॥ **2.58.24** ॥ 2325

ಇತ್ಯೇವಂ ಮಾಂ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಬ್ರುವನ್ನೇವ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ರಾಮೋ ರಾಜೀವಪತ್ರಾಕ್ಷೋ ಭೃಶಮಶ್ರೂಣ್ಯವರ್ತಯತ್ ॥ **2.58.25** ॥ 2326

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ತು ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ನಿಃಶ್ವಸನ್ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ಕೇನಾಯಮಪರಾಧೇನ ರಾಜಪುತ್ರೋ ವಿವಾಸಿತಃ ॥ **2.58.26** ॥ 2327

ರಾಜ್ಞಾ ತು ಖಲು ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಲಘು ಚಾಶ್ರುತ್ಯ ಶಾಸನಂ।
ಕೃತಂ ಕಾರ್ಯಮಕಾರ್ಯಂ ವಾ ವಯಂ ಯೇನಾಭಿಪೀಡಿತಾಃ ॥ **2.58.27** ॥ 2328

ಯದಿ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೋ ರಾಮೋ ಲೋಭಕಾರಣಕಾರಿತಂ।
ವರದಾನನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ ಸರ್ವಥಾ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕೃತಂ ॥ **2.58.28** ॥ 2329

ಇದಂ ತಾವದ್ ಯಥಾಕಾಮಮೀಶ್ವರಸ್ಯ ಕೃತೇ ಕೃತಂ।
ರಾಮಸ್ಯ ತು ಪರಿತ್ಯಾಗೇ ನ ಹೇತುಮುಪಲಕ್ಷಯೇ ॥ **2.58.29** ॥ 2330

ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸಮಾರಬ್ಧಂ ವಿರುದ್ಧಂ ಬುದ್ಧಿಲಾಘವಾತ್।
ಜನಯಿಷ್ಯತಿ ಸಂಕ್ರೋಶಂ ರಾಘವಸ್ಯ ವಿವಾಸನಂ ॥ **2.58.30** ॥ 2331

ಅಹಂ ತಾವನ್ಮಹಾರಾಜೇ ಪಿತೃತ್ವಂ ನೋಪಲಕ್ಷಯೇ।
ಭ್ರಾತಾ ಭರ್ತಾ ಚ ಬಂಧುಶ್ಚ ಪಿತಾ ಚ ಮಮ ರಾಘವಃ ॥ **2.58.31** ॥ 2332

ಸರ್ವಲೋಕಪ್ರಿಯಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸರ್ವಲೋಕಹಿತೇ ರತಂ।
ಸರ್ವಲೋಕೋಽನುರಜ್ಯೇತ ಕಥಂ ಚಾನೇನ ಕರ್ಮಣಾ ॥ **2.58.32** ॥ 2333

ಸರ್ವಪ್ರಜಾಭಿರಾಮಂ ಹಿ ರಾಮಂ ಪ್ರವ್ರಜ್ಯ ಧಾರ್ಮಿಕಂ।
ಸರ್ವಲೋಕವಿರೋಧೇನ ಕಥಂ ರಾಜಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.58.33** ॥ 2334

ಜಾನಕೀ ತು ಮಹಾರಾಜ ನಿಃಶ್ವಸಂತೀ ತಪಸ್ವಿನೀ।
ಭೂತೋಪಹತಚಿತ್ತೇವ ವಿಷ್ಠಿತಾ ವಿಸ್ಮೃತಾ ಸ್ಥಿತಾ ॥ **2.58.34** ॥ 2335

ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವವ್ಯಸನಾ ರಾಜಪುತ್ರೀ ಯಶಸ್ವಿನೀ।
ತೇನ ದುಃಖೇನ ರುದತೀ ನೈವ ಮಾಂ ಕಿಂಚಿದಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.58.35** ॥ 2336

ಉದ್ವೀಕ್ಷಮಾಣಾ ಭರ್ತಾರಂ ಮುಖೇನ ಪರಿಶುಷ್ಯತಾ।
ಮುಮೋಚ ಸಹಸಾ ಬಾಷ್ಪಂ ಪ್ರಯಾಂತಮುಪವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಾ ॥ **2.58.36** ॥ 2337

ತಥೈವ ರಾಮೋಽಶ್ರುಮುಖಃ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ
ಸ್ಥಿತೋಽಬ್ರವೀಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಬಾಹುಪಾಲಿತಃ।
ತಥೈವ ಸೀತಾ ರುದತೀ ತಪಸ್ವಿನೀ
ನಿರೀಕ್ಷತೇ ರಾಜರಥಂ ತಥೈವ ಮಾಂ ॥ **2.58.37** ॥ 2338

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಶೋಕೇನ ಸಮೇಷಾಂ ಜಡಚೇತನಾನಾಮಯೋಧ್ಯಾಪುರ್ಯಾಶ್ಚ ದುರವಸ್ಥಾಯಾ ವರ್ಣನಂ ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯ ವಿಲಾಪಶ್ಚ

ಮಮ ತ್ವಶ್ವಾ ನಿವೃತ್ತಸ್ಯ ನ ಪ್ರಾವರ್ತಂತ ವರ್ತ್ಮನಿ।
ಉಷ್ಣಮಶ್ರು ವಿಮುಂಚಂತೋ ರಾಮೇ ಸಂಪ್ರಸ್ಥಿತೇ ವನಂ ॥ **2.59.1** ॥ 2339

ಉಭಾಭ್ಯಾಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಭ್ಯಾಮಥ ಕೃತ್ವಾಹಮಂಜಲಿಂ।
ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ತದ್ದುಃಖಮಪಿ ಧಾರಯನ್ ॥ **2.59.2** ॥ 2340

ಗುಹೇನ ಸಾರ್ಧಂ ತತ್ರೈವ ಸ್ಥಿತೋಽಸ್ಮಿ ದಿವಸಾನ್ ಬಹೂನ್।
ಆಶಯಾ ಯದಿ ಮಾಂ ರಾಮಃ ಪುನಃ ಶಬ್ದಾಪಯೇದಿತಿ ॥ **2.59.3** ॥ 2341

ವಿಷಯೇ ತೇ ಮಹಾರಾಜ ಮಹಾವ್ಯಸನಕರ್ಶಿತಾಃ।
ಅಪಿ ವೃಕ್ಷಾಃ ಪರಿಮ್ಲಾನಾಃ ಸಪುಷ್ಪಾಂಕುರಕೋರಕಾಃ ॥ **2.59.4** ॥ 2342

ಉಪತಪ್ತೋದಕಾ ನದ್ಯಃ ಪಲ್ವಲಾನಿ ಸರಾಂಸಿ ಚ।
ಪರಿಶುಷ್ಕಪಲಾಶಾನಿ ವನಾನ್ಯುಪವನಾನಿ ಚ ॥ **2.59.5** ॥ 2343

ನ ಚ ಸರ್ಪಂತಿ ಸತ್ತ್ವಾನಿ ವ್ಯಾಲಾ ನ ಪ್ರಚರಂತಿ ಚ।
ರಾಮಶೋಕಾಭಿಭೂತಂ ತನ್ನಿಷ್ಕೂಜಮಭವದ್ ವನಂ ॥ **2.59.6** ॥ 2344

ಲೀನಪುಷ್ಕರಪತ್ರಾಶ್ಚ ನದ್ಯಶ್ಚ ಕಲುಷೋದಕಾಃ।
ಸಂತಪ್ತಪದ್ಮಾಃ ಪದ್ಮಿನ್ಯೋ ಲೀನಮೀನವಿಹಂಗಮಾಃ ॥ **2.59.7** ॥ 2345

ಜಲಜಾನಿ ಚ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಸ್ಥಲಜಾನಿ ಚ।
ನಾತಿಭಾಂತ್ಯಲ್ಪಗಂಧೀನಿ ಫಲಾನಿ ಚ ಯಥಾಪುರಂ ॥ **2.59.8** ॥ 2346

ಅತ್ಯೋದ್ಯಾನಾನಿ ಶೂನ್ಯಾನಿ ಪ್ರಲೀನವಿಹಗಾನಿ ಚ।
ನ ಚಾಭಿರಾಮಾನಾರಾಮಾನ್ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಮನುಜರ್ಷಭ ॥ **2.59.9** ॥ 2347

ಪ್ರವಿಶಂತಮಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ನ ಕಶ್ಚಿದಭಿನಂದತಿ।
ನರಾ ರಾಮಮಪಶ್ಯಂತೋ ನಿಃಶ್ವಸಂತಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ॥ **2.59.10** ॥ 2348

ದೇವ ರಾಜರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನಾ ರಾಮಮಿಹಾಗತಂ।
ದೂರಾದಶ್ರುಮುಖಃ ಸರ್ವೋ ರಾಜಮಾರ್ಗೇ ಗತೋ ಜನಃ ॥ **2.59.11** ॥ 2349

ಹರ್ಮ್ಯೈರ್ವಿಮಾನೈಃ ಪ್ರಾಸಾದೈರವೇಕ್ಷ್ಯ ರಥಮಾಗತಂ।
ಹಾಹಾಕಾರಕೃತಾ ನಾರ್ಯೋ ರಾಮಾದರ್ಶನಕರ್ಶಿತಾಃ ॥ **2.59.12** ॥ 2350

ಆಯತೈರ್ವಿಮಲೈರ್ನೇತ್ರೈರಶ್ರುವೇಗಪರಿಪ್ಲುತೈಃ।
ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿವೀಕ್ಷಂತೇಽವ್ಯಕ್ತಮಾರ್ತತರಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ **2.59.13** ॥ 2351

ನಾಮಿತ್ರಾಣಾಂ ನ ಮಿತ್ರಾಣಾಮುದಾಸೀನಜನಸ್ಯ ಚ।
ಅಹಮಾರ್ತತಯಾ ಕಂಚಿದ್ ವಿಶೇಷಂ ನೋಪಲಕ್ಷಯೇ ॥ **2.59.14** ॥ 2352

ಅಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನುಷ್ಯಾ ಚ ದೀನನಾಗತುರಂಗಮಾ।
ಆರ್ತಸ್ವರಪರಿಮ್ಲಾನಾ ವಿನಿಃಶ್ವಸಿತನಿಃಸ್ವನಾ ॥ **2.59.15** ॥ 2353

ನಿರಾನಂದಾ ಮಹಾರಾಜ ರಾಮಪ್ರವ್ರಾಜನಾತುರಾ।
ಕೌಸಲ್ಯಾ ಪುತ್ರಹೀನೇವ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ ॥ **2.59.16** ॥ 2354

ಸೂತಸ್ಯ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಚಾ ಪರಮದೀನಯಾ।
ಬಾಷ್ಪೋಪಹತಯಾ ಸೂತಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.59.17** ॥ 2355

ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ವಿನಿಯುಕ್ತೇನ ಪಾಪಾಭಿಜನಭಾವಯಾ।
ಮಯಾ ನ ಮಂತ್ರಕುಶಲೈರ್ವೃದ್ಧೈಃ ಸಹ ಸಮರ್ಥಿತಂ ॥ **2.59.18** ॥ 2356

ನ ಸುಹೃದ್ಭಿರ್ನ ಚಾಮಾತ್ಯೈರ್ಮಂತ್ರಯಿತ್ವಾ ಸನೈಗಮೈಃ।
ಮಯಾಯಮರ್ಥಃ ಸಮ್ಮೋಹಾತ್ ಸ್ತ್ರೀಹೇತೋಃ ಸಹಸಾ ಕೃತಃ ॥ **2.59.19** ॥ 2357

ಭವಿತವ್ಯತಯಾ ನೂನಮಿದಂ ವಾ ವ್ಯಸನಂ ಮಹತ್।
ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿನಾಶಾಯ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸೂತ ಯದೃಚ್ಛಯಾ ॥ **2.59.20** ॥ 2358

ಸೂತ ಯದ್ಯಸ್ತಿ ತೇ ಕಿಂಚಿನ್ಮಯಾಪಿ ಸುಕೃತಂ ಕೃತಂ।
ತ್ವಂ ಪ್ರಾಪಯಾಶು ಮಾಂ ರಾಮಂ ಪ್ರಾಣಾಃ ಸಂತ್ವರಯಂತಿ ಮಾಂ ॥ **2.59.21** ॥ 2359

ಯದ್ಯದ್ಯಾಪಿ ಮಮೈವಾಜ್ಞಾ ನಿವರ್ತಯತು ರಾಘವಂ।
ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿನಾ ರಾಮಂ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ಜೀವಿತುಂ ॥ **2.59.22** ॥ 2360

ಅಥವಾಪಿ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಗತೋ ದೂರಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಮಾಮೇವ ರಥಮಾರೋಪ್ಯ ಶೀಘ್ರಂ ರಾಮಾಯ ದರ್ಶಯ ॥ **2.59.23** ॥ 2361

ವೃತ್ತದಂಷ್ಟ್ರೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಕ್ವಾಸೌ ಲಕ್ಷ್ಮಣಪೂರ್ವಜಃ।
ಯದಿ ಜೀವಾಮಿ ಸಾದ್ಧ್ವೇನಂ ಪಶ್ಯೇಯಂ ಸೀತಯಾ ಸಹ ॥ **2.59.24** ॥ 2362

ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಂ ಮಹಾಬಾಹುಮಾಮುಕ್ತಮಣಿಕುಂಡಲಂ।
ರಾಮಂ ಯದಿ ನ ಪಶ್ಯೇಯಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಮಕ್ಷಯಂ ॥ **2.59.25** ॥ 2363

ಅತೋ ನು ಕಿಂ ದುಃಖತರಂ ಯೋಽಹಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುನಂದನಂ।
ಇಮಾಮವಸ್ಥಾಮಾಪನ್ನೋ ನೇಹ ಪಶ್ಯಾಮಿ ರಾಘವಂ ॥ **2.59.26** ॥ 2364

ಹಾ ರಾಮ ರಾಮಾನುಜ ಹಾ ಹಾ ವೈದೇಹಿ ತಪಸ್ವಿನಿ।
ನ ಮಾಂ ಜಾನೀತ ದುಃಖೇನ ಮ್ರಿಯಮಾಣಮನಾಥವತ್ ॥ **2.59.27** ॥ 2365

ಸ ತೇನ ರಾಜಾ ದುಃಖೇನ ಭೃಶಮರ್ಪಿತಚೇತನಃ।
ಅವಗಾಢಃ ಸುದುಷ್ಪಾರಂ ಶೋಕಸಾಗರಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.59.28** ॥ 2366

ರಾಮಶೋಕಮಹಾವೇಗಃ ಸೀತಾವಿರಹಪಾರಗಃ।
ಶ್ವಸಿತೋರ್ಮಿಮಹಾವರ್ತೋ ಬಾಷ್ಪವೇಗಜಲಾವಿಲಃ ॥ **2.59.29** ॥ 2367

ಬಾಹುವಿಕ್ಷೇಪಮೀನೋಽಸೌ ವಿಕ್ರಂದಿತಮಹಾಸ್ವನಃ।
ಪ್ರಕೀರ್ಣಕೇಶಶೈವಾಲಃ ಕೈಕೇಯೀವಡವಾಮುಖಃ ॥ **2.59.30** ॥ 2368

ಮಮಾಶ್ರುವೇಗಪ್ರಭವಃ ಕುಬ್ಜಾವಾಕ್ಯಮಹಾಗ್ರಹಃ।
ವರವೇಲೋ ನೃಶಂಸಾಯಾ ರಾಮಪ್ರವ್ರಾಜನಾಯತಃ ॥ **2.59.31** ॥ 2369

ಯಸ್ಮಿನ್ ಬತ ನಿಮಗ್ನೋಽಹಂ ಕೌಸಲ್ಯೇ ರಾಘವಂ ವಿನಾ।
ದುಸ್ತರೋ ಜೀವತಾ ದೇವಿ ಮಯಾಯಂ ಶೋಕಸಾಗರಃ ॥ **2.59.32** ॥ 2370

ಅಶೋಭನಂ ಯೋಽಹಮಿಹಾದ್ಯ ರಾಘವಂ
ದಿದೃಕ್ಷಮಾಣೋ ನ ಲಭೇ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಂ।
ಇತೀವ ರಾಜಾ ವಿಲಪನ್ ಮಹಾಯಶಾಃ
ಪಪಾತ ತೂರ್ಣಂ ಶಯನೇ ಸ ಮೂರ್ಛಿತಃ ॥ **2.59.33** ॥ 2371

ಇತಿ ವಿಲಪತಿ ಪಾರ್ಥಿವೇ ಪ್ರಣಷ್ಟೇ
ಕರುಣತರಂ ದ್ವಿಗುಣಂ ಚ ರಾಮಹೇತೋಃ।
ವಚನಮನುನಿಶಮ್ಯ ತಸ್ಯ ದೇವೀ
ಭಯಮಗಮತ್ ಪುನರೇವ ರಾಮಮಾತಾ ॥ **2.59.34** ॥ 2372

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ವಿಲಾಪಃ ಸುಮಂತ್ರೇಣ ತಸ್ಯಾ ಆಶ್ವಾಸನಂ ಚ

ತತೋ ಭೂತೋಪಸೃಷ್ಟೇವ ವೇಪಮಾನಾ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಧರಣ್ಯಾಂ ಗತಸತ್ತ್ವೇವ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಸೂತಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.60.1** ॥ 2373

ನಯ ಮಾಂ ಯತ್ರ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಸೀತಾ ಯತ್ರ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ತಾನ್ ವಿನಾ ಕ್ಷಣಮಪ್ಯದ್ಯ ಜೀವಿತುಂ ನೋತ್ಸಹೇ ಹ್ಯಹಂ ॥ **2.60.2** ॥ 2374

ನಿವರ್ತಯ ರಥಂ ಶೀಘ್ರಂ ದಂಡಕಾನ್ ನಯ ಮಾಮಪಿ।
ಅಥ ತಾನ್ ನಾನುಗಚ್ಛಾಮಿ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಮಕ್ಷಯಂ ॥ **2.60.3** ॥ 2375

ಬಾಷ್ಪವೇಗೋಪಹತಯಾ ಸ ವಾಚಾ ಸಜ್ಜಮಾನಯಾ।
ಇದಮಾಶ್ವಾಸಯನ್ ದೇವೀಂ ಸೂತಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿರಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.60.4** ॥ 2376

ತ್ಯಜ ಶೋಕಂ ಚ ಮೋಹಂ ಚ ಸಂಭ್ರಮಂ ದುಃಖಜಂ ತಥಾ।
ವ್ಯವಧೂಯ ಚ ಸಂತಾಪಂ ವನೇ ವತ್ಸ್ಯತಿ ರಾಘವಃ ॥ **2.60.5** ॥ 2377

ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚಾಪಿ ರಾಮಸ್ಯ ಪಾದೌ ಪರಿಚರನ್ ವನೇ।
ಆರಾಧಯತಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಪರಲೋಕಂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **2.60.6** ॥ 2378

ವಿಜನೇಽಪಿ ವನೇ ಸೀತಾ ವಾಸಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಗೃಹೇಷ್ವಿವ।
ವಿಸ್ರಂಭಂ ಲಭತೇಽಭೀತಾ ರಾಮೇ ವಿನ್ಯಸ್ತಮಾನಸಾ ॥ **2.60.7** ॥ 2379

ನಾಸ್ಯಾ ದೈನ್ಯಂ ಕೃತಂ ಕಿಂಚಿತ್ ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮಮಪಿ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ।
ಉಚಿತೇವ ಪ್ರವಾಸಾನಾಂ ವೈದೇಹೀ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ ॥ **2.60.8** ॥ 2380

ನಗರೋಪವನಂ ಗತ್ವಾ ಯಥಾ ಸ್ಮ ರಮತೇ ಪುರಾ।
ತಥೈವ ರಮತೇ ಸೀತಾ ನಿರ್ಜನೇಷು ವನೇಷ್ವಪಿ ॥ **2.60.9** ॥ 2381

ಬಾಲೇವ ರಮತೇ ಸೀತಾಬಾಲಚಂದ್ರನಿಭಾನನಾ।
ರಾಮಾ ರಾಮೇ ಹ್ಯದೀನಾತ್ಮಾ ವಿಜನೇಽಪಿ ವನೇ ಸತೀ ॥ **2.60.10** ॥ 2382

ತದ್ಗತಂ ಹೃದಯಂ ಯಸ್ಯಾಸ್ತದಧೀನಂ ಚ ಜೀವಿತಂ।
ಅಯೋಧ್ಯಾ ಹಿ ಭವೇದಸ್ಯಾ ರಾಮಹೀನಾ ತಥಾ ವನಂ ॥ **2.60.11** ॥ 2383

ಪರಿಪೃಚ್ಛತಿ ವೈದೇಹೀ ಗ್ರಾಮಾಂಶ್ಚ ನಗರಾಣಿ ಚ।
ಗತಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನದೀನಾಂ ಚ ಪಾದಪಾನ್ ವಿವಿಧಾನಪಿ ॥ **2.60.12** ॥ 2384

ರಾಮಂ ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ವಾಪಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಾನಾತಿ ಜಾನಕೀ।
ಅಯೋಧ್ಯಾ ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರೇ ತು ವಿಹಾರಮಿವ ಸಾಶ್ರಿತಾ ॥ **2.60.13** ॥ 2385

ಇದಮೇವ ಸ್ಮರಾಮ್ಯಸ್ಯಾಃ ಸಹಸೈವೋಪಜಲ್ಪಿತಂ।
ಕೈಕೇಯೀಸಂಶ್ರಿತಂ ಜಲ್ಪಂ ನೇದಾನೀಂ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮಾಂ ॥ **2.60.14** ॥ 2386

ಧ್ವಂಸಯಿತ್ವಾ ತು ತದ್ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಮಾದಾತ್ ಪರ್ಯುಪಸ್ಥಿತಂ।
ಹ್ಲಾದನಂ ವಚನಂ ಸೂತೋ ದೇವ್ಯಾ ಮಧುರಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.60.15** ॥ 2387

ಅಧ್ವನಾ ವಾತವೇಗೇನ ಸಂಭ್ರಮೇಣಾತಪೇನ ಚ।
ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ ವೈದೇಹ್ಯಾಶ್ಚಂದ್ರಾಂಶುಸದೃಶೀ ಪ್ರಭಾ ॥ **2.60.16** ॥ 2388

ಸದೃಶಂ ಶತಪತ್ರಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರೋಪಮಪ್ರಭಂ।
ವದನಂ ತದ್ ವದಾನ್ಯಾಯಾ ವೈದೇಹ್ಯಾ ನ ವಿಕಂಪತೇ ॥ **2.60.17** ॥ 2389

ಅಲಕ್ತರಸರಕ್ತಾಭಾವಲಕ್ತರಸವರ್ಜಿತೌ।
ಅದ್ಯಾಪಿ ಚರಣೌ ತಸ್ಯಾಃ ಪದ್ಮಕೋಶಸಮಪ್ರಭೌ ॥ **2.60.18** ॥ 2390

ನೂಪುರೋತ್ಕೃಷ್ಟಲೀಲೇವ ಖೇಲಂ ಗಚ್ಛತಿ ಭಾಮಿನೀ।
ಇದಾನೀಮಪಿ ವೈದೇಹೀ ತದ್ರಾಗಾನ್ಯಸ್ತಭೂಷಣಾ ॥ **2.60.19** ॥ 2391

ಗಜಂ ವಾ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಿಂಹಂ ವಾ ವ್ಯಾಘ್ರಂ ವಾ ವನಮಾಶ್ರಿತಾ।
ನಾಹಾರಯತಿ ಸಂತ್ರಾಸಂ ಬಾಹೂ ರಾಮಸ್ಯ ಸಂಶ್ರಿತಾ ॥ **2.60.20** ॥ 2392

ನ ಶೋಚ್ಯಾಸ್ತೇ ನ ಚಾತ್ಮಾ ತೇ ಶೋಚ್ಯೋ ನಾಪಿ ಜನಾಧಿಪಃ।
ಇದಂ ಹಿ ಚರಿತಂ ಲೋಕೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸ್ಯತಿ ಶಾಶ್ವತಂ ॥ **2.60.21** ॥ 2393

ವಿಧೂಯ ಶೋಕಂ ಪರಿಹೃಷ್ಟಮಾನಸಾ
ಮಹರ್ಷಿಯಾತೇ ಪಥಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ।
ವನೇ ರತಾ ವನ್ಯಫಲಾಶನಾಃ ಪಿತುಃ
ಶುಭಾಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಯಂತಿ ತೇ ॥ **2.60.22** ॥ 2394

ತಥಾಪಿ ಸೂತೇನ ಸುಯುಕ್ತವಾದಿನಾ
ನಿವಾರ್ಯಮಾಣಾ ಸುತಶೋಕಕರ್ಶಿತಾ।
ನ ಚೈವ ದೇವೀ ವಿರರಾಮ ಕೂಜಿತಾತ್
ಪ್ರಿಯೇತಿ ಪುತ್ರೇತಿ ಚ ರಾಘವೇತಿ ಚ ॥ **2.60.23** ॥ 2395

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರತಿ ಸವಿಲಾಪಮುಪಾಲಂಭಃ

ವನಂ ಗತೇ ಧರ್ಮರತೇ ರಾಮೇ ರಮಯತಾಂ ವರೇ।
ಕೌಸಲ್ಯಾ ರುದತೀ ಚಾರ್ತಾ ಭರ್ತಾರಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.61.1** ॥ 2396

ಯದ್ಯಪಿ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಪ್ರಥಿತಂ ತೇ ಮಹದ್ ಯಶಃ।
ಸಾನುಕ್ರೋಶೋ ವದಾನ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರಿಯವಾದೀ ಚ ರಾಘವಃ ॥ **2.61.2** ॥ 2397

ಕಥಂ ನರವರಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುತ್ರೌ ತೌ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ದುಃಖಿತೌ ಸುಖಸಂವೃದ್ಧೌ ವನೇ ದುಃಖಂ ಸಹಿಷ್ಯತಃ ॥ **2.61.3** ॥ 2398

ಸಾ ನೂನಂ ತರುಣೀ ಶ್ಯಾಮಾ ಸುಕುಮಾರೀ ಸುಖೋಚಿತಾ।
ಕಥಮುಷ್ಣಂ ಚ ಶೀತಂ ಚ ಮೈಥಿಲೀ ವಿಸಹಿಷ್ಯತೇ ॥ **2.61.4** ॥ 2399

ಭುಕ್ತ್ವಾಶನಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ ಸೂಪದಂಶಾನ್ವಿತಂ ಶುಭಂ।
ವನ್ಯಂ ನೈವಾರಮಾಹಾರಂ ಕಥಂ ಸೀತೋಪಭೋಕ್ಷ್ಯತೇ ॥ **2.61.5** ॥ 2400

ಗೀತವಾದಿತ್ರನಿರ್ಘೋಷಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶುಭಸಮನ್ವಿತಾ।
ಕಥಂ ಕ್ರವ್ಯಾದಸಿಂಹಾನಾಂ ಶಬ್ದಂ ಶ್ರೋಷ್ಯತ್ಯಶೋಭನಂ ॥ **2.61.6** ॥ 2401

ಮಹೇಂದ್ರಧ್ವಜಸಂಕಾಶಃ ಕ್ವ ನು ಶೇತೇ ಮಹಾಭುಜಃ।
ಭುಜಂ ಪರಿಘಸಂಕಾಶಮುಪಾಧಾಯ ಮಹಾಬಲಃ ॥ **2.61.7** ॥ 2402

ಪದ್ಮವರ್ಣಂ ಸುಕೇಶಾಂತಂ ಪದ್ಮನಿಃಶ್ವಾಸಮುತ್ತಮಂ।
ಕದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ರಾಮಸ್ಯ ವದನಂ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಂ ॥ **2.61.8** ॥ 2403

ವಜ್ರಸಾರಮಯಂ ನೂನಂ ಹೃದಯಂ ಮೇ ನ ಸಂಶಯಃ।
ಅಪಶ್ಯಂತ್ಯಾ ನ ತಂ ಯದ್ ವೈ ಫಲತೀದಂ ಸಹಸ್ರಧಾ ॥ **2.61.9** ॥ 2404

ಯತ್ ತ್ವಯಾ ಕರುಣಂ ಕರ್ಮ ವ್ಯಪೋಹ್ಯ ಮಮ ಬಾಂಧವಾಃ।
ನಿರಸ್ತಾಃ ಪರಿಧಾವಂತಿ ಸುಖಾರ್ಹಾಃ ಕೃಪಣಾ ವನೇ ॥ **2.61.10** ॥ 2405

ಯದಿ ಪಂಚದಶೇ ವರ್ಷೇ ರಾಘವಃ ಪುನರೇಷ್ಯತಿ।
ಜಹ್ಯಾದ್ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಕೋಶಂ ಚ ಭರತೋ ನೋಪಲಕ್ಷ್ಯತೇ ॥ **2.61.11** ॥ 2406

ಭೋಜಯಂತಿ ಕಿಲ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಕೇಚಿತ್ ಸ್ವಾನೇವ ಬಾಂಧವಾನ್।
ತತಃ ಪಶ್ಚಾತ್ ಸಮೀಕ್ಷಂತೇ ಕೃತಕಾರ್ಯಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾನ್ ॥ **2.61.12** ॥ 2407

ತತ್ರ ಯೇ ಗುಣವಂತಶ್ಚ ವಿದ್ವಾಂಸಶ್ಚ ದ್ವಿಜಾತಯಃ।
ನ ಪಶ್ಚಾತ್ ತೇಽಭಿಮನ್ಯಂತೇ ಸುಧಾಮಪಿ ಸುರೋಪಮಾಃ ॥ **2.61.13** ॥ 2408

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ವಪಿ ವೃತ್ತೇಷು ಭುಕ್ತಶೇಷಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ।
ನಾಭ್ಯುಪೇತುಮಲಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಶೃಂಗಚ್ಛೇದಮಿವರ್ಷಭಾಃ ॥ **2.61.14** ॥ 2409

ಏವಂ ಕನೀಯಸಾ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಭುಕ್ತಂ ರಾಜ್ಯಂ ವಿಶಾಂಪತೇ।
ಭ್ರಾತಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ವರಿಷ್ಠಶ್ಚ ಕಿಮರ್ಥಂ ನಾವಮನ್ಯತೇ ॥ **2.61.15** ॥ 2410

ನ ಪರೇಣಾಹೃತಂ ಭಕ್ಷ್ಯಂ ವ್ಯಾಘ್ರಃ ಖಾದಿತುಮಿಚ್ಛತಿ।
ಏವಮೇವ ನರವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪರಲೀಢಂ ನ ಮಂಸ್ಯತೇ ॥ **2.61.16** ॥ 2411

ಹವಿರಾಜ್ಯಂ ಪುರೋಡಾಶಃ ಕುಶಾ ಯೂಪಾಶ್ಚ ಖಾದಿರಾಃ।
ನೈತಾನಿ ಯಾತಯಾಮಾನಿ ಕುರ್ವಂತಿ ಪುನರಧ್ವರೇ ॥ **2.61.17** ॥ 2412

ತಥಾ ಹ್ಯಾತ್ತಮಿದಂ ರಾಜ್ಯಂ ಹೃತಸಾರಾಂ ಸುರಾಮಿವ।
ನಾಭಿಮಂತುಮಲಂ ರಾಮೋ ನಷ್ಟಸೋಮಮಿವಾಧ್ವರಂ ॥ **2.61.18** ॥ 2413

ನೈವಂವಿಧಮಸತ್ಕಾರಂ ರಾಘವೋ ಮರ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ।
ಬಲವಾನಿವ ಶಾರ್ದೂಲೋ ವಾಲಧೇರಭಿಮರ್ಶನಂ ॥ **2.61.19** ॥ 2414

ನೈತಸ್ಯ ಸಹಿತಾ ಲೋಕಾ
ಭಯಂ ಕುರ್ಯುರ್ಮಹಾಮೃಧೇ।
ಅಧರ್ಮಂ ತ್ವಿಹ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ
ಲೋಕಂ ಧರ್ಮೇಣ ಯೋಜಯೇತ್ ॥ **2.61.20** ॥ 2415

ನನ್ವಸೌ ಕಾಂಚನೈರ್ಬಾಣೈರ್ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಮಹಾಭುಜಃ।
ಯುಗಾಂತ ಇವ ಭೂತಾನಿ ಸಾಗರಾನಪಿ ನಿರ್ದಹೇತ್ ॥ **2.61.21** ॥ 2416

ಸ ತಾದೃಶಃ ಸಿಂಹಬಲೋ ವೃಷಭಾಕ್ಷೋ ನರರ್ಷಭಃ।
ಸ್ವಯಮೇವ ಹತಃ ಪಿತ್ರಾ ಜಲಜೇನಾತ್ಮಜೋ ಯಥಾ ॥ **2.61.22** ॥ 2417

ದ್ವಿಜಾತಿಚರಿತೋ ಧರ್ಮಃ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ದೃಷ್ಟಃ ಸನಾತನೈಃ।
ಯದಿ ತೇ ಧರ್ಮನಿರತೇ ತ್ವಯಾ ಪುತ್ರೇ ವಿವಾಸಿತೇ ॥ **2.61.23** ॥ 2418

ಗತಿರೇಕಾ ಪತಿರ್ನಾರ್ಯಾ ದ್ವಿತೀಯಾ ಗತಿರಾತ್ಮಜಃ।
ತೃತೀಯಾ ಜ್ಞಾತಯೋ ರಾಜಂಶ್ಚತುರ್ಥೀ ನೈವ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **2.61.24** ॥ 2419

ತತ್ರ ತ್ವಂ ಮಮ ನೈವಾಸಿ ರಾಮಶ್ಚ ವನಮಾಹಿತಃ।
ನ ವನಂ ಗಂತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸರ್ವಥಾ ಹಾ ಹತಾ ತ್ವಯಾ ॥ **2.61.25** ॥ 2420

ಹತಂ ತ್ವಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಮಿದಂ ಸರಾಜ್ಯಂ
ಹತಾಃ ಸ್ಮ ಸರ್ವಾಃ ಸಹ ಮಂತ್ರಿಭಿಶ್ಚ।
ಹತಾ ಸಪುತ್ರಾಸ್ಮಿ ಹತಾಶ್ಚ ಪೌರಾಃ
ಸುತಶ್ಚ ಭಾರ್ಯಾ ಚ ತವ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೌ ॥ **2.61.26** ॥ 2421

ಇಮಾಂ ಗಿರಂ ದಾರುಣಶಬ್ದಸಂಹಿತಾಂ
ನಿಶಮ್ಯ ರಾಮೇತಿ ಮುಮೋಹ ದುಃಖಿತಃ।

ತತಃ ಸ ಶೋಕಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಪಾರ್ಥಿವಃ
ಸ್ವದುಷ್ಕೃತಂ ಚಾಪಿ ಪುನಸ್ತಥಾಸ್ಮರತ್ ॥ **2.61.27** ॥ 2422

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ದುಃಖಿತೇನ ರಾಜ್ಞಾ ಸಾಂಜಲಿಬಂಧಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾಃ ಪ್ರಸಾದನಂ ಕೌಸಲ್ಯಯಾ ತಸ್ಯ ಪಾದಯೋಃ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಕ್ಷಮಾಪ್ರಾರ್ಥನಂ

ಏವಂ ತು ಕ್ರುದ್ಧಯಾ ರಾಜಾ ರಾಮಮಾತ್ರಾ ಸಶೋಕಯಾ।
ಶ್ರಾವಿತಃ ಪರುಷಂ ವಾಕ್ಯಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ದುಃಖಿತಃ ॥ **2.62.1** ॥ 2423

ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ಸ ಚ ನೃಪೋ ಮೋಹವ್ಯಾಕುಲಿತೇಂದ್ರಿಯಃ।
ಅಥ ದೀರ್ಘೇಣ ಕಾಲೇನ ಸಂಜ್ಞಾಮಾಪ ಪರಂತಪಃ ॥ **2.62.2** ॥ 2424

ಸ ಸಂಜ್ಞಾಮುಪಲಭ್ಯೈವ ದೀರ್ಘಮುಷ್ಣಂ ಚ ನಿಃಶ್ವಸನ್।
ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಶ್ವತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತಶ್ಚಿಂತಾಮುಪಾಗಮತ್ ॥ **2.62.3** ॥ 2425

ತಸ್ಯ ಚಿಂತಯಮಾನಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಭಾತ್ ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕೃತಂ।
ಯದನೇನ ಕೃತಂ ಪೂರ್ವಮಜ್ಞಾನಾಚ್ಛಬ್ದವೇಧಿನಾ ॥ **2.62.4** ॥ 2426

ಅಮನಾಸ್ತೇನ ಶೋಕೇನ ರಾಮಶೋಕೇನ ಚ ಪ್ರಭುಃ।
ದ್ವಾಭ್ಯಾಮಪಿ ಮಹಾರಾಜಃ ಶೋಕಾಭ್ಯಾಮಭಿತಪ್ಯತೇ ॥ **2.62.5** ॥ 2427

ದಹ್ಯಮಾನಸ್ತು ಶೋಕಾಭ್ಯಾಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಮಾಹ ದುಃಖಿತಃ।
ವೇಪಮಾನೋಽಂಜಲಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಸಾದಾರ್ಥಮವಾಙ್ಮುಖಃ ॥ **2.62.6** ॥ 2428

ಪ್ರಸಾದಯೇ ತ್ವಾಂ ಕೌಸಲ್ಯೇ ರಚಿತೋಽಯಂ ಮಯಾಂಜಲಿಃ।
ವತ್ಸಲಾ ಚಾನೃಶಂಸಾ ಚ ತ್ವಂ ಹಿ ನಿತ್ಯಂ ಪರೇಷ್ವಪಿ ॥ **2.62.7** ॥ 2429

ಭರ್ತಾ ತು ಖಲು ನಾರೀಣಾಂ ಗುಣವಾನ್ ನಿರ್ಗುಣೋಽಪಿ ವಾ।
ಧರ್ಮಂ ವಿಮೃಶಮಾನಾನಾಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ದೇವಿ ದೈವತಂ ॥ **2.62.8** ॥ 2430

ಸಾ ತ್ವಂ ಧರ್ಮಪರಾ ನಿತ್ಯಂ ದೃಷ್ಟಲೋಕಪರಾವರಾ।
ನಾರ್ಹಸೇ ವಿಪ್ರಿಯಂ ವಕ್ತುಂ ದುಃಖಿತಾಪಿ ಸುದುಃಖಿತಂ ॥ **2.62.9** ॥ 2431

ತದ್ ವಾಕ್ಯಂ ಕರುಣಂ ರಾಜ್ಞಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ದೀನಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ।
ಕೌಸಲ್ಯಾ ವ್ಯಸೃಜದ್ ಬಾಷ್ಪಂ ಪ್ರಣಾಲೀವ ನವೋದಕಂ ॥ **2.62.10** ॥ 2432

ಸಾ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಬದ್ಧ್ವಾ ರುದತೀ ರಾಜ್ಞಃ ಪದ್ಮಮಿವಾಂಜಲಿಂ।
ಸಂಭ್ರಮಾದಬ್ರವೀತ್ ತ್ರಸ್ತಾ ತ್ವರಮಾಣಾಕ್ಷರಂ ವಚಃ ॥ **2.62.11** ॥ 2433

ಪ್ರಸೀದ ಶಿರಸಾ ಯಾಚೇ ಭೂಮೌ ನಿಪತಿತಾಸ್ಮಿ ತೇ।
ಯಾಚಿತಾಸ್ಮಿ ಹತಾ ದೇವ ಕ್ಷಂತವ್ಯಾಹಂ ನಹಿ ತ್ವಯಾ ॥ **2.62.12** ॥ 2434

ನೈಷಾ ಹಿ ಸಾ ಸ್ತ್ರೀ ಭವತಿ ಶ್ಲಾಘನೀಯೇನ ಧೀಮತಾ।
ಉಭಯೋರ್ಲೋಕಯೋರ್ಲೋಕೇ ಪತ್ಯಾ ಯಾ ಸಂಪ್ರಸಾದ್ಯತೇ ॥ **2.62.13** ॥ 2435

ಜಾನಾಮಿ ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತ್ವಾಂ ಜಾನೇ ಸತ್ಯವಾದಿನಂ।
ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಯಾ ತತ್ತು ಮಯಾ ಕಿಮಪಿ ಭಾಷಿತಂ ॥ **2.62.14** ॥ 2436

ಶೋಕೋ ನಾಶಯತೇ ಧೈರ್ಯಂ ಶೋಕೋ ನಾಶಯತೇ ಶ್ರುತಂ।
ಶೋಕೋ ನಾಶಯತೇ ಸರ್ವಂ ನಾಸ್ತಿ ಶೋಕಸಮೋ ರಿಪುಃ ॥ **2.62.15** ॥ 2437

ಶಕ್ಯಮಾಪತಿತಃ ಸೋಢುಂ ಪ್ರಹಾರೋ ರಿಪುಹಸ್ತತಃ।
ಸೋಢುಮಾಪತಿತಃ ಶೋಕಃ ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮೋಽಪಿ ನ ಶಕ್ಯತೇ ॥ **2.62.16** ॥ 2438

ವನವಾಸಾಯ ರಾಮಸ್ಯ ಪಂಚರಾತ್ರೋಽತ್ರ ಗಣ್ಯತೇ।
ಯಃ ಶೋಕಹತಹರ್ಷಾಯಾಃ ಪಂಚವರ್ಷೋಪಮೋ ಮಮ ॥ **2.62.17** ॥ 2439

ತಂ ಹಿ ಚಿಂತಯಮಾನಾಯಾಃ ಶೋಕೋಽಯಂ ಹೃದಿ ವರ್ಧತೇ।
ನದೀನಾಮಿವ ವೇಗೇನ ಸಮುದ್ರಸಲಿಲಂ ಮಹತ್ ॥ **2.62.18** ॥ 2440

ಏವಂ ಹಿ ಕಥಯಂತ್ಯಾಸ್ತು ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾಃ ಶುಭಂ ವಚಃ।
ಮಂದರಶ್ಮಿರಭೂತ್ ಸೂರ್ಯೋ ರಜನೀ ಚಾಭ್ಯವರ್ತತ ॥ **2.62.19** ॥ 2441

ಅಥ ಪ್ರಹ್ಲಾದಿತೋ ವಾಕ್ಯೈರ್ದೇವ್ಯಾ ಕೌಸಲ್ಯಯಾ ನೃಪಃ।
ಶೋಕೇನ ಚ ಸಮಾಕ್ರಾಂತೋ ನಿದ್ರಾಯಾ ವಶಮೇಯಿವಾನ್ ॥ **2.62.20** ॥ 2442

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯ ಶೋಕಸ್ತೇನ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವಕರ್ತೃಕಮುನಿಕುಮಾರವಧವಿಷಯಕಪ್ರಸಂಗಸ್ಯ ಶ್ರಾವಣಂ

ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಶೋಕೋಪಹತಚೇತನಃ।
ಅಥ ರಾಜಾ ದಶರಥಃ ಸ ಚಿಂತಾಮಭ್ಯಪದ್ಯತ ॥ **2.63.1** ॥ 2443

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಯೋಶ್ಚೈವ ವಿವಾಸಾದ್ ವಾಸವೋಪಮಂ।
ಆಪೇದೇ ಉಪಸರ್ಗಸ್ತಂ ತಮಃ ಸೂರ್ಯಮಿವಾಸುರಂ ॥ **2.63.2** ॥ 2444

ಸಭಾರ್ಯೇ ಹಿ ಗತೇ ರಾಮೇ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಕೋಸಲೇಶ್ವರಃ।
ವಿವಕ್ಷುರಸಿತಾಪಾಂಗೀಂ ಸ್ಮೃತ್ವಾ ದುಷ್ಕೃತಮಾತ್ಮನಃ ॥ **2.63.3** ॥ 2445

ಸ ರಾಜಾ ರಜನೀಂ ಷಷ್ಠೀಂ ರಾಮೇ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೇ ವನಂ।
ಅರ್ಧರಾತ್ರೇ ದಶರಥಃ ಸೋಽಸ್ಮರದ್ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕೃತಂ ॥ **2.63.4** ॥ 2446

ಸ ರಾಜಾ ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಃ ಸ್ಮೃತ್ವಾ ದುಷ್ಕೃತಮಾತ್ಮನಃ।
ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಾಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.63.5** ॥ 2447

ಯದಾಚರತಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಶುಭಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಭಂ।
ತದೇವ ಲಭತೇ ಭದ್ರೇ ಕರ್ತಾ ಕರ್ಮಜಮಾತ್ಮನಃ ॥ **2.63.6** ॥ 2448

ಗುರುಲಾಘವಮರ್ಥಾನಾಮಾರಂಭೇ ಕರ್ಮಣಾಂ ಫಲಂ।
ದೋಷಂ ವಾ ಯೋ ನ ಜಾನಾತಿ ಸ ಬಾಲ ಇತಿ ಹೋಚ್ಯತೇ ॥ **2.63.7** ॥ 2449

ಕಶ್ಚಿದಾಮ್ರವಣಂ ಛಿತ್ತ್ವಾ ಪಲಾಶಾಂಶ್ಚ ನಿಷಿಂಚತಿ।
ಪುಷ್ಪಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಫಲೇ ಗೃಧ್ನುಃ ಸ ಶೋಚತಿ ಫಲಾಗಮೇ ॥ **2.63.8** ॥ 2450

ಅವಿಜ್ಞಾಯ ಫಲಂ ಯೋ ಹಿ ಕರ್ಮ ತ್ವೇವಾನುಧಾವತಿ।
ಸ ಶೋಚೇತ್ ಫಲವೇಲಾಯಾಂ ಯಥಾ ಕಿಂಶುಕಸೇಚಕಃ ॥ **2.63.9** ॥ 2451

ಸೋಽಹಮಾಮ್ರವಣಂ ಛಿತ್ತ್ವಾ ಪಲಾಶಾಂಶ್ಚ ನ್ಯಷೇಚಯಂ।
ರಾಮಂ ಫಲಾಗಮೇ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪಶ್ಚಾಚ್ಛೋಚಾಮಿ ದುರ್ಮತಿಃ ॥ **2.63.10** ॥ 2452

ಲಬ್ಧಶಬ್ದೇನ ಕೌಸಲ್ಯೇ ಕುಮಾರೇಣ ಧನುಷ್ಮತಾ।
ಕುಮಾರಃ ಶಬ್ದವೇಧೀತಿ ಮಯಾ ಪಾಪಮಿದಂ ಕೃತಂ ॥ **2.63.11** ॥ 2453

ತದಿದಂ ಮೇಽನುಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ದೇವಿ ದುಃಖಂ ಸ್ವಯಂಕೃತಂ।
ಸಮ್ಮೋಹಾದಿಹ ಬಾಲೇನ ಯಥಾ ಸ್ಯಾದ್ ಭಕ್ಷಿತಂ ವಿಷಂ ॥ **2.63.12** ॥ 2454

ಯಥಾನ್ಯಃ ಪುರುಷಃ ಕಶ್ಚಿತ್ ಪಲಾಶೈರ್ಮೋಹಿತೋ ಭವೇತ್।
ಏವಂ ಮಯಾಪ್ಯವಿಜ್ಞಾತಂ ಶಬ್ದವೇಧ್ಯಮಿದಂ ಫಲಂ ॥ **2.63.13** ॥ 2455

ದೇವ್ಯನೂಢಾ ತ್ವಮಭವೋ ಯುವರಾಜೋ ಭವಾಮ್ಯಹಂ।
ತತಃ ಪ್ರಾವೃಡನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಮಮ ಕಾಮವಿವರ್ಧಿನೀ ॥ **2.63.14** ॥ 2456

ಅಪಾಸ್ಯ ಹಿ ರಸಾನ್ ಭೌಮಾಂಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಚ ಜಗದಂಶುಭಿಃ।
ಪರೇತಾಚರಿತಾಂ ಭೀಮಾಂ ರವಿರಾಚರತೇ ದಿಶಂ ॥ **2.63.15** ॥ 2457

ಉಷ್ಣಮಂತರ್ದಧೇ ಸದ್ಯಃ ಸ್ನಿಗ್ಧಾ ದದೃಶಿರೇ ಘನಾಃ।
ತತೋ ಜಹೃಷಿರೇ ಸರ್ವೇ ಭೇಕಸಾರಂಗಬರ್ಹಿಣಃ ॥ **2.63.16** ॥ 2458

ಕ್ಲಿನ್ನಪಕ್ಷೋತ್ತರಾಃ ಸ್ನಾತಾಃ ಕೃಚ್ಛ್ರಾದಿವ ಪತತ್ರಿಣಃ।
ವೃಷ್ಟಿವಾತಾವಧೂತಾಗ್ರಾನ್ ಪಾದಪಾನಭಿಪೇದಿರೇ ॥ **2.63.17** ॥ 2459

ಪತಿತೇನಾಂಭಸಾऽऽಚ್ಛನ್ನಃ ಪತಮಾನೇನ ಚಾಸಕೃತ್।
ಆಬಭೌ ಮತ್ತಸಾರಂಗಸ್ತೋಯರಾಶಿರಿವಾಚಲಃ ॥ **2.63.18** ॥ 2460

ಪಾಂಡುರಾರುಣವರ್ಣಾನಿ ಸ್ರೋತಾಂಸಿ ವಿಮಲಾನ್ಯಪಿ।
ಸುಸ್ರುವುರ್ಗಿರಿಧಾತುಭ್ಯಃ ಸಭಸ್ಮಾನಿ ಭುಜಂಗವತ್ ॥ **2.63.19** ॥ 2461

ತಸ್ಮಿನ್ನತಿಸುಖೇ ಕಾಲೇ ಧನುಷ್ಮಾನಿಷುಮಾನ್ ರಥೀ।
ವ್ಯಾಯಾಮಕೃತಸಂಕಲ್ಪಃ ಸರಯೂಮನ್ವಗಾಂ ನದೀಂ ॥ **2.63.20** ॥ 2462

ನಿಪಾನೇ ಮಹಿಷಂ ರಾತ್ರೌ ಗಜಂ ವಾಭ್ಯಾಗತಂ ಮೃಗಂ।
ಅನ್ಯದ್ ವಾ ಶ್ವಾಪದಂ ಕಿಂಚಿಜ್ಜಿಘಾಂಸುರಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **2.63.21** ॥ 2463

ಅಥಾಂಧಕಾರೇ ತ್ವಶ್ರೌಷಂ ಜಲೇ ಕುಂಭಸ್ಯ ಪೂರ್ಯತಃ।
ಅಚಕ್ಷುರ್ವಿಷಯೇ ಘೋಷಂ ವಾರಣಸ್ಯೇವ ನರ್ದತಃ ॥ **2.63.22** ॥ 2464

ತತೋಽಹಂ ಶರಮುದ್ಧೃತ್ಯ ದೀಪ್ತಮಾಶೀವಿಷೋಪಮಂ।
ಶಬ್ದಂ ಪ್ರತಿ ಗಜಪ್ರೇಪ್ಸುರಭಿಲಕ್ಷ್ಯಮಪಾತಯಂ ॥ **2.63.23** ॥ 2465

ಅಮುಂಚಂ ನಿಶಿತಂ ಬಾಣಮಹಮಾಶೀವಿಷೋಪಮಂ।
ತತ್ರ ವಾಗುಷಸಿ ವ್ಯಕ್ತಾ ಪ್ರಾದುರಾಸೀದ್ ವನೌಕಸಃ ॥ **2.63.24** ॥ 2466

ಹಾ ಹೇತಿ ಪತತಸ್ತೋಯೇ ಬಾಣಾದ್ ವ್ಯಥಿತಮರ್ಮಣಃ।
ತಸ್ಮಿನ್ನಿಪತಿತೇ ಭೂಮೌ ವಾಗಭೂತ್ ತತ್ರ ಮಾನುಷೀ ॥ **2.63.25** ॥ 2467

ಕಥಮಸ್ಮದ್ವಿಧೇ ಶಸ್ತ್ರಂ ನಿಪತೇಚ್ಚ ತಪಸ್ವಿನಿ।
ಪ್ರವಿವಿಕ್ತಾಂ ನದೀಂ ರಾತ್ರಾವುದಾಹಾರೋಽಹಮಾಗತಃ ॥ **2.63.26** ॥ 2468

ಇಷುಣಾಭಿಹತಃ ಕೇನ ಕಸ್ಯ ವಾಪಕೃತಂ ಮಯಾ।
ಋಷೇರ್ಹಿ ನ್ಯಸ್ತದಂಡಸ್ಯ ವನೇ ವನ್ಯೇನ ಜೀವತಃ ॥ **2.63.27** ॥ 2469

ಕಥಂ ನು ಶಸ್ತ್ರೇಣ ವಧೋ ಮದ್ವಿಧಸ್ಯ ವಿಧೀಯತೇ।
ಜಟಾಭಾರಧರಸ್ಯೈವ ವಲ್ಕಲಾಜಿನವಾಸಸಃ ॥ **2.63.28** ॥ 2470

ಕೋ ವಧೇನ ಮಮಾರ್ಥೀ ಸ್ಯಾತ್ ಕಿಂ ವಾಸ್ಯಾಪಕೃತಂ ಮಯಾ।
ಏವಂ ನಿಷ್ಫಲಮಾರಬ್ಧಂ ಕೇವಲಾನರ್ಥಸಂಹಿತಂ ॥ **2.63.29** ॥ 2471

ನ ಕ್ವಚಿತ್ ಸಾಧು ಮನ್ಯೇತ ಯಥೈವ ಗುರುತಲ್ಪಗಂ।
ನೇಮಂ ತಥಾನುಶೋಚಾಮಿ ಜೀವಿತಕ್ಷಯಮಾತ್ಮನಃ ॥ **2.63.30** ॥ 2472

ಮಾತರಂ ಪಿತರಂ ಚೋಭಾವನುಶೋಚಾಮಿ ಮದ್ವಧೇ।
ತದೇತನ್ಮಿಥುನಂ ವೃದ್ಧಂ ಚಿರಕಾಲಭೃತಂ ಮಯಾ ॥ **2.63.31** ॥ 2473

ಮಯಿ ಪಂಚತ್ವಮಾಪನ್ನೇ ಕಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ವರ್ತಯಿಷ್ಯತಿ।
ವೃದ್ಧೌ ಚ ಮಾತಾಪಿತರಾವಹಂ ಚೈಕೇಷುಣಾ ಹತಃ ॥ **2.63.32** ॥ 2474

ಕೇನ ಸ್ಮ ನಿಹತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸುಬಾಲೇನಾಕೃತಾತ್ಮನಾ।
ತಾಂ ಗಿರಂ ಕರುಣಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಮ ಧರ್ಮಾನುಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ ॥ **2.63.33** ॥ 2475

ಕರಾಭ್ಯಾಂ ಸಶರಂ ಚಾಪಂ ವ್ಯಥಿತಸ್ಯಾಪತದ್ ಭುವಿ।
ತಸ್ಯಾಹಂ ಕರುಣಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಋಷೇರ್ವಿಲಪತೋ ನಿಶಿ ॥ **2.63.34** ॥ 2476

ಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಶೋಕವೇಗೇನ ಭೃಶಮಾಸಂ ವಿಚೇತನಃ।
ತಂ ದೇಶಮಹಮಾಗಮ್ಯ ದೀನಸತ್ತ್ವಃ ಸುದುರ್ಮನಾಃ ॥ **2.63.35** ॥ 2477

ಅಪಶ್ಯಮಿಷುಣಾ ತೀರೇ ಸರಯ್ವಾಸ್ತಾಪಸಂ ಹತಂ।
ಅವಕೀರ್ಣಜಟಾಭಾರಂ ಪ್ರವಿದ್ಧಕಲಶೋದಕಂ ॥ **2.63.36** ॥ 2478

ಪಾಂಸುಶೋಣಿತದಿಗ್ಧಾಂಗಂ ಶಯಾನಂ ಶಲ್ಯವೇಧಿತಂ।
ಸ ಮಾಮುದ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ತ್ರಸ್ತಮಸ್ವಸ್ಥಚೇತನಂ ॥ **2.63.37** ॥ 2479

ಇತ್ಯುವಾಚ ವಚಃ ಕ್ರೂರಂ ದಿಧಕ್ಷನ್ನಿವ ತೇಜಸಾ।
ಕಿಂ ತವಾಪಕೃತಂ ರಾಜನ್ ವನೇ ನಿವಸತಾ ಮಯಾ ॥ **2.63.38** ॥ 2480

ಜಿಹೀರ್ಷುರಂಭೋ ಗುರ್ವರ್ಥಂ ಯದಹಂ ತಾಡಿತಸ್ತ್ವಯಾ।
ಏಕೇನ ಖಲು ಬಾಣೇನ ಮರ್ಮಣ್ಯಭಿಹತೇ ಮಯಿ ॥ **2.63.39** ॥ 2481

ದ್ವಾವಂಧೌ ನಿಹತೌ ವೃದ್ಧೌ ಮಾತಾ ಜನಯಿತಾ ಚ ಮೇ।
ತೌ ನೂನಂ ದುರ್ಬಲಾವಂಧೌ ಮತ್ಪ್ರತೀಕ್ಷೌ ಪಿಪಾಸಿತೌ ॥ **2.63.40** ॥ 2482

ಚಿರಮಾಶಾಂ ಕೃತಾಂ ಕಷ್ಟಾಂ ತೃಷ್ಣಾಂ ಸಂಧಾರಯಿಷ್ಯತಃ।
ನ ನೂನಂ ತಪಸೋ ವಾಸ್ತಿ ಫಲಯೋಗಃ ಶ್ರುತಸ್ಯ ವಾ ॥ **2.63.41** ॥ 2483

ಪಿತಾ ಯನ್ಮಾಂ ನ ಜಾನೀತೇ ಶಯಾನಂ ಪತಿತಂ ಭುವಿ।
ಜಾನನ್ನಪಿ ಚ ಕಿಂ ಕುರ್ಯಾದಶಕ್ತಶ್ಚಾಪರಿಕ್ರಮಃ ॥ **2.63.42** ॥ 2484

ಭಿದ್ಯಮಾನಮಿವಾಶಕ್ತಸ್ತ್ರಾತುಮನ್ಯೋ ನಗೋ ನಗಂ।
ಪಿತುಸ್ತ್ವಮೇವ ಮೇ ಗತ್ವಾ ಶೀಘ್ರಮಾಚಕ್ಷ್ವ ರಾಘವ ॥ **2.63.43** ॥ 2485

ನ ತ್ವಾಮನುದಹೇತ್ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವನಮಗ್ನಿರಿವೈಧಿತಃ।
ಇಯಮೇಕಪದೀ ರಾಜನ್ ಯತೋ ಮೇ ಪಿತುರಾಶ್ರಮಃ ॥ **2.63.44** ॥ 2486

ತಂ ಪ್ರಸಾದಯ ಗತ್ವಾ ತ್ವಂ ನ ತ್ವಾ ಸಂಕುಪಿತಃ ಶಪೇತ್।
ವಿಶಲ್ಯಂ ಕುರು ಮಾಂ ರಾಜನ್ ಮರ್ಮ ಮೇ ನಿಶಿತಃ ಶರಃ ॥ **2.63.45** ॥ 2487

ರುಣದ್ಧಿ ಮೃದು ಸೋತ್ಸೇಧಂ ತೀರಮಂಬುರಯೋ ಯಥಾ।
ಸಶಲ್ಯಃ ಕ್ಲಿಶ್ಯತೇ ಪ್ರಾಣೈರ್ವಿಶಲ್ಯೋ ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.63.46** ॥ 2488

ಇತಿ ಮಾಮವಿಶಚ್ಚಿಂತಾ ತಸ್ಯ ಶಲ್ಯಾಪಕರ್ಷಣೇ।
ದುಃಖಿತಸ್ಯ ಚ ದೀನಸ್ಯ ಮಮ ಶೋಕಾತುರಸ್ಯ ಚ ॥ **2.63.47** ॥ 2489

ಲಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಸ ಋಷಿಶ್ಚಿಂತಾಂ ಮುನಿಸುತಸ್ತದಾ।
ತಾಮ್ಯಮಾನಂ ಸ ಮಾಂ ಕೃಚ್ಛ್ರಾದುವಾಚ ಪರಮಾರ್ಥವಿತ್ ॥ **2.63.48** ॥ 2490

ಸೀದಮಾನೋ ವಿವೃತ್ತಾಂಗೋಽಚೇಷ್ಟಮಾನೋ ಗತಃ ಕ್ಷಯಂ।
ಸಂಸ್ತಭ್ಯ ಶೋಕಂ ಧೈರ್ಯೇಣ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತೋ ಭವಾಮ್ಯಹಂ ॥ **2.63.49** ॥ 2491

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಕೃತಂ ತಾಪಂ ಹೃದಯಾದಪನೀಯತಾಂ।
ನ ದ್ವಿಜಾತಿರಹಂ ರಾಜನ್ ಮಾ ಭೂತ್ ತೇ ಮನಸೋ ವ್ಯಥಾ ॥ **2.63.50** ॥ 2492

ಶೂದ್ರಾಯಾಮಸ್ಮಿ ವೈಶ್ಯೇನ ಜಾತೋ ನರವರಾಧಿಪ।
ಇತೀವ ವದತಃ ಕೃಚ್ಛ್ರಾದ್ ಬಾಣಾಭಿಹತಮರ್ಮಣಃ ॥ **2.63.51** ॥ 2493

ವಿಘೂರ್ಣತೋ ವಿಚೇಷ್ಟಸ್ಯ ವೇಪಮಾನಸ್ಯ ಭೂತಲೇ।
ತಸ್ಯ ತ್ವಾತಾಮ್ಯಮಾನಸ್ಯ ತಂ ಬಾಣಮಹಮುದ್ಧರಂ।
ಸ ಮಾಮುದ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಂತ್ರಸ್ತೋ ಜಹೌ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತಪೋಧನಃ ॥ **2.63.52** ॥ 2494

ಜಲಾರ್ದ್ರಗಾತ್ರಂ ತು ವಿಲಪ್ಯ ಕೃಚ್ಛ್ರಂ
ಮರ್ಮವ್ರಣಂ ಸಂತತಮುಚ್ಛ್ವಸಂತಂ।
ತತಃ ಸರಯ್ವಾಂ ತಮಹಂ ಶಯಾನಂ
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಭದ್ರೇ ಸುಭೃಶಂ ವಿಷಣ್ಣಃ ॥ **2.63.53** ॥ 2495

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜ್ಞಾ ಸ್ವಕೃತೇನ ಮುನಿಕುಮಾರವಧೇನ ತದೀಯಪಿತ್ರೋರ್ವಿಲಾಪಸ್ಯ ತತ್ಪ್ರದತ್ತಶಾಪಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಸಂಗಂ ಶ್ರಾವಯಿತ್ವಾ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾಃ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ರೋದಂ ರೋದಂ ನಿಶೀಥೇ ಸ್ವಪ್ರಾಣಾನಾಂ ಪರಿತ್ಯಾಗಃ

ವಧಮಪ್ರತಿರೂಪಂ ತು ಮಹರ್ಷೇಸ್ತಸ್ಯ ರಾಘವಃ।
ವಿಲಪನ್ನೇವ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕೌಸಲ್ಯಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.64.1** ॥ 2496

ತದಜ್ಞಾನಾನ್ಮಹತ್ಪಾಪಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಂಕುಲಿತೇಂದ್ರಿಯಃ।
ಏಕಸ್ತ್ವಚಿಂತಯಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಕಥಂ ನು ಸುಕೃತಂ ಭವೇತ್ ॥ **2.64.2** ॥ 2497

ತತಸ್ತಂ ಘಟಮಾದಾಯ ಪೂರ್ಣಂ ಪರಮವಾರಿಣಾ।
ಆಶ್ರಮಂ ತಮಹಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಥಾಖ್ಯಾತಪಥಂ ಗತಃ ॥ **2.64.3** ॥ 2498

ತತ್ರಾಹಂ ದುರ್ಬಲಾವಂಧೌ ವೃದ್ಧಾವಪರಿಣಾಯಕೌ।
ಅಪಶ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಪಿತರೌ ಲೂನಪಕ್ಷಾವಿವ ದ್ವಿಜೌ ॥ **2.64.4** ॥ 2499

ತನ್ನಿಮಿತ್ತಾಭಿರಾಸೀನೌ ಕಥಾಭಿರಪರಿಶ್ರಮೌ।
ತಾಮಾಶಾಂ ಮತ್ಕೃತೇ ಹೀನಾವುಪಾಸೀನಾವನಾಥವತ್ ॥ **2.64.5** ॥ 2500

ಶೋಕೋಪಹತಚಿತ್ತಶ್ಚ ಭಯಸಂತ್ರಸ್ತಚೇತನಃ।
ತಚ್ಚಾಶ್ರಮಪದಂ ಗತ್ವಾ ಭೂಯಃ ಶೋಕಮಹಂ ಗತಃ ॥ **2.64.6** ॥ 2501

ಪದಶಬ್ದಂ ತು ಮೇ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮುನಿರ್ವಾಕ್ಯಮಭಾಷತ।
ಕಿಂ ಚಿರಾಯಸಿ ಮೇ ಪುತ್ರ ಪಾನೀಯಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾನಯ ॥ **2.64.7** ॥ 2502

ಯನ್ನಿಮಿತ್ತಮಿದಂ ತಾತ ಸಲಿಲೇ ಕ್ರೀಡಿತಂ ತ್ವಯಾ।
ಉತ್ಕಂಠಿತಾ ತೇ ಮಾತೇಯಂ ಪ್ರವಿಶ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಶ್ರಮಂ ॥ **2.64.8** ॥ 2503

ಯದ್ ವ್ಯಲೀಕಂ ಕೃತಂ ಪುತ್ರ ಮಾತ್ರಾ ತೇ ಯದಿ ವಾ ಮಯಾ।
ನ ತನ್ಮನಸಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ತಾತ ತಪಸ್ವಿನಾ ॥ **2.64.9** ॥ 2504

ತ್ವಂ ಗತಿಸ್ತ್ವಗತೀನಾಂ ಚ ಚಕ್ಷುಸ್ತ್ವಂ ಹೀನಚಕ್ಷುಷಾಂ।
ಸಮಾಸಕ್ತಾಸ್ತ್ವಯಿ ಪ್ರಾಣಾಃ ಕಥಂ ತ್ವಂ ನಾಭಿಭಾಷಸೇ ॥ **2.64.10** ॥ 2505

ಮುನಿಮವ್ಯಕ್ತಯಾ ವಾಚಾ ತಮಹಂ ಸಜ್ಜಮಾನಯಾ।
ಹೀನವ್ಯಂಜನಯಾ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಭೀತಚಿತ್ತ ಇವಾಬ್ರುವಂ ॥ **2.64.11** ॥ 2506

ಮನಸಃ ಕರ್ಮ ಚೇಷ್ಟಾಭಿರಭಿಸಂಸ್ತಭ್ಯ ವಾಗ್ಬಲಂ।
ಆಚಚಕ್ಷೇ ತ್ವಹಂ ತಸ್ಮೈ ಪುತ್ರವ್ಯಸನಜಂ ಭಯಂ ॥ **2.64.12** ॥ 2507

ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಹಂ ದಶರಥೋ ನಾಹಂ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಸಜ್ಜನಾವಮತಂ ದುಃಖಮಿದಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸ್ವಕರ್ಮಜಂ ॥ **2.64.13** ॥ 2508

ಭಗವಂಶ್ಚಾಪಹಸ್ತೋಽಹಂ ಸರಯೂತೀರಮಾಗತಃ।
ಜಿಘಾಂಸುಃ ಶ್ವಾಪದಂ ಕಿಂಚಿನ್ನಿಪಾನೇ ವಾಗತಂ ಗಜಂ ॥ **2.64.14** ॥ 2509

ತತಃ ಶ್ರುತೋ ಮಯಾ ಶಬ್ದೋ ಜಲೇ ಕುಂಭಸ್ಯ ಪೂರ್ಯತಃ।
ದ್ವಿಪೋಽಯಮಿತಿ ಮತ್ವಾಹಂ ಬಾಣೇನಾಭಿಹತೋ ಮಯಾ ॥ **2.64.15** ॥ 2510

ಗತ್ವಾ ತಸ್ಯಾಸ್ತತಸ್ತೀರಮಪಶ್ಯಮಿಷುಣಾ ಹೃದಿ।
ವಿನಿರ್ಭಿನ್ನಂ ಗತಪ್ರಾಣಂ ಶಯಾನಂ ಭುವಿ ತಾಪಸಂ ॥ **2.64.16** ॥ 2511

ತತಸ್ತಸ್ಯೈವ ವಚನಾದುಪೇತ್ಯ ಪರಿತಪ್ಯತಃ।
ಸ ಮಯಾ ಸಹಸಾ ಬಾಣ ಉದ್ಧೃತೋ ಮರ್ಮತಸ್ತದಾ ॥ **2.64.17** ॥ 2512

ಸ ಚೋದ್ಧೃತೇನ ಬಾಣೇನ ಸಹಸಾ ಸ್ವರ್ಗಮಾಸ್ಥಿತಃ।
ಭಗವಂತಾವುಭೌ ಶೋಚನ್ನಂಧಾವಿತಿ ವಿಲಪ್ಯ ಚ ॥ **2.64.18** ॥ 2513

ಅಜ್ಞಾನಾದ್ ಭವತಃ ಪುತ್ರಃ ಸಹಸಾಭಿಹತೋ ಮಯಾ।
ಶೇಷಮೇವಂ ಗತೇ ಯತ್ ಸ್ಯಾತ್ ತತ್ ಪ್ರಸೀದತು ಮೇ ಮುನಿಃ ॥ **2.64.19** ॥ 2514

ಸ ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವಚಃ ಕ್ರೂರಂ ಮಯಾ ತದಘಶಂಸಿನಾ।
ನಾಶಕತ್ ತೀವ್ರಮಾಯಾಸಂ ಸ ಕರ್ತುಂ ಭಗವಾನೃಷಿಃ ॥ **2.64.20** ॥ 2515

ಸ ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣವದನೋ ನಿಃಶ್ವಸನ್ ಶೋಕಮೂರ್ಚ್ಛಿತಃ।
ಮಾಮುವಾಚ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಕೃತಾಂಜಲಿಮುಪಸ್ಥಿತಂ ॥ **2.64.21** ॥ 2516

ಯದ್ಯೇತದಶುಭಂ ಕರ್ಮ ನ ಸ್ಮ ಮೇ ಕಥಯೇಃ ಸ್ವಯಂ।
ಫಲೇನ್ಮೂರ್ಧಾ ಸ್ಮ ತೇ ರಾಜನ್ ಸದ್ಯಃ ಶತಸಹಸ್ರಧಾ ॥ **2.64.22** ॥ 2517

ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಣ ವಧೋ ರಾಜನ್ ವಾನಪ್ರಸ್ಥೇ ವಿಶೇಷತಃ।
ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಂ ಕೃತಃ ಸ್ಥಾನಾಚ್ಚ್ಯಾವಯೇದಪಿ ವಜ್ರಿಣಂ ॥ **2.64.23** ॥ 2518

ಸಪ್ತಧಾ ತು ಭವೇನ್ಮೂರ್ಧಾ ಮುನೌ ತಪಸಿ ತಿಷ್ಠತಿ।
ಜ್ಞಾನಾದ್ ವಿಸೃಜತಃ ಶಸ್ತ್ರಂ ತಾದೃಶೇ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿ ॥ **2.64.24** ॥ 2519

ಅಜ್ಞಾನಾದ್ಧಿ ಕೃತಂ ಯಸ್ಮಾದಿದಂ ತೇ ತೇನ ಜೀವಸೇ।
ಅಪಿ ಹ್ಯಕುಶಲಂ ನ ಸ್ಯಾದ್ ರಾಘವಾಣಾಂ ಕುತೋ ಭವಾನ್ ॥ **2.64.25** ॥ 2520

ನಯ ನೌ ನೃಪ ತಂ ದೇಶಮಿತಿ ಮಾಂ ಚಾಭ್ಯಭಾಷತ।
ಅದ್ಯ ತಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾವಃ ಪುತ್ರಂ ಪಶ್ಚಿಮದರ್ಶನಂ ॥ **2.64.26** ॥ 2521

ರುಧಿರೇಣಾವಸಿಕ್ತಾಂಗಂ ಪ್ರಕೀರ್ಣಾಜಿನವಾಸಸಂ।
ಶಯಾನಂ ಭುವಿ ನಿಃಸಂಜ್ಞಂ ಧರ್ಮರಾಜವಶಂ ಗತಂ ॥ **2.64.27** ॥ 2522

ಅಥಾಹಮೇಕಸ್ತಂ ದೇಶಂ ನೀತ್ವಾ ತೌ ಭೃಶದುಃಖಿತೌ।
ಅಸ್ಪರ್ಶಯಮಹಂ ಪುತ್ರಂ ತಂ ಮುನಿಂ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ ॥ **2.64.28** ॥ 2523

ತೌ ಪುತ್ರಮಾತ್ಮನಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮಾಸಾದ್ಯ ತಪಸ್ವಿನೌ।
ನಿಪೇತತುಃ ಶರೀರೇಽಸ್ಯ ಪಿತಾ ಚೈನಮುವಾಚ ಹ ॥ **2.64.29** ॥ 2524

ನಾಭಿವಾದಯಸೇ ಮಾದ್ಯ ನ ಚ ಮಾಮಭಿಭಾಷಸೇ।
ಕಿಂ ಚ ಶೇಷೇ ತು ಭೂಮೌ ತ್ವಂ ವತ್ಸ ಕಿಂ ಕುಪಿತೋ ಹ್ಯಸಿ ॥ **2.64.30** ॥ 2525

ನನ್ವಹಂ ತೇಽಪ್ರಿಯಃ ಪುತ್ರ ಮಾತರಂ ಪಶ್ಯ ಧಾರ್ಮಿಕೀಂ।
ಕಿಂ ಚ ನಾಲಿಂಗಸೇ ಪುತ್ರ ಸುಕುಮಾರ ವಚೋ ವದ ॥ **2.64.31** ॥ 2526

ಕಸ್ಯ ವಾ ಪರರಾತ್ರೇಽಹಂ ಶ್ರೋಷ್ಯಾಮಿ ಹೃದಯಂಗಮಂ।
ಅಧೀಯಾನಸ್ಯ ಮಧುರಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ವಾನ್ಯದ್ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **2.64.32** ॥ 2527

ಕೋ ಮಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸ್ಯೈವ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಹುತಹುತಾಶನಃ।
ಶ್ಲಾಘಯಿಷ್ಯತ್ಯುಪಾಸೀನಃ ಪುತ್ರಶೋಕಭಯಾರ್ದಿತಂ ॥ **2.64.33** ॥ 2528

ಕಂದಮೂಲಫಲಂ ಹೃತ್ವಾ ಯೋ ಮಾಂ ಪ್ರಿಯಮಿವಾತಿಥಿಂ।
ಭೋಜಯಿಷ್ಯತ್ಯಕರ್ಮಣ್ಯಮಪ್ರಗ್ರಹಮನಾಯಕಂ ॥ **2.64.34** ॥ 2529

ಇಮಾಮಂಧಾಂ ಚ ವೃದ್ಧಾಂ ಚ ಮಾತರಂ ತೇ ತಪಸ್ವಿನೀಂ।
ಕಥಂ ಪುತ್ರ ಭರಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೃಪಣಾಂ ಪುತ್ರಗರ್ಧಿನೀಂ ॥ **2.64.35** ॥ 2530

ತಿಷ್ಠ ಮಾ ಮಾ ಗಮಃ ಪುತ್ರ ಯಮಸ್ಯ ಸದನಂ ಪ್ರತಿ।
ಶ್ವೋ ಮಯಾ ಸಹ ಗಂತಾಸಿ ಜನನ್ಯಾ ಚ ಸಮೇಧಿತಃ ॥ **2.64.36** ॥ 2531

ಉಭಾವಪಿ ಚ ಶೋಕಾರ್ತಾವನಾಥೌ ಕೃಪಣೌ ವನೇ।
ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ಗಮಿಷ್ಯಾವಸ್ತ್ವಯಾ ಹೀನೌ ಯಮಕ್ಷಯಂ ॥ **2.64.37** ॥ 2532

ತತೋ ವೈವಸ್ವತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತೀಂ।
ಕ್ಷಮತಾಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಮೇ ಬಿಭೃಯಾತ್ ಪಿತರಾವಯಂ ॥ **2.64.38** ॥ 2533

ದಾತುಮರ್ಹತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಲೋಕಪಾಲೋ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ಈದೃಶಸ್ಯ ಮಮಾಕ್ಷಯ್ಯಾಮೇಕಾಮಭಯದಕ್ಷಿಣಾಂ ॥ **2.64.39** ॥ 2534

ಅಪಾಪೋಽಸಿ ಯಥಾ ಪುತ್ರ ನಿಹತಃ ಪಾಪಕರ್ಮಣಾ।
ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಗಚ್ಛಾಶು ಯೇ ಲೋಕಾಸ್ತ್ವಸ್ತ್ರಯೋಧಿನಾಂ ॥ **2.64.40** ॥ 2535

ಯಾಂ ಹಿ ಶೂರಾ ಗತಿಂ ಯಾಂತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇಷ್ವನಿವರ್ತಿನಃ।
ಹತಾಸ್ತ್ವಭಿಮುಖಾಃ ಪುತ್ರ ಗತಿಂ ತಾಂ ಪರಮಾಂ ವ್ರಜ ॥ **2.64.41** ॥ 2536

ಯಾಂ ಗತಿಂ ಸಗರಃ ಶೈಬ್ಯೋ ದಿಲೀಪೋ ಜನಮೇಜಯಃ।
ನಹುಷೋ ಧುಂಧುಮಾರಶ್ಚ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತಾಂ ಗಚ್ಛ ಪುತ್ರಕ ॥ **2.64.42** ॥ 2537

ಯಾ ಗತಿಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾತ್ ತಪಸಶ್ಚ ಯಾ।
ಭೂಮಿದಸ್ಯಾಹಿತಾಗ್ನೇಶ್ಚ ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತಸ್ಯ ಚ ॥ **2.64.43** ॥ 2538

ಗೋಸಹಸ್ರಪ್ರದಾತೄಣಾಂ ಗುರುಸೇವಾಭೃತಾಮಪಿ।
ದೇಹನ್ಯಾಸಕೃತಾಂ ಯಾ ಚ ತಾಂ ಗತಿಂ ಗಚ್ಛ ಪುತ್ರಕ ॥ **2.64.44** ॥ 2539

ನ ಹಿ ತ್ವಸ್ಮಿನ್ ಕುಲೇ ಜಾತೋ ಗಚ್ಛತ್ಯಕುಶಲಾಂ ಗತಿಂ।
ಸ ತು ಯಾಸ್ಯತಿ ಯೇನ ತ್ವಂ ನಿಹತೋ ಮಮ ಬಾಂಧವಃ ॥ **2.64.45** ॥ 2540

ಏವಂ ಸ ಕೃಪಣಂ ತತ್ರ ಪರ್ಯದೇವಯತಾಸಕೃತ್।
ತತೋಽಸ್ಮೈ ಕರ್ತುಮುದಕಂ ಪ್ರವೃತ್ತಃ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ ॥ **2.64.46** ॥ 2541

ಸ ತು ದಿವ್ಯೇನ ರೂಪೇಣ ಮುನಿಪುತ್ರಃ ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಃ।
ಸ್ವರ್ಗಮಧ್ಯಾರುಹತ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಶಕ್ರೇಣ ಸಹ ಧರ್ಮವಿತ್ ॥ **2.64.47** ॥ 2542

ಆಬಭಾಷೇ ಚ ತೋ ವೃದ್ಧೌ ಶಕ್ರೇಣ ಸಹ ತಾಪಸಃ।
ಆಶ್ವಸ್ಯ ಚ ಮುಹೂರ್ತಂ ತು ಪಿತರಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.64.48** ॥ 2543

ಸ್ಥಾನಮಸ್ಮಿ ಮಹತ್ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭವತೋಃ ಪರಿಚಾರಣಾತ್।
ಭವಂತಾವಪಿ ಚ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮಮ ಮೂಲಮುಪೈಷ್ಯಥಃ ॥ **2.64.49** ॥ 2544

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ದಿವ್ಯೇನ ವಿಮಾನೇನ ವಪುಷ್ಮತಾ।
ಆರುರೋಹ ದಿವಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮುನಿಪುತ್ರೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **2.64.50** ॥ 2545

ಸ ಕೃತ್ವಾಥೋದಕಂ ತೂರ್ಣಂ ತಾಪಸಃ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ।
ಮಾಮುವಾಚ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಕೃತಾಂಜಲಿಮುಪಸ್ಥಿತಂ ॥ **2.64.51** ॥ 2546

ಅದ್ಯೈವ ಜಹಿ ಮಾಂ ರಾಜನ್ ಮರಣೇ ನಾಸ್ತಿ ಮೇ ವ್ಯಥಾ।
ಯಃ ಶರೇಣೈಕಪುತ್ರಂ ಮಾಂ ತ್ವಮಕಾರ್ಷೀರಪುತ್ರಕಂ ॥ **2.64.52** ॥ 2547

ತ್ವಯಾಪಿ ಚ ಯದಜ್ಞಾನಾನ್ನಿಹತೋ ಮೇ ಸ ಬಾಲಕಃ।
ತೇನ ತ್ವಾಮಪಿ ಶಪ್ಸ್ಯೇಽಹಂ ಸುದುಃಖಮತಿದಾರುಣಂ ॥ **2.64.53** ॥ 2548

ಪುತ್ರವ್ಯಸನಜಂ ದುಃಖಂ ಯದೇತನ್ಮಮ ಸಾಂಪ್ರತಂ।
ಏವಂ ತ್ವಂ ಪುತ್ರಶೋಕೇನ ರಾಜನ್ ಕಾಲಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.64.54** ॥ 2549

ಅಜ್ಞಾನಾತ್ತು ಹತೋ ಯಸ್ಮಾತ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಣ ತ್ವಯಾ ಮುನಿಃ।
ತಸ್ಮಾತ್ ತ್ವಾಂ ನಾವಿಶತ್ಯಾಶು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ನರಾಧಿಪ ॥ **2.64.55** ॥ 2550

ತ್ವಾಮಪ್ಯೇತಾದೃಶೋ ಭಾವಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ಗಮಿಷ್ಯತಿ।
ಜೀವಿತಾಂತಕರೋ ಘೋರೋ ದಾತಾರಮಿವ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ॥ **2.64.56** ॥ 2551

ಏವಂ ಶಾಪಂ ಮಯಿ ನ್ಯಸ್ಯ ವಿಲಪ್ಯ ಕರುಣಂ ಬಹು।
ಚಿತಾಮಾರೋಪ್ಯ ದೇಹಂ ತನ್ಮಿಥುನಂ ಸ್ವರ್ಗಮಭ್ಯಯಾತ್ ॥ **2.64.57** ॥ 2552

ತದೇತಚ್ಚಿಂತಯಾನೇನ ಸ್ಮೃತಂ ಪಾಪಂ ಮಯಾ ಸ್ವಯಂ।
ತದಾ ಬಾಲ್ಯಾತ್ ಕೃತಂ ದೇವಿ ಶಬ್ದವೇಧ್ಯನುಕರ್ಷಿಣಾ ॥ **2.64.58** ॥ 2553

ತಸ್ಯಾಯಂ ಕರ್ಮಣೋ ದೇವಿ ವಿಪಾಕಃ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಃ।
ಅಪಥ್ಯೈಃ ಸಹ ಸಂಭುಕ್ತೇ ವ್ಯಾಧಿರನ್ನರಸೇ ಯಥಾ ॥ **2.64.59** ॥ 2554

ತಸ್ಮಾನ್ನಾಮಾಗತಂ ಭದ್ರೇ ತಸ್ಯೋದಾರಸ್ಯ ತದ್ ವಚಃ।
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ರುದಂಸ್ತಸ್ತೋ ಭಾರ್ಯಾಮಾಹ ತು ಭೂಮಿಪಃ ॥ **2.64.60** ॥ 2555

ಯದಹಂ ಪುತ್ರಶೋಕೇನ ಸಂತ್ಯಜಿಷ್ಯಾಮಿ ಜೀವಿತಂ।
ಚಕ್ಷುರ್ಭ್ಯಾಂ ತ್ವಾಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕೌಸಲ್ಯೇ ತ್ವಂ ಹಿ ಮಾಂ ಸ್ಪೃಶ ॥ **2.64.61** ॥ 2556

ಯಮಕ್ಷಯಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ನಹಿ ಮಾನವಾಃ।
ಯದಿ ಮಾಂ ಸಂಸ್ಪೃಶೇದ್ ರಾಮಃ ಸಕೃದನ್ವಾರಭೇತ ವಾ ॥ **2.64.62** ॥ 2557

ಧನಂ ವಾ ಯೌವರಾಜ್ಯಂ ವಾ ಜೀವೇಯಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ।
ನ ತನ್ಮೇ ಸದೃಶಂ ದೇವಿ ಯನ್ಮಯಾ ರಾಘವೇ ಕೃತಂ ॥ **2.64.63** ॥ 2558

ಸದೃಶಂ ತತ್ತು ತಸ್ಯೈವ ಯದನೇನ ಕೃತಂ ಮಯಿ।
ದುರ್ವೃತ್ತಮಪಿ ಕಃ ಪುತ್ರಂ ತ್ಯಜೇದ್ ಭುವಿ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥ **2.64.64** ॥ 2559

ಕಶ್ಚ ಪ್ರವ್ರಾಜ್ಯಮಾನೋ ವಾ ನಾಸೂಯೇತ್ ಪಿತರಂ ಸುತಃ।
ಚಕ್ಷುಷಾ ತ್ವಾಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸ್ಮೃತಿರ್ಮಮ ವಿಲುಪ್ಯತೇ ॥ **2.64.65** ॥ 2560

ದೂತಾ ವೈವಸ್ವತಸ್ಯೈತೇ ಕೌಸಲ್ಯೇ ತ್ವರಯಂತಿ ಮಾಂ।
ಅತಸ್ತು ಕಿಂ ದುಃಖತರಂ ಯದಹಂ ಜೀವಿತಕ್ಷಯೇ ॥ **2.64.66** ॥ 2561

ನಹಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ರಾಮಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ।
ತಸ್ಯಾದರ್ಶನಜಃ ಶೋಕಃ ಸುತಸ್ಯಾಪ್ರತಿಕರ್ಮಣಃ ॥ **2.64.67** ॥ 2562

ಉಚ್ಶೋಷಯತಿ ವೈ ಪ್ರಾಣಾನ್ ವಾರಿ ಸ್ತೋಕಮಿವಾತಪಃ।
ನ ತೇ ಮನುಷ್ಯಾ ದೇವಾಸ್ತೇ ಯೇ ಚಾರುಶುಭಕುಂಡಲಂ ॥ **2.64.68** ॥ 2563

ಮುಖಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ರಾಮಸ್ಯ ವರ್ಷೇ ಪಂಚದಶೇ ಪುನಃ।
ಪದ್ಮಪತ್ರೇಕ್ಷಣಂ ಸುಭ್ರು ಸುದಂಷ್ಟ್ರಂ ಚಾರುನಾಸಿಕಂ ॥ **2.64.69** ॥ 2564

ಧನ್ಯಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ರಾಮಸ್ಯ ತಾರಾಧಿಪಸಮಂ ಮುಖಂ।
ಸದೃಶಂ ಶಾರದಸ್ಯೇಂದೋಃ ಫುಲ್ಲಸ್ಯ ಕಮಲಸ್ಯ ಚ ॥ **2.64.70** ॥ 2565

ಸುಗಂಧಿ ಮಮ ರಾಮಸ್ಯ ಧನ್ಯಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಯೇ ಮುಖಂ।
ನಿವೃತ್ತವನವಾಸಂ ತಮಯೋಧ್ಯಾಂ ಪುನರಾಗತಂ ॥ **2.64.71** ॥ 2566

ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಸುಖಿನೋ ರಾಮಂ ಶುಕ್ರಂ ಮಾರ್ಗಗತಂ ಯಥಾ।
ಕೌಸಲ್ಯೇ ಚಿತ್ತಮೋಹೇನ ಹೃದಯಂ ಸೀದತೇತರಾಂ ॥ **2.64.72** ॥ 2567

ವೇದಯೇ ನ ಚ ಸಂಯುಕ್ತಾಞ್ಶಬ್ದಸ್ಪರ್ಶರಸಾನಹಂ।
ಚಿತ್ತನಾಶಾದ್ ವಿಪದ್ಯಂತೇ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಹಿ।
ಕ್ಷೀಣಸ್ನೇಹಸ್ಯ ದೀಪಸ್ಯ ಸಂರಕ್ತಾ ರಶ್ಮಯೋ ಯಥಾ ॥ **2.64.73** ॥ 2568

ಅಯಮಾತ್ಮಭವಃ ಶೋಕೋ ಮಾಮನಾಥಮಚೇತನಂ।
ಸಂಸಾಧಯತಿ ವೇಗೇನ ಯಥಾ ಕೂಲಂ ನದೀರಯಃ ॥ **2.64.74** ॥ 2569

ಹಾ ರಾಘವ ಮಹಾಬಾಹೋ ಹಾ ಮಮಾಯಾಸನಾಶನ।
ಹಾ ಪಿತೃಪ್ರಿಯ ಮೇ ನಾಥ ಹಾ ಮಮಾಸಿ ಗತಃ ಸುತ ॥ **2.64.75** ॥ 2570

ಹಾ ಕೌಸಲ್ಯೇ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಹಾ ಸುಮಿತ್ರೇ ತಪಸ್ವಿನಿ।
ಹಾ ನೃಶಂಸೇ ಮಮಾಮಿತ್ರೇ ಕೈಕೇಯಿ ಕುಲಪಾಂಸನಿ ॥ **2.64.76** ॥ 2571

ಇತಿ ಮಾತುಶ್ಚ ರಾಮಸ್ಯ ಸುಮಿತ್ರಾಯಾಶ್ಚ ಸನ್ನಿಧೌ।
ರಾಜಾ ದಶರಥಃ ಶೋಚಂಜೀವಿತಾಂತಮುಪಾಗಮತ್ ॥ **2.64.77** ॥ 2572

ತಥಾ ತು ದೀನಃ ಕಥಯನ್ ನರಾಧಿಪಃ
ಪ್ರಿಯಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ಯ ವಿವಾಸನಾತುರಃ।
ಗತೇಽರ್ಧರಾತ್ರೇ ಭೃಶದುಃಖಪೀಡಿತ -
ಸ್ತದಾ ಜಹೌ ಪ್ರಾಣಮುದಾರದರ್ಶನಃ ॥ **2.64.78** ॥ 2573

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಂದಿಜನಕರ್ತೃಕೋ ರಾಜ್ಞಃ ಸ್ತವಪಾಠಃ, ರಾಜಾನಂ ದಶರಥಂ ದಿವಂಗತಂ ಮತ್ವಾ ರಾಜ್ಞೀನಾಂ ವಿಲಾಪಃ

ಅಥ ರಾತ್ರ್ಯಾಂ ವ್ಯತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರಾತರೇವಾಪರೇಽಹನಿ।
ವಂದಿನಃ ಪರ್ಯುಪಾತಿಷ್ಠಂಸ್ತತ್ಪಾರ್ಥಿವನಿವೇಶನಂ ॥ **2.65.1** ॥ 2574

ಸೂತಾಃ ಪರಮಸಂಸ್ಕಾರಾ ಮಾಗಧಾಶ್ಚೋತ್ತಮಶ್ರುತಾಃ।
ಗಾಯಕಾಃ ಶ್ರುತಿಶೀಲಾಶ್ಚ ನಿಗದಂತಃ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ ॥ **2.65.2** ॥ 2575

ರಾಜಾನಂ ಸ್ತುವತಾಂ ತೇಷಾಮುದಾತ್ತಾಭಿಹಿತಾಶಿಷಾಂ।
ಪ್ರಾಸಾದಾಭೋಗವಿಸ್ತೀರ್ಣಃ ಸ್ತುತಿಶಬ್ದೋ ಹ್ಯವರ್ತತ ॥ **2.65.3** ॥ 2576

ತತಸ್ತು ಸ್ತುವತಾಂ ತೇಷಾಂ ಸೂತಾನಾಂ ಪಾಣಿವಾದಕಾಃ।
ಅಪದಾನಾನ್ಯುದಾಹೃತ್ಯ ಪಾಣಿವಾದಾನ್ಯವಾದಯನ್ ॥ **2.65.4** ॥ 2577

ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ವಿಹಗಾಃ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಾಶ್ಚ ಸಸ್ವನುಃ।
ಶಾಖಾಸ್ಥಾಃ ಪಂಜರಸ್ಥಾಶ್ಚ ಯೇ ರಾಜಕುಲಗೋಚರಾಃ ॥ **2.65.5** ॥ 2578

ವ್ಯಾಹೃತಾಃ ಪುಣ್ಯಶಬ್ದಾಶ್ಚ ವೀಣಾನಾಂ ಚಾಪಿ ನಿಃಸ್ವನಾಃ।
ಆಶೀರ್ಗೇಯಂ ಚ ಗಾಥಾನಾಂ ಪೂರಯಾಮಾಸ ವೇಶ್ಮ ತತ್ ॥ **2.65.6** ॥ 2579

ತತಃ ಶುಚಿಸಮಾಚಾರಾಃ ಪರ್ಯುಪಸ್ಥಾನಕೋವಿದಾಃ।
ಸ್ತ್ರೀವರ್ಷವರಭೂಯಿಷ್ಠಾ ಉಪತಸ್ಥುರ್ಯಥಾಪುರಾ ॥ **2.65.7** ॥ 2580

ಹರಿಚಂದನಸಂಪೃಕ್ತಮುದಕಂ ಕಾಂಚನೈರ್ಘಟೈಃ।
ಆನಿನ್ಯುಃ ಸ್ನಾನಶಿಕ್ಷಾಜ್ಞಾ ಯಥಾಕಾಲಂ ಯಥಾವಿಧಿ ॥ **2.65.8** ॥ 2581

ಮಂಗಲಾಲಂಭನೀಯಾನಿ ಪ್ರಾಶನೀಯಾನ್ಯುಪಸ್ಕರಾನ್।
ಉಪಾನಿನ್ಯುಸ್ತಥಾ ಪುಣ್ಯಾಃ ಕುಮಾರೀಬಹುಲಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ **2.65.9** ॥ 2582

ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಂ ಸರ್ವಂ ವಿಧಿವದರ್ಚಿತಂ।
ಸರ್ವಂ ಸುಗುಣಲಕ್ಷ್ಮೀವತ್ ತದಭೂದಾಭಿಹಾರಿಕಂ ॥ **2.65.10** ॥ 2583

ತತಃ ಸೂರ್ಯೋದಯಂ ಯಾವತ್ ಸರ್ವಂ ಪರಿಸಮುತ್ಸುಕಂ।
ತಸ್ಥಾವನುಪಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕಿಂಸ್ವಿದಿತ್ಯುಪಶಂಕಿತಂ ॥ **2.65.11** ॥ 2584

ಅಥ ಯಾಃ ಕೋಸಲೇಂದ್ರಸ್ಯ ಶಯನಂ ಪ್ರತ್ಯನಂತರಾಃ।
ತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತು ಸಮಾಗಮ್ಯ ಭರ್ತಾರಂ ಪ್ರತ್ಯಬೋಧಯನ್ ॥ **2.65.12** ॥ 2585

ಅಥಾಪ್ಯುಚಿತವೃತ್ತಾಸ್ತಾ ವಿನಯೇನ ನಯೇನ ಚ।
ನಹ್ಯಸ್ಯ ಶಯನಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಿಂಚಿದಪ್ಯುಪಲೇಭಿರೇ ॥ **2.65.13** ॥ 2586

ತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸ್ವಪ್ನಶೀಲಜ್ಞಾಶ್ಚೇಷ್ಟಾಂ ಸಂಚಲನಾದಿಷು।
ತಾ ವೇಪಥುಪರೀತಾಶ್ಚ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಾಣೇಷು ಶಂಕಿತಾಃ ॥ **2.65.14** ॥ 2587

ಪ್ರತಿಸ್ರೋತಸ್ಯಣಾಗ್ರಾಣಾಂ ಸದೃಶಂ ಸಂಚಕಾಶಿರೇ।
ಅಥ ಸಂದೇಹಮಾನಾನಾಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಂ।
ಯತ್ ತದಾಶಂಕಿತಂ ಪಾಪಂ ತದಾ ಜಜ್ಞೇ ವಿನಿಶ್ಚಯಃ ॥ **2.65.15** ॥ 2588

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಚ ಸುಮಿತ್ರಾ ಚ ಪುತ್ರಶೋಕಪರಾಜಿತೇ।
ಪ್ರಸುಪ್ತೇ ನ ಪ್ರಬುಧ್ಯೇತೇ ಯಥಾ ಕಾಲಸಮನ್ವಿತೇ ॥ **2.65.16** ॥ 2589

ನಿಷ್ಪ್ರಭಾಸಾ ವಿವರ್ಣಾ ಚ ಸನ್ನಾ ಶೋಕೇನ ಸನ್ನತಾ।
ನ ವ್ಯರಾಜತ ಕೌಸಲ್ಯಾ ತಾರೇವ ತಿಮಿರಾವೃತಾ ॥ **2.65.17** ॥ 2590

ಕೌಸಲ್ಯಾನಂತರಂ ರಾಜ್ಞಃ ಸುಮಿತ್ರಾ ತದನಂತರಂ।
ನ ಸ್ಮ ವಿಭ್ರಾಜತೇ ದೇವೀ ಶೋಕಾಶ್ರುಲುಲಿತಾನನಾ ॥ **2.65.18** ॥ 2591

ತೇ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದಾ ಸುಪ್ತೇ ಉಭೇ ದೇವ್ಯೌ ಚ ತಂ ನೃಪಂ।
ಸುಪ್ತಮೇವೋದ್ಗತಪ್ರಾಣಮಂತಃಪುರಮಮನ್ಯತ ॥ **2.65.19** ॥ 2592

ತತಃ ಪ್ರಚುಕ್ರುಶುರ್ದೀನಾಃ ಸಸ್ವರಂ ತಾ ವರಾಂಗನಾಃ।
ಕರೇಣೇವ ಇವಾರಣ್ಯೇ ಸ್ಥಾನಪ್ರಚ್ಯುತಯೂಥಪಾಃ ॥ **2.65.20** ॥ 2593

ತಾಸಾಮಾಕ್ರಂದಶಬ್ದೇನ ಸಹಸೋದ್ಗತಚೇತನೇ।
ಕೌಸಲ್ಯಾ ಚ ಸುಮಿತ್ರಾ ಚ ತ್ಯಕ್ತನಿದ್ರೇ ಬಭೂವತುಃ ॥ **2.65.21** ॥ 2594

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಚ ಸುಮಿತ್ರಾ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಂ।
ಹಾ ನಾಥೇತಿ ಪರಿಕ್ರುಶ್ಯ ಪೇತತುರ್ಧರಣೀತಲೇ ॥ **2.65.22** ॥ 2595

ಸಾ ಕೋಸಲೇಂದ್ರದುಹಿತಾ ಚೇಷ್ಟಮಾನಾ ಮಹೀತಲೇ।
ನ ಭ್ರಾಜತೇ ರಜೋಧ್ವಸ್ತಾ ತಾರೇವ ಗಗನಚ್ಯುತಾ ॥ **2.65.23** ॥ 2596

ನೃಪೇ ಶಾಂತಗುಣೇ ಜಾತೇ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪತಿತಾಂ ಭುವಿ।
ಅಪಶ್ಯಂಸ್ತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಾ ಹತಾಂ ನಾಗವಧೂಮಿವ ॥ **2.65.24** ॥ 2597

ತತಃ ಸರ್ವಾ ನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಕೈಕೇಯೀಪ್ರಮುಖಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ರುದಂತ್ಯಃ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾ ನಿಪೇತುರ್ಗತಚೇತನಾಃ ॥ **2.65.25** ॥ 2598

ತಾಭಿಃ ಸ ಬಲವಾನ್ ನಾದಃ ಕ್ರೋಶಂತೀಭಿರನುದ್ರುತಃ।
ಯೇನ ಸ್ಫೀತೀಕೃತೋ ಭೂಯಸ್ತದ್ ಗೃಹಂ ಸಮನಾದಯತ್ ॥ **2.65.26** ॥ 2599

ತತ್ ಪರಿತ್ರಸ್ತಸಂಭ್ರಾಂತಪರ್ಯುತ್ಸುಕಜನಾಕುಲಂ।
ಸರ್ವತಸ್ತುಮುಲಾಕ್ರಂದಂ ಪರಿತಾಪಾರ್ತಬಾಂಧವಂ ॥ **2.65.27** ॥ 2600

ಸದ್ಯೋನಿಪತಿತಾನಂದಂ ದೀನಂ ವಿಕ್ಲವದರ್ಶನಂ।
ಬಭೂವ ನರದೇವಸ್ಯ ಸದ್ಮ ದಿಷ್ಟಾಂತಮೀಯುಷಃ ॥ **2.65.28** ॥ 2601

ಅತೀತಮಾಜ್ಞಾಯ ತು ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭಂ
ಯಶಸ್ವಿನಂ ತಂ ಪರಿವಾರ್ಯ ಪತ್ನಯಃ।
ಭೃಶಂ ರುದಂತ್ಯಃ ಕರುಣಂ ಸುದುಃಖಿತಾಃ
ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಬಾಹೂ ವ್ಯಲಪನ್ನನಾಥವತ್ ॥ **2.65.29** ॥ 2602

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಟ್ಪಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜಾರ್ಥಂ ಕೌಸಲ್ಯಯಾ ವಿಲಾಪಸ್ತತ್ಕರ್ತೃಕಂ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಭರ್ತ್ಸನಂ ಮಂತ್ರಿಭೀ ರಾಜ್ಞಃ ಶವಸ್ಯ ತೈಲಪೂರ್ಣೇ ಕಟಾಹೇ ಸ್ಥಾಪನಂ ವಿಲಾಪೋಽಯೋಧ್ಯಾಪುರ್ಯ್ಯಾಃ ಶ್ರೀಹೀನತಾ ಪುರವಾಸಿನಾಂ ಶೋಕಶ್ಚ

ತಮಗ್ನಿಮಿವ ಸಂಶಾಂತಮಂಬುಹೀನಮಿವಾರ್ಣವಂ।
ಗತಪ್ರಭಮಿವಾದಿತ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಭೂಮಿಪಂ ॥ **2.66.1** ॥ 2603

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣಾಕ್ಷೀ ವಿವಿಧಂ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಾ।
ಉಪಗೃಹ್ಯ ಶಿರೋ ರಾಜ್ಞಃ ಕೈಕೇಯೀಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ ॥ **2.66.2** ॥ 2604

ಸಕಾಮಾ ಭವ ಕೈಕೇಯಿ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ರಾಜ್ಯಮಕಂಟಕಂ।
ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಮೇಕಾಗ್ರಾ ನೃಶಂಸೇ ದುಷ್ಟಚಾರಿಣಿ ॥ **2.66.3** ॥ 2605

ವಿಹಾಯ ಮಾಂ ಗತೋ ರಾಮೋ ಭರ್ತಾ ಚ ಸ್ವರ್ಗತೋ ಮಮ।
ವಿಪಥೇ ಸಾರ್ಥಹೀನೇವ ನಾಹಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ ॥ **2.66.4** ॥ 2606

ಭರ್ತಾರಂ ತು ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಕಾ ಸ್ತ್ರೀ ದೈವತಮಾತ್ಮನಃ।
ಇಚ್ಛೇಜ್ಜೀವಿತುಮನ್ಯತ್ರ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಸ್ತ್ಯಕ್ತಧರ್ಮಣಃ ॥ **2.66.5** ॥ 2607

ನ ಲುಬ್ಧೋ ಬುಧ್ಯತೇ ದೋಷಾನ್ ಕಿಂಪಾಕಮಿವ ಭಕ್ಷಯನ್।
ಕುಬ್ಜಾನಿಮಿತ್ತಂ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ರಾಘವಾಣಾಂ ಕುಲಂ ಹತಂ ॥ **2.66.6** ॥ 2608

ಅನಿಯೋಗೇ ನಿಯುಕ್ತೇನ ರಾಜ್ಞಾ ರಾಮಂ ವಿವಾಸಿತಂ।
ಸಭಾರ್ಯಂ ಜನಕಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪರಿತಪ್ಸ್ಯತ್ಯಹಂ ಯಥಾ ॥ **2.66.7** ॥ 2609

ಸ ಮಾಮನಾಥಾಂ ವಿಧವಾಂ ನಾದ್ಯ ಜಾನಾತಿ ಧಾರ್ಮಿಕಃ।
ರಾಮಃ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷೋ ಜೀವನ್ನಾಶಮಿತೋ ಗತಃ ॥ **2.66.8** ॥ 2610

ವಿದೇಹರಾಜಸ್ಯ ಸುತಾ ತಥಾ ಚಾರುತಪಸ್ವಿನೀ।
ದುಃಖಸ್ಯಾನುಚಿತಾ ದುಃಖಂ ವನೇ ಪರ್ಯುದ್ವಿಜಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.66.9** ॥ 2611

ನದತಾಂ ಭೀಮಘೋಷಾಣಾಂ ನಿಶಾಸು ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಾಂ।
ನಿಶಮ್ಯಮಾನಾ ಸಂತ್ರಸ್ತಾ ರಾಘವಂ ಸಂಶ್ರಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.66.10** ॥ 2612

ವೃದ್ಧಶ್ಚೈವಾಲ್ಪಪುತ್ರಶ್ಚ ವೈದೇಹೀಮನುಚಿಂತಯನ್।
ಸೋಽಪಿ ಶೋಕಸಮಾವಿಷ್ಟೋ ನೂನಂ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯತಿ ಜೀವಿತಂ ॥ **2.66.11** ॥ 2613

ಸಾಹಮದ್ಯೈವ ದಿಷ್ಟಾಂತಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಪತಿವ್ರತಾ।
ಇದಂ ಶರೀರಮಾಲಿಂಗ್ಯ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಹುತಾಶನಂ ॥ **2.66.12** ॥ 2614

ತಾಂ ತತಃ ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ವಿಲಪಂತೀಂ ತಪಸ್ವಿನೀಂ।
ವ್ಯಪನಿನ್ಯುಃ ಸುದುಃಖಾರ್ತಾಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಾಃ ॥ **2.66.13** ॥ 2615

ತೈಲದ್ರೋಣ್ಯಾಂ ತದಾಮಾತ್ಯಾಃ ಸಂವೇಶ್ಯ ಜಗತೀಪತಿಂ।
ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವಾಣ್ಯಥಾದಿಷ್ಟಾಶ್ಚಕ್ರುಃ ಕರ್ಮಾಣ್ಯನಂತರಂ ॥ **2.66.14** ॥ 2616

ನ ತು ಸಂಕಾಲನಂ ರಾಜ್ಞೋ ವಿನಾ ಪುತ್ರೇಣ ಮಂತ್ರಿಣಃ।
ಸರ್ವಜ್ಞಾಃ ಕರ್ತುಮೀಷುಸ್ತೇ ತತೋ ರಕ್ಷಂತಿ ಭೂಮಿಪಂ ॥ **2.66.15** ॥ 2617

ತೈಲದ್ರೋಣ್ಯಾಂ ಶಾಯಿತಂ ತಂ ಸಚಿವೈಸ್ತು ನರಾಧಿಪಂ।
ಹಾ ಮೃತೋಽಯಮಿತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತಾಃ ಪರ್ಯದೇವಯನ್ ॥ **2.66.16** ॥ 2618

ಬಾಹೂನುಚ್ಛ್ರಿತ್ಯ ಕೃಪಣಾ ನೇತ್ರಪ್ರಸ್ರವಣೈರ್ಮುಖೈಃ।
ರುದಂತ್ಯಃ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾಃ ಕೃಪಣಂ ಪರ್ಯದೇವಯನ್ ॥ **2.66.17** ॥ 2619

ಹಾ ಮಹಾರಾಜ ರಾಮೇಣ ಸಂತತಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಾ।
ವಿಹೀನಾಃ ಸತ್ಯಸಂಧೇನ ಕಿಮರ್ಥಂ ವಿಜಹಾಸಿ ನಃ ॥ **2.66.18** ॥ 2620

ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ದುಷ್ಟಭಾವಾಯಾ ರಾಘವೇಣ ವಿವರ್ಜಿತಾಃ।
ಕಥಂ ಸಪತ್ನ್ಯಾ ವತ್ಸ್ಯಾಮಃ ಸಮೀಪೇ ವಿಧವಾ ವಯಂ ॥ **2.66.19** ॥ 2621

ಸ ಹಿ ನಾಥಃ ಸ ಚಾಸ್ಮಾಕಂ ತವ ಚ ಪ್ರಭುರಾತ್ಮವಾನ್।
ವನಂ ರಾಮೋ ಗತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿಹಾಯ ನೃಪತಿಶ್ರಿಯಂ ॥ **2.66.20** ॥ 2622

ತ್ವಯಾ ತೇನ ಚ ವೀರೇಣ ವಿನಾ ವ್ಯಸನಮೋಹಿತಾಃ।
ಕಥಂ ವಯಂ ನಿವತ್ಸ್ಯಾಮಃ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಚ ವಿದೂಷಿತಾಃ ॥ **2.66.21** ॥ 2623

ಯಯಾ ಚ ರಾಜಾ ರಾಮಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ।
ಸೀತಯಾ ಸಹ ಸಂತ್ಯಕ್ತಾಃ ಸಾ ಕಮನ್ಯಂ ನ ಹಾಸ್ಯತಿ ॥ **2.66.22** ॥ 2624

ತಾ ಬಾಷ್ಪೇಣ ಚ ಸಂವೀತಾಃ ಶೋಕೇನ ವಿಪುಲೇನ ಚ।
ವ್ಯಚೇಷ್ಟಂತ ನಿರಾನಂದಾ ರಾಘವಸ್ಯ ವರಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ **2.66.23** ॥ 2625

ನಿಶಾ ನಕ್ಷತ್ರಹೀನೇವ ಸ್ತ್ರೀವ ಭರ್ತೃವಿವರ್ಜಿತಾ।
ಪುರೀ ನಾರಾಜತಾಯೋಧ್ಯಾ ಹೀನಾ ರಾಜ್ಞಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ **2.66.24** ॥ 2626

ಬಾಷ್ಪಪರ್ಯಾಕುಲಜನಾ ಹಾಹಾಭೂತಕುಲಾಂಗನಾ।
ಶೂನ್ಯಚತ್ವರವೇಶ್ಮಾಂತಾ ನ ಬಭ್ರಾಜ ಯಥಾಪುರಂ ॥ **2.66.25** ॥ 2627

ಗತೇ ತು ಶೋಕಾತ್ ತ್ರಿದಿವಂ ನರಾಧಿಪೇ
ಮಹೀತಲಸ್ಥಾಸು ನೃಪಾಂಗನಾಸು ಚ।
ನಿವೃತ್ತಚಾರಃ ಸಹಸಾ ಗತೋ ರವಿಃ
ಪ್ರವೃತ್ತಚಾರಾ ರಜನೀ ಹ್ಯುಪಸ್ಥಿತಾ ॥ **2.66.26** ॥ 2628

ಋತೇ ತು ಪುತ್ರಾದ್ ದಹನಂ ಮಹೀಪತೇ -
ರ್ನಾರೋಚಯಂಸ್ತೇ ಸುಹೃದಃ ಸಮಾಗತಾಃ।
ಇತೀವ ತಸ್ಮಿನ್ ಶಯನೇ ನ್ಯವೇಶಯನ್
ವಿಚಿಂತ್ಯ ರಾಜಾನಮಚಿಂತ್ಯದರ್ಶನಂ ॥ **2.66.27** ॥ 2629

ಗತಪ್ರಭಾ ದ್ಯೌರಿವ ಭಾಸ್ಕರಂ ವಿನಾ
ವ್ಯಪೇತನಕ್ಷತ್ರಗಣೇವ ಶರ್ವರೀ।
ಪುರೀ ಬಭಾಸೇ ರಹಿತಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ
ಕಂಠಾಸ್ರಕಂಠಾಕುಲಮಾರ್ಗಚತ್ವರಾ ॥ **2.66.28** ॥ 2630

ನರಾಶ್ಚ ನಾರ್ಯಶ್ಚ ಸಮೇತ್ಯ ಸಂಘಶೋ
ವಿಗರ್ಹಮಾಣಾ ಭರತಸ್ಯ ಮಾತರಂ।
ತದಾ ನಗರ್ಯಾಂ ನರದೇವಸಂಕ್ಷಯೇ
ಬಭೂವುರಾರ್ತಾ ನ ಚ ಶರ್ಮ ಲೇಭಿರೇ ॥ **2.66.29** ॥ 2631

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷಟ್ಪಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಪ್ರಭೃತಿಮುನಿಭಿರ್ಮಂತ್ರಿಭಿಶ್ಚ ರಾಜಾನಂ ವಿನಾ ದೇಶಸ್ಯ ಭಾವಿನಿದುರವಸ್ಥಾಂ ವರ್ಣಯಿತ್ವಾ ಕಮಪಿ ರಾಜಪದೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಯಿತುಂ ವಸಿಷ್ಠಂ ಪ್ರತ್ಯನುರೋಧಃ.

ಆಕ್ರಂದಿತಾ ನಿರಾನಂದಾ ಸಾಸ್ರ್ಯಕಂಠಜನಾವಿಲಾ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾಮವತತಾ ಸಾ ವ್ಯತೀಯಾಯ ಶರ್ವರೀ ॥ **2.67.1** ॥ 2632

ವ್ಯತೀತಾಯಾಂ ತು ಶರ್ವರ್ಯಾಮಾದಿತ್ಯಸ್ಯೋದಯೇ ತತಃ।
ಸಮೇತ್ಯ ರಾಜಕರ್ತಾರಃ ಸಭಾಮೀಯುರ್ದ್ವಿಜಾತಯಃ ॥ **2.67.2** ॥ 2633

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯೋಽಥ ಮೌದ್ಗಲ್ಯೋ ವಾಮದೇವಶ್ಚ ಕಶ್ಯಪಃ।
ಕಾತ್ಯಾಯನೋ ಗೌತಮಶ್ಚ ಜಾಬಾಲಿಶ್ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ ॥ **2.67.3** ॥ 2634

ಏತೇ ದ್ವಿಜಾಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯೈಃ ಪೃಥಗ್ವಾಚಮುದೀರಯನ್।
ವಸಿಷ್ಠಮೇವಾಭಿಮುಖಾಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ರಾಜಪುರೋಹಿತಂ ॥ **2.67.4** ॥ 2635

ಅತೀತಾ ಶರ್ವರೀ ದುಃಖಂ ಯಾ ನೋ ವರ್ಷಶತೋಪಮಾ।
ಅಸ್ಮಿನ್ ಪಂಚತ್ವಮಾಪನ್ನೇ ಪುತ್ರಶೋಕೇನ ಪಾರ್ಥಿವೇ ॥ **2.67.5** ॥ 2636

ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜೋ ರಾಮಶ್ಚಾರಣ್ಯಮಾಶ್ರಿತಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚಾಪಿ ತೇಜಸ್ವೀ ರಾಮೇಣೈವ ಗತಃ ಸಹ ॥ **2.67.6** ॥ 2637

ಉಭೌ ಭರತಶತ್ರುಘ್ನೌ ಕೇಕಯೇಷು ಪರಂತಪೌ।
ಪುರೇ ರಾಜಗೃಹೇ ರಮ್ಯೇ ಮಾತಾಮಹನಿವೇಶನೇ ॥ **2.67.7** ॥ 2638

ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಮಿಹಾದ್ಯೈವ ಕಶ್ಚಿದ್ ರಾಜಾ ವಿಧೀಯತಾಂ।
ಅರಾಜಕಂ ಹಿ ನೋ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ವಿನಾಶಂ ಸಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥ **2.67.8** ॥ 2639

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲೀ ಮಹಾಸ್ವನಃ।
ಅಭಿವರ್ಷತಿ ಪರ್ಜನ್ಯೋ ಮಹೀಂ ದಿವ್ಯೇನ ವಾರಿಣಾ ॥ **2.67.9** ॥ 2640

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಬೀಜಮುಷ್ಟಿಃ ಪ್ರಕೀರ್ಯತೇ।
ನಾರಾಜಕೇ ಪಿತುಃ ಪುತ್ರೋ ಭಾರ್ಯಾ ವಾ ವರ್ತತೇ ವಶೇ ॥ **2.67.10** ॥ 2641

ಅರಾಜಕೇ ಧನಂ ನಾಸ್ತಿ ನಾಸ್ತಿ ಭಾರ್ಯಾಪ್ಯರಾಜಕೇ।
ಇದಮತ್ಯಾಹಿತಂ ಚಾನ್ಯತ್ ಕುತಃ ಸತ್ಯಮರಾಜಕೇ ॥ **2.67.11** ॥ 2642

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಕಾರಯಂತಿ ಸಭಾಂ ನರಾಃ।
ಉದ್ಯಾನಾನಿ ಚ ರಮ್ಯಾಣಿ ಹೃಷ್ಟಾಃ ಪುಣ್ಯಗೃಹಾಣಿ ಚ ॥ **2.67.12** ॥ 2643

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಯಜ್ಞಶೀಲಾ ದ್ವಿಜಾತಯಃ।
ಸತ್ರಾಣ್ಯನ್ವಾಸತೇ ದಾಂತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ ॥ **2.67.13** ॥ 2644

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಮಹಾಯಜ್ಞೇಷು ಯಜ್ವನಃ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಸುಸಂಪೂರ್ಣಾ ವಿಸೃಜಂತ್ಯಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣಾಃ ॥ **2.67.14** ॥ 2645

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಪ್ರಹೃಷ್ಟನಟನರ್ತಕಾಃ।
ಉತ್ಸವಾಶ್ಚ ಸಮಾಜಾಶ್ಚ ವರ್ಧಂತೇ ರಾಷ್ಟ್ರವರ್ಧನಾಃ ॥ **2.67.15** ॥ 2646

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾ ವ್ಯವಹಾರಿಣಃ।
ಕಥಾಭಿರಭಿರಜ್ಯಂತೇ ಕಥಾಶೀಲಾಃ ಕಥಾಪ್ರಿಯೈಃ ॥ **2.67.16** ॥ 2647

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ತೂದ್ಯಾನಾನಿ ಸಮಾಗತಾಃ।
ಸಾಯಾಹ್ನೇ ಕ್ರೀಡಿತುಂ ಯಾಂತಿ ಕುಮಾರ್ಯೋ ಹೇಮಭೂಷಿತಾಃ ॥ **2.67.17** ॥ 2648

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಧನವಂತಃ ಸುರಕ್ಷಿತಾಃ।
ಶೇರತೇ ವಿವೃತದ್ವಾರಾಃ ಕೃಷಿಗೋರಕ್ಷಜೀವಿನಃ ॥ **2.67.18** ॥ 2649

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ವಾಹನ್ಯೈಃ ಶೀಘ್ರವಾಹಿಭಿಃ।
ನರಾ ನಿರ್ಯಾಂತ್ಯರಣ್ಯಾನಿ ನಾರೀಭಿಃ ಸಹ ಕಾಮಿನಃ ॥ **2.67.19** ॥ 2650

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಬದ್ಧಘಂಟಾ ವಿಷಾಣಿನಃ।
ಅಟಂತಿ ರಾಜಮಾರ್ಗೇಷು ಕುಂಜರಾಃ ಷಷ್ಟಿಹಾಯನಾಃ ॥ **2.67.20** ॥ 2651

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಶರಾನ್ ಸಂತತಮಸ್ಯತಾಂ।
ಶ್ರೂಯತೇ ತಲನಿಘ್ನೋಷ ಇಷ್ವಸ್ತ್ರಾಣಾಮುಪಾಸನೇ ॥ **2.67.21** ॥ 2652

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ವಣಿಜೋ ದೂರಗಾಮಿನಃ।
ಗಚ್ಛಂತಿ ಕ್ಷೇಮಮಧ್ವಾನಂ ಬಹುಪಣ್ಯಸಮಾಚಿತಾಃ ॥ **2.67.22** ॥ 2653

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಚರತ್ಯೇಕಚರೋ ವಶೀ।
ಭಾವಯನ್ನಾತ್ಮನಾऽऽತ್ಮಾನಂ ಯತ್ರ ಸಾಯಂ ಗೃಹೋ ಮುನಿಃ ॥ **2.67.23** ॥ 2654

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ।
ನ ಚಾಪ್ಯರಾಜಕೇ ಸೇನಾ ಶತ್ರೂನ್ ವಿಷಹತೇ ಯುಧಿ ॥ **2.67.24** ॥ 2655

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಹೃಷ್ಟೈಃ ಪರಮವಾಜಿಭಿಃ।
ನರಾಃ ಸಂಯಾಂತಿ ಸಹಸಾ ರಥೈಶ್ಚ ಪ್ರತಿಮಂಡಿತಾಃ ॥ **2.67.25** ॥ 2656

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ನರಾಃ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಾಃ।
ಸಂವದಂತೋಪತಿಷ್ಠಂತೇ ವನೇಷೂಪವನೇಷು ವಾ ॥ **2.67.26** ॥ 2657

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಮಾಲ್ಯಮೋದಕದಕ್ಷಿಣಾಃ।
ದೇವತಾಭ್ಯರ್ಚನಾರ್ಥಾಯ ಕಲ್ಪ್ಯಂತೇ ನಿಯತೈರ್ಜನೈಃ ॥ **2.67.27** ॥ 2658

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಚಂದನಾಗುರುರೂಷಿತಾಃ।
ರಾಜಪುತ್ರಾ ವಿರಾಜಂತೇ ವಸಂತೇ ಇವ ಶಾಖಿನಃ ॥ **2.67.28** ॥ 2659

ಯಥಾ ಹ್ಯನುದಕಾ ನದ್ಯೋ ಯಥಾ ವಾಪ್ಯತೃಣಂ ವನಂ।
ಅಗೋಪಾಲಾ ಯಥಾ ಗಾವಸ್ತಥಾ ರಾಷ್ಟ್ರಮರಾಜಕಂ ॥ **2.67.29** ॥ 2660

ಧ್ವಜೋ ರಥಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಧೂಮೋ ಜ್ಞಾನಂ ವಿಭಾವಸೋಃ।
ತೇಷಾಂ ಯೋ ನೋ ಧ್ವಜೋ ರಾಜಾ ಸ ದೇವತ್ವಮಿತೋ ಗತಃ ॥ **2.67.30** ॥ 2661

ನಾರಾಜಕೇ ಜನಪದೇ ಸ್ವಕಂ ಭವತಿ ಕಸ್ಯಚಿತ್।
ಮತ್ಸ್ಯಾ ಇವ ಜನಾ ನಿತ್ಯಂ ಭಕ್ಷಯಂತಿ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ **2.67.31** ॥ 2662

ಯೇ ಹಿ ಸಂಭಿನ್ನಮರ್ಯಾದಾ ನಾಸ್ತಿಕಾಶ್ಛಿನ್ನಸಂಶಯಾಃ।
ತೇಽಪಿ ಭಾವಾಯ ಕಲ್ಪಂತೇ ರಾಜದಂಡನಿಪೀಡಿತಾಃ ॥ **2.67.32** ॥ 2663

ಯಥಾ ದೃಷ್ಟಿಃ ಶರೀರಸ್ಯ ನಿತ್ಯಮೇವ ಪ್ರವರ್ತತೇ।
ತಥಾ ನರೇಂದ್ರೋ ರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಭವಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಯೋಃ ॥ **2.67.33** ॥ 2664

ರಾಜಾ ಸತ್ಯಂ ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚ ರಾಜಾ ಕುಲವತಾಂ ಕುಲಂ।
ರಾಜಾ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಚೈವ ರಾಜಾ ಹಿತಕರೋ ನೃಣಾಂ ॥ **2.67.34** ॥ 2665

ಯಮೋ ವೈಶ್ರವಣಃ ಶಕ್ರೋ ವರುಣಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ।
ವಿಶಿಷ್ಯಂತೇ ನರೇಂದ್ರೇಣ ವೃತ್ತೇನ ಮಹತಾ ತತಃ ॥ **2.67.35** ॥ 2666

ಅಹೋ ತಮ ಇವೇದಂ ಸ್ಯಾನ್ನ ಪ್ರಜ್ಞಾಯೇತ ಕಿಂಚನ।
ರಾಜಾ ಚೇನ್ನ ಭವೇಲ್ಲೋಕೇ ವಿಭಜನ್ ಸಾಧ್ವಸಾಧುನೀ ॥ **2.67.36** ॥ 2667

ಜೀವತ್ಯಪಿ ಮಹಾರಾಜೇ ತವೈವ ವಚನಂ ವಯಂ।
ನಾತಿಕ್ರಮಾಮಹೇ ಸರ್ವೇ ವೇಲಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯೇವ ಸಾಗರಃ ॥ **2.67.37** ॥ 2668

ಸ ನಃ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ದ್ವಿಜವರ್ಯ ವೃತ್ತಂ
ನೃಪಂ ವಿನಾ ರಾಜ್ಯಮರಣ್ಯಭೂತಂ।
ಕುಮಾರಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಸುತಂ ವದಾನ್ಯಂ
ತ್ವಮೇವ ರಾಜಾನಮಿಹಾಭಿಷಿಂಚ ॥ **2.67.38** ॥ 2669

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಪಂಚಾನಾಂ ದೂತಾನಾಮಯೋಧ್ಯಾತಃ ಕೇಕಯದೇಶಸ್ಯ ರಾಜಗೃಹೇ ನಗರೇ ಗಮನಂ

ತೇಷಾಂ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಸಿಷ್ಠಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ।
ಮಿತ್ರಾಮಾತ್ಯಜನಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಸ್ತಾನಿದಂ ವಚಃ ॥ **2.68.1** ॥ 2670

ಯದಸೌ ಮಾತುಲಕುಲೇ ದತ್ತರಾಜ್ಯಃ ಪರಂ ಸುಖೀ।
ಭರತೋ ವಸತಿ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಶತ್ರುಘ್ನೇನ ಮುದಾನ್ವಿತಃ ॥ **2.68.2** ॥ 2671

ತಚ್ಛೀಘ್ರಂ ಜವನಾ ದೂತಾ ಗಚ್ಛಂತು ತ್ವರಿತಂ ಹಯೈಃ।
ಆನೇತುಂ ಭ್ರಾತರೌ ವೀರೌ ಕಿಂ ಸಮೀಕ್ಷಾಮಹೇ ವಯಂ ॥ **2.68.3** ॥ 2672

ಗಚ್ಛಂತ್ವಿತಿ ತತಃ ಸರ್ವೇ ವಸಿಷ್ಠಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರುವನ್।
ತೇಷಾಂ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಸಿಷ್ಠೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.68.4** ॥ 2673

ಏಹಿ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ವಿಜಯ ಜಯಂತಾಶೋಕನಂದನ।
ಶ್ರೂಯತಾಮಿತಿಕರ್ತವ್ಯಂ ಸರ್ವಾನೇವ ಬ್ರವೀಮಿ ವಃ ॥ **2.68.5** ॥ 2674

ಪುರಂ ರಾಜಗೃಹಂ ಗತ್ವಾ ಶೀಘ್ರಂ ಶೀಘ್ರಜವೈರ್ಹಯೈಃ।
ತ್ಯಕ್ತಶೋಕೈರಿದಂ ವಾಚ್ಯಃ ಶಾಸನಾದ್ ಭರತೋ ಮಮ ॥ **2.68.6** ॥ 2675

ಪುರೋಹಿತಸ್ತ್ವಾಂ ಕುಶಲಂ ಪ್ರಾಹ ಸರ್ವೇ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಃ।
ತ್ವರಮಾಣಶ್ಚ ನಿರ್ಯಾಹಿ ಕೃತ್ಯಮಾತ್ಯಯಿಕಂ ತ್ವಯಾ ॥ **2.68.7** ॥ 2676

ಮಾ ಚಾಸ್ಮೈ ಪ್ರೋಷಿತಂ ರಾಮಂ ಮಾ ಚಾಸ್ಮೈ ಪಿತರಂ ಮೃತಂ।
ಭವಂತಃ ಶಂಸಿಷುರ್ಗತ್ವಾ ರಾಘವಾಣಾಮಿತಃ ಕ್ಷಯಂ ॥ **2.68.8** ॥ 2677

ಕೌಶೇಯಾನಿ ಚ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಭೂಷಣಾನಿ ವರಾಣಿ ಚ।
ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾದಾಯ ರಾಜ್ಞಶ್ಚ ಭರತಸ್ಯ ಚ ಗಚ್ಛತ ॥ **2.68.9** ॥ 2678

ದತ್ತಪಥ್ಯಶನಾ ದೂತಾ ಜಗ್ಮುಃ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ನಿವೇಶನಂ।
ಕೇಕಯಾಂಸ್ತೇ ಗಮಿಷ್ಯಂತೋ ಹಯಾನಾರುಹ್ಯ ಸಮ್ಮತಾನ್ ॥ **2.68.10** ॥ 2679

ತತಃ ಪ್ರಾಸ್ಥಾನಿಕಂ ಕೃತ್ವಾ ಕಾರ್ಯಶೇಷಮನಂತರಂ।
ವಸಿಷ್ಠೇನಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಾ ದೂತಾಃ ಸಂತ್ವರಿತಂ ಯಯುಃ ॥ **2.68.11** ॥ 2680

ನ್ಯಂತೇನಾಪರತಾಲಸ್ಯ ಪ್ರಲಂಬಸ್ಯೋತ್ತರಂ ಪ್ರತಿ।
ನಿಷೇವಮಾಣಾಸ್ತೇ ಜಗ್ಮುರ್ನದೀಂ ಮಧ್ಯೇನ ಮಾಲಿನೀಂ ॥ **2.68.12** ॥ 2681

ತೇ ಹಾಸ್ತಿನಪುರೇ ಗಂಗಾಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯಙ್ಮುಖಾ ಯಯುಃ।
ಪಾಂಚಾಲದೇಶಮಾಸಾದ್ಯ ಮಧ್ಯೇನ ಕುರುಜಾಂಗಲಂ ॥ **2.68.13** ॥ 2682

ಸರಾಂಸಿ ಚ ಸುಫುಲ್ಲಾನಿ ನದೀಶ್ಚ ವಿಮಲೋದಕಾಃ।
ನಿರೀಕ್ಷಮಾಣಾಜಗ್ಮುಸ್ತೇ ದೂತಾಃ ಕಾರ್ಯವಶಾದ್ ದ್ರುತಂ ॥ **2.68.14** ॥ 2683

ತೇ ಪ್ರಸನ್ನೋದಕಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ನಾನಾವಿಹಗಸೇವಿತಾಂ।
ಉಪಾತಿಜಗ್ಮುರ್ವೇಗೇನ ಶರದಂಡಾಂ ಜಲಾಕುಲಾಂ ॥ **2.68.15** ॥ 2684

ನಿಕೂಲವೃಕ್ಷಮಾಸಾದ್ಯ ದಿವ್ಯಂ ಸತ್ಯೋಪಯಾಚನಂ।
ಅಭಿಗಮ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯಂ ತಂ ಕುಲಿಂಗಾಂ ಪ್ರಾವಿಶನ್ ಪುರೀಂ ॥ **2.68.16** ॥ 2685

ಅಭಿಕಾಲಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತೇಜೋಽಭಿಭವನಾಚ್ಚ್ಯುತಾಃ।
ಪಿತೃಪೈತಾಮಹೀಂ ಪುಣ್ಯಾಂ ತೇರುರಿಕ್ಷುಮತೀಂ ನದೀಂ ॥ **2.68.17** ॥ 2686

ಅವೇಕ್ಷ್ಯಾಂಜಲಿಪಾನಾಂಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ವೇದಪಾರಗಾನ್।
ಯಯುರ್ಮಧ್ಯೇನ ಬಾಹ್ಲೀಕಾನ್ ಸುದಾಮಾನಂ ಚ ಪರ್ವತಂ ॥ **2.68.18** ॥ 2687

ವಿಷ್ಣೋಃ ಪದಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಮಾಣಾ ವಿಪಾಶಾಂ ಚಾಪಿ ಶಾಲ್ಮಲೀಂ।
ನದೀರ್ವಾಪೀತಟಾಕಾನಿ ಪಲ್ವಲಾನಿ ಸರಾಂಸಿ ಚ ॥ **2.68.19** ॥ 2688

ಪಶ್ಯಂತೋ ವಿವಿಧಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಸಿಂಹಾನ್ ವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ ಮೃಗಾನ್ ದ್ವಿಪಾನ್।
ಯಯುಃ ಪಥಾತಿಮಹತಾ ಶಾಸನಂ ಭರ್ತುರೀಪ್ಸವಃ ॥ **2.68.20** ॥ 2689

ತೇ ಶ್ರಾಂತವಾಹನಾ ದೂತಾ ವಿಕೃಷ್ಟೇನ ಸತಾ ಪಥಾ।
ಗಿರಿವ್ರಜಂ ಪುರವರಂ ಶೀಘ್ರಮಾಸೇದುರಂಜಸಾ ॥ **2.68.21** ॥ 2690

ಭರ್ತುಃ ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ಕುಲರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ
ಭರ್ತುಶ್ಚ ವಂಶಸ್ಯ ಪರಿಗ್ರಹಾರ್ಥಂ।
ಅಹೇಡಮಾನಾಸ್ತ್ವರಯಾ ಸ್ಮ ದೂತಾ
ರಾತ್ರ್ಯಾಂ ತು ತೇ ತತ್ಪುರಮೇವ ಯಾತಾಃ ॥ **2.68.22** ॥ 2691

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಷಷ್ಟಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತಸ್ಯ ಚಿಂತಾ ತಂ ಪ್ರಸಾದಯಿತುಂ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರಯಾಸಸ್ಯೈಃ ಪೃಷ್ಟೇನ ಭರತೇನ ತೇಷಾಂ ಸಮಕ್ಷೇ ಸ್ವದೃಷ್ಟಸ್ಯ ಭಯಂಕರದುಃಸ್ವಪ್ನಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ

ಯಾಮೇವ ರಾತ್ರಿಂ ತೇ ದೂತಾಃ ಪ್ರವಿಶಂತಿ ಸ್ಮ ತಾಂ ಪುರೀಂ।
ಭರತೇನಾಪಿ ತಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಸ್ವಪ್ನೋ ದೃಷ್ಟೋಽಯಮಪ್ರಿಯಃ ॥ **2.69.1** ॥ 2692

ವ್ಯುಷ್ಟಾಮೇವ ತು ತಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ಸ್ವಪ್ನಮಪ್ರಿಯಂ।
ಪುತ್ರೋ ರಾಜಾಧಿರಾಜಸ್ಯ ಸುಭೃಶಂ ಪರ್ಯತಪ್ಯತ ॥ **2.69.2** ॥ 2693

ತಪ್ಯಮಾನಂ ತಮಾಜ್ಞಾಯ ವಯಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಃ।
ಆಯಾಸಂ ವಿನಯಿಷ್ಯಂತಃ ಸಭಾಯಾಂ ಚಕ್ರಿರೇ ಕಥಾಃ ॥ **2.69.3** ॥ 2694

ವಾದಯಂತಿ ತದಾ ಶಾಂತಿಂ ಲಾಸಯಂತ್ಯಪಿ ಚಾಪರೇ।
ನಾಟಕಾನ್ಯಪರೇ ಸ್ಮಾಹುರ್ಹಾಸ್ಯಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ॥ **2.69.4** ॥ 2695

ಸ ತೈರ್ಮಹಾತ್ಮಾ ಭರತಃ ಸಖಿಭಿಃ ಪ್ರಿಯವಾದಿಭಿಃ।
ಗೋಷ್ಠೀಹಾಸ್ಯಾನಿ ಕುರ್ವದ್ಭಿರ್ನ ಪ್ರಾಹೃಷ್ಯತ ರಾಘವಃ ॥ **2.69.5** ॥ 2696

ತಮಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರಿಯಸಖೋ ಭರತಂ ಸಖಿಭಿರ್ವೃತಂ।
ಸುಹೃದ್ಭಿಃ ಪರ್ಯುಪಾಸೀನಃ ಕಿಂ ಸಖೇ ನಾನುಮೋದಸೇ ॥ **2.69.6** ॥ 2697

ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣಂ ಸುಹೃದಂ ಭರತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ।
ಶೃಣು ತ್ವಂ ಯನ್ನಿಮಿತ್ತಂ ಮೇ ದೈನ್ಯಮೇತದುಪಾಗತಂ ॥ **2.69.7** ॥ 2698

ಸ್ವಪ್ನೇ ಪಿತರಮದ್ರಾಕ್ಷಂ ಮಲಿನಂ ಮುಕ್ತಮೂರ್ಧಜಂ।
ಪತಂತಮದ್ರಿಶಿಖರಾತ್ ಕಲುಷೇ ಗೋಮಯೇ ಹ್ರದೇ ॥ **2.69.8** ॥ 2699

ಪ್ಲವಮಾನಶ್ಚ ಮೇ ದೃಷ್ಟಃ ಸ ತಸ್ಮಿನ್ ಗೋಮಯೇ ಹ್ರದೇ।
ಪಿಬನ್ನಂಜಲಿನಾ ತೈಲಂ ಹಸನ್ನಿವ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ॥ **2.69.9** ॥ 2700

ತತಸ್ತಿಲೋದನಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಪುನಃ ಪುನರಧಃಶಿರಾಃ।
ತೈಲೇನಾಭ್ಯಕ್ತಸರ್ವಾಂಗಸ್ತೈಲಮೇವಾನ್ವಗಾಹತ ॥ **2.69.10** ॥ 2701

ಸ್ವಪ್ನೇಽಪಿ ಸಾಗರಂ ಶುಷ್ಕಂ ಚಂದ್ರಂ ಚ ಪತಿತಂ ಭುವಿ।
ಉಪರುದ್ಧಾಂ ಚ ಜಗತೀಂ ತಮಸೇವ ಸಮಾವೃತಾಂ ॥ **2.69.11** ॥ 2702

ಔಪವಾಹ್ಯಸ್ಯ ನಾಗಸ್ಯ ವಿಷಾಣಂ ಶಕಲೀಕೃತಂ।
ಸಹಸಾ ಚಾಪಿ ಸಂಶಾಂತಾ ಜ್ವಲಿತಾ ಜಾತವೇದಸಃ ॥ **2.69.12** ॥ 2703

ಅವದೀರ್ಣಾಂ ಚ ಪೃಥಿವೀಂ ಶುಷ್ಕಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾನ್ ದ್ರುಮಾನ್।
ಅಹಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಿಧ್ವಸ್ತಾನ್ ಸಧೂಮಾಂಶ್ಚೈವ ಪರ್ವತಾನ್ ॥ **2.69.13** ॥ 2704

ಪೀಠೇ ಕಾರ್ಷ್ಣಾಯಸೇ ಚೈವ ನಿಷಣ್ಣಂ ಕೃಷ್ಣವಾಸಸಂ।
ಪ್ರಹರಂತಿ ಸ್ಮ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರಮದಾಃ ಕೃಷ್ಣಪಿಂಗಲಾಃ ॥ **2.69.14** ॥ 2705

ತ್ವರಮಾಣಶ್ಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ರಕ್ತಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಃ।
ರಥೇನ ಖರಯುಕ್ತೇನ ಪ್ರಯಾತೋ ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಃ ॥ **2.69.15** ॥ 2706

ಪ್ರಹಸಂತೀವ ರಾಜಾನಂ ಪ್ರಮದಾ ರಕ್ತವಾಸಿನೀ।
ಪ್ರಕರ್ಷಂತೀ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಾ ರಾಕ್ಷಸೀ ವಿಕೃತಾನನಾ ॥ **2.69.16** ॥ 2707

ಏವಮೇತನ್ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಮಿಮಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಭಯಾವಹಾಂ।
ಅಹಂ ರಾಮೋಽಥವಾ ರಾಜಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ವಾ ಮರಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.69.17** ॥ 2708

ನರೋ ಯಾನೇನ ಯಃ ಸ್ವಪ್ನೇ ಖರಯುಕ್ತೇನ ಯಾತಿ ಹಿ।
ಅಚಿರಾತ್ತಸ್ಯ ಧೂಮ್ರಾಗ್ರಂ ಚಿತಾಯಾಂ ಸಂಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ ॥ **2.69.18** ॥ 2709

ಏತನ್ನಿಮಿತ್ತಂ ದೀನೋಽಹಂ ನ ವಚಃ ಪ್ರತಿಪೂಜಯೇ।
ಶುಷ್ಯತೀವ ಚ ಮೇ ಕಂಠೋ ನ ಸ್ವಸ್ಥಮಿವ ಮೇ ಮನಃ ॥ **2.69.19** ॥ 2710

ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಭಯಸ್ಥಾನಂ ಭಯಂ ಚೈವೋಪಧಾರಯೇ।
ಭ್ರಷ್ಟಶ್ಚ ಸ್ವರಯೋಗೋ ಮೇ ಛಾಯಾ ಚಾಪಗತಾ ಮಮ।
ಜುಗುಪ್ಸು ಇವ ಚಾತ್ಮಾನಂ ನ ಚ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕಾರಣಂ ॥ **2.69.20** ॥ 2711

ಇಮಾಂ ಚ ದುಃಸ್ವಪ್ನಗತಿಂ ನಿಶಮ್ಯ ಹಿ
ತ್ವನೇಕರೂಪಾಮವಿತರ್ಕಿತಾಂ ಪುರಾ।
ಭಯಂ ಮಹತ್ತದ್ಧೃದಯಾನ್ನ ಯಾತಿ ಮೇ
ವಿಚಿಂತ್ಯ ರಾಜಾನಮಚಿಂತ್ಯದರ್ಶನಂ ॥ **2.69.21** ॥ 2712

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ದೂತೈರ್ಭರತಾಯ ತದೀಯಮಾತುಲಮಾತಾಮಹಯೋಃ ಕೃತ ಉಪಹಾರ್ಯವಸ್ತೂನಾಮರ್ಪಣಂ ವಸಿಷ್ಠಸಂದೇಶಸ್ಯ ಚ ಶ್ರಾವಣಂ ಭರತೇನ ಪಿತ್ರಾದೀನಾಂ ಕುಶಲಂ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾತಾಮಹಾದನುಜ್ಞಾಮುಪಹಾರ್ಯವಸ್ತೂನಿ ಚೋಪಲಭ್ಯ ಶತ್ರುಘ್ನೇನ ಸಹಾಯೋಧ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಸ್ಥಾನಂ

ಭರತೇ ಬ್ರುವತಿ ಸ್ವಪ್ನಂ ದೂತಾಸ್ತೇ ಕ್ಲಾಂತವಾಹನಾಃ।
ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಸಹ್ಯಪರಿಖಂ ರಮ್ಯಂ ರಾಜಗೃಹಂ ಪುರಂ ॥ **2.70.1** ॥ 2713

ಸಮಾಗಮ್ಯ ಚ ರಾಜ್ಞಾ ತೇ ರಾಜಪುತ್ರೇಣ ಚಾರ್ಚಿತಾಃ।
ರಾಜ್ಞಃ ಪಾದೌ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಚ ತಮೂಚುರ್ಭರತಂ ವಚಃ ॥ **2.70.2** ॥ 2714

ಪುರೋಹಿತಸ್ತ್ವಾಂ ಕುಶಲಂ ಪ್ರಾಹ ಸರ್ವೇ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಃ।
ತ್ವರಮಾಣಶ್ಚ ನಿರ್ಯಾಹಿ ಕೃತ್ಯಮಾತ್ಯಯಿಕಂ ತ್ವಯಾ ॥ **2.70.3** ॥ 2715

ಇಮಾನಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ವಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ।
ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ ಮಾತುಲಸ್ಯ ಚ ದಾಪಯ ॥ **2.70.4** ॥ 2716

ಅತ್ರ ವಿಂಶತಿಕೋಟ್ಯಸ್ತು ನೃಪತೇರ್ಮಾತುಲಸ್ಯ ತೇ।
ದಶಕೋಟ್ಯಸ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣಾಸ್ತಥೈವ ಚ ನೃಪಾತ್ಮಜ ॥ **2.70.5** ॥ 2717

ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತು ತತ್ ಸರ್ವಂ ಸ್ವನುರಕ್ತಃ ಸುಹೃಜ್ಜನೇ।
ದೂತಾನುವಾಚ ಭರತಃ ಕಾಮ್ಯೈಃ ಸಂಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ತಾನ್ ॥ **2.70.6** ॥ 2718

ಕಚ್ಚಿತ್ ಸ ಕುಶಲೀ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ದಶರಥೋ ಮಮ।
ಕಚ್ಚಿದಾರೋಗ್ಯತಾ ರಾಮೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಿ ॥ **2.70.7** ॥ 2719

ಆರ್ಯಾ ಚ ಧರ್ಮನಿರತಾ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಧರ್ಮವಾದಿನೀ।
ಅರೋಗಾ ಚಾಪಿ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಮಾತಾ ರಾಮಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ॥ **2.70.8** ॥ 2720

ಕಚ್ಚಿತ್ ಸುಮಿತ್ರಾ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಜನನೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಯಾ।
ಶತ್ರುಘ್ನಸ್ಯ ಚ ವೀರಸ್ಯ ಅರೋಗಾ ಚಾಪಿ ಮಧ್ಯಮಾ ॥ **2.70.9** ॥ 2721

ಆತ್ಮಕಾಮಾ ಸದಾ ಚಂಡೀ ಕ್ರೋಧನಾ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾನಿನೀ।
ಅರೋಗಾ ಚಾಪಿ ಮೇ ಮಾತಾ ಕೈಕೇಯೀ ಕಿಮುವಾಚ ಹ ॥ **2.70.10** ॥ 2722

ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತು ತೇ ದೂತಾ ಭರತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಊಚುಃ ಸಂಪ್ರಶ್ರಿತಂ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ತಂ ಭರತಂ ತದಾ ॥ **2.70.11** ॥ 2723

ಕುಶಲಾಸ್ತೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಯೇಷಾಂ ಕುಶಲಮಿಚ್ಛಸಿ।
ಶ್ರೇಶ್ಚ ತ್ವಾಂ ವೃಣುತೇ ಪದ್ಮಾ ಯುಜ್ಯತಾಂ ಚಾಪಿ ತೇ ರಥಃ ॥ **2.70.12** ॥ 2724

ಭರತಶ್ಚಾಪಿ ತಾನ್ ದೂತಾನೇವಮುಕ್ತೋಽಭ್ಯಭಾಷತ।
ಆಪೃಚ್ಛೇಽಹಂ ಮಹಾರಾಜಂ ದೂತಾಃ ಸಂತ್ವರಯಂತಿ ಮಾಂ ॥ **2.70.13** ॥ 2725

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ತಾನ್ ದೂತಾನ್ ಭರತಃ ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜಃ।
ದೂತೈಃ ಸಂಚೋದಿತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಮಾತಾಮಹಮುವಾಚ ಹ ॥ **2.70.14** ॥ 2726

ರಾಜನ್ ಪಿತುರ್ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಕಾಶಂ ದೂತಚೋದಿತಃ।
ಪುನರಪ್ಯಹಮೇಷ್ಯಾಮಿ ಯದಾ ಮೇ ತ್ವಂ ಸ್ಮರಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.70.15** ॥ 2727

ಭರತೇನೈವಮುಕ್ತಸ್ತು ನೃಪೋ ಮಾತಾಮಹಸ್ತದಾ।
ತಮುವಾಚ ಶುಭಂ ವಾಕ್ಯಂ ಶಿರಸ್ಯಾಘ್ರಾಯ ರಾಘವಂ ॥ **2.70.16** ॥ 2728

ಗಚ್ಛ ತಾತಾನುಜಾನೇ ತ್ವಾಂ ಕೈಕೇಯೀ ಸುಪ್ರಜಾಸ್ತ್ವಯಾ।
ಮಾತರಂ ಕುಶಲಂ ಬ್ರೂಯಾಃ ಪಿತರಂ ಚ ಪರಂತಪ ॥ **2.70.17** ॥ 2729

ಪುರೋಹಿತಂ ಚ ಕುಶಲಂ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಾಃ।
ತೌ ಚ ತಾತ ಮಹೇಷ್ವಾಸೌ ಭ್ರಾತರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ॥ **2.70.18** ॥ 2730

ತಸ್ಮೈ ಹಸ್ತ್ಯುತ್ತಮಾಂಶ್ಚಿತ್ರಾನ್ ಕಂಬಲಾನಜಿನಾನಿ ಚ।
ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಕೇಕಯೋ ರಾಜಾ ಭರತಾಯ ದದೌ ಧನಂ ॥ **2.70.19** ॥ 2731

ಅಂತಃಪುರೇಽತಿಸಂವೃದ್ಧಾನ್ ವ್ಯಾಘ್ರವೀರ್ಯಬಲೋಪಮಾನ್।
ದಂಷ್ಟ್ರಾಯುಕ್ತಾನ್ ಮಹಾಕಾಯಾಶುನಶ್ಚೋಪಾಯನಂ ದದೌ ॥ **2.70.20** ॥ 2732

ರುಕ್ಮನಿಷ್ಕಸಹಸ್ರೇ ದ್ವೇ ಷೋಡಶಾಶ್ವಶತಾನಿ ಚ।
ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಕೇಕೇಯೀಪುತ್ರಂ ಕೇಕಯೋ ಧನಮಾದಿಶತ್ ॥ **2.70.21** ॥ 2733

ತದಾಮಾತ್ಯಾನಭಿಪ್ರೇತಾನ್ ವಿಶ್ವಾಸ್ಯಾಂಶ್ಚ ಗುಣಾನ್ವಿತಾನ್।
ದದಾವಶ್ವಪತಿಃ ಶೀಘ್ರಂ ಭರತಾಯಾನುಯಾಯಿನಃ ॥ **2.70.22** ॥ 2734

ಐರಾವತಾನ್ಮೈಂದ್ರಶಿರಾನ್ ನಾಗಾನ್ ವೈ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾನ್।
ಖರಾಞ್ಶೀಘ್ರಾನ್ ಸುಸಂಯುಕ್ತಾನ್ ಮಾತುಲೋಽಸ್ಮೈ ಧನಂ ದದೌ ॥ **2.70.23** ॥ 2735

ಸ ದತ್ತಂ ಕೇಕಯೇಂದ್ರೇಣ ಧನಂ ತನ್ಮಾಭ್ಯನಂದತ।
ಭರತಃ ಕೇಕಯೀಪುತ್ರೋ ಗಮನತ್ವರಯಾ ತದಾ ॥ **2.70.24** ॥ 2736

ಬಭೂವ ಹ್ಯಸ್ಯ ಹೃದಯೇ ಚಿಂತಾ ಸುಮಹತೀ ತದಾ।
ತ್ವರಯಾ ಚಾಪಿ ದೂತಾನಾಂ ಸ್ವಪ್ನಸ್ಯಾಪಿ ಚ ದರ್ಶನಾತ್ ॥ **2.70.25** ॥ 2737

ಸ ಸ್ವವೇಶ್ಮಾಭ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ನರನಾಗಾಶ್ವಸಂಕುಲಂ।
ಪ್ರಪೇದೇ ಸುಮಹಚ್ಛ್ರೀಮಾನ್ ರಾಜಮಾರ್ಗಮನುತ್ತಮಂ ॥ **2.70.26** ॥ 2738

ಅಭ್ಯತೀತ್ಯ ತತೋಽಪಶ್ಯದಂತಃಪುರಮನುತ್ತಮಂ।
ತತಸ್ತದ್ ಭರತಃ ಶ್ರೀಮಾನಾವಿವೇಶಾನಿವಾರಿತಃ ॥ **2.70.27** ॥ 2739

ಸ ಮಾತಾಮಹಮಾಪೃಚ್ಛ್ಯ ಮಾತುಲಂ ಚ ಯುಧಾಜಿತಂ।
ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಭರತಃ ಶತ್ರುಘ್ನಸಹಿತೋ ಯಯೌ ॥ **2.70.28** ॥ 2740

ರಥಾನ್ ಮಂಡಲಚಕ್ರಾಂಶ್ಚ ಯೋಜಯಿತ್ವಾ ಪರಃ ಶತಂ।
ಉಷ್ಟ್ರಗೋಽಶ್ವಖರೈರ್ಭರ್ತ್ಯಾ ಭರತಂ ಯಾಂತಮನ್ವಯುಃ ॥ **2.70.29** ॥ 2741

ಬಲೇನ ಗುಪ್ತೋ ಭರತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಸಹಾರ್ಯಕಸ್ಯಾತ್ಮಸಮೈರಮಾತ್ಯೈಃ।
ಆದಾಯ ಶತ್ರುಘ್ನಮಪೇತಶತ್ರು-
ರ್ಗೃಹಾದ್ ಯಯೌ ಸಿದ್ಧ ಇವೇಂದ್ರಲೋಕಾತ್ ॥ **2.70.30** ॥ 2742

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸೇನಯಾ ಸಹ ಭರತಸ್ಯ ರಥೇನ ಯಾತ್ರಾಮಾರ್ಗೇ ವಿವಿಧಾನಿ ಸ್ಥಾನಾನಿ ಸಮುಲ್ಲಂಘ್ಯ ತಸ್ಯೋಜಿಹಾನಾಯಾಂ ನಗರ್ಯಾಮೇಕಸ್ಮಿನ್ನುದ್ಯಾನೇ ಪ್ರವೇಶಸ್ತತ್ರ ಸೇನಾಂ ಶನೈಃ ಶನೈರಾಗಂತುಮಾದಿಶ್ಯ ಸ್ವಯಂ ರಥೇನ ತೀವ್ರವೇಗಾತ್ ಪುರಃಸೃತ್ಯ ಸಾಲವನಮತಿಕ್ರಮ್ಯಾಯೋಧ್ಯಾನಿಕಟೇ ಗಮನಂ ತತಶ್ಚ ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾ ದುರವಸ್ಥಾಂ ದರ್ಶಂ ದರ್ಶಮಗ್ರೇ ಸರಣಂ ಸಾರಥಿಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವೀಯಂ ದುಃಖಪೂರ್ಣಮುದ್ಗಾರಂ ಪ್ರಕಟಯ್ಯ ರಾಜಭವನೇ ಪ್ರವೇಶಶ್ಚ

ಸ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖೋ ರಾಜಗೃಹಾದಭಿನಿರ್ಯಾಯ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ತತಃ ಸುದಾಮಾಂ ದ್ಯುತಿಮಾನ್ ಸಂತೀರ್ಯಾವೇಕ್ಷ್ಯ ತಾಂ ನದೀಂ ॥ **2.71.1** ॥ 2743

ಹ್ಲಾದಿನೀಂ ದೂರಪಾರಾಂ ಚ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಸ್ರೋತಸ್ತರಂಗಿಣೀಂ।
ಶತದ್ರುಮತರಚ್ಛ್ರೀಮಾನ್ ನದೀಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುನಂದನಃ ॥ **2.71.2** ॥ 2744

ಐಲಧಾನೇ ನದೀಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚಾಪರಪರ್ವತಾನ್।
ಶಿಲಾಮಾಕುರ್ವತೀ ತೀರ್ತ್ವಾ ಆಗ್ನೇಯಂ ಶಲ್ಯಕರ್ಷಣಂ ॥ **2.71.3** ॥ 2745

ಸತ್ಯಸಂಧಃ ಶುಚಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಃ ಶಿಲಾವಹಾಂ।
ಅಭ್ಯಗಾತ್ ಸ ಮಹಾಶೈಲಾನ್ ವನಂ ಚೈತ್ರರಥಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.71.4** ॥ 2746

ಸರಸ್ವತೀಂ ಚ ಗಂಗಾಂ ಚ ಯುಗ್ಮೇನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯ ಚ।
ಉತ್ತರಾನ್ ವೀರಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ಭಾರುಂಡಂ ಪ್ರಾವಿಶದ್ ವನಂ ॥ **2.71.5** ॥ 2747

ವೇಗಿನೀಂ ಚ ಕುಲಿಂಗಾಖ್ಯಾಂ ಹ್ರಾದಿನೀಂ ಪರ್ವತಾವೃತಾಂ।
ಯಮುನಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಂತೀರ್ಣೋ ಬಲಮಾಶ್ವಾಸಯತ್ ತದಾ ॥ **2.71.6** ॥ 2748

ಶೀತೀಕೃತ್ಯ ತು ಗಾತ್ರಾಣಿ ಕ್ಲಾಂತಾನಾಶ್ವಾಸ್ಯ ವಾಜಿನಃ।
ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಪೀತ್ವಾ ಚ ಪ್ರಾಯಾದಾದಾಯ ಚೋದಕಂ ॥ **2.71.7** ॥ 2749

ರಾಜಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಣ್ಯಮನಭೀಕ್ಷ್ಣೋಪಸೇವಿತಂ।
ಭದ್ರೋ ಭದ್ರೇಣ ಯಾನೇನ ಮಾರುತಃ ಖಮಿವಾತ್ಯಗಾತ್ ॥ **2.71.8** ॥ 2750

ಭಾಗೀರಥೀಂ ದುಷ್ಪ್ರತರಾಂ ಸೋಂಽಶುಧಾನೇ ಮಹಾನದೀಂ।
ಉಪಾಯಾದ್ ರಾಘವಸ್ತೂರ್ಣಂ ಪ್ರಾಗ್ವಟೇ ವಿಶ್ರುತೇ ಪುರೇ ॥ **2.71.9** ॥ 2751

ಸ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಾಗ್ವಟೇ ತೀರ್ತ್ವಾ ಸಮಾಯಾತ್ ಕುಟಿಕೋಷ್ಟಿಕಾಂ।
ಸಬಲಸ್ತಾಂ ಸ ತೀರ್ತ್ವಾಥ ಸಮಗಾದ್ ಧರ್ಮವರ್ಧನಂ ॥ **2.71.10** ॥ 2752

ತೋರಣಂ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಧೇನ ಜಂಬೂಪ್ರಸ್ಥಂ ಸಮಾಗಮತ್।
ವರೂಥಂ ಚ ಯಯೌ ರಮ್ಯಂ ಗ್ರಾಮಂ ದಶರಥಾತ್ಮಜಃ ॥ **2.71.11** ॥ 2753

ತತ್ರ ರಮ್ಯೇ ವನೇ ವಾಸಂ ಕೃತ್ವಾಸೌ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖೋ ಯಯೌ।
ಉದ್ಯಾನಮುಜ್ಜಿಹಾನಾಯಾಃ ಪ್ರಿಯಕಾ ಯತ್ರ ಪಾದಪಾಃ ॥ **2.71.12** ॥ 2754

ಸ ತಾಂಸ್ತು ಪ್ರಿಯಕಾನ್ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಶೀಘ್ರಾನಾಸ್ಥಾಯ ವಾಜಿನಃ।
ಅನುಜ್ಞಾಪ್ಯಾಥ ಭರತೋ ವಾಹಿನೀಂ ತ್ವರಿತೋ ಯಯೌ ॥ **2.71.13** ॥ 2755

ವಾಸಂ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವತೀರ್ಥೇ ತೀರ್ತ್ವಾ ಚೋತ್ತಾನಿಕಾಂ ನದೀಂ।
ಅನ್ಯಾ ನದೀಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಃ ಪಾರ್ವತೀಯೈಸ್ತುರಂಗಮೈಃ ॥ **2.71.14** ॥ 2756

ಹಸ್ತಿಪೃಷ್ಠಕಮಾಸಾದ್ಯ ಕುಟಿಕಾಮಪ್ಯವರ್ತತ।
ತತಾರ ಚ ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ಲೋಹಿತ್ಯೇ ಚ ಕಪೀವತೀಂ ॥ **2.71.15** ॥ 2757

ಏಕಸಾಲೇ ಸ್ಥಾಣುಮತೀಂ ವಿನತೇ ಗೋಮತೀಂ ನದೀಂ।
ಕಲಿಂಗನಗರೇ ಚಾಪಿ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಾಲವನಂ ತದಾ ॥ **2.71.16** ॥ 2758

ಭರತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಗಚ್ಛತ್ ಸುಪರಿಶ್ರಾಂತವಾಹನಃ।
ವನಂ ಚ ಸಮತೀತ್ಯಾಶು ಶರ್ವರ್ಯಾಮರುಣೋದಯೇ ॥ **2.71.17** ॥ 2759

ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ಮನುನಾ ರಾಜ್ಞಾ ನಿರ್ಮಿತಾಂ ಸ ದದರ್ಶ ಹ।
ತಾಂ ಪುರೀಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸಪ್ತರಾತ್ರೋಷಿತಃ ಪಥಿ ॥ **2.71.18** ॥ 2760

ಅಯೋಧ್ಯಾಮಗ್ರತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾರಥಿಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್।
ಏಷಾ ನಾತಿಪ್ರತೀತಾ ಮೇ ಪುಣ್ಯೋದ್ಯಾನಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ ॥ **2.71.19** ॥ 2761

ಅಯೋಧ್ಯಾ ದೃಶ್ಯತೇ ದೂರಾತ್ ಸಾರಥೇ ಪಾಂಡುಮೃತ್ತಿಕಾ।
ಯಜ್ವಿಭಿರ್ಗುಣಸಂಪನ್ನೈರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ವೇದಪಾರಗೈಃ ॥ **2.71.20** ॥ 2762

ಭೂಯಿಷ್ಠಮೃದ್ಧೈರಾಕೀರ್ಣಾ
ರಾಜರ್ಷಿವರಪಾಲಿತಾ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಪುರಾ ಶಬ್ದಃ
ಶ್ರೂಯತೇ ತುಮುಲೋ ಮಹಾನ್ ॥ **2.71.21** ॥ 2763

ಸಮಂತಾನ್ನರನಾರೀಣಾಂ ತಮದ್ಯ ನ ಶೃಣೋಮ್ಯಹಂ।
ಉದ್ಯಾನಾನಿ ಹಿ ಸಾಯಾಹ್ನೇ ಕ್ರೀಡಿತ್ವೋಪರತೈರ್ನರೈಃ ॥ **2.71.22** ॥ 2764

ಸಮಂತಾದ್ ವಿಪ್ರಧಾವದ್ಭಿಃ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ಮಮಾನ್ಯಥಾ।
ತಾನ್ಯದ್ಯಾನುರುದಂತೀವ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾನಿ ಕಾಮಿಭಿಃ ॥ **2.71.23** ॥ 2765

ಅರಣ್ಯಭೂತೇವ ಪುರೀ ಸಾರಥೇ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮಾಂ।
ನಹ್ಯತ್ರ ಯಾನೈರ್ದೃಶ್ಯಂತೇ ನ ಗಜೈರ್ನ ಚ ವಾಜಿಭಿಃ।
ನಿರ್ಯಾಂತೋ ವಾಭಿಯಾಂತೋ ವಾ ನರಮುಖ್ಯಾ ಯಥಾ ಪುರಾ ॥ **2.71.24** ॥ 2766

ಉದ್ಯಾನಾನಿ ಪುರಾ ಭಾಂತಿ ಮತ್ತಪ್ರಮುದಿತಾನಿ ಚ।
ಜನಾನಾಂ ರತಿಸಂಯೋಗೇಷ್ವತ್ಯಂತಗುಣವಂತಿ ಚ ॥ **2.71.25** ॥ 2767

ತಾನ್ಯೇತಾನ್ಯದ್ಯ ಪಶ್ಯಾಮಿ ನಿರಾನಂದಾನಿ ಸರ್ವಶಃ।
ಸ್ರಸ್ತಪರ್ಣೈರನುಪಥಂ ವಿಕ್ರೋಶದ್ಭಿರಿವ ದ್ರುಮೈಃ ॥ **2.71.26** ॥ 2768

ನಾದ್ಯಾಪಿ ಶ್ರೂಯತೇ ಶಬ್ದೋ ಮತ್ತಾನಾಂ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಾಂ।
ಸರಕ್ತಾಂ ಮಧುರಾಂ ವಾಣೀ ಕಲಂ ವ್ಯಾಹರತಾಂ ಬಹು ॥ **2.71.27** ॥ 2769

ಚಂದನಾಗುರುಸಂಪೃಕ್ತೋ ಧೂಪಸಮ್ಮೂರ್ಛಿತೋಽಮಲಃ।
ಪ್ರವಾತಿ ಪವನಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಿಂ ನು ನಾದ್ಯ ಯಥಾ ಪುರಾ ॥ **2.71.28** ॥ 2770

ಭೇರೀಮೃದಂಗವೀಣಾನಾಂ ಕೋಣಸಂಘಟ್ಟಿತಃ ಪುನಃ।
ಕಿಮದ್ಯ ಶಬ್ದೋ ವಿರತಃ ಸದಾದೀನಗತಿಃ ಪುರಾ ॥ **2.71.29** ॥ 2771

ಅನಿಷ್ಟಾನಿ ಚ ಪಾಪಾನಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ನಿಮಿತ್ತಾನ್ಯಮನೋಜ್ಞಾನಿ ತೇನ ಸೀದತಿ ಮೇ ಮನಃ ॥ **2.71.30** ॥ 2772

ಸರ್ವಥಾ ಕುಶಲಂ ಸೂತ ದುರ್ಲಭಂ ಮಮ ಬಂಧುಷು।
ತಥಾ ಹ್ಯಸತಿ ಸಮ್ಮೋಹೇ ಹೃದಯಂ ಸೀದತೀವ ಮೇ ॥ **2.71.31** ॥ 2773

ವಿಷಣ್ಣಃ ಶ್ರಾಂತಹೃದಯಸ್ತ್ರಸ್ತಃ ಸಂಲುಲಿತೇಂದ್ರಿಯಃ।
ಭರತಃ ಪ್ರವಿವೇಶಾಶು ಪುರೀಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಪಾಲಿತಾಂ ॥ **2.71.32** ॥ 2774

ದ್ವಾರೇಣ ವೈಜಯಂತೇನ ಪ್ರಾವಿಶಚ್ಛ್ರಾಂತವಾಹನಃ।
ದ್ವಾಃಸ್ಥೈರುತ್ಥಾಯ ವಿಜಯಮುಕ್ತಸ್ತೈಃ ಸಹಿತೋ ಯಯೌ ॥ **2.71.33** ॥ 2775

ಸ ತ್ವನೇಕಾಗ್ರಹೃದಯೋ ದ್ವಾಃಸ್ಥಂ ಪ್ರತ್ಯರ್ಚ್ಯ ತಂ ಜನಂ।
ಸೂತಮಶ್ವಪತೇಃ ಕ್ಲಾಂತಮಬ್ರವೀತ್ ತತ್ರ ರಾಘವಃ ॥ **2.71.34** ॥ 2776

ಕಿಮಹಂ ತ್ವರಯಾಽಽನೀತಃ ಕಾರಣೇನ ವಿನಾನಘ।
ಅಶುಭಾಶಂಕಿ ಹೃದಯಂ ಶೀಲಂ ಚ ಪತತೀವ ಮೇ ॥ **2.71.35** ॥ 2777

ಶ್ರುತಾ ನು ಯಾದೃಶಾಃ ಪೂರ್ವಂ ನೃಪತೀನಾಂ ವಿನಾಶನೇ।
ಆಕಾರಾಂಸ್ತಾನಹಂ ಸರ್ವಾನಿಹ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸಾರಥೇ ॥ **2.71.36** ॥ 2778

ಸಮ್ಮಾರ್ಜನವಿಹೀನಾನಿ ಪರುಷಾಣ್ಯುಪಲಕ್ಷಯೇ।
ಅಸಂಯತಕವಾಟಾನಿ ಶ್ರೀವಿಹೀನಾನಿ ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.71.37** ॥ 2779

ಬಲಿಕರ್ಮವಿಹೀನಾನಿ ಧೂಪಸಮ್ಮೋದನೇನ ಚ।
ಅನಾಶಿತಕುಟುಂಬಾನಿ ಪ್ರಭಾಹೀನಜನಾನಿ ಚ ॥ **2.71.38** ॥ 2780

ಅಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾನಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕುಟುಂಬಿಭವನಾನ್ಯಹಂ।
ಅಪೇತಮಾಲ್ಯಶೋಭಾನಿ ಅಸಮ್ಮೃಷ್ಟಾಜಿರಾಣಿ ಚ ॥ **2.71.39** ॥ 2781

ದೇವಾಗಾರಾಣಿ ಶೂನ್ಯಾನಿ ನ ಭಾಂತೀಹ ಯಥಾ ಪುರಾ।
ದೇವತಾರ್ಚಾಃ ಪ್ರವಿದ್ಧಾಶ್ಚ ಯಜ್ಞಗೋಷ್ಠಾಸ್ತಥೈವ ಚ ॥ **2.71.40** ॥ 2782

ಮಾಲ್ಯಾಪಣೇಷು ರಾಜಂತೇ ನಾದ್ಯ ಪಣ್ಯಾನಿ ವಾ ತಥಾ।
ದೃಶ್ಯಂತೇ ವಣಿಜೋಽಪ್ಯದ್ಯ ನ ಯಥಾಪೂರ್ವಮತ್ರ ವೈ॥ **2.71.41** ॥ 2783

ಧ್ಯಾನಸಂವಿಗ್ನಹೃದಯಾ ನಷ್ಟವ್ಯಾಪಾರಯಂತ್ರಿತಾಃ।
ದೇವಾಯತನಚೈತ್ಯೇಷು ದೀನಾಃ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಾಸ್ತಥಾ ॥ **2.71.42** ॥ 2784

ಮಲಿನಂ ಚಾಶ್ರುಪೂರ್ಣಾಕ್ಷಂ ದೀನಂ ಧ್ಯಾನಪರಂ ಕೃಶಂ।
ಸಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಂ ಚ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಜನಮುತ್ಕಂಠಿತಂ ಪುರೇ ॥ **2.71.43** ॥ 2785

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಭರತಃ ಸೂತಂ ತಂ ದೀನಮಾನಸಃ।
ತಾನ್ಯನಿಷ್ಟಾನ್ಯಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಜಗೃಹಂ ಯಯೌ ॥ **2.71.44** ॥ 2786

ತಾಂ ಶೂನ್ಯಶೃಂಗಾಟಕವೇಶ್ಮರಥ್ಯಾಂ
ರಜೋರುಣದ್ವಾರಕವಾಟಯಂತ್ರಾಂ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುರೀಮಿಂದ್ರಪುರೀಪ್ರಕಾಶಾಂ
ದುಃಖೇನ ಸಂಪೂರ್ಣತರೋ ಬಭೂವ ॥ **2.71.45** ॥ 2787

ಬಭೂವ ಪಶ್ಯನ್ ಮನಸೋಽಪ್ರಿಯಾಣಿ
ಯಾನ್ಯನ್ಯದಾ ನಾಸ್ಯ ಪುರೇ ಬಭೂವುಃ।

ಅವಾಕ್ಶಿರಾ ದೀನಮನಾ ನ ಹೃಷ್ಟಃ
ಪಿತುರ್ಮಹಾತ್ಮಾ ಪ್ರವಿವೇಶ ವೇಶ್ಮ ॥ **2.71.46** ॥ 2788

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಿಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕೈಕೇಯೀಭವನೇ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಭರತೇನ ತಸ್ಯಾಃ ಸಮಕ್ಷೇ ಪ್ರಣಮನಂ ತನ್ಮುಖಾದೇವ ಪಿತುಃ ಪರಲೋಕವಾಸವೃತ್ತಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ದುಃಖಿತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ವಿಲಾಪಃ ಕ್ವ ತದಾನೀಂ ಶ್ರೀರಾಮ ಇತಿ ಪ್ರಶ್ನೇ ಕೈಕೇಯೀಮುಖಾದೇವ ಶ್ರುತ್ವಾ ತೇನ ಶ್ರೀರಾಮವನಗಮನವಿಷಯಕವೃತ್ತಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಂ

ಅಪಶ್ಯಂಸ್ತು ತತಸ್ತತ್ರ ಪಿತರಂ ಪಿತುರಾಲಯೇ।
ಜಗಾಮ ಭರತೋ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಮಾತರಂ ಮಾತುರಾಲಯೇ ॥ **2.72.1** ॥ 2789

ಅನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೈಕೇಯೀ ಪ್ರೋಷಿತಂ ಸುತಂ।
ಉತ್ಪಪಾತ ತದಾ ಹೃಷ್ಟಾ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸೌವರ್ಣಮಾಸನಂ ॥ **2.72.2** ॥ 2790

ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯೈವ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸ್ವಗೃಹಂ ಶ್ರೀವಿವರ್ಜಿತಂ।
ಭರತಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಜಗ್ರಾಹ ಜನನ್ಯಾಶ್ಚರಣೌ ಶುಭೌ ॥ **2.72.3** ॥ 2791

ತಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಸಮುಪಾಘ್ರಾಯ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಂ।
ಅಂಕೇ ಭರತಮಾರೋಪ್ಯ ಪ್ರಷ್ಟುಂ ಸಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **2.72.4** ॥ 2792

ಅದ್ಯ ತೇ ಕತಿಚಿದ್ ರಾತ್ರ್ಯಶ್ಚ್ಯುತಸ್ಯಾರ್ಯಕವೇಶ್ಮನಃ।
ಅಪಿ ನಾಧ್ವಶ್ರಮಃ ಶೀಘ್ರಂ ರಥೇನಾಪತತಸ್ತವ ॥ **2.72.5** ॥ 2793

ಆರ್ಯಕಸ್ತೇ ಸುಕುಶಲೀ ಯುಧಾಜಿನ್ಮಾತುಲಸ್ತವ।
ಪ್ರವಾಸಾಚ್ಚ ಸುಖಂ ಪುತ್ರ ಸರ್ವಂ ಮೇ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.72.6** ॥ 2794

ಏವಂ ಪೃಷ್ಟಸ್ತು ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಪ್ರಿಯಂ ಪಾರ್ಥಿವನಂದನಃ।
ಆಚಷ್ಟ ಭರತಃ ಸರ್ವಂ ಮಾತ್ರೇ ರಾಜೀವಲೋಚನಃ॥ **2.72.7**॥ 2795

ಅದ್ಯ ಮೇ ಸಪ್ತಮೀ ರಾತ್ರಿಶ್ಚ್ಯುತಸ್ಯಾರ್ಯಕವೇಶ್ಮನಃ।
ಅಂಬಾಯಾಃ ಕುಶಲೀ ತಾತೋ ಯುಧಾಜಿನ್ಮಾತುಲಶ್ಚ ಮೇ॥ **2.72.8**॥ 2796

ಯನ್ಮೇ ಧನಂ ಚ ರತ್ನಂ ಚ ದದೌ ರಾಜಾ ಪರಂತಪಃ।
ಪರಿಶ್ರಾಂತಂ ಪಥ್ಯಭವತ್ ತತೋಽಹಂ ಪೂರ್ವಮಾಗತಃ॥ **2.72.9**॥ 2797

ರಾಜವಾಕ್ಯಹರೈರ್ದೂತೈಸ್ತ್ವರ್ಯಮಾಣೋಽಹಮಾಗತಃ।
ಯದಹಂ ಪ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತದಂಬಾ ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ॥ **2.72.10**॥ 2798

ಶೂನ್ಯೋಽಯಂ ಶಯನೀಯಸ್ತೇ ಪರ್ಯಂಕೋ ಹೇಮಭೂಷಿತಃ।
ನ ಚಾಯಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಜನಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ॥ **2.72.11**॥ 2799

ರಾಜಾ ಭವತಿ ಭೂಯಿಷ್ಠಮಿಹಾಂಬಾಯಾ ನಿವೇಶನೇ।
ತಮಹಂ ನಾದ್ಯ ಪಶ್ಯಾಮಿ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛನ್ನಿಹಾಗತಃ॥ **2.72.12**॥ 2800

ಪಿತುರ್ಗ್ರಹೀಷ್ಯೇ ಪಾದೌ ಚ ತಂ ಮಮಾಖ್ಯಾಹಿ ಪೃಚ್ಛತಃ।
ಆಹೋಸ್ವಿದಂಬಾಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯಾಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ನಿವೇಶನೇ॥ **2.72.13**॥ 2801

ತಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಕೈಕೇಯೀ ಪ್ರಿಯವದ್ ಘೋರಮಪ್ರಿಯಂ।
ಅಜಾನಂತಂ ಪ್ರಜಾನಂತೀ ರಾಜ್ಯಲೋಭೇನ ಮೋಹಿತಾ॥ **2.72.14**॥ 2802

ಯಾ ಗತಿಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತಾಂ ಗತಿಂ ತೇ ಪಿತಾ ಗತಃ।
ರಾಜಾ ಮಹಾತ್ಮಾ ತೇಜಸ್ವೀ ಯಾಯಜೂಕಃ ಸತಾಂ ಗತಿಃ॥ **2.72.15**॥ 2803

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಭರತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಾಭಿಜನವಾಂಛುಚಿಃ।
ಪಪಾತ ಸಹಸಾ ಭೂಮೌ ಪಿತೃಶೋಕಬಲಾರ್ದಿತಃ॥ **2.72.16**॥ 2804

ಹಾ ಹತೋಽಸ್ಮೀತಿ ಕೃಪಣಾಂ ದೀನಾಂ ವಾಚಮುದೀರಯನ್।
ನಿಪಪಾತ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಬಾಹೂ ವಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್॥ **2.72.17**॥ 2805

ತತಃ ಶೋಕೇನ ಸಂವೀತಃ ಪಿತುರ್ಮರಣದುಃಖಿತಃ।
ವಿಲಲಾಪ ಮಹಾತೇಜಾ ಭ್ರಾಂತಾಕುಲಿತಚೇತನಃ ॥ **2.72.18** ॥ 2806

ಏತತ್ ಸುರುಚಿರಂ ಭಾತಿ ಪಿತುರ್ಮೇ ಶಯನಂ ಪುರಾ।
ಶಶಿನೇವಾಮಲಂ ರಾತ್ರೌ ಗಗನಂ ತೋಯದಾತ್ಯಯೇ ॥ **2.72.19** ॥ 2807

ತದಿದಂ ನ ವಿಭಾತ್ಯದ್ಯ ವಿಹೀನಂ ತೇನ ಧೀಮತಾ।
ವ್ಯೋಮೇವ ಶಶಿನಾ ಹೀನಮಪ್ಯುಷ್ಕ ಇವ ಸಾಗರಃ ॥ **2.72.20** ॥ 2808

ಬಾಷ್ಪಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಕಂಠೇನ ಸ್ವಾತ್ಮನಾ ಪರಿಪೀಡಿತಃ।
ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ ವದನಂ ಶ್ರೀಮದ್ ವಸ್ತ್ರೇಣ ಜಯತಾಂ ವರಃ ॥ **2.72.21** ॥ 2809

ತಮಾರ್ತಂ ದೇವಸಂಕಾಶಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಪತಿತಂ ಭುವಿ।
ನಿಕೃತ್ತಮಿವ ಸಾಲಸ್ಯ ಸ್ಕಂಧಂ ಪರಶುನಾ ವನೇ ॥ **2.72.22** ॥ 2810

ಮಾತಾ ಮಾತಂಗಸಂಕಾಶಂ ಚಂದ್ರಾರ್ಕಸದೃಶಂ ಸುತಂ।
ಉತ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ಶೋಕಾರ್ತಂ ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.72.23** ॥ 2811

ಉತ್ತಿಷ್ಠೋತ್ತಿಷ್ಠ ಕಿಂ ಶೇಷೇ ರಾಜನ್ನತ್ರ ಮಹಾಯಶಃ।
ತ್ವದ್ವಿಧಾ ನಹಿ ಶೋಚಂತಿ ಸಂತಃ ಸದಸಿ ಸಮ್ಮತಾಃ ॥ **2.72.24** ॥ 2812

ದಾನಯಜ್ಞಾಧಿಕಾರಾ ಹಿ ಶೀಲಶ್ರುತಿತಪೋನುಗಾ।
ಬುದ್ಧಿಸ್ತೇ ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನ ಪ್ರಭೇವಾರ್ಕಸ್ಯ ಮಂದಿರೇ ॥ **2.72.25** ॥ 2813

ಸ ರುದಿತ್ವಾ ಚಿರಂ ಕಾಲಂ ಭೂಮೌ ಪರಿವಿವೃತ್ಯ ಚ।
ಜನನೀಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಶೋಕೈರ್ಬಹುಭಿರಾವೃತಃ ॥ **2.72.26** ॥ 2814

ಅಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯತಿ ರಾಮಂ ತು ರಾಜಾ ಯಜ್ಞಂ ನು ಯಕ್ಷ್ಯತೇ।
ಇತ್ಯಹಂ ಕೃತಸಂಕಲ್ಪೋ ಹೃಷ್ಟೋ ಯಾತ್ರಾಮಯಾಸಿಷಂ ॥ **2.72.27** ॥ 2815

ತದಿದಂ ಹ್ಯನ್ಯಥಾಭೂತಂ ವ್ಯವದೀರ್ಣಂ ಮನೋ ಮಮ।
ಪಿತರಂ ಯೋ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ರತಂ ॥ **2.72.28** ॥ 2816

ಅಂಬ ಕೇನಾತ್ಯಗಾದ್ ರಾಜಾ ವ್ಯಾಧಿನಾ ಮಯ್ಯನಾಗತೇ।
ಧನ್ಯಾ ರಾಮಾದಯಃ ಸರ್ವೇ ಯೈಃ ಪಿತಾ ಸಂಸ್ಕೃತಃ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.72.29** ॥ 2817

ನ ನೂನಂ ಮಾಂ ಮಹಾರಾಜಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಜಾನಾತಿ ಕೀರ್ತಿಮಾನ್।
ಉಪಜಿಘ್ರೇತ್ ತು ಮಾಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ತಾತಃ ಸನ್ನಾಮ್ಯ ಸತ್ವರಂ ॥ **2.72.30** ॥ 2818

ಕ್ವ ಸ ಪಾಣಿಃ ಸುಖಸ್ಪರ್ಶಸ್ತಾತಸ್ಯಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಃ।
ಯೋ ಹಿ ಮಾಂ ರಜಸಾ ಧ್ವಸ್ತಮಭೀಕ್ಷ್ಣಂ ಪರಿಮಾರ್ಜತಿ ॥ **2.72.31** ॥ 2819

ಯೋ ಮೇ ಭ್ರಾತಾ ಪಿತಾ ಬಂಧುರ್ಯಸ್ಯ ದಾಸೋಽಸ್ಮಿ ಸಮ್ಮತಃ।
ತಸ್ಯ ಮಾಂ ಶೀಘ್ರಮಾಖ್ಯಾಹಿ ರಾಮಸ್ಯಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಃ ॥ **2.72.32** ॥ 2820

ಪಿತಾ ಹಿ ಭವತಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಧರ್ಮಮಾರ್ಯಸ್ಯ ಜಾನತಃ।
ತಸ್ಯ ಪಾದೌ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ಸ ಹೀದಾನೀಂ ಗತಿರ್ಮಮ ॥ **2.72.33** ॥ 2821

ಧರ್ಮವಿದ್ ಧರ್ಮಶೀಲಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗೋ ದೃಢವ್ರತಃ।
ಆರ್ಯೇ ಕಿಮಬ್ರವೀದ್ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ಮೇ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ ॥ **2.72.34** ॥ 2822

ಪಶ್ಚಿಮಂ ಸಾಧುಸಂದೇಶಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಶ್ರೋತುಮಾತ್ಮನಃ।
ಇತಿ ಪೃಷ್ಟಾ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ಕೈಕೇಯೀ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.72.35** ॥ 2823

ರಾಮೇತಿ ರಾಜಾ ವಿಲಪನ್ ಹಾ ಸೀತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇತಿ ಚ।
ಸ ಮಹಾತ್ಮಾ ಪರಂ ಲೋಕಂ ಗತೋ ಮತಿಮತಾಂ ವರಃ ॥ **2.72.36** ॥ 2824

ಇತೀಮಾಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ವಾಚಂ ವ್ಯಾಜಹಾರ ಪಿತಾ ತವ।
ಕಾಲಧರ್ಮಂ ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಪಾಶೈರಿವ ಮಹಾಗಜಃ ॥ **2.72.37** ॥ 2825

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾಸ್ತು ನರಾ ರಾಮಮಾಗತಂ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚ ಮಹಾಬಾಹುಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಪುನರಾಗತಂ ॥ **2.72.38** ॥ 2826

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವಿಷಸಾದೈವ ದ್ವಿತೀಯಾಪ್ರಿಯಶಂಸನಾತ್।
ವಿಷಣ್ಣವದನೋ ಭೂತ್ವಾ ಭೂಯಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಮಾತರಂ ॥ **2.72.39** ॥ 2827

ಕ್ವ ಚೇದಾನೀಂ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕೌಸಲ್ಯಾನಂದವರ್ಧನಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸೀತಯಾ ಚ ಸಮಾಗತಃ ॥ **2.72.40** ॥ 2828

ತಥಾ ಪೃಷ್ಟಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮಾಖ್ಯಾತುಮುಪಚಕ್ರಮೇ।
ಮಾತಾಸ್ಯ ಯುಗಪದ್ವಾಕ್ಯಂ ವಿಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಿಯಶಂಸಯಾ ॥ **2.72.41** ॥ 2829

ಸ ಹಿ ರಾಜಸುತಃ ಪುತ್ರ ಚೀರವಾಸಾ ಮಹಾವನಂ।
ದಂಡಕಾನ್ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನುಚರೋ ಗತಃ ॥ **2.72.42** ॥ 2830

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಭರತಸ್ತ್ರಸ್ತೋ ಭ್ರಾತುಶ್ಚಾರಿತ್ರಶಂಕಯಾ।
ಸ್ವಸ್ಯ ವಂಶಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯತ್ ಪ್ರಷ್ಟುಂ ಸಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **2.72.43** ॥ 2831

ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧನಂ ಹೃತಂ ರಾಮೇಣ ಕಸ್ಯಚಿತ್।
ಕಚ್ಚಿನ್ನಾಢ್ಯೋ ದರಿದ್ರೋ ವಾ ತೇನಾಪಾಪೋ ವಿಹಿಂಸಿತಃ ॥ **2.72.44** ॥ 2832

ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಪರದಾರಾನ್ ವಾ ರಾಜಪುತ್ರೋಽಭಿಮನ್ಯತೇ।
ಕಸ್ಮಾತ್ ಸ ದಂಡಕಾರಣ್ಯೇ ಭ್ರಾತಾ ರಾಮೋ ವಿವಾಸಿತಃ ॥ **2.72.45** ॥ 2833

ಅಥಾಸ್ಯ ಚಪಲಾ ಮಾತಾ ತತ್ ಸ್ವಕರ್ಮ ಯಥಾತಥಂ।
ತೇನೈವ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವೇನ ವ್ಯಾಹರ್ತುಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **2.72.46** ॥ 2834

ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಕೈಕೇಯೀ ಭರತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಉವಾಚ ವಚನಂ ಹೃಷ್ಟಾ ವೃಥಾಪಂಡಿತಮಾನಿನೀ ॥ **2.72.47** ॥ 2835

ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧನಂ ಕಿಂಚಿದ್ಧೃತಂ ರಾಮೇಣ ಕಸ್ಯಚಿತ್।
ಕಶ್ಚಿನ್ನಾಢ್ಯೋ ದರಿದ್ರೋ ವಾ ತೇನಾಪಾಪೋ ವಿಹಿಂಸಿತಃ।
ನ ರಾಮಃ ಪರದಾರಾನ್ ಸ ಚಕ್ಷುರ್ಭ್ಯಾಮಪಿ ಪಶ್ಯತಿ ॥ **2.72.48** ॥ 2836

ಮಯಾ ತು ಪುತ್ರ ಶ್ರುತ್ವೈವ ರಾಮಸ್ಯೇಹಾಭಿಷೇಚನಂ।
ಯಾಚಿತಸ್ತೇ ಪಿತಾ ರಾಜ್ಯಂ ರಾಮಸ್ಯ ಚ ವಿವಾಸನಂ ॥ **2.72.49** ॥ 2837

ಸ ಸ್ವವೃತ್ತಿಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಪಿತಾ ತೇ ತತ್ ತಥಾಕರೋತ್।
ರಾಮಸ್ತು ಸಹಸೌಮಿತ್ರಿಃ ಪ್ರೇಷಿತಃ ಸಹ ಸೀತಯಾ ॥ **2.72.50** ॥ 2838

ತಮಪಶ್ಯನ್ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ಮಹೀಪಾಲೋ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ಪುತ್ರಶೋಕಪರಿದ್ಯೂನಃ ಪಂಚತ್ವಮುಪಪೇದಿವಾನ್ ॥ **2.72.51** ॥ 2839

ತ್ವಯಾ ತ್ವಿದಾನೀಂ ಧರ್ಮಜ್ಞ ರಾಜತ್ವಮವಲಂಬ್ಯತಾಂ।
ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಹಿ ಮಯಾ ಸರ್ವಮಿದಮೇವಂವಿಧಂ ಕೃತಂ ॥ **2.72.52** ॥ 2840

ಮಾ ಶೋಕಂ ಮಾ ಚ ಸಂತಾಪಂ ಧೈರ್ಯಮಾಶ್ರಯ ಪುತ್ರಕ।
ತ್ವದಧೀನಾ ಹಿ ನಗರೀ ರಾಜ್ಯಂ ಚೈತದನಾಮಯಂ ॥ **2.72.53** ॥ 2841

ತತ್ ಪುತ್ರ ಶೀಘ್ರಂ ವಿಧಿನಾ ವಿಧಿಜ್ಞೈ-
ರ್ವಸಿಷ್ಠಮುಖ್ಯೈಃ ಸಹಿತೋ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರೈಃ।
ಸಂಕಾಲ್ಯ ರಾಜಾನಮದೀನಸತ್ತ್ವ-
ಮಾತ್ಮಾನಮುರ್ವ್ಯಾಮಭಿಷೇಚಯಸ್ವ ॥ **2.72.54** ॥ 2842

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಿಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತೇನ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಧಿಕ್ಕಾರಣಂ ತಾಂ ಪ್ರತಿ ಮಹತೋ ರೋಷಸ್ಯ ಪ್ರಕಟನಂ ಚ

ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ಸ ಪಿತುರ್ವ್ಯತ್ತಂ ಭ್ರಾತರೌ ಚ ವಿವಾಸಿತೌ।
ಭರತೋ ದುಃಖಸಂತಪ್ತ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.73.1** ॥ 2843

ಕಿಂ ನು ಕಾರ್ಯಂ ಹತಸ್ಯೇಹ ಮಮ ರಾಜ್ಯೇನ ಶೋಚತಃ।
ವಿಹೀನಸ್ಯಾಥ ಪಿತ್ರಾ ಚ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಪಿತೃಸಮೇನ ಚ ॥ **2.73.2** ॥ 2844

ದುಃಖೇ ಮೇ ದುಃಖಮಕರೋರ್ವ್ಯಣೇ ಕ್ಷಾರಮಿವಾದದಾಃ।
ರಾಜಾನಂ ಪ್ರೇತಭಾವಸ್ಥಂ ಕೃತ್ವಾ ರಾಮಂ ಚ ತಾಪಸಂ ॥ **2.73.3** ॥ 2845

ಕುಲಸ್ಯ ತ್ವಮಭಾವಾಯ ಕಾಲರಾತ್ರಿರಿವಾಗತಾ।
ಅಂಗಾರಮುಪಗೂಹ್ಯ ಸ್ಮ ಪಿತಾ ಮೇ ನಾವಬುದ್ಧವಾನ್ ॥ **2.73.4** ॥ 2846

ಮೃತ್ಯುಮಾಪಾದಿತೋ ರಾಜಾ ತ್ವಯಾ ಮೇ ಪಾಪದರ್ಶಿನಿ।
ಸುಖಂ ಪರಿಹೃತಂ ಮೋಹಾತ್ ಕುಲೇಽಸ್ಮಿನ್ ಕುಲಪಾಂಸನಿ ॥ **2.73.5** ॥ 2847

ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಹಿ ಪಿತಾ ಮೇಽದ್ಯ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ತೀವ್ರದುಃಖಾಭಿಸಂತಪ್ತೋ ವೃತ್ತೋ ದಶರಥೋ ನೃಪಃ ॥ **2.73.6** ॥ 2848

ವಿನಾಶಿತೋ ಮಹಾರಾಜಃ ಪಿತಾ ಮೇ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಃ।
ಕಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೋ ರಾಮಃ ಕಸ್ಮಾದೇವ ವನಂ ಗತಃ ॥ **2.73.7** ॥ 2849

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಚ ಸುಮಿತ್ರಾ ಚ ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಪೀಡಿತೇ।
ದುಷ್ಕರಂ ಯದಿ ಜೀವೇತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತ್ವಾಂ ಜನನೀಂ ಮಮ ॥ **2.73.8** ॥ 2850

ನನ್ವಾರ್ಯೋಽಪಿ ಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ತ್ವಯಿ ವೃತ್ತಿಮನುತ್ತಮಾಂ।
ವರ್ತತೇ ಗುರುವೃತ್ತಿಜ್ಞೋ ಯಥಾ ಮಾತರಿ ವರ್ತತೇ ॥ **2.73.9** ॥ 2851

ತಥಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಹಿ ಮೇ ಮಾತಾ ಕೌಸಲ್ಯಾ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿನೀ।
ತ್ವಯಿ ಧರ್ಮಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಭಗಿನ್ಯಾಮಿವ ವರ್ತತೇ ॥ **2.73.10** ॥ 2852

ತಸ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಚೀರವಲ್ಕಲವಾಸಸಂ।
ಪ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯ ವನವಾಸಾಯ ಕಥಂ ಪಾಪೇ ನ ಶೋಚಸೇ ॥ **2.73.11** ॥ 2853

ಅಪಾಪದರ್ಶಿನಂ ಶೂರಂ ಕೃತಾತ್ಮಾನಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ।
ಪ್ರವ್ರಾಜ್ಯ ಚೀರವಸನಂ ಕಿಂ ನು ಪಶ್ಯಸಿ ಕಾರಣಂ ॥ **2.73.12** ॥ 2854

ಲುಬ್ಧಾಯಾ ವಿದಿತೋ ಮನ್ಯೇ ನ ತೇಽಹಂ ರಾಘವಂ ಯಥಾ।
ತಥಾ ಹ್ಯನರ್ಥೋ ರಾಜ್ಯಾರ್ಥಂ ತ್ವಯಾಽಽನೀತೋ ಮಹಾನಯಂ ॥ **2.73.13** ॥ 2855

ಅಹಂ ಹಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾವಪಶ್ಯನ್ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ।
ಕೇನ ಶಕ್ತಿಪ್ರಭಾವೇಣ ರಾಜ್ಯಂ ರಕ್ಷಿತುಮುತ್ಸಹೇ ॥ **2.73.14** ॥ 2856

ತಂ ಹಿ ನಿತ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜೋ
ಬಲವಂತಂ ಮಹೌಜಸಂ।
ಉಪಾಶ್ರಿತೋಽಭೂದ್ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ
ಮೇರುರ್ಮೇರುವನಂ ಯಥಾ ॥ **2.73.15** ॥ 2857

ಸೋಽಹಂ ಕಥಮಿಮಂ ಭಾರಂ ಮಹಾಧುರ್ಯಸಮುದ್ಯತಂ।
ದಮ್ಯೋ ಧುರಮಿವಾಸಾದ್ಯ ಸಹೇಯಂ ಕೇನ ಚೌಜಸಾ ॥ **2.73.16** ॥ 2858

ಅಥವಾ ಮೇ ಭವೇಚ್ಛಕ್ತಿರ್ಯೋಗೈರ್ಬುದ್ಧಿಬಲೇನ ವಾ।
ಸಕಾಮಾಂ ನ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾಮಹಂ ಪುತ್ರಗರ್ದ್ಧಿನೀಂ ॥ **2.73.17** ॥ 2859

ನ ಮೇ ವಿಕಾಂಕ್ಷಾ ಜಾಯೇತ ತ್ಯಕ್ತುಂ ತ್ವಾಂ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯಾಂ।
ಯದಿ ರಾಮಸ್ಯ ನಾವೇಕ್ಷಾ ತ್ವಯಿ ಸ್ಯಾನ್ಮಾತೃವತ್ ಸದಾ ॥ **2.73.18** ॥ 2860

ಉತ್ಪನ್ನಾ ತು ಕಥಂ ಬುದ್ಧಿಸ್ತವೇಯಂ ಪಾಪದರ್ಶಿನೀ।
ಸಾಧುಚಾರಿತ್ರವಿಭ್ರಷ್ಟೇ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ನೋ ವಿಗರ್ಹಿತಾ ॥ **2.73.19** ॥ 2861

ಅಸ್ಮಿನ್ ಕುಲೇ ಹಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯತೇ।
ಅಪರೇ ಭ್ರಾತರಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಸಮಾಹಿತಾಃ ॥ **2.73.20** ॥ 2862

ನ ಹಿ ಮನ್ಯೇ ನೃಶಂಸೇ ತ್ವಂ ರಾಜಧರ್ಮಮವೇಕ್ಷಸೇ।
ಗತಿಂ ವಾ ನ ವಿಜಾನಾಸಿ ರಾಜವೃತ್ತಸ್ಯ ಶಾಶ್ವತೀಂ ॥ **2.73.21** ॥ 2863

ಸತತಂ ರಾಜಪುತ್ರೇಷು ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ರಾಜಾಭಿಷಿಚ್ಯತೇ।
ರಾಜ್ಞಾಮೇತತ್ ಸಮಂ ತತ್ ಸ್ಯಾದಿಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಂ ವಿಶೇಷತಃ ॥ **2.73.22** ॥ 2864

ತೇಷಾಂ ಧರ್ಮ್ಯೈಕರಕ್ಷಾಣಾಂ ಕುಲಚಾರಿತ್ರಶೋಭಿನಾಂ।
ಅದ್ಯ ಚಾರಿತ್ರಶೌಟೀರ್ಯಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿನಿವರ್ತಿತಂ ॥ **2.73.23** ॥ 2865

ತವಾಪಿ ಸುಮಹಾಭಾಗೇ ಜನೇಂದ್ರಕುಲಪೂರ್ವಕೇ।
ಬುದ್ಧಿಮೋಹಃ ಕಥಮಯಂ ಸಂಭೂತಸ್ತ್ವಯಿ ಗರ್ಹಿತಃ ॥ **2.73.24** ॥ 2866

ನ ತು ಕಾಮಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತವಾಹಂ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯೇ।
ಯಯಾ ವ್ಯಸನಮಾರಬ್ಧಂ ಜೀವಿತಾಂತಕರಂ ಮಮ ॥ **2.73.25** ॥ 2867

ಏಷ ತ್ವಿದಾನೀಮೇವಾಹಮಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ತವಾನಘಂ।
ನಿವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವನಾದ್ ಭ್ರಾತರಂ ಸ್ವಜನಪ್ರಿಯಂ ॥ **2.73.26** ॥ 2868

ನಿವರ್ತಯಿತ್ವಾ ರಾಮಂ ಚ ತಸ್ಯಾಹಂ ದೀಪ್ತತೇಜಸಃ।
ದಾಸಭೂತೋ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಸುಸ್ಥಿತೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ ॥ **2.73.27** ॥ 2869

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಭರತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಪ್ರಿಯೇತರೈರ್ವಾಕ್ಯಗಣೈಸ್ತುದಂಸ್ತಾಂ।

ಶೋಕಾರ್ದಿತಶ್ಚಾಪಿ ನನಾದ ಭೂಯಃ
ಸಿಂಹೋ ಯಥಾ ಮಂದರಕಂದರಸ್ಥಃ ॥ **2.73.28** ॥ 2870

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುಃಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತೇನ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಭರ್ತ್ಸನಂ

ತಾಂ ತಥಾ ಗರ್ಹಯಿತ್ವಾ ತು ಮಾತರಂ ಭರತಸ್ತದಾ।
ರೋಷೇಣ ಮಹತಾವಿಷ್ಟಃ ಪುನರೇವಾಬ್ರವೀದ್ ವಚಃ ॥ **2.74.1** ॥ 2871

ರಾಜ್ಯಾದ್ ಭ್ರಂಶಸ್ವ ಕೈಕೇಯಿ ನೃಶಂಸೇ ದುಷ್ಟಚಾರಿಣಿ।
ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾಸಿ ಧರ್ಮೇಣ ಮಾ ಮೃತಂ ರುದತೀ ಭವ ॥ **2.74.2** ॥ 2872

ಕಿಂ ನು ತೇಽದೂಷಯದ್ ರಾಮೋ ರಾಜಾ ವಾ ಭೃಶಧಾರ್ಮಿಕಃ।
ಯಯೋರ್ಮೃತ್ಯುರ್ವಿವಾಸಶ್ಚ ತ್ವತ್ಕೃತೇ ತುಲ್ಯಮಾಗತೌ ॥ **2.74.3** ॥ 2873

ಭ್ರೂಣಹತ್ಯಾಮಸಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿನಾಶನಾತ್।
ಕೈಕೇಯಿ ನರಕಂ ಗಚ್ಛ ಮಾ ಚ ತಾತಸಲೋಕತಾಂ ॥ **2.74.4** ॥ 2874

ಯತ್ತ್ವಯಾ ಹೀದೃಶಂ ಪಾಪಂ ಕೃತಂ ಘೋರೇಣ ಕರ್ಮಣಾ।
ಸರ್ವಲೋಕಪ್ರಿಯಂ ಹಿತ್ವಾ ಮಮಾಪ್ಯಾಪಾದಿತಂ ಭಯಂ ॥ **2.74.5** ॥ 2875

ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಮೇ ಪಿತಾ ವೃತ್ತೋ ರಾಮಶ್ಚಾರಣ್ಯಮಾಶ್ರಿತಃ।
ಅಯಶೋ ಜೀವಲೋಕೇ ಚ ತ್ವಯಾಹಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಃ ॥ **2.74.6** ॥ 2876

ಮಾತೃರೂಪೇ ಮಮಾಮಿತ್ರೇ ನೃಶಂಸೇ ರಾಜ್ಯಕಾಮುಕೇ।
ನ ತೇಽಹಮಭಿಭಾಷ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ದುರ್ವೃತ್ತೇ ಪತಿಘಾತಿನಿ ॥ **2.74.7** ॥ 2877

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಚ ಸುಮಿತ್ರಾ ಚ ಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾ ಮಮ ಮಾತರಃ।
ದುಃಖೇನ ಮಹತಾವಿಷ್ಟಾಸ್ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕುಲದೂಷಿಣೀಂ ॥ **2.74.8** ॥ 2878

ನ ತ್ವಮಶ್ವಪತೇಃ ಕನ್ಯಾ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ರಾಕ್ಷಸೀ ತತ್ರ ಜಾತಾಸಿ ಕುಲಪ್ರಧ್ವಂಸಿನೀ ಪಿತುಃ ॥ **2.74.9** ॥ 2879

ಯತ್ ತ್ವಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕೋ ರಾಮೋ ನಿತ್ಯಂ ಸತ್ಯಪರಾಯಣಃ।
ವನಂ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತೋ ವೀರಃ ಪಿತಾಪಿ ತ್ರಿದಿವಂ ಗತಃ ॥ **2.74.10** ॥ 2880

ಯತ್ ಪ್ರಧಾನಾಸಿ ತತ್ ಪಾಪಂ ಮಯಿ ಪಿತ್ರಾ ವಿನಾ ಕೃತೇ।
ಭ್ರಾತೃಭ್ಯಾಂ ಚ ಪರಿತ್ಯಕ್ತೇ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಚಾಪ್ರಿಯೇ ॥ **2.74.11** ॥ 2881

ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತಾಂ ವಿಯುಕ್ತಾಂ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯೇ।
ಕೃತ್ವಾ ಕಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ಹ್ಯದ್ಯ ಲೋಕಂ ನಿರಯಗಾಮಿನಿ ॥ **2.74.12** ॥ 2882

ಕಿಂ ನಾವಬುಧ್ಯಸೇ ಕ್ರೂರೇ ನಿಯತಂ ಬಂಧುಸಂಶ್ರಯಂ।
ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಪಿತೃಸಮಂ ರಾಮಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾತ್ಮಸಂಭವಂ ॥ **2.74.13** ॥ 2883

ಅಂಗಪ್ರತ್ಯಂಗಜಃ ಪುತ್ರೋ ಹೃದಯಾಚ್ಚಾಭಿಜಾಯತೇ।
ತಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಿಯತರೋ ಮಾತುಃ ಪ್ರಿಯಾ ಏವ ತು ಬಾಂಧವಾಃ ॥ **2.74.14** ॥ 2884

ಅನ್ಯದಾ ಕಿಲ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಸುರಭಿಃ ಸುರಸಮ್ಮತಾ।
ವಹಮಾನೌ ದದರ್ಶೋರ್ವ್ಯಾಂ ಪುತ್ರೌ ವಿಗತಚೇತಸೌ ॥ **2.74.15** ॥ 2885

ತಾವರ್ಧದಿವಸಂ ಶ್ರಾಂತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುತ್ರೌ ಮಹೀತಲೇ।
ರುರೋದ ಪುತ್ರಶೋಕೇನ ಬಾಷ್ಪಪರ್ಯಾಕುಲೇಕ್ಷಣಂ ॥ **2.74.16** ॥ 2886

ಅಧಸ್ತಾದ್ ವ್ರಜತಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಸುರರಾಜ್ಞೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಬಿಂದವಃ ಪತಿತಾ ಗಾತ್ರೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಃ ಸುರಭಿಗಂಧಿನಃ ॥ **2.74.17** ॥ 2887

ನಿರೀಕ್ಷಮಾಣಸ್ತಾಂ ಶಕ್ರೋ ದದರ್ಶ ಸುರಭಿಂ ಸ್ಥಿತಾಂ।
ಆಕಾಶೇ ವಿಷ್ಠಿತಾಂ ದೀನಾಂ ರುದತೀಂ ಭೃಶದುಃಖಿತಾಂ ॥ **2.74.18** ॥ 2888

ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾಂ ವಜ್ರಪಾಣಿರ್ಯಶಸ್ವಿನೀಂ।
ಇಂದ್ರಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿರುದ್ವಿಗ್ನಃ ಸುರರಾಜೋಽಬ್ರವೀದ್ ವಚಃ ॥ **2.74.19** ॥ 2889

ಭಯಂ ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಚಾಸ್ಮಾಸು ಕುತಶ್ಚಿದ್ ವಿದ್ಯತೇ ಮಹತ್।
ಕುತೋನಿಮಿತ್ತಃ ಶೋಕಸ್ತೇ ಬ್ರೂಹಿ ಸರ್ವಹಿತೈಷಿಣಿ ॥ **2.74.20** ॥ 2890

ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಸುರಭಿಃ ಸುರರಾಜೇನ ಧೀಮತಾ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತೋ ಧೀರಾ ವಾಕ್ಯಂ ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದಾ ॥ **2.74.21** ॥ 2891

ಶಾಂತಂ ಪಾಪಂ ನ ವಃ ಕಿಂಚಿತ್ ಕುತಶ್ಚಿದಮರಾಧಿಪ।
ಅಹಂ ತು ಮಗ್ನೌ ಶೋಚಾಮಿ ಸ್ವಪುತ್ರೌ ವಿಷಮೇ ಸ್ಥಿತೌ ॥ **2.74.22** ॥ 2892

ಏತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃಶೌ ದೀನೌ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಪ್ರತಾಪಿತೌ।
ವಧ್ಯಮಾನೌ ಬಲೀವರ್ದೌ ಕರ್ಷಕೇಣ ದುರಾತ್ಮನಾ ॥ **2.74.23** ॥ 2893

ಮಮ ಕಾಯಾತ್ ಪ್ರಸೂತೌ ಹಿ ದುಃಖಿತೌ ಭಾರಪೀಡಿತೌ।
ಯೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಿತಪ್ಯೇಽಹಂ ನಾಸ್ತಿ ಪುತ್ರಸಮಃ ಪ್ರಿಯಃ ॥ **2.74.24** ॥ 2894

ಯಸ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಸಹಸ್ರೇಷ್ವಸ್ತು ಕೃತ್ಸ್ನಂ ವ್ಯಾಪ್ತಮಿದಂ ಜಗತ್।
ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರುದತೀಂ ಶಕ್ರೋ ನ ಸುತಾನ್ ಮನ್ಯತೇ ಪರಂ ॥ **2.74.25** ॥ 2895

ಇಂದ್ರೋ ಹ್ಯಶ್ರುನಿಪಾತಂ ತಂ ಸ್ವಗಾತ್ರೇ ಪುಣ್ಯಗಂಧಿನಂ।
ಸುರಭಿಂ ಮನ್ಯತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೂಯಸೀ ತಾಮಿಹೇಶ್ವರಃ ॥ **2.74.26** ॥ 2896

ಸಮಾಪ್ರತಿಮವೃತ್ತಾಯಾ ಲೋಕಧಾರಣಕಾಮ್ಯಯಾ।
ಶ್ರೇಮತ್ಯಾ ಗುಣಮುಖ್ಯಾಯಾಃ ಸ್ವಭಾವಪರಿಚೇಷ್ಟಯಾ ॥ **2.74.27** ॥ 2897

ಯಸ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಾಪಿ ಶೋಚತಿ ಕಾಮಧುಕ್।
ಕಿಂ ಪುನರ್ಯಾ ವಿನಾ ರಾಮಂ ಕೌಸಲ್ಯಾ ವರ್ತಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.74.28** ॥ 2898

ಏಕಪುತ್ರಾ ಚ ಸಾಧ್ವೀ ಚ ವಿವತ್ಸೇಯಂ ತ್ವಯಾ ಕೃತಾ।
ತಸ್ಮಾತ್ ತ್ವಂ ಸತತಂ ದುಃಖಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಚ ಲಪ್ಸ್ಯಸೇ ॥ **2.74.29** ॥ 2899

ಅಹಂ ತ್ವಪಚಿತಿಂ ಭ್ರಾತುಃ ಪಿತುಶ್ಚ ಸಕಲಾಮಿಮಾಂ।
ವರ್ಧನಂ ಯಶಸಶ್ಚಾಪಿ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **2.74.30** ॥ 2900

ಆನಾಯ್ಯ ಚ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಕೋಸಲೇಂದ್ರಂ ಮಹಾಬಲಂ।
ಸ್ವಯಮೇವ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವನಂ ಮುನಿನಿಷೇವಿತಂ ॥ **2.74.31** ॥ 2901

ನಹ್ಯಹಂ ಪಾಪಸಂಕಲ್ಪೇ ಪಾಪೇ ಪಾಪಂ ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ।
ಶಕ್ತೋ ಧಾರಯಿತುಂ ಪೌರೈರಶ್ರುಕಂಠೈರ್ನಿರೀಕ್ಷಿತಃ ॥ **2.74.32** ॥ 2902

ಸಾ ತ್ವಮಗ್ನಿಂ ಪ್ರವಿಶ ವಾ ಸ್ವಯಂ ವಾ ವಿಶ ದಂಡಕಾನ್।
ರಜ್ಜುಂ ಬದ್ಧ್ವಾಥವಾ ಕಂಠೇ ನಹಿ ತೇಽನ್ಯತ್ ಪರಾಯಣಂ ॥ **2.74.33** ॥ 2903

ಅಹಮಪ್ಯವನೀಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ರಾಮೇ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮೇ।
ಕೃತಕೃತ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿಪ್ರವಾಸಿತಕಲ್ಮಷಃ ॥ **2.74.34** ॥ 2904

ಇತಿ ನಾಗ ಇವಾರಣ್ಯೇ ತೋಮರಾಂಕುಶತೋದಿತಃ।
ಪಪಾತ ಭುವಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ನಿಃಶ್ವಸನ್ನಿವ ಪನ್ನಗಃ ॥ **2.74.35** ॥ 2905

ಸಂರಕ್ತನೇತ್ರಃ ಶಿಥಿಲಾಂಬರಸ್ತಥಾ
ವಿಧೂತಸರ್ವಾಭರಣಃ ಪರಂತಪಃ।
ಬಭೂವ ಭೂಮೌ ಪತಿತೋ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ
ಶಚೀಪತೇಃ ಕೇತುರಿವೋತ್ಸವಕ್ಷಯೇ ॥ **2.74.36** ॥ 2906

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುಃಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾಃ ಸಮಕ್ಷೇ ಭರತಸ್ಯ ಶಪಥಃ

ದೀರ್ಘಕಾಲಾತ್ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಮಶ್ರುಪೂರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ದೀನಾಂಮುದ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಮಾತರಂ ॥ **2.75.1** ॥ 2907

ಸೋಽಮಾತ್ಯಮಧ್ಯೇ ಭರತೋ ಜನನೀಮಭ್ಯಕುತ್ಸಯತ್।
ರಾಜ್ಯಂ ನ ಕಾಮಯೇ ಜಾತು ಮಂತ್ರಯೇ ನಾಪಿ ಮಾತರಂ ॥ **2.75.2** ॥ 2908

ಅಭಿಷೇಕಂ ನ ಜಾನಾಮಿ ಯೋಽಭೂದ್ ರಾಜ್ಞಾ ಸಮೀಕ್ಷಿತಃ।
ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟೇ ಹ್ಯಹಂ ದೇಶೇ ಶತ್ರುಘ್ನಸಹಿತೋಽಭವಂ ॥ **2.75.3** ॥ 2909

ವನವಾಸಂ ನ ಜಾನಾಮಿ ರಾಮಸ್ಯಾಹಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ವಿವಾಸನಂ ಚ ಸೌಮಿತ್ರೇಃ ಸೀತಾಯಾಶ್ಚ ಯಥಾಭವತ್ ॥ **2.75.4** ॥ 2910

ತಥೈವ ಕ್ರೋಶತಸ್ತಸ್ಯ ಭರತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಕೌಸಲ್ಯಾ ಶಬ್ದಮಾಜ್ಞಾಯ ಸುಮಿತ್ರಾಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.75.5** ॥ 2911

ಆಗತಃ ಕ್ರೂರಕಾರ್ಯಾಯಾಃ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಭರತಃ ಸುತಃ।
ತಮಹಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭರತಂ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿನಂ ॥ **2.75.6** ॥ 2912

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸುಮಿತ್ರಾಂ ತಾಂ ವಿವರ್ಣವದನಾ ಕೃಶಾ।
ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಭರತೋ ಯತ್ರ ವೇಪಮಾನಾ ವಿಚೇತನಾ ॥ **2.75.7** ॥ 2913

ಸ ತು ರಾಜಾತ್ಮಜಶ್ಚಾಪಿ ಶತ್ರುಘ್ನಸಹಿತಸ್ತದಾ।
ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಭರತೋ ಯೇನ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ನಿವೇಶನಂ ॥ **2.75.8** ॥ 2914

ತತಃ ಶತ್ರುಘ್ನಭರತೌ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ದುಃಖಿತೌ।
ಪರ್ಯಷ್ವಜೇತಾಂ ದುಃಖಾರ್ತಾಂ ಪತಿತಾಂ ನಷ್ಟಚೇತನಾಂ ॥ **2.75.9** ॥ 2915

ರುದಂತೌ ರುದತೀ ದುಃಖಾತ್ ಸಮೇತ್ಯಾರ್ಯಾ ಮನಸ್ವಿನೀ।
ಭರತಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಭೃಶದುಃಖಿತಾ ॥ **2.75.10** ॥ 2916

ಇದಂ ತೇ ರಾಜ್ಯಕಾಮಸ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಕಂಟಕಂ।
ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಬತ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಶೀಘ್ರಂ ಕ್ರೂರೇಣ ಕರ್ಮಣಾ ॥ **2.75.11** ॥ 2917

ಪ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯ ಚೀರವಸನಂ ಪುತ್ರಂ ಮೇ ವನವಾಸಿನಂ।
ಕೈಕೇಯೀ ಕಂ ಗುಣಂ ತತ್ರ ಪಶ್ಯತಿ ಕ್ರೂರದರ್ಶಿನೀ ॥ **2.75.12** ॥ 2918

ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮಾಮಪಿ ಕೈಕೇಯೀ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಿತುಮರ್ಹತಿ।
ಹಿರಣ್ಯನಾಭೋ ಯತ್ರಾಸ್ತೇ ಸುತೋ ಮೇ ಸುಮಹಾಯಶಾಃ ॥ **2.75.13** ॥ 2919

ಅಥವಾ ಸ್ವಯಮೇವಾಹಂ ಸುಮಿತ್ರಾನುಚರಾ ಸುಖಂ।
ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಪ್ರಸ್ಥಾಸ್ಯೇ ಯತ್ರ ರಾಘವಃ ॥ **2.75.14** ॥ 2920

ಕಾಮಂ ವಾ ಸ್ವಯಮೇವಾದ್ಯ ತತ್ರ ಮಾಂ ನೇತುಮರ್ಹಸಿ।
ಯತ್ರಾಸೌ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಸ್ತಪ್ಯತೇ ಮೇ ಸುತಸ್ತಪಃ ॥ **2.75.15** ॥ 2921

ಇದಂ ಹಿ ತವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ಧನಧಾನ್ಯಸಮಾಚಿತಂ।
ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಸಂಪೂರ್ಣಂ ರಾಜ್ಯಂ ನಿರ್ಯಾತಿತಂ ತಯಾ ॥ **2.75.16** ॥ 2922

ಇತ್ಯಾದಿಬಹುಭಿರ್ವಾಕ್ಯೈಃ ಕ್ರೂರೈಃ ಸಂಭರ್ತ್ಸಿತೋಽನಘಃ।
ವಿವ್ಯಥೇ ಭರತೋಽತೀವ ವ್ರಣೇ ತುದ್ಯೇವ ಸೂಚಿನಾ ॥ **2.75.17** ॥ 2923

ಪಪಾತ ಚರಣೌ ತಸ್ಯಾಸ್ತದಾ ಸಂಭ್ರಾಂತಚೇತನಃ।
ವಿಲಪ್ಯ ಬಹುಧಾಸಂಜ್ಞೋ ಲಬ್ಧಸಂಜ್ಞಸ್ತದಾಭವತ್ ॥ **2.75.18** ॥ 2924

ಏವಂ ವಿಲಪಮಾನಾಂ ತಾಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ಭರತಸ್ತದಾ।
ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಶೋಕೈರ್ಬಹುಭಿರಾವೃತಾಂ ॥ **2.75.19** ॥ 2925

ಆರ್ಯೇ ಕಸ್ಮಾದಜಾನಂತಂ ಗರ್ಹಸೇ ಮಾಮಕಲ್ಮಷಂ।
ವಿಪುಲಾಂ ಚ ಮಮ ಪ್ರೀತಿಂ ಸ್ಥಿತಾಂ ಜಾನಾಸಿ ರಾಘವೇ ॥ **2.75.20** ॥ 2926

ಕೃತಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಮಾ ಭೂತ್ ತಸ್ಯ ಕದಾಚನ।
ಸತ್ಯಸಂಧಃ ಸತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಯಸ್ಯಾರ್ಯೋಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.21** ॥ 2927

ಪ್ರೈಷ್ಯಂ ಪಾಪೀಯಸಾಂ ಯಾತು ಸೂರ್ಯಂ ಚ ಪ್ರತಿ ಮೇಹತು।
ಹಂತು ಪಾದೇನ ಗಾಃ ಸುಪ್ತಾ ಯಸ್ಯಾರ್ಯೋಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.22** ॥ 2928

ಕಾರಯಿತ್ವಾ ಮಹತ್ ಕರ್ಮ ಭರ್ತಾ ಭೃತ್ಯಮನರ್ಥಕಂ।
ಅಧರ್ಮೋ ಯೋಽಸ್ಯ ಸೋಽಸ್ಯಾಸ್ತು ಯಸ್ಯಾರ್ಯೋಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.23** ॥ 2929

ಪರಿಪಾಲಯಮಾನಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ ಭೂತಾನಿ ಪುತ್ರವತ್।
ತತಸ್ತು ದ್ರುಹ್ಯತಾಂ ಪಾಪಂ ಯಸ್ಯಾರ್ಯೋಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.24** ॥ 2930

ಬಲಿಷಡ್ಭಾಗಮುದ್ಧೃತ್ಯ ನೃಪಸ್ಯಾರಕ್ಷಿತುಃ ಪ್ರಜಾಃ।
ಅಧರ್ಮೋ ಯೋಽಸ್ಯ ಸೋಽಸ್ಯಾಸ್ತು ಯಸ್ಯಾರ್ಯೋಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.25** ॥ 2931

ಸಂಶ್ರುತ್ಯ ಚ ತಪಸ್ವಿಭ್ಯಃ ಸತ್ರೇ ವೈ ಯಜ್ಞದಕ್ಷಿಣಾಂ।
ತಾಂ ಚಾಪಲಪತಾಂ ಪಾಪಂ ಯಸ್ಯಾರ್ಯೋಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.26** ॥ 2932

ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಸಂಬಾಧೇ ಯುದ್ಧೇ ಶಸ್ತ್ರಸಮಾಕುಲೇ।
ಮಾ ಸ್ಮ ಕಾರ್ಷೀತ್ ಸತಾಂ ಧರ್ಮಂ ಯಸ್ಯಾರ್ಯೋಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.27** ॥ 2933

ಉಪದಿಷ್ಟಂ ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮಾರ್ಥಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಯತ್ನೇನ ಧೀಮತಾ।
ಸ ನಾಶಯತು ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಯಸ್ಯಾರ್ಯೋಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.28** ॥ 2934

ಮಾ ಚ ತಂ ವ್ಯೂಢಬಾಹ್ವಂಸಂ ಚಂದ್ರಭಾಸ್ಕರತೇಜಸಂ।
ದ್ರಾಕ್ಷೀದ್ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಮಾಸೀನಂ ಯಸ್ಯಾರ್ಯೋಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.29** ॥ 2935

ಪಾಯಸಂ ಕೃಸರಂ ಛಾಗಂ ವೃಥಾ ಸೋಽಶ್ನಾತು ನಿರ್ಘೃಣಃ।
ಗುರೂಂಶ್ಚಾಪ್ಯವಜಾನಾತು ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.30** ॥ 2936

ಗಾಶ್ಚ ಸ್ಪೃಶತು ಪಾದೇನ ಗುರೂನ್ ಪರಿವದೇತ ಚ।
ಮಿತ್ರೇ ದ್ರುಹ್ಯೇತ ಸೋಽತ್ಯರ್ಥಂ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.31** ॥ 2937

ವಿಶ್ವಾಸಾತ್ ಕಥಿತಂ ಕಿಂಚಿತ್ ಪರಿವಾದಂ ಮಿಥಃ ಕ್ವಚಿತ್।
ವಿವೃಣೋತು ಸ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.32** ॥ 2938

ಅಕರ್ತಾ ಚಾಕೃತಜ್ಞಶ್ಚ ತ್ಯಕ್ತಾತ್ಮಾ ನಿರಪತ್ರಪಃ।
ಲೋಕೇ ಭವತು ವಿದ್ವಿಷ್ಟೋ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.33** ॥ 2939

ಪುತ್ರೈರ್ದಾಸೈಶ್ಚ ಭೃತ್ಯೈಶ್ಚ ಸ್ವಗೃಹೇ ಪರಿವಾರಿತಃ।
ಸ ಏಕೋ ಮೃಷ್ಟಮಶ್ನಾತು ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.34** ॥ 2940

ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಸದೃಶಾನ್ ದಾರಾನನಪತ್ಯಃ ಪ್ರಮೀಯತಾಂ।
ಅನವಾಪ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಂ ಧರ್ತ್ಯಾಂ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.35** ॥ 2941

ಮಾಽಽತ್ಮನಃ ಸಂತತಿಂ ದ್ರಾಕ್ಷೀತ್ ಸ್ವೇಷು ದಾರೇಷು ದುಃಖಿತಃ।
ಆಯುಃಸಮಗ್ರಮಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.36** ॥ 2942

ರಾಜಸ್ತ್ರೀಬಾಲವೃದ್ಧಾನಾಂ ವಧೇ ಯತ್ ಪಾಪಮುಚ್ಯತೇ।
ಭೃತ್ಯತ್ಯಾಗೇ ಚ ಯತ್ ಪಾಪಂ ತತ್ ಪಾಪಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತಾಂ ॥ **2.75.37** ॥ 2943

ಲಾಕ್ಷಯಾ ಮಧುಮಾಂಸೇನ ಲೋಹೇನ ಚ ವಿಷೇಣ ಚ।
ಸದೈವ ಬಿಭೃಯಾದ್ ಭೃತ್ಯಾನ್ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.38** ॥ 2944

ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸಮುಪೋಢೇ ಚ ಶತ್ರುಪಕ್ಷಭಯಂಕರೇ।
ಪಲಾಯಮಾನೋ ವಧ್ಯೇತ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.39** ॥ 2945

ಕಪಾಲಪಾಣಿಃ ಪೃಥಿವೀಮಟತಾಂ ಚೀರಸಂವೃತಃ।
ಭಿಕ್ಷಮಾಣೋ ಯಥೋನ್ಮತ್ತೋ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.40** ॥ 2946

ಮದ್ಯಪ್ರಸಕ್ತೋ ಭವತು ಸ್ತ್ರೀಷ್ವಕ್ಷೇಷು ಚ ನಿತ್ಯಶಃ।
ಕಾಮಕ್ರೋಧಾಭಿಭೂತಶ್ಚ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.41** ॥ 2947

ಮಾಸ್ಯ ಧರ್ಮೇ ಮನೋ ಭೂಯಾದಧರ್ಮಂ ಸ ನಿಷೇವತಾಂ।
ಅಪಾತ್ರವರ್ಷೀ ಭವತು ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.42** ॥ 2948

ಸಂಚಿತಾನ್ಯಸ್ಯ ವಿತ್ತಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಸಹಸ್ರಶಃ।
ದಸ್ಯುಭಿರ್ವಿಪ್ರಲುಪ್ಯಂತಾಂ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.43** ॥ 2949

ಉಭೇ ಸಂಧ್ಯೇ ಶಯಾನಸ್ಯ ಯತ್ ಪಾಪಂ ಪರಿಕಲ್ಪ್ಯತೇ।
ತಚ್ಚ ಪಾಪಂ ಭವೇತ್ ತಸ್ಯ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.44** ॥ 2950

ಯದಗ್ನಿದಾಯಕೇ ಪಾಪಂ ಯತ್ ಪಾಪಂ ಗುರುತಲ್ಪಗೇ।
ಮಿತ್ರದ್ರೋಹೇ ಚ ಯತ್ ಪಾಪಂ ತತ್ ಪಾಪಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತಾಂ ॥ **2.75.45** ॥ 2951

ದೇವತಾನಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ಚ ಮಾತಾಪಿತ್ರೋಸ್ತಥೈವ ಚ।
ಮಾ ಸ್ಮ ಕಾರ್ಷೀತ್ ಸ ಶುಶ್ರೂಷಾಂ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.46** ॥ 2952

ಸತಾಂ ಲೋಕಾತ್ ಸತಾಂ ಕೀರ್ತ್ಯಾಃ ಸಜುಷ್ಟಾತ್ ಕರ್ಮಣಸ್ತಥಾ।
ಭ್ರಶ್ಯತು ಕ್ಷಿಪ್ರಮದ್ಯೈವ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.47** ॥ 2953

ಅಪಾಸ್ಯ ಮಾತೃಶುಶ್ರೂಷಾಮನರ್ಥೇ ಸೋಽವತಿಷ್ಠತಾಂ।
ದೀರ್ಘಬಾಹುರ್ಮಹಾವಕ್ಷಾ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.48** ॥ 2954

ಬಹುಭೃತ್ಯೋ ದರಿದ್ರಶ್ಚ ಜ್ವರರೋಗಸಮನ್ವಿತಃ।
ಸಮಾಯಾತ್ ಸತತಂ ಕ್ಲೇಶಂ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.49** ॥ 2955

ಆಶಾಮಾಶಂಸಮಾನಾನಾಂ ದೀನಾನಾಮೂರ್ಧ್ವಚಕ್ಷುಷಾಂ।
ಅರ್ಥಿನಾಂ ವಿತಥಾಂ ಕುರ್ಯಾದ್ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.50** ॥ 2956

ಮಾಯಯಾ ರಮತಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಪುರುಷಃ ಪಿಶುನೋಽಶುಚಿಃ।
ರಾಜ್ಞೋ ಭೀತಸ್ತ್ವಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.51** ॥ 2957

ಋತುಸ್ನಾತಾಂ ಸತೀಂ ಭಾರ್ಯಾಮೃತುಕಾಲಾನುರೋಧಿನೀಂ।
ಅತಿವರ್ತೇತ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.52** ॥ 2958

ವಿಪ್ರಲುಪ್ತಪ್ರಜಾತಸ್ಯ ದುಷ್ಕೃತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಯತ್।
ತದೇತತ್ ಪ್ರತಿಪದ್ಯೇತ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.53** ॥ 2959

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯೋದ್ಯತಾಂ ಪೂಜಾಂ ವಿಹಂತು ಕಲುಷೇಂದ್ರಿಯಃ।
ಬಾಲವತ್ಸಾಂ ಚ ಗಾಂ ದೋಗ್ಧು ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.54** ॥ 2960

ಧರ್ಮದಾರಾನ್ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪರದಾರಾನ್ ನಿಷೇವತಾಂ।
ತ್ಯಕ್ತಧರ್ಮರತಿರ್ಮೂಢೋ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.55** ॥ 2961

ಪಾನೀಯದೂಷಕೇ ಪಾಪಂ ತಥೈವ ವಿಷದಾಯಕೇ।
ಯತ್ತದೇಕಃ ಸ ಲಭತಾಂ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.56** ॥ 2962

ತೃಷಾರ್ತಂ ಸತಿ ಪಾನೀಯೇ ವಿಪ್ರಲಂಭೇನ ಯೋಜಯನ್।
ಯತ್ ಪಾಪಂ ಲಭತೇ ತತ್ ಸ್ಯಾದ್ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.57** ॥ 2963

ಭಕ್ತ್ಯಾ ವಿವದಮಾನೇಷು ಮಾರ್ಗಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ।
ತೇನ ಪಾಪೇನ ಯುಜ್ಯೇತ ಯಸ್ಯಾಯೋರ್ಽನುಮತೇ ಗತಃ ॥ **2.75.58** ॥ 2964

ಏವಮಾಶ್ವಾಸಯನ್ನೇವ ದುಃಖಾರ್ತೋರ್ಽನುಪಪಾತ ಹ।
ವಿಹೀನಾಂ ಪತಿಪುತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜಃ ॥ **2.75.59** ॥ 2965

ತದಾ ತಂ ಶಪಥೈಃ ಕಷ್ಟೈಃ ಶಪಮಾನಮಚೇತನಂ।
ಭರತಂ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಂ ಕೌಸಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.75.60** ॥ 2966

ಮಮ ದುಃಖಮಿದಂ ಪುತ್ರ ಭೂಯಃ ಸಮುಪಜಾಯತೇ।
ಶಪಥೈಃ ಶಪಮಾನೋ ಹಿ ಪ್ರಾಣಾನುಪರುಣತ್ಸಿ ಮೇ ॥ **2.75.61** ॥ 2967

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ನ ಚಲಿತೋ ಧರ್ಮಾದಾತ್ಮಾ ತೇ ಸಹಲಕ್ಷಣಃ।
ವತ್ಸ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞೋ ಹಿ ಸತಾಂ ಲೋಕಾನವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ॥ **2.75.62** ॥ 2968

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಚಾಂಕಮಾನೀಯ ಭರತಂ ಭ್ರಾತೃವತ್ಸಲಂ।
ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುಂ ರುರೋದ ಭೃಶದುಃಖಿತಾ ॥ **2.75.63** ॥ 2969

ಏವಂ ವಿಲಪಮಾನಸ್ಯ ದುಃಖಾರ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಮೋಹಾಚ್ಚ ಶೋಕಸಂರಂಭಾದ್ ಬಭೂವ ಲುಲಿತಂ ಮನಃ ॥ **2.75.64** ॥ 2970

ಲಾಲಪ್ಯಮಾನಸ್ಯ ವಿಚೇತನಸ್ಯ
ಪ್ರಣಷ್ಟಬುದ್ಧೇಃ ಪತಿತಸ್ಯ ಭೂಮೌ।
ಮುಹುರ್ಮುಹುರ್ನಿಃಶ್ವಸತಶ್ಚ ದೀರ್ಘಂ
ಸಾ ತಸ್ಯ ಶೋಕೇನ ಜಗಾಮ ರಾತ್ರಿಃ ॥ **2.75.65** ॥ 2971

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಟ್ಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯಾಂತ್ಯೇಷ್ಟಿಸಂಸ್ಕಾರಃ

ತಮೇವಂ ಶೋಕ ಸಂತಪ್ತಂ ಭರತಂ ಕೈಕಯೀಸುತಂ।
ಉವಾಚ ವದತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವಸಿಷ್ಠಃ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗೃಷಿಃ ॥ **2.76.1** ॥ 2972

ಅಲಂ ಶೋಕೇನ ಭದ್ರಂ ತೇ ರಾಜಪುತ್ರ ಮಹಾಯಶಃ।
ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ನರಪತೇಃ ಕುರು ಸಂಯಾನಮುತ್ತಮಂ ॥ **2.76.2** ॥ 2973

ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭರತೋ ಧರಣೀಂ ಗತಃ।
ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮವಿತ್ ॥ **2.76.3** ॥ 2974

ಉದ್ಧೃತ್ಯ ತೈಲಸಂಸೇಕಾತ್ ಸ ತು ಭೂಮೌ ನಿವೇಶಿತಂ।
ಆಪೀತವರ್ಣವದನಂ ಪ್ರಸುಪ್ತಮಿವ ಭೂಮಿಪಂ ॥ **2.76.4** ॥ 2975

ಸಂವೇಶ್ಯ ಶಯನೇ ಚಾಗ್ರ್ಯೇ ನಾನಾರತ್ನಪರಿಷ್ಕೃತೇ।
ತತೋ ದಶರಥಂ ಪುತ್ರೋ ವಿಲಲಾಪ ಸುದುಃಖಿತಃ ॥ **2.76.5** ॥ 2976

ಕಿಂ ತೇ ವ್ಯವಸಿತಂ ರಾಜನ್ ಪ್ರೋಷಿತೇ ಮಯ್ಯನಾಗತೇ।
ವಿವಾಸ್ಯ ರಾಮಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚ ಮಹಾಬಲಂ ॥ **2.76.6** ॥ 2977

ಕ್ವ ಯಾಸ್ಯಸಿ ಮಹಾರಾಜ ಹಿತ್ವೇಮಂ ದುಃಖಿತಂ ಜನಂ।
ಹೀನಂ ಪುರುಷಸಿಂಹೇನ ರಾಮೇಣಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾ ॥ **2.76.7** ॥ 2978

ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂ ತು ತೇಽವ್ಯಗ್ರಂ ಕೋಽಸ್ಮಿನ್ ಕಲ್ಪಯಿತಾ ಪುರೇ।
ತ್ವಯಿ ಪ್ರಯಾತೇ ಸ್ವಸ್ತಾತ ರಾಮೇ ಚ ವನಮಾಶ್ರಿತೇ ॥ **2.76.8** ॥ 2979

ವಿಧವಾ ಪೃಥಿವೀ ರಾಜಂಸ್ತ್ವಯಾ ಹೀನಾ ನ ರಾಜತೇ।
ಹೀನಚಂದ್ರೇವ ರಜನೀ ನಗರೀ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮಾಂ ॥ **2.76.9** ॥ 2980

ಏವಂ ವಿಲಪಮಾನಂ ತಂ ಭರತಂ ದೀನಮಾನಸಂ।
ಅಬ್ರವೀದ್ ವಚನಂ ಭೂಯೋ ವಸಿಷ್ಠಸ್ತು ಮಹಾಮುನಿಃ ॥ **2.76.10** ॥ 2981

ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯಾಣಿ ಯಾನ್ಯಸ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಾನಿ ವಿಶಾಂಪತೇಃ।
ತಾನ್ಯವ್ಯಗ್ರಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕ್ರಿಯತಾಮವಿಚಾರಿತಂ ॥ **2.76.11** ॥ 2982

ತಥೇತಿ ಭರತೋ ವಾಕ್ಯಂ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯಾಭಿಪೂಜ್ಯ ತತ್।
ಋತ್ವಿಕ್ಪುರೋಹಿತಾಚಾರ್ಯಾಂಸ್ತ್ವರಯಾಮಾಸ ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.76.12** ॥ 2983

ಯೇ ತ್ವಗ್ನಯೋ ನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಅಗ್ನ್ಯಾಗಾರಾದ್ ಬಹಿಷ್ಕೃತಾಃ।
ಋತ್ವಿಗ್ಭಿರ್ಯಾಜಕೈಶ್ಚೈವ ತೇ ಹೂಯಂತೇ ಯಥಾವಿಧಿ ॥ **2.76.13** ॥ 2984

ಶಿಬಿಕಾಯಾಮಥಾರೋಪ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಗತಚೇತನಂ।
ಬಾಷ್ಪಕಂಠಾ ವಿಮನಸಸ್ತಮೂಚುಃ ಪರಿಚಾರಕಾಃ ॥ **2.76.14** ॥ 2985

ಹಿರಣ್ಯಂ ಚ ಸುವರ್ಣಂ ಚ ವಾಸಾಂಸಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ಪ್ರಕಿರಂತೋ ಜನಾ ಮಾರ್ಗೇ ನೃಪತೇರಗ್ರತೋ ಯಯುಃ ॥ **2.76.15** ॥ 2986

ಚಂದನಾಗುರುನಿರ್ಯಾಸಾನ್ ಸರಲಂ ಪದ್ಮಕಂ ತಥಾ।
ದೇವದಾರೂಣಿ ಚಾಹೃತ್ಯ ಕ್ಷೇಪಯಂತಿ ತಥಾಪರೇ ॥ **2.76.16** ॥ 2987

ಗಂಧಾನುಚ್ಚಾವಚಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾಂಸ್ತತ್ರ ಗತ್ವಾಥ ಭೂಮಿಪಂ।
ತತ್ರ ಸಂವೇಶಯಾಮಾಸುಶ್ಚಿತಾಮಧ್ಯೇ ತಮೃತ್ವಿಜಃ ॥ **2.76.17** ॥ 2988

ತದಾ ಹುತಾಶನಂ ಹುತ್ವಾ ಜೇಪುಸ್ತಸ್ಯ ತದೃತ್ವಿಜಃ।
ಜಗುಶ್ಚ ತೇ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ತತ್ರ ಸಾಮಾನಿ ಸಾಮಗಾಃ ॥ **2.76.18** ॥ 2989

ಶಿಬಿಕಾಭಿಶ್ಚ ಯಾನೈಶ್ಚ ಯಥಾರ್ಹಂ ತಸ್ಯ ಯೋಷಿತಃ।
ನಗರಾನ್ನಿರ್ಯಯುಸ್ತತ್ರ ವೃದ್ಧೈಃ ಪರಿವೃತಾಸ್ತಥಾ ॥ **2.76.19** ॥ 2990

ಪ್ರಸವ್ಯಂ ಚಾಪಿ ತಂ ಚಕ್ರುರ್ಯತ್ವಿಜೋಽಗ್ನಿಚಿತಂ ನೃಪಂ।
ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಪ್ರಮುಖಾಸ್ತದಾ ॥ **2.76.20** ॥ 2991

ಕ್ರೌಂಚೀನಾಮಿವ ನಾರೀಣಾಂ ನಿನಾದಸ್ತತ್ರ ಶುಶ್ರುವೇ।
ಆರ್ತಾನಾಂ ಕರುಣಂ ಕಾಲೇ ಕ್ರೋಶಂತೀನಾಂ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **2.76.21** ॥ 2992

ತತೋ ರುದಂತ್ಯೋ ವಿವಶಾ ವಿಲಪ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಯಾನೇಭ್ಯಃ ಸರಯೂತೀರಮವತೇರುರ್ನೃಪಾಂಗನಾಃ ॥ **2.76.22** ॥ 2993

ಕೃತ್ವೋದಕಂ ತೇ ಭರತೇನ ಸಾರ್ಧಂ
ನೃಪಾಂಗನಾ ಮಂತ್ರಿಪುರೋಹಿತಾಶ್ಚ।
ಪುರಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಶ್ರುಪರೀತನೇತ್ರಾ
ಭೂಮೌ ದಶಾಹಂ ವ್ಯನಯಂತ ದುಃಖಂ ॥ **2.76.23** ॥ 2994

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷಟ್ಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತೇನ ಪಿತುಃ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಬಹುಧನರತ್ನಪ್ರಭೃತೀನಾಂ ದಾನಂ ತ್ರಯೋದಶೇ ದಿನೇಽಸ್ಥಿಸಂಚಯಸ್ಯ ಶಿಷ್ಟಂ ಕಾರ್ಯಂ ಪೂರಯಿತುಂ ಪಿತುಶ್ಚಿತಾಭೂಮೌ ಗತ್ವಾ ಭರತಶತ್ರುಘ್ನಯೋರ್ವಿಲಾಪೋ ವಸಿಷ್ಠಸುಮಂತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ತಯೋರಾಶ್ವಾಸನಂ ಚ

ತತೋ ದಶಾಹೇಽತಿಗತೇ ಕೃತಶೌಚೋ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ।
ದ್ವಾದಶೇಽಹನಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಾಣ್ಯಕಾರಯತ್ ॥ **2.77.1** ॥ 2995

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಧನಂ ರತ್ನಂ ದದಾವನ್ನಂ ಚ ಪುಷ್ಕಲಂ।
ವಾಸಾಂಸಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ವಾಸ್ತಿಕಂ ಬಹು ಶುಕ್ಲಂ ಚ ಗಾಶ್ಚಾಪಿ ಬಹುಶಸ್ತದಾ ॥ **2.77.2** ॥ 2996

ದಾಸೀದಾಸಾಂಶ್ಚ ಯಾನಾನಿ ವೇಶ್ಮಾನಿ ಸುಮಹಾಂತಿ ಚ।
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ದದೌ ಪುತ್ರೋ ರಾಜ್ಞಸ್ತಸ್ಯೌರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಂ ॥ **2.77.3** ॥ 2997

ತತಃ ಪ್ರಭಾತಸಮಯೇ ದಿವಸೇ ಚ ತ್ರಯೋದಶೇ।
ವಿಲಲಾಪ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಭರತಃ ಶೋಕಮೂರ್ಛಿತಃ ॥ **2.77.4** ॥ 2998

ಶಬ್ದಾಪಿಹಿತಕಂಠಶ್ಚ ಶೋಧನಾರ್ಥಮುಪಾಗತಃ।
ಚಿತಾಮೂಲೇ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಮಿದಮಾಹ ಸುದುಃಖಿತಃ ॥ **2.77.5** ॥ 2999

ತಾತ ಯಸ್ಮಿನ್ ನಿಸೃಷ್ಟೋಽಹಂ ತ್ವಯಾ ಭ್ರಾತರಿ ರಾಘವೇ।
ತಸ್ಮಿನ್ ವನಂ ಪ್ರವ್ರಜಿತೇ ಶೂನ್ಯೇ ತ್ಯಕ್ತೋಽಸ್ಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ ॥ **2.77.6** ॥ 3000

ಯಸ್ಯಾ ಗತಿರನಾಥಾಯಾಃ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೋ ವನಂ।
ತಾಮಂಬಾಂ ತಾತ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ತ್ವಂ ಕ್ವ ಗತೋ ನೃಪ ॥ **2.77.7** ॥ 3001

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಸ್ಮಾರುಣಂ ತಚ್ಚ ದಗ್ಧಾಸ್ಥಿ ಸ್ಥಾನಮಂಡಲಂ।
ಪಿತುಃ ಶರೀರನಿರ್ವಾಣಂ ನಿಷ್ಟನನ್ ವಿಷಸಾದ ಹ ॥ **2.77.8** ॥ 3002

ಸ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರುದನ್ ದೀನಃ ಪಪಾತ ಧರಣೀತಲೇ।
ಉತ್ಥಾಪ್ಯಮಾನಃ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಯಂತ್ರಧ್ವಜ ಇವೋಚ್ಛ್ರಿತಃ ॥ **2.77.9** ॥ 3003

ಅಭಿಪೇತುಸ್ತತಃ ಸರ್ವೇ ತಸ್ಯಾಮಾತ್ಯಾಃ ಶುಚಿವ್ರತಂ।
ಅಂತಕಾಲೇ ನಿಪತಿತಂ ಯಯಾತಿಮೃಷಯೋ ಯಥಾ ॥ **2.77.10** ॥ 3004

ಶತ್ರುಘ್ನಶ್ಚಾಪಿ ಭರತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೋಕಪರಿಪ್ಲುತಂ।
ವಿಸಂಜ್ಞೋ ನ್ಯಪತದ್ ಭೂಮೌ ಭೂಮಿಪಾಲಮನುಸ್ಮರನ್ ॥ **2.77.11** ॥ 3005

ಉನ್ಮತ್ತ ಇವ ನಿಶ್ಚಿತ್ತೋ ವಿಲಲಾಪ ಸುದುಃಖಿತಃ।
ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಪಿತುರ್ಗುಣಾಂಗಾನಿ ತಾನಿ ತಾನಿ ತದಾ ತದಾ ॥ **2.77.12** ॥ 3006

ಮಂಥರಾಪ್ರಭವಸ್ತೀವ್ರಃ ಕೈಕೇಯೀಗ್ರಾಹಸಂಕುಲಃ।
ವರದಾನಮಯೋಽಕ್ಷೋಭ್ಯೋಽಮಜ್ಜಯಚ್ಛೋಕಸಾಗರಃ ॥ **2.77.13** ॥ 3007

ಸುಕುಮಾರಂ ಚ ಬಾಲಂ ಚ ಸತತಂ ಲಾಲಿತಂ ತ್ವಯಾ।
ಕ್ವ ತಾತ ಭರತಂ ಹಿತ್ವಾ ವಿಲಪಂತಂ ಗತೋ ಭವಾನ್ ॥ **2.77.14** ॥ 3008

ನನು ಭೋಜ್ಯೇಷು ಪಾನೇಷು ವಸ್ತ್ರೇಷ್ವಾಭರಣೇಷು ಚ।
ಪ್ರವಾರಯತಿ ಸರ್ವಾನ್ ನಸ್ತನ್ನಃ ಕೋಽದ್ಯ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.77.15** ॥ 3009

ಅವದಾರಣಕಾಲೇ ತು ಪೃಥಿವೀ ನಾವದೀರ್ಯತೇ।
ವಿಹೀನಾ ಯಾ ತ್ವಯಾ ರಾಜ್ಞಾ ಧರ್ಮಜ್ಞೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ **2.77.16** ॥ 3010

ಪಿತರಿ ಸ್ವರ್ಗಮಾಪನ್ನೇ ರಾಮೇ ಚಾರಣ್ಯಮಾಶ್ರಿತೇ।
ಕಿಂ ಮೇ ಜೀವಿತಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಹುತಾಶನಂ ॥ **2.77.17** ॥ 3011

ಹೀನೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಚ ಪಿತ್ರಾ ಚ ಶೂನ್ಯಾಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಪಾಲಿತಾಂ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ನ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತಪೋವನಂ ॥ **2.77.18** ॥ 3012

ತಯೋರ್ವಿಲಪಿತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವ್ಯಸನಂ ಚಾಪ್ಯವೇಕ್ಷ್ಯ ತತ್।
ಭೃಶಮಾರ್ತತರಾ ಭೂಯಃ ಸರ್ವ ಏವಾನುಗಾಮಿನಃ ॥ **2.77.19** ॥ 3013

ತತೋ ವಿಷಣ್ಣೌ ಶ್ರಾಂತೌ ಚ ಶತ್ರುಘ್ನಭರತಾವುಭೌ।
ಧರಾಯಾಂ ಸ್ಮ ವ್ಯಚೇಷ್ಟೇತಾಂ ಭಗ್ನಶೃಂಗಾವಿವರ್ಷಭೌ ॥ **2.77.20** ॥ 3014

ತತಃ ಪ್ರಕೃತಿಮಾನ್ ವೈದ್ಯಃ ಪಿತುರೇಷಾಂ ಪುರೋಹಿತಃ।
ವಸಿಷ್ಠೋ ಭರತಂ ವಾಕ್ಯಮುತ್ಥಾಪ್ಯ ತಮುವಾಚ ಹ ॥ **2.77.21** ॥ 3015

ತ್ರಯೋದಶೋಽಯಂ ದಿವಸಃ ಪಿತುರ್ವೃತ್ತಸ್ಯ ತೇ ವಿಭೋ।
ಸಾವಶೇಷಾಸ್ಥಿನಿಚಯೇ ಕಿಮಿಹ ತ್ವಂ ವಿಲಂಬಸೇ ॥ **2.77.22** ॥ 3016

ತ್ರೀಣಿ ದ್ವಂದ್ವಾನಿ ಭೂತೇಷು ಪ್ರವೃತ್ತಾನ್ಯವಿಶೇಷತಃ।
ತೇಷು ಚಾಪರಿಹಾರ್ಯೇಷು ನೈವಂ ಭವಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.77.23** ॥ 3017

ಸುಮಂತ್ರಶ್ಚಾಪಿ ಶತ್ರುಘ್ನಮುತ್ಥಾಪ್ಯಾಭಿಪ್ರಸಾದ್ಯ ಚ।
ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವಭೂತಭವಾಭವೌ ॥ **2.77.24** ॥ 3018

ಉತ್ಥಿತೌ ತೌ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ಪ್ರಕಾಶೇತೇ ಯಶಸ್ವಿನೌ।
ವರ್ಷಾತಪಪರಿಗ್ಲಾನೌ ಪೃಥಗಿಂದ್ರಧ್ವಜಾವಿವ ॥ **2.77.25** ॥ 3019

ಅಶ್ರೂಣಿ ಪರಿಮೃದ್ನಂತೌ ರಕ್ತಾಕ್ಷೌ ದೀನಭಾಷಿಣೌ।
ಅಮಾತ್ಯಾಸ್ತ್ವರಯಂತಿ ಸ್ಮ ತನಯೌ ಚಾಪರಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ ॥ **2.77.26** ॥ 3020

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶತ್ರುಘ್ನಸ್ಯ ರೋಷಸ್ತೇನ ಕುಬ್ಜಾಯಾ ಭೂಮೌ ವಿಕರ್ಷಣಂ ಭರತಸ್ಯಾದೇಶೇನ ತಸ್ಯಾ ಮೋಚನಂ ಚ

ಅಥ ಯಾತ್ರಾಂ ಸಮೀಹಂತಂ ಶತ್ರುಘ್ನೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನುಜಃ।
ಭರತಂ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.78.1** ॥ 3021

ಗತಿರ್ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ದುಃಖೇ ಕಿಂ ಪುನರಾತ್ಮನಃ।
ಸ ರಾಮಃ ಸತ್ತ್ವಸಂಪನ್ನಃ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೋ ವನಂ ॥ **2.78.2** ॥ 3022

ಬಲವಾನ್ ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ನಾಮ ಯೋಽಪ್ಯಸೌ।
ಕಿಂ ನ ಮೋಚಯತೇ ರಾಮಂ ಕೃತ್ವಾಪಿ ಪಿತೃನಿಗ್ರಹಂ ॥ **2.78.3** ॥ 3023

ಪೂರ್ವಮೇವ ತು ವಿಗ್ರಾಹ್ಯಃ ಸಮವೇಕ್ಷ್ಯ ನಯಾನಯೌ।
ಉತ್ಪಥಂ ಯಃ ಸಮಾರೂಢೋ ನಾರ್ಯಾ ರಾಜಾ ವಶಂ ಗತಃ ॥ **2.78.4** ॥ 3024

ಇತಿ ಸಂಭಾಷಮಾಣೇ ತು ಶತ್ರುಘ್ನೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನುಜೇ।
ಪ್ರಾಗ್ದ್ವಾರೇಽಭೂತ್ ತದಾ ಕುಬ್ಜಾ ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಾ ॥ **2.78.5** ॥ 3025

ಲಿಪ್ತಾ ಚಂದನಸಾರೇಣ ರಾಜವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಬಿಭ್ರತೀ।
ವಿವಿಧಂ ವಿವಿಧೈಸ್ತೈಸ್ತೈರ್ಭೂಷಣೈಶ್ಚ ವಿಭೂಷಿತಾ ॥ **2.78.6** ॥ 3026

ಮೇಖಲಾದಾಮಭಿಶ್ಚಿತ್ರೈರನ್ಯೈಶ್ಚ ವರಭೂಷಣೈಃ।
ಬಭಾಸೇ ಬಹುಭಿರ್ಬದ್ಧಾ ರಜ್ಜುಭಿರಿವ ವಾನರೀ ॥ **2.78.7** ॥ 3027

ತಾಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತದಾ ದ್ವಾಃಸ್ಥೋ ಭೃಶಂ ಪಾಪಸ್ಯ ಕಾರಿಣೀಂ।
ಗೃಹೀತ್ವಾಕರುಣಂ ಕುಬ್ಜಾಂ ಶತ್ರುಘ್ನಾಯ ನ್ಯವೇದಯತ್ ॥ **2.78.8** ॥ 3028

ಯಸ್ಯಾಃ ಕೃತೇ ವನೇ ರಾಮೋ ನ್ಯಸ್ತದೇಹಶ್ಚ ವಃ ಪಿತಾ।
ಸೇಯಂ ಪಾಪಾ ನೃಶಂಸಾ ಚ ತಸ್ಯಾಃ ಕುರು ಯಥಾಮತಿ ॥ **2.78.9** ॥ 3029

ಶತ್ರುಘ್ನಶ್ಚ ತದಾಜ್ಞಾಯ ವಚನಂ ಭೃಶದುಃಖಿತಃ।
ಅಂತಃಪುರಚರಾನ್ ಸರ್ವಾನಿತ್ಯುವಾಚ ಧೃತವ್ರತಃ ॥ **2.78.10** ॥ 3030

ತೀವ್ರಮುತ್ಪಾದಿತಂ ದುಃಖಂ ಭ್ರಾತೄಣಾಂ ಮೇ ತಥಾ ಪಿತುಃ।
ಯಥಾ ಸೇಯಂ ನೃಶಂಸಸ್ಯ ಕರ್ಮಣಃ ಫಲಮಶ್ನುತಾಂ ॥ **2.78.11** ॥ 3031

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಚ ತೇನಾಶು ಸಖೀಜನಸಮಾವೃತಾ।
ಗೃಹೀತಾ ಬಲವತ್ ಕುಬ್ಜಾ ಸಾ ತದ್ ಗೃಹಮನಾದಯತ್ ॥ **2.78.12** ॥ 3032

ತತಃ ಸುಭೃಶಸಂತಪ್ತಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಸರ್ವಃ ಸಖೀಜನಃ।
ಕ್ರುದ್ಧಮಾಜ್ಞಾಯ ಶತ್ರುಘ್ನಂ ವ್ಯಪಲಾಯತ ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.78.13** ॥ 3033

ಅಮಂತ್ರಯತ ಕೃತ್ಸ್ನಶ್ಚ ತಸ್ಯಾಃ ಸರ್ವಃ ಸಖೀಜನಃ।
ಯಥಾಯಂ ಸಮುಪಕ್ರಾಂತೋ ನಿಃಶೇಷಂ ನಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.78.14** ॥ 3034

ಸಾನುಕ್ರೋಶಾಂ ವದಾನ್ಯಾಂ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ।
ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಶರಣಂ ಯಾಮಃ ಸಾ ಹಿ ನೋಽಸ್ತಿ ಧ್ರುವಾ ಗತಿಃ ॥ **2.78.15** ॥ 3035

ಸ ಚ ರೋಷೇಣ ಸಂವೀತಃ ಶತ್ರುಘ್ನಃ ಶತ್ರುಶಾಸನಃ।
ವಿಚಕರ್ಷ ತದಾ ಕುಬ್ಜಾಂ ಕ್ರೋಶಂತೀಂ ಪೃಥಿವೀತಲೇ ॥ **2.78.16** ॥ 3036

ತಸ್ಯಾಂ ಹ್ಯಾಕೃಷ್ಯಮಾಣಾಯಾಂ ಮಂಥರಾಯಾಂ ತತಸ್ತತಃ।
ಚಿತ್ರಂ ಬಹುವಿಧಂ ಭಾಂಡಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ತದ್ವ್ಯಶೀರ್ಯತ ॥ **2.78.17** ॥ 3037

ತೇನ ಭಾಂಡೇನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ಶ್ರೀಮದ್ ರಾಜನಿವೇಶನಂ।
ಅಶೋಭತ ತದಾ ಭೂಯಃ ಶಾರದಂ ಗಗನಂ ಯಥಾ ॥ **2.78.18** ॥ 3038

ಸ ಬಲೀ ಬಲವತ್ ಕ್ರೋಧಾದ್ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ।
ಕೈಕೇಯೀಮಭಿನಿರ್ಭರ್ತ್ಸ್ಯ ಬಭಾಷೇ ಪರುಷಂ ವಚಃ ॥ **2.78.19** ॥ 3039

ತೈರ್ವಾಕ್ಯೈಃ ಪರುಷೈರ್ದುಃಖೈಃ ಕೈಕೇಯೀ ಭೃಶದುಃಖಿತಾ।
ಶತ್ರುಘ್ನಭಯಸಂತ್ರಸ್ತಾ ಪುತ್ರಂ ಶರಣಮಾಗತಾ ॥ **2.78.20** ॥ 3040

ತಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಭರತಃ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಶತ್ರುಘ್ನಮಿದಮಬ್ರವೀತ್।
ಅವಧ್ಯಾಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಮದಾಃ ಕ್ಷಮ್ಯತಾಮಿತಿ ॥ **2.78.21** ॥ 3041

ಹನ್ಯಾಮಹಮಿಮಾಂ ಪಾಪಾಂ ಕೈಕೇಯೀಂ ದುಷ್ಟಚಾರಿಣೀಂ।
ಯದಿ ಮಾಂ ಧಾರ್ಮಿಕೋ ರಾಮೋ ನಾಸೂಯೇನ್ಮಾತೃಘಾತಕಂ ॥ **2.78.22** ॥ 3042

ಇಮಾಮಪಿ ಹತಾಂ ಕುಬ್ಜಾಂ ಯದಿ ಜಾನಾತಿ ರಾಘವಃ।
ತ್ವಾಂ ಚ ಮಾಂ ಚೈವ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನಾಭಿಭಾಷಿಷ್ಯತೇ ಧ್ರುವಂ ॥ **2.78.23** ॥ 3043

ಭರತಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶತ್ರುಘ್ನೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನುಜಃ।
ನ್ಯವರ್ತತ ತತೋ ದೋಷಾತ್ ತಾಂ ಮುಮೋಚ ಚ ಮೂರ್ಧಿತಾಂ ॥ **2.78.24** ॥ 3044

ಸಾ ಪಾದಮೂಲೇ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಮಂಥರಾ ನಿಪಪಾತ ಹ।
ನಿಃಶ್ವಸಂತೀ ಸುದುಃಖಾರ್ತಾ ಕೃಪಣಂ ವಿಲಲಾಪ ಹ ॥ **2.78.25** ॥ 3045

ಶತ್ರುಘ್ನವಿಕ್ಷೇಪವಿಮೂಢಸಂಜ್ಞಾಂ
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಕುಬ್ಜಾಂ ಭರತಸ್ಯ ಮಾತಾ।
ಶನೈಃ ಸಮಾಶ್ವಾಸಯದಾರ್ತರೂಪಾಂ
ಕ್ರೌಂಚೀಂ ವಿಲಗ್ನಾಮಿವ ವೀಕ್ಷಮಾಣಾಂ ॥ **2.78.26** ॥ 3046

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಮಂತ್ರಿಪ್ರಭೃತೀನಾಂ ಭರತಂ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯಮಂಗೀಕರ್ತುಂ ಪ್ರಸ್ತಾವೋ ಭರತೇನಾಭಿಷೇಕಸಾಮಗ್ರೀಂ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ “ಶ್ರೀರಾಮ ಏವ ರಾಜ್ಯಮಧಿಕರೋತಿ” ಇತಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ತನ್ನಿವರ್ತಯಿತುಂ ವನೇ ಗಂತುಂ ವ್ಯವಸ್ಥಾಕರಣಾಯ ಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶದಾನಂ ಚ

ತತಃ ಪ್ರಭಾತಸಮಯೇ ದಿವಸೇಽಥ ಚತುರ್ದಶೇ।
ಸಮೇತ್ಯ ರಾಜಕರ್ತಾರೋ ಭರತಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರುವನ್ ॥ **2.79.1** ॥ 3047

ಗತೋ ದಶರಥಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಯೋ ನೋ ಗುರುತರೋ ಗುರುಃ।
ರಾಮಂ ಪ್ರವ್ರಾಜ್ಯ ವೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಚ ಮಹಾಬಲಂ ॥ **2.79.2** ॥ 3048

ತ್ವಮದ್ಯ ಭವ ನೋ ರಾಜಾ ರಾಜಪುತ್ರ ಮಹಾಯಶಃ।
ಸಂಗತ್ಯಾ ನಾಪರಾಧ್ನೋತಿ ರಾಜ್ಯಮೇತದನಾಯಕಂ ॥ **2.79.3** ॥ 3049

ಆಭಿಷೇಚನಿಕಂ ಸರ್ವಮಿದಮಾದಾಯ ರಾಘವ।
ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ ತ್ವಾಂ ಸ್ವಜನಃ ಶ್ರೇಣಯಶ್ಚ ನೃಪಾತ್ಮಜ ॥ **2.79.4** ॥ 3050

ರಾಜ್ಯಂ ಗೃಹಾಣ ಭರತ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ಧ್ರುವಂ।
ಅಭಿಷೇಚಯ ಚಾತ್ಮಾನಂ ಪಾಹಿ ಚಾಸ್ಮಾನ್ ನರರ್ಷಭ ॥ **2.79.5** ॥ 3051

ಆಭಿಷೇಚನಿಕಂ ಭಾಂಡಂ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ।
ಭರತಸ್ತಂ ಜನಂ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಧೃತವ್ರತಃ ॥ **2.79.6** ॥ 3052

ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯ ರಾಜತಾ ನಿತ್ಯಮುಚಿತಾ ಹಿ ಕುಲಸ್ಯ ನಃ।
ನೈವಂ ಭವಂತೋ ಮಾಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಂತಿ ಕುಶಲಾ ಜನಾಃ ॥ **2.79.7** ॥ 3053

ರಾಮಃ ಪೂರ್ವೋ ಹಿ ನೋ ಭ್ರಾತಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಮಹೀಪತಿಃ।
ಅಹಂ ತ್ವರಣ್ಯೇ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ವರ್ಷಾಣಿ ನವ ಪಂಚ ಚ ॥ **2.79.8** ॥ 3054

ಯುಜ್ಯತಾಂ ಮಹತೀ ಸೇನಾ ಚತುರಂಗಮಹಾಬಲಾ।
ಆನಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಭ್ರಾತರಂ ರಾಘವಂ ವನಾತ್ ॥ **2.79.9** ॥ 3055

ಅಭಿಷೇಚನಿಕಂ ಚೈವ ಸರ್ವಮೇತದುಪಸ್ಕೃತಂ।
ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಮಹೇತೋರ್ವನಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.79.10** ॥ 3056

ತತ್ರೈವ ತಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಮಭಿಷಿಚ್ಯ ಪುರಸ್ಕೃತಂ।
ಆನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವೈ ರಾಮಂ ಹವ್ಯವಾಹಮಿವಾಧ್ವರಾತ್ ॥ **2.79.11** ॥ 3057

ನ ಸಕಾಮಾಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ವಾಮಿಮಾಂ ಮಾತೃಗಂಧಿನೀಂ।
ವನೇ ವತ್ಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ದುರ್ಗೇ ರಾಮೋ ರಾಜಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.79.12** ॥ 3058

ಕ್ರಿಯತಾಂ ಶಿಲ್ಪಿಭಿಃ ಪಂಥಾಃ ಸಮಾನಿ ವಿಷಮಾಣಿ ಚ।
ರಕ್ಷಿಣಶ್ಚಾನುಸಂಯಾಂತು ಪಥಿ ದುರ್ಗವಿಚಾರಕಾಃ ॥ **2.79.13** ॥ 3059

ಏವಂ ಸಂಭಾಷಮಾಣಂ ತಂ ರಾಮಹೇತೋರ್ನೃಪಾತ್ಮಜಂ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಜನಃ ಸರ್ವಃ ಶ್ರೀಮದ್ ವಾಕ್ಯಮನುತ್ತಮಂ ॥ **2.79.14** ॥ 3060

ಏವಂ ತೇ ಭಾಷಮಾಣಸ್ಯ ಪದ್ಮಾ ಶ್ರೀರುಪತಿಷ್ಠತಾಂ।
ಯಸ್ತ್ವಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ನೃಪಸುತೇ ಪೃಥಿವೀಂ ದಾತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **2.79.15** ॥ 3061

ಅನುತ್ತಮಂ ತದ್ವಚನಂ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ
ಪ್ರಭಾಷಿತಂ ಸಂಶ್ರವಣೇ ನಿಶಮ್ಯ ಚ।
ಪ್ರಹರ್ಷಜಾಸ್ತಂ ಪ್ರತಿ ಬಾಷ್ಪಬಿಂದವೋ
ನಿಪೇತುರಾರ್ಯಾನನನೇತ್ರಸಂಭವಾಃ ॥ **2.79.16** ॥ 3062

ಊಚುಸ್ತೇ ವಚನಮಿದಂ ನಿಶಮ್ಯ ಹೃಷ್ಟಾಃ
ಸಾಮಾತ್ಯಾಃ ಸಪರಿಷದೋ ವಿಯಾತಶೋಕಾಃ।
ಪಂಥಾನಂ ನರವರಭಕ್ತಿಮಾನ್ ಜನಶ್ಚ
ವ್ಯಾದಿಷ್ಟಸ್ತವ ವಚನಾಚ್ಚ ಶಿಲ್ಪಿವರ್ಗಃ ॥ **2.79.17** ॥ 3063

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಅಯೋಧ್ಯಾತೋ ಗಂಗಾತಟಮಭಿವ್ಯಾಪ್ಯ ಸುರಮ್ಯಶಿವಿರಕೂಪಾದಿಯುತಸ್ಯ ಸುಖದರಾಜಮಾರ್ಗಸ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಂ

ಅಥ ಭೂಮಿಪ್ರದೇಶಜ್ಞಾಃ ಸೂತ್ರಕರ್ಮವಿಶಾರದಾಃ।
ಸ್ವಕರ್ಮಾಭಿರತಾಃ ಶೂರಾಃ ಖನಕಾ ಯಂತ್ರಕಾಸ್ತಥಾ ॥ **2.80.1** ॥ 3064

ಕರ್ಮಾಂತಿಕಾಃ ಸ್ಥಪತಯಃ ಪುರುಷಾ ಯಂತ್ರಕೋವಿದಾಃ।
ತಥಾ ವರ್ಧಕಯಶ್ಚೈವ ಮಾರ್ಗಿಣೋ ವೃಕ್ಷತಕ್ಷಕಾಃ ॥ **2.80.2** ॥ 3065

ಸೂಪಕಾರಾಃ ಸುಧಾಕಾರಾ ವಂಶಚರ್ಮಕೃತಸ್ತಥಾ।
ಸಮರ್ಥಾ ಯೇ ಚ ದ್ರಷ್ಟಾರಃ ಪುರತಶ್ಚ ಪ್ರತಸ್ಥಿರೇ ॥ **2.80.3** ॥ 3066

ಸ ತು ಹರ್ಷಾತ್ ತಮುದ್ದೇಶಂ ಜನೌಘೋ ವಿಪುಲಃ ಪ್ರಯಾನ್।
ಅಶೋಭತ ಮಹಾವೇಗಃ ಸಾಗರಸ್ಯೇವ ಪರ್ವಣಿ ॥ **2.80.4** ॥ 3067

ತೇ ಸ್ವವಾರಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ವರ್ತ್ಮಕರ್ಮಣಿ ಕೋವಿದಾಃ।
ಕರಣೈರ್ವಿವಿಧೋಪೇತೈಃ ಪುರಸ್ತಾತ್ ಸಂಪ್ರತಸ್ಥಿರೇ ॥ **2.80.5** ॥ 3068

ಲತಾ ವಲ್ಲೀಶ್ಚ ಗುಲ್ಮಾಂಶ್ಚ ಸ್ಥಾಣೂನಶ್ಮನ ಏವ ಚ।
ಜನಾಸ್ತೇ ಚಕ್ರಿರೇ ಮಾರ್ಗಂ ಛಿಂದಂತೋ ವಿವಿಧಾನ್ ದ್ರುಮಾನ್ ॥ **2.80.6** ॥ 3069

ಅವೃಕ್ಷೇಷು ಚ ದೇಶೇಷು ಕೇಚಿದ್ ವೃಕ್ಷಾನರೋಪಯನ್।
ಕೇಚಿತ್ ಕುಠಾರೈಷ್ಟಂಕೈಶ್ಚ ದಾತ್ರೈಶ್ಛಿಂದನ್ ಕ್ವಚಿತ್ ಕ್ವಚಿತ್ ॥ **2.80.7** ॥ 3070

ಅಪರೇ ವೀರಣಸ್ತಂಬಾನ್ ಬಲಿನೋ ಬಲವತ್ತರಾಃ।
ವಿಧಮಂತಿ ಸ್ಮ ದುರ್ಗಾಣಿ ಸ್ಥಲಾನಿ ಚ ತತಸ್ತತಃ ॥ **2.80.8** ॥ 3071

ಅಪರೇಽಪೂರಯನ್ ಕೂಪಾನ್ ಪಾಂಸುಭಿಃ ಶ್ವಭ್ರಮಾಯತಂ।
ನಿಮ್ನಭಾಗಾಂಸ್ತಥೈವಾಶು ಸಮಾಂಶ್ಚಕ್ರುಃ ಸಮಂತತಃ ॥ **2.80.9** ॥ 3072

ಬಬಂಧುರ್ಬಂಧನೀಯಾಂಶ್ಚ ಕ್ಷೋದ್ಯಾನ್ ಸಂಚುಕ್ಷುದುಸ್ತಥಾ।
ಬಿಭಿದುರ್ಭೇದನೀಯಾಂಶ್ಚ ತಾಂಸ್ತಾನ್ ದೇಶಾನ್ ನರಾಸ್ತದಾ ॥ **2.80.10** ॥ 3073

ಅಚಿರೇಣ ತು ಕಾಲೇನ ಪರಿವಾಹಾನ್ ಬಹೂದಕಾನ್।
ಚಕ್ರುರ್ಬಹುವಿಧಾಕಾರಾನ್ ಸಾಗರಪ್ರತಿಮಾನ್ ಬಹೂನ್ ॥ **2.80.11** ॥ 3074

ನಿರ್ಜಲೇಷು ಚ ದೇಶೇಷು ಖಾನಯಾಮಾಸುರುತ್ತಮಾನ್।
ಉದಪಾನಾನ್ ಬಹುವಿಧಾನ್ ವೇದಿಕಾಪರಿಮಂಡಿತಾನ್ ॥ **2.80.12** ॥ 3075

ಸಸುಧಾಕುಟ್ಟಿಮತಲಃ ಪ್ರಪುಷ್ಪಿತಮಹೀರುಹಃ।
ಮತ್ತೋದ್ಘುಷ್ಟದ್ವಿಜಗಣಃ ಪತಾಕಾಭಿರಲಂಕೃತಃ ॥ **2.80.13** ॥ 3076

ಚಂದನೋದಕಸಂಸಿಕ್ತೋ ನಾನಾಕುಸುಮಭೂಷಿತಃ।
ಬಹ್ವಶೋಭತ ಸೇನಾಯಾಃ ಪಂಥಾಃ ಸುರಪಥೋಪಮಃ ॥ **2.80.14** ॥ 3077

ಆಜ್ಞಾಪ್ಯಾಥ ಯಥಾಜ್ಞಪ್ತಿ ಯುಕ್ತಾಸ್ತೇಽಧಿಕೃತಾ ನರಾಃ।
ರಮಣೀಯೇಷು ದೇಶೇಷು ಬಹುಸ್ವಾದುಫಲೇಷು ಚ ॥ **2.80.15** ॥ 3078

ಯೋ ನಿವೇಶಸ್ತ್ವಭಿಪ್ರೇತೋ ಭರತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಭೂಯಸ್ತಂ ಶೋಭಯಾಮಾಸುರ್ಭೂಷಾಭಿರ್ಭೂಷಣೋಪಮಂ ॥ **2.80.16** ॥ 3079

ನಕ್ಷತ್ರೇಷು ಪ್ರಶಸ್ತೇಷು ಮುಹೂರ್ತೇಷು ಚ ತದ್ವಿದಃ।
ನಿವೇಶಾನ್ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸುರ್ಭರತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **2.80.17** ॥ 3080

ಬಹುಪಾಂಸುಚಯಾಶ್ಚಾಪಿ ಪರಿಖಾಃ ಪರಿವಾರಿತಾಃ।
ತತ್ರೇಂದ್ರನೀಲಪ್ರತಿಮಾಃ ಪ್ರತೋಲೀವರಶೋಭಿತಾಃ ॥ **2.80.18** ॥ 3081

ಪ್ರಾಸಾದಮಾಲಾಸಂಯುಕ್ತಾಃ ಸೌಧಪ್ರಾಕಾರಸಂವೃತಾಃ।
ಪತಾಕಾಶೋಭಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸುನಿರ್ಮಿತಮಹಾಪಥಾಃ ॥ **2.80.19** ॥ 3082

ವಿಸರ್ಪದ್ಭಿರಿವಾಕಾಶೇ ವಿಟಂಕಾಗ್ರವಿಮಾನಕೈಃ।
ಸಮುಚ್ಛ್ರಿತೈರ್ನಿವೇಶಾಸ್ತೇ ಬಭುಃ ಶಕ್ರಪುರೋಪಮಾಃ ॥ **2.80.20** ॥ 3083

ಜಾಹ್ನವೀಂ ತು ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವಿವಿಧದ್ರುಮಕಾನನಾಂ।
ಶೀತಲಾಮಲಪಾನೀಯಾಂ ಮಹಾಮೀನಸಮಾಕುಲಾಂ ॥ **2.80.21** ॥ 3084

ಸಚಂದ್ರತಾರಾಗಣಮಂಡಿತಂ ಯಥಾ
ನಭಃ ಕ್ಷಪಾಯಾಮಮಲಂ ವಿರಾಜತೇ।
ನರೇಂದ್ರಮಾರ್ಗಃ ಸ ತದಾ ವ್ಯರಾಜತ
ಕ್ರಮೇಣ ರಮ್ಯಃ ಶುಭಶಿಲ್ಪಿನಿರ್ಮಿತಃ ॥ **2.80.22** ॥ 3085

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಪ್ರಾತರ್ಮಂಗಲವಾದ್ಯಘೋಷಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಭರತಸ್ಯ ದುಃಖಂ ತತ್ಸನ್ನಿವರ್ತ್ಯ ವಿಲಪನಂ ರಾಜಸಭಾಮಾಗತೇನ ವಸಿಷ್ಠೇನ ಮಂತ್ರಿಪ್ರಭೃತೀನಾನಯಿತುಂ ದೂತಾನಾಂ ಪ್ರೇಷಣಂ

ತತೋ ನಾಂದೀಮುಖೀಂ ರಾತ್ರಿಂ ಭರತಂ ಸೂತಮಾಗಧಾಃ।
ತುಷ್ಟುವುಃ ಸವಿಶೇಷಜ್ಞಾಃ ಸ್ತವೈರ್ಮಂಗಲಸಂಸ್ತವೈಃ ॥ **2.81.1** ॥ 3086

ಸುವರ್ಣಕೋಣಾಭಿಹತಃ ಪ್ರಾಣದದ್ಯಾಮದುಂದುಭಿಃ।
ದಧ್ಮುಃ ಶಂಖಾಂಶ್ಚ ಶತಶೋ ವಾದ್ಯಾಂಶ್ಚೋಚ್ಚಾವಚಸ್ವರಾನ್ ॥ **2.81.2** ॥ 3087

ಸ ತೂರ್ಯಘೋಷಃ ಸುಮಹಾನ್ ದಿವಮಾಪೂರಯನ್ನಿವ।
ಭರತಂ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಂ ಭೂಯಃ ಶೋಕೈರರಂಧಯತ್ ॥ **2.81.3** ॥ 3088

ತತಃ ಪ್ರಬುದ್ಧೋ ಭರತಸ್ತಂ ಘೋಷಂ ಸನ್ನಿವರ್ತ್ಯ ಚ।
ನಾಹಂ ರಾಜೇತಿ ಚೋಕ್ತ್ವಾ ತಂ ಶತ್ರುಘ್ನಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.81.4** ॥ 3089

ಪಶ್ಯ ಶತ್ರುಘ್ನ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಲೋಕಸ್ಯಾಪಕೃತಂ ಮಹತ್।
ವಿಸೃಜ್ಯ ಮಯಿ ದುಃಖಾನಿ ರಾಜಾ ದಶರಥೋ ಗತಃ ॥ **2.81.5** ॥ 3090

ತಸ್ಯೈಷಾ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧರ್ಮಮೂಲಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಪರಿಭ್ರಮತಿ ರಾಜಶ್ರೀರ್ನೌರಿವಾಕರ್ಣಿಕಾ ಜಲೇ ॥ **2.81.6** ॥ 3091

ಯೋ ಹಿ ನಃ ಸುಮಹಾನ್ ನಾಥಃ ಸೋಽಪಿ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೋ ವನೇ।
ಅನಯಾ ಧರ್ಮಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಮಾತ್ರಾ ಮೇ ರಾಘವಃ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.81.7** ॥ 3092

ಇತ್ಯೇವಂ ಭರತಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ವಿಲಪಂತಮಚೇತನಂ।
ಕೃಪಣಾ ರುರುದುಃ ಸರ್ವಾಃ ಸುಸ್ವರಂ ಯೋಷಿತಸ್ತದಾ ॥ **2.81.8** ॥ 3093

ತಥಾ ತಸ್ಮಿನ್ ವಿಲಪತಿ ವಸಿಷ್ಠೋ ರಾಜಧರ್ಮವಿತ್।
ಸಭಾಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುನಾಥಸ್ಯ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾಯಶಾಃ ॥ **2.81.9** ॥ 3094

ಶಾತಕುಂಭಮಯೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ಮಣಿಹೇಮಸಮಾಕುಲಾಂ।
ಸುಧರ್ಮಾಮಿವ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಗಣಃ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ ॥ **2.81.10** ॥ 3095

ಸ ಕಾಂಚನಮಯಂ ಪೀಠಂ ಸ್ವಾಸ್ತ್ಯಾಸ್ತರಣಸಂವೃತಂ।
ಅಧ್ಯಾಸ್ತ ಸರ್ವವೇದಜ್ಞೋ ದೂತಾನನುಶಶಾಸ ಚ ॥ **2.81.11** ॥ 3096

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ ಯೋಧಾನಮಾತ್ಯಾನ್ ಗಣವಲ್ಲಭಾನ್।
ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾನಯತಾವ್ಯಗ್ರಾಃ ಕೃತ್ಯಮಾತ್ಯಯಿಕಂ ಹಿ ನಃ ॥ **2.81.12** ॥ 3097

ಸರಾಜಪುತ್ರಂ ಶತ್ರುಘ್ನಂ ಭರತಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನಂ।
ಯುಧಾಜಿತಂ ಸುಮಂತ್ರಂ ಚ ಯೇ ಚ ತತ್ರ ಹಿತಾ ಜನಾಃ ॥ **2.81.13** ॥ 3098

ತತೋ ಹಲಹಲಾಶಬ್ದೋ ಮಹಾನ್ ಸಮುದಪದ್ಯತ।
ರಥೈರಶ್ವೈರ್ಗಜೈಶ್ಚಾಪಿ ಜನಾನಾಮುಪಗಚ್ಛತಾಂ ॥ **2.81.14** ॥ 3099

ತತೋ ಭರತಮಾಯಾಂತಂ ಶತಕ್ರತುಮಿವಾಮರಾಃ।
ಪ್ರತ್ಯನಂದನ್ ಪ್ರಕೃತಯೋ ಯಥಾ ದಶರಥಂ ತಥಾ ॥ **2.81.15** ॥ 3100

ಹ್ರದ ಇವ ತಿಮಿನಾಗಸಂವೃತಃ
ಸ್ತಿಮಿತಜಲೋ ಮಣಿಶಂಖಶರ್ಕರಃ।
ದಶರಥಸುತಶೋಭಿತಾ ಸಭಾ
ಸದಶರಥೇವ ಬಭೂವ ಸಾ ಪುರಾ ॥ **2.81.16** ॥ 3101

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವ್ಯಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಭರತಂ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯೇ ಸ್ವಮಭಿಷೇಚಯಿತುಮಾದೇಶೋ ಭರತೇನ ತಮಾದೇಶಮನುಚಿತಂ ಕಥಯಿತ್ವಾ ತಸ್ಯಾನಂಗೀಕರಣಂ ಶ್ರೀರಾಮಂ ನಿವರ್ತಯಿತುಂ ವನೇ ಗಮನಾರ್ಥಂ ವ್ಯವಸ್ಥಾಕರಣಾಯ ಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶದಾನಂ ಚ

ತಾಮಾರ್ಯಗಣಸಂಪೂರ್ಣಾಂ ಭರತಃ ಪ್ರಗ್ರಹಾಂ ಸಭಾಂ।
ದದರ್ಶ ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನಃ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಾಂ ನಿಶಾಮಿವ ॥ **2.82.1** ॥ 3102

ಆಸನಾನಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮಾರ್ಯಾಣಾಂ ವಿಶತಾಂ ತದಾ।
ವಸ್ತ್ರಾಂಗರಾಗಪ್ರಭಯಾ ದ್ಯೋತಿತಾ ಸಾ ಸಭೋತ್ತಮಾ ॥ **2.82.2** ॥ 3103

ಸಾ ವಿದ್ವಜ್ಜನಸಂಪೂರ್ಣಾ ಸಭಾ ಸುರುಚಿರಾ ತಥಾ।
ಅದೃಶ್ಯತ ಘನಾಪಾಯೇ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರೇವ ಶರ್ವರೀ ॥ **2.82.3** ॥ 3104

ರಾಜ್ಞಸ್ತು ಪ್ರಕೃತೀಃ ಸರ್ವಾಃ ಸ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಚ ಧರ್ಮವಿತ್।
ಇದಂ ಪುರೋಹಿತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಭರತಂ ಮೃದು ಚಾಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.82.4** ॥ 3105

ತಾತ ರಾಜಾ ದಶರಥಃ ಸ್ವರ್ಗತೋ ಧರ್ಮಮಾಚರನ್।
ಧನಧಾನ್ಯವತೀಂ ಸ್ಫೀತಾಂ ಪ್ರದಾಯ ಪೃಥಿವೀಂ ತವ ॥ **2.82.5** ॥ 3106

ರಾಮಸ್ತಥಾ ಸತ್ಯವೃತ್ತಿಃ ಸತಾಂ ಧರ್ಮಮನುಸ್ಮರನ್।
ನಾಜಹಾತ್ ಪಿತುರಾದೇಶಂ ಶಶೀ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಮಿವೋದಿತಃ ॥ **2.82.6** ॥ 3107

ಪಿತ್ರಾ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಚ ತೇ ದತ್ತಂ ರಾಜ್ಯಂ ನಿಹತಕಂಟಕಂ।
ತದ್ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ಮುದಿತಾಮಾತ್ಯಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವಾಭಿಷೇಚಯ ॥ **2.82.7** ॥ 3108

ಉದೀಚ್ಯಾಶ್ಚ ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಶ್ಚ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಕೇವಲಾಃ।
ಕೋಟ್ಯಾಪರಾಂತಾಃ ಸಾಮುದ್ರಾ ರತ್ನಾನ್ಯುಪಹರಂತು ತೇ ॥ **2.82.8** ॥ 3109

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಭರತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಶೋಕೇನಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಃ।
ಜಗಾಮ ಮನಸಾ ರಾಮಂ ಧರ್ಮಜ್ಞೋ ಧರ್ಮಕಾಂಕ್ಷಯಾ ॥ **2.82.9** ॥ 3110

ಸಬಾಷ್ಪಕಲಯಾ ವಾಚಾ ಕಲಹಂಸಸ್ವರೋ ಯುವಾ।
ವಿಲಲಾಪ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಜಗರ್ಹೇ ಚ ಪುರೋಹಿತಂ ॥ **2.82.10** ॥ 3111

ಚರಿತಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಸ್ಯ ವಿದ್ಯಾಸ್ನಾತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ಧರ್ಮೇ ಪ್ರಯತಮಾನಸ್ಯ ಕೋ ರಾಜ್ಯಂ ಮದ್ವಿಧೋ ಹರೇತ್ ॥ **2.82.11** ॥ 3112

ಕಥಂ ದಶರಥಾಜ್ಜಾತೋ ಭವೇದ್ ರಾಜ್ಯಾಪಹಾರಕಃ।
ರಾಜ್ಯಂ ಚಾಹಂ ಚ ರಾಮಸ್ಯ ಧರ್ಮಂ ವಕ್ತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ ॥ **2.82.12** ॥ 3113

ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದಿಲೀಪನಹುಷೋಪಮಃ।
ಲಬ್ಧುಮರ್ಹತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥೋ ರಾಜ್ಯಂ ದಶರಥೋ ಯಥಾ ॥ **2.82.13** ॥ 3114

ಅನಾರ್ಯಜುಷ್ಟಮಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಕುರ್ಯಾಂ ಪಾಪಮಹಂ ಯದಿ।
ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಮಹಂ ಲೋಕೇ ಭವೇಯಂ ಕುಲಪಾಂಸನಃ ॥ **2.82.14** ॥ 3115

ಯದ್ಧಿ ಮಾತ್ರಾ ಕೃತಂ ಪಾಪಂ ನಾಹಂ ತದಪಿ ರೋಚಯೇ।
ಇಹಸ್ಥೋ ವನದುರ್ಗಸ್ಥಂ ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥ **2.82.15** ॥ 3116

ರಾಮಮೇವಾನುಗಚ್ಛಾಮಿ ಸ ರಾಜಾ ದ್ವಿಪದಾಂ ವರಃ।
ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಲೋಕಾನಾಂ ರಾಘವೋ ರಾಜ್ಯಮರ್ಹತಿ ॥ **2.82.16** ॥ 3117

ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವೇ ಸಭಾಸದಃ।
ಹರ್ಷಾನ್ಮುಮುಚುರಶ್ರೂಣಿ ರಾಮೇ ನಿಹಿತಚೇತಸಃ ॥ **2.82.17** ॥ 3118

ಯದಿ ತ್ವಾರ್ಯಂ ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿನಿವರ್ತಯಿತುಂ ವನಾತ್।
ವನೇ ತತ್ರೈವ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಯಥಾರ್ಯೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ತಥಾ ॥ **2.82.18** ॥ 3119

ಸರ್ವೋಪಾಯಂ ತು ವರ್ತಿಷ್ಯೇ ವಿನಿವರ್ತಯಿತುಂ ಬಲಾತ್।
ಸಮಕ್ಷಮಾರ್ಯಮಿಶ್ರಾಣಾಂ ಸಾಧೂನಾಂ ಗುಣವರ್ತಿನಾಂ ॥ **2.82.19** ॥ 3120

ವಿಷ್ಟಿಕರ್ಮಾಂತಿಕಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಾರ್ಗಶೋಧಕದಕ್ಷಕಾಃ।
ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತಾ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮಮ ರೋಚತೇ ॥ **2.82.20** ॥ 3121

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಭರತೋ ಭ್ರಾತೃವತ್ಸಲಃ।
ಸಮೀಪಸ್ಥಮುವಾಚೇದಂ ಸುಮಂತ್ರಂ ಮಂತ್ರಕೋವಿದಂ ॥ **2.82.21** ॥ 3122

ತೂರ್ಣಮುತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ಸುಮಂತ್ರ ಮಮ ಶಾಸನಾತ್।
ಯಾತ್ರಾಮಾಜ್ಞಾಪಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಬಲಂ ಚೈವ ಸಮಾನಯ ॥ **2.82.22** ॥ 3123

ಏವಮುಕ್ತಃ ಸುಮಂತ್ರಸ್ತು ಭರತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ ಸೋಽದಿಶತ್ ಸರ್ವಂ ಯಥಾಸಂದಿಷ್ಟಮಿಷ್ಟವತ್ ॥ **2.82.23** ॥ 3124

ತಾಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ಪ್ರಕೃತಯೋ ಬಲಾಧ್ಯಕ್ಷಾ ಬಲಸ್ಯ ಚ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ಯಾತ್ರಾಂ ಸಮಾಜ್ಞಪ್ತಾಂ ರಾಘವಸ್ಯ ನಿವರ್ತನೇ ॥ **2.82.24** ॥ 3125

ತತೋ ಯೋಧಾಂಗನಾಃ ಸರ್ವಾ ಭರ್ತೄನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಗೃಹೇ ಗೃಹೇ।
ಯಾತ್ರಾಗಮನಮಾಜ್ಞಾಯ ತ್ವರಯಂತಿ ಸ್ಮ ಹರ್ಷಿತಾಃ ॥ **2.82.25** ॥ 3126

ತೇ ಹಯೈರ್ಗೋರಥೈಃ ಶೀಘ್ರಂ ಸ್ಯಂದನೈಶ್ಚ ಮನೋಜವೈಃ।
ಸಹ ಯೋಷಿದ್ಬಲಾಧ್ಯಕ್ಷಾ ಬಲಂ ಸರ್ವಮಚೋದಯನ್ ॥ **2.82.26** ॥ 3127

ಸಜ್ಜಂ ತು ತದ್ ಬಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭರತೋ ಗುರುಸನ್ನಿಧೌ।
ರಥಂ ಮೇ ತ್ವರಯಸ್ವೇತಿ ಸುಮಂತ್ರಂ ಪಾರ್ಶ್ವತೋಽಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.82.27** ॥ 3128

ಭರತಸ್ಯ ತು ತಸ್ಯಾಜ್ಞಾಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಪ್ರಹರ್ಷಿತಃ।
ರಥಂ ಗೃಹೀತ್ವೋಪಯಯೌ ಯುಕ್ತಂ ಪರಮವಾಜಿಭಿಃ ॥ **2.82.28** ॥ 3129

ಸ ರಾಘವಃ ಸತ್ಯಧೃತಿಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್
ಬ್ರುವನ್ ಸುಯುಕ್ತಂ ದೃಢಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ।
ಗುರುಂ ಮಹಾರಣ್ಯಗತಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ
ಪ್ರಸಾದಯಿಷ್ಯನ್ ಭರತೋಽಬ್ರವೀತ್ ತದಾ ॥ **2.82.29** ॥ 3130

ತೂರ್ಣಂ ತ್ವಮುತ್ಥಾಯ ಸುಮಂತ್ರ ಗಚ್ಛ
ಬಲಸ್ಯ ಯೋಗಾಯ ಬಲಪ್ರಧಾನಾನ್।
ಆನೇತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಹಿ ತಂ ವನಸ್ಥಂ
ಪ್ರಸಾದ್ಯ ರಾಮಂ ಜಗತೋ ಹಿತಾಯ ॥ **2.82.30** ॥ 3131

ಸ ಸೂತಪುತ್ರೋ ಭರತೇನ ಸಮ್ಯ-
ಗಾಜ್ಞಾಪಿತಃ ಸಂಪರಿಪೂರ್ಣಕಾಮಃ।
ಶಶಾಸ ಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರಧಾನಾನ್
ಬಲಸ್ಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸುಹೃಜ್ಜನಂ ಚ ॥ **2.82.31** ॥ 3132

ತತಃ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಕುಲೇ ಕುಲೇ ತೇ
ರಾಜನ್ಯವೈಶ್ಯಾ ವೃಷಲಾಶ್ಚ ವಿಪ್ರಾಃ।
ಅಯೂಯುಜನ್ನುಷ್ಟ್ರರಥಾನ್ ಖರಾಂಶ್ಚ
ನಾಗಾನ್ ಹಯಾಂಶ್ಚೈವ ಕುಲಪ್ರಸೂತಾನ್ ॥ **2.82.32** ॥ 3133

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವ್ಯಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರ್ಯಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತಸ್ಯ ವನಯಾತ್ರಾ ಶೃಂಗವೇರಪುರೇ ರಾತ್ರಿವಾಸಶ್ಚ

ತತಃ ಸಮುತ್ಥಿತಃ ಕಲ್ಯಮಾಸ್ಥಾಯ ಸ್ಯಂದನೋತ್ತಮಂ।
ಪ್ರಯಯೌ ಭರತಃ ಶೀಘ್ರಂ ರಾಮದರ್ಶನಕಾಮ್ಯಯಾ ॥ **2.83.1** ॥ 3134

ಅಗ್ರತಃ ಪ್ರಯಯುಸ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ಮಂತ್ರಿಪುರೋಹಿತಾಃ।
ಅಧಿರುಹ್ಯ ಹಯೈರ್ಯುಕ್ತಾನ್ ರಥಾನ್ ಸೂರ್ಯರಥೋಪಮಾನ್ ॥ **2.83.2** ॥ 3135

ನವನಾಗಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಪಿತಾನಿ ಯಥಾವಿಧಿ।
ಅನ್ವಯುರ್ಭರತಂ ಯಾಂತಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲನಂದನಂ ॥ **2.83.3** ॥ 3136

ಷಷ್ಟೀ ರಥಸಹಸ್ರಾಣಿ ಧನ್ವಿನೋ ವಿವಿಧಾಯುಧಾಃ।
ಅನ್ವಯುರ್ಭರತಂ ಯಾಂತಂ ರಾಜಪುತ್ರಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ ॥ **2.83.4** ॥ 3137

ಶತಂ ಸಹಸ್ರಾಣ್ಯಶ್ವಾನಾಂ ಸಮಾರೂಢಾನಿ ರಾಘವಂ।
ಅನ್ವಯುರ್ಭರತಂ ಯಾಂತಂ ರಾಜಪುತ್ರಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ ॥ **2.83.5** ॥ 3138

ಕೈಕೇಯೀ ಚ ಸುಮಿತ್ರಾ ಚ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀ।
ರಾಮಾನಯನಸಂತುಷ್ಟಾ ಯಯುರ್ಯಾನೇನ ಭಾಸ್ವತಾ ॥ **2.83.6** ॥ 3139

ಪ್ರಯಾತಾಶ್ಚಾರ್ಯಸಂಘಾತಾ ರಾಮಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಂ।
ತಸ್ಯೈವ ಚ ಕಥಾಶ್ಚಿತ್ರಾಃ ಕುರ್ವಾಣಾ ಹೃಷ್ಟಮಾನಸಾಃ ॥ **2.83.7** ॥ 3140

ಮೇಘಶ್ಯಾಮಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಸ್ಥಿರಸತ್ತ್ವಂ ದೃಢವ್ರತಂ।
ಕದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಹೇ ರಾಮಂ ಜಗತಃ ಶೋಕನಾಶನಂ ॥ **2.83.8** ॥ 3141

ದೃಷ್ಟ ಏವ ಹಿ ನಃ ಶೋಕಮಪನೇಷ್ಯತಿ ರಾಘವಃ।
ತಮಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಸಮುದ್ಯನ್ನಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ ॥ **2.83.9** ॥ 3142

ಇತ್ಯೇವಂ ಕಥಯಂತಸ್ತೇ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ಕಥಾಃ ಶುಭಾಃ।
ಪರಿಷ್ವಜಾನಾಶ್ಚಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಯಯುರ್ನಾಗರಿಕಾಸ್ತದಾ ॥ **2.83.10** ॥ 3143

ಯೇ ಚ ತತ್ರಾಪರೇ ಸರ್ವೇ ಸಮ್ಮತಾ ಯೇ ಚ ನೈಗಮಾಃ।
ರಾಮಂ ಪ್ರತಿಯಯುರ್ಹೃಷ್ಟಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಕೃತಯಃ ಶುಭಾಃ ॥ **2.83.11** ॥ 3144

ಮಣಿಕಾರಾಶ್ಚ ಯೇ ಕೇಚಿತ್ ಕುಂಭಕಾರಾಶ್ಚ ಶೋಭನಾಃ।
ಸೂತ್ರಕರ್ಮವಿಶೇಷಜ್ಞಾ ಯೇ ಚ ಶಸ್ತ್ರೋಪಜೀವಿನಃ ॥ **2.83.12** ॥ 3145

ಮಾಯೂರಕಾಃ ಕ್ರಾಕಚಿಕಾ ವೇಧಕಾ ರೋಚಕಾಸ್ತಥಾ।
ದಂತಕಾರಾಃ ಸುಧಾಕಾರಾ ಯೇ ಚ ಗಂಧೋಪಜೀವಿನಃ ॥ **2.83.13** ॥ 3146

ಸುವರ್ಣಕಾರಾಃ ಪ್ರಖ್ಯಾತಾಸ್ತಥಾ ಕಂಬಲಕಾರಕಾಃ।
ಸ್ನಾಪಕೋಷ್ಣೋದಕಾ ವೈದ್ಯಾ ಧೂಪಕಾಃ ಶೌಂಡಿಕಾಸ್ತಥಾ ॥ **2.83.14** ॥ 3147

ರಜಕಾಸ್ತುನ್ನವಾಯಾಶ್ಚ ಗ್ರಾಮಘೋಷಮಹತ್ತರಾಃ।
ಶೈಲೂಷಾಶ್ಚ ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಯಾಂತಿ ಕೈವರ್ತಕಾಸ್ತಥಾ ॥ **2.83.15** ॥ 3148

ಸಮಾಹಿತಾ ವೇದವಿದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೃತ್ತಸಮ್ಮತಾಃ।
ಗೋರಥೈರ್ಭರತಂ ಯಾಂತಮನುಜಗ್ಮುಃ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **2.83.16** ॥ 3149

ಸುವೇಷಾಃ ಶುದ್ಧವಸನಾಸ್ತಾಮ್ರಮೃಷ್ಟಾನುಲೇಪಿನಃ।
ಸರ್ವೇ ತೇ ವಿವಿಧೈರ್ಯಾನೈಃ ಶನೈರ್ಭರತಮನ್ವಯುಃ ॥ **2.83.17** ॥ 3150

ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮುದಿತಾ ಸೇನಾ ಸಾನ್ವಯಾತ್ ಕೈಕಯೀಸುತಂ।
ಭ್ರಾತುರಾನಯನೇ ಯಾತಂ ಭರತಂ ಭ್ರಾತೃವತ್ಸಲಂ ॥ **2.83.18** ॥ 3151

ತೇ ಗತ್ವಾ ದೂರಮಧ್ವಾನಂ ರಥಯಾನಾಶ್ವಕುಂಜರೈಃ।
ಸಮಾಸೇದುಸ್ತತೋ ಗಂಗಾಂ ಶೃಂಗವೇರಪುರಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.83.19** ॥ 3152

ಯತ್ರ ರಾಮಸಖಾ ವೀರೋ ಗುಹೋ ಜ್ಞಾತಿಗಣೈರ್ವೃತಃ।
ನಿವಸತ್ಯಪ್ರಮಾದೇನ ದೇಶಂ ತಂ ಪರಿಪಾಲಯನ್ ॥ **2.83.20** ॥ 3153

ಉಪೇತ್ಯ ತೀರಂ ಗಂಗಾಯಾಶ್ಚಕ್ರವಾಕೈರಲಂಕೃತಂ।
ವ್ಯವತಿಷ್ಠತ ಸಾ ಸೇನಾ ಭರತಸ್ಯಾನುಯಾಯಿನೀ ॥ **2.83.21** ॥ 3154

ನಿರೀಕ್ಷ್ಯಾನುತ್ಥಿತಾಂ ಸೇನಾಂ ತಾಂ ಚ ಗಂಗಾಂ ಶಿವೋದಕಾಂ।
ಭರತಃ ಸಚಿವಾನ್ ಸರ್ವಾನಬ್ರವೀದ್ ವಾಕ್ಯಕೋವಿದಃ ॥ **2.83.22** ॥ 3155

ನಿವೇಶಯತ ಮೇ ಸೈನ್ಯಮಭಿಪ್ರಾಯೇಣ ಸರ್ವತಃ।
ವಿಶ್ರಾಂತಾಃ ಪ್ರತರಿಷ್ಯಾಮಃ ಶ್ವ ಇಮಾಂ ಸಾಗರಂಗಮಾಂ ॥ **2.83.23** ॥ 3156

ದಾತುಂ ಚ ತಾವದಿಚ್ಛಾಮಿ ಸ್ವರ್ಗತಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇಃ।
ಔರ್ಧ್ವದೇಹನಿಮಿತ್ತಾರ್ಥಮವತೀರ್ಯೋದಕಂ ನದೀಂ ॥ **2.83.24** ॥ 3157

ತಸ್ಯೈವಂ ಬ್ರುವತೋಽಮಾತ್ಯಾಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಮಾಹಿತಾಃ।
ನ್ಯವೇಶಯಂಸ್ತಾಂಶ್ಛಂದೇನ ಸ್ವೇನ ಸ್ವೇನ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ॥ **2.83.25** ॥ 3158

ನಿವೇಶ್ಯ ಗಂಗಾಮನು ತಾಂ ಮಹಾನದೀಂ
ಚಮೂಂ ವಿಧಾನೈಃ ಪರಿಬರ್ಹಶೋಭಿನೀಂ।
ಉವಾಸ ರಾಮಸ್ಯ ತದಾ ಮಹಾತ್ಮನೋ
ವಿಚಿಂತಮಾನೋ ಭರತೋ ನಿವರ್ತನಂ ॥ **2.83.26** ॥ 3159

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರ್ಯಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುರಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸ್ವಬಂಧೂನ್ ನದೀಸಂರಕ್ಷಣಾಯ ಯುದ್ಧಾರ್ಥಮುದ್ಯಮಾಯ ಚಾದಿಶ್ಯ ಗುಹೇನೋಪಹಾರವಸ್ತೂನ್ಯಾದಾಯ ಭರತಸ್ಯ ಸಮೀಪೇ ಗಮನಂ ತಂ ಪ್ರತ್ಯಾತಿಥ್ಯಂ ಸ್ವೀಕರ್ತುಮನುರೋಧಶ್ಚ

ತತೋ ನಿವಿಷ್ಟಾಂ ಧ್ವಜಿನೀಂ ಗಂಗಾಮನ್ವಾಶ್ರಿತಾಂ ನದೀಂ।
ನಿಷಾದರಾಜೋ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಜ್ಞಾತೀನ್ ಸ ಪರಿತೋಽಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.84.1** ॥ 3160

ಮಹತೀಯಮಿತಃ ಸೇನಾ ಸಾಗರಾಭಾ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ।
ನಾಸ್ಯಾಂತಮವಗಚ್ಛಾಮಿ ಮನಸಾಪಿ ವಿಚಿಂತಯನ್ ॥ **2.84.2** ॥ 3161

ಯದಾ ನ ಖಲು ದುರ್ಬುದ್ಧಿರ್ಭರತಃ ಸ್ವಯಮಾಗತಃ।
ಸ ಏಷ ಹಿ ಮಹಾಕಾಯಃ ಕೋವಿದಾರಧ್ವಜೋ ರಥೇ ॥ **2.84.3** ॥ 3162

ಬಂಧಯಿಷ್ಯತಿ ವಾ ಪಾಶೈರಥ ವಾಸ್ಮಾನ್ ವಧಿಷ್ಯತಿ।
ಅನು ದಾಶರಥಿಂ ರಾಮಂ ಪಿತ್ರಾ ರಾಜ್ಯಾದ್ ವಿವಾಸಿತಂ ॥ **2.84.4** ॥ 3163

ಸಂಪನ್ನಾಂ ಶ್ರಿಯಮನ್ವಿಚ್ಛಂಸ್ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಸುದುರ್ಲಭಾಂ।
ಭರತಃ ಕೈಕಯೀಪುತ್ರೋ ಹಂತುಂ ಸಮಧಿಗಚ್ಛತಿ ॥ **2.84.5** ॥ 3164

ಭರ್ತಾ ಚೈವ ಸಖಾ ಚೈವ ರಾಮೋ ದಾಶರಥಿರ್ಮಮ।
ತಸ್ಯಾರ್ಥಕಾಮಾಃ ಸನ್ನದ್ಧಾ ಗಂಗಾನೂಪೇಽತ್ರ ತಿಷ್ಠತ ॥ **2.84.6** ॥ 3165

ತಿಷ್ಠಂತು ಸರ್ವದಾಶಾಶ್ಚ ಗಂಗಾಮನ್ವಾಶ್ರಿತಾ ನದೀಂ।
ಬಲಯುಕ್ತಾ ನದೀರಕ್ಷಾ ಮಾಂಸಮೂಲಫಲಾಶನಾಃ ॥ **2.84.7** ॥ 3166

ನಾವಾಂ ಶತಾನಾಂ ಪಂಚಾನಾಂ ಕೈವರ್ತಾನಾಂ ಶತಂ ಶತಂ।
ಸನ್ನದ್ಧಾನಾಂ ತಥಾ ಯೂನಾಂ ತಿಷ್ಠಂತ್ವಿತ್ಯಭ್ಯಚೋದಯತ್ ॥ **2.84.8** ॥ 3167

ಯದಿ ತುಷ್ಟಸ್ತು ಭರತೋ ರಾಮಸ್ಯೇಹ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಇಯಂ ಸ್ವಸ್ತಿಮತೀ ಸೇನಾ ಗಂಗಾಮದ್ಯ ತರಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.84.9** ॥ 3168

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವೋಪಾಯನಂ ಗೃಹ್ಯ ಮತ್ಸ್ಯಮಾಂಸಮಧೂನಿ ಚ।
ಅಭಿಚಕ್ರಾಮ ಭರತಂ ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿರ್ಗುಹಃ ॥ **2.84.10** ॥ 3169

ತಮಾಯಾಂತಂ ತು ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್।
ಭರತಾಯಾಚಚಕ್ಷೇಽಥ ಸಮಯಜ್ಞೋ ವಿನೀತವತ್ ॥ **2.84.11** ॥ 3170

ಏಷ ಜ್ಞಾತಿಸಹಸ್ರೇಣ ಸ್ಥಪತಿಃ ಪರಿವಾರಿತಃ।
ಕುಶಲೋ ದಂಡಕಾರಣ್ಯೇ ವೃದ್ಧೋ ಭ್ರಾತುಶ್ಚ ತೇ ಸಖಾ ॥ **2.84.12** ॥ 3171

ತಸ್ಮಾತ್ ಪಶ್ಯತು ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ತ್ವಾಂ ನಿಷಾದಾಧಿಪೋ ಗುಹಃ।
ಅಸಂಶಯಂ ವಿಜಾನೀತೇ ಯತ್ರ ತೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ॥ **2.84.13** ॥ 3172

ಏತತ್ ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಮಂತ್ರಾದ್ ಭರತಃ ಶುಭಂ।
ಉವಾಚ ವಚನಂ ಶೀಘ್ರಂ ಗುಹಃ ಪಶ್ಯತು ಮಾಮಿತಿ ॥ **2.84.14** ॥ 3173

ಲಬ್ಧ್ವಾನುಜ್ಞಾಂ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಃ।
ಆಗಮ್ಯ ಭರತಂ ಪ್ರಹ್ವೋ ಗುಹೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.84.15** ॥ 3174

ನಿಷ್ಕುಟಶ್ಚೈವ ದೇಶೋಽಯಂ ವಂಚಿತಾಶ್ಚಾಪಿ ತೇ ವಯಂ।
ನಿವೇದಯಾಮ ತೇ ಸರ್ವಂ ಸ್ವಕೇ ದಾಶಗೃಹೇ ವಸ ॥ **2.84.16** ॥ 3175

ಅಸ್ತಿ ಮೂಲಫಲಂ ಚೈತ -
ನ್ನಿಷಾದ್ಯೈಃ ಸ್ವಯಮರ್ಜಿತಂ।
ಆರ್ದ್ರಂ ಶುಷ್ಕಂ ತಥಾ ಮಾಂಸಂ
ವನ್ಯಂ ಚೋಚ್ಚಾವಚಂ ತಥಾ ॥ **2.84.17** ॥ 3176

ಆಶಂಸೇ ಸ್ವಾಶಿತಾ ಸೇನಾ ವತ್ಸ್ಯತ್ಯೇನಾಂ ವಿಭಾವರೀಂ।
ಅರ್ಚಿತೋ ವಿವಿಧೈಃ ಕಾಮೈಃಶ್ವಃ ಸಸೈನ್ಯೋ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ ॥ **2.84.18** ॥ 3177

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುರಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಗುಹಭರತಯೋರ್ವಾರ್ತಾಲಾಪೋ ಭರತಸ್ಯ ಶೋಕಶ್ಚ

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಭರತೋ ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿಂ ಗುಹಂ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ವಾಕ್ಯಂ ಹೇತ್ವರ್ಥಸಂಹಿತಂ ॥ **2.85.1** ॥ 3178

ಊರ್ಜಿತಃ ಖಲು ತೇ ಕಾಮಃ ಕೃತೋ ಮಮ ಗುರೋಃ ಸಖೇ।
ಯೋ ಮೇ ತ್ವಮೀದೃಶೀಂ ಸೇನಾಮಭ್ಯರ್ಚಯಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **2.85.2** ॥ 3179

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಮಹಾತೇಜಾ ಗುಹಂ ವಚನಮುತ್ತಮಂ।
ಅಬ್ರವೀದ್ ಭರತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಂಥಾನಂ ದರ್ಶಯನ್ ಪುನಃ ॥ **2.85.3** ॥ 3180

ಕತರೇಣ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಭರದ್ವಾಜಾಶ್ರಮಂ ಯಥಾ।
ಗಹನೋಽಯಂ ಭೃಶಂ ದೇಶೋ ಗಂಗಾನೂಪೋ ದುರತ್ಯಯಃ ॥ **2.85.4** ॥ 3181

ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ಅಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಗುಹೋ ಗಹನಗೋಚರಃ ॥ **2.85.5** ॥ 3182

ದಾಶಾಸ್ತ್ವನುಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ದೇಶಜ್ಞಾಃ ಸುಸಮಾಹಿತಾಃ।
ಅಹಂ ಚಾನುಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಜಪುತ್ರ ಮಹಾಬಲ ॥ **2.85.6** ॥ 3183

ಕಚ್ಚಿನ್ನ ದುಷ್ಟೋ ವ್ರಜಸಿ ರಾಮಸ್ಯಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಃ।
ಇಯಂ ತೇ ಮಹತೀ ಸೇನಾ ಶಂಕಾಂ ಜನಯತೀವ ಮೇ ॥ **2.85.7** ॥ 3184

ತಮೇವಮಭಿಭಾಷಂತಮಾಕಾಶ ಇವ ನಿರ್ಮಲಃ।
ಭರತಃ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಯಾ ವಾಚಾ ಗುಹಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.85.8** ॥ 3185

ಮಾ ಭೂತ್ ಸ ಕಾಲೋ ಯತ್ ಕಷ್ಟಂ ನ ಮಾಂ ಶಂಕಿತುಮರ್ಹಸಿ।
ರಾಘವಃ ಸ ಹಿ ಮೇ ಭ್ರಾತಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಪಿತೃಸಮೋ ಮತಃ ॥ **2.85.9** ॥ 3186

ತಂ ನಿವರ್ತಯಿತುಂ ಯಾಮಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಂ ವನವಾಸಿನಂ।
ಬುದ್ಧಿರನ್ಯಾ ನ ಮೇ ಕಾರ್ಯಾ ಗುಹ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ ॥ **2.85.10** ॥ 3187

ಸ ತು ಸಂಹೃಷ್ಟವದನಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭರತಭಾಷಿತಂ।
ಪುನರೇವಾಬ್ರವೀದ್ ವಾಕ್ಯಂ ಭರತಂ ಪ್ರತಿ ಹರ್ಷಿತಃ ॥ **2.85.11** ॥ 3188

ಧನ್ಯಸ್ತ್ವಂ ನ ತ್ವಯಾ ತುಲ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಜಗತೀತಲೇ।
ಅಯತ್ನಾದಾಗತಂ ರಾಜ್ಯಂ ಯಸ್ತ್ವಂ ತ್ಯಕ್ತುಮಿಹೇಚ್ಛಸಿ ॥ **2.85.12** ॥ 3189

ಶಾಶ್ವತೀ ಖಲು ತೇ ಕೀರ್ತಿರ್ಲೋಕಾನನು ಚರಿಷ್ಯತಿ।
ಯಸ್ತ್ವಂ ಕೃಚ್ಛ್ರಗತಂ ರಾಮಂ ಪ್ರತ್ಯಾನಯಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **2.85.13** ॥ 3190

ಏವಂ ಸಂಭಾಷಮಾಣಸ್ಯ ಗುಹಸ್ಯ ಭರತಂ ತದಾ।
ಬಭೌ ನಷ್ಟಪ್ರಭಃ ಸೂರ್ಯೋ ರಜನೀ ಚಾಭ್ಯವರ್ತತ ॥ **2.85.14** ॥ 3191

ಸನ್ನಿವೇಶ್ಯ ಸ ತಾಂ ಸೇನಾಂ ಗುಹೇನ ಪರಿತೋಷಿತಃ।
ಶತ್ರುಘ್ನೇನ ಸಮಂ ಶ್ರೀಮಾಂಶ್ಚಯನಂ ಪುನರಾಗಮತ್ ॥ **2.85.15** ॥ 3192

ರಾಮಚಿಂತಾಮಯಃ ಶೋಕೋ ಭರತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಉಪಸ್ಥಿತೋ ಹ್ಯನರ್ಹಸ್ಯ ಧರ್ಮಪ್ರೇಕ್ಷಸ್ಯ ತಾದೃಶಃ ॥ **2.85.16** ॥ 3193

ಅಂತರ್ದಾಹೇನ ದಹನಃ ಸಂತಾಪಯತಿ ರಾಘವಂ।
ವನದಾಹಾಗ್ನಿಸಂತಪ್ತಂ ಗೂಢೋಽಗ್ನಿರಿವ ಪಾದಪಂ ॥ **2.85.17** ॥ 3194

ಪ್ರಸೃತಃ ಸರ್ವಗಾತ್ರೇಭ್ಯಃ ಸ್ವೇದಂ ಶೋಕಾಗ್ನಿಸಂಭವಂ।
ಯಥಾ ಸೂರ್ಯಾಂಶುಸಂತಪ್ತೋ ಹಿಮವಾನ್ ಪ್ರಸೃತೋ ಹಿಮಂ ॥ **2.85.18** ॥ 3195

ಧ್ಯಾನನಿರ್ದರಶೈಲೇನ ವಿನಿಃಶ್ವಸಿತಧಾತುನಾ।
ದೈನ್ಯಪಾದಪಸಂಘೇನ ಶೋಕಾಯಾಸಾಧಿಶೃಂಗಿಣಾ ॥ **2.85.19** ॥ 3196

ಪ್ರಮೋಹಾನಂತಸತ್ತ್ವೇನ ಸಂತಾಪೌಷಧಿವೇಣುನಾ।
ಆಕ್ರಾಂತೋ ದುಃಖಶೈಲೇನ ಮಹತಾ ಕೈಕಯೀಸುತಃ ॥ **2.85.20** ॥ 3197

ವಿನಿಃಶ್ವಸನ್ ವೈ ಭೃಶದುರ್ಮನಾಸ್ತತಃ
ಪ್ರಮೂಢಸಂಜ್ಞಃ ಪರಮಾಪದಂ ಗತಃ।
ಶಮಂ ನ ಲೇಭೇ ಹೃದಯಜ್ವರಾರ್ದಿತೋ
ನರರ್ಷಭೋ ಯೂಥಹತೋ ಯಥರ್ಷಭಃ ॥ **2.85.21** ॥ 3198

ಗುಹೇನ ಸಾರ್ಧಂ ಭರತಃ ಸಮಾಗತೋ
ಮಹಾನುಭಾವಃ ಸಜನಃ ಸಮಾಹಿತಃ।
ಸುದುರ್ಮನಾಸ್ತಂ ಭರತಂ ತದಾ ಪುನ -
ರ್ಗುಹಃ ಸಮಾಶ್ವಾಸಯದಗ್ರಜಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.85.22** ॥ 3199

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಡಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ನಿಷಾದರಾಜೇನ ಗುಹೇನ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸದ್ಭಾವವಿಲಾಪಯೋರ್ವರ್ಣನಂ

ಆಚಚಕ್ಷೇಽಥ ಸದ್ಭಾವಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಭರತಾಯಾಪ್ರಮೇಯಾಯ ಗುಹೋ ಗಹನಗೋಚರಃ ॥ **2.86.1** ॥ 3200

ತಂ ಜಾಗ್ರತಂ ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಂ ವರಚಾಪೇಷುಧಾರಿಣಂ।
ಭ್ರಾತೃಗುಪ್ತ್ಯರ್ಥಮತ್ಯಂತಮಹಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಬ್ರುವಂ ॥ **2.86.2** ॥ 3201

ಇಯಂ ತಾತ ಸುಖಾ ಶಯ್ಯಾ ತ್ವದರ್ಥಮುಪಕಲ್ಪಿತಾ।
ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ವಸಿಹಿ ಶೇಷ್ವಾಸ್ಯಾಂ ಸುಖಂ ರಾಘವನಂದನ ॥ **2.86.3** ॥ 3202

ಉಚಿತೋಽಯಂ ಜನಃ ಸರ್ವೋ ದುಃಖಾನಾಂ ತ್ವಂ ಸುಖೋಚಿತಃ।
ಧರ್ಮಾತ್ಮಂಸ್ತಸ್ಯ ಗುಪ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಜಾಗರಿಷ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ ॥ **2.86.4** ॥ 3203

ನಹಿ ರಾಮಾತ್ ಪ್ರಿಯತರೋ ಮಮಾಸ್ತಿ ಭುವಿ ಕಶ್ಚನ।
ಮೋತ್ಸುಕೋ ಭೂರ್ಬ್ರವೀಮ್ಯೇತದಥ ಸತ್ಯಂ ತವಾಗ್ರತಃ ॥ **2.86.5** ॥ 3204

ಅಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಾದಾಶಂಸೇ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ ಸುಮಹದ್ಯಶಃ।
ಧರ್ಮಾವಾಪ್ತಿಂ ಚ ವಿಪುಲಾಮರ್ಥಕಾಮೌ ಚ ಕೇವಲೌ ॥ **2.86.6** ॥ 3205

ಸೋಽಹಂ ಪ್ರಿಯಸಖಂ ರಾಮಂ ಶಯಾನಂ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ರಕ್ಷಿಷ್ಯಾಮಿ ಧನುಷ್ಪಾಣಿಃ ಸರ್ವೈಃ ಸ್ವೈರ್ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ ಸಹ ॥ **2.86.7** ॥ 3206

ನಹಿ ಮೇಽವಿದಿತಂ ಕಿಂಚಿದ್ ವನೇಽಸ್ಮಿಂಶ್ಚರತಃ ಸದಾ।
ಚತುರಂಗ ಹ್ಯಪಿ ಬಲಂ ಪ್ರಸಹೇಮ ವಯಂ ಯುಧಿ ॥ **2.86.8** ॥ 3207

ಏವಮಸ್ಮಾಭಿರುಕ್ತೇನ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಅನುನೀತಾ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮಮೇವಾನುಪಶ್ಯತಾ ॥ **2.86.9** ॥ 3208

ಕಥಂ ದಾಶರಥೌ ಭೂಮೌ ಶಯಾನೇ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ಶಕ್ಯಾ ನಿದ್ರಾ ಮಯಾ ಲಬ್ಧುಂ ಜೀವಿತಾನಿ ಸುಖಾನಿ ವಾ ॥ **2.86.10** ॥ 3209

ಯೋ ನ ದೇವಾಸುರೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಶಕ್ಯಃ ಪ್ರಸಹಿತುಂ ಯುಧಿ।
ತಂ ಪಶ್ಯ ಗುಹ ಸಂವಿಷ್ಟಂ ತೃಣೇಷು ಸಹ ಸೀತಯಾ ॥ **2.86.11** ॥ 3210

ಮಹತಾ ತಪಸಾ ಲಬ್ಧೋ ವಿವಿಧೈಶ್ಚ ಪರಿಶ್ರಮೈಃ।
ಏಕೋ ದಶರಥಸ್ಯೈಷ ಪುತ್ರಃ ಸದೃಶಲಕ್ಷಣಃ ॥ **2.86.12** ॥ 3211

ಅಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರವಾಜಿತೇ ರಾಜಾ ನ ಚಿರಂ ವರ್ತಯಿಷ್ಯತಿ।
ವಿಧವಾ ಮೇದಿನೀ ನೂನಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.86.13** ॥ 3212

ವಿನದ್ಯ ಸುಮಹಾನಾದಂ ಶ್ರಮೇಣೋಪರತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ನಿಘೋರ್ಷೋ ವಿರತೋ ನೂನಮದ್ಯ ರಾಜನಿವೇಶನೇ ॥ **2.86.14** ॥ 3213

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಚೈವ ರಾಜಾ ಚ ತಥೈವ ಜನನೀ ಮಮ।
ನಾಶಂಸೇ ಯದಿ ತೇ ಸರ್ವೇ ಜೀವೇಯುಃ ಶರ್ವರೀಮಿಮಾಂ ॥ **2.86.15** ॥ 3214

ಜೀವೇದಪಿ ಚ ಮೇ ಮಾತಾ ಶತ್ರುಘ್ನಸ್ಯಾನ್ವವೇಕ್ಷಯಾ।
ದುಃಖಿತಾ ಯಾ ಹಿ ಕೌಸಲ್ಯಾ ವೀರಸೂರ್ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.86.16** ॥ 3215

ಅತಿಕ್ರಾಂತಮತಿಕ್ರಾಂತಮನವಾಪ್ಯ ಮನೋರಥಂ।
ರಾಜ್ಯೇ ರಾಮಮನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪಿತಾ ಮೇ ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.86.17** ॥ 3216

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾಃ ಪಿತರಂ ವೃತ್ತಂ ತಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ಹ್ಯುಪಸ್ಥಿತೇ।
ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಸಂಸ್ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಭೂಮಿಪಂ ॥ **2.86.18** ॥ 3217

ರಮ್ಯಚತ್ವರಸಂಸ್ಥಾನಾಂ ಸುವಿಭಕ್ತಮಹಾಪಥಾಂ।
ಹರ್ಮ್ಯಪ್ರಾಸಾದಸಂಪನ್ನಾಂ ಸರ್ವರತ್ನವಿಭೂಷಿತಾಂ ॥ **2.86.19** ॥ 3218

ಗಜಾಶ್ವರಥಸಂಬಾಧಾಂ ತೂರ್ಯನಾದವಿನಾದಿತಾಂ।
ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಸಂಪೂರ್ಣಾಂ ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಟಜನಾಕುಲಾಂ ॥ **2.86.20** ॥ 3219

ಆರಾಮೋದ್ಯಾನಸಂಪೂರ್ಣಾಂ ಸಮಾಜೋತ್ಸವಶಾಲಿನೀಂ।
ಸುಖಿತಾ ವಿಚರಿಷ್ಯಂತಿ ರಾಜಧಾನೀಂ ಪಿತುರ್ಮಮ ॥ **2.86.21** ॥ 3220

ಅಪಿ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞೇನ ಸಾರ್ಧಂ ಕುಶಲಿನಾ ವಯಂ।
ನಿವೃತ್ತೇ ಸಮಯೇ ಹ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಸುಖಿತಾಃ ಪ್ರವಿಶೇಮಹಿ ॥ **2.86.22** ॥ 3221

ಪರಿದೇವಯಮಾನಸ್ಯ ತಸ್ಯೈವಂ ಹಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ತಿಷ್ಠತೋ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ಯ ಶರ್ವರೀ ಸಾತ್ಯವರ್ತತ ॥ **2.86.23** ॥ 3222

ಪ್ರಭಾತೇ ವಿಮಲೇ ಸೂರ್ಯೇ ಕಾರಯಿತ್ವಾ ಜಟಾ ಉಭೌ।
ಅಸ್ಮಿನ್ ಭಾಗೀರಥೀತೀರೇ ಸುಖಂ ಸಂತಾರಿತೌ ಮಯಾ ॥ **2.86.24** ॥ 3223

ಜಟಾಧರೌ ತೌ ದ್ರುಮಚೀರವಾಸಸೌ
ಮಹಾಬಲೌ ಕುಂಜರಯೂಥಪೋಪಮೌ।
ವರೇಷುಧೀಚಾಪಧರೌ ಪರಂತಪೌ
ವ್ಯಪೇಕ್ಷಮಾಣೌ ಸಹ ಸೀತಯಾ ಗತೌ ॥ **2.86.25** ॥ 3224

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷಡಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತಸ್ಯ ಮೂರ್ಚ್ಛಯಾ ಗುಹಸ್ಯ ಶತ್ರುಘ್ನಸ್ಯ ಮಾತೄಣಾಂ ಚ ದುಃಖಂ ಸಂಜ್ಞಾಮಾಪ್ತಸ್ಯ ಭರತಸ್ಯ ಗುಹಂ ಪ್ರತಿ ಶ್ರೀರಾಮಪ್ರಭೃತೀನಾಂ ಭೋಜನಶಯನವಿಷಯೇ ಪ್ರಶ್ನೋ ಗುಹೇನ ತಂ ಪ್ರತಿ ಸಂಪೂರ್ಣವೃತ್ತಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ

ಗುಹಸ್ಯ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭರತೋ ಭೃಶಮಪ್ರಿಯಂ।
ಧ್ಯಾನಂ ಜಗಾಮ ತತ್ರೈವ ಯತ್ರ ತಚ್ಛ್ರುತಮಪ್ರಿಯಂ ॥ **2.87.1** ॥ 3225

ಸುಕುಮಾರೋ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಃ ಸಿಂಹಸ್ಕಂಧೋ ಮಹಾಭುಜಃ।
ಪುಂಡರೀಕವಿಶಾಲಾಕ್ಷಸ್ತರುಣಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ ॥ **2.87.2** ॥ 3226

ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ವಸ್ಯ ಮುಹೂರ್ತಂ ತು ಕಾಲಂ ಪರಮದುರ್ಮನಾಃ।
ಸಸಾದ ಸಹಸಾ ತೋತ್ರೈರ್ಹದಿ ವಿದ್ಧ ಇವ ದ್ವಿಪಃ ॥ **2.87.3** ॥ 3227

ಭರತಂ ಮೂರ್ಛಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿವರ್ಣವದನೋ ಗುಹಃ।
ಬಭೂವ ವ್ಯಥಿತಸ್ತತ್ರ ಭೂಮಿಕಂಪೇ ಯಥಾ ದ್ರುಮಃ ॥ **2.87.4** ॥ 3228

ತದವಸ್ಥಂ ತು ಭರತಂ ಶತ್ರುಘ್ನೋಽನಂತರಸ್ಥಿತಃ।
ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ರುರೋದೋಚ್ಚೈರ್ವಿಸಂಜ್ಞಃ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಃ ॥ **2.87.5** ॥ 3229

ತತಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಮಾಪೇತುರ್ಮಾತರೋ ಭರತಸ್ಯ ತಾಃ।
ಉಪವಾಸಕೃಶಾ ದೀನಾ ಭರ್ತೃವ್ಯಸನಕರ್ಶಿತಾಃ ॥ **2.87.6** ॥ 3230

ತಾಶ್ಚ ತಂ ಪತಿತಂ ಭೂಮೌ ರುದತ್ಯಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್।
ಕೌಸಲ್ಯಾ ತ್ವನುಸೃತ್ಯೈನಂ ದುರ್ಮನಾಃ ಪರಿಷಸ್ವಜೇ ॥ **2.87.7** ॥ 3231

ವತ್ಸಲಾ ಸ್ವಂ ಯಥಾ ವತ್ಸಮುಪಗುಹ್ಯ ತಪಸ್ವಿನೀ।
ಪರಿಪಪ್ರಚ್ಛ ಭರತಂ ರುದತೀ ಶೋಕಲಾಲಸಾ ॥ **2.87.8** ॥ 3232

ಪುತ್ರ ವ್ಯಾಧಿರ್ನ ತೇ ಕಚ್ಚಿಚ್ಛರೀರಂ ಪ್ರತಿ ಬಾಧತೇ।
ಅಸ್ಯ ರಾಜಕುಲಸ್ಯಾದ್ಯ ತ್ವದಧೀನಂ ಹಿ ಜೀವಿತಂ ॥ **2.87.9** ॥ 3233

ತ್ವಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುತ್ರ ಜೀವಾಮಿ ರಾಮೇ ಸಭ್ರಾತೃಕೇ ಗತೇ।
ವೃತ್ತೇ ದಶರಥೇ ರಾಜ್ಞಿ ನಾಥ ಏಕಸ್ತ್ವಮದ್ಯ ನಃ ॥ **2.87.10** ॥ 3234

ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ ಪುತ್ರ ಶ್ರುತಂ ತೇ ಕಿಂಚಿದಪ್ರಿಯಂ।
ಪುತ್ರೇ ವಾ ಹ್ಯೇಕಪುತ್ರಾಯಾಃ ಸಹಭಾರ್ಯೇ ವನಂ ಗತೇ ॥ **2.87.11** ॥ 3235

ಸ ಮುಹೂರ್ತಂ ಸಮಾಶ್ವಸ್ಯ ರುದನ್ನೇವ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ಕೌಸಲ್ಯಾ ಪರಿಸಾಂತ್ವ್ಯೇದಂ ಗುಹಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.87.12** ॥ 3236

ಭ್ರಾತಾ ಮೇ ಕ್ವಾವಸದ್ ರಾತ್ರೌ ಕ್ವ ಸೀತಾ ಕ್ವ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಅಸ್ವಪಚ್ಚಯನೇ ಕಸ್ಮಿನ್ ಕಿಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಗುಹ ಶಂಸ ಮೇ ॥ **2.87.13** ॥ 3237

ಸೋಽಬ್ರವೀದ್ ಭರತಂ ಹೃಷ್ಟೋ ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿರ್ಗುಹಃ।
ಯದ್ವಿಧಂ ಪ್ರತಿಪೇದೇ ಚ ರಾಮೇ ಪ್ರಿಯಹಿತೇಽತಿಥೌ ॥ **2.87.14** ॥ 3238

ಅನ್ನಮುಚ್ಚಾವಚಂ ಭಕ್ಷ್ಯಾಃ ಫಲಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ರಾಮಾಯಾಭ್ಯವಹಾರಾರ್ಥಂ ಬಹುಶೋಽಪಹೃತಂ ಮಯಾ ॥ **2.87.15** ॥ 3239

ತತ್ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯನುಜ್ಞಾಸೀದ್ ರಾಮಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ।
ನ ಹಿ ತತ್ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾತ್ ಸ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಮನುಸ್ಮರನ್ ॥ **2.87.16** ॥ 3240

ನಹ್ಯಸ್ಮಾಭಿಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಸಖೇ ದೇಯಂ ತು ಸರ್ವದಾ।
ಇತಿ ತೇನ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಅನುನೀತಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ **2.87.17** ॥ 3241

ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಯದಾನೀತಂ ಪೀತಂ ವಾರಿ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಔಪವಾಸ್ಯಂ ತದಾಕಾರ್ಷೀದ್ ರಾಘವಃ ಸಹ ಸೀತಯಾ ॥ **2.87.18** ॥ 3242

ತತಸ್ತು ಜಲಶೇಷೇಣ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽಪ್ಯಕರೋತ್ ತದಾ।
ವಾಗ್ಯತಾಸ್ತೇ ತ್ರಯಃ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಸಮುಪಾಸಂತ ಸಂಹಿತಾಃ ॥ **2.87.19** ॥ 3243

ಸೌಮಿತ್ರಿಸ್ತು ತತಃ ಪಶ್ಚಾದಕರೋತ್ ಸ್ವಾಸ್ತರಂ ಶುಭಂ।
ಸ್ವಯಮಾನೀಯ ಬರ್ಹಿಂಷಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ರಾಘವಕಾರಣಾತ್ ॥ **2.87.20** ॥ 3244

ತಸ್ಮಿನ್ ಸಮಾವಿಶದ್ ರಾಮಃ ಸ್ವಾಸ್ತರೇ ಸಹ ಸೀತಯಾ।
ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯ ಚ ತಯೋಃ ಪಾದೌ ವ್ಯಪಾಕ್ರಾಮತ್ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ॥ **2.87.21** ॥ 3245

ಏತತ್ ತದಿಂಗುದೀಮೂಲಮಿದಮೇವ ಚ ತತ್ ತೃಣಂ।
ಯಸ್ಮಿನ್ ರಾಮಶ್ಚ ಸೀತಾ ಚ ರಾತ್ರಿಂ ತಾಂ ಶಯಿತಾವುಭೌ ॥ **2.87.22** ॥ 3246

ನಿಯಮ್ಯ ಪೃಷ್ಠೇ ತು ತಲಾಂಗುಲಿತ್ರವಾಞ್ -
ಶರೈಃ ಸುಪೂರ್ಣಾವಿಷುಧೀ ಪರಂತಪಃ।
ಮಹದ್ಧನುಃ ಸಜ್ಜಮುಪೋಹ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ
ನಿಶಾಮತಿಷ್ಠತ್ ಪರಿತೋಽಸ್ಯ ಕೇವಲಂ ॥ **2.87.23** ॥ 3247

ತತಸ್ತ್ವಹಂ ಚೋತ್ತಮಬಾಣಚಾಪಭೃತ್
ಸ್ಥಿತೋಽಭವಂ ತತ್ರ ಸ ಯತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ।
ಅತಂದ್ರಿತೈರ್ಜ್ಞಾತಿಭಿರಾತ್ತಕಾರ್ಮುಕೈ -
ರ್ಮಹೇಂದ್ರಕಲ್ಪಂ ಪರಿಪಾಲಯಂಸ್ತದಾ ॥ **2.87.24** ॥ 3248

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಕುಶಶಯ್ಯಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭರತಸ್ಯ ಶೋಕಪೂರ್ಣ ಉದ್ಗಾರಸ್ತೇನ ಸ್ವಯಮಪಿ ವಲ್ಕಲಜಟಾಧಾರಣಪೂರ್ವಕಂ ವನೇ ನಿವಾಸಾಯ ವಿಚಾರಸ್ಯ ಪ್ರಕಟನಂ

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ನಿಪುಣಂ ಸರ್ವಂ ಭರತಃ ಸಹ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ।
ಇಂಗುದೀಮೂಲಮಾಗಮ್ಯ ರಾಮಶಯ್ಯಾಮವೈಕ್ಷತ ॥ **2.88.1** ॥ 3249

ಅಬ್ರವೀಜ್ಜನನೀಃ ಸರ್ವಾ ಇಹ ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಶರ್ವರೀ ಶಯಿತಾ ಭೂಮಾವಿದಮಸ್ಯ ವಿಮರ್ದಿತಂ ॥ **2.88.2** ॥ 3250

ಮಹಾರಾಜಕುಲೀನೇನ ಮಹಾಭಾಗೇನ ಧೀಮತಾ।
ಜಾತೋ ದಶರಥೇನೋರ್ವ್ಯಾಂ ನ ರಾಮಃ ಸ್ವಪ್ತುಮರ್ಹತಿ ॥ **2.88.3** ॥ 3251

ಅಜಿನೋತ್ತರಸಂಸ್ತೀರ್ಣೇ ವರಾಸ್ತರಣಸಂಚಯೇ।
ಶಯಿತ್ವಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಕಥಂ ಶೇತೇ ಮಹೀತಲೇ ॥ **2.88.4** ॥ 3252

ಪ್ರಾಸಾದಾಗ್ರವಿಮಾನೇಷು ವಲಭೀಷು ಚ ಸರ್ವದಾ।
ಹೈಮರಾಜತಭೌಮೇಷು ವರಾಸ್ತರಣಶಾಲಿಷು ॥ **2.88.5** ॥ 3253

ಪುಷ್ಪಸಂಚಯಚಿತ್ರೇಷು ಚಂದನಾಗುರುಗಂಧಿಷು।
ಪಾಂಡುರಾಭ್ರಪ್ರಕಾಶೇಷು ಶುಕಸಂಘರುತೇಷು ಚ ॥ **2.88.6** ॥ 3254

ಪ್ರಾಸಾದವರವರ್ಯೇಷು ಶೀತವತ್ಸು ಸುಗಂಧಿಷು।
ಉಷಿತ್ವಾ ಮೇರುಕಲ್ಪೇಷು ಕೃತಕಾಂಚನಭಿತ್ತಿಷು ॥ **2.88.7** ॥ 3255

ಗೀತವಾದಿತ್ರನಿಘ್ನೋಷೈರ್ವರಾಭರಣನಿಃಸ್ವನೈಃ।
ಮೃದಂಗವರಶಬ್ದೈಶ್ಚ ಸತತಂ ಪ್ರತಿಬೋಧಿತಃ ॥ **2.88.8** ॥ 3256

ಬಂದಿಭಿರ್ವಂದಿತಃ ಕಾಲೇ ಬಹುಭಿಃ ಸೂತಮಾಗಧೈಃ।
ಗಾಥಾಭಿರನುರೂಪಾಭಿಃ ಸ್ತುತಿಭಿಶ್ಚ ಪರಂತಪಃ ॥ **2.88.9** ॥ 3257

ಅಶ್ರದ್ಧೇಯಮಿದಂ ಲೋಕೇ ನ ಸತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮಾ।
ಮುಹ್ಯತೇ ಖಲು ಮೇ ಭಾವಃ ಸ್ವಪ್ನೋಽಯಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ ॥ **2.88.10** ॥ 3258

ನ ನೂನಂ ದೈವತಂ ಕಿಂಚಿತ್ ಕಾಲೇನ ಬಲವತ್ತರಂ।
ಯತ್ರ ದಾಶರಥೀ ರಾಮೋ ಭೂಮಾವೇವಮಶೇತ ಸಃ ॥ **2.88.11** ॥ 3259

ಯಸ್ಮಿನ್ ವಿದೇಹರಾಜಸ್ಯ ಸುತಾ ಚ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾ।
ದಯಿತಾ ಶಯಿತಾ ಭೂಮೌ ಸ್ನುಷಾ ದಶರಥಸ್ಯ ಚ ॥ **2.88.12** ॥ 3260

ಇಯಂ ಶಯ್ಯಾ ಮಮ ಭ್ರಾತುರಿದಮಾವರ್ತಿತಂ ಶುಭಂ।
ಸ್ಥಂಡಿಲೇ ಕಠಿನೇ ಸರ್ವಂ ಗಾತ್ರೈರ್ವಿಮೃದಿತಂ ತೃಣಂ ॥ **2.88.13** ॥ 3261

ಮನ್ಯೇ ಸಾಭರಣಾ ಸುಪ್ತಾ ಸೀತಾಸ್ಮಿಞ್ಶಯನೇ ಶುಭಾ।
ತತ್ರ ತತ್ರ ಹಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಸಕ್ತಾಃ ಕನಕಬಿಂದವಃ ॥ **2.88.14** ॥ 3262

ಉತ್ತರೀಯಮಿಹಾಸಕ್ತಂ ಸುವ್ಯಕ್ತಂ ಸೀತಯಾ ತದಾ।
ತಥಾ ಹ್ಯೇತೇ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ಸಕ್ತಾಃ ಕೌಶೇಯತಂತವಃ ॥ **2.88.15** ॥ 3263

ಮನ್ಯೇ ಭರ್ತುಃ ಸುಖಾ ಶಯ್ಯಾ ಯೇನ ಬಾಲಾ ತಪಸ್ವಿನೀ।
ಸುಕುಮಾರೀ ಸತೀ ದುಃಖಂ ನ ವಿಜಾನಾತಿ ಮೈಥಿಲೀ ॥ **2.88.16** ॥ 3264

ಹಾ ಹತೋಽಸ್ಮಿ ನೃಶಂಸೋಽಸ್ಮಿ ಯತ್ ಸಭಾರ್ಯಃ ಕೃತೇ ಮಮ।
ಈದೃಶೀಂ ರಾಘವಃ ಶಯ್ಯಾಮಧಿಶೇತೇ ಹ್ಯನಾಥವತ್ ॥ **2.88.17** ॥ 3265

ಸಾರ್ವಭೌಮಕುಲೇ ಜಾತಃ ಸರ್ವಲೋಕಸುಖಾವಹಃ।
ಸರ್ವಪ್ರಿಯಕರಸ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಿಯಮನುತ್ತಮಂ ॥ **2.88.18** ॥ 3266

ಕಥಮಿಂದೀವರಶ್ಯಾಮೋ ರಕ್ತಾಕ್ಷಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ।
ಸುಖಭಾಗೀ ನ ದುಃಖಾರ್ಹಃ ಶಯಿತೋ ಭುವಿ ರಾಘವಃ ॥ **2.88.19** ॥ 3267

ಧನ್ಯಃ ಖಲು ಮಹಾಭಾಗೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಶುಭಲಕ್ಷಣಃ।
ಭ್ರಾತರಂ ವಿಷಮೇ ಕಾಲೇ ಯೋ ರಾಮಮನುವರ್ತತೇ ॥ **2.88.20** ॥ 3268

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾ ಖಲು ವೈದೇಹೀ ಪತಿಂ ಯಾನುಗತಾ ವನಂ।
ವಯಂ ಸಂಶಯಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಹೀನಾಸ್ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ **2.88.21** ॥ 3269

ಅಕರ್ಣಧಾರಾ ಪೃಥಿವೀ ಶೂನ್ಯೇವ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ।
ಗತೇ ದಶರಥೇ ಸ್ವರ್ಗಂ ರಾಮೇ ಚಾರಣ್ಯಮಾಶ್ರಿತೇ ॥ **2.88.22** ॥ 3270

ನ ಚ ಪ್ರಾರ್ಥಯತೇ ಕಶ್ಚಿನ್ಮನಸಾಪಿ ವಸುಂಧರಾಂ।
ವನೇ ನಿವಸತಸ್ತಸ್ಯ ಬಾಹುವೀರ್ಯಾಭಿರಕ್ಷಿತಾಂ ॥ **2.88.23** ॥ 3271

ಶೂನ್ಯಸಂವರಣಾರಕ್ಷಾಮಯಂತ್ರಿತಹಯದ್ವಿಪಾಂ।
ಅನಾವೃತಪುರದ್ವಾರಾಂ ರಾಜಧಾನೀಮರಕ್ಷಿತಾಂ ॥ **2.88.24** ॥ 3272

ಅಪ್ರಹೃಷ್ಟಬಲಾಂ ಶೂನ್ಯಾಂ ವಿಷಮಸ್ಥಾಮನಾವೃತಾಂ।
ಶತ್ರವೋ ನಾಭಿಮನ್ಯಂತೇ ಭಕ್ಷ್ಯಾನ್ ವಿಷಕೃತಾನಿವ ॥ **2.88.25** ॥ 3273

ಅದ್ಯಪ್ರಭೃತಿ ಭೂಮೌ ತು ಶಯಿಷ್ಯೇಽಹಂ ತೃಣೇಷು ವಾ।
ಫಲಮೂಲಾಶನೋ ನಿತ್ಯಂ ಜಟಾಚೀರಾಣಿ ಧಾರಯನ್ ॥ **2.88.26** ॥ 3274

ತಸ್ಯಾಹಮುತ್ತರಂ ಕಾಲಂ ನಿವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಸುಖಂ ವನೇ।
ತತ್ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಮಾರ್ಯಸ್ಯ ನೈವ ಮಿಥ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.88.27** ॥ 3275

ವಸಂತಂ ಭ್ರಾತುರರ್ಥಾಯ ಶತ್ರುಘ್ನೋ ಮಾನುವತ್ಸ್ಯತಿ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹಾಯೋಧ್ಯಾಮಾರ್ಯೋ ಮೇ ಪಾಲಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.88.28** ॥ 3276

ಅಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಮಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ದ್ವಿಜಾತಯಃ।
ಅಪಿ ಮೇ ದೇವತಾಃ ಕುರ್ಯುರಿಮಂ ಸತ್ಯಂ ಮನೋರಥಂ ॥ **2.88.29** ॥ 3277

ಪ್ರಸಾದ್ಯಮಾನಃ ಶಿರಸಾ ಮಯಾ ಸ್ವಯಂ
ಬಹುಪ್ರಕಾರಂ ಯದಿ ನ ಪ್ರಪತ್ಸ್ಯತೇ।
ತತೋಽನುವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಚಿರಾಯ ರಾಘವಂ
ವನೇಚರಂ ನಾರ್ಹತಿ ಮಾಮುಪೇಕ್ಷಿತುಂ ॥ **2.88.30** ॥ 3278

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಾಶೀತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಗಂಗಾಮುತ್ತೀರ್ಯ ಸೇನಾಸಹಿತಸ್ಯ ಭರತಸ್ಯ ಭರದ್ವಾಜಾಶ್ರಮೇ ಗಮನಂ

ವ್ಯುಷ್ಯ ರಾತ್ರಿಂ ತು ತತ್ರೈವ ಗಂಗಾಕೂಲೇ ಸ ರಾಘವಃ।
ಕಾಲ್ಯಮುತ್ಥಾಯ ಶತ್ರುಘ್ನಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.89.1** ॥ 3279

ಶತ್ರುಘ್ನೋತ್ತಿಷ್ಠ ಕಿಂ ಶೇಷೇ ನಿಷಾದಾಧಿಪತಿಂ ಗುಹಂ।
ಶೀಘ್ರಮಾನಯ ಭದ್ರಂ ತೇ ತಾರಯಿಷ್ಯತಿ ವಾಹಿನೀಂ ॥ **2.89.2** ॥ 3280

ಜಾಗರ್ಮಿ ನಾಹಂ ಸ್ವಪಿಮಿ ತಥೈವಾರ್ಯಂ ವಿಚಿಂತಯನ್।
ಇತ್ಯೇವಮಬ್ರವೀದ್ ಭ್ರಾತಾ ಶತ್ರುಘ್ನೋ ವಿಪ್ರಚೋದಿತಃ ॥ **2.89.3** ॥ 3281

ಇತಿ ಸಂವದತೋರೇವಮನ್ಯೋನ್ಯಂ ನರಸಿಂಹಯೋಃ।
ಆಗಮ್ಯ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಕಾಲೇ ಗುಹೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.89.4** ॥ 3282

ಕಚ್ಚಿತ್ ಸುಖಂ ನದೀತೀರೇಽವಾತ್ಸೀಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಶರ್ವರೀಂ।
ಕಚ್ಚಿಚ್ಚ ಸಹಸೈನ್ಯಸ್ಯ ತವ ನಿತ್ಯಮನಾಮಯಂ ॥ **2.89.5** ॥ 3283

ಗುಹಸ್ಯ ತತ್ ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ನೇಹಾದುದೀರಿತಂ।
ರಾಮಸ್ಯಾನುವಶೋ ವಾಕ್ಯಂ ಭರತೋಽಪೀದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.89.6** ॥ 3284

ಸುಖಾ ನಃ ಶರ್ವರೀ ಧೀಮನ್ ಪೂಜಿತಾಶ್ಚಾಪಿ ತೇ ವಯಂ।
ಗಂಗಾಂ ತು ನೌಭಿರ್ಬಹ್ವೀಭಿರ್ದಾಶಾಃ ಸಂತಾರಯಂತು ನಃ ॥ **2.89.7** ॥ 3285

ತತೋ ಗುಹಃ ಸಂತ್ವರಿತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭರತಶಾಸನಂ।
ಪ್ರತಿಪ್ರವಿಶ್ಯ ನಗರಂ ತಂ ಜ್ಞಾತಿಜನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.89.8** ॥ 3286

ಉತ್ತಿಷ್ಠತ ಪ್ರಬುಧ್ಯಧ್ವಂ ಭದ್ರಮಸ್ತು ಹಿ ವಃ ಸದಾ।
ನಾವಃ ಸಮುಪಕರ್ಷಧ್ವಂ ತಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಾಹಿನೀಂ ॥ **2.89.9** ॥ 3287

ತೇ ತಥೋಕ್ತಾಃ ಸಮುತ್ಥಾಯ ತ್ವರಿತಾ ರಾಜಶಾಸನಾತ್।
ಪಂಚ ನಾವಾಂ ಶತಾನ್ಯೇವ ಸಮಾನಿನ್ಯುಃ ಸಮಂತತಃ ॥ **2.89.10** ॥ 3288

ಅನ್ಯಾಃ ಸ್ವಸ್ತಿಕವಿಜ್ಞೇಯಾ ಮಹಾಘಂಟಾಧರಾವರಾಃ।
ಶೋಭಮಾನಾಃ ಪತಾಕಿನ್ಯೋ ಯುಕ್ತವಾಹಾಃ ಸುಸಂಹತಾಃ ॥ **2.89.11** ॥ 3289

ತತಃ ಸ್ವಸ್ತಿಕವಿಜ್ಞೇಯಾಂ ಪಾಂಡುಕಂಬಲಸಂವೃತಾಂ।
ಸನಂದಿಘೋಷಾಂ ಕಲ್ಯಾಣೀಂ ಗುಹೋ ನಾವಮುಪಾಹರತ್ ॥ **2.89.12** ॥ 3290

ತಾಮಾರುರೋಹ ಭರತಃ ಶತ್ರುಘ್ನಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ।
ಕೌಸಲ್ಯಾ ಚ ಸುಮಿತ್ರಾ ಚ ಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾ ರಾಜಯೋಷಿತಃ ॥ **2.89.13** ॥ 3291

ಪುರೋಹಿತಶ್ಚ ತತ್ ಪೂರ್ವಂ ಗುರವೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ಯೇ।
ಅನಂತರಂ ರಾಜದಾರಾಸ್ತಥೈವ ಶಕಟಾಪಣಾಃ ॥ **2.89.14** ॥ 3292

ಆವಾಸಮಾದೀಪಯತಾಂ ತೀರ್ಥಂ ಚಾಪ್ಯವಗಾಹತಾಂ।
ಭಾಂಡಾನಿ ಚಾದದಾನಾನಾಂ ಘೋಷಸ್ತು ದಿವಮಸ್ಪೃಶತ್ ॥ **2.89.15** ॥ 3293

ಪತಾಕಿನ್ಯಸ್ತು ತಾ ನಾವಃ ಸ್ವಯಂ ದಾಶೈರಧಿಷ್ಠಿತಾಃ।
ವಹಂತ್ಯೋ ಜನಮಾರೂಢಂ ತದಾ ಸಂಪೇತುರಾಶುಗಾಃ ॥ **2.89.16** ॥ 3294

ನಾರೀಣಾಮಭಿಪೂರ್ಣಾಸ್ತು ಕಾಶ್ಚಿತ್ ಕಾಶ್ಚಿತ್ ತು ವಾಜಿನಾಂ।
ಕಾಶ್ಚಿತ್ ತತ್ರ ವಹಂತಿ ಸ್ಮ ಯಾನಯುಗ್ಯಂ ಮಹಾಧನಂ ॥ **2.89.17** ॥ 3295

ತಾಸ್ತು ಗತ್ವಾ ಪರಂ ತೀರಮವರೋಪ್ಯ ಚ ತಂ ಜನಂ।
ನಿವೃತ್ತಾ ಕಾಂಡಚಿತ್ರಾಣಿ ಕ್ರಿಯಂತೇ ದಾಶಬಂಧುಭಿಃ ॥ **2.89.18** ॥ 3296

ಸವೈಜಯಂತಾಸ್ತು ಗಜಾ ಗಜಾರೋಹೈಃ ಪ್ರಚೋದಿತಾಃ।
ತರಂತಃ ಸ್ಮ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ಸಪಕ್ಷಾ ಇವ ಪರ್ವತಾಃ ॥ **2.89.19** ॥ 3297

ನಾವಶ್ಚಾರುರುಹಸ್ತ್ವನ್ಯೇ ಪ್ಲವೈಸ್ತೇರುಸ್ತಥಾಪರೇ।
ಅನ್ಯೇ ಕುಂಭಘಟೈಸ್ತೇರುರನ್ಯೇ ತೇರುಶ್ಚ ಬಾಹುಭಿಃ ॥ **2.89.20** ॥ 3298

ಸಾ ಪುಣ್ಯಾ ಧ್ವಜಿನೀ ಗಂಗಾಂ ದಾಶೈಃ ಸಂತಾರಿತಾ ಸ್ವಯಂ।
ಮೈತ್ರೇ ಮುಹೂರ್ತೇ ಪ್ರಯಯೌ ಪ್ರಯಾಗವನಮುತ್ತಮಂ ॥ **2.89.21** ॥ 3299

ಆಶ್ವಾಸಯಿತ್ವಾ ಚ ಚಮೂಂ ಮಹಾತ್ಮಾ
ನಿವೇಶಯಿತ್ವಾ ಚ ಯಥೋಪಜೋಷಂ।
ದ್ರಷ್ಟುಂ ಭರದ್ವಾಜಮೃಷಿಪ್ರವರ್ಯ -
ಮೃತ್ವಿಕ್ಸದಸ್ಯೈರ್ಭರತಃ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ॥ **2.89.22** ॥ 3300

ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾಶ್ರಮಮಭ್ಯುಪೇತ್ಯ
ಮಹಾತ್ಮನೋ ದೇವಪುರೋಹಿತಸ್ಯ।
ದದರ್ಶ ರಮ್ಯೋಟಜವೃಕ್ಷದೇಶಂ
ಮಹದ್ವನಂ ವಿಪ್ರವರಸ್ಯ ರಮ್ಯಂ ॥ **2.89.23** ॥ 3301

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತಭರದ್ವಾಜಯೋಃ ಸಮಾಗಮೋ ಮುನಿನಾ ಸ್ವಾಶ್ರಮ ಏವ ವಾಸಂ ಕರ್ತುಂ ತಂ ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶಸ್ಯ ಪ್ರದಾನಂ

ಭರದ್ವಾಜಾಶ್ರಮಂ ಗತ್ವಾ ಕ್ರೋಶಾದೇವ ನರರ್ಷಭಃ।
ಜನಂ ಸರ್ವಮವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಜಗಾಮ ಸಹ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ ॥ **2.90.1** ॥ 3302

ಪದ್ಭ್ಯಾಮೇವ ತು ಧರ್ಮಜ್ಞೋ ನ್ಯಸ್ತಶಸ್ತ್ರಪರಿಚ್ಛದಃ।
ವಸಾನೋ ವಾಸಸೀ ಕ್ಷೌಮೇ ಪುರೋಧಾಯ ಪುರೋಹಿತಂ ॥ **2.90.2** ॥ 3303

ತತಃ ಸಂದರ್ಶನೇ ತಸ್ಯ ಭರದ್ವಾಜಸ್ಯ ರಾಘವಃ।
ಮಂತ್ರಿಣಸ್ತಾನವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಜಗಾಮಾನುಪುರೋಹಿತಂ ॥ **2.90.3** ॥ 3304

ವಸಿಷ್ಠಮಥ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಭರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾತಪಾಃ।
ಸಂಚಚಾಲಾಸನಾತ್ ತೂರ್ಣಂ ಶಿಷ್ಯಾನರ್ಘ್ಯಮಿತಿ ಬ್ರುವನ್ ॥ **2.90.4** ॥ 3305

ಸಮಾಗಮ್ಯ ವಸಿಷ್ಠೇನ ಭರತೇನಾಭಿವಾದಿತಃ।
ಅಬುಧ್ಯತ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸುತಂ ದಶರಥಸ್ಯ ತಂ ॥ **2.90.5** ॥ 3306

ತಾಭ್ಯಾಮರ್ಘ್ಯಂ ಚ ಪಾದ್ಯಂ ಚ ದತ್ತ್ವಾ ಪಶ್ಚಾತ್ ಫಲಾನಿ ಚ।
ಆನುಪೂರ್ವ್ಯಾಚ್ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಕುಶಲಂ ಕುಲೇ ॥ **2.90.6** ॥ 3307

ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಬಲೇ ಕೋಶೇ ಮಿತ್ರೇಷ್ವಪಿ ಚ ಮಂತ್ರಿಷು।
ಜಾನನ್ ದಶರಥಂ ವೃತ್ತಂ ನ ರಾಜಾನಮುದಾಹರತ್ ॥ **2.90.7** ॥ 3308

ವಸಿಷ್ಠೋ ಭರತಶ್ಚೈನಂ ಪಪ್ರಚ್ಛತುರನಾಮಯಂ।
ಶರೀರೇಽಗ್ನಿಷು ಶಿಷ್ಯೇಷು ವೃಕ್ಷೇಷು ಮೃಗಪಕ್ಷಿಷು ॥ **2.90.8** ॥ 3309

ತಥೇತಿ ತು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಭರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ಭರತಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ರಾಘವಸ್ನೇಹಬಂಧನಾತ್ ॥ **2.90.9** ॥ 3310

ಕಿಮಿಹಾಗಮನೇ ಕಾರ್ಯಂ ತವ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಸತಃ।
ಏತದಾಚಕ್ಷ್ವ ಸರ್ವಂ ಮೇ ನ ಹಿ ಮೇ ಶುಧ್ಯತೇ ಮನಃ ॥ **2.90.10** ॥ 3311

ಸುಷುವೇ ಯಮಮಿತ್ರಘ್ನಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಽನಂದವರ್ಧನಂ।
ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸಹ ಸಭಾರ್ಯೋ ಯಶ್ಚಿರಂ ಪ್ರವಾಜಿತೋ ವನಂ ॥ **2.90.11** ॥ 3312

ನಿಯುಕ್ತಃ ಸ್ತ್ರೀನಿಮಿತ್ತೇನ ಪಿತ್ರಾ ಯೋಽಸೌ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ವನವಾಸೀ ಭವೇತೀಹ ಸಮಾಃ ಕಿಲ ಚತುರ್ದಶ ॥ **2.90.12** ॥ 3313

ಕಚ್ಚಿನ್ನ ತಸ್ಯಾಪಾಪಸ್ಯ ಪಾಪಂ ಕರ್ತುಮಿಹೇಚ್ಛಸಿ।
ಅಕಂಟಕಂ ಭೋಕ್ತುಮನಾ ರಾಜ್ಯಂ ತಸ್ಯಾನುಜಸ್ಯ ಚ ॥ **2.90.13** ॥ 3314

ಏವಮುಕ್ತೋ ಭರದ್ವಾಜಂ ಭರತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ।
ಪರ್ಯಶ್ರುನಯನೋ ದುಃಖಾದ್ ವಾಚಾ ಸಂಸಜ್ಜಮಾನಯಾ ॥ **2.90.14** ॥ 3315

ಹತೋಽಸ್ಮಿ ಯದಿ ಮಾಮೇವಂ ಭಗವಾನಪಿ ಮನ್ಯತೇ।
ಮತ್ತೋ ನ ದೋಷಮಾಶಂಕೇ ಮೈವಂ ಮಾಮನುಶಾಧಿ ಹಿ ॥ **2.90.15** ॥ 3316

ನ ಚೈತದಿಷ್ಟಂ ಮಾತಾ ಮೇ ಯದವೋಚನ್ಮದಂತರೇ।
ನಾಹಮೇತೇನ ತುಷ್ಟಶ್ಚ ನ ತದ್ವಚನಮಾದದೇ ॥ **2.90.16** ॥ 3317

ಅಹಂ ತು ತಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಮುಪಯಾತಃ ಪ್ರಸಾದಕಃ।
ಪ್ರತಿನೇತುಮಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಪಾದೌ ಚಾಸ್ಯಾಭಿವಂದಿತುಂ ॥ **2.90.17** ॥ 3318

ತಂ ಮಾಮೇವಂಗತಂ ಮತ್ವಾ ಪ್ರಸಾದಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ।
ಶಂಸ ಮೇ ಭಗವನ್ ರಾಮಃ ಕ್ವ ಸಂಪ್ರತಿ ಮಹೀಪತಿಃ ॥ **2.90.18** ॥ 3319

ವಸಿಷ್ಠಾದಿಭಿರ್ಮತ್ವಿಗ್ಭಿರ್ಯಾಚಿತೋ ಭಗವಾಂಸ್ತತಃ।
ಉವಾಚ ತಂ ಭರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರಸಾದಾದ್ ಭರತಂ ವಚಃ ॥ **2.90.19** ॥ 3320

ತ್ವಯ್ಯೇತತ್ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಯುಕ್ತಂ ರಾಘವವಂಶಜೇ।
ಗುರುವೃತ್ತಿರ್ದಮಶ್ಚೈವ ಸಾಧೂನಾಂ ಚಾನುಯಾಯಿತಾ ॥ **2.90.20** ॥ 3321

ಜಾನೇ ಚೈತನ್ಮನಃಸ್ಥಂ ತೇ ದೃಢೀಕರಣಮಸ್ತ್ವಿತಿ।
ಅಪೃಚ್ಛಂ ತ್ವಾಂ ತವಾತ್ಯರ್ಥಂ ಕೀರ್ತಿಂ ಸಮಭಿವರ್ಧಯನ್ ॥ **2.90.21** ॥ 3322

ಜಾನೇ ಚ ರಾಮಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಸಸೀತಂ ಸಹಲಕ್ಷ್ಮಣಂ।
ಅಯಂ ವಸತಿ ತೇ ಭ್ರಾತಾ ಚಿತ್ರಕೂಟೇ ಮಹಾಗಿರೌ ॥ **2.90.22** ॥ 3323

ಶ್ವಸ್ತು ಗಂತಾಸಿ ತಂ ದೇಶಂ ವಸಾದ್ಯ ಸಹ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ।
ಏತಂ ಮೇ ಕುರು ಸುಪ್ರಾಜ್ಞ ಕಾಮಂ ಕಾಮಾರ್ಥಕೋವಿದ ॥ **2.90.23** ॥ 3324

ತತಸ್ತಥೇತ್ಯೇವಮುದಾರದರ್ಶನಃ
ಪ್ರತೀತರೂಪೋ ಭರತೋಽಬ್ರವೀದ್ ವಚಃ।
ಚಕಾರ ಬುದ್ಧಿಂ ಚ ತದಾಶ್ರಮೇ ತದಾ
ನಿಶಾನಿವಾಸಾಯ ನರಾಧಿಪಾತ್ಮಜಃ ॥ **2.90.24** ॥ 3325

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರದ್ವಾಜೇನ ಸಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಭರತಸ್ಯ ದಿವ್ಯಃ ಸತ್ಕಾರಃ

ಕೃತಬುದ್ಧಿಂ ನಿವಾಸಾಯ ತತ್ರೈವ ಸ ಮುನಿಸ್ತದಾ।
ಭರತಂ ಕೇಕಯೀಪುತ್ರಮಾತಿಥ್ಯೇನ ನ್ಯಮಂತ್ರಯತ್ ॥ **2.91.1** ॥ 3326

ಅಬ್ರವೀದ್ ಭರತಸ್ತ್ವೇನಂ ನನ್ವಿದಂ ಭವತಾ ಕೃತಂ।
ಪಾದ್ಯಮರ್ಘ್ಯಮಥಾತಿಥ್ಯಂ ವನೇ ಯದುಪಪದ್ಯತೇ ॥ **2.91.2** ॥ 3327

ಅಥೋವಾಚ ಭರದ್ವಾಜೋ ಭರತಂ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ।
ಜಾನೇ ತ್ವಾಂ ಪ್ರೀತಿಸಂಯುಕ್ತಂ ತುಷ್ಯೇಸ್ತ್ವಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿತ್ ॥ **2.91.3** ॥ 3328

ಸೇನಾಯಾಸ್ತು ತವೈವಾಸ್ಯಾಃ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭೋಜನಂ।
ಮಮ ಪ್ರೀತಿರ್ಯಥಾರೂಪಾ ತ್ವಮಹೋ೯ ಮನುಜರ್ಷಭ ॥ **2.91.4** ॥ 3329

ಕಿಮರ್ಥಂ ಚಾಪಿ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ದೂರೇ ಬಲಮಿಹಾಗತಃ।
ಕಸ್ಮಾನ್ನೇಹೋಪಯಾತೋಽಸಿ ಸಬಲಃ ಪುರುಷರ್ಷಭ ॥ **2.91.5** ॥ 3330

ಭರತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಸ್ತಂ ತಪೋಧನಂ।
ನ ಸೈನ್ಯೇನೋಪಯಾತೋಽಸ್ಮಿ ಭಗವನ್ ಭಗವದ್ಭಯಾತ್ ॥ **2.91.6** ॥ 3331

ರಾಜ್ಞಾ ಹಿ ಭಗವನ್ ನಿತ್ಯಂ ರಾಜಪುತ್ರೇಣ ವಾ ತಥಾ।
ಯತ್ನತಃ ಪರಿಹರ್ತವ್ಯಾ ವಿಷಯೇಷು ತಪಸ್ವಿನಃ ॥ **2.91.7** ॥ 3332

ವಾಜಿಮುಖ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ ಮತ್ತಾಶ್ಚ ವರವಾರಣಾಃ।
ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ ಭಗವನ್ ಭೂಮಿಂ ಮಹತೀಮನುಯಾಂತಿ ಮಾಂ ॥ **2.91.8** ॥ 3333

ತೇ ವೃಕ್ಷಾನುದಕಂ ಭೂಮಿಮಾಶ್ರಮೇಷೂಟಜಾಂಸ್ತಥಾ।
ನ ಹಿಂಸ್ಯುರಿತಿ ತೇನಾಹಮೇಕ ಏವಾಗತಸ್ತತಃ ॥ **2.91.9** ॥ 3334

ಆನೀಯತಾಮಿತಃ ಸೇನೇತ್ಯಾಜ್ಞಪ್ತಃ ಪರಮರ್ಷಿಣಾ।
ತಥಾನುಚಕ್ರೇ ಭರತಃ ಸೇನಾಯಾಃ ಸಮುಪಾಗಮಂ ॥ **2.91.10** ॥ 3335

ಅಗ್ನಿಶಾಲಾಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಥ ಪೀತ್ವಾಪಃ ಪರಿಮೃಜ್ಯ ಚ।
ಆತಿಥ್ಯಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಹೇತೋರ್ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಣಮಾಹ್ವಯತ್ ॥ **2.91.11** ॥ 3336

ಆಹ್ವಯೇ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಣಮಹಂ ತ್ವಷ್ಟಾರಮೇವ ಚ।
ಆತಿಥ್ಯಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ರ ಮೇ ಸಂವಿಧೀಯತಾಂ ॥ **2.91.12** ॥ 3337

ಆಹ್ವಯೇ ಲೋಕಪಾಲಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ ದೇವಾನ್ ಶಕ್ರಪುರೋಗಮಾನ್।
ಆತಿಥ್ಯಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ರ ಮೇ ಸಂವಿಧೀಯತಾಂ ॥ **2.91.13** ॥ 3338

ಪ್ರಾಕ್ಸ್ರೋತಸಶ್ಚ ಯಾ ನದ್ಯಸ್ತಿರ್ಯಕ್ಸ್ರೋತಸ ಏವ ಚ।
ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಂತರಿಕ್ಷೇ ಚ ಸಮಾಯಾಂತ್ವದ್ಯ ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.91.14** ॥ 3339

ಅನ್ಯಾಃ ಸ್ರವಂತು ಮೈರೇಯಂ ಸುರಾಮನ್ಯಾಃ ಸುನಿಷ್ಠಿತಾಂ।
ಅಪರಾಶ್ಚೋದಕಂ ಶೀತಮಿಕ್ಷುಕಾಂಡರಸೋಪಮಂ ॥ **2.91.15** ॥ 3340

ಆಹ್ವಯೇ ದೇವಗಂಧರ್ವಾನ್ ವಿಶ್ವಾವಸುಹಹಾಹುಹೂನ್।
ತಥೈವಾಪ್ಸರಸೋ ದೇವಗಂಧರ್ವ್ಯೇಶ್ಚಾಪಿ ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.91.16** ॥ 3341

ಘೃತಾಚೀಮಥ ವಿಶ್ವಾಚೀಂ ಮಿಶ್ರಕೇಶೀಮಲಂಬುಷಾಂ।
ನಾಗದತ್ತಾಂ ಚ ಹೇಮಾಂ ಚ ಸೋಮಾಮದ್ರಿಕೃತಸ್ಥಲೀಂ ॥ **2.91.17** ॥ 3342

ಶಕ್ರಂ ಯಾಶ್ಚೋಪತಿಷ್ಠಂತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಯಾಶ್ಚ ಭಾಮಿನೀಃ।
ಸರ್ವಾಸ್ತುಂಬುರುಣಾ ಸಾರ್ಧಮಾಹ್ವಯೇ ಸಪರಿಚ್ಛದಾಃ ॥ **2.91.18** ॥ 3343

ವನಂ ಕುರುಷು ಯದ್ ದಿವ್ಯಂ ವಾಸೋಭೂಷಣಪತ್ರವತ್।
ದಿವ್ಯನಾರೀಫಲಂ ಶಶ್ವತ್ ತತ್ಕೌಬೇರಮಿಹೈವ ತು ॥ **2.91.19** ॥ 3344

ಇಹ ಮೇ ಭಗವಾನ್ ಸೋಮೋ ವಿಧತ್ತಾಮನ್ನಮುತ್ತಮಂ।
ಭಕ್ಷ್ಯಂ ಭೋಜ್ಯಂ ಚ ಚೋಷ್ಯಂ ಚ ಲೇಹ್ಯಂ ಚ ವಿವಿಧಂ ಬಹು ॥ **2.91.20** ॥ 3345

ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಪಾದಪಪ್ರಚ್ಯುತಾನಿ ಚ।
ಸುರಾದೀನಿ ಚ ಪೇಯಾನಿ ಮಾಂಸಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ॥ **2.91.21** ॥ 3346

ಏವಂ ಸಮಾಧಿನಾ ಯುಕ್ತಸ್ತೇಜಸಾಪ್ರತಿಮೇನ ಚ।
ಶಿಕ್ಷಾಸ್ವರಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಸುವ್ರತಶ್ಚಾಬ್ರವೀನ್ಮುನಿಃ ॥ **2.91.22** ॥ 3347

ಮನಸಾ ಧ್ಯಾಯತಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖಸ್ಯ ಕೃತಾಂಜಲೇಃ।
ಆಜಗ್ಮುಸ್ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ದೈವತಾನಿ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ॥ **2.91.23** ॥ 3348

ಮಲಯಂ ದರ್ದುರಂ ಚೈವ ತತಃ ಸ್ವೇದನುದೋಽನಿಲಃ।
ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ವವೌ ಯುಕ್ತ್ಯಾ ಸುಪ್ರಿಯಾತ್ಮಾ ಸುಖಂ ಶಿವಃ ॥ **2.91.24** ॥ 3349

ತತೋಽಭ್ಯವರ್ಷಂತ ಘನಾ ದಿವ್ಯಾಃ ಕುಸುಮವೃಷ್ಟಯಃ।
ದೇವದುಂದುಭಿಘೋಷಶ್ಚ ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಶುಶ್ರುವೇ ॥ **2.91.25** ॥ 3350

ಪ್ರವವುಶ್ಚೋತ್ತಮಾ ವಾತಾ ನನೃತುಶ್ಚಾಪ್ಸರೋಗಣಾಃ।
ಪ್ರಜಗುರ್ದೇವಗಂಧರ್ವಾ ವೀಣಾಃ ಪ್ರಮುಮುಚುಃ ಸ್ವರಾನ್ ॥ **2.91.26** ॥ 3351

ಸ ಶಬ್ದೋ ದ್ಯಾಂ ಚ ಭೂಮಿಂ ಚ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಶ್ರವಣಾನಿ ಚ।
ವಿವೇಶೋಚ್ಚಾವಚಃ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಃ ಸಮೋ ಲಯಗುಣಾನ್ವಿತಃ ॥ **2.91.27** ॥ 3352

ತಸ್ಮಿನ್ನೇವಂಗತೇ ಶಬ್ದೇ ದಿವ್ಯೇ ಶ್ರೋತ್ರಸುಖೇ ನೃಣಾಂ।
ದದರ್ಶ ಭಾರತಂ ಸೈನ್ಯಂ ವಿಧಾನಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಃ ॥ **2.91.28** ॥ 3353

ಬಭೂವ ಹಿ ಸಮಾ ಭೂಮಿಃ ಸಮಂತಾತ್ ಪಂಚಯೋಜನಂ।
ಶಾದ್ವಲೈರ್ಬಹುಭಿಶ್ಚನ್ನಾ ನೀಲವೈದೂರ್ಯಸನ್ನಿಭೈಃ ॥ **2.91.29** ॥ 3354

ತಸ್ಮಿನ್ ಬಿಲ್ವಾಃ ಕಪಿತ್ಥಾಶ್ಚ ಪನಸಾ ಬೀಜಪೂರಕಾಃ।
ಆಮಲಕ್ಯೋ ಬಭೂವುಶ್ಚ ಚೂತಾಶ್ಚ ಫಲಭೂಷಿತಾಃ ॥ **2.91.30** ॥ 3355

ಉತ್ತರೇಭ್ಯಃ ಕುರುಭ್ಯಶ್ಚ ವನಂ ದಿವ್ಯೋಪಭೋಗವತ್।
ಆಜಗಾಮ ನದೀ ಸೌಮ್ಯಾ ತೀರಜೈರ್ಬಹುಭಿರ್ವೃತಾ ॥ **2.91.31** ॥ 3356

ಚತುಃಶಾಲಾನಿ ಶುಭ್ರಾಣಿ ಶಾಲಾಶ್ಚ ಗಜವಾಜಿನಾಂ।
ಹರ್ಮ್ಯಪ್ರಾಸಾದಸಂಯುಕ್ತತೋರಣಾನಿ ಶುಭಾನಿ ಚ ॥ **2.91.32** ॥ 3357

ಸಿತಮೇಘನಿಭಂ ಚಾಪಿ ರಾಜವೇಶ್ಮ ಸುತೋರಣಂ।
ಶುಕ್ಲಮಾಲ್ಯಕೃತಾಕಾರಂ ದಿವ್ಯಗಂಧಸಮುಕ್ಷಿತಂ ॥ **2.91.33** ॥ 3358

ಚತುರಸ್ರಮಸಂಬಾಧಂ ಶಯನಾಸನಯಾನವತ್।
ದಿವ್ಯೈಃ ಸರ್ವರಸೈರ್ಯುಕ್ತಂ ದಿವ್ಯಭೋಜನವಸ್ತ್ರವತ್ ॥ **2.91.34** ॥ 3359

ಉಪಕಲ್ಪಿತಸರ್ವಾನ್ನಂ ಧೌತನಿರ್ಮಲಭಾಜನಂ।
ಕ್ಲೃಪ್ತಸರ್ವಾಸನಂ ಶ್ರೀಮತ್ಸ್ವಾಸ್ತೀರ್ಣಶಯನೋತ್ತಮಂ ॥ **2.91.35** ॥ 3360

ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾಬಾಹುರನುಜ್ಞಾತೋ ಮಹರ್ಷಿಣಾ।
ವೇಶ್ಮ ತದ್ ರತ್ನಸಂಪೂರ್ಣಂ ಭರತಃ ಕೈಕಯೀಸುತಃ ॥ **2.91.36** ॥ 3361

ಅನುಜಗ್ಮುಶ್ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ಮಂತ್ರಿಣಃ ಸಪುರೋಹಿತಾಃ।
ಬಭೂವುಶ್ಚ ಮುದಾ ಯುಕ್ತಾಸ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವೇಶ್ಮಸಂವಿಧಿಂ ॥ **2.91.37** ॥ 3362

ತತ್ರ ರಾಜಾಸನಂ ದಿವ್ಯಂ ವ್ಯಜನಂ ಛತ್ರಮೇವ ಚ।
ಭರತೋ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ ಸಾರ್ಧಮಭ್ಯವರ್ತತ ರಾಜವತ್ ॥ **2.91.38** ॥ 3363

ಆಸನಂ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ರಾಮಾಯಾಭಿಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ।
ವಾಲವ್ಯಜನಮಾದಾಯ ನ್ಯಷೀದತ್ ಸಚಿವಾಸನೇ ॥ **2.91.39** ॥ 3364

ಆನುಪೂರ್ವ್ಯಾನ್ನಿಷೇದುಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಮಂತ್ರಿಪುರೋಹಿತಾಃ।
ತತಃ ಸೇನಾಪತಿಃ ಪಶ್ಚಾತ್ ಪ್ರಶಾಸ್ತಾ ಚ ನ್ಯಷೀದತ ॥ **2.91.40** ॥ 3365

ತತಸ್ತತ್ರ ಮುಹೂರ್ತೇನ ನದ್ಯಃ ಪಾಯಸಕರ್ದಮಾಃ।
ಉಪಾತಿಷ್ಠಂತ ಭರತಂ ಭರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್ ॥ **2.91.41** ॥ 3366

ಆಸಾಮುಭಯತಃಕೂಲಂ ಪಾಂಡುಮೃತ್ತಿಕಲೇಪನಾಃ।
ರಮ್ಯಾಶ್ಚಾವಸಥಾ ದಿವ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಜಾಃ ॥ **2.91.42** ॥ 3367

ತೇನೈವ ಚ ಮುಹೂರ್ತೇನ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಾಃ।
ಆಗುರ್ವಿಂಶತಿಸಾಹಸ್ರಾಃ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಪ್ರಹಿತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ **2.91.43** ॥ 3368

ಸುವರ್ಣಮಣಿಮುಕ್ತೇನ ಪ್ರವಾಲೇನ ಚ ಶೋಭಿತಾಃ।
ಆಗುರ್ವಿಂಶತಿಸಾಹಸ್ರಾಃ ಕುಬೇರಪ್ರಹಿತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ **2.91.44** ॥ 3369

ಯಾಭಿರ್ಗೃಹೀತಃ ಪುರುಷಃ ಸೋನ್ಮಾದ ಇವ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ।
ಆಗುರ್ವಿಂಶತಿಸಾಹಸ್ರಾ ನಂದನಾದಪ್ಸರೋಗಣಾಃ ॥ **2.91.45** ॥ 3370

ನಾರದಸ್ತುಂಬುರುರ್ಗೋಪಃ ಪ್ರಭಯಾ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸಃ।
ಏತೇ ಗಂಧರ್ವರಾಜಾನೋ ಭರತಸ್ಯಾಗ್ರತೋ ಜಗುಃ ॥ **2.91.46** ॥ 3371

ಅಲಂಬುಷಾ ಮಿಶ್ರಕೇಶೀ ಪುಂಡರೀಕಾಥ ವಾಮನಾ।
ಉಪಾನೃತ್ಯಂತ ಭರತಂ ಭರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್ ॥ **2.91.47** ॥ 3372

ಯಾನಿ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ದೇವೇಷು ಯಾನಿ ಚೈತ್ರರಥೇ ವನೇ।
ಪ್ರಯಾಗೇ ತಾನ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಭರದ್ವಾಜಸ್ಯ ತೇಜಸಾ ॥ **2.91.48** ॥ 3373

ಬಿಲ್ವಾ ಮಾರ್ದಂಗಿಕಾ ಆಸನ್ ಶಮ್ಯಾಗ್ರಾಹಾ ಬಿಭೀತಕಾಃ।
ಅಶ್ವತ್ಥಾ ನರ್ತಕಾಶ್ಚಾಸನ್ ಭರದ್ವಾಜಸ್ಯ ತೇಜಸಾ ॥ **2.91.49** ॥ 3374

ತತಃ ಸರಲತಾಲಾಶ್ಚ ತಿಲಕಾಃ ಸತಮಾಲಕಾಃ।
ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಸ್ತತ್ರ ಸಂಪೇತುಃ ಕುಬ್ಜಾ ಭೂತ್ವಾಥ ವಾಮನಾಃ ॥ **2.91.50** ॥ 3375

ಶಿಂಶಪಾಽಽಮಲಕೀ ಜಂಬೂರ್ಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಃ ಕಾನನೇ ಲತಾಃ।
ಮಾಲತೀ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಜಾತಿರ್ಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಃ ಕಾನನೇ ಲತಾಃ।
ಪ್ರಮದಾವಿಗ್ರಹಂ ಕೃತ್ವಾ ಭರದ್ವಾಜಾಶ್ರಮೇಽವಸನ್ ॥ **2.91.51** ॥ 3376

ಸುರಾಂ ಸುರಾಪಾಃ ಪಿಬತ ಪಾಯಸಂ ಚ ಬುಭುಕ್ಷಿತಾಃ।
ಮಾಂಸಾನಿ ಚ ಸುಮೇಧ್ಯಾನಿ ಭಕ್ಷ್ಯಂತಾಂ ಯೋ ಯದಿಚ್ಛತಿ ॥ **2.91.52** ॥ 3377

ಉಚ್ಛ್ರೀದ್ಯ ಸ್ನಾಪಯಂತಿ ಸ್ಮ ನದೀತೀರೇಷು ವಲ್ಗುಷು।
ಅಪ್ಯೇಕಮೇಕಂ ಪುರುಷಂ ಪ್ರಮದಾಃ ಸಪ್ತ ಚಾಷ್ಟ ಚ ॥ **2.91.53** ॥ 3378

ಸಂವಾಹಂತ್ಯಃ ಸಮಾಪೇತುರ್ನಾರ್ಯೋ ವಿಪುಲಲೋಚನಾಃ।
ಪರಿಮೃಜ್ಯ ತದಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪಾಯಯಂತಿ ವರಾಂಗನಾಃ ॥ **2.91.54** ॥ 3379

ಹಯಾನ್ ಗಜಾನ್ ಖರಾನುಷ್ಟ್ರಾಂಸ್ತಥೈವ ಸುರಭೇಃ ಸುತಾನ್।
ಅಭೋಜಯನ್ ವಾಹನಪಾಸ್ತೇಷಾಂ ಭೋಜ್ಯಂ ಯಥಾವಿಧಿ ॥ **2.91.55** ॥ 3380

ಇಕ್ಷೂಂಶ್ಚ ಮಧುಲಾಜಾಂಶ್ಚ ಭೋಜಯಂತಿ ಸ್ಮ ವಾಹನಾನ್।
ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವರಯೋಧಾನಾಂ ಚೋದಯಂತೋ ಮಹಾಬಲಾಃ ॥ **2.91.56** ॥ 3381

ನಾಶ್ವಬಂಧೋಽಶ್ವಮಾಜಾನಾನ್ನ ಗಜಂ ಕುಂಜರಗ್ರಹಃ।
ಮತ್ತಪ್ರಮತ್ತಮುದಿತಾ ಸಾ ಚಮೂಸ್ತತ್ರ ಸಂಬಭೌ ॥ **2.91.57** ॥ 3382

ತರ್ಪಿತಾಃ ಸರ್ವಕಾಮೈಶ್ಚ ರಕ್ತಚಂದನರೂಷಿತಾಃ।
ಅಪ್ಸರೋಗಣಸಂಯುಕ್ತಾಃ ಸೈನ್ಯಾ ವಾಚಮುದೀರಯನ್ ॥ **2.91.58** ॥ 3383

ನೈವಾಯೋಧ್ಯಾಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮೋ ನ ಗಮಿಷ್ಯಾಮ ದಂಡಕಾನ್।
ಕುಶಲಂ ಭರತಸ್ಯಾಸ್ತು ರಾಮಸ್ಯಾಸ್ತು ತಥಾ ಸುಖಂ ॥ **2.91.59** ॥ 3384

ಇತಿ ಪಾದಾತಯೋಧಾಶ್ಚ ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವಾರೋಹಬಂಧಕಾಃ।
ಅನಾಥಾಸ್ತಂ ವಿಧಿಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ವಾಚಮೇತಾಮುದೀರಯನ್ ॥ **2.91.60** ॥ 3385

ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಾ ವಿನೇದುಸ್ತೇ ನರಾಸ್ತತ್ರ ಸಹಸ್ರಶಃ।
ಭರತಸ್ಯಾನುಯಾತಾರಃ ಸ್ವಗೋ೯ಽಯಮಿತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್ ॥ **2.91.61** ॥ 3386

ನೃತ್ಯಂತಶ್ಚ ಹಸಂತಶ್ಚ ಗಾಯಂತಶ್ಚೈವ ಸೈನಿಕಾಃ।
ಸಮಂತಾತ್ ಪರಿಧಾವಂತೋ ಮಾಲ್ಯೋಪೇತಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **2.91.62** ॥ 3387

ತತೋ ಭುಕ್ತವತಾಂ ತೇಷಾಂ ತದನ್ನಮಮೃತೋಪಮಂ।
ದಿವ್ಯಾನುದ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಭಕ್ಷ್ಯಾಂಸ್ತಾನಭವದ್ ಭಕ್ಷಣೇ ಮತಿಃ ॥ **2.91.63** ॥ 3388

ಪ್ರೇಷ್ಯಾಶ್ಚೇಟ್ಯಶ್ಚ ವದ್ಧ್ವಶ್ಚ ಬಲಸ್ಥಾಶ್ಚಾಪಿ ಸರ್ವಶಃ।
ಬಭೂವುಸ್ತೇ ಭೃಶಂ ಪ್ರೀತಾಃ ಸರ್ವೇ ಚಾಹತವಾಸಸಃ ॥ **2.91.64** ॥ 3389

ಕುಂಜರಾಶ್ಚ ಖರೋಷ್ಟ್ರಾಶ್ಚ ಗೋಽಶ್ವಾಶ್ಚ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ।
ಬಭೂವುಃ ಸುಭೃತಾಸ್ತತ್ರ ನಾತೋ ಹ್ಯನ್ಯಮಕಲ್ಪಯತ್ ॥ **2.91.65** ॥ 3390

ನಾಶುಕ್ಲವಾಸಾಸ್ತತ್ರಾಸೀತ್ ಕ್ಷುಧಿತೋ ಮಲಿನೋಽಪಿ ವಾ।
ರಜಸಾ ಧ್ವಸ್ತಕೇಶೋ ವಾ ನರಃ ಕಶ್ಚಿದದೃಶ್ಯತ ॥ **2.91.66** ॥ 3391

ಆಜೈಶ್ಚಾಪಿ ಚ ವಾರಾಹೈರ್ನಿಷ್ಠಾನವರಸಂಚಯೈಃ।
ಫಲನಿರ್ಯೂಹಸಂಸಿದ್ಧೈಃ ಸೂಪೈರ್ಗಂಧರಸಾನ್ವಿತೈಃ ॥ **2.91.67** ॥ 3392

ಪುಷ್ಪಧ್ವಜವತೀಃ ಪೂರ್ಣಾಃ ಶುಕ್ಲಸ್ಯಾನ್ನಸ್ಯ ಚಾಭಿತಃ।
ದದೃಶುರ್ವಿಸ್ಮಿತಾಸ್ತತ್ರ ನರಾ ಲೌಹೀಃ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **2.91.68** ॥ 3393

ಬಭೂವುರ್ವನಪಾರ್ಶ್ವೇಷು ಕೂಪಾಃ ಪಾಯಸಕರ್ದಮಾಃ।
ತಾಶ್ಚ ಕಾಮದುಘಾ ಗಾವೋ ದ್ರುಮಾಶ್ಚಾಸನ್ ಮಧುಚ್ಯುತಃ ॥ **2.91.69** ॥ 3394

ವಾಪ್ಯೋ ಮೈರೇಯಪೂರ್ಣಾಶ್ಚ ಮೃಷ್ಟಮಾಂಸಚಯೈರ್ವೃತಾಃ।
ಪ್ರತಪ್ತಪಿಠರೈಶ್ಚಾಪಿ ಮಾರ್ಗಮಾಯೂರಕೌಕ್ಕುಟೈಃ ॥ **2.91.70** ॥ 3395

ಪಾತ್ರೀಣಾಂ ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ಥಾಲೀನಾಂ ನಿಯುತಾನಿ ಚ।
ನ್ಯರ್ಬುದಾನಿ ಚ ಪಾತ್ರಾಣಿ ಶಾತಕುಂಭಮಯಾನಿ ಚ ॥ **2.91.71** ॥ 3396

ಸ್ಥಾಲ್ಯಃ ಕುಂಭ್ಯಃ ಕರಂಭ್ಯಶ್ಚ ದಧಿಪೂರ್ಣಾಃ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಾಃ।
ಯೌವನಸ್ಥಸ್ಯ ಗೌರಸ್ಯ ಕಪಿತ್ಥಸ್ಯ ಸುಗಂಧಿನಃ ॥ **2.91.72** ॥ 3397

ಹ್ರದಾಃ ಪೂರ್ಣಾ ರಸಾಲಸ್ಯ ದಧ್ನಃ ಶ್ವೇತಸ್ಯ ಚಾಪರೇ।
ಬಭೂವುಃ ಪಾಯಸಸ್ಯಾನ್ಯೇ ಶರ್ಕರಾಣಾಂ ಚ ಸಂಚಯಾಃ ॥ **2.91.73** ॥ 3398

ಕಲ್ಕಾಂಶ್ಚೂರ್ಣಕಷಾಯಾಂಶ್ಚ ಸ್ನಾನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ದದೃಶುರ್ಭಾಜನಸ್ಥಾನಿ ತೀರ್ಥೇಷು ಸರಿತಾಂ ನರಾಃ ॥ **2.91.74** ॥ 3399

ಶುಕ್ಲಾನಂಶುಮತಶ್ಚಾಪಿ ದಂತಧಾವನಸಂಚಯಾನ್।
ಶುಕ್ಲಾಂಶ್ಚಂದನಕಲ್ಕಾಂಶ್ಚ ಸಮುದ್ರೇಷ್ವವತಿಷ್ಠತಃ ॥ **2.91.75** ॥ 3400

ದರ್ಪಣಾನ್ ಪರಿಮೃಷ್ಟಾಂಶ್ಚ ವಾಸಸಾಂ ಚಾಪಿ ಸಂಚಯಾನ್।
ಪಾದುಕೋಪಾನಹಂ ಚೈವ ಯುಗ್ಮಾನ್ಯತ್ರ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **2.91.76** ॥ 3401

ಆಂಜನೀಃ ಕಂಕತಾನ್ ಕೂರ್ಚಾಂಶ್ಚತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನೂಂಷಿ ಚ।
ಮರ್ಮತ್ರಾಣಾನಿ ಚಿತ್ರಾಣಿ ಶಯನಾನ್ಯಾಸನಾನಿ ಚ ॥ **2.91.77** ॥ 3402

ಪ್ರತಿಪಾನಹ್ರದಾನ್ ಪೂರ್ಣಾನ್ ಖರೋಷ್ಟ್ರಗಜವಾಜಿನಾಂ।
ಅವಗಾಹ್ಯಸುತೀರ್ಥಾಂಶ್ಚ ಹ್ರದಾನ್ ಸೋತ್ಪಲಪುಷ್ಕರಾನ್।
ಆಕಾಶವರ್ಣಪ್ರತಿಮಾನ್ ಸ್ವಚ್ಛತೋಯಾನ್ ಸುಖೋಪ್ಲವಾನ್ ॥ **2.91.78** ॥ 3403

ನೀಲವೈದೂರ್ಯವರ್ಣಾಂಶ್ಚ ಮೃದೂನ್ ಯವಸಸಂಚಯಾನ್।
ನಿರ್ವಾಪಾರ್ಥಂ ಪಶೂನಾಂ ತೇ ದದೃಶುಸ್ತತ್ರ ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.91.79** ॥ 3404

ವ್ಯಸ್ಮಯಂತ ಮನುಷ್ಯಾಸ್ತೇ ಸ್ವಪ್ನಕಲ್ಪಂ ತದದ್ಭುತಂ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾಽತಿಥ್ಯಂ ಕೃತಂ ತಾದೃಗ್ ಭರತಸ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಣಾ ॥ **2.91.80** ॥ 3405

ಇತ್ಯೇವಂ ರಮಮಾಣಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಿವ ನಂದನೇ।
ಭರದ್ವಾಜಾಶ್ರಮೇ ರಮ್ಯೇ ಸಾ ರಾತ್ರಿರ್ವ್ಯತ್ಯವರ್ತತ ॥ **2.91.81** ॥ 3406

ಪ್ರತಿಜಗ್ಮುಶ್ಚ ತಾ ನದ್ಯೋ ಗಂಧರ್ವಾಶ್ಚ ಯಥಾಗತಂ।
ಭರದ್ವಾಜಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ತಾಶ್ಚ ಸರ್ವಾ ವರಾಂಗನಾಃ ॥ **2.91.82** ॥ 3407

ತಥೈವ ಮತ್ತಾ ಮದಿರೋತ್ಕಟಾ ನರಾ -
ಸ್ತಥೈವ ದಿವ್ಯಾಗುರುಚಂದನೋಕ್ಷಿತಾಃ।
ತಥೈವ ದಿವ್ಯಾ ವಿವಿಧಾಃ ಸ್ರಗುತ್ತಮಾಃ
ಪೃಥಗ್ವಿಕೀರ್ಣಾ ಮನುಜೈಃ ಪ್ರಮರ್ದಿತಾಃ ॥ **2.91.83** ॥ 3408

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಿನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತೇನ ಭರದ್ವಾಜಾದ್ ಗಂತುಮನುಜ್ಞಾಗ್ರಹಣಂ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯಾಶ್ರಮೇ ಗಮನಾಯ ಮಾರ್ಗಸ್ಯ ಪರಿಚಯಗ್ರಹಣಂ ಮುನಯೇ ಮಾತೄಣಾಂ ಪರಿಚಯಂ ದತ್ತ್ವಾ ತತಶ್ಚಿತ್ರಕೂಟಂ ಗಂತುಂ ಸಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಭರತಸ್ಯ ಪ್ರಸ್ಥಾನಂ

ತತಸ್ತಾಂ ರಜನೀಂ ವ್ಯುಷ್ಯ ಭರತಃ ಸಪರಿಚ್ಛದಃ।
ಕೃತಾತಿಥ್ಯೋ ಭರದ್ವಾಜಂ ಕಾಮಾದಭಿಜಗಾಮ ಹ ॥ **2.92.1** ॥ 3409

ತಮೃಷಿಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಾಂಜಲಿಮಾಗತಂ।
ಹುತಾಗ್ನಿಹೋತ್ರೋ ಭರತಂ ಭರದ್ವಾಜೋಽಭ್ಯಭಾಷತ ॥ **2.92.2** ॥ 3410

ಕಚ್ಚಿದತ್ರ ಸುಖಾ ರಾತ್ರಿಸ್ತವಾಸ್ಮದ್ವಿಷಯೇ ಗತಾ।
ಸಮಗ್ರಸ್ತೇ ಜನಃ ಕಚ್ಚಿದಾತಿಥ್ಯೇ ಶಂಸ ಮೇಽನಘ ॥ **2.92.3** ॥ 3411

ತಮುವಾಚಾಂಜಲಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಭರತೋಽಭಿಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ।
ಆಶ್ರಮಾದುಪನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಮೃಷಿಮುತ್ತಮತೇಜಸಂ ॥ **2.92.4** ॥ 3412

ಸುಖೋಷಿತೋಽಸ್ಮಿ ಭಗವನ್ ಸಮಗ್ರಬಲವಾಹನಃ।
ಬಲವತ್ತರ್ಪಿತಶ್ಚಾಹಂ ಬಲವಾನ್ ಭಗವಂಸ್ತ್ವಯಾ ॥ **2.92.5** ॥ 3413

ಅಪೇತಕ್ಲಮಸಂತಾಪಾಃ ಸುಭಿಕ್ಷಾಃ ಸುಪ್ರತಿಶ್ರಯಾಃ।
ಅಪಿ ಪ್ರೇಷ್ಯಾನುಪಾದಾಯ ಸರ್ವೇ ಸ್ಮ ಸುಸುಖೋಷಿತಾಃ ॥ **2.92.6** ॥ 3414

ಆಮಂತ್ರಯೇಽಹಂ ಭಗವನ್ ಕಾಮಂ ತ್ವಾಮೃಷಿಸತ್ತಮ।
ಸಮೀಪಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ಭ್ರಾತುರ್ಮೈತ್ರೇಣೇಕ್ಷಸ್ವ ಚಕ್ಷುಷಾ ॥ **2.92.7** ॥ 3415

ಆಶ್ರಮಂ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಧಾರ್ಮಿಕಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಆಚಕ್ಷ್ವ ಕತಮೋ ಮಾರ್ಗಃ ಕಿಯಾನಿತಿ ಚ ಶಂಸ ಮೇ ॥ **2.92.8** ॥ 3416

ಇತಿ ಪೃಷ್ಟಸ್ತು ಭರತಂ ಭ್ರಾತುರ್ದರ್ಶನಲಾಲಸಂ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹಾತೇಜಾ ಭರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾತಪಾಃ ॥ **2.92.9** ॥ 3417

ಭರತಾರ್ದ್ಧತೃತೀಯೇಷು ಯೋಜನೇಷ್ವಜನೇ ವನೇ।
ಚಿತ್ರಕೂಟಗಿರಿಸ್ತತ್ರ ರಮ್ಯನಿರ್ಝರಕಾನನಃ ॥ **2.92.10** ॥ 3418

ಉತ್ತರಂ ಪಾರ್ಶ್ವಮಾಸಾದ್ಯ ತಸ್ಯ ಮಂದಾಕಿನೀ ನದೀ।
ಪುಷ್ಪಿತದ್ರುಮಸಂಛನ್ನಾ ರಮ್ಯಪುಷ್ಪಿತಕಾನನಾ ॥ **2.92.11** ॥ 3419

ಅನಂತರಂ ತತ್ಸರಿತಶ್ಚಿತ್ರಕೂಟಂ ಚ ಪರ್ವತಂ।
ತಯೋಃ ಪರ್ಣಕುಟೀಂ ತಾತ ತತ್ರ ತೌ ವಸತೋ ಧ್ರುವಂ ॥ **2.92.12** ॥ 3420

ದಕ್ಷಿಣೇನ ಚ ಮಾರ್ಗೇಣ ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣಮೇವ ಚ।
ಗಜವಾಜಿಸಮಾಕೀರ್ಣಾಂ ವಾಹಿನೀಂ ವಾಹಿನೀಪತೇ ॥ **2.92.13** ॥ 3421

ವಾಹಯಸ್ವ ಮಹಾಭಾಗ ತತೋ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ರಾಘವಂ।
ಪ್ರಯಾಣಮಿತಿ ಚ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜರಾಜಸ್ಯ ಯೋಷಿತಃ ॥ **2.92.14** ॥ 3422

ಹಿತ್ವಾ ಯಾನಾನಿ ಯಾನಾರ್ಹಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್।
ವೇಪಮಾನಾ ಕೃಶಾ ದೀನಾ ಸಹ ದೇವ್ಯಾ ಸುಮಿತ್ರಯಾ ॥ **2.92.15** ॥ 3423

ಕೌಸಲ್ಯಾ ತತ್ರ ಜಗ್ರಾಹ ಕರಾಭ್ಯಾಂ ಚರಣೌ ಮುನೇಃ।
ಅಸಮೃದ್ಧೇನ ಕಾಮೇನ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಗರ್ಹಿತಾ ॥ **2.92.16** ॥ 3424

ಕೈಕೇಯೀ ತತ್ರ ಜಗ್ರಾಹ ಚರಣೌ ಸವ್ಯಪತ್ರಪಾ।
ತಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಗಮ್ಯ ಭಗವಂತಂ ಮಹಾಮುನಿಂ ॥ **2.92.17** ॥ 3425

ಅದೂರಾದ್ ಭರತಸ್ಯೈವ ತಸ್ಥೌ ದೀನಮನಾಸ್ತದಾ।
ತತ್ರ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಭರತಂ ಭರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾಮುನಿಃ ॥ **2.92.18** ॥ 3426

ವಿಶೇಷಂ ಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಮಾತೄಣಾಂ ತವ ರಾಘವ।
ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಭರತೋ ಭರದ್ವಾಜೇನ ಧಾರ್ಮಿಕಃ ॥ **2.92.19** ॥ 3427

ಉವಾಚ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ಭೂತ್ವಾ ವಾಕ್ಯಂ ವಚನಕೋವಿದಃ।
ಯಾಮಿಮಾಂ ಭಗವನ್ ದೀನಾಂ ಶೋಕಾನಶನಕರ್ಶಿತಾಂ ॥ **2.92.20** ॥ 3428

ಪಿತುರ್ಹಿ ಮಹಿಷೀಂ ದೇವೀಂ ದೇವತಾಮಿವ ಪಶ್ಯಸಿ।
ಏಷಾಂ ತಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತಗಾಮಿನಂ ॥ **2.92.21** ॥ 3429

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಸುಷುವೇ ರಾಮಂ ಧಾತಾರಮದಿತಿರ್ಯಥಾ।
ಅಸ್ಯಾ ವಾಮಭುಜಂ ಶ್ಲಿಷ್ಟಾ ಯಾ ಸಾ ತಿಷ್ಠತಿ ದುರ್ಮನಾಃ ॥ **2.92.22** ॥ 3430

ಇಯಂ ಸುಮಿತ್ರಾ ದುಃಖಾರ್ತಾ ದೇವೀ ರಾಜ್ಞಶ್ಚ ಮಧ್ಯಮಾ।
ಕರ್ಣಿಕಾರಸ್ಯ ಶಾಖೇವ ಶೀರ್ಣಪುಷ್ಪಾ ವನಾಂತರೇ ॥ **2.92.23** ॥ 3431

ಏತಸ್ಯಾಸ್ತೌ ಸುತೌ ದೇವ್ಯಾಃ ಕುಮಾರೌ ದೇವವರ್ಣಿನೌ।
ಉಭೌ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶತ್ರುಘ್ನೌ ವೀರೌ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮೌ ॥ **2.92.24** ॥ 3432

ಯಸ್ಯಾಃ ಕೃತೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ಜೀವನಾಶಮಿತೋ ಗತೌ।
ರಾಜಾ ಪುತ್ರವಿಹೀನಶ್ಚ ಸ್ವರ್ಗಂ ದಶರಥೋ ಗತಃ ॥ **2.92.25** ॥ 3433

ಕ್ರೋಧನಾಮಕೃತಪ್ರಜ್ಞಾಂ ದೃಪ್ತಾಂ ಸುಭಗಮಾನಿನೀಂ।
ಐಶ್ವರ್ಯಕಾಮಾಂ ಕೈಕೇಯೀಮನಾರ್ಯಾಮಾರ್ಯರೂಪಿಣೀಂ ॥ **2.92.26** ॥ 3434

ಮಮೈತಾಂ ಮಾತರಂ ವಿದ್ಧಿ ನೃಶಂಸಾಂ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯಾಂ।
ಯತೋಮೂಲಂ ಹಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವ್ಯಸನಂ ಮಹದಾತ್ಮನಃ ॥ **2.92.27** ॥ 3435

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ನರಶಾರ್ದೂಲೋ ಬಾಷ್ಪಗದ್ಗದಯಾ ಗಿರಾ।
ವಿನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ಸ ತಾಮ್ರಾಕ್ಷಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ನಾಗ ಇವ ಶ್ವಸನ್ ॥ **2.92.28** ॥ 3436

ಭರದ್ವಾಜೋ ಮಹರ್ಷಿಸ್ತಂ ಬ್ರುವಂತಂ ಭರತಂ ತದಾ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹಾಬುದ್ಧಿರಿದಂ ವಚನಮರ್ಥವಿತ್ ॥ **2.92.29** ॥ 3437

ನ ದೋಷೇಣಾವಗಂತವ್ಯಾ ಕೈಕೇಯೀ ಭರತ ತ್ವಯಾ।
ರಾಮಪ್ರವ್ರಾಜನಂ ಹ್ಯೇತತ್ ಸುಖೋದರ್ಕಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.92.30** ॥ 3438

ದೇವಾನಾಂ ದಾನವಾನಾಂ ಚ ಋಷೀಣಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ।
ಹಿತಮೇವ ಭವಿಷ್ಯದ್ಧಿ ರಾಮಪ್ರವ್ರಾಜನಾದಿಹ ॥ **2.92.31** ॥ 3439

ಅಭಿವಾದ್ಯ ತು ಸಂಸಿದ್ಧಃ ಕೃತ್ವಾ ಚೈನಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ।
ಆಮಂತ್ರ್ಯ ಭರತಃ ಸೈನ್ಯಂ ಯುಜ್ಯತಾಮಿತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.92.32** ॥ 3440

ತತೋ ವಾಜಿರಥಾನ್ ಯುಕ್ತ್ವಾ ದಿವ್ಯಾನ್ ಹೇಮವಿಭೂಷಿತಾನ್।
ಅಧ್ಯಾರೋಹತ್ ಪ್ರಯಾಣಾರ್ಥಂ ಬಹೂನ್ ಬಹುವಿಧೋ ಜನಃ ॥ **2.92.33** ॥ 3441

ಗಜಕನ್ಯಾ ಗಜಾಶ್ಚೈವ ಹೇಮಕಕ್ಷ್ಯಾಃ ಪತಾಕಿನಃ।
ಜೀಮೂತಾ ಇವ ಘರ್ಮಾಂತೇ ಸಘೋಷಾಃ ಸಂಪ್ರತಸ್ಥಿರೇ ॥ **2.92.34** ॥ 3442

ವಿವಿಧಾನ್ಯಪಿ ಯಾನಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ಚ ಲಘೂನಿ ಚ।
ಪ್ರಯಯುಃ ಸುಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಪಾದೈರಪಿ ಪದಾತಯಃ ॥ **2.92.35** ॥ 3443

ಅಥ ಯಾನಪ್ರವೇಕೈಸ್ತು ಕೌಸಲ್ಯಾಪ್ರಮುಖಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ರಾಮದರ್ಶನಕಾಂಕ್ಷಿಣ್ಯಃ ಪ್ರಯಯುರ್ಮುದಿತಾಸ್ತದಾ ॥ **2.92.36** ॥ 3444

ಚಂದ್ರಾರ್ಕತರುಣಾಭಾಸಾಂ ನಿಯುಕ್ತಾಂ ಶಿಬಿಕಾಂಶುಭಾಂ।
ಆಸ್ಥಾಯ ಪ್ರಯಯೌ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಭರತಃ ಸಪರಿಚ್ಛದಃ ॥ **2.92.37** ॥ 3445

ಸಾ ಪ್ರಯಾತಾ ಮಹಾಸೇನಾ ಗಜವಾಜಿಸಮಾಕುಲಾ।
ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಮಾವೃತ್ಯ ಮಹಾಮೇಘ ಇವೋತ್ಥಿತಃ ॥ **2.92.38** ॥ 3446

ವನಾನಿ ಚ ವ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ಜುಷ್ಟಾನಿ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಭಿಃ।
ಗಂಗಾಯಾಃ ಪರವೇಲಾಯಾಂ ಗಿರಿಷ್ವಥ ನದೀಷ್ವಪಿ ॥ **2.92.39** ॥ 3447

ಸಾ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟದ್ವಿಪವಾಜಿಯೂಥಾ
ವಿತ್ರಾಸಯಂತೀ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಸಂಘಾನ್।

ಮಹದ್ವನಂ ತತ್ ಪ್ರವಿಗಾಹಮಾನಾ
ರರಾಜ ಸೇನಾ ಭರತಸ್ಯ ತತ್ರ ॥ **2.92.40** ॥ 3448

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಿನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಿನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಭರತಸ್ಯ ಚಿತ್ರಕೂಟಯಾತ್ರಾಯಾ ವರ್ಣನಂ

ತಯಾ ಮಹತ್ಯಾ ಯಾಯಿನ್ಯಾ ಧ್ವಜಿನ್ಯಾ ವನವಾಸಿನಃ।
ಅರ್ದಿತಾ ಯೂಥಪಾ ಮತ್ತಾಃ ಸಯೂಥಾಃ ಸಂಪ್ರದುದ್ರುವುಃ ॥ **2.93.1** ॥ 3449

ಋಕ್ಷಾಃ ಪೃಷತಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ರುರವಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ।
ದೃಶ್ಯಂತೇ ವನವಾಟೇಷು ಗಿರಿಷ್ವಪಿ ನದೀಷು ಚ ॥ **2.93.2** ॥ 3450

ಸ ಸಂಪ್ರತಸ್ಥೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರೀತೋ ದಶರಥಾತ್ಮಜಃ।
ವೃತೋ ಮಹತ್ಯಾ ನಾದಿನ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಚತುರಂಗಯಾ ॥ **2.93.3** ॥ 3451

ಸಾಗರೌಘನಿಭಾ ಸೇನಾ ಭರತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಮಹೀಂ ಸಂಛಾದಯಾಮಾಸ ಪ್ರಾವೃಷಿ ದ್ಯಾಮಿವಾಂಬುದಃ ॥ **2.93.4** ॥ 3452

ತುರಂಗೌಘೈರವತತಾ ವಾರಣೈಶ್ಚ ಮಹಾಬಲೈಃ।
ಅನಾಲಕ್ಷ್ಯಾ ಚಿರಂ ಕಾಲಂ ತಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ಬಭೂವ ಸಾ ॥ **2.93.5** ॥ 3453

ಸ ಗತ್ವಾ ದೂರಮಧ್ವಾನಂ ಸಂಪರಿಶ್ರಾಂತವಾಹನಃ।
ಉವಾಚ ವಚನಂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಸಿಷ್ಠಂ ಮಂತ್ರಿಣಾಂ ವರಂ ॥ **2.93.6** ॥ 3454

ಯಾದೃಶಂ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ರೂಪಂ ಯಥಾ ಚೈವ ಮಯಾ ಶ್ರುತಂ।
ವ್ಯಕ್ತಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸ್ಮ ತಂ ದೇಶಂ ಭರದ್ವಾಜೋ ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.93.7** ॥ 3455

ಅಯಂ ಗಿರಿಶ್ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ತಥಾ ಮಂದಾಕಿನೀ ನದೀ।
ಏತತ್ ಪ್ರಕಾಶತೇ ದೂರಾನ್ನೀಲಮೇಘನಿಭಂ ವನಂ ॥ **2.93.8** ॥ 3456

ಗಿರೇಃ ಸಾನೂನಿ ರಮ್ಯಾಣಿ ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ಸಂಪ್ರತಿ।
ವಾರಣೈರವಮೃದ್ಯಂತೇ ಮಾಮಕೈಃ ಪರ್ವತೋಪಮೈಃ ॥ **2.93.9** ॥ 3457

ಮುಂಚಂತಿ ಕುಸುಮಾನ್ಯೇತೇ ನಗಾಃ ಪರ್ವತಸಾನುಷು।
ನೀಲಾ ಇವಾತಪಾಪಾಯೇ ತೋಯಂ ತೋಯಧರಾ ಘನಾಃ ॥ **2.93.10** ॥ 3458

ಕಿನ್ನರಾಚರಿತಂ ದೇಶಂ ಪಶ್ಯ ಶತ್ರುಘ್ನ ಪರ್ವತೇ।
ಹಯೈಃ ಸಮಂತಾದಾಕೀರ್ಣಂ ಮಕರೈರಿವ ಸಾಗರಂ ॥ **2.93.11** ॥ 3459

ಏತೇ ಮೃಗಗಣಾ ಭಾಂತಿ ಶೀಘ್ರವೇಗಾಃ ಪ್ರಚೋದಿತಾಃ।
ವಾಯುಪ್ರವಿದ್ಧಾಃ ಶರದಿ ಮೇಘಜಾಲಾ ಇವಾಂಬರೇ ॥ **2.93.12** ॥ 3460

ಕುರ್ವಂತಿ ಕುಸುಮಾಪೀಡಾನ್ ಶಿರಃಸು ಸುರಭೀನಮೀ।
ಮೇಘಪ್ರಕಾಶೈಃ ಫಲಕೈರ್ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾ ನರಾ ಯಥಾ ॥ **2.93.13** ॥ 3461

ನಿಷ್ಕೂಜಮಿವ ಭೂತ್ವೇದಂ ವನಂ ಘೋರಪ್ರದರ್ಶನಂ।
ಅಯೋಧ್ಯೇವ ಜನಾಕೀರ್ಣಾ ಸಂಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ ॥ **2.93.14** ॥ 3462

ಖುರೈರುದೀರಿತೋ ರೇಣುರ್ದಿವಂ ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ।
ತಂ ವಹತ್ಯನಿಲಃ ಶೀಘ್ರಂ ಕುರ್ವನ್ನಿವ ಮಮ ಪ್ರಿಯಂ ॥ **2.93.15** ॥ 3463

ಸ್ಯಂದನಾಂಸ್ತುರಗೋಪೇತಾನ್ ಸೂತಮುಖ್ಯೈರಧಿಷ್ಠಿತಾನ್।
ಏತಾನ್ ಸಂಪತತಃ ಶೀಘ್ರಂ ಪಶ್ಯ ಶತ್ರುಘ್ನ ಕಾನನೇ ॥ **2.93.16** ॥ 3464

ಏತಾನ್ ವಿತ್ರಾಸಿತಾನ್ ಪಶ್ಯ ಬರ್ಹಿಣಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾನ್।
ಏವಮಾಪತತಃ ಶೈಲಮಧಿವಾಸಂ ಪತತ್ರಿಣಃ ॥ **2.93.17** ॥ 3465

ಅತಿಮಾತ್ರಮಯಂ ದೇಶೋ ಮನೋಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ।
ತಾಪಸಾನಾಂ ನಿವಾಸೋಽಯಂ ವ್ಯಕ್ತಂ ಸ್ವರ್ಗಪಥೋಽನಘ ॥ **2.93.18** ॥ 3466

ಮೃಗಾ ಮೃಗೀಭಿಃ ಸಹಿತಾ ಬಹವಃ ಪೃಷತಾ ವನೇ।
ಮನೋಜ್ಞರೂಪಾ ಲಕ್ಷ್ಯಂತೇ ಕುಸುಮೈರಿವ ಚಿತ್ರಿತಾಃ ॥ **2.93.19** ॥ 3467

ಸಾಧು ಸೈನ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಂತಾಂ ವಿಚಿನ್ವಂತು ಚ ಕಾನನಂ।
ಯಥಾ ತೌ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೌ ದೃಶ್ಯೇತೇ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ॥ **2.93.20** ॥ 3468

ಭರತಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪುರುಷಾಃ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಯಃ।
ವಿವಿಶುಸ್ತದ್ವನಂ ಶೂರಾ ಧೂಮಾಗ್ರಂ ದದೃಶುಸ್ತತಃ ॥ **2.93.21** ॥ 3469

ತೇ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಧೂಮಾಗ್ರಮೂಚುರ್ಭರತಮಾಗತಾಃ।
ನಾಮನುಷ್ಯೇ ಭವತ್ಯಗ್ನಿರ್ವ್ಯಕ್ತಮತ್ರೈವ ರಾಘವೌ ॥ **2.93.22** ॥ 3470

ಅಥ ನಾತ್ರ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ರಾಜಪುತ್ರೌ ಪರಂತಪೌ।
ಅನ್ಯೇ ರಾಮೋಪಮಾಃ ಸಂತಿ ವ್ಯಕ್ತಮತ್ರ ತಪಸ್ವಿನಃ ॥ **2.93.23** ॥ 3471

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಭರತಸ್ತೇಷಾಂ ವಚನಂ ಸಾಧುಸಮ್ಮತಂ।
ಸೈನ್ಯಾನುವಾಚ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನಮಿತ್ರಬಲಮರ್ದನಃ ॥ **2.93.24** ॥ 3472

ಯತ್ತಾ ಭವಂತಸ್ತಿಷ್ಠಂತು ನೇತೋ ಗಂತವ್ಯಮಗ್ರತಃ।
ಅಹಮೇವ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸುಮಂತ್ರೋ ಧೃತಿರೇವ ಚ ॥ **2.93.25** ॥ 3473

ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತತಃ ಸೈನ್ಯಾಸ್ತತ್ರ ತಸ್ಥುಃ ಸಮಂತತಃ।
ಭರತೋ ಯತ್ರ ಧೂಮಾಗ್ರಂ ತತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಂ ಸಮಾದಧತ್ ॥ **2.93.26** ॥ 3474

ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ ಯಾ ಭರತೇನ ಸಾ ಚಮೂ -
ರ್ನಿರೀಕ್ಷಮಾಣಾಪಿ ಚ ಭೂಮಿಮಗ್ರತಃ।
ಬಭೂವ ಹೃಷ್ಟಾ ನಚಿರೇಣ ಜಾನತೀ
ಪ್ರಿಯಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಸಮಾಗಮಂ ತದಾ ॥ **2.93.27** ॥ 3475

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಿನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುರ್ನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಃ ಸೀತಾಂ ಚಿತ್ರಕೂಟಶೋಭಾಮದರ್ಶಯತ್

ದೀರ್ಘಕಾಲೋಷಿತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಗಿರೌ ಗಿರಿವರಪ್ರಿಯಃ।
ವೈದೇಹ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ ಸ್ವಂ ಚ ಚಿತ್ತಂ ವಿಲೋಭಯನ್ ॥ **2.94.1** ॥ 3476

ಅಥ ದಾಶರಥಿಶ್ಚಿತ್ರಂ ಚಿತ್ರಕೂಟಮದರ್ಶಯತ್।
ಭಾರ್ಯಾಮಮರಸಂಕಾಶಃ ಶಚೀಮಿವ ಪುರಂದರಃ ॥ **2.94.2** ॥ 3477

ನ ರಾಜ್ಯಭ್ರಂಶನಂ ಭದ್ರೇ ನ ಸುಹೃದ್ಭಿರ್ವಿನಾಭವಃ।
ಮನೋ ಮೇ ಬಾಧತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಮಣೀಯಮಿಮಂ ಗಿರಿಂ ॥ **2.94.3** ॥ 3478

ಪಶ್ಯೇಮಮಚಲಂ ಭದ್ರೇ ನಾನಾದ್ವಿಜಗಣಾಯುತಂ।
ಶಿಖರೈಃ ಖಮಿವೋದ್ವಿದ್ಧೈರ್ಧಾತುಮದ್ಭಿರ್ವಿಭೂಷಿತಂ ॥ **2.94.4** ॥ 3479

ಕೇಚಿದ್ ರಜತಸಂಕಾಶಾಃ ಕೇಚಿತ್ ಕ್ಷತಜಸನ್ನಿಭಾಃ।
ಪೀತಮಾಂಜಿಷ್ಠವರ್ಣಾಶ್ಚ ಕೇಚಿನ್ಮಣಿವರಪ್ರಭಾಃ ॥ **2.94.5** ॥ 3480

ಪುಷ್ಪಾರ್ಕಕೇತಕಾಭಾಶ್ಚ ಕೇಚಿಜ್ಜ್ಯೋತೀರಸಪ್ರಭಾಃ।
ವಿರಾಜಂತೇಽಚಲೇಂದ್ರಸ್ಯ ದೇಶಾ ಧಾತುವಿಭೂಷಿತಾಃ ॥ **2.94.6** ॥ 3481

ನಾನಾಮೃಗಗಣೈರ್ದ್ವೀಪಿತರಕ್ಷ್ವೃಕ್ಷಗಣೈರ್ವೃತಃ।
ಅದುಷ್ಟೈರ್ಭಾತ್ಯಯಂ ಶೈಲೋ ಬಹುಪಕ್ಷಿಸಮಾಕುಲಃ ॥ **2.94.7** ॥ 3482

ಆಮ್ರಜಂಬ್ವಸನೈಲೋರ್ಧ್ರೈಃ ಪ್ರಿಯಾಲೈಃ ಪನಸೈರ್ಧವೈಃ।
ಅಂಕೋಲೈರ್ಭವ್ಯತಿನಿಶೈರ್ಬಿಲ್ವತಿಂದುಕವೇಣುಭಿಃ ॥ **2.94.8** ॥ 3483

ಕಾಶ್ಮರ್ಯಾರಿಷ್ಟವರಣೈರ್ಮಧೂಕೈಸ್ತಿಲಕೈರಪಿ।
ಬದರ್ಯಾಮಲಕೈರ್ನೀಪೈರ್ವೇತ್ರಧನ್ವನಬೀಜಕೈಃ ॥ **2.94.9** ॥ 3484

ಪುಷ್ಪವದ್ಭಿಃ ಫಲೋಪೇತೈಶ್ಛಾಯಾವದ್ಭಿರ್ಮನೋರಮೈಃ।
ಏವಮಾದಿಭಿರಾಕೀರ್ಣಃ ಶ್ರಿಯಂ ಪುಷ್ಯತ್ಯಯಂ ಗಿರಿಃ ॥ **2.94.10** ॥ 3485

ಶೈಲಪ್ರಸ್ಥೇಷು ರಮ್ಯೇಷು ಪಶ್ಯೇಮಾನ್ ಕಾಮಹರ್ಷಣಾನ್।
ಕಿನ್ನರಾನ್ ದ್ವಂದ್ವಶೋ ಭದ್ರೇ ರಮಮಾಣಾನ್ ಮನಸ್ವಿನಃ ॥ **2.94.11** ॥ 3486

ಶಾಖಾವಸಕ್ತಾನ್ ಖಡ್ಗಾಂಶ್ಚ ಪ್ರವರಾಣ್ಯಂಬರಾಣಿ ಚ।
ಪಶ್ಯ ವಿದ್ಯಾಧರಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಕ್ರೀಡೋದ್ದೇಶಾನ್ ಮನೋರಮಾನ್ ॥ **2.94.12** ॥ 3487

ಜಲಪ್ರಪಾತೈರುದ್ಭೇದೈರ್ನಿಷ್ಪಂದೈಶ್ಚ ಕ್ವಚಿತ್ ಕ್ವಚಿತ್।
ಸ್ರವದ್ಭಿರ್ಭಾತ್ಯಯಂ ಶೈಲಃ ಸ್ರವನ್ಮದ ಇವ ದ್ವಿಪಃ ॥ **2.94.13** ॥ 3488

ಗುಹಾಸಮೀರಣೋ ಗಂಧಾನ್ ನಾನಾಪುಷ್ಪಭವಾನ್ ಬಹೂನ್।
ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಕಂ ನರಂ ನ ಪ್ರಹರ್ಷಯೇತ್ ॥ **2.94.14** ॥ 3489

ಯದೀಹ ಶರದೋಽನೇಕಾಸ್ತ್ವಯಾ ಸಾರ್ಧಮನಿಂದಿತೇ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಚ ವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ನ ಮಾಂ ಶೋಕಃ ಪ್ರಧರ್ಷತಿ ॥ **2.94.15** ॥ 3490

ಬಹುಪುಷ್ಪಫಲೇ ರಮ್ಯೇ ನಾನಾದ್ವಿಜಗಣಾಯುತೇ।
ವಿಚಿತ್ರಶಿಖರೇ ಹ್ಯಸ್ಮಿನ್ ರತವಾನಸ್ಮಿ ಭಾಮಿನಿ ॥ **2.94.16** ॥ 3491

ಅನೇನ ವನವಾಸೇನ ಮಮ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಫಲದ್ವಯಂ।
ಪಿತುಶ್ಚಾನೃಣ್ಯತಾ ಧರ್ಮೇ ಭರತಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಂ ತಥಾ ॥ **2.94.17** ॥ 3492

ವೈದೇಹಿ ರಮಸೇ ಕಚ್ಚಿಚ್ಚಿತ್ರಕೂಟೇ ಮಯಾ ಸಹ।
ಪಶ್ಯಂತೀ ವಿವಿಧಾನ್ ಭಾವಾನ್ ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಸಮ್ಮತಾನ್ ॥ **2.94.18** ॥ 3493

ಇದಮೇವಾಮೃತಂ ಪ್ರಾಹೂ ರಾಜ್ಞಿ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಪರೇ।
ವನವಾಸಂ ಭವಾರ್ಥಾಯ ಪ್ರೇತ್ಯ ಮೇ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಾಃ ॥ **2.94.19** ॥ 3494

ಶಿಲಾಃ ಶೈಲಸ್ಯ ಶೋಭಂತೇ ವಿಶಾಲಾಃ ಶತಶೋಽಭಿತಃ।
ಬಹುಲಾ ಬಹುಲೈರ್ವರ್ಣೈರ್ನೀಲಪೀತಸಿತಾರುಣೈಃ ॥ **2.94.20** ॥ 3495

ನಿಶಿ ಭಾಂತ್ಯಚಲೇಂದ್ರಸ್ಯ ಹುತಾಶನಶಿಖಾ ಇವ।
ಓಷಧ್ಯಃ ಸ್ವಪ್ರಭಾಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ಭ್ರಾಜಮಾನಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **2.94.21** ॥ 3496

ಕೇಚಿತ್ ಕ್ಷಯನಿಭಾ ದೇಶಾಃ ಕೇಚಿದುದ್ಯಾನಸನ್ನಿಭಾಃ।
ಕೇಚಿದೇಕಶಿಲಾ ಭಾಂತಿ ಪರ್ವತಸ್ಯಾಸ್ಯ ಭಾಮಿನಿ ॥ **2.94.22** ॥ 3497

ಭಿತ್ತ್ವೇವ ವಸುಧಾಂ ಭಾತಿ ಚಿತ್ರಕೂಟಃ ಸಮುತ್ಥಿತಃ।
ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ಕೂಟೋಽಯಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಸರ್ವತಃ ಶುಭಃ ॥ **2.94.23** ॥ 3498

ಕುಷ್ಠಸ್ಥಗರಪುನ್ನಾಗಭೂರ್ಜಪತ್ರೋತ್ತರಚ್ಛದಾನ್।
ಕಾಮಿನಾಂ ಸ್ವಾಸ್ತರಾನ್ ಪಶ್ಯ ಕುಶೇಶಯದಲಾಯುತಾನ್ ॥ **2.94.24** ॥ 3499

ಮೃದಿತಾಶ್ಚಾಪವಿದ್ಧಾಶ್ಚ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಕಮಲಸ್ರಜಃ।
ಕಾಮಿಭಿರ್ವನಿತೇ ಪಶ್ಯ ಫಲಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ॥ **2.94.25** ॥ 3500

ವಸ್ತ್ವೌಕಸಾರಾಂ ನಲಿನೀಮತೀತ್ಯೈವೋತ್ತರಾನ್ ಕುರೂನ್।
ಪರ್ವತಶ್ಚಿತ್ರಕೂಟೋಽಸೌ ಬಹುಮೂಲಫಲೋದಕಃ ॥ **2.94.26** ॥ 3501

ಇಮಂ ತು ಕಾಲಂ ವನಿತೇ ವಿಜಹ್ರಿವಾಂ -
ಸ್ತ್ವಯಾ ಚ ಸೀತೇ ಸಹ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಚ।
ರತಿಂ ಪ್ರಪತ್ಸ್ಯೇ ಕುಲಧರ್ಮವರ್ಧಿನೀಂ
ಸತಾಂ ಪಥಿ ಸ್ಥೈರ್ನಿಯಮೈಃ ಪರೈಃ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **2.94.27** ॥ 3502

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುರ್ನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಸೀತಾಂ ಪ್ರತಿ ಸರಿದ್ವರಾಯಾ ಮಂದಾಕಿನ್ಯಾಃ ಸುಷಮಾಯಾ ವರ್ಣನಂ

ಅಥ ಶೈಲಾದ್ ವಿನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ಮೈಥಿಲೀಂ ಕೋಸಲೇಶ್ವರಃ।
ಅದರ್ಶಯಚ್ಛುಭಜಲಾಂ ರಮ್ಯಾಂ ಮಂದಾಕಿನೀಂ ನದೀಂ ॥ **2.95.1** ॥ 3503

ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ ವರಾರೋಹಾಂ ಚಂದ್ರಚಾರುನಿಭಾನನಾಂ।
ವಿದೇಹರಾಜಸ್ಯ ಸುತಾಂ ರಾಮೋ ರಾಜೀವಲೋಚನಃ ॥ **2.95.2** ॥ 3504

ವಿಚಿತ್ರಪುಲಿನಾಂ ರಮ್ಯಾಂ ಹಂಸಸಾರಸಸೇವಿತಾಂ।
ಕುಸುಮೈರುಪಸಂಪನ್ನಾಂ ಪಶ್ಯ ಮಂದಾಕಿನೀಂ ನದೀಂ ॥ **2.95.3** ॥ 3505

ನಾನಾವಿಧೈಸ್ತೀರರುಹೈರ್ವೃತಾಂ ಪುಷ್ಪಫಲದ್ರುಮೈಃ।
ರಾಜಂತೀಂ ರಾಜರಾಜಸ್ಯ ನಲಿನೀಮಿವ ಸರ್ವತಃ ॥ **2.95.4** ॥ 3506

ಮೃಗಯೂಥನಿಪೀತಾನಿ ಕಲುಷಾಂಭಾಂಸಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ।
ತೀರ್ಥಾನಿ ರಮಣೀಯಾನಿ ರತಿಂ ಸಂಜನಯಂತಿ ಮೇ ॥ **2.95.5** ॥ 3507

ಜಟಾಜಿನಧರಾಃ ಕಾಲೇ ವಲ್ಕಲೋತ್ತರವಾಸಸಃ।
ಋಷಯಸ್ತ್ವವಗಾಹಂತೇ ನದೀಂ ಮಂದಾಕಿನೀಂ ಪ್ರಿಯೇ ॥ **2.95.6** ॥ 3508

ಆದಿತ್ಯಮುಪತಿಷ್ಠಂತೇ ನಿಯಮಾದೂರ್ಧ್ವಬಾಹವಃ।
ಏತೇ ಪರೇ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ಮುನಯಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ ॥ **2.95.7** ॥ 3509

ಮಾರುತೋದ್ಧೂತಶಿಖರೈಃ ಪ್ರನೃತ್ತ ಇವ ಪರ್ವತಃ।
ಪಾದಪೈಃ ಪುಷ್ಪಪತ್ರಾಣಿ ಸೃಜದ್ಭಿರಭಿತೋ ನದೀಂ ॥ **2.95.8** ॥ 3510

ಕ್ವಚಿನ್ಮಣಿನಿಕಾಶೋದಾಂ ಕ್ವಚಿತ್ ಪುಲಿನಶಾಲಿನೀಂ।
ಕ್ವಚಿತ್ ಸಿದ್ಧಜನಾಕೀರ್ಣಾಂ ಪಶ್ಯ ಮಂದಾಕಿನೀಂ ನದೀಂ ॥ **2.95.9** ॥ 3511

ನಿರ್ಧೂತಾನ್ ವಾಯುನಾ ಪಶ್ಯ ವಿತತಾನ್ ಪುಷ್ಪಸಂಚಯಾನ್।
ಪೋಪ್ಲೂಯಮಾನಾನಪರಾನ್ ಪಶ್ಯ ತ್ವಂ ತನುಮಧ್ಯಮೇ ॥ **2.95.10** ॥ 3512

ಪಶ್ಯೈತದ್ವಲ್ಗುವಚಸೋ ರಥಾಂಗಾಹ್ವಯನಾ ದ್ವಿಜಾಃ।
ಅಧಿರೋಹಂತಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ನಿಷ್ಕೂಜಂತಃ ಶುಭಾ ಗಿರಃ ॥ **2.95.11** ॥ 3513

ದರ್ಶನಂ ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ಮಂದಾಕಿನ್ಯಾಶ್ಚ ಶೋಭನೇ।
ಅಧಿಕಂ ಪುರವಾಸಾಚ್ಚ ಮನ್ಯೇ ತವ ಚ ದರ್ಶನಾತ್ ॥ **2.95.12** ॥ 3514

ವಿಧೂತಕಲ್ಮಷೈಃ ಸಿದ್ಧೈಸ್ತಪೋದಮಶಮಾನ್ವಿತೈಃ।
ನಿತ್ಯವಿಕ್ಷೋಭಿತಜಲಾಂ ವಿಗಾಹಸ್ವ ಮಯಾ ಸಹ ॥ **2.95.13** ॥ 3515

ಸಖೀವಚ್ಚ ವಿಗಾಹಸ್ವ ಸೀತೇ ಮಂದಾಕಿನೀಂ ನದೀಂ।
ಕಮಲಾನ್ಯವಮಜ್ಜಂತೀ ಪುಷ್ಕರಾಣಿ ಚ ಭಾಮಿನಿ ॥ **2.95.14** ॥ 3516

ತ್ವಂ ಪೌರಜನವದ್ ವ್ಯಾಲಾನಯೋಧ್ಯಾಮಿವ ಪರ್ವತಂ।
ಮನ್ಯಸ್ವ ವನಿತೇ ನಿತ್ಯಂ ಸರಯೂವದಿಮಾಂ ನದೀಂ ॥ **2.95.15** ॥ 3517

ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚೈವ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮನ್ನಿದೇಶೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ।
ತ್ವಂ ಚಾನುಕೂಲಾ ವೈದೇಹಿ ಪ್ರೀತಿಂ ಜನಯತೀ ಮಮ ॥ **2.95.16** ॥ 3518

ಉಪಸ್ಪೃಶಂಸ್ತ್ರಿಷವಣಂ ಮಧುಮೂಲಫಲಾಶನಃ।
ನಾಯೋಧ್ಯಾಯೈ ನ ರಾಜ್ಯಾಯ ಸ್ಪೃಹಯೇ ಚ ತ್ವಯಾ ಸಹ ॥ **2.95.17** ॥ 3519

ಇಮಾಂ ಹಿ ರಮ್ಯಾಂ ಗಜಯೂಥಲೋಡಿತಾಂ
ನಿಪೀತತೋಯಾಂ ಗಜಸಿಂಹವಾನರೈಃ।

ಸುಪುಷ್ಪಿತಾಂ ಪುಷ್ಪಭರೈರಲಂಕೃತಾಂ
ನ ಸೋಽಸ್ತಿ ಯಃ ಸ್ಯಾನ್ನ ಗತಕ್ಲಮಃ ಸುಖೀ ॥ **2.95.18** ॥ 3520

ಇತೀವ ರಾಮೋ ಬಹುಸಂಗತಂ ವಚಃ
ಪ್ರಿಯಾಸಹಾಯಃ ಸರಿತಂ ಪ್ರತಿ ಬ್ರುವನ್।
ಚಚಾರ ರಮ್ಯಂ ನಯನಾಂಜನಪ್ರಭಂ
ಸ ಚಿತ್ರಕೂಟಂ ರಘುವಂಶವರ್ಧನಃ ॥ **2.95.19** ॥ 3521

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಣ್ಣವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ತ್ರಸ್ತಾನಾಂ ವನ್ಯಮೃಗಾಣಾಂ ಪಲಾಯನಹೇತುಮಭಿಜ್ಞಾತುಂ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶಃ, ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಶಾಲವೃಕ್ಷಮಾರುಹ್ಯ ಭರತಸೈನ್ಯನಿರೀಕ್ಷಣಂ ತಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವರೋಷಪೂರ್ಣೋದ್ಗಾರಸ್ಯ ಪ್ರಕಟನಂ

ತಾಂ ತದಾ ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ತು ಮೈಥಿಲೀಂ ಗಿರಿನಿಮ್ನಗಾಂ।
ನಿಷಸಾದ ಗಿರಿಪ್ರಸ್ಥೇ ಸೀತಾಂ ಮಾಂಸೇನ ಛಂದಯನ್ ॥ **2.96.1** ॥ 3522

ಇದಂ ಮೇಧ್ಯಮಿದಂ ಸ್ವಾದು ನಿಷ್ಟಪ್ತಮಿದಮಗ್ನಿನಾ।
ಏವಮಾಸ್ತೇ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸೀತಯಾ ಸಹ ರಾಘವಃ ॥ **2.96.2** ॥ 3523

ತಥಾ ತತ್ರಾಸತಸ್ತಸ್ಯ ಭರತಸ್ಯೋಪಯಾಯಿನಃ।
ಸೈನ್ಯರೇಣುಶ್ಚ ಶಬ್ದಶ್ಚ ಪ್ರಾದುರಾಸ್ತಾಂ ನಭಸ್ಪೃಶೌ ॥ **2.96.3** ॥ 3524

ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ತ್ರಸ್ತಾಃ ಶಬ್ದೇನ ಮಹತಾ ತತಃ।
ಅರ್ದಿತಾ ಯೂಥಪಾ ಮತ್ತಾಃ ಸಯೂಥಾದ್ ದುದ್ರುವುರ್ದಿಶಃ ॥ **2.96.4** ॥ 3525

ಸ ತಂ ಸೈನ್ಯಸಮುದ್ಭೂತಂ ಶಬ್ದಂ ಶುಶ್ರಾವ ರಾಘವಃ।
ತಾಂಶ್ಚ ವಿಪ್ರದ್ರುತಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಯೂಥಪಾನನ್ವವೈಕ್ಷತ ॥ **2.96.5** ॥ 3526

ತಾಂಶ್ಚ ವಿಪ್ರದ್ರುತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ಚ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಹಾಸ್ವನಂ।
ಉವಾಚ ರಾಮಃ ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ದೀಪ್ತತೇಜಸಂ ॥ **2.96.6** ॥ 3527

ಹಂತ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪಶ್ಯೇಹ ಸುಮಿತ್ರಾ ಸುಪ್ರಜಾಸ್ತ್ವಯಾ।
ಭೀಮಸ್ತನಿತಗಂಭೀರಂ ತುಮುಲಃ ಶ್ರೂಯತೇ ಸ್ವನಃ ॥ **2.96.7** ॥ 3528

ಗಜಯೂಥಾನಿ ವಾರಣ್ಯೇ ಮಹಿಷಾ ವಾ ಮಹಾವನೇ।
ವಿತ್ರಾಸಿತಾ ಮೃಗಾಃ ಸಿಂಹೈಃ ಸಹಸಾ ಪ್ರದ್ರುತಾ ದಿಶಃ ॥ **2.96.8** ॥ 3529

ರಾಜಾ ವಾ ರಾಜಪುತ್ರೋ ವಾ ಮೃಗಯಾಮಟತೇ ವನೇ।
ಅನ್ಯದ್ವಾ ಶ್ವಾಪದಂ ಕಿಂಚಿತ್ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.96.9** ॥ 3530

ಸುದುಶ್ಚರೋ ಗಿರಿಶ್ಚಾಯಂ ಪಕ್ಷಿಣಾಮಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ಸರ್ವಮೇತದ್ ಯಥಾತತ್ತ್ವಮಭಿಜ್ಞಾತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ ॥ **2.96.10** ॥ 3531

ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಸಂತ್ವರಿತಃ ಸಾಲಮಾರುಹ್ಯ ಪುಷ್ಪಿತಂ।
ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಪೂರ್ವಾಂ ದಿಶಮವೈಕ್ಷತ ॥ **2.96.11** ॥ 3532

ಉದಙ್ಮುಖಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ ದದರ್ಶ ಮಹತೀಂ ಚಮೂಂ।
ಗಜಾಶ್ವರಥಸಂಬಾಧಾಂ ಯತ್ತೈರ್ಯುಕ್ತಾಂ ಪದಾತಿಭಿಃ ॥ **2.96.12** ॥ 3533

ತಾಮಶ್ವರಥಸಂಪೂರ್ಣಾಂ ರಥಧ್ವಜವಿಭೂಷಿತಾಂ।
ಶಶಂಸ ಸೇನಾಂ ರಾಮಾಯ ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.96.13** ॥ 3534

ಅಗ್ನಿಂ ಸಂಶಮಯತ್ವಾರ್ಯಃ ಸೀತಾ ಚ ಭಜತಾಂ ಗುಹಾಂ।
ಸಜ್ಯಂ ಕುರುಷ್ವ ಚಾಪಂ ಚ ಶರಾಂಶ್ಚ ಕವಚಂ ತಥಾ ॥ **2.96.14** ॥ 3535

ತಂ ರಾಮಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ।
ಅಂಗಾವೇಕ್ಷಸ್ವ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಕಸ್ಯೇಮಾಂ ಮನ್ಯಸೇ ಚಮೂಂ ॥ **2.96.15** ॥ 3536

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಮೇಣ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ದಿಧಕ್ಷನ್ನಿವ ತಾಂ ಸೇನಾಂ ರುಷಿತಃ ಪಾವಕೋ ಯಥಾ ॥ **2.96.16** ॥ 3537

ಸಂಪನ್ನಂ ರಾಜ್ಯಮಿಚ್ಛಂಸ್ತು ವ್ಯಕ್ತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ।
ಆವಾಂ ಹಂತುಂ ಸಮಭ್ಯೇತಿ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಭರತಃ ಸುತಃ ॥ **2.96.17** ॥ 3538

ಏಷ ವೈ ಸುಮಹಾಂಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿಟಪೀ ಸಂಪ್ರಕಾಶತೇ।
ವಿರಾಜತ್ಯುಜ್ಜ್ವಲಸ್ಕಂಧಃ ಕೋವಿದಾರಧ್ವಜೋ ರಥೇ ॥ **2.96.18** ॥ 3539

ಭಜಂತ್ಯೇತೇ ಯಥಾಕಾಮಮಶ್ವಾನಾರುಹ್ಯ ಶೀಘ್ರಗಾನ್।
ಏತೇ ಭ್ರಾಜಂತಿ ಸಂಹೃಷ್ಟಾ ಗಜಾನಾರುಹ್ಯ ಸಾದಿನಃ ॥ **2.96.19** ॥ 3540

ಗೃಹೀತಧನುಷಾವಾವಾಂ ಗಿರಿಂ ವೀರ ಶ್ರಯಾವಹೇ।
ಅಥವೇಹೈವ ತಿಷ್ಠಾವಃ ಸನ್ನದ್ಧಾವುದ್ಯತಾಯುಧೌ ॥ **2.96.20** ॥ 3541

ಅಪಿ ನೌ ವಶಮಾಗಚ್ಛೇತ್ ಕೋವಿದಾರಧ್ವಜೋ ರಣೇ।
ಅಪಿ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭರತಂ ಯತ್ಕೃತೇ ವ್ಯಸನಂ ಮಹತ್ ॥ **2.96.21** ॥ 3542

ತ್ವಯಾ ರಾಘವ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸೀತಯಾ ಚ ಮಯಾ ತಥಾ।
ಯನ್ನಿಮಿತ್ತಂ ಭವಾನ್ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಚ್ಯುತೋ ರಾಘವ ಶಾಶ್ವತಾತ್ ॥ **2.96.22** ॥ 3543

ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋಽಯಮರಿರ್ವೀರ ಭರತೋ ವಧ್ಯ ಏವ ಹಿ।
ಭರತಸ್ಯ ವಧೇ ದೋಷಂ ನಾಹಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ರಾಘವ ॥ **2.96.23** ॥ 3544

ಪೂರ್ವಾಪಕಾರಿಣಂ ಹತ್ವಾ ನ ಹ್ಯಧರ್ಮೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ।
ಪೂರ್ವಾಪಕಾರೀ ಭರತಸ್ತ್ಯಾಗೇಽಧರ್ಮಶ್ಚ ರಾಘವ ॥ **2.96.24** ॥ 3545

ಏತಸ್ಮಿನ್ ನಿಹತೇ ಕೃತ್ಸ್ನಮನುಶಾಧಿ ವಸುಂಧರಾಂ।
ಅದ್ಯ ಪುತ್ರಂ ಹತಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಕೈಕೇಯೀ ರಾಜ್ಯಕಾಮುಕಾ ॥ **2.96.25** ॥ 3546

ಮಯಾ ಪಶ್ಯೇತ್ ಸುದುಃಖಾರ್ತಾ ಹಸ್ತಿಭಿನ್ನಮಿವ ದ್ರುಮಂ।
ಕೈಕೇಯೀಂ ಚ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಾನುಬಂಧಾಂ ಸಬಾಂಧವಾಂ ॥ **2.96.26** ॥ 3547

ಕಲುಷೇಣಾದ್ಯ ಮಹತಾ ಮೇದಿನೀ ಪರಿಮುಚ್ಯತಾಂ।
ಅದ್ಯೇಮಂ ಸಂಯತಂ ಕ್ರೋಧಮಸತ್ಕಾರಂ ಚ ಮಾನದ ॥ **2.96.27** ॥ 3548

ಮೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯೇಷು ಕಕ್ಷೇಷ್ವಿವ ಹುತಾಶನಂ।
ಅದ್ಯೈವ ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ಕಾನನಂ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ ॥ **2.96.28** ॥ 3549

ಛಿಂದಂಛತ್ರುಶರೀರಾಣಿ ಕರಿಷ್ಯೇ ಶೋಣಿತೋಕ್ಷಿತಂ।
ಶರೈರ್ನಿರ್ಭಿನ್ನಹೃದಯಾನ್ ಕುಂಜರಾಂಸ್ತುರಗಾಂಸ್ತಥಾ ॥ **2.96.29** ॥ 3550

ಶ್ವಾಪದಾಃ ಪರಿಕರ್ಷಂತು ನರಾಂಶ್ಚ ನಿಹತಾನ್ ಮಯಾ।
ಶರಾಣಾಂ ಧನುಷಶ್ಚಾಹಮನೃಣೋಽಸ್ಮಿನ್ ಮಹಾವನೇ।
ಸಸೈನ್ಯಂ ಭರತಂ ಹತ್ವಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಸಂಶಯಃ॥ **2.96.30**॥ 3551

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷಣ್ಣವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಕುಪಿತಂ ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ಪರಿಸಾಂತ್ವ್ಯ ಭರತಸದ್ಭಾವಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ, ಲಜ್ಜಿತಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಪಾರ್ಶ್ವೇ ಗಮನಂ, ತಸ್ಯ ಶೈಲಸ್ಯ ಸಮಂತಾದ್ ಭರತಸೈನ್ಯಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ

ಸುಸಂರಬ್ಧಂ ತು ಭರತಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತಂ।
ರಾಮಸ್ತು ಪರಿಸಾಂತ್ವ್ಯಾಥ ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.97.1** ॥ 3552

ಕಿಮತ್ರ ಧನುಷಾ ಕಾರ್ಯಮಸಿನಾ ವಾ ಸಚರ್ಮಣಾ।
ಮಹಾಬಲೇ ಮಹೋತ್ಸಾಹೇ ಭರತೇ ಸ್ವಯಮಾಗತೇ ॥ **2.97.2** ॥ 3553

ಪಿತುಃ ಸತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಹತ್ವಾ ಭರತಮಾಹವೇ।
ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಜ್ಯೇನ ಸಾಪವಾದೇನ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **2.97.3** ॥ 3554

ಯದ್ ದ್ರವ್ಯಂ ಬಾಂಧವಾನಾಂ ವಾ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ವಾ ಕ್ಷಯೇ ಭವೇತ್।
ನಾಹಂ ತತ್ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾಂ ಭಕ್ಷ್ಯಾನ್ ವಿಷಕೃತಾನಿವ ॥ **2.97.4** ॥ 3555

ಧರ್ಮಮರ್ಥಂ ಚ ಕಾಮಂ ಚ ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ಇಚ್ಛಾಮಿ ಭವತಾಮರ್ಥೇ ಏತತ್ ಪ್ರತಿಶೃಣೋಮಿ ತೇ ॥ **2.97.5** ॥ 3556

ಭ್ರಾತೄಣಾಂ ಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ಚ ಸುಖಾರ್ಥಂ ಚಾಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ರಾಜ್ಯಮಪ್ಯಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸತ್ಯೇನಾಯುಧಮಾಲಭೇ ॥ **2.97.6** ॥ 3557

ನೇಯಂ ಮಮ ಮಹೀ ಸೌಮ್ಯ ದುರ್ಲಭಾ ಸಾಗರಾಂಬರಾ।
ನಹೀಚ್ಛೇಯಮಧರ್ಮೇಣ ಶಕ್ರತ್ವಮಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥ **2.97.7** ॥ 3558

ಯದ್ ವಿನಾ ಭರತಂ ತ್ವಾಂ ಚ ಶತ್ರುಘ್ನಂ ವಾಪಿ ಮಾನದ।
ಭವೇನ್ಮಮ ಸುಖಂ ಕಿಂಚಿದ್ ಭಸ್ಮ ತತ್ ಕುರುತಾಂ ಶಿಖೀ ॥ **2.97.8** ॥ 3559

ಮನ್ಯೇಽಹಮಾಗತೋಽಯೋಧ್ಯಾಂ ಭರತೋ ಭ್ರಾತೃವತ್ಸಲಃ।
ಮಮ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರಿಯತರಃ ಕುಲಧರ್ಮಮನುಸ್ಮರನ್ ॥ **2.97.9** ॥ 3560

ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತಂ ಮಾಂ ಹಿ ಜಟಾವಲ್ಕಲಧಾರಿಣಂ।
ಜಾನಕ್ಯಾ ಸಹಿತಂ ವೀರ ತ್ವಯಾ ಚ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ॥ **2.97.10** ॥ 3561

ಸ್ನೇಹೇನಾಕ್ರಾಂತಹೃದಯಃ ಶೋಕೇನಾಕುಲಿತೇಂದ್ರಿಯಃ।
ದ್ರಷ್ಟುಮಭ್ಯಾಗತೋ ಹ್ಯೇಷ ಭರತೋ ನಾನ್ಯಥಾऽऽಗತಃ ॥ **2.97.11** ॥ 3562

ಅಂಬಾಂ ಚ ಕೇಕಯೀಂ ರುಷ್ಯ ಭರತಶ್ಚಾಪ್ರಿಯಂ ವದನ್।
ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಪಿತರಂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಜ್ಯಂ ಮೇ ದಾತುಮಾಗತಃ ॥ **2.97.12** ॥ 3563

ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಯಥೈಷೋऽಸ್ಮಾನ್ ಭರತೋ ದ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹತಿ।
ಅಸ್ಮಾಸು ಮನಸಾಪ್ಯೇಷ ನಾಹಿತಂ ಕಿಂಚಿದಾಚರೇತ್ ॥ **2.97.13** ॥ 3564

ವಿಪ್ರಿಯಂ ಕೃತಪೂರ್ವಂ ತೇ ಭರತೇನ ಕದಾ ನು ಕಿಂ।
ಈದೃಶಂ ವಾ ಭಯಂ ತೇऽದ್ಯ ಭರತಂ ಯದ್ ವಿಶಂಕಸೇ ॥ **2.97.14** ॥ 3565

ನಹಿ ತೇ ನಿಷ್ಠುರಂ ವಾಚ್ಯೋ ಭರತೋ ನಾಪ್ರಿಯಂ ವಚಃ।
ಅಹಂ ಹ್ಯಪ್ರಿಯಮುಕ್ತಃ ಸ್ಯಾಂ ಭರತಸ್ಯಾಪ್ರಿಯೇ ಕೃತೇ ॥ **2.97.15** ॥ 3566

ಕಥಂ ನು ಪುತ್ರಾಃ ಪಿತರಂ ಹನ್ಯುಃ ಕಸ್ಯಾಂಚಿದಾಪದಿ।
ಭ್ರಾತಾ ವಾ ಭ್ರಾತರಂ ಹನ್ಯಾತ್ ಸೌಮಿತ್ರೇ ಪ್ರಾಣಮಾತ್ಮನಃ ॥ **2.97.16** ॥ 3567

ಯದಿ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಹೇತೋಸ್ತ್ವಮಿಮಾಂ ವಾಚಂ ಪ್ರಭಾಷಸೇ।
ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭರತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜ್ಯಮಸ್ಮೈ ಪ್ರದೀಯತಾಂ ॥ **2.97.17** ॥ 3568

ಉಚ್ಯಮಾನೋ ಹಿ ಭರತೋ ಮಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತದ್ವಚಃ।
ರಾಜ್ಯಮಸ್ಮೈ ಪ್ರಯಚ್ಛೇತಿ ಬಾಢಮಿತ್ಯೇವ ಮಂಸ್ಯತೇ ॥ **2.97.18** ॥ 3569

ತಥೋಕ್ತೋ ಧರ್ಮಶೀಲೇನ ಭ್ರಾತ್ರಾ ತಸ್ಯ ಹಿತೇ ರತಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪ್ರವಿವೇಶೇವ ಸ್ವಾನಿ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಲಜ್ಜಯಾ ॥ **2.97.19** ॥ 3570

ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವ್ರೀಡಿತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ।
ತ್ವಾಂ ಮನ್ಯೇ ದ್ರಷ್ಟುಮಾಯಾತಃ ಪಿತಾ ದಶರಥಃ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.97.20** ॥ 3571

ವ್ರೀಡಿತಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಘವಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ।
ಏಷ ಮನ್ಯೇ ಮಹಾಬಾಹುರಿಹಾಸ್ಮಾನ್ ದ್ರಷ್ಟುಮಾಗತಃ ॥ **2.97.21** ॥ 3572

ಅಥವಾ ನೌ ಧ್ರುವಂ ಮನ್ಯೇ ಮನ್ಯಮಾನಃ ಸುಖೋಚಿತೌ।
ವನವಾಸಮನುಧ್ಯಾಯ ಗೃಹಾಯ ಪ್ರತಿನೇಷ್ಯತಿ ॥ **2.97.22** ॥ 3573

ಇಮಾಂ ಚಾಪ್ಯೇಷ ವೈದೇಹೀಮತ್ಯಂತಸುಖಸೇವಿನೀಂ।
ಪಿತಾ ಮೇ ರಾಘವಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವನಾದಾದಾಯ ಯಾಸ್ಯತಿ ॥ **2.97.23** ॥ 3574

ಏತೌ ತೌ ಸಂಪ್ರಕಾಶೇತೇ ಗೋತ್ರವಂತೌ ಮನೋರಮೌ।
ವಾಯುವೇಗಸಮೌ ವೀರೌ ಜವನೌ ತುರಗೋತ್ತಮೌ ॥ **2.97.24** ॥ 3575

ಸ ಏಷ ಸುಮಹಾಕಾಯಃ ಕಂಪತೇ ವಾಹಿನೀಮುಖೇ।
ನಾಗಃ ಶತ್ರುಂಜಯೋ ನಾಮ ವೃದ್ಧಸ್ತಾತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ॥ **2.97.25** ॥ 3576

ನ ತು ಪಶ್ಯಾಮಿ ತಚ್ಛತ್ರಂ ಪಾಂಡುರಂ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಂ।
ಪಿತುರ್ದಿವ್ಯಂ ಮಹಾಭಾಗ ಸಂಶಯೋ ಭವತೀಹ ಮೇ ॥ **2.97.26** ॥ 3577

ವೃಕ್ಷಾಗ್ರಾದವರೋಹ ತ್ವಂ ಕುರು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮದ್ವಚಃ।
ಇತೀವ ರಾಮೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ತಮುವಾಚ ಹ ॥ **2.97.27** ॥ 3578

ಅವತೀರ್ಯ ತು ಸಾಲಾಗ್ರಾತ್ ತಸ್ಮಾತ್ ಸ ಸಮಿತಿಂಜಯಃ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ಭೂತ್ವಾ ತಸ್ಥೌ ರಾಮಸ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ ॥ **2.97.28** ॥ 3579

ಭರತೇನಾಥ ಸಂದಿಷ್ಟಾ ಸಮ್ಮರ್ದೋ ನ ಭವೇದಿತಿ।
ಸಮಂತಾತ್ ತಸ್ಯ ಶೈಲಸ್ಯ ಸೇನಾ ವಾಸಮಕಲ್ಪಯತ್ ॥ **2.97.29** ॥ 3580

ಅಧ್ಯರ್ಧಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಚಮೂರ್ಯೋಜನಂ ಪರ್ವತಸ್ಯ ಹ।
ಪಾರ್ಶ್ವೇ ನ್ಯವಿಶದಾವೃತ್ಯ ಗಜವಾಜಿನರಾಕುಲಾ ॥ **2.97.30** ॥ 3581

ಸಾ ಚಿತ್ರಕೂಟೇ ಭರತೇನ ಸೇನಾ
ಧರ್ಮಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ವಿಧೂಯ ದರ್ಪಂ।
ಪ್ರಸಾದನಾರ್ಥಂ ರಘುನಂದನಸ್ಯ
ವಿರೋಚತೇ ನೀತಿಮತಾ ಪ್ರಣೀತಾ ॥ **2.97.31** ॥ 3582

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತಕರ್ತೃಕಾ ಶ್ರೀರಾಮಾಶ್ರಮಮನ್ವೇಷ್ಟುಂ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ತೇನಾಶ್ರಮಸ್ಯ ದರ್ಶನಂ ಚ

ನಿವೇಶ್ಯ ಸೇನಾಂ ತು ವಿಭುಃ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಪಾದವತಾಂ ವರಃ।
ಅಭಿಗಂತುಂ ಸ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಮಿಯೇಷ ಗುರುವರ್ತಕಂ ॥ **2.98.1** ॥ 3583

ನಿವಿಷ್ಟಮಾತ್ರೇ ಸೈನ್ಯೇ ತು ಯಥೋದ್ದೇಶಂ ವಿನೀತವತ್।
ಭರತೋ ಭ್ರಾತರಂ ವಾಕ್ಯಂ ಶತ್ರುಘ್ನಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.98.2** ॥ 3584

ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವನಮಿದಂ ಸೌಮ್ಯ ನರಸಂಘೈಃ ಸಮಂತತಃ।
ಲುಬ್ಧೈಶ್ಚ ಸಹಿತೈರೇಭಿಸ್ತ್ವಮನ್ವೇಷಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.98.3** ॥ 3585

ಗುಹೋ ಜ್ಞಾತಿಸಹಸ್ರೇಣ ಶರಚಾಪಾಸಿಪಾಣಿನಾ।
ಸಮನ್ವೇಷತು ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಮಸ್ಮಿನ್ ಪರಿವೃತಃ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.98.4** ॥ 3586

ಅಮಾತ್ಯೈಃ ಸಹ ಪೌರೈಶ್ಚ ಗುರುಭಿಶ್ಚ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ।
ಸಹ ಸರ್ವಂ ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಪರಿವೃತಃ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.98.5** ॥ 3587

ಯಾವನ್ನ ರಾಮಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ವಾ ಮಹಾಬಲಂ।
ವೈದೇಹೀಂ ವಾ ಮಹಾಭಾಗಾಂ ನ ಮೇ ಶಾಂತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.98.6** ॥ 3588

ಯಾವನ್ನ ಚಂದ್ರಸಂಕಾಶಂ ತದ್ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶುಭಾನನಂ।
ಭ್ರಾತುಃ ಪದ್ಮವಿಶಾಲಾಕ್ಷಂ ನ ಮೇ ಶಾಂತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.98.7** ॥ 3589

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ ಖಲು ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ಯಶ್ಚಂದ್ರವಿಮಲೋಪಮಂ।
ಮುಖಂ ಪಶ್ಯತಿ ರಾಮಸ್ಯ ರಾಜೀವಾಕ್ಷಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ॥ **2.98.8** ॥ 3590

ಯಾವನ್ನ ಚರಣೌ ಭ್ರಾತುಃ ಪಾರ್ಥಿವವ್ಯಂಜನಾನ್ವಿತೌ।
ಶಿರಸಾ ಪ್ರಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ನ ಮೇ ಶಾಂತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.98.9** ॥ 3591

ಯಾವನ್ನ ರಾಜ್ಯೇ ರಾಜ್ಯಾರ್ಹಃ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹೇ ಸ್ಥಿತಃ।
ಅಭಿಷಿಕ್ತೋ ಜಲಕ್ಲಿನ್ನೋ ನ ಮೇ ಶಾಂತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.98.10** ॥ 3592

ಕೃತಕೃತ್ಯಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ವೈದೇಹೀ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ।
ಭರ್ತಾರಂ ಸಾಗರಾಂತಾಯಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಯಾನುಗಚ್ಛತಿ ॥ **2.98.11** ॥ 3593

ಸುಶುಭಶ್ಚಿತ್ರಕೂಟೋಽಸೌ ಗಿರಿರಾಜಸಮೋ ಗಿರಿಃ।
ಯಸ್ಮಿನ್ ವಸತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಕುಬೇರ ಇವ ನಂದನೇ ॥ **2.98.12** ॥ 3594

ಕೃತಕಾರ್ಯಮಿದಂ ದುರ್ಗವನಂ ವ್ಯಾಲನಿಷೇವಿತಂ।
ಯದಧ್ಯಾಸ್ತೇ ಮಹಾರಾಜೋ ರಾಮಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ ॥ **2.98.13** ॥ 3595

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಭರತಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ।
ಪದ್ಭ್ಯಾಮೇವ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹದ್ ವನಂ ॥ **2.98.14** ॥ 3596

ಸ ತಾನಿ ದ್ರುಮಜಾಲಾನಿ ಜಾತಾನಿ ಗಿರಿಸಾನುಷು।
ಪುಷ್ಪಿತಾಗ್ರಾಣಿ ಮಧ್ಯೇನ ಜಗಾಮ ವದತಾಂ ವರಃ ॥ **2.98.15** ॥ 3597

ಸ ಗಿರೇಶ್ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ಸಾಲಮಾರುಹ್ಯ ಸತ್ವರಂ।
ರಾಮಾಶ್ರಮಗತಸ್ಯಾಗ್ನೇರ್ದದರ್ಶ ಧ್ವಜಮುಚ್ಛ್ರಿತಂ ॥ **2.98.16** ॥ 3598

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭರತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮುಮೋದ ಸಹಬಾಂಧವಃ।
ಅತ್ರ ರಾಮ ಇತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಗತಃ ಪಾರಮಿವಾಂಭಸಃ ॥ **2.98.17** ॥ 3599

ಸ ಚಿತ್ರಕೂಟೇ ತು ಗಿರೌ ನಿಶಮ್ಯ
ರಾಮಾಶ್ರಮಂ ಪುಣ್ಯಜನೋಪಪನ್ನಂ।

ಗುಹೇನ ಸಾರ್ಧಂ ತ್ವರಿತೋ ಜಗಾಮ
ಪುನರ್ನಿವೇಶ್ಯೈವ ಚಮೂಂ ಮಹಾತ್ಮಾ॥ **2.98.18** ॥ 3600

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟನವತಿತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತೇನ ಶತ್ರುಘ್ನಾದಿಭಿಃ ಸಹ ಶ್ರೀರಾಮಾಶ್ರಮೇ ಗತ್ವಾ ತತ್ಪರ್ಣಶಾಲಾಯಾ ನಿರೀಕ್ಷಣಂ ರುದತಾ ತೇನ ಭ್ರಾತುಶ್ಚರಣಯೋರ್ನಿಪತನಂ, ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಸಮಾಲಿಂಗನಂ

ನಿವಿಷ್ಟಾಯಾಂ ತು ಸೇನಾಯಾಮುತ್ಸುಕೋ ಭರತಸ್ತತಃ।
ಜಗಾಮ ಭ್ರಾತರಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಶತ್ರುಘ್ನಮನುದರ್ಶಯನ್ ॥ **2.99.1** ॥ 3601

ಋಷಿಂ ವಸಿಷ್ಠಂ ಸಂದಿಶ್ಯ ಮಾತೄರ್ಮೇ ಶೀಘ್ರಮಾನಯ।
ಇತಿ ತ್ವರಿತಮಗ್ರೇ ಸ ಜಗಾಮ ಗುರುವತ್ಸಲಃ ॥ **2.99.2** ॥ 3602

ಸುಮಂತ್ರಸ್ತ್ವಪಿ ಶತ್ರುಘ್ನಮದೂರಾದನ್ವಪದ್ಯತ।
ರಾಮದರ್ಶನಜಸ್ತರ್ಷೋ ಭರತಸ್ಯೇವ ತಸ್ಯ ಚ ॥ **2.99.3** ॥ 3603

ಗಚ್ಛನ್ನೇವಾಥ ಭರತಸ್ತಾಪಸಾಲಯಸಂಸ್ಥಿತಾಂ।
ಭ್ರಾತುಃ ಪರ್ಣಕುಟೀಂ ಶ್ರೀಮಾನುಟಜಂ ಚ ದದರ್ಶ ಹ ॥ **2.99.4** ॥ 3604

ಶಾಲಾಯಾಸ್ತ್ವಗ್ರತಸ್ತಸ್ಯಾ ದದರ್ಶ ಭರತಸ್ತದಾ।
ಕಾಷ್ಠಾನಿ ಚಾವಭಗ್ನಾನಿ ಪುಷ್ಪಾಣ್ಯಪಚಿತಾನಿ ಚ ॥ **2.99.5** ॥ 3605

ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ದದರ್ಶಾಶ್ರಮಮೀಯುಷಃ।
ಕೃತಂ ವೃಕ್ಷೇಷ್ವಭಿಜ್ಞಾನಂ ಕುಶಚೀರೈಃ ಕ್ವಚಿತ್ ಕ್ವಚಿತ್ ॥ **2.99.6** ॥ 3606

ದದರ್ಶ ಚ ವನೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಮಹತಃ ಸಂಚಯಾನ್ ಕೃತಾನ್।
ಮೃಗಾಣಾಂ ಮಹಿಷಾಣಾಂ ಚ ಕರೀಷೈಃ ಶೀತಕಾರಣಾತ್ ॥ **2.99.7** ॥ 3607

ಗಚ್ಛನ್ನೇವ ಮಹಾಬಾಹುರ್ದ್ಯುತಿಮಾನ್ ಭರತಸ್ತದಾ।
ಶತ್ರುಘ್ನಂ ಚಾಬ್ರವೀದ್ಧೃಷ್ಟಸ್ತಾನಮಾತ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ ॥ **2.99.8** ॥ 3608

ಮನ್ಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸ್ಮ ತಂ ದೇಶಂ ಭರದ್ವಾಜೋ ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ನಾತಿದೂರೇ ಹಿ ಮನ್ಯೇಽಹಂ ನದೀಂ ಮಂದಾಕಿನೀಮಿತಃ ॥ **2.99.9** ॥ 3609

ಉಚ್ಚೈರ್ಬದ್ಧಾನಿ ಚೀರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಭವೇದಯಂ।
ಅಭಿಜ್ಞಾನಕೃತಃ ಪಂಥಾ ವಿಕಾಲೇ ಗಂತುಮಿಚ್ಛತಾ ॥ **2.99.10** ॥ 3610

ಇತಶ್ಚೋದಾತ್ತದಂತಾನಾಂ ಕುಂಜರಾಣಾಂ ತರಸ್ವಿನಾಂ।
ಶೈಲಪಾರ್ಶ್ವೇ ಪರಿಕ್ರಾಂತಮನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಗರ್ಜತಾಂ ॥ **2.99.11** ॥ 3611

ಯಮೇವಾಧಾತುಮಿಚ್ಛಂತಿ ತಾಪಸಾಃ ಸತತಂ ವನೇ।
ತಸ್ಯಾಸೌ ದೃಶ್ಯತೇ ಧೂಮಃ ಸಂಕುಲಃ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮನಃ ॥ **2.99.12** ॥ 3612

ಅತ್ರಾಹಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ಗುರುಸತ್ಕಾರಕಾರಿಣಂ।
ಆರ್ಯಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಂಹೃಷ್ಟಂ ಮಹರ್ಷಿಮಿವ ರಾಘವಂ ॥ **2.99.13** ॥ 3613

ಅಥ ಗತ್ವಾ ಮುಹೂರ್ತಂ ತು ಚಿತ್ರಕೂಟಂ ಸ ರಾಘವಃ।
ಮಂದಾಕಿನೀಮನು ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತಂ ಜನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.99.14** ॥ 3614

ಜಗತ್ಯಾಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಆಸ್ತೇ ವೀರಾಸನೇ ರತಃ।
ಜನೇಂದ್ರೋ ನಿರ್ಜನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಧಿಙ್ಮೇ ಜನ್ಮ ಸಜೀವಿತಂ ॥ **2.99.15** ॥ 3615

ಮತ್ಕೃತೇ ವ್ಯಸನಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಲೋಕನಾಥೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ।
ಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನ್ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ವನೇ ವಸತಿ ರಾಘವಃ ॥ **2.99.16** ॥ 3616

ಇತಿ ಲೋಕಸಮಾಕ್ರುಷ್ಟಃ ಪಾದೇಷ್ವದ್ಯ ಪ್ರಸಾದಯನ್।
ರಾಮಂ ತಸ್ಯ ಪತಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೀತಾಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಚ ॥ **2.99.17** ॥ 3617

ಏವಂ ಸ ವಿಲಪಂಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ವನೇ ದಶರಥಾತ್ಮಜಃ।
ದದರ್ಶ ಮಹತೀಂ ಪುಣ್ಯಾಂ ಪರ್ಣಶಾಲಾಂ ಮನೋರಮಾಂ ॥ **2.99.18** ॥ 3618

ಸಾಲತಾಲಾಶ್ವಕರ್ಣಾನಾಂ ಪರ್ಣೈರ್ಬಹುಭಿರಾವೃತಾಂ।
ವಿಶಾಲಾಂ ಮೃದುಭಿಸ್ತೀರ್ಣಾಂ ಕುಶೈರ್ವೇದಿಮಿವಾಧ್ವರೇ ॥ **2.99.19** ॥ 3619

ಶಕ್ರಾಯುಧನಿಕಾಶೈಶ್ಚ ಕಾರ್ಮುಕೈರ್ಭಾರಸಾಧನೈಃ।
ರುಕ್ಮಪೃಷ್ಠೈರ್ಮಹಾಸಾರೈಃ ಶೋಭಿತಾಂ ಶತ್ರುಬಾಧಕೈಃ ॥ **2.99.20** ॥ 3620

ಅರ್ಕರಶ್ಮಿಪ್ರತೀಕಾಶೈಘೋರೈಸ್ತೂಣಗತೈಃ ಶರೈಃ।
ಶೋಭಿತಾಂ ದೀಪ್ತವದನೈಃ ಸರ್ಪೈರ್ಭೋಗವತೀಮಿವ ॥ **2.99.21** ॥ 3621

ಮಹಾರಜತವಾಸೋಭ್ಯಾಮಸಿಭ್ಯಾಂ ಚ ವಿರಾಜಿತಾಂ।
ರುಕ್ಮಬಿಂದುವಿಚಿತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಚರ್ಮಭ್ಯಾಂ ಚಾಪಿ ಶೋಭಿತಾಂ ॥ **2.99.22** ॥ 3622

ಗೋಧಾಂಗುಲಿತ್ರೈರಾಸಕ್ತೈಶ್ಚಿತ್ರಕಾಂಚನಭೂಷಿತೈಃ।
ಅರಿಸಂಧೈರನಾಧೃಷ್ಯಾಂ ಮೃಗೈಃ ಸಿಂಹಗುಹಾಮಿವ ॥ **2.99.23** ॥ 3623

ಪ್ರಾಗುದಕ್ಪ್ರವಣಾಂ ವೇದಿ ವಿಶಾಲಾಂ ದೀಪ್ತಪಾವಕಾಂ।
ದದರ್ಶ ಭರತಸ್ತತ್ರ ಪುಣ್ಯಾಂ ರಾಮನಿವೇಶನೇ ॥ **2.99.24** ॥ 3624

ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಸ ಮುಹೂರ್ತಂ ತು ದದರ್ಶ ಭರತೋ ಗುರುಂ।
ಉಟಜೇ ರಾಮಮಾಸೀನಂ ಜಟಾಮಂಡಲಧಾರಿಣಂ ॥ **2.99.25** ॥ 3625

ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಧರಂ ತಂ ತು ಚೀರವಲ್ಕಲವಾಸಸಂ।
ದದರ್ಶ ರಾಮಮಾಸೀನಮಭಿತಃ ಪಾವಕೋಪಮಂ ॥ **2.99.26** ॥ 3626

ಸಿಂಹಸ್ಕಂಧಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಪುಂಡರೀಕನಿಭೇಕ್ಷಣಂ।
ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ ಸಾಗರಾಂತಾಯಾ ಭರ್ತಾರಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಂ ॥ **2.99.27** ॥ 3627

ಉಪವಿಷ್ಟಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮಿವ ಶಾಶ್ವತಂ।
ಸ್ಥಂಡಿಲೇ ದರ್ಭಸಂಸ್ತೀರ್ಣೇ ಸೀತಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಚ ॥ **2.99.28** ॥ 3628

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭರತಃ ಶ್ರೀಮಾಞ್ಶೋಕಮೋಹಪರಿಪ್ಲುತಃ।
ಅಭ್ಯಧಾವತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಭರತಃ ಕೇಕಯೀಸುತಃ ॥ **2.99.29** ॥ 3629

ದೃಷ್ಟೈವ ವಿಲಲಾಪಾರ್ತೋ ಬಾಷ್ಪಸಂದಿಗ್ಧಯಾ ಗಿರಾ।
ಅಶಕ್ನುವನ್ ವಾರಯಿತುಂ ಧೈರ್ಯಾದ್ ವಚನಮಬ್ರುವನ್ ॥ **2.99.30** ॥ 3630

ಯಃ ಸಂಸದಿ ಪ್ರಕೃತಿಭಿರ್ಭವೇದ್ ಯುಕ್ತ ಉಪಾಸಿತುಂ।
ವನ್ಯೈರ್ಮೃಗೈರುಪಾಸೀನಃ ಸೋಽಯಮಾಸ್ತೇ ಮಮಾಗ್ರಜಃ ॥ **2.99.31** ॥ 3631

ವಾಸೋಭಿರ್ಬಹುಸಾಹಸ್ರೈರ್ಯೋ ಮಹಾತ್ಮಾ ಪುರೋಚಿತಃ।
ಮೃಗಾಜಿನೇ ಸೋಽಯಮಿಹ ಪ್ರವಸ್ತೇ ಧರ್ಮಮಾಚರನ್ ॥ **2.99.32** ॥ 3632

ಅಧಾರಯದ್ ಯೋ ವಿವಿಧಾಶ್ಚಿತ್ರಾಃ ಸುಮನಸಃ ಸದಾ।
ಸೋಽಯಂ ಜಟಾಭಾರಮಿಮಂ ಸಹತೇ ರಾಘವಃ ಕಥಂ ॥ **2.99.33** ॥ 3633

ಯಸ್ಯ ಯಜ್ಞೈರ್ಯಥಾದಿಷ್ಟೈರ್ಯುಕ್ತೋ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಸಂಚಯಃ।
ಶರೀರಕ್ಲೇಶಸಂಭೂತಂ ಸ ಧರ್ಮಂ ಪರಿಮಾರ್ಗತೇ ॥ **2.99.34** ॥ 3634

ಚಂದನೇನ ಮಹಾರ್ಹೇಣ ಯಸ್ಯಾಂಗಮುಪಸೇವಿತಂ।
ಮಲೇನ ತಸ್ಯಾಂಗಮಿದಂ ಕಥಮಾರ್ಯಸ್ಯ ಸೇವ್ಯತೇ ॥ **2.99.35** ॥ 3635

ಮನ್ನಿಮಿತ್ತಮಿದಂ ದುಃಖಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ರಾಮಃ ಸುಖೋಚಿತಃ।
ಧಿಗ್ಜೀವಿತಂ ನೃಶಂಸಸ್ಯ ಮಮ ಲೋಕವಿಗರ್ಹಿತಂ ॥ **2.99.36** ॥ 3636

ಇತ್ಯೇವಂ ವಿಲಪನ್ ದೀನಃ ಪ್ರಸ್ವಿನ್ನಮುಖಪಂಕಜಃ।
ಪಾದಾವಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಪಪಾತ ಭರತೋ ರುದನ್ ॥ **2.99.37** ॥ 3637

ದುಃಖಾಭಿತಪ್ತೋ ಭರತೋ ರಾಜಪುತ್ರೋ ಮಹಾಬಲಃ।
ಉಕ್ತ್ವಾऽऽರ್ಯೇತಿ ಸಕೃದ್ ದೀನಂ ಪುನರ್ನೋವಾಚ ಕಿಂಚನ ॥ **2.99.38** ॥ 3638

ಬಾಷ್ಪೈಃ ಪಿಹಿತಕಂಠಶ್ಚ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಮಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ।
ಆರ್ಯೇತ್ಯೇವಾಭಿಸಂಕ್ರುಶ್ಯ ವ್ಯಾಹರ್ತುಂ ನಾಶಕತ್ ತತಃ ॥ **2.99.39** ॥ 3639

ಶತ್ರುಘ್ನಶ್ಚಾಪಿ ರಾಮಸ್ಯ ವವಂದೇ ಚರಣೌ ರುದನ್।
ತಾವುಭೌ ಚ ಸಮಾಲಿಂಗ್ಯ ರಾಮೋऽಪ್ಯಶ್ರೂಣ್ಯವರ್ತಯತ್ ॥ **2.99.40** ॥ 3640

ತತಃ ಸುಮಂತ್ರೇಣ ಗುಹೇನ ಚೈವ
ಸಮೀಯತೂ ರಾಜಸುತಾವರಣ್ಯೇ।
ದಿವಾಕರಶ್ಚೈವ ನಿಶಾಕರಶ್ಚ
ಯಥಾಂಬರೇ ಶುಕ್ರಬೃಹಸ್ಪತಿಭ್ಯಾಂ ॥ **2.99.41** ॥ 3641

ತಾನ್ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ ವಾರಣಯೂಥಪಾರ್ಹಾನ್
ಸಮಾಗತಾಂಸ್ತತ್ರ ಮಹತ್ಯರಣ್ಯೇ।
ವನೌಕಸಸ್ತೇಽಭಿಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವೇ
ತ್ವಶ್ರೂಣ್ಯಮುಂಚನ್ ಪ್ರವಿಹಾಯ ಹರ್ಷಂ ॥ **2.99.42** ॥ 3642

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಭರತಂ ಪ್ರತಿ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನವ್ಯಾಜೇನ ರಾಜನೀತೇರುಪದೇಶಃ

ಜಟಿಲಂ ಚೀರವಸನಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಂ ಪತಿತಂ ಭುವಿ।
ದದರ್ಶ ರಾಮೋ ದುರ್ದರ್ಶಂ ಯುಗಾಂತೇ ಭಾಸ್ಕರಂ ಯಥಾ ॥ **2.100.1** ॥ 3643

ಕಥಂಚಿದಭಿವಿಜ್ಞಾಯ ವಿವರ್ಣವದನಂ ಕೃಶಂ।
ಭ್ರಾತರಂ ಭರತಂ ರಾಮಃ ಪರಿಜಗ್ರಾಹ ಪಾಣಿನಾ ॥ **2.100.2** ॥ 3644

ಆಘ್ರಾಯ ರಾಮಸ್ತಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಚ ರಾಘವಂ।
ಅಂಕೇ ಭರತಮಾರೋಪ್ಯ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ ಸಾದರಂ ॥ **2.100.3** ॥ 3645

ಕ್ವ ನು ತೇಽಭೂತ್ ಪಿತಾ ತಾತ ಯದರಣ್ಯಂ ತ್ವಮಾಗತಃ।
ನ ಹಿ ತ್ವಂ ಜೀವತಸ್ತಸ್ಯ ವನಮಾಗಂತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.100.4** ॥ 3646

ಚಿರಸ್ಯ ಬತ ಪಶ್ಯಾಮಿ ದೂರಾದ್ ಭರತಮಾಗತಂ।
ದುಷ್ಪ್ರತೀಕಮರಣ್ಯೇಽಸ್ಮಿನ್ ಕಿಂ ತಾತ ವನಮಾಗತಃ ॥ **2.100.5** ॥ 3647

ಕಚ್ಚಿನ್ನು ಧರತೇ ತಾತ ರಾಜಾ ಯತ್ ತ್ವಮಿಹಾಗತಃ।
ಕಂಚಿನ್ನ ದೀನಃ ಸಹಸಾ ರಾಜಾ ಲೋಕಾಂತರಂ ಗತಃ ॥ **2.100.6** ॥ 3648

ಕಚ್ಚಿತ್ ಸೌಮ್ಯ ನ ತೇ ರಾಜ್ಯಂ ಭ್ರಷ್ಟಂ ಬಾಲಸ್ಯ ಶಾಶ್ವತಂ।
ಕಚ್ಚಿಚ್ಛ್ರುಷಸೇ ತಾತ ಪಿತುಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ ॥ **2.100.7** ॥ 3649

ಕಚ್ಚಿದ್ ದಶರಥೋ ರಾಜಾ ಕುಶಲೀ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ।
ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧಾನಾಮಾಹರ್ತಾ ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಿತಃ ॥ **2.100.8** ॥ 3650

ಸ ಕಚ್ಚಿದ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿದ್ವಾನ್ ಧರ್ಮನಿತ್ಯೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ।
ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಮುಪಾಧ್ಯಾಯೋ ಯಥಾವತ್ ತಾತ ಪೂಜ್ಯತೇ ॥ **2.100.9** ॥ 3651

ತಾತ ಕಚ್ಚಿಚ್ಚ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಸುಮಿತ್ರಾ ಚ ಪ್ರಜಾವತೀ।
ಸುಖಿನೀ ಕಚ್ಚಿದಾರ್ಯಾ ಚ ದೇವೀ ನಂದತಿ ಕೈಕಯೀ ॥ **2.100.10** ॥ 3652

ಕಚ್ಚಿದ್ ವಿನಯಸಂಪನ್ನಃ ಕುಲಪುತ್ರೋ ಬಹುಶ್ರುತಃ।
ಅನಸೂಯುರನುದ್ರಷ್ಟಾ ಸತ್ಕೃತಸ್ತೇ ಪುರೋಹಿತಃ ॥ **2.100.11** ॥ 3653

ಕಚ್ಚಿದಗ್ನಿಷು ತೇ ಯುಕ್ತೋ ವಿಧಿಜ್ಞೋ ಮತಿಮಾನೃಜುಃ।
ಹುತಂ ಚ ಹೋಷ್ಯಮಾಣಂ ಚ ಕಾಲೇ ವೇದಯತೇ ಸದಾ ॥ **2.100.12** ॥ 3654

ಕಚ್ಚಿದ್ ದೇವಾನ್ ಪಿತೄನ್ ಭೃತ್ಯಾನ್ ಗುರೂನ್ ಪಿತೃಸಮಾನಪಿ।
ವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ತಾತ ವೈದ್ಯಾಂಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚಾಭಿಮನ್ಯಸೇ ॥ **2.100.13** ॥ 3655

ಇಶ್ವಸ್ತ್ರವರಸಂಪನ್ನಮರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಂ।
ಸುಧನ್ವಾನಮುಪಾಧ್ಯಾಯಂ ಕಚ್ಚಿತ್ ತ್ವಂ ತಾತ ಮನ್ಯಸೇ ॥ **2.100.14** ॥ 3656

ಕಚ್ಚಿದಾತ್ಮಸಮಾಃ ಶೂರಾಃ ಶ್ರುತವಂತೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ।
ಕುಲೀನಾಶ್ಚೇಂಗಿತಜ್ಞಾಶ್ಚ ಕೃತಾಸ್ತೇ ತಾತ ಮಂತ್ರಿಣಃ ॥ **2.100.15** ॥ 3657

ಮಂತ್ರೋ ವಿಜಯಮೂಲಂ ಹಿ ರಾಜ್ಞಾಂ ಭವತಿ ರಾಘವ।
ಸುಸಂವೃತೋ ಮಂತ್ರಿಧುರೈರಮಾತ್ಯೈಃ ಶಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದೈಃ ॥ **2.100.16** ॥ 3658

ಕಚಿನ್ನಿದ್ರಾವಶಂ ನೈಷಿ ಕಚ್ಚಿತ್ ಕಾಲೇಽವಬುಧ್ಯಸೇ।
ಕಚ್ಚಿಚ್ಚಾಪರರಾತ್ರೇಷು ಚಿಂತಯಸ್ಯರ್ಥನೈಪುಣಂ ॥ **2.100.17** ॥ 3659

ಕಂಚಿನ್ಮಂತ್ರಯಸೇ ನೈಕಃ ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಬಹುಭಿಃ ಸಹ।
ಕಚ್ಚಿತ್ ತೇ ಮಂತ್ರಿತೋ ಮಂತ್ರೋ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ನ ಪರಿಧಾವತಿ ॥ **2.100.18** ॥ 3660

ಕಚ್ಚಿದರ್ಥಂ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಲಘುಮೂಲಂ ಮಹೋದಯಂ।
ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾರಭಸೇ ಕರ್ಮ ನ ದೀರ್ಘಯಸಿ ರಾಘವ ॥ **2.100.19** ॥ 3661

ಕಚ್ಚಿನ್ನು ಸುಕೃತಾನ್ಯೇವ ಕೃತರೂಪಾಣಿ ವಾ ಪುನಃ।
ವಿದುಸ್ತೇ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಾಣಿ ನ ಕರ್ತವ್ಯಾನಿ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ॥ **2.100.20** ॥ 3662

ಕಚ್ಚಿನ್ನ ತರ್ಕೈರ್ಯುಕ್ತ್ಯಾ ವಾ ಯೇ ಚಾಪ್ಯಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ।
ತ್ವಯಾ ವಾ ತವ ವಾಮಾತ್ಯೈರ್ಬುಧ್ಯತೇ ತಾತ ಮಂತ್ರಿತಂ ॥ **2.100.21** ॥ 3663

ಕಚ್ಚಿತ್ ಸಹಸ್ರೈರ್ಮೂರ್ಖಾಣಾಮೇಕಮಿಚ್ಛಸಿ ಪಂಡಿತಂ।
ಪಂಡಿತೋ ಹ್ಯರ್ಥಕೃಚ್ಛ್ರೇಷು ಕುರ್ಯಾನ್ನಿಃಶ್ರೇಯಸಂ ಮಹತ್ ॥ **2.100.22** ॥ 3664

ಸಹಸ್ರಾಣ್ಯಪಿ ಮೂರ್ಖಾಣಾಂ ಯದ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಮಹೀಪತಿಃ।
ಅಥವಾಪ್ಯಯುತಾನ್ಯೇವ ನಾಸ್ತಿ ತೇಷು ಸಹಾಯತಾ ॥ **2.100.23** ॥ 3665

ಏಕೋಽಪ್ಯಮಾತ್ಯೋ ಮೇಧಾವೀ ಶೂರೋ ದಕ್ಷೋ ವಿಚಕ್ಷಣಃ।
ರಾಜಾನಂ ರಾಜಪುತ್ರಂ ವಾ ಪ್ರಾಪಯೇನ್ಮಹತೀಂ ಶ್ರಿಯಂ ॥ **2.100.24** ॥ 3666

ಕಚ್ಚಿನ್ಮುಖ್ಯಾ ಮಹತ್ಸ್ವೇವ ಮಧ್ಯಮೇಷು ಚ ಮಧ್ಯಮಾಃ।
ಜಘನ್ಯಾಶ್ಚ ಜಘನ್ಯೇಷು ಭೃತ್ಯಾಸ್ತೇ ತಾತ ಯೋಜಿತಾಃ ॥ **2.100.25** ॥ 3667

ಅಮಾತ್ಯಾನುಪಧಾತೀತಾನ್ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಾಶುಚೀನ್।
ಶ್ರೇಷ್ಠಾಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠೇಷು ಕಚ್ಚಿತ್ ತ್ವಂ ನಿಯೋಜಯಸಿ ಕರ್ಮಸು ॥ **2.100.26** ॥ 3668

ಕಚ್ಚಿನ್ನೋಗ್ರೇಣ ದಂಡೇನ ಭೃಶಮುದ್ವೇಜಿತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ।
ರಾಷ್ಟ್ರೇ ತವಾವಜಾನಂತಿ ಮಂತ್ರಿಣಃ ಕೈಕಯೀಸುತ ॥ **2.100.27** ॥ 3669

ಕಚ್ಚಿತ್ ತ್ವಾಂ ನಾವಜಾನಂತಿ ಯಾಜಕಾಃ ಪತಿತಂ ಯಥಾ।
ಉಗ್ರಪ್ರತಿಗ್ರಹೀತಾರಂ ಕಾಮಯಾನಮಿವ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ **2.100.28** ॥ 3670

ಉಪಾಯಕುಶಲಂ ವೈದ್ಯಂ ಭೃತ್ಯಸಂದೂಷಣೇ ರತಂ।
ಶೂರಮೈಶ್ವರ್ಯಕಾಮಂ ಚ ಯೋ ಹಂತಿ ನ ಸ ಹನ್ಯತೇ ॥ **2.100.29** ॥ 3671

ಕಚ್ಚಿದ್ ಧೃಷ್ಟಶ್ಚ ಶೂರಶ್ಚ ಧೃತಿಮಾನ್ ಮತಿಮಾಂಛುಚಿಃ।
ಕುಲೀನಶ್ಚಾನುರಕ್ತಶ್ಚ ದಕ್ಷಃ ಸೇನಾಪತಿಃ ಕೃತಃ ॥ **2.100.30** ॥ 3672

ಬಲವಂತಶ್ಚ ಕಚ್ಚಿತ್ ತೇ ಮುಖ್ಯಾ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ।
ದೃಷ್ಟಾಪದಾನಾ ವಿಕ್ರಾಂತಾಸ್ತ್ವಯಾ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಮಾನಿತಾಃ ॥ **2.100.31** ॥ 3673

ಕಚ್ಚಿದ್ ಬಲಸ್ಯ ಭಕ್ತಂ ಚ ವೇತನಂ ಚ ಯಥೋಚಿತಂ।
ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ದಾತವ್ಯಂ ದದಾಸಿ ನ ವಿಲಂಬಸೇ ॥ **2.100.32** ॥ 3674

ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮಣೇ ಹ್ಯೇವ ಭಕ್ತವೇತನಯೋರ್ಭೃತಾಃ।
ಭರ್ತುರಪ್ಯತಿಕುಪ್ಯಂತಿ ಸೋಽನರ್ಥಃ ಸುಮಹಾನ್ ಕೃತಃ ॥ **2.100.33** ॥ 3675

ಕಚ್ಚಿತ್ ಸರ್ವೇಽನುರಕ್ತಾಸ್ತ್ವಾಂ ಕುಲಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಧಾನತಃ।
ಕಚ್ಚಿತ್ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತವಾರ್ಥೇಷು ಸಂತ್ಯಜಂತಿ ಸಮಾಹಿತಾಃ ॥ **2.100.34** ॥ 3676

ಕಚ್ಚಿಜ್ಜಾನಪದೋ ವಿದ್ವಾನ್ ದಕ್ಷಿಣಃ ಪ್ರತಿಭಾನವಾನ್।
ಯಥೋಕ್ತವಾದೀ ದೂತಸ್ತೇ ಕೃತೋ ಭರತ ಪಂಡಿತಃ ॥ **2.100.35** ॥ 3677

ಕಚ್ಚಿದಷ್ಟಾದಶಾನ್ಯೇಷು ಸ್ವಪಕ್ಷೇ ದಶ ಪಂಚ ಚ।
ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿರವಿಜ್ಞಾತೈರ್ವತ್ಸಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಚಾರಕೈಃ ॥ **2.100.36** ॥ 3678

ಕಚ್ಚಿದ್ ವ್ಯಪಾಸ್ತಾನಹಿತಾನ್ ಪ್ರತಿಯಾತಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವದಾ।
ದುರ್ಬಲಾನನವಜ್ಞಾಯ ವರ್ತಸೇ ರಿಪುಸೂದನ ॥ **2.100.37** ॥ 3679

ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಲೋಕಾಯತಿಕಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಸ್ತಾತ ಸೇವಸೇ।
ಅನರ್ಥಕುಶಲಾ ಹ್ಯೇತೇ ಬಾಲಾಃ ಪಂಡಿತಮಾನಿನಃ ॥ **2.100.38** ॥ 3680

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಮುಖ್ಯೇಷು ವಿದ್ಯಮಾನೇಷು ದುರ್ಬುಧಾಃ।
ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ವೀಕ್ಷಿಕೀ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿರರ್ಥಂ ಪ್ರವದಂತಿ ತೇ ॥ **2.100.39** ॥ 3681

ವೀರೈರಧ್ಯುಷಿತಾಂ ಪೂರ್ವಮಸ್ಮಾಕಂ ತಾತ ಪೂರ್ವಕೈಃ।
ಸತ್ಯನಾಮಾಂ ದೃಢದ್ವಾರಾಂ ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಸಂಕುಲಾಂ ॥ **2.100.40** ॥ 3682

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈರ್ವೈಶ್ಯೈಃ ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತೈಃ ಸದಾ।
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯೈರ್ಮಹೋತ್ಸಾಹೈರ್ವೃತಾಮಾರ್ಯೈಃ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **2.100.41** ॥ 3683

ಪ್ರಾಸಾದೈರ್ವಿವಿಧಾಕಾರೈರ್ವೃತಾಂ ವೈದ್ಯಜನಾಕುಲಾಂ।
ಕಚ್ಚಿತ್ ಸಮುದಿತಾಂ ಸ್ಫೀತಾಮಯೋಧ್ಯಾಂ ಪರಿರಕ್ಷಸೇ ॥ **2.100.42** ॥ 3684

ಕಚ್ಚಿಚ್ಚೈತ್ಯಶತೈರ್ಜುಷ್ಟಃ ಸುನಿವಿಷ್ಟಜನಾಕುಲಃ।
ದೇವಸ್ಥಾನೈಃ ಪ್ರಪಾಭಿಶ್ಚ ತಟಾಕೈಶ್ಚೋಪಶೋಭಿತಃ ॥ **2.100.43** ॥ 3685

ಪ್ರಹೃಷ್ಟನರನಾರೀಕಃ ಸಮಾಜೋತ್ಸವಶೋಭಿತಃ।
ಸುಕೃಷ್ಟಸೀಮಾಪಶುಮಾನ್ ಹಿಂಸಾಭಿರಭಿವರ್ಜಿತಃ ॥ **2.100.44** ॥ 3686

ಅದೇವಮಾತೃಕೋ ರಮ್ಯಃ ಶ್ವಾಪದೈಃ ಪರಿವರ್ಜಿತಃ।
ಪರಿತ್ಯಕ್ತೋ ಭಯೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಖನಿಭಿಶ್ಚೋಪಶೋಭಿತಃ ॥ **2.100.45** ॥ 3687

ವಿವರ್ಜಿತೋ ನರೈಃ ಪಾಪೈರ್ಮಮ ಪೂರ್ವೈಃ ಸುರಕ್ಷಿತಃ।
ಕಚ್ಚಿಜ್ಜನಪದಃ ಸ್ಫೀತಃ ಸುಖಂ ವಸತಿ ರಾಘವ ॥ **2.100.46** ॥ 3688

ಕಚ್ಚಿತ್ ತೇ ದಯಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಕೃಷಿಗೋರಕ್ಷಜೀವಿನಃ।
ವಾರ್ತಾಯಾಂ ಸಂಶ್ರಿತಸ್ತಾತ ಲೋಕೋಽಯಂ ಸುಖಮೇಧತೇ ॥ **2.100.47** ॥ 3689

ತೇಷಾಂ ಗುಪ್ತಿಪರೀಹಾರೈಃ ಕಚ್ಚಿತ್ ತೇ ಭರಣಂ ಕೃತಂ।
ರಕ್ಷ್ಯಾ ಹಿ ರಾಜ್ಞಾ ಧರ್ಮೇಣ ಸರ್ವೇ ವಿಷಯವಾಸಿನಃ ॥ **2.100.48** ॥ 3690

ಕಂಚಿತ್ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸಾಂತ್ವಯಸೇ ಕಚ್ಚಿತ್ ತಾಸ್ತೇ ಸುರಕ್ಷಿತಾಃ।
ಕಂಚಿನ್ನ ಶ್ರದ್ದಧಾಸ್ಯಾಸಾಂ ಕಚ್ಚಿದ್ ಗುಹ್ಯಂ ನ ಭಾಷಸೇ ॥ **2.100.49** ॥ 3691

ಕಚ್ಚಿನ್ನಾಗವನಂ ಗುಪ್ತಂ ಕಚ್ಚಿತ್ ತೇ ಸಂತಿ ಧೇನುಕಾಃ।
ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಗಣಿಕಾಶ್ವಾನಾಂ ಕುಂಜರಾಣಾಂ ಚ ತೃಪ್ಯಸಿ ॥ **2.100.50** ॥ 3692

ಕಚ್ಚಿದ್ ದರ್ಶಯಸೇ ನಿತ್ಯಂ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ವಿಭೂಷಿತಂ।
ಉತ್ಥಾಯೋತ್ಥಾಯ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣೇ ರಾಜಪುತ್ರ ಮಹಾಪಥೇ ॥ **2.100.51** ॥ 3693

ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಸರ್ವೇ ಕರ್ಮಾಂತಾಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಸ್ತೇಽವಿಶಂಕಯಾ।
ಸರ್ವೇ ವಾ ಪುನರುತ್ಸೃಷ್ಟಾ ಮಧ್ಯಮೇವಾತ್ರ ಕಾರಣಂ ॥ **2.100.52** ॥ 3694

ಕಚ್ಚಿದ್ ದುರ್ಗಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಧನಧಾನ್ಯಾಯುಧೋದಕೈಃ।
ಯಂತ್ರೈಶ್ಚ ಪ್ರತಿಪೂರ್ಣಾನಿ ತಥಾ ಶಿಲ್ಪಿಧನುರ್ಧರೈಃ ॥ **2.100.53** ॥ 3695

ಆಯಸ್ತೇ ವಿಪುಲಃ ಕಚ್ಚಿತ್ ಕಚ್ಚಿದಲ್ಪತರೋ ವ್ಯಯಃ।
ಅಪಾತ್ರೇಷು ನ ತೇ ಕಂಚಿತ್ ಕೋಷೋ ಗಚ್ಛತಿ ರಾಘವ ॥ **2.100.54** ॥ 3696

ದೇವತಾರ್ಥೇ ಚ ಪಿತ್ರರ್ಥೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಭ್ಯಾಗತೇಷು ಚ।
ಯೋಧೇಷು ಮಿತ್ರವರ್ಗೇಷು ಕಚ್ಚಿದ್ ಗಚ್ಛತಿ ತೇ ವ್ಯಯಃ ॥ **2.100.55** ॥ 3697

ಕಚ್ಚಿದಾರ್ಯೋಽಪಿ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಕ್ಷಾರಿತಶ್ಚಾಪಕರ್ಮಣಾ।
ಅದೃಷ್ಟಃ ಶಾಸ್ತ್ರಕುಶಲೈರ್ನ ಲೋಭಾದ್ ಬಧ್ಯತೇ ಶುಚಿಃ ॥ **2.100.56** ॥ 3698

ಗೃಹೀತಶ್ಚೈವ ಪೃಷ್ಟಶ್ಚ ಕಾಲೇ ದೃಷ್ಟಃ ಸಕಾರಣಃ।
ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಮುಚ್ಯತೇ ಚೋರೋ ಧನಲೋಭಾನ್ನರರ್ಷಭ ॥ **2.100.57** ॥ 3699

ವ್ಯಸನೇ ಕಚ್ಚಿದಾಢ್ಯಸ್ಯ ದುರ್ಬಲಸ್ಯ ಚ ರಾಘವ।
ಅರ್ಥಂ ವಿರಾಗಾಃ ಪಶ್ಯಂತಿ ತವಾಮಾತ್ಯಾ ಬಹುಶ್ರುತಾಃ ॥ **2.100.58** ॥ 3700

ಯಾನಿ ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಸ್ತಾನಾಂ ಪತಂತ್ಯಶ್ರೂಣಿ ರಾಘವ।
ತಾನಿ ಪುತ್ರಪಶೂನ್ ಘ್ನಂತಿ ಪ್ರೇತ್ಯರ್ಥಮನುಶಾಸತಃ ॥ **2.100.59** ॥ 3701

ಕಚ್ಚಿದ್ ವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ಬಾಲಾಂಶ್ಚ ವೈದ್ಯಾನ್ ಮುಖ್ಯಾಂಶ್ಚ ರಾಘವ।
ದಾನೇನ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ತ್ರಿಭಿರೇತೈರ್ಬುಭೂಷಸೇ ॥ **2.100.60** ॥ 3702

ಕಚ್ಚಿದ್ ಗುರೂಂಶ್ಚ ವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ತಾಪಸಾನ್ ದೇವತಾತಿಥೀನ್।
ಚೈತ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚ ನಮಸ್ಯಸಿ ॥ **2.100.61** ॥ 3703

ಕಚ್ಚಿದರ್ಥೇನ ವಾ ಧರ್ಮಮರ್ಥಂ ಧರ್ಮೇಣ ವಾ ಪುನಃ।
ಉಭೌ ವಾ ಪ್ರೀತಿಲೋಭೇನ ಕಾಮೇನ ನ ವಿಬಾಧಸೇ ॥ **2.100.62** ॥ 3704

ಕಚ್ಚಿದರ್ಥಂ ಚ ಕಾಮಂ ಚ ಧರ್ಮಂ ಚ ಜಯತಾಂ ವರ।
ವಿಭಜ್ಯ ಕಾಲೇ ಕಾಲಜ್ಞ ಸರ್ವಾನ್ ವರದ ಸೇವಸೇ ॥ **2.100.63** ॥ 3705

ಕಚ್ಚಿತ್ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಶರ್ಮ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಕೋವಿದಾಃ।
ಆಶಂಸಂತೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಪೌರಜಾನಪದೈಃ ಸಹ ॥ **2.100.64** ॥ 3706

ನಾಸ್ತಿಕ್ಯಮನೃತಂ ಕ್ರೋಧಂ ಪ್ರಮಾದಂ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರತಾಂ।
ಅದರ್ಶನಂ ಜ್ಞಾನವತಾಮಾಲಸ್ಯಂ ಪಂಚವೃತ್ತಿತಾಂ ॥ **2.100.65** ॥ 3707

ಏಕಚಿಂತನಮರ್ಥಾನಾಮನರ್ಥಜ್ಞೈಶ್ಚ ಮಂತ್ರಣಂ।
ನಿಶ್ಚಿತಾನಾಮನಾರಂಭಂ ಮಂತ್ರಸ್ಯಾಪರಿರಕ್ಷಣಂ ॥ **2.100.66** ॥ 3708

ಮಂಗಲಾದ್ಯಪ್ರಯೋಗಂ ಚ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಂ ಚ ಸರ್ವತಃ।
ಕಚ್ಚಿತ್ ತ್ವಂ ವರ್ಜಯಸ್ಯೇತಾನ್ ರಾಜದೋಷಾಂಶ್ಚತುರ್ದಶ ॥ **2.100.67** ॥ 3709

ದಶಪಂಚಚತುರ್ವರ್ಗಾನ್ ಸಪ್ತವರ್ಗಂ ಚ ತತ್ತ್ವತಃ।
ಅಷ್ಟವರ್ಗಂ ತ್ರಿವರ್ಗಂ ಚ ವಿದ್ಯಾಸ್ತಿಸ್ರಶ್ಚ ರಾಘವ ॥ **2.100.68** ॥ 3710

ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಜಯಂ ಬುದ್ಧ್ವಾ ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯಂ ದೈವಮಾನುಷಂ।
ಕೃತ್ಯಂ ವಿಂಶತಿವರ್ಗಂ ಚ ತಥಾ ಪ್ರಕೃತಿಮಂಡಲಂ ॥ **2.100.69** ॥ 3711

ಯಾತ್ರಾದಂಡವಿಧಾನಂ ಚ ದ್ವಿಯೋನೀ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹೌ।
ಕಚ್ಚಿದೇತಾನ್ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಯಥಾವದನುಮನ್ಯಸೇ ॥ **2.100.70** ॥ 3712

ಮಂತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ವಂ ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಂ ಚತುರ್ಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿರೇವ ವಾ।
ಕಚ್ಚಿತ್ ಸಮಸ್ತೈರ್ವ್ಯಸ್ತೈಶ್ಚ ಮಂತ್ರಂ ಮಂತ್ರಯಸೇ ಬುಧ ॥ **2.100.71** ॥ 3713

ಕಚ್ಚಿತ್ ತೇ ಸಫಲಾ ವೇದಾಃ ಕಚ್ಚಿತ್ ತೇ ಸಫಲಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ।
ಕಚ್ಚಿತ್ ತೇ ಸಫಲಾ ದಾರಾಃ ಕಚ್ಚಿತ್ ತೇ ಸಫಲಂ ಶ್ರುತಂ ॥ **2.100.72** ॥ 3714

ಕಚ್ಚಿದೇಷ್ಯೈವ ತೇ ಬುದ್ಧಿರ್ಯಥೋಕ್ತಾ ಮಮ ರಾಘವ।
ಆಯುಷ್ಯಾ ಚ ಯಶಸ್ಯಾ ಚ ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥಸಂಹಿತಾ ॥ **2.100.73** ॥ 3715

ಯಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ವರ್ತತೇ ತಾತೋ ಯಾಂ ಚ ನಃ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ।
ತಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ವರ್ತಸೇ ಕಚ್ಚಿದ್ ಯಾ ಚ ಸತ್ಪಥಗಾ ಶುಭಾ ॥ **2.100.74** ॥ 3716

ಕಚ್ಚಿತ್ ಸ್ವಾದುಕೃತಂ ಭೋಜ್ಯಮೇಕೋ ನಾಶ್ನಾಸಿ ರಾಘವ।
ಕಚ್ಚಿದಾಶಂಸಮಾನೇಭ್ಯೋ ಮಿತ್ರೇಭ್ಯಃ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ॥ **2.100.75** ॥ 3717

ರಾಜಾ ತು ಧರ್ಮೇಣ ಹಿ ಪಾಲಯಿತ್ವಾ
ಮಹೀಪತಿರ್ದಂಡಧರಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ।
ಅವಾಪ್ಯ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ವಸುಧಾಂ ಯಥಾವ -
ದಿತಶ್ಚ್ಯುತಃ ಸ್ವರ್ಗಮುಪೈತಿ ವಿದ್ವಾನ್ ॥ **2.100.76** ॥ 3718

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಭರತಂ ಪ್ರತಿ ವನಾಗಮನಹೇತುವಿಷಯಿಕೀ ಜಿಜ್ಞಾಸಾ, ಭರತಸ್ಯ ತಂ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯಗ್ರಹಣಾಯ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ, ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತದಸ್ವೀಕರಣಂ

ತಂ ತು ರಾಮಃ ಸಮಾಜ್ಞಾಯ ಭ್ರಾತರಂ ಗುರುವತ್ಸಲಂ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಪ್ರಷ್ಟುಂ ಸಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **2.101.1** ॥ 3719

ಕಿಮೇತದಿಚ್ಛೇಯಮಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ಪ್ರವ್ಯಾಹೃತಂ ತ್ವಯಾ।
ಯಸ್ಮಾತ್ ತ್ವಮಾಗತೋ ದೇಶಮಿಮಂ ಚೀರಜಟಾಜಿನೀ ॥ **2.101.2** ॥ 3720

ಯನ್ನಿಮಿತ್ತಮಿಮಂ ದೇಶಂ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಜಟಾಧರಃ।
ಹಿತ್ವಾ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ತ್ವಂ ತತ್ ಸರ್ವಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.101.3** ॥ 3721

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಕೇಕಯೀಪುತ್ರಃ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಬಲವದ್ ಭೂಯಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.101.4** ॥ 3722

ಆರ್ಯ ತಾತಃ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಮ ಸುದುಷ್ಕರಂ।
ಗತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಪೀಡಿತಃ ॥ **2.101.5** ॥ 3723

ಸ್ತ್ರಿಯಾ ನಿಯುಕ್ತಃ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಮಮ ಮಾತ್ರಾ ಪರಂತಪ।
ಚಕಾರ ಸಾ ಮಹತ್ಪಾಪಮಿದಮಾತ್ಮಯಶೋಹರಂ ॥ **2.101.6** ॥ 3724

ಸಾ ರಾಜ್ಯಫಲಮಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಧವಾ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಾ।
ಪತಿಷ್ಯತಿ ಮಹಾಘೋರೇ ನರಕೇ ಜನನೀ ಮಮ ॥ **2.101.7** ॥ 3725

ತಸ್ಯ ಮೇ ದಾಸಭೂತಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ।
ಅಭಿಷಿಂಚಸ್ವ ಚಾದ್ಯೈವ ರಾಜ್ಯೇನ ಮಘವಾನಿವ ॥ **2.101.8** ॥ 3726

ಇಮಾಃ ಪ್ರಕೃತಯಃ ಸರ್ವಾ ವಿಧವಾ ಮಾತರಶ್ಚ ಯಾಃ।
ತ್ವತ್ಸಕಾಶಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪ್ರಸಾದಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.101.9** ॥ 3727

ತಥಾನುಪೂರ್ವ್ಯಾ ಯುಕ್ತಶ್ಚ ಯುಕ್ತಂ ಚಾತ್ಮನಿ ಮಾನದ।
ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ಧರ್ಮೇಣ ಸಕಾಮಾನ್ ಸುಹೃದಃ ಕುರು ॥ **2.101.10** ॥ 3728

ಭವತ್ವವಿಧವಾ ಭೂಮಿಃ ಸಮಗ್ರಾ ಪತಿನಾ ತ್ವಯಾ।
ಶಶಿನಾ ವಿಮಲೇನೇವ ಶಾರದೀ ರಜನೀ ಯಥಾ ॥ **2.101.11** ॥ 3729

ಏಭಿಶ್ಚ ಸಚಿವೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಶಿರಸಾ ಯಾಚಿತೋ ಮಯಾ।
ಭ್ರಾತುಃ ಶಿಷ್ಯಸ್ಯ ದಾಸಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.101.12** ॥ 3730

ತದಿದಂ ಶಾಶ್ವತಂ ಪಿತ್ರ್ಯಂ ಸರ್ವಂ ಸಚಿವಮಂಡಲಂ।
ಪೂಜಿತಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ನಾತಿಕ್ರಮಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.101.13** ॥ 3731

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಬಾಷ್ಪಃ ಕೈಕಯೀಸುತಃ।
ರಾಮಸ್ಯ ಶಿರಸಾ ಪಾದೌ ಜಗ್ರಾಹ ಭರತಃ ಪುನಃ ॥ **2.101.14** ॥ 3732

ತಂ ಮತ್ತಮಿವ ಮಾತಂಗಂ ನಿಃಶ್ವಸಂತಂ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಭ್ರಾತರಂ ಭರತಂ ರಾಮಃ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯೇದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.101.15** ॥ 3733

ಕುಲೀನಃ ಸತ್ತ್ವಸಂಪನ್ನಸ್ತೇಜಸ್ವೀ ಚರಿತವ್ರತಃ।
ರಾಜ್ಯಹೇತೋಃ ಕಥಂ ಪಾಪಮಾಚರೇನ್ಮದ್ವಿಧೋ ಜನಃ ॥ **2.101.16** ॥ 3734

ನ ದೋಷಂ ತ್ವಯಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮಪ್ಯರಿಸೂದನ।
ನ ಚಾಪಿ ಜನನೀಂ ಬಾಲ್ಯಾತ್ ತ್ವಂ ವಿಗರ್ಹಿತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.101.17** ॥ 3735

ಕಾಮಕಾರೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಗುರೂಣಾಂ ಸರ್ವದಾನಘ।
ಉಪಪನ್ನೇಷು ದಾರೇಷು ಪುತ್ರೇಷು ಚ ವಿಧೀಯತೇ ॥ **2.101.18** ॥ 3736

ವಯಮಸ್ಯ ಯಥಾ ಲೋಕೇ ಸಂಖ್ಯಾತಾಃ ಸೌಮ್ಯ ಸಾಧುಭಿಃ।
ಭಾರ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ತ್ವಮಪಿ ಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.101.19** ॥ 3737

ವನೇ ವಾ ಚೀರವಸನಂ ಸೌಮ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಾಂಬರಂ।
ರಾಜ್ಯೇ ವಾಪಿ ಮಹಾರಾಜೋ ಮಾಂ ವಾಸಯಿತುಮೀಶ್ವರಃ ॥ **2.101.20** ॥ 3738

ಯಾವತ್ ಪಿತರಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಗೌರವಂ ಲೋಕಸತ್ಕೃತೇ।
ತಾವದ್ ಧರ್ಮಕೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜನನ್ಯಾಮಪಿ ಗೌರವಂ ॥ **2.101.21** ॥ 3739

ಏತಾಭ್ಯಾಂ ಧರ್ಮಶೀಲಾಭ್ಯಾಂ ವನಂ ಗಚ್ಛೇತಿ ರಾಘವ।
ಮಾತಾಪಿತೃಭ್ಯಾಮುಕ್ತೋಽಹಂ ಕಥಮನ್ಯತ್ ಸಮಾಚರೇ ॥ **2.101.22** ॥ 3740

ತ್ವಯಾ ರಾಜ್ಯಮಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯಂ ಲೋಕಸತ್ಕೃತಂ।
ವಸ್ತವ್ಯಂ ದಂಡಕಾರಣ್ಯೇ ಮಯಾ ವಲ್ಕಲವಾಸಸಾ ॥ **2.101.23** ॥ 3741

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜೋ ವಿಭಾಗಂ ಲೋಕಸನ್ನಿಧೌ।
ವ್ಯಾದಿಶ್ಯ ಚ ಮಹಾರಾಜೋ ದಿವಂ ದಶರಥೋ ಗತಃ ॥ **2.101.24** ॥ 3742

ಸ ಚ ಪ್ರಮಾಣಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ರಾಜಾ ಲೋಕಗುರುಸ್ತವ।
ಪಿತ್ರಾ ದತ್ತಂ ಯಥಾಭಾಗಮುಪಭೋಕ್ತುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.101.25** ॥ 3743

ಚತುರ್ದಶ ಸಮಾಃ ಸೌಮ್ಯ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಮಾಶ್ರಿತಃ।
ಉಪಭೋಕ್ಷ್ಯೇ ತ್ವಹಂ ದತ್ತಂ ಭಾಗಂ ಪಿತ್ರಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ **2.101.26** ॥ 3744

ಯದಬ್ರವೀನ್ಮಾಂ ನರಲೋಕಸತ್ಕೃತಃ
ಪಿತಾ ಮಹಾತ್ಮಾ ವಿಬುಧಾಧಿಪೋಪಮಃ।
ತದೇವ ಮನ್ಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನೋ ಹಿತಂ
ನ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರಭಾವಮವ್ಯಯಂ ॥ **2.101.27** ॥ 3745

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವ್ಯಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತೇನ ಭೂಯಃ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯಗ್ರಹಣಾಯಾನುರೋಧಂ ಕೃತ್ವಾ ತಸ್ಮೈ ಪಿತೃನಿಧನಸಮಾಚಾರಸ್ಯ ನಿವೇದನಂ

ರಾಮಸ್ಯ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭರತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ।
ಕಿಂ ಮೇ ಧರ್ಮಾದ್ ವಿಹೀನಸ್ಯ ರಾಜಧರ್ಮಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.102.1** ॥ 3746

ಶಾಶ್ವತೋಽಯಂ ಸದಾ ಧರ್ಮಃ ಸ್ಥಿತೋಽಸ್ಮಾಸು ನರರ್ಷಭ।
ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ಪುತ್ರೇ ಸ್ಥಿತೇ ರಾಜಾ ನ ಕನೀಯಾನ್ ಭವೇನ್ನೃಪಃ ॥ **2.102.2** ॥ 3747

ಸ ಸಮೃದ್ಧಾಂ ಮಯಾ ಸಾರ್ಧಮಯೋಧ್ಯಾಂ ಗಚ್ಛ ರಾಘವ।
ಅಭಿಷೇಚಯ ಚಾತ್ಮಾನಂ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ಭವಾಯ ನಃ ॥ **2.102.3** ॥ 3748

ರಾಜಾನಂ ಮಾನುಷಂ ಪ್ರಾಹುರ್ದೇವತ್ವೇ ಸಮ್ಮತೋ ಮಮ।
ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಂ ವೃತ್ತಮಾಹುರಮಾನುಷಂ ॥ **2.102.4** ॥ 3749

ಕೇಕಯಸ್ಥೇ ಚ ಮಯಿ ತು ತ್ವಯಿ ಚಾರಣ್ಯಮಾಶ್ರಿತೇ।
ಧೀಮಾನ್ ಸ್ವರ್ಗಂ ಗತೋ ರಾಜಾ ಯಾಯಜೂಕಃ ಸತಾಂ ಮತಃ ॥ **2.102.5** ॥ 3750

ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಮಾತ್ರೇ ಭವತಿ ಸಹಸೀತೇ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣೇ।
ದುಃಖಶೋಕಾಭಿಭೂತಸ್ತು ರಾಜಾ ತ್ರಿದಿವಮಭ್ಯಗಾತ್ ॥ **2.102.6** ॥ 3751

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಕ್ರಿಯತಾಮುದಕಂ ಪಿತುಃ।
ಅಹಂ ಚಾಯಂ ಚ ಶತ್ರುಘ್ನಃ ಪೂರ್ವಮೇವ ಕೃತೋದಕೌ ॥ **2.102.7** ॥ 3752

ಪ್ರಿಯೇಣ ಕಿಲ ದತ್ತಂ ಹಿ ಪಿತೃಲೋಕೇಷು ರಾಘವ।
ಅಕ್ಷಯಂ ಭವತೀತ್ಯಾಹುರ್ಭವಾಂಶ್ಚೈವ ಪಿತುಃ ಪ್ರಿಯಃ ॥ **2.102.8** ॥ 3753

ತ್ವಾಮೇವ ಶೋಚಂಸ್ತವ ದರ್ಶನೇಪ್ಸು-
ಸ್ತ್ವಯ್ಯೇವ ಸಕ್ತಾಮನಿವರ್ತ್ಯ ಬುದ್ಧಿಂ।
ತ್ವಯಾ ವಿಹೀನಸ್ತವ ಶೋಕರುಗ್ಣ-
ಸ್ತ್ವಾಂ ಸಂಸ್ಮರನ್ನೇವ ಗತಃ ಪಿತಾ ತೇ ॥ **2.102.9** ॥ 3754

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವ್ಯಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರ್ಯಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಾದೀನಾಂ ವಿಲಾಪಃ, ತೈಃ ಪಿತ್ರೇ ಜಲಾಂಜಲಿದಾನಂ ಪಿಂಡದಾನಂ ರೋದನಂ ಚ

ತಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕರುಣಾಂ ವಾಚಂ ಪಿತುರ್ಮರಣಸಂಹಿತಾಂ।
ರಾಘವೋ ಭರತೇನೋಕ್ತಾಂ ಬಭೂವ ಗತಚೇತನಃ ॥ **2.103.1** ॥ 3755

ತಂ ತು ವಜ್ರಮಿವೋತ್ಸೃಷ್ಟಮಾಹವೇ ದಾನವಾರಿಣಾ।
ವಾಗ್ವಜ್ರಂ ಭರತೇನೋಕ್ತಮಮನೋಜ್ಞಂ ಪರಂತಪಃ ॥ **2.103.2** ॥ 3756

ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ರಾಮೋ ಬಾಹೂ ವೈ ಪುಷ್ಪಿತಾಂಗ ಇವ ದ್ರುಮಃ।
ವನೇ ಪರಶುನಾ ಕೃತ್ತಸ್ತಥಾ ಭುವಿ ಪಪಾತ ಹ ॥ **2.103.3** ॥ 3757

ತಥಾ ಹಿ ಪತಿತಂ ರಾಮಂ ಜಗತ್ಯಾಂ ಜಗತೀಪತಿಂ।
ಕೂಲಘಾತಪರಿಶ್ರಾಂತಂ ಪ್ರಸುಪ್ತಮಿವ ಕುಂಜರಂ ॥ **2.103.4** ॥ 3758

ಭ್ರಾತರಸ್ತೇ ಮಹೇಷ್ವಾಸಂ ಸರ್ವತಃ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಂ।
ರುದಂತಃ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಸಿಷಿಚುಃ ಸಲಿಲೇನ ವೈ ॥ **2.103.5** ॥ 3759

ಸ ತು ಸಂಜ್ಞಾಂ ಪುನರ್ಲಬ್ಧ್ವಾ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಮಶ್ರುಮುತ್ಸೃಜನ್।
ಉಪಾಕ್ರಾಮತ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಕೃಪಣಂ ಬಹು ಭಾಷಿತುಂ ॥ **2.103.6** ॥ 3760

ಸ ರಾಮಃ ಸ್ವರ್ಗತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪಿತರಂ ಪೃಥಿವೀಪತಿಂ।
ಉವಾಚ ಭರತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ ॥ **2.103.7** ॥ 3761

ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮ್ಯಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ತಾತೇ ದಿಷ್ಟಾಂ ಗತಿಂ ಗತೇ।
ಕಸ್ತಾಂ ರಾಜವರಾದ್ಧೀನಾಮಯೋಧ್ಯಾಂ ಪಾಲಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.103.8** ॥ 3762

ಕಿಂ ನು ತಸ್ಯ ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ದುರ್ಜಾತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಯೋ ಮೃತೋ ಮಮ ಶೋಕೇನ ಸ ಮಯಾ ನ ಚ ಸಂಸ್ಕೃತಃ ॥ **2.103.9** ॥ 3763

ಅಹೋ ಭರತ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥೋ ಯೇನ ರಾಜಾ ತ್ವಯಾನಘ।
ಶತ್ರುಘ್ನೇನ ಚ ಸರ್ವೇಷು ಪ್ರೇತಕೃತ್ಯೇಷು ಸತ್ಕೃತಃ ॥ **2.103.10** ॥ 3764

ನಿಷ್ಪ್ರಧಾನಾಮನೇಕಾಗ್ರಾಂ ನರೇಂದ್ರೇಣ ವಿನಾ ಕೃತಾಂ।
ನಿವೃತ್ತವನವಾಸೋಽಪಿ ನಾಯೋಧ್ಯಾಂ ಗಂತುಮುತ್ಸಹೇ ॥ **2.103.11** ॥ 3765

ಸಮಾಪ್ತವನವಾಸಂ ಮಾಮಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಪರಂತಪ।
ಕೋಽನುಶಾಸಿಷ್ಯತಿ ಪುನಸ್ತಾತೇ ಲೋಕಾಂತರಂ ಗತೇ ॥ **2.103.12** ॥ 3766

ಪುರಾ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸುವೃತ್ತಂ ಮಾಂ ಪಿತಾ ಯಾನ್ಯಾಹ ಸಾಂತ್ವಯನ್।
ವಾಕ್ಯಾನಿ ತಾನಿ ಶ್ರೋಷ್ಯಾಮಿ ಕುತಃ ಕರ್ಣ ಸುಖಾನ್ಯಹಂ ॥ **2.103.13** ॥ 3767

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾಥ ಭರತಂ ಭಾರ್ಯಾಮಭ್ಯೇತ್ಯ ರಾಘವಃ।
ಉವಾಚ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಃ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಿಭಾನನಾಂ ॥ **2.103.14** ॥ 3768

ಸೀತೇ ಮೃತಸ್ತೇ ಶ್ವಶುರಃ ಪಿತೃಹೀನೋಽಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ।
ಭರತೋ ದುಃಖಮಾಚಷ್ಟೇ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಪೃಥಿವೀಪತೇಃ ॥ **2.103.15** ॥ 3769

ತತೋ ಬಹುಗುಣಂ ತೇಷಾಂ ಬಾಷ್ಪಂ ನೇತ್ರೇಷ್ವಜಾಯತ।
ತಥಾ ಬ್ರುವತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥೇ ಕುಮಾರಾಣಾಂ ಯಶಸ್ವಿನಾಂ ॥ **2.103.16** ॥ 3770

ತತಸ್ತೇ ಭ್ರಾತರಃ ಸರ್ವೇ ಭೃಶಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ದುಃಖಿತಂ।
ಅಬ್ರುವಂಜಗತೀಭರ್ತುಃ ಕ್ರಿಯತಾಮುದಕಂ ಪಿತುಃ ॥ **2.103.17** ॥ 3771

ಸಾ ಸೀತಾ ಸ್ವರ್ಗತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶ್ವಶುರಂ ತಂ ಮಹಾನೃಪಂ।
ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಮಶ್ರುಪೂರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ನ ಶಶಾಕೇಕ್ಷಿತುಂ ಪ್ರಿಯಂ ॥ **2.103.18** ॥ 3772

ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವಾ ತು ತಾಂ ರಾಮೋ ರುದತೀಂ ಜನಕಾತ್ಮಜಾಂ।
ಉವಾಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ತತ್ರ ದುಃಖಿತೋ ದುಃಖಿತಂ ವಚಃ ॥ **2.103.19** ॥ 3773

ಆನಯೇಂಗುದಿಪಿಣ್ಯಾಕಂ ಚೀರಮಾಹರ ಚೋತ್ತರಂ।
ಜಲಕ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ತಾತಸ್ಯ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **2.103.20** ॥ 3774

ಸೀತಾ ಪುರಸ್ತಾದ್ ವ್ರಜತು ತ್ವಮೇನಾಮಭಿತೋ ವ್ರಜ।
ಅಹಂ ಪಶ್ಚಾದ್ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಗತಿರ್ಹ್ಯೇಷಾ ಸುದಾರುಣಾ ॥ **2.103.21** ॥ 3775

ತತೋ ನಿತ್ಯಾನುಗಸ್ತೇಷಾಂ ವಿದಿತಾತ್ಮಾ ಮಹಾಮತಿಃ।
ಮೃದುರ್ದಾಂತಶ್ಚ ಕಾಂತಶ್ಚ ರಾಮೇ ಚ ದೃಢಭಕ್ತಿಮಾನ್ ॥ **2.103.22** ॥ 3776

ಸುಮಂತ್ರಸ್ತೈರ್ನ್ಯಪಸುತೈಃ ಸಾರ್ಧಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ರಾಘವಂ।
ಅವತಾರಯದಾಲಂಬ್ಯ ನದೀಂ ಮಂದಾಕಿನೀಂ ಶಿವಾಂ ॥ **2.103.23** ॥ 3777

ತೇ ಸುತೀರ್ಥಾಂ ತತಃ ಕೃಚ್ಛ್ರಾದುಪಗಮ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಃ।
ನದೀಂ ಮಂದಾಕಿನೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ಸದಾ ಪುಷ್ಪಿತಕಾನನಾಂ ॥ **2.103.24** ॥ 3778

ಶೀಘ್ರಸ್ರೋತಸಮಾಸಾದ್ಯ ತೀರ್ಥಂ ಶಿವಮಕರ್ದಮಂ।
ಸಿಷಿಚುಸ್ತೂದಕಂ ರಾಜ್ಞೇ ತತ ಏತದ್ ಭವತ್ವಿತಿ ॥ **2.103.25** ॥ 3779

ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ತು ಮಹೀಪಾಲೋ ಜಲಾಪೂರಿತಮಂಜಲಿಂ।
ದಿಶಂ ಯಾಮ್ಯಾಮಭಿಮುಖೋ ರುದನ್ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.103.26** ॥ 3780

ಏತತ್ ತೇ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ವಿಮಲಂ ತೋಯಮಕ್ಷಯಂ।
ಪಿತೃಲೋಕಗತಸ್ಯಾದ್ಯ ಮದ್ದತ್ತಮುಪತಿಷ್ಠತು ॥ **2.103.27** ॥ 3781

ತತೋ ಮಂದಾಕಿನೀತೀರಂ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತೀರ್ಯ ಸ ರಾಘವಃ।
ಪಿತುಶ್ಚಕಾರ ತೇಜಸ್ವೀ ನಿರ್ವಾಪಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ॥ **2.103.28** ॥ 3782

ಐಂಗುದಂ ಬದರೈರ್ಮಿಶ್ರಂ ಪಿಣ್ಯಾಕಂ ದರ್ಭಸಂಸ್ತರೇ।
ನ್ಯಸ್ಯ ರಾಮಃ ಸುದುಃಖಾರ್ತೋ ರುದನ್ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.103.29** ॥ 3783

ಇದಂ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರೀತೋ ಯದಶನಾ ವಯಂ।
ಯದನ್ನಂಪುರುಷೋಶ್ನಾತಿ ತದನ್ನಾಸ್ತಸ್ಯ ದೇವತಾಃ ॥ **2.103.30** ॥ 3784

ತತಸ್ತೇನೈವ ಮಾರ್ಗೇಣ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತೀರ್ಯ ಸರಿತ್ತಟಾತ್।
ಆರುರೋಹ ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ರಮ್ಯಸಾನುಂ ಮಹೀಧರಂ ॥ **2.103.31** ॥ 3785

ತತಃ ಪರ್ಣಕುಟೀದ್ವಾರಮಾಸಾದ್ಯ ಜಗತೀಪತಿಃ।
ಪರಿಜಗ್ರಾಹ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಮುಭೌ ಭರತಲಕ್ಷ್ಮಣೌ ॥ **2.103.32** ॥ 3786

ತೇಷಾಂ ತು ರುದತಾಂ ಶಬ್ದಾತ್ ಪ್ರತಿಶಬ್ದೋಽಭವದ್ ಗಿರೌ।
ಭ್ರಾತೄಣಾಂ ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಸಿಂಹಾನಾಂ ನರ್ದತಾಮಿವ ॥ **2.103.33** ॥ 3787

ಮಹಾಬಲಾನಾಂ ರುದತಾಂ ಕುರ್ವತಾಮುದಕಂ ಪಿತುಃ।
ವಿಜ್ಞಾಯ ತುಮುಲಂ ಶಬ್ದಂ ತ್ರಸ್ತಾ ಭರತಸೈನಿಕಾಃ ॥ **2.103.34** ॥ 3788

ಅಬ್ರುವಂಶ್ಚಾಪಿ ರಾಮೇಣ
ಭರತಃ ಸಂಗತೋ ಧ್ರುವಂ।
ತೇಷಾಮೇವ ಮಹಾನ್ ಶಬ್ದಃ
ಶೋಚತಾಂ ಪಿತರಂ ಮೃತಂ ॥ **2.103.35** ॥ 3789

ಅಥ ವಾಹಾನ್ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ತಂ ಸರ್ವೇಽಭಿಮುಖಾಃ ಸ್ವನಂ।
ಅಪ್ಯೇಕಮನಸೋ ಜಗ್ಮುರ್ಯಥಾಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರಧಾವಿತಾಃ ॥ **2.103.36** ॥ 3790

ಹಯೈರನ್ಯೇ ಗಜೈರನ್ಯೇ ರಥೈರನ್ಯೇ ಸ್ವಲಂಕೃತೈಃ।
ಸುಕುಮಾರಾಸ್ತಥೈವಾನ್ಯೇ ಪದ್ಭಿರೇವ ನರಾ ಯಯುಃ ॥ **2.103.37** ॥ 3791

ಅಚಿರಪ್ರೋಷಿತಂ ರಾಮಂ ಚಿರವಿಪ್ರೋಷಿತಂ ಯಥಾ।
ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮೋ ಜನಃ ಸರ್ವೋ ಜಗಾಮ ಸಹಸಾಶ್ರಮಂ ॥ **2.103.38** ॥ 3792

ಭ್ರಾತೄಣಾಂ ತ್ವರಿತಾಸ್ತೇ ತು ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮಾಃ ಸಮಾಗಮಂ।
ಯಯುರ್ಬಹುವಿಧೈರ್ಯಾನೈಃ ಖುರನೇಮಿಸಮಾಕುಲೈಃ ॥ **2.103.39** ॥ 3793

ಸಾ ಭೂಮಿರ್ಬಹುಭಿರ್ಯಾನೈ ರಥನೇಮಿಸಮಾಹತಾ।
ಮುಮೋಚ ತುಮುಲಂ ಶಬ್ದಂ ದ್ಯೌರಿವಾಭ್ರಸಮಾಗಮೇ ॥ **2.103.40** ॥ 3794

ತೇನ ವಿತ್ರಾಸಿತಾ ನಾಗಾಃ ಕರೇಣುಪರಿವಾರಿತಾಃ।
ಆವಾಸಯಂತೋ ಗಂಧೇನ ಜಗ್ಮುರನ್ಯದ್ವನಂ ತತಃ ॥ **2.103.41** ॥ 3795

ವರಾಹವೃಕಸಿಂಹಾಶ್ಚ ಮಹಿಷಾಃ ಸೃಮರಾಸ್ತಥಾ।
ವ್ಯಾಘ್ರಗೋಕರ್ಣಗವಯಾ ವಿತ್ರೇಸುಃ ಪೃಷತೈಃ ಸಹ ॥ **2.103.42** ॥ 3796

ರಥಾಹ್ವಹಂಸಾನತ್ಯೂಹಾಃ ಪ್ಲವಾಃ ಕಾರಂಡವಾಃ ಪರೇ।
ತಥಾ ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲಾಃ ಕ್ರೌಂಚಾ ವಿಸಂಜ್ಞಾ ಭೇಜಿರೇ ದಿಶಃ ॥ **2.103.43** ॥ 3797

ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ವಿತ್ರಸ್ತೈರಾಕಾಶಂ ಪಕ್ಷಿಭಿರ್ವೃತಂ।
ಮನುಷ್ಯೈರಾವೃತಾ ಭೂಮಿರುಭಯಂ ಪ್ರಬಭೌ ತದಾ ॥ **2.103.44** ॥ 3798

ತತಸ್ತಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ಯಶಸ್ವಿನಮಕಲ್ಮಷಂ।
ಆಸೀನಂ ಸ್ಥಂಡಿಲೇ ರಾಮಂ ದದರ್ಶ ಸಹಸಾ ಜನಃ ॥ **2.103.45** ॥ 3799

ವಿಗರ್ಹಮಾಣಃ ಕೈಕೇಯೀಂ ಮಂಥರಾಸಹಿತಾಮಪಿ।
ಅಭಿಗಮ್ಯ ಜನೋ ರಾಮಂ ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣಮುಖೋಽಭವತ್ ॥ **2.103.46** ॥ 3800

ತಾನ್ ನರಾನ್ ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣಾಕ್ಷಾನ್ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾಥ ಸುದುಃಖಿತಾನ್।
ಪರ್ಯಷ್ವಜತ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಪಿತೃವನ್ಮಾತೃವಚ್ಚ ಸಃ ॥ **2.103.47** ॥ 3801

ಸ ತತ್ರ ಕಾಂಶ್ಚಿತ್ ಪರಿಷಸ್ವಜೇ ನರಾನ್
ನರಾಶ್ಚ ಕೇಚಿತ್ತು ತಮಭ್ಯವಾದಯನ್।
ಚಕಾರ ಸರ್ವಾನ್ ಸವಯಸ್ಯಬಾಂಧವಾನ್
ಯಥಾರ್ಹಮಾಸಾದ್ಯ ತದಾ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ ॥ **2.103.48** ॥ 3802

ತತಃ ಸ ತೇಷಾಂ ರುದತಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ
ಭುವಂ ಚ ಖಂ ಚಾನುವಿನಾದಯನ್ ಸ್ವನಃ।

ಗುಹಾ ಗಿರೀಣಾಂ ಚ ದಿಶಶ್ಚ ಸಂತತಂ
ಮೃದಂಗಘೋಷಪ್ರತಿಮೋ ವಿಶುಶ್ರುವೇ ॥ **2.103.49** ॥ 3803

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರ್ಯಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುರಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಸಿಷ್ಠೇನ ಸಹಾಗಚ್ಛಂತ್ಯಾಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾ ಮಂದಾಕಿನೀತಟೇ ಸುಮಿತ್ರಾದೀನಾಂ ಸಮಕ್ಷೇ ದುಃಖಪೂರ್ಣೋದ್ಗಾರಃ, ಸೀತಾರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣಕರ್ತೃಕಾ ಮಾತೃಣಾಂ ಚರಣವಂದನಾ ವಸಿಷ್ಠಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಾದೀನಾಂ ಸರ್ವೈಃ ಸಹೋಪವೇಶನಂ

ವಸಿಷ್ಠಃ ಪುರತಃ ಕೃತ್ವಾ ದಾರಾನ್ ದಶರಥಸ್ಯ ಚ।
ಅಭಿಚಕ್ರಾಮ ತಂ ದೇಶಂ ರಾಮದರ್ಶನತರ್ಷಿತಃ ॥ **2.104.1** ॥ 3804

ರಾಜಪತ್ನ್ಯಶ್ಚ ಗಚ್ಛಂತ್ಯೋ ಮಂದಂ ಮಂದಾಕಿನೀಂ ಪ್ರತಿ।
ದದೃಶುಸ್ತತ್ರ ತತ್ ತೀರ್ಥಂ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಸೇವಿತಂ ॥ **2.104.2** ॥ 3805

ಕೌಸಲ್ಯಾ ಬಾಷ್ಪಪೂರ್ಣೇನ ಮುಖೇನ ಪರಿಶುಷ್ಯತಾ।
ಸುಮಿತ್ರಾಮಬ್ರವೀದ್ ದೀನಾಂ ಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾ ರಾಜಯೋಷಿತಃ ॥ **2.104.3** ॥ 3806

ಇದಂ ತೇಷಾಮನಾಥಾನಾಂ ಕ್ಲಿಷ್ಟಮಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾಂ।
ವನೇ ಪ್ರಾಕ್ಕಲನಂ ತೀರ್ಥಂ ಯೇ ತೇ ನಿರ್ವಿಷಯೀಕೃತಾಃ ॥ **2.104.4** ॥ 3807

ಇತಃ ಸುಮಿತ್ರೇ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಸದಾ ಜಲಮತಂದ್ರಿತಃ।
ಸ್ವಯಂ ಹರತಿ ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ಮಮ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಕಾರಣಾತ್ ॥ **2.104.5** ॥ 3808

ಜಘನ್ಯಮಪಿ ತೇ ಪುತ್ರಃ ಕೃತವಾನ್ ನ ತು ಗರ್ಹಿತಃ।
ಭ್ರಾತುರ್ಯದರ್ಥರಹಿತಂ ಸರ್ವಂ ತದ್ ಗರ್ಹಿತಂ ಗುಣೈಃ ॥ **2.104.6** ॥ 3809

ಅದ್ಯಾಯಮಪಿ ತೇ ಪುತ್ರಃ ಕ್ಲೇಶಾನಾಮತಥೋಚಿತಃ।
ನೀಚಾನರ್ಥಸಮಾಚಾರಂ ಸಜ್ಜಂ ಕರ್ಮ ಪ್ರಮುಂಚತು ॥ **2.104.7** ॥ 3810

ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರೇಷು ದರ್ಭೇಷು ಸಾ ದದರ್ಶ ಮಹೀತಲೇ।
ಪಿತುರಿಂಗುದಿಪಿಣ್ಯಾಕಂ ನ್ಯಸ್ತಮಾಯತಲೋಚನಾ ॥ **2.104.8** ॥ 3811

ತಂ ಭೂಮೌ ಪಿತುರಾರ್ತೇನ ನ್ಯಸ್ತಂ ರಾಮೇಣ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಾ।
ಉವಾಚ ದೇವೀ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಸರ್ವಾ ದಶರಥಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥ **2.104.9** ॥ 3812

ಇದಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುನಾಥಸ್ಯ ರಾಘವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ರಾಘವೇಣ ಪಿತುರ್ದತ್ತಂ ಪಶ್ಯತೈತದ್ ಯಥಾವಿಧಿ ॥ **2.104.10** ॥ 3813

ತಸ್ಯ ದೇವಸಮಾನಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ನೈತದೌಪಯಿಕಂ ಮನ್ಯೇ ಭುಕ್ತಭೋಗಸ್ಯ ಭೋಜನಂ ॥ **2.104.11** ॥ 3814

ಚತುರಂತಾಂ ಮಹೀಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಮಹೇಂದ್ರಸದೃಶೋ ಭುವಿ।
ಕಥಮಿಂಗುದಿಪಿಣ್ಯಾಕಂ ಸ ಭುಂಕ್ತೇ ವಸುಧಾಧಿಪಃ ॥ **2.104.12** ॥ 3815

ಅತೋ ದುಃಖತರಂ ಲೋಕೇ ನ ಕಿಂಚಿತ್ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ।
ಯತ್ರ ರಾಮಃ ಪಿತುರ್ದದ್ಯಾದಿಂಗುದೀಕ್ಷೋದಮೃದ್ಧಿಮಾನ್ ॥ **2.104.13** ॥ 3816

ರಾಮೇಣೇಂಗುದಿಪಿಣ್ಯಾಕಂ ಪಿತುರ್ದತ್ತಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಮೇ।
ಕಥಂ ದುಃಖೇನ ಹೃದಯಂ ನ ಸ್ಫೋಟತಿ ಸಹಸ್ರಧಾ ॥ **2.104.14** ॥ 3817

ಶ್ರುತಿಸ್ತು ಖಲ್ವಿಯಂ ಸತ್ಯಾ ಲೌಕಿಕೀ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ।
ಯದನ್ನಃ ಪುರುಷೋ ಭವತಿ ತದನ್ನಾಸ್ತಸ್ಯ ದೇವತಾಃ ॥ **2.104.15** ॥ 3818

ಏವಮಾರ್ತಾಂ ಸಪತ್ನ್ಯಸ್ತಾ ಜಗ್ಮುರಾಶ್ವಾಸ್ಯ ತಾಂ ತದಾ।
ದದೃಶುಶ್ಚಾಶ್ರಮೇ ರಾಮಂ ಸ್ವರ್ಗಚ್ಯುತಮಿವಾಮರಂ ॥ **2.104.16** ॥ 3819

ತಂ ಭೋಗೈಃ ಸಂಪರಿತ್ಯಕ್ತಂ ರಾಮಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಮಾತರಃ।
ಆರ್ತಾ ಮುಮುಚುರಶ್ರೂಣಿ ಸಸ್ವರಂ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಾಃ ॥ **2.104.17** ॥ 3820

ತಾಸಾಂ ರಾಮಃ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಜಗ್ರಾಹ ಚರಣಾಂಬುಜಾನ್।
ಮಾತೄಣಾಂ ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸರ್ವಾಸಾಂ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ ॥ **2.104.18** ॥ 3821

ತಾಃ ಪಾಣಿಭಿಃ ಸುಖಸ್ಪರ್ಶೈರ್ಮೃದ್ವಂಗುಲಿತಲೈಃ ಶುಭೈಃ।
ಪ್ರಮಮಾರ್ಜೂ ರಜಃ ಪೃಷ್ಠಾದ್ ರಾಮಸ್ಯಾಯತಲೋಚನಾಃ ॥ **2.104.19** ॥ 3822

ಸೌಮಿತ್ರಿರಪಿ ತಾಃ ಸರ್ವಾ ಮಾತೄಃ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ದುಃಖಿತಃ।
ಅಭ್ಯವಾದಯದಾಸಕ್ತಂ ಶನೈ ರಾಮಾದನಂತರಂ ॥ **2.104.20** ॥ 3823

ಯಥಾ ರಾಮೇ ತಥಾ ತಸ್ಮಿನ್ ಸರ್ವಾ ವವೃತಿರೇ ಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ವೃತ್ತಿಂ ದಶರಥಾಜ್ಜಾತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ ಶುಭಲಕ್ಷಣೇ ॥ **2.104.21** ॥ 3824

ಸೀತಾಪಿ ಚರಣಾಂಸ್ತಾಸಾಮುಪಸಂಗೃಹ್ಯ ದುಃಖಿತಾ।
ಶ್ವಶ್ರೂಣಾಮಶ್ರುಪೂರ್ಣಾಕ್ಷೀ ಸಂಬಭೂವಾಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತಾ ॥ **2.104.22** ॥ 3825

ತಾಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ದುಃಖಾರ್ತಾ ಮಾತಾ ದುಹಿತರಂ ಯಥಾ।
ವನವಾಸಕೃತಾಂ ದೀನಾಂ ಕೌಸಲ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.104.23** ॥ 3826

ವೈದೇಹರಾಜನ್ಯಸುತಾ ಸ್ನುಷಾ ದಶರಥಸ್ಯ ಚ।
ರಾಮಪತ್ನೀ ಕಥಂ ದುಃಖಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಿಜನೇ ವನೇ ॥ **2.104.24** ॥ 3827

ಪದ್ಮಮಾತಪಸಂತಪ್ತಂ ಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಮಿವೋತ್ಪಲಂ।
ಕಾಂಚನಂ ರಜಸಾ ಧ್ವಸ್ತಂ ಕ್ಲಿಷ್ಟಂ ಚಂದ್ರಮಿವಾಂಬುದೈಃ ॥ **2.104.25** ॥ 3828

ಮುಖಂ ತೇ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಮಾಂ ಶೋಕೋ ದಹತ್ಯಗ್ನಿರಿವಾಶ್ರಯಂ।
ಭೃಶಂ ಮನಸಿ ವೈದೇಹಿ ವ್ಯಸನಾರಣಿಸಂಭವಃ ॥ **2.104.26** ॥ 3829

ಬ್ರುವಂತ್ಯಾಮೇವಮಾರ್ತಾಯಾಂ ಜನನ್ಯಾಂ ಭರತಾಗ್ರಜಃ।
ಪಾದಾವಾಸಾದ್ಯ ಜಗ್ರಾಹ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಚ ರಾಘವಃ ॥ **2.104.27** ॥ 3830

ಪುರೋಹಿತಸ್ಯಾಗ್ನಿಸಮಸ್ಯ ತಸ್ಯ ವೈ
ಬೃಹಸ್ಪತೇರಿಂದ್ರ ಇವಾಮರಾಧಿಪಃ।

ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಪಾದೌ ಸುಸಮೃದ್ಧತೇಜಸಃ
ಸಹೈವ ತೇನೋಪವಿವೇಶ ರಾಘವಃ ॥ **2.104.28** ॥ 3831

ತತೋ ಜಘನ್ಯಂ ಸಹಿತೈಃ ಸ್ವಮಂತ್ರಿಭಿಃ
ಪುರಪ್ರಧಾನೈಶ್ಚ ತಥೈವ ಸೈನಿಕೈಃ।
ಜನೇನ ಧರ್ಮಜ್ಞತಮೇನ ಧರ್ಮವಾ -
ನುಪೋಪವಿಷ್ಟೋ ಭರತಸ್ತದಾಗ್ರಜಂ ॥ **2.104.29** ॥ 3832

ಉಪೋಪವಿಷ್ಟಸ್ತು ತದಾತಿವೀರ್ಯವಾಂ -
ಸ್ತಪಸ್ವಿವೇಷೇಣ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ರಾಘವಂ।
ಶ್ರಿಯಾ ಜ್ವಲಂತಂ ಭರತಃ ಕೃತಾಂಜಲಿ -
ರ್ಯಥಾ ಮಹೇಂದ್ರಃ ಪ್ರಯತಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಂ ॥ **2.104.30** ॥ 3833

ಕಿಮೇಷ ವಾಕ್ಯಂ ಭರತೋಽದ್ಯ ರಾಘವಂ
ಪ್ರಣಮ್ಯ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಚ ಸಾಧು ವಕ್ಷ್ಯತಿ।
ಇತೀವ ತಸ್ಯಾರ್ಯಜನಸ್ಯ ತತ್ತ್ವತೋ
ಬಭೂವ ಕೌತೂಹಲಮುತ್ತಮಂ ತದಾ ॥ **2.104.31** ॥ 3834

ಸ ರಾಘವಃ ಸತ್ಯಧೃತಿಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ
ಮಹಾನುಭಾವೋ ಭರತಶ್ಚ ಧಾರ್ಮಿಕಃ।
ವೃತಾಃ ಸುಹೃದ್ಭಿಶ್ಚ ವಿರೇಜಿರೇಽಧ್ವರೇ
ಯಥಾ ಸದಸ್ಯೈಃ ಸಹಿತಾಸ್ತ್ರಯೋಽಗ್ನಯಃ ॥ **2.104.32** ॥ 3835

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುರಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತ್ಯಯೋಧ್ಯಾಂ ಗತ್ವಾ ರಾಜ್ಯಗ್ರಹಣಾರ್ಥಂ ಭರತಸ್ಯಾನುರೋಧಃ, ಜೀವನಸ್ಯಾನಿತ್ಯತಾಂ ನಿರೂಪಯತಃ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ "ಪಿತೃನಿಧನಹೇತೋಃ ಶೋಕೋ ನ ಕರ್ತವ್ಯಃ" ಇತಿ ಭರತಂ ಪ್ರತ್ಯುಪದೇಶಸ್ತಥಾ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಪಿತುರಾಜ್ಞಾಪಾಲನಾರ್ಥಮೇವ ರಾಜ್ಯಮಗೃಹೀತ್ವಾ ವನವಾಸಾಯೈವ ಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯಪ್ರಕಟನಂ

ತತಃ ಪುರುಷಸಿಂಹಾನಾಂ ವೃತಾನಾಂ ತೈಃ ಸುಹೃದ್ಗಣೈಃ।
ಶೋಚತಾಮೇವ ರಜನೀ ದುಃಖೇನ ವ್ಯತ್ಯವರ್ತತ ॥ **2.105.1** ॥ 3836

ರಜನ್ಯಾಂ ಸುಪ್ರಭಾತಾಯಾಂ ಭ್ರಾತರಸ್ತೇ ಸುಹೃದ್ವೃತಾಃ।
ಮಂದಾಕಿನ್ಯಾಂ ಹತಂ ಜಪ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ರಾಮಮುಪಾಗಮನ್ ॥ **2.105.2** ॥ 3837

ತೂಷ್ಣೀಂ ತೇ ಸಮುಪಾಸೀನಾ ನ ಕಶ್ಚಿತ್ ಕಿಂಚಿದಬ್ರವೀತ್।
ಭರತಸ್ತು ಸುಹೃನ್ಮಧ್ಯೇ ರಾಮಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.105.3** ॥ 3838

ಸಾಂತ್ವಿತಾ ಮಾಮಿಕಾ ಮಾತಾ ದತ್ತಂ ರಾಜ್ಯಮಿದಂ ಮಮ।
ತದ್ ದದಾಮಿ ತವೈವಾಹಂ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ರಾಜ್ಯಮಕಂಟಕಂ ॥ **2.105.4** ॥ 3839

ಮಹತೇವಾಂಬುವೇಗೇನ ಭಿನ್ನಃ ಸೇತುರ್ಜಲಾಗಮೇ।
ದುರಾವರಂ ತ್ವದನ್ಯೇನ ರಾಜ್ಯಖಂಡಮಿದಂ ಮಹತ್ ॥ **2.105.5** ॥ 3840

ಗತಿಂ ಖರ ಇವಾಶ್ವಸ್ಯ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಸ್ಯೇವ ಪತತ್ರಿಣಃ।
ಅನುಗಂತುಂ ನ ಶಕ್ತಿರ್ಮೇ ಗತಿಂ ತವ ಮಹೀಪತೇ ॥ **2.105.6** ॥ 3841

ಸುಜೀವಂ ನಿತ್ಯಶಸ್ತಸ್ಯ ಯಃ ಪರೈರುಪಜೀವ್ಯತೇ।
ರಾಮ ತೇನ ತು ದುರ್ಜೀವಂ ಯಃ ಪರಾನುಪಜೀವತಿ ॥ **2.105.7** ॥ 3842

ಯಥಾ ತು ರೋಪಿತೋ ವೃಕ್ಷಃ ಪುರುಷೇಣ ವಿವರ್ಧಿತಃ।
ಹ್ರಸ್ವಕೇನ ದುರಾರೋಹೋ ರೂಢಸ್ಕಂಧೋ ಮಹಾದ್ರುಮಃ ॥ **2.105.8** ॥ 3843

ಸ ಯದಾ ಪುಷ್ಪಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ಫಲಾನಿ ನ ವಿದರ್ಶಯೇತ್।
ಸ ತಾಂ ನಾನುಭವೇತ್ ಪ್ರೀತಿಂ ಯಸ್ಯ ಹೇತೋಃ ಪ್ರರೋಪಿತಃ ॥ **2.105.9** ॥ 3844

ಏಷೋಪಮಾ ಮಹಾಬಾಹೋ ತದರ್ಥಂ ವೇತ್ತುಮರ್ಹಸಿ।
ಯತ್ರ ತ್ವಮಸ್ಮಾನ್ ವೃಷಭೋ ಭರ್ತಾ ಭೃತ್ಯಾನ್ ನ ಶಾಧಿ ಹಿ ॥ **2.105.10** ॥ 3845

ಶ್ರೇಣಯಸ್ತ್ವಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಪಶ್ಯಂತ್ವಗ್ರ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ।
ಪ್ರತಪಂತಮಿವಾದಿತ್ಯಂ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಿತಮರಿಂದಮಂ ॥ **2.105.11** ॥ 3846

ತಥಾನುಯಾನೇ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಮತ್ತಾ ನರ್ದಂತು ಕುಂಜರಾಃ।
ಅಂತಃಪುರಗತಾ ನಾರ್ಯೋ ನಂದಂತು ಸುಸಮಾಹಿತಾಃ ॥ **2.105.12** ॥ 3847

ತಸ್ಯ ಸಾಧ್ವನುಮನ್ಯಂತ ನಾಗರಾ ವಿವಿಧಾ ಜನಾಃ।
ಭರತಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮಂ ಪ್ರತ್ಯನುಯಾಚತಃ ॥ **2.105.13** ॥ 3848

ತಮೇವಂ ದುಃಖಿತಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಿಲಪಂತಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ।
ರಾಮಃ ಕೃತಾತ್ಮಾ ಭರತಂ ಸಮಾಶ್ವಾಸಯದಾತ್ಮವಾನ್ ॥ **2.105.14** ॥ 3849

ನಾತ್ಮನಃ ಕಾಮಕಾರೋ ಹಿ ಪುರುಷೋಽಯಮನೀಶ್ವರಃ।
ಇತಶ್ಚೇತರತಶ್ಚೈನಂ ಕೃತಾಂತಃ ಪರಿಕರ್ಷತಿ ॥ **2.105.15** ॥ 3850

ಸರ್ವೇ ಕ್ಷಯಾಂತಾ ನಿಚಯಾಃ ಪತನಾಂತಾಃ ಸಮುಚ್ಛ್ರಯಾಃ।
ಸಂಯೋಗಾ ವಿಪ್ರಯೋಗಾಂತಾ ಮರಣಾಂತಂ ಚ ಜೀವಿತಂ ॥ **2.105.16** ॥ 3851

ಯಥಾ ಫಲಾನಾಂ ಪಕ್ವಾನಾಂ ನಾನ್ಯತ್ರ ಪತನಾದ್ ಭಯಂ।
ಏವಂ ನರಸ್ಯ ಜಾತಸ್ಯ ನಾನ್ಯತ್ರ ಮರಣಾದ್ ಭಯಂ ॥ **2.105.17** ॥ 3852

ಯಥಾऽऽಗಾರಂ ದೃಢಸ್ಥೂಣಂ ಜೀರ್ಣಂ ಭೂತ್ವೋಪಸೀದತಿ।
ತಥಾವಸೀದಂತಿ ನರಾ ಜರಾಮೃತ್ಯುವಶಂಗತಾಃ ॥ **2.105.18** ॥ 3853

ಅತ್ಯೇತಿ ರಜನೀ ಯಾ ತು ಸಾ ನ ಪ್ರತಿನಿವರ್ತತೇ।
ಯಾತ್ಯೇವ ಯಮುನಾ ಪೂರ್ಣಂ ಸಮುದ್ರಮುದಕಾರ್ಣವಂ ॥ **2.105.19** ॥ 3854

ಅಹೋರಾತ್ರಾಣಿ ಗಚ್ಛಂತಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಮಿಹ।
ಆಯೂಂಷಿ ಕ್ಷಪಯಂತ್ಯಾಶು ಗ್ರೀಷ್ಮೇ ಜಲಮಿವಾಂಶವಃ ॥ **2.105.20** ॥ 3855

ಆತ್ಮಾನಮನುಶೋಚ ತ್ವಂ ಕಿಮನ್ಯಮನುಶೋಚಸಿ।
ಆಯುಸ್ತು ಹೀಯತೇ ಯಸ್ಯ ಸ್ಥಿತಸ್ಯಾಸ್ಯ ಗತಸ್ಯ ಚ ॥ **2.105.21** ॥ 3856

ಸಹೈವ ಮೃತ್ಯುರ್ವ್ರಜತಿ ಸಹ ಮೃತ್ಯುರ್ನಿಷೀದತಿ।
ಗತ್ವಾ ಸುದೀರ್ಘಮಧ್ವಾನಂ ಸಹ ಮೃತ್ಯುರ್ನಿವರ್ತತೇ ॥ **2.105.22** ॥ 3857

ಗಾತ್ರೇಷು ವಲಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಶ್ವೇತಾಶ್ಚೈವ ಶಿರೋರುಹಾಃ।
ಜರಯಾ ಪುರುಷೋ ಜೀರ್ಣಃ ಕಿಂ ಹಿ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಭಾವಯೇತ್ ॥ **2.105.23** ॥ 3858

ನಂದಂತ್ಯುದಿತ ಆದಿತ್ಯೇ ನಂದಂತ್ಯಸ್ತಮಿತೇऽಹನಿ।
ಆತ್ಮನೋ ನಾವಬುಧ್ಯಂತೇ ಮನುಷ್ಯಾ ಜೀವಿತಕ್ಷಯಂ ॥ **2.105.24** ॥ 3859

ಹೃಷ್ಯಂತ್ಯೃತುಮುಖಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನವಂ ನವಮಿವಾಗತಂ।
ಋತೂನಾಂ ಪರಿವರ್ತೇನ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಾಣಸಂಕ್ಷಯಃ ॥ **2.105.25** ॥ 3860

ಯಥಾ ಕಾಷ್ಠಂ ಚ ಕಾಷ್ಠಂ ಚ ಸಮೇಯಾತಾಂ ಮಹಾರ್ಣವೇ।
ಸಮೇತ್ಯ ತು ವ್ಯಪೇಯಾತಾಂ ಕಾಲಮಾಸಾದ್ಯ ಕಂಚನ ॥ **2.105.26** ॥ 3861

ಏವಂ ಭಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಜ್ಞಾತಯಶ್ಚ ವಸೂನಿ ಚ।
ಸಮೇತ್ಯ ವ್ಯವಧಾವಂತಿ ಧ್ರುವೋ ಹ್ಯೇಷಾಂ ವಿನಾಭವಃ ॥ **2.105.27** ॥ 3862

ನಾತ್ರ ಕಶ್ಚಿದ್ ಯಥಾಭಾವಂ ಪ್ರಾಣೀ ಸಮತಿವರ್ತತೇ।
ತೇನ ತಸ್ಮಿನ್ ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ ಪ್ರೇತಸ್ಯಾಸ್ಯಾನುಶೋಚತಃ ॥ **2.105.28** ॥ 3863

ಯಥಾ ಹಿ ಸಾರ್ಥಂ ಗಚ್ಛಂತಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಕಶ್ಚಿತ್ ಪಥಿ ಸ್ಥಿತಃ।
ಅಹಮಪ್ಯಾಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಪೃಷ್ಠತೋ ಭವತಾಮಿತಿ ॥ **2.105.29** ॥ 3864

ಏವಂ ಪೂರ್ವೈರ್ಗತೋ ಮಾರ್ಗಃ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹೈರ್ಧ್ರುವಃ।
ತಮಾಪನ್ನಃ ಕಥಂ ಶೋಚೇದ್ ಯಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ ॥ **2.105.30** ॥ 3865

ವಯಸಃ ಪತಮಾನಸ್ಯ ಸ್ರೋತಸೋ ವಾನಿವರ್ತಿನಃ।
ಆತ್ಮಾ ಸುಖೇ ನಿಯೋಕ್ತವ್ಯಃ ಸುಖಭಾಜಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **2.105.31** ॥ 3866

ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸುಶುಭೈಃ ಕೃತ್ಸ್ನೈಃ ಕ್ರತುಭಿಶ್ಚಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ।
ಧೂತಪಾಪ್ಮಾ ಗತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪಿತಾ ನಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ ॥ **2.105.32** ॥ 3867

ಭೃತ್ಯಾನಾಂ ಭರಣಾತ್ ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪರಿಪಾಲನಾತ್।
ಅರ್ಥಾದಾನಾಚ್ಚ ಧರ್ಮೇಣ ಪಿತಾ ನಸ್ತ್ರಿದಿವಂ ಗತಃ ॥ **2.105.33** ॥ 3868

ಕರ್ಮಭಿಸ್ತು ಶುಭೈರಿಷ್ಟೈಃ ಕ್ರತುಭಿಶ್ಚಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ।
ಸ್ವರ್ಗಂ ದಶರಥಃ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪಿತಾ ನಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ ॥ **2.105.34** ॥ 3869

ಇಷ್ಟ್ವಾ ಬಹುವಿಧೈರ್ಯಜ್ಞೈರ್ಭೋಗಾಂಶ್ಚಾವಾಪ್ಯ ಪುಷ್ಕಲಾನ್।
ಉತ್ತಮಂ ಚಾಯುರಾಸಾದ್ಯ ಸ್ವರ್ಗತಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ ॥ **2.105.35** ॥ 3870

ಆಯುರುತ್ತಮಮಾಸಾದ್ಯ ಭೋಗಾನಪಿ ಚ ರಾಘವಃ।
ನ ಸ ಶೋಚ್ಯಃ ಪಿತಾ ತಾತ ಸ್ವರ್ಗತಃ ಸತ್ಕೃತಃ ಸತಾಂ ॥ **2.105.36** ॥ 3871

ಸ ಜೀರ್ಣಮಾನುಷಂ ದೇಹಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪಿತಾ ಹಿ ನಃ।
ದೈವೀಮೃದ್ಧಿಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವಿಹಾರಿಣೀಂ ॥ **2.105.37** ॥ 3872

ತಂ ತು ನೈವಂವಿಧಃ ಕಶ್ಚಿತ್ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಶೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ।
ತ್ವದ್ವಿಧೋ ಮದ್ವಿಧಶ್ಚಾಪಿ ಶ್ರುತವಾನ್ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತರಃ ॥ **2.105.38** ॥ 3873

ಏತೇ ಬಹುವಿಧಾಃ ಶೋಕಾ ವಿಲಾಪರುದಿತೇ ತದಾ।
ವರ್ಜನೀಯಾ ಹಿ ಧೀರೇಣ ಸರ್ವಾವಸ್ಥಾಸು ಧೀಮತಾ ॥ **2.105.39** ॥ 3874

ಸ ಸ್ವಸ್ಥೋ ಭವ ಮಾ ಶೋಕೋ ಯಾತ್ವಾ ಚಾವಸ ತಾಂ ಪುರೀಂ।
ತಥಾ ಪಿತ್ರಾ ನಿಯುಕ್ತೋಽಸಿ ವಶಿನಾ ವದತಾಂ ವರ ॥ **2.105.40** ॥ 3875

ಯತ್ರಾಹಮಪಿ ತೇನೈವ ನಿಯುಕ್ತಃ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಾ।
ತತ್ರೈವಾಹಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಿತುರಾರ್ಯಸ್ಯ ಶಾಸನಂ ॥ **2.105.41** ॥ 3876

ನ ಮಯಾ ಶಾಸನಂ ತಸ್ಯ ತ್ಯಕ್ತುಂ ನ್ಯಾಯ್ಯಮರಿಂದಮ।
ಸ ತ್ವಯಾಪಿ ಸದಾ ಮಾನ್ಯಃ ಸ ವೈ ಬಂಧುಃ ಸ ನಃ ಪಿತಾ ॥ **2.105.42** ॥ 3877

ತದ್ ವಚಃ ಪಿತುರೇವಾಹಂ ಸಮ್ಮತಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಾಂ।
ಕರ್ಮಣಾ ಪಾಲಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವನವಾಸೇನ ರಾಘವ ॥ **2.105.43** ॥ 3878

ಧಾರ್ಮಿಕೇಣಾನೃಶಂಸೇನ ನರೇಣ ಗುರುವರ್ತಿನಾ।
ಭವಿತವ್ಯಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಪರಲೋಕಂ ಜಿಗೀಷತಾ ॥ **2.105.44** ॥ 3879

ಆತ್ಮಾನಮನುತಿಷ್ಠ ತ್ವಂ ಸ್ವಭಾವೇನ ನರರ್ಷಭ।
ನಿಶಾಮ್ಯ ತು ಶುಭಂ ವೃತ್ತಂ ಪಿತುರ್ದಶರಥಸ್ಯ ನಃ ॥ **2.105.45** ॥ 3880

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಪಿತುರ್ನಿದೇಶಪ್ರತಿಪಾಲನಾರ್ಥಂ।
ಯವೀಯಸಂ ಭ್ರಾತರಮರ್ಥವಚ್ಚ
ಪ್ರಭುರ್ಮುಹೂರ್ತಾದ್ ವಿರರಾಮ ರಾಮಃ ॥ **2.105.46** ॥ 3881

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷಡಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ಭೂಯೋ ಭರತಸ್ಯಾಯೋಧ್ಯಾಗಮನಾಯ ರಾಜ್ಯಗ್ರಹಣಾಯ ಚ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ವಿರತೇ ರಾಮೇ ವಚನಮರ್ಥವತ್।
ತತೋ ಮಂದಾಕಿನೀತೀರೇ ರಾಮಂ ಪ್ರಕೃತಿವತ್ಸಲಂ ॥ **2.106.1** ॥ 3882

ಉವಾಚ ಭರತಶ್ಚಿತ್ರಂ ಧಾರ್ಮಿಕೋ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ವಚಃ।
ಕೋ ಹಿ ಸ್ಯಾದೀದೃಶೋ ಲೋಕೇ ಯಾದೃಶಸ್ತ್ವಮರಿಂದಮ ॥ **2.106.2** ॥ 3883

ನ ತ್ವಾಂ ಪ್ರವ್ಯಥಯೇದ್ ದುಃಖಂ ಪ್ರೀತಿರ್ವಾ ನ ಪ್ರಹರ್ಷಯೇತ್।
ಸಮ್ಮತಶ್ಚಾಪಿ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ತಾಂಶ್ಚ ಪೃಚ್ಛಸಿ ಸಂಶಯಾನ್ ॥ **2.106.3** ॥ 3884

ಯಥಾ ಮೃತಸ್ತಥಾ ಜೀವನ್ ಯಥಾಸತಿ ತಥಾ ಸತಿ।
ಯಸ್ಯೈಷ ಬುದ್ಧಿಲಾಭಃ ಸ್ಯಾತ್ ಪರಿತಪ್ಯೇತ ಕೇನ ಸಃ ॥ **2.106.4** ॥ 3885

ಪರಾವರಜ್ಞೋ ಯಶ್ಚ ಸ್ಯಾದ್ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಮನುಜಾಧಿಪ।
ಸ ಏವ ವ್ಯಸನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನ ವಿಷೀದಿತುಮರ್ಹತಿ ॥ **2.106.5** ॥ 3886

ಅಮರೋಪಮಸತ್ತ್ವಸ್ತ್ವಂ ಮಹಾತ್ಮಾ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ।
ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವದರ್ಶೀ ಚ ಬುದ್ಧಿಮಾಂಶ್ಚಾಸಿ ರಾಘವ ॥ **2.106.6** ॥ 3887

ನ ತ್ವಾಮೇವಂಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರಭವಾಭವಕೋವಿದಂ।
ಅವಿಷಹ್ಯತಮಂ ದುಃಖಮಾಸಾದಯಿತುಮರ್ಹತಿ ॥ **2.106.7** ॥ 3888

ಪ್ರೋಷಿತೇ ಮಯಿ ಯತ್ ಪಾಪಂ ಮಾತ್ರಾ ಮತ್ಕಾರಣಾತ್ ಕೃತಂ।
ಕ್ಷುದ್ರಯಾ ತದನಿಷ್ಟಂ ಮೇ ಪ್ರಸೀದತು ಭವಾನ್ ಮಮ ॥ **2.106.8** ॥ 3889

ಧರ್ಮಬಂಧೇನ ಬದ್ಧೋಽಸ್ಮಿ ತೇನೇಮಾಂ ನೇಹ ಮಾತರಂ।
ಹನ್ಮಿ ತೀವ್ರೇಣ ದಂಡೇನ ದಂಡಾರ್ಹಾಂ ಪಾಪಕಾರಿಣೀಂ ॥ **2.106.9** ॥ 3890

ಕಥಂ ದಶರಥಾಜ್ಜಾತಃ ಶುಭಾಭಿಜನಕರ್ಮಣಃ।
ಜಾನನ್ ಧರ್ಮಮಧರ್ಮಂ ಚ ಕುರ್ಯಾಂ ಕರ್ಮ ಜುಗುಪ್ಸಿತಂ ॥ **2.106.10** ॥ 3891

ಗುರುಃ ಕ್ರಿಯಾವಾನ್ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ರಾಜಾ ಪ್ರೇತಃ ಪಿತೇತಿ ಚ।
ತಾತಂ ನ ಪರಿಗರ್ಹೇಽಹಂ ದೈವತಂ ಚೇತಿ ಸಂಸದಿ ॥ **2.106.11** ॥ 3892

ಕೋ ಹಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಯೋರ್ಹೀನಮೀದೃಶಂ ಕರ್ಮ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ।
ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷುಃ ಸನ್ ಕುರ್ಯಾದ್ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಧರ್ಮವಿತ್ ॥ **2.106.12** ॥ 3893

ಅಂತಕಾಲೇ ಹಿ ಭೂತಾನಿ ಮುಹ್ಯಂತೀತಿ ಪುರಾ ಶ್ರುತಿಃ।
ರಾಜ್ಞೈವಂ ಕುರ್ವತಾ ಲೋಕೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾ ಸಾ ಶ್ರುತಿಃ ಕೃತಾ ॥ **2.106.13** ॥ 3894

ಸಾಧ್ವರ್ಥಮಭಿಸಂಧಾಯ ಕ್ರೋಧಾನ್ಮೋಹಾಚ್ಚ ಸಾಹಸಾತ್।
ತಾತಸ್ಯ ಯದತಿಕ್ರಾಂತಂ ಪ್ರತ್ಯಾಹರತು ತದ್ ಭವಾನ್ ॥ **2.106.14** ॥ 3895

ಪಿತುರ್ಹಿ ಸಮತಿಕ್ರಾಂತಂ ಪುತ್ರೋ ಯಃ ಸಾಧು ಮನ್ಯತೇ।
ತದಪತ್ಯಂ ಮತಂ ಲೋಕೇ ವಿಪರೀತಮತೋಽನ್ಯಥಾ ॥ **2.106.15** ॥ 3896

ತದಪತ್ಯಂ ಭವಾನಸ್ತು ಮಾ ಭವಾನ್ ದುಷ್ಕೃತಂ ಪಿತುಃ।
ಅತಿ ಯತ್ ತತ್ ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಲೋಕೇ ಧೀರವಿಗರ್ಹಿತಂ ॥ **2.106.16** ॥ 3897

ಕೈಕೇಯೀಂ ಮಾಂ ಚ ತಾತಂ ಚ ಸುಹೃದೋ ಬಾಂಧವಾಂಶ್ಚ ನಃ।
ಪೌರಜಾನಪದಾನ್ ಸರ್ವಾಂಸ್ತ್ರಾತುಂ ಸರ್ವಮಿದಂ ಭವಾನ್ ॥ **2.106.17** ॥ 3898

ಕ್ವ ಚಾರಣ್ಯಂ ಕ್ವ ಚ ಕ್ಷಾತ್ರಂ ಕ್ವ ಜಟಾಃ ಕ್ವ ಚ ಪಾಲನಂ।
ಈದೃಶಂ ವ್ಯಾಹತಂ ಕರ್ಮ ನ ಭವಾನ್ ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ ॥ **2.106.18** ॥ 3899

ಏಷ ಹಿ ಪ್ರಥಮೋ ಧರ್ಮಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯಾಭಿಷೇಚನಂ।
ಯೇನ ಶಕ್ಯಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪರಿಪಾಲನಂ ॥ **2.106.19** ॥ 3900

ಕಶ್ಚ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಸಂಶಯಸ್ಥಮಲಕ್ಷಣಂ।
ಆಯತಿಸ್ಥಂ ಚರೇದ್ ಧರ್ಮಂ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧುರನಿಶ್ಚಿತಂ ॥ **2.106.20** ॥ 3901

ಅಥ ಕ್ಲೇಶಜಮೇವ ತ್ವಂ ಧರ್ಮಂ ಚರಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ।
ಧರ್ಮೇಣ ಚತುರೋ ವರ್ಣಾನ್ ಪಾಲಯನ್ ಕ್ಲೇಶಮಾಪ್ನುಹಿ ॥ **2.106.21** ॥ 3902

ಚತುರ್ಣಾಮಾಶ್ರಮಾಣಾಂ ಹಿ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಮುತ್ತಮಂ।
ಆಹುರ್ಧರ್ಮಜ್ಞ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಸ್ತಂ ಕಥಂ ತ್ಯಕ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **2.106.22** ॥ 3903

ಶ್ರುತೇನ ಬಾಲಃ ಸ್ಥಾನೇನ ಜನ್ಮನಾ ಭವತೋ ಹ್ಯಹಂ।
ಸ ಕಥಂ ಪಾಲಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೂಮಿಂ ಭವತಿ ತಿಷ್ಠತಿ ॥ **2.106.23** ॥ 3904

ಹೀನಬುದ್ಧಿಗುಣೋ ಬಾಲೋ ಹೀನಸ್ಥಾನೇನ ಚಾಪ್ಯಹಂ।
ಭವತಾ ಚ ವಿನಾಭೂತೋ ನ ವರ್ತಯಿತುಮುತ್ಸಹೇ ॥ **2.106.24** ॥ 3905

ಇದಂ ನಿಖಿಲಮಪ್ಯಗ್ರ್ಯಂ ರಾಜ್ಯಂ ಪಿತ್ರ್ಯಮಕಂಟಕಂ।
ಅನುಶಾಧಿ ಸ್ವಧರ್ಮೇಣ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸಹ ಬಾಂಧವೈಃ ॥ **2.106.25** ॥ 3906

ಇಹೈವ ತ್ವಾಭಿಷಿಂಚಂತು ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಕೃತಯಃ ಸಹ।
ಋತ್ವಿಜಃ ಸವಸಿಷ್ಠಾಶ್ಚ ಮಂತ್ರವಿನ್ಮಂತ್ರಕೋವಿದಾಃ ॥ **2.106.26** ॥ 3907

ಅಭಿಷಿಕ್ತಸ್ತ್ವಮಸ್ಮಾಭಿರಯೋಧ್ಯಾಂ ಪಾಲನೇ ವ್ರಜ।
ವಿಜಿತ್ಯ ತರಸಾ ಲೋಕಾನ್ ಮರುದ್ಭಿರಿವ ವಾಸವಃ ॥ **2.106.27** ॥ 3908

ಋಣಾನಿ ತ್ರೀಣ್ಯಪಾಕುರ್ವನ್ ದುರ್ಹೃದಃ ಸಾಧು ನಿರ್ದಹನ್।
ಸುಹೃದಸ್ತರ್ಪಯನ್ ಕಾಮೈಸ್ತ್ವಮೇವಾತ್ರಾನುಶಾಧಿ ಮಾಂ ॥ **2.106.28** ॥ 3909

ಅದ್ಯಾರ್ಯ ಮುದಿತಾಃ ಸಂತು ಸುಹೃದಸ್ತೇಽಭಿಷೇಚನೇ।
ಅದ್ಯ ಭೀತಾಃ ಪಲಾಯಂತು ದುಷ್ಪ್ರದಾಸ್ತೇ ದಿಶೋ ದಶ ॥ **2.106.29** ॥ 3910

ಆಕ್ರೋಶಂ ಮಮ ಮಾತುಶ್ಚ ಪ್ರಮೃಜ್ಯ ಪುರುಷರ್ಷಭ।
ಅದ್ಯ ತತ್ರಭವಂತಂ ಚ ಪಿತರಂ ರಕ್ಷ ಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್ ॥ **2.106.30** ॥ 3911

ಶಿರಸಾ ತ್ವಾಭಿಯಾಚೇಽಹಂ ಕುರುಷ್ವ ಕರುಣಾಂ ಮಯಿ।
ಬಾಂಧವೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷ್ವಿವ ಮಹೇಶ್ವರಃ ॥ **2.106.31** ॥ 3912

ಅಥವಾ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕೃತ್ವಾ ವನಮೇವ ಭವಾನಿತಃ।
ಗಮಿಷ್ಯತಿ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಭವತಾ ಸಾರ್ಧಮಪ್ಯಹಂ ॥ **2.106.32** ॥ 3913

ತಥಾಭಿರಾಮೋ ಭರತೇನ ತಾಮ್ಯತಾ
ಪ್ರಸಾದ್ಯಮಾನಃ ಶಿರಸಾ ಮಹೀಪತಿಃ।
ನ ಚೈವ ಚಕ್ರೇ ಗಮನಾಯ ಸತ್ತ್ವವಾನ್
ಮತಿಂ ಪಿತುಸ್ತದ್ ವಚನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ ॥ **2.106.33** ॥ 3914

ತದದ್ಭುತಂ ಸ್ಥೈರ್ಯಮವೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಘವೇ
ಸಮಂ ಜನೋ ಹರ್ಷಮವಾಪ ದುಃಖಿತಃ।
ನ ಯಾತ್ಯಯೋಧ್ಯಾಮಿತಿ ದುಃಖಿತೋಽಭವತ್
ಸ್ಥಿರಪ್ರತಿಜ್ಞತ್ವಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಹರ್ಷಿತಃ ॥ **2.106.34** ॥ 3915

ತಮೃತ್ವಿಜೋ ನೈಗಮಯೂಥವಲ್ಲಭಾ -
ಸ್ತಥಾ ವಿಸಂಜ್ಞಾಶ್ರುಕಲಾಶ್ಚ ಮಾತರಃ।
ತಥಾ ಬ್ರುವಾಣಂ ಭರತಂ ಪ್ರತುಷ್ಟುವುಃ
ಪ್ರಣಮ್ಯ ರಾಮಂ ಚ ಯಯಾಚಿರೇ ಸಹ ॥ **2.106.35** ॥ 3916

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷಡಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಭರತಂ ಪರಿಸಾಂತ್ವ್ಯಾಯೋಧ್ಯಾಗಮನಾರ್ಥಂ ತಂ ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶಃ

ಪುನರೇವಂ ಬ್ರುವಾಣಂ ತಂ ಭರತಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಗ್ರಜಃ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜ್ಞಾತಿಮಧ್ಯೇ ಸುಸತ್ಕೃತಃ ॥ **2.107.1** ॥ 3917

ಉಪಪನ್ನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಯಸ್ತ್ವಮೇವಮಭಾಷಥಾಃ।
ಜಾತಃ ಪುತ್ರೋ ದಶರಥಾತ್ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಂ ರಾಜಸತ್ತಮಾತ್ ॥ **2.107.2** ॥ 3918

ಪುರಾ ಭ್ರಾತಃ ಪಿತಾ ನಃ ಸ ಮಾತರಂ ತೇ ಸಮುದ್ವಹನ್।
ಮಾತಾಮಹೇ ಸಮಾಶ್ರೌಷೀದ್ ರಾಜ್ಯಶುಲ್ಕಮನುತ್ತಮಂ ॥ **2.107.3** ॥ 3919

ದೇವಾಸುರೇ ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಜನನ್ಯೈ ತವ ಪಾರ್ಥಿವಃ।
ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ದದೌ ರಾಜಾ ವರಮಾರಾಧಿತಃ ಪ್ರಭುಃ ॥ **2.107.4** ॥ 3920

ತತಃ ಸಾ ಸಂಪ್ರತಿಶ್ರಾವ್ಯ ತವ ಮಾತಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ।
ಅಯಾಚತ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದ್ವೌ ವರೌ ವರವರ್ಣಿನೀ ॥ **2.107.5** ॥ 3921

ತವ ರಾಜ್ಯಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಮಮ ಪ್ರವ್ರಾಜನಂ ತಥಾ।
ತಚ್ಚ ರಾಜಾ ತಥಾ ತಸ್ಯೈ ನಿಯುಕ್ತಃ ಪ್ರದದೌ ವರಂ ॥ **2.107.6** ॥ 3922

ತೇನ ಪಿತ್ರಾಹಮಪ್ಯತ್ರ ನಿಯುಕ್ತಃ ಪುರುಷರ್ಷಭ।
ಚತುರ್ದಶ ವನೇ ವಾಸಂ ವರ್ಷಾಣಿ ವರದಾನಿಕಂ ॥ **2.107.7** ॥ 3923

ಸೋಽಯಂ ವನಮಿದಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ನಿರ್ಜನಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾನ್ವಿತಃ।
ಸೀತಯಾ ಚಾಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಃ ಸತ್ಯವಾದೇ ಸ್ಥಿತಃ ಪಿತುಃ ॥ **2.107.8** ॥ 3924

ಭವಾನಪಿ ತಥೇತ್ಯೇವ ಪಿತರಂ ಸತ್ಯವಾದಿನಂ।
ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವಾಭಿಷಿಂಚನಾತ್ ॥ **2.107.9** ॥ 3925

ಋಣಾನ್ಮೋಚಯ ರಾಜಾನಂ ಮತ್ಕೃತೇ ಭರತ ಪ್ರಭುಂ।
ಪಿತರಂ ತ್ರಾಹಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಮಾತರಂ ಚಾಭಿನಂದಯ ॥ **2.107.10** ॥ 3926

ಶ್ರೂಯತೇ ಧೀಮತಾ ತಾತ ಶ್ರುತಿರ್ಗೀತಾ ಯಶಸ್ವಿನಾ।
ಗಯೇನ ಯಜಮಾನೇನ ಗಯೇಷ್ವೇವ ಪಿತೄನ್ ಪ್ರತಿ ॥ **2.107.11** ॥ 3927

ಪುನ್ನಾಮ್ನೋ ನರಕಾದ್ ಯಸ್ಮಾತ್ ಪಿತರಂ ತ್ರಾಯತೇ ಸುತಃ।
ತಸ್ಮಾತ್ ಪುತ್ರ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪಿತೄನ್ ಯಃ ಪಾತಿ ಸರ್ವತಃ ॥ **2.107.12** ॥ 3928

ಏಷ್ಟವ್ಯಾ ಬಹವಃ ಪುತ್ರಾ ಗುಣವಂತೋ ಬಹುಶ್ರುತಾಃ।
ತೇಷಾಂ ವೈ ಸಮವೇತಾನಾಮಪಿ ಕಶ್ಚಿದ್ ಗಯಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥ **2.107.13** ॥ 3929

ಏವಂ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರತೀತಾ ರಘುನಂದನ।
ತಸ್ಮಾತ್ ತ್ರಾಹಿ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಿತರಂ ನರಕಾತ್ ಪ್ರಭೋ ॥ **2.107.14** ॥ 3930

ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ಗಚ್ಛ ಭರತ ಪ್ರಕೃತೀರುಪರಂಜಯ।
ಶತ್ರುಘ್ನಸಹಿತೋ ವೀರ ಸಹ ಸರ್ವೈರ್ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ ॥ **2.107.15** ॥ 3931

ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯೇ ದಂಡಕಾರಣ್ಯಮಹಮಪ್ಯವಿಲಂಬಯನ್।
ಆಭ್ಯಾಂ ತು ಸಹಿತೋ ವೀರ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಚ ॥ **2.107.16** ॥ 3932

ತ್ವಂ ರಾಜಾ ಭರತ ಭವ ಸ್ವಯಂ ನರಾಣಾಂ
ವನ್ಯಾನಾಮಹಮಪಿ ರಾಜರಾಣ್ಮೃಗಾಣಾಂ।
ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ಪುರವರಮದ್ಯ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ
ಸಂಹೃಷ್ಟಸ್ತ್ವಹಮಪಿ ದಂಡಕಾನ್ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯೇ ॥ **2.107.17** ॥ 3933

ಛಾಯಾಂ ತೇ ದಿನಕರಭಾಃ ಪ್ರಬಾಧಮಾನಂ
ವರ್ಷತ್ರಂ ಭರತ ಕರೋತು ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಶೀತಾಂ।
ಏತೇಷಾಮಹಮಪಿ ಕಾನನದ್ರುಮಾಣಾಂ
ಛಾಯಾಂ ತಾಮತಿಶಯಿನೀಂ ಶನೈಃ ಶ್ರಯಿಷ್ಯೇ ॥ **2.107.18** ॥ 3934

ಶತ್ರುಘ್ನಸ್ತ್ವತುಲಮತಿಸ್ತು ತೇ ಸಹಾಯಃ
ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ಮಮ ವಿದಿತಃ ಪ್ರಧಾನಮಿತ್ರಂ।
ಚತ್ವಾರಸ್ತನಯವರಾ ವಯಂ ನರೇಂದ್ರಂ
ಸತ್ಯಸ್ಥಂ ಭರತ ಚರಾಮ ಮಾ ವಿಷೀದ ॥ **2.107.19** ॥ 3935

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ನಾಸ್ತಿಕಮತಮವಲಂಬ್ಯ ಜಾಬಾಲಿಮುನೇರ್ಭಾಷಣಂ

ಆಶ್ವಾಸಯಂತಂ ಭರತಂ ಜಾಬಾಲಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮಃ।
ಉವಾಚ ರಾಮಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಧರ್ಮಾಪೇತಮಿದಂ ವಚಃ ॥ **2.108.1** ॥ 3936

ಸಾಧು ರಾಘವ ಮಾ ಭೂತ್ ತೇ ಬುದ್ಧಿರೇವಂ ನಿರರ್ಥಿಕಾ।
ಪ್ರಾಕೃತಸ್ಯ ನರಸ್ಯೇವ ಹ್ಯಾರ್ಯಬುದ್ಧೇಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ ॥ **2.108.2** ॥ 3937

ಕಃ ಕಸ್ಯ ಪುರುಷೋ ಬಂಧುಃ ಕಿಮಾಪ್ಯಂ ಕಸ್ಯ ಕೇನಚಿತ್।
ಏಕೋ ಹಿ ಜಾಯತೇ ಜಂತುರೇಕ ಏವ ವಿನಶ್ಯತಿ ॥ **2.108.3** ॥ 3938

ತಸ್ಮಾನ್ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಚೇತಿ ರಾಮ ಸಜ್ಜೇತ ಯೋ ನರಃ।
ಉನ್ಮತ್ತ ಇವ ಸ ಜ್ಞೇಯೋ ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿದ್ಧಿ ಕಸ್ಯಚಿತ್ ॥ **2.108.4** ॥ 3939

ಯಥಾ ಗ್ರಾಮಾಂತರಂ ಗಚ್ಛನ್ ನರಃ ಕಶ್ಚಿದ್ ಬಹಿರ್ವಸೇತ್।
ಉತ್ಸೃಜ್ಯ ಚ ತಮಾವಾಸಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೇತಾಪರೇಽಹನಿ ॥ **2.108.5** ॥ 3940

ಏವಮೇವ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಗೃಹಂ ವಸು।
ಆವಾಸಮಾತ್ರಂ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಸಜ್ಜಂತೇ ನಾತ್ರ ಸಜ್ಜನಾಃ ॥ **2.108.6** ॥ 3941

ಪಿತ್ರ್ಯಂ ರಾಜ್ಯಂ ಸಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಸ ನಾರ್ಹಸಿ ನರೋತ್ತಮ।
ಆಸ್ಥಾತುಂ ಕಾಪಥಂ ದುಃಖಂ ವಿಷಮಂ ಬಹುಕಂಟಕಂ ॥ **2.108.7** ॥ 3942

ಸಮೃದ್ಧಾಯಾಮಯೋಧ್ಯಾಯಾಮಾತ್ಮಾನಮಭಿಷೇಚಯ।
ಏಕವೇಣೀಧರಾ ಹಿ ತ್ವಾ ನಗರೀ ಸಂಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ ॥ **2.108.8** ॥ 3943

ರಾಜಭೋಗಾನನುಭವನ್ ಮಹಾರ್ಹಾನ್ ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜ।
ವಿಹರ ತ್ವಮಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಯಥಾ ಶಕ್ರಸ್ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪೇ ॥ **2.108.9** ॥ 3944

ನ ತೇ ಕಶ್ಚಿದ್ ದಶರಥಸ್ತ್ವಂ ಚ ತಸ್ಯ ಚ ಕಶ್ಚನ।
ಅನ್ಯೋ ರಾಜಾ ತ್ವಮನ್ಯಸ್ತು ತಸ್ಮಾತ್ ಕುರು ಯದುಚ್ಯತೇ ॥ **2.108.10** ॥ 3945

ಬೀಜಮಾತ್ರಂ ಪಿತಾ ಜಂತೋಃ ಶುಕ್ರಂ ಶೋಣಿತಮೇವ ಚ।
ಸಂಯುಕ್ತಮೃತುಮನ್ಮಾತ್ರಾ ಪುರುಷಸ್ಯೇಹ ಜನ್ಮ ತತ್ ॥ **2.108.11** ॥ 3946

ಗತಃ ಸ ನೃಪತಿಸ್ತತ್ರ ಗಂತವ್ಯಂ ಯತ್ರ ತೇನ ವೈ।
ಪ್ರವೃತ್ತಿರೇಷಾ ಭೂತಾನಾಂ ತ್ವಂ ತು ಮಿಥ್ಯಾ ವಿಹನ್ಯಸೇ ॥ **2.108.12** ॥ 3947

ಅರ್ಥಧರ್ಮಪರಾ ಯೇ ಯೇ ತಾಂಸ್ತಾನ್ ಶೋಚಾಮಿ ನೇತರಾನ್।
ತೇ ಹಿ ದುಃಖಮಿಹ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿನಾಶಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಲೇಭಿರೇ ॥ **2.108.13** ॥ 3948

ಅಷ್ಟಕಾಪಿತೃದೇವತ್ಯಮಿತ್ಯಯಂ ಪ್ರಸೃತೋ ಜನಃ।
ಅನ್ನಸ್ಯೋಪದ್ರವಂ ಪಶ್ಯ ಮೃತೋ ಹಿ ಕಿಮಶಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.108.14** ॥ 3949

ಯದಿ ಭುಕ್ತಮಿಹಾನ್ಯೇನ
ದೇಹಮನ್ಯಸ್ಯ ಗಚ್ಛತಿ।
ದದ್ಯಾತ್ ಪ್ರವಸತಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ
ನ ತತ್ ಪಥ್ಯಶನಂ ಭವೇತ್ ॥ **2.108.15** ॥ 3950

ದಾನಸಂವನನಾ ಹ್ಯೇತೇ ಗ್ರಂಥಾ ಮೇಧಾವಿಭಿಃ ಕೃತಾಃ।
ಯಜಸ್ವ ದೇಹಿ ದೀಕ್ಷಸ್ವ ತಪಸ್ತಪ್ಯಸ್ವ ಸಂತ್ಯಜ ॥ **2.108.16** ॥ 3951

ಸ ನಾಸ್ತಿ ಪರಮಿತ್ಯೇತತ್ ಕುರು ಬುದ್ಧಿಂ ಮಹಾಮತೇ।
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಯತ್ ತದಾತಿಷ್ಠ ಪರೋಕ್ಷಂ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕುರು ॥ **2.108.17** ॥ 3952

ಸತಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸರ್ವಲೋಕನಿದರ್ಶಿನೀಂ।
ರಾಜ್ಯಂ ಸ ತ್ವಂ ನಿಗೃಹ್ಣೀಷ್ವ ಭರತೇನ ಪ್ರಸಾದಿತಃ ॥ **2.108.18** ॥ 3953

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ನವಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀರಾಮಕರ್ತೃಕಂ ಜಾಬಾಲಿಮುನೇರ್ನಾಸ್ತಿಕಮತಂ ನಿರಸ್ಯಾಸ್ತಿಕಮತಸ್ಯ ಸ್ಥಾಪನಂ

ಜಾಬಾಲೇಸ್ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ।
ಉವಾಚ ಪರಯಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾ ಬುದ್ಧ್ಯಾವಿಪ್ರತಿಪನ್ನಯಾ ॥ **2.109.1** ॥ 3954

ಭವಾನ್ ಮೇ ಪ್ರಿಯಕಾಮಾರ್ಥಂ ವಚನಂ ಯದಿಹೋಕ್ತವಾನ್।
ಅಕಾರ್ಯಂ ಕಾರ್ಯಸಂಕಾಶಮಪಥ್ಯಂ ಪಥ್ಯಸನ್ನಿಭಂ ॥ **2.109.2** ॥ 3955

ನಿರ್ಮರ್ಯಾದಸ್ತು ಪುರುಷಃ ಪಾಪಾಚಾರಸಮನ್ವಿತಃ।
ಮಾನಂ ನ ಲಭತೇ ಸತ್ಸು ಭಿನ್ನಚಾರಿತ್ರದರ್ಶನಃ ॥ **2.109.3** ॥ 3956

ಕುಲೀನಮಕುಲೀನಂ ವಾ ವೀರಂ ಪುರುಷಮಾನಿನಂ।
ಚಾರಿತ್ರಮೇವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಿ ಶುಚಿಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಚಿಂ ॥ **2.109.4** ॥ 3957

ಅನಾರ್ಯಸ್ತ್ವಾರ್ಯಸಂಸ್ಥಾನಃ ಶೌಚಾದ್ಧೀನಸ್ತಥಾ ಶುಚಿಃ।
ಲಕ್ಷಣ್ಯವದಲಕ್ಷಣ್ಯೋ ದುಃಶೀಲಃ ಶೀಲವಾನಿವ ॥ **2.109.5** ॥ 3958

ಅಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮವೇಷೇಣ ಯದ್ಯಹಂ ಲೋಕಸಂಕರಂ।
ಅಭಿಪತ್ಸ್ಯೇ ಶುಭಂ ಹಿತ್ವಾ ಕ್ರಿಯಾಂ ವಿಧಿವಿವರ್ಜಿತಾಂ ॥ **2.109.6** ॥ 3959

ಕಶ್ಚೇತಯಾನಃ ಪುರುಷಃ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯವಿಚಕ್ಷಣಃ।
ಬಹು ಮನ್ಯೇತ ಮಾಂ ಲೋಕೇ ದುರ್ವೃತ್ತಂ ಲೋಕದೂಷಣಂ ॥ **2.109.7** ॥ 3960

ಕಸ್ಯ ಯಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ವೃತ್ತಂ ಕೇನ ವಾ ಸ್ವರ್ಗಮಾಪ್ನುಯಾಂ।
ಅನಯಾ ವರ್ತಮಾನೋಽಹಂ ವೃತ್ತ್ಯಾ ಹೀನಪ್ರತಿಜ್ಞಯಾ ॥ **2.109.8** ॥ 3961

ಕಾಮವೃತ್ತೋಽನ್ವಯಂ ಲೋಕಃ ಕೃತ್ಸ್ನಃ ಸಮುಪವರ್ತತೇ।
ಯದ್ವೃತ್ತಾಃ ಸಂತಿ ರಾಜಾನಸ್ತದ್ವೃತ್ತಾಃ ಸಂತಿ ಹಿ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **2.109.9** ॥ 3962

ಸತ್ಯಮೇವಾನೃಶಂಸಂ ಚ ರಾಜವೃತ್ತಂ ಸನಾತನಂ।
ತಸ್ಮಾತ್ ಸತ್ಯಾತ್ಮಕಂ ರಾಜ್ಯಂ ಸತ್ಯೇ ಲೋಕಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ ॥ **2.109.10** ॥ 3963

ಋಷಯಶ್ಚೈವ ದೇವಾಶ್ಚ ಸತ್ಯಮೇವ ಹಿ ಮೇನಿರೇ।
ಸತ್ಯವಾದೀ ಹಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ ಪರಂ ಗಚ್ಛತಿ ಚಾಕ್ಷಯಂ ॥ **2.109.11** ॥ 3964

ಉದ್ವಿಜಂತೇ ಯಥಾ ಸರ್ಪಾನ್ನರಾದನೃತವಾದಿನಃ।
ಧರ್ಮಃ ಸತ್ಯಪರೋ ಲೋಕೇ ಮೂಲಂ ಸರ್ವಸ್ಯ ಚೋಚ್ಯತೇ ॥ **2.109.12** ॥ 3965

ಸತ್ಯಮೇವೇಶ್ವರೋ ಲೋಕೇ ಸತ್ಯೇ ಧರ್ಮಃ ಸದಾಶ್ರಿತಃ।
ಸತ್ಯಮೂಲಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸತ್ಯಾನ್ನಾಸ್ತಿ ಪರಂ ಪದಂ ॥ **2.109.13** ॥ 3966

ದತ್ತಮಿಷ್ಟಂ ಹುತಂ ಚೈವ ತಪ್ತಾನಿ ಚ ತಪಾಂಸಿ ಚ।
ವೇದಾಃ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ ಸತ್ಯಪರೋ ಭವೇತ್ ॥ **2.109.14** ॥ 3967

ಏಕಃ ಪಾಲಯತೇ ಲೋಕಮೇಕಃ ಪಾಲಯತೇ ಕುಲಂ।
ಮಜ್ಜತ್ಯೇಕೋ ಹಿ ನಿರಯ ಏಕಃ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯತೇ ॥ **2.109.15** ॥ 3968

ಸೋಽಹಂ ಪಿತುರ್ನಿದೇಶಂ ತು ಕಿಮರ್ಥಂ ನಾನುಪಾಲಯೇ।
ಸತ್ಯಪ್ರತಿಶ್ರವಃ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯೇನ ಸಮಯೀಕೃತಂ ॥ **2.109.16** ॥ 3969

ನೈವ ಲೋಭಾನ್ನ ಮೋಹಾದ್ ವಾ ನ ಚಾಜ್ಞಾನಾತ್ ತಮೋಽನ್ವಿತಃ।
ಸೇತುಂ ಸತ್ಯಸ್ಯ ಭೇತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಗುರೋಃ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಶ್ರವಃ ॥ **2.109.17** ॥ 3970

ಅಸತ್ಯಸಂಧಸ್ಯ ಸತಶ್ಚಲಸ್ಯಾಸ್ಥಿರಚೇತಸಃ।
ನೈವ ದೇವಾ ನ ಪಿತರಃ ಪ್ರತೀಚ್ಛಂತೀತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ ॥ **2.109.18** ॥ 3971

ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮಮಿಮಂ ಧರ್ಮಂ ಸತ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಧ್ರುವಂ।
ಭಾರಃ ಸತ್ಪುರುಷೈಶ್ಚೀರ್ಣಸ್ತದರ್ಥಮಭಿನಂದ್ಯತೇ ॥ **2.109.19** ॥ 3972

ಕ್ಷಾತ್ರಂ ಧರ್ಮಮಹಂ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯೇ ಹ್ಯಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ।
ಕ್ಷುದ್ರೈರ್ನೃಶಂಸೈರ್ಲುಬ್ಧೈಶ್ಚ ಸೇವಿತಂ ಪಾಪಕರ್ಮಭಿಃ ॥ **2.109.20** ॥ 3973

ಕಾಯೇನ ಕುರುತೇ ಪಾಪಂ ಮನಸಾ ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯ ತತ್।
ಅನೃತಂ ಜಿಹ್ವಯಾ ಚಾಹ ತ್ರಿವಿಧಂ ಕರ್ಮ ಪಾತಕಂ ॥ **2.109.21** ॥ 3974

ಭೂಮಿಃ ಕೀರ್ತಿರ್ಯಶೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಪುರುಷಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತಿ ಹಿ।
ಸತ್ಯಂ ಸಮನುವರ್ತಂತೇ ಸತ್ಯಮೇವ ಭಜೇತ್ ತತಃ ॥ **2.109.22** ॥ 3975

ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಹ್ಯನಾರ್ಯಮೇವ ಸ್ಯಾದ್ ಯದ್ ಭವಾನವಧಾರ್ಯ ಮಾಂ।
ಆಹ ಯುಕ್ತಿಕರೈರ್ವಾಕ್ಯೈರಿದಂ ಭದ್ರಂ ಕುರುಷ್ವ ಹ ॥ **2.109.23** ॥ 3976

ಕಥಂ ಹ್ಯಹಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ವನವಾಸಮಿಮಂ ಗುರೋಃ।
ಭರತಸ್ಯ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ವಚೋ ಹಿತ್ವಾ ಗುರೋರ್ವಚಃ ॥ **2.109.24** ॥ 3977

ಸ್ಥಿರಾ ಮಯಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಗುರುಸನ್ನಿಧೌ।
ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮಾನಸಾ ದೇವೀ ಕೈಕೇಯೀ ಚಾಭವತ್ ತದಾ ॥ **2.109.25** ॥ 3978

ವನವಾಸಂ ವಸನ್ನೇವ ಶುಚಿರ್ನಿಯತಭೋಜನಃ।
ಮೂಲಪುಷ್ಪಫಲೈಃ ಪುಣ್ಯೈಃ ಪಿತೄನ್ ದೇವಾಂಶ್ಚ ತರ್ಪಯನ್ ॥ **2.109.26** ॥ 3979

ಸಂತುಷ್ಟಪಂಚವರ್ಗೋಽಹಂ ಲೋಕಯಾತ್ರಾಂ ಪ್ರವಾಹಯೇ।
ಅಕುಹಃ ಶ್ರದ್ದಧಾನಃ ಸನ್ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥ **2.109.27** ॥ 3980

ಕರ್ಮಭೂಮಿಮಿಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಯಚ್ಶುಭಂ।
ಅಗ್ನಿರ್ವಾಯುಶ್ಚ ಸೋಮಶ್ಚ ಕರ್ಮಣಾಂ ಫಲಭಾಗಿನಃ ॥ **2.109.28** ॥ 3981

ಶತಂ ಕ್ರತೂನಾಮಾಹೃತ್ಯ ದೇವರಾಟ್ ತ್ರಿದಿವಂ ಗತಃ।
ತಪಾಂಸ್ಯುಗ್ರಾಣಿ ಚಾಸ್ಥಾಯ ದಿವಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಮಹರ್ಷಯಃ ॥ **2.109.29** ॥ 3982

ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಃ ಪುನರುಗ್ರತೇಜಾ
ನಿಶಮ್ಯ ತನ್ನಾಸ್ತಿಕವಾಕ್ಯಹೇತುಂ।
ಅಥಾಬ್ರವೀತ್ ತಂ ನೃಪತೇಸ್ತನೂಜೋ
ವಿಗರ್ಹಮಾಣೋ ವಚನಾನಿ ತಸ್ಯ॥ **2.109.30**॥ 3983

ಸತ್ಯಂ ಚ ಧರ್ಮಂ ಚ ಪರಾಕ್ರಮಂ ಚ
ಭೂತಾನುಕಂಪಾಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿತಾಂ ಚ।
ದ್ವಿಜಾತಿದೇವಾತಿಥಿಪೂಜನಂ ಚ
ಪಂಥಾನಮಾಹುಸ್ತ್ರಿದಿವಸ್ಯ ಸಂತಃ॥ **2.109.31**॥ 3984

ತೇನೈವಮಾಜ್ಞಾಯ ಯಥಾವದರ್ಥ -
ಮೇಕೋದಯಂ ಸಂಪ್ರತಿಪದ್ಯ ವಿಪ್ರಾಃ।
ಧರ್ಮಂ ಚರಂತಃ ಸಕಲಂ ಯಥಾವತ್
ಕಾಂಕ್ಷಂತಿ ಲೋಕಾಗಮಮಪ್ರಮತ್ತಾಃ॥ **2.109.32**॥ 3985

ನಿಂದಾಮ್ಯಹಂ ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ಪಿತುಸ್ತದ್
ಯಸ್ತ್ವಾಮಗೃಹ್ಣಾದ್ ವಿಷಮಸ್ಥಬುದ್ಧಿಂ।
ಬುದ್ಧ್ಯಾನಯೈವಂವಿಧಯಾ ಚರಂತಂ
ಸುನಾಸ್ತಿಕಂ ಧರ್ಮಪಥಾದಪೇತಂ॥ **2.109.33**॥ 3986

ಯಥಾ ಹಿ ಚೋರಃ ಸ ತಥಾ ಹಿ ಬುದ್ಧ -
ಸ್ತಥಾಗತಂ ನಾಸ್ತಿಕಮತ್ರ ವಿದ್ಧಿ।
ತಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಯಃ ಶಕ್ಯತಮಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ
ಸ ನಾಸ್ತಿಕೇ ನಾಭಿಮುಖೋ ಬುಧಃ ಸ್ಯಾತ್॥ **2.109.34**॥ 3987

ತ್ವತ್ತೋ ಜನಾಃ ಪೂರ್ವತರೇ ದ್ವಿಜಾಶ್ಚ
ಶುಭಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಬಹೂನಿ ಚಕ್ರುಃ।
ಧೃತ್ವಾ ಸದೇಮಂ ಚ ಪರಂ ಚ ಲೋಕಂ
ತಸ್ಮಾದ್ ದ್ವಿಜಾಃ ಸ್ವಸ್ತಿ ಕೃತಂ ಹುತಂ ಚ॥ **2.109.35**॥ 3988

ಧರ್ಮೇ ರತಾಃ ಸತ್ಪುರುಷೈಃ ಸಮೇತಾ -
ಸ್ತೇಜಸ್ವಿನೋದಾನಗುಣಪ್ರಧಾನಾಃ।
ಅಹಿಂಸಕಾ ವೀತಮಲಾಶ್ಚ ಲೋಕೇ
ಭವಂತಿ ಪೂಜ್ಯಾ ಮುನಯಃ ಪ್ರಧಾನಾಃ ॥ **2.109.36** ॥ 3989

ಇತಿ ಬ್ರುವಂತಂ ವಚನಂ ಸರೋಷಂ
ರಾಮಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಮದೀನಸತ್ತ್ವಂ।
ಉವಾಚ ಪಥ್ಯಂ ಪುನರಾಸ್ತಿಕಂ ಚ
ಸತ್ಯಂ ವಚಃ ಸಾನುನಯಂ ಚ ವಿಪ್ರಃ ॥ **2.109.37** ॥ 3990

ನ ನಾಸ್ತಿಕಾನಾಂ ವಚನಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ
ನ ನಾಸ್ತಿಕೋಽಹಂ ನ ಚ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂಚನ।
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಕಾಲಂ ಪುನರಾಸ್ತಿಕೋಽಭವಂ
ಭವೇಯ ಕಾಲೇ ಪುನರೇವ ನಾಸ್ತಿಕಃ ॥ **2.109.38** ॥ 3991

ಸ ಚಾಪಿ ಕಾಲೋಽಯಮುಪಾಗತಃ ಶನೈ -
ರ್ಯಥಾ ಮಯಾ ನಾಸ್ತಿಕವಾಗುದೀರಿತಾ।
ನಿವರ್ತನಾರ್ಥಂ ತವ ರಾಮ ಕಾರಣಾತ್
ಪ್ರಸಾದನಾರ್ಥಂ ಚ ಮಯೈತದೀರಿತಂ ॥ **2.109.39** ॥ 3992

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ನವಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಪರಂಪರಯಾ ಸಹೇಕ್ಷ್ವಾಕುಕುಲಪರಂಪರಾಮುಪವರ್ಣ್ಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯೈವ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಚನಮುಚಿತಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯಗ್ರಹಣಾರ್ಥಮನುರೋಧಃ

ಕ್ರುದ್ಧಮಾಜ್ಞಾಯ ರಾಮಂ ತು ವಸಿಷ್ಠಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ।
ಜಾಬಾಲಿರಪಿ ಜಾನೀತೇ ಲೋಕಸ್ಯಾಸ್ಯ ಗತಾಗತಿಂ ॥ **2.110.1** ॥ 3993

ನಿವರ್ತಯಿತುಕಾಮಸ್ತು ತ್ವಾಮೇತದ್ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ಇಮಾಂ ಲೋಕಸಮುತ್ಪತ್ತಿಂ ಲೋಕನಾಥ ನಿಬೋಧ ಮೇ ॥ **2.110.2** ॥ 3994

ಸರ್ವಂ ಸಲಿಲಮೇವಾಸೀತ್ ಪೃಥಿವೀ ತತ್ರ ನಿರ್ಮಿತಾ।
ತತಃ ಸಮಭವದ್ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸ್ವಯಂಭೂರ್ದೈವತೈಃ ಸಹ ॥ **2.110.3** ॥ 3995

ಸ ವರಾಹಸ್ತತೋ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರೋಜ್ಜಹಾರ ವಸುಂಧರಾಂ।
ಅಸೃಜಚ್ಚ ಜಗತ್ ಸರ್ವಂ ಸಹ ಪುತ್ರೈಃ ಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ ॥ **2.110.4** ॥ 3996

ಆಕಾಶಪ್ರಭವೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶಾಶ್ವತೋ ನಿತ್ಯ ಅವ್ಯಯಃ।
ತಸ್ಮಾನ್ಮರೀಚಿಃ ಸಂಜಜ್ಞೇ ಮರೀಚೇಃ ಕಶ್ಯಪಃ ಸುತಃ ॥ **2.110.5** ॥ 3997

ವಿವಸ್ವಾನ್ ಕಶ್ಯಪಾಜ್ಜಜ್ಞೇ ಮನುರ್ವೈವಸ್ವತಃ ಸ್ವಯಂ।
ಸ ತು ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪೂರ್ವಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಸ್ತು ಮನೋಃ ಸುತಃ ॥ **2.110.6** ॥ 3998

ಯಸ್ಯೇಯಂ ಪ್ರಥಮಂ ದತ್ತಾ ಸಮ್ಯದ್ಧಾ ಮನುನಾ ಮಹೀ।
ತಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುಮಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ರಾಜಾನಂ ವಿದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕಂ ॥ **2.110.7** ॥ 3999

ಇಕ್ಷ್ವಾಕೋಸ್ತು ಸುತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕುಕ್ಷಿರಿತ್ಯೇವ ವಿಶ್ರುತಃ।
ಕುಕ್ಷೇರಥಾತ್ಮಜೋ ವೀರೋ ವಿಕುಕ್ಷಿರುದಪದ್ಯತ ॥ **2.110.8** ॥ 4000

ವಿಕುಕ್ಷೇಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾಃ ಬಾಣಃ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್।
ಬಾಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾಬಾಹುರನರಣ್ಯೋ ಮಹಾತಪಾಃ ॥ **2.110.9** ॥ 4001

ನಾನಾವೃಷ್ಟಿರ್ಬಭೂವಾಸ್ಮಿನ್ ನ ದುರ್ಭಿಕ್ಷಃ ಸತಾಂ ವರೇ।
ಅನರಣ್ಯೇ ಮಹಾರಾಜೇ ತಸ್ಕರೋ ವಾಪಿ ಕಶ್ಚನ ॥ **2.110.10** ॥ 4002

ಅನರಣ್ಯಾನ್ಮಹಾರಾಜ ಪೃಥೂ ರಾಜಾ ಬಭೂವ ಹ।
ತಸ್ಮಾತ್ ಪೃಥೋರ್ಮಹಾತೇಜಾಸ್ತ್ರಿಶಂಕುರುದಪದ್ಯತ ॥ **2.110.11** ॥ 4003

ಸ ಸತ್ಯವಚನಾದ್ ವೀರಃ ಸಶರೀರೋ ದಿವಂ ಗತಃ।
ತ್ರಿಶಂಕೋರಭವತ್ ಸೂನುರ್ಧುಂಧುಮಾರೋ ಮಹಾಯಶಾಃ ॥ **2.110.12** ॥ 4004

ಧುಂಧುಮಾರಾನ್ಮಹಾತೇಜಾ ಯುವನಾಶ್ವೋ ವ್ಯಜಾಯತ।
ಯುವನಾಶ್ವಸುತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾಂಧಾತಾ ಸಮಪದ್ಯತ ॥ **2.110.13** ॥ 4005

ಮಾಂಧಾತುಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸುಸಂಧಿರುದಪದ್ಯತ।
ಸುಸಂಧೇರಪಿ ಪುತ್ರೌ ದ್ವೌ ಧ್ರುವಸಂಧಿಃ ಪ್ರಸೇನಜಿತ್ ॥ **2.110.14** ॥ 4006

ಯಶಸ್ವೀ ಧ್ರುವಸಂಧೇಸ್ತು ಭರತೋ ರಿಪುಸೂದನಃ।
ಭರತಾತ್ ತು ಮಹಾಬಾಹೋರಸಿತೋ ನಾಮ ಜಾಯತ ॥ **2.110.15** ॥ 4007

ಯಸ್ಯೈತೇ ಪ್ರತಿರಾಜಾನ ಉದಪದ್ಯಂತ ಶತ್ರವಃ।
ಹೈಹಯಾಸ್ತಾಲಜಂಘಾಶ್ಚ ಶೂರಾಶ್ಚ ಶಶಬಿಂದವಃ ॥ **2.110.16** ॥ 4008

ತಾಂಸ್ತು ಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರತಿವ್ಯೂಹ್ಯ ಯುದ್ಧೇ ರಾಜಾ ಪ್ರವಾಸಿತಃ।
ಸ ಚ ಶೈಲವರೇ ರಮ್ಯೇ ಬಭೂವಾಭಿರತೋ ಮುನಿಃ ॥ **2.110.17** ॥ 4009

ದ್ವೇ ಚಾಸ್ಯ ಭಾರ್ಯೇ ಗರ್ಭಿಣ್ಯೌ ಬಭೂವತುರಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ।
ತತ್ರ ಚೈಕಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ಭಾರ್ಗವಂ ದೇವವರ್ಚಸಂ ॥ **2.110.18** ॥ 4010

ವವಂದೇ ಪದ್ಮಪತ್ರಾಕ್ಷೀ ಕಾಂಕ್ಷಿಣೀ ಪುತ್ರಮುತ್ತಮಂ।
ಏಕಾ ಗರ್ಭವಿನಾಶಾಯ ಸಪತ್ನ್ಯೈ ಗರಲಂ ದದೌ ॥ **2.110.19** ॥ 4011

ಭಾರ್ಗವಶ್ಚ್ಯವನೋ ನಾಮ ಹಿಮವಂತಮುಪಾಶ್ರಿತಃ।
ತಮೃಷಿಂ ಸಾಭ್ಯುಪಾಗಮ್ಯ ಕಾಲಿಂದೀ ತ್ವಭ್ಯವಾದಯತ್ ॥ **2.110.20** ॥ 4012

ಸ ತಾಮಭ್ಯವದತ್ ಪ್ರೀತೋ ವರೇಪ್ಸುಂ ಪುತ್ರಜನ್ಮನಿ।
ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಭವಿತಾ ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಃ ॥ **2.110.21** ॥ 4013

ಧಾರ್ಮಿಕಶ್ಚ ಸುಭೀಮಶ್ಚ ವಂಶಕರ್ತಾರಿಸೂದನಃ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಮುನಿಂ ತಮನುಮಾನ್ಯ ಚ ॥ **2.110.22** ॥ 4014

ಪದ್ಮಪತ್ರಸಮಾನಾಕ್ಷಂ ಪದ್ಮಗರ್ಭಸಮಪ್ರಭಂ।
ತತಃ ಸಾ ಗೃಹಮಾಗಮ್ಯ ಪತ್ನೀ ಪುತ್ರಮಜಾಯತ ॥ **2.110.23** ॥ 4015

ಸಪತ್ನ್ಯಾ ತು ಗರಸ್ತಸ್ಯೈ ದತ್ತೋ ಗರ್ಭಜಿಘಾಂಸಯಾ।
ಗರೇಣ ಸಹ ತೇನೈವ ತಸ್ಮಾತ್ ಸ ಸಗರೋಽಭವತ್ ॥ **2.110.24** ॥ 4016

ಸ ರಾಜಾ ಸಗರೋ ನಾಮ ಯಃ ಸಮುದ್ರಮಖಾನಯತ್।
ಇಷ್ಟ್ವಾ ಪರ್ವಣಿ ವೇಗೇನ ತ್ರಾಸಯಾನ ಇಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **2.110.25** ॥ 4017

ಅಸಮಂಜಸ್ತು ಪುತ್ರೋಽಭೂತ್ ಸಗರಸ್ಯೇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ।
ಜೀವನ್ನೇವ ಸ ಪಿತ್ರಾ ತು ನಿರಸ್ತಃ ಪಾಪಕರ್ಮಕೃತ್ ॥ **2.110.26** ॥ 4018

ಅಂಶುಮಾನಪಿ ಪುತ್ರೋಽಭೂದಸಮಂಜಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ದಿಲೀಪೋಂಽಶುಮತಃ ಪುತ್ರೋ ದಿಲೀಪಸ್ಯ ಭಗೀರಥಃ ॥ **2.110.27** ॥ 4019

ಭಗೀರಥಾತ್ ಕಕುತ್ಸ್ಥಶ್ಚ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಾ ಯೇನ ತು ಸ್ಮೃತಾಃ।
ಕಕುತ್ಸ್ಥಸ್ಯ ತು ಪುತ್ರೋಽಭೂದ್ ರಘುರ್ಯೇನ ತು ರಾಘವಾಃ ॥ **2.110.28** ॥ 4020

ರಘೋಸ್ತು ಪುತ್ರಸ್ತೇಜಸ್ವೀ ಪ್ರವೃದ್ಧಃ ಪುರುಷಾದಕಃ।
ಕಲ್ಮಾಷಪಾದಃ ಸೌದಾಸ ಇತ್ಯೇವಂ ಪ್ರಥಿತೋ ಭುವಿ ॥ **2.110.29** ॥ 4021

ಕಲ್ಮಾಷಪಾದಪುತ್ರೋಽಭೂಚ್ಛಂಖಣಸ್ತ್ವಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ।
ಯಸ್ತು ತದ್ವೀರ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಸಹಸೈನ್ಯೋ ವ್ಯನೀನಶತ್ ॥ **2.110.30** ॥ 4022

ಶಂಖಣಸ್ಯ ತು ಪುತ್ರೋಽಭೂಚ್ಛೂರಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸುದರ್ಶನಃ।
ಸುದರ್ಶನಸ್ಯಾಗ್ನಿವರ್ಣ ಅಗ್ನಿವರ್ಣಸ್ಯ ಶೀಘ್ರಗಃ ॥ **2.110.31** ॥ 4023

ಶೀಘ್ರಗಸ್ಯ ಮರುಃ ಪುತ್ರೋ ಮರೋಃ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರಶುಶ್ರುವಃ।
ಪ್ರಶುಶ್ರುವಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಭೂದಂಬರೀಷೋ ಮಹಾಮತಿಃ ॥ **2.110.32** ॥ 4024

ಅಂಬರೀಷಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಭೂನ್ನಹುಷಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ।
ನಹುಷಸ್ಯ ಚ ನಾಭಾಗಃ ಪುತ್ರಃ ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕಃ ॥ **2.110.33** ॥ 4025

ಅಜಶ್ಚ ಸುವ್ರತಶ್ಚೈವ ನಾಭಾಗಸ್ಯ ಸುತಾವುಭೌ।
ಅಜಸ್ಯ ಚೈವ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ರಾಜಾ ದಶರಥಃ ಸುತಃ ॥ **2.110.34** ॥ 4026

ತಸ್ಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋಽಸಿ ದಾಯಾದೋ ರಾಮ ಇತ್ಯಭಿವಿಶ್ರುತಃ।
ತದ್ ಗೃಹಾಣ ಸ್ವಕಂ ರಾಜ್ಯಮವೇಕ್ಷಸ್ವ ಜಗನ್ನೃಪ ॥ **2.110.35** ॥ 4027

ಇಕ್ಷ್ವಾಕೂಣಾಂ ಹಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ರಾಜಾ ಭವತಿ ಪೂರ್ವಜಃ।
ಪೂರ್ವಜೇ ನಾವರಃ ಪುತ್ರೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ರಾಜಾಭಿಷಿಚ್ಯತೇ ॥ **2.110.36** ॥ 4028

ಸ ರಾಘವಾಣಾಂ ಕುಲಧರ್ಮಮಾತ್ಮನಃ
ಸನಾತನಂ ನಾದ್ಯ ವಿಹಂತುಮರ್ಹಸಿ।
ಪ್ರಭೂತರತ್ನಾಮನುಶಾಧಿ ಮೇದಿನೀಂ
ಪ್ರಭೂತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪಿತೃವನ್ಮಹಾಯಶಃ ॥ **2.110.37** ॥ 4029

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕಾದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವಸಿಷ್ಠೇನೈವಮುಕ್ತೇಽಪಿ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಪಿತುರಾಜ್ಞಾಪಾಲನಾದವಿರತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭರತಸ್ಯ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶನಾಯೋದ್ಯಮನಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಂ ಪ್ರಬೋಧ್ಯಾಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ನಿವರ್ತನಾಯ ತಂ ಪ್ರತ್ಯಾದೇಶದಾನಂ

ವಸಿಷ್ಠಃ ಸ ತದಾ ರಾಮಮುಕ್ತ್ವಾ ರಾಜಪುರೋಹಿತಃ।
ಅಬ್ರವೀದ್ ಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತಂ ಪುನರೇವಾಪರಂ ವಚಃ ॥ **2.111.1** ॥ 4030

ಪುರುಷಸ್ಯೇಹ ಜಾತಸ್ಯ ಭವಂತಿ ಗುರವಃ ಸದಾ।
ಆಚಾರ್ಯಶ್ಚೈವ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಚ ರಾಘವ ॥ **2.111.2** ॥ 4031

ಪಿತಾ ಹ್ಯೇನಂ ಜನಯತಿ ಪುರುಷಂ ಪುರುಷರ್ಷಭ।
ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ದದಾತಿ ಚಾಚಾರ್ಯಸ್ತಸ್ಮಾತ್ ಸ ಗುರುರುಚ್ಯತೇ ॥ **2.111.3** ॥ 4032

ಸ ತೇಽಹಂ ಪಿತುರಾಚಾರ್ಯಸ್ತವ ಚೈವ ಪರಂತಪ।
ಮಮ ತ್ವಂ ವಚನಂ ಕುರ್ವನ್ ನಾತಿವರ್ತೇಃ ಸತಾಂ ಗತಿಂ ॥ **2.111.4** ॥ 4033

ಇಮಾ ಹಿ ತೇ ಪರಿಷದೋ ಜ್ಞಾತಯಶ್ಚ ನೃಪಾಸ್ತಥಾ।
ಏಷು ತಾತ ಚರನ್ ಧರ್ಮಂ ನಾತಿವರ್ತೇಃ ಸತಾಂ ಗತಿಂ ॥ **2.111.5** ॥ 4034

ವೃದ್ಧಾಯಾ ಧರ್ಮಶೀಲಾಯಾ ಮಾತುರ್ನಾರ್ಹಸ್ಯವರ್ತಿತುಂ।
ಅಸ್ಯಾ ಹಿ ವಚನಂ ಕುರ್ವನ್ ನಾತಿವರ್ತೇಃ ಸತಾಂ ಗತಿಂ ॥ **2.111.6** ॥ 4035

ಭರತಸ್ಯ ವಚಃ ಕುರ್ವನ್ ಯಾಚಮಾನಸ್ಯ ರಾಘವ।
ಆತ್ಮಾನಂ ನಾತಿವರ್ತೇಸ್ತ್ವಂ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಕ್ರಮ ॥ **2.111.7** ॥ 4036

ಏವಂ ಮಧುರಮುಕ್ತಃ ಸ ಗುರುಣಾ ರಾಘವಃ ಸ್ವಯಂ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಸಮಾಸೀನಂ ವಸಿಷ್ಠಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ ॥ **2.111.8** ॥ 4037

ಯನ್ಮಾತಾಪಿತರೌ ವೃತ್ತಂ ತನಯೇ ಕುರುತಃ ಸದಾ।
ನ ಸುಪ್ರತಿಕರಂ ತತ್ ತು ಮಾತ್ರಾ ಪಿತ್ರಾ ಚ ಯತ್ಕೃತಂ ॥ **2.111.9** ॥ 4038

ಯಥಾಶಕ್ತಿಪ್ರದಾನೇನ ಸ್ವಾಪನೋಚ್ಛಾದನೇನ ಚ।
ನಿತ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಿಯವಾದೇನ ತಥಾ ಸಂವರ್ಧನೇನ ಚ ॥ **2.111.10** ॥ 4039

ಸ ಹಿ ರಾಜಾ ದಶರಥಃ ಪಿತಾ ಜನಯಿತಾ ಮಮ।
ಆಜ್ಞಾಪಯನ್ಮಾಂ ಯತ್ ತಸ್ಯ ನ ತನ್ಮಿಥ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.111.11** ॥ 4040

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಮೇಣ ಭರತಃ ಪ್ರತ್ಯನಂತರಂ।
ಉವಾಚ ವಿಪುಲೋರಸ್ಕಃ ಸೂತಂ ಪರಮದುರ್ಮನಾಃ ॥ **2.111.12** ॥ 4041

ಇಹ ತು ಸ್ಥಂಡಿಲೇ ಶೀಘ್ರಂ ಕುಶಾನಾಸ್ತರ ಸಾರಥೇ।
ಆರ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯುಪವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಾವನ್ಮೇ ಸಂಪ್ರಸೀದತಿ ॥ **2.111.13** ॥ 4042

ನಿರಾಹಾರೋ ನಿರಾಲೋಕೋ ಧನಹೀನೋ ಯಥಾ ದ್ವಿಜಃ।
ಶಯೇ ಪುರಸ್ತಾಚ್ಛಾಲಾಯಾಂ ಯಾವನ್ಮಾಂ ಪ್ರತಿಯಾಸ್ಯತಿ ॥ **2.111.14** ॥ 4043

ಸ ತು ರಾಮಮವೇಕ್ಷಂತಂ ಸುಮಂತ್ರಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ದುರ್ಮನಾಃ।
ಕುಶೋತ್ತರಮುಪಸ್ಥಾಪ್ಯ ಭೂಮಾವೇವಾಸ್ಥಿತಃ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.111.15** ॥ 4044

ತಮುವಾಚ ಮಹಾತೇಜಾ ರಾಮೋ ರಾಜರ್ಷಿಸತ್ತಮಃ।
ಕಿಂ ಮಾಂ ಭರತ ಕುರ್ವಾಣಂ ತಾತ ಪ್ರತ್ಯುಪವೇಕ್ಷ್ಯಸೇ ॥ **2.111.16** ॥ 4045

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹ್ಯೇಕಪಾರ್ಶ್ವೇನ ನರಾನ್ ರೋದ್ಧುಮಿಹಾರ್ಹತಿ।
ನ ತು ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತಾನಾಂ ವಿಧಿಃ ಪ್ರತ್ಯುಪವೇಶನೇ ॥ **2.111.17** ॥ 4046

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ನರಶಾರ್ದೂಲ ಹಿತ್ವೈತದ್ ದಾರುಣಂ ವ್ರತಂ।
ಪುರವರ್ಯಾಮಿತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಯೋಧ್ಯಾಂ ಯಾಹಿ ರಾಘವ ॥ **2.111.18** ॥ 4047

ಆಸೀನಸ್ತ್ವೇವ ಭರತಃ ಪೌರಜಾನಪದಂ ಜನಂ।
ಉವಾಚ ಸರ್ವತಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕಿಮಾರ್ಯಂ ನಾನುಶಾಸಥ ॥ **2.111.19** ॥ 4048

ತೇ ತದೋಚುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಪೌರಜಾನಪದಾ ಜನಾಃ।
ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಮಭಿಜಾನೀಮಃ ಸಮ್ಯಗ್ ವದತಿ ರಾಘವಃ ॥ **2.111.20** ॥ 4049

ಏಷೋಽಪಿ ಹಿ ಮಹಾಭಾಗಃ ಪಿತುರ್ವಚಸಿ ತಿಷ್ಠತಿ।
ಅತ ಏವ ನ ಶಕ್ತಾಃ ಸ್ಮೋ ವ್ಯಾವರ್ತಯಿತುಮಂಜಸಾ ॥ **2.111.21** ॥ 4050

ತೇಷಾಮಾಜ್ಞಾಯ ವಚನಂ ರಾಮೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್।
ಏವಂ ನಿಬೋಧ ವಚನಂ ಸುಹೃದಾಂ ಧರ್ಮಚಕ್ಷುಷಾಂ ॥ **2.111.22** ॥ 4051

ಏತಚ್ಚೈವೋಭಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಮ್ಯಕ್ ಸಂಪಶ್ಯ ರಾಘವ।
ಉತ್ತಿಷ್ಠ ತ್ವಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಮಾಂ ಚ ಸ್ಪೃಶ ತಥೋದಕಂ ॥ **2.111.23** ॥ 4052

ಅಥೋತ್ಥಾಯ ಜಲಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಭರತೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ಶೃಣ್ವಂತು ಮೇ ಪರಿಷದೋ ಮಂತ್ರಿಣಃ ಶೃಣುಯುಸ್ತಥಾ ॥ **2.111.24** ॥ 4053

ನ ಯಾಚೇ ಪಿತರಂ ರಾಜ್ಯಂ ನಾನುಶಾಸಾಮಿ ಮಾತರಂ।
ಏವಂ ಪರಮಧರ್ಮಜ್ಞಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ ರಾಘವಂ ॥ **2.111.25** ॥ 4054

ಯದಿ ತ್ವವಶ್ಯಂ ವಸ್ತವ್ಯಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಚ ಪಿತುರ್ವಚಃ।
ಅಹಮೇವ ನಿವತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಚತುರ್ದಶ ವನೇ ಸಮಾಃ ॥ **2.111.26** ॥ 4055

ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ತಸ್ಯ ಸತ್ಯೇನ ಭ್ರಾತುರ್ವಾಕ್ಯೇನ ವಿಸ್ಮಿತಃ।
ಉವಾಚ ರಾಮಃ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪೌರಜಾನಪದಂ ಜನಂ ॥ **2.111.27** ॥ 4056

ವಿಕ್ರೀತಮಾಹಿತಂ ಕ್ರೀತಂ ಯತ್ ಪಿತ್ರಾ ಜೀವತಾ ಮಮ।
ನ ತಲ್ಲೋಪಯಿತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಮಯಾ ವಾ ಭರತೇನ ವಾ ॥ **2.111.28** ॥ 4057

ಉಪಾಧಿರ್ನ ಮಯಾ ಕಾರ್ಯೋ ವನವಾಸೇ ಜುಗುಪ್ಸಿತಃ।
ಯುಕ್ತಮುಕ್ತಂ ಚ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಪಿತ್ರಾ ಮೇ ಸುಕೃತಂ ಕೃತಂ ॥ **2.111.29** ॥ 4058

ಜಾನಾಮಿ ಭರತಂ ಕ್ಷಾಂತಂ ಗುರುಸತ್ಕಾರಕಾರಿಣಂ।
ಸರ್ವಮೇವಾತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಸತ್ಯಸಂಧೇ ಮಹಾತ್ಮನಿ ॥ **2.111.30** ॥ 4059

ಅನೇನ ಧರ್ಮಶೀಲೇನ ವನಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಾಗತಃ ಪುನಃ।
ಭ್ರಾತ್ರಾ ಸಹ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ ಪತಿರುತ್ತಮಃ ॥ **2.111.31** ॥ 4060

ವೃತೋ ರಾಜಾ ಹಿ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಮಯಾ ತದ್ವಚನಂ ಕೃತಂ।
ಅನೃತಾನ್ಮೋಚಯಾನೇನ ಪಿತರಂ ತಂ ಮಹೀಪತಿಂ ॥ **2.111.32** ॥ 4061

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕಾದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ದ್ವಾದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಋಷೀಣಾಂ ಭರತಂ ಪ್ರತಿ ಶ್ರೀರಾಮಾಜ್ಞಯಾ ನಿವರ್ತಿತುಂ ಸಮ್ಮತಿರ್ಭರತಸ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಚರಣಯೋಃ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಪುರೀಂ ಪ್ರತಿ ಚಲಿತುಂ ತತ್ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ತಂ ಪ್ರಬೋಧ್ಯ ಸ್ವೀಯಾಂ ಚರಣಪಾದುಕಾಂ ದತ್ತ್ವಾ ತೇಷಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ತತಃ ಪ್ರಸ್ಥಾಪನಂ

ತಮಪ್ರತಿಮತೇಜೋಭ್ಯಾಂ ಭ್ರಾತೃಭ್ಯಾಂ ರೋಮಹರ್ಷಣಂ।
ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ಸಂಗಮಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಮುಪೇತಾ ಮಹರ್ಷಯಃ ॥ **2.112.1** ॥ 4062

ಅಂತರ್ಹಿತಾ ಮುನಿಗಣಾಃ ಸ್ಥಿತಾಶ್ಚ ಪರಮರ್ಷಯಃ।
ತೌ ಭ್ರಾತರೌ ಮಹಾಭಾಗೌ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಾ ಪ್ರಶಶಂಸಿರೇ ॥ **2.112.2** ॥ 4063

ಸದಾರ್ಯೌ ರಾಜಪುತ್ರೌ ದ್ವೌ ಧರ್ಮಜ್ಞೌ ಧರ್ಮವಿಕ್ರಮೌ।
ಶ್ರುತ್ವಾ ವಯಂ ಹಿ ಸಂಭಾಷಾಮುಭಯೋಃ ಸ್ಪೃಹಯಾಮಹೇ ॥ **2.112.3** ॥ 4064

ತತಸ್ತ್ವೃಷಿಗಣಾಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದಶಗ್ರೀವವಧೈಷಿಣಃ।
ಭರತಂ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲಮಿತ್ಯೂಚುಃ ಸಂಗತಾ ವಚಃ ॥ **2.112.4** ॥ 4065

ಕುಲೇ ಜಾತ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಹಾವೃತ್ತ ಮಹಾಯಶಃ।
ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ರಾಮಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ತೇ ಪಿತರಂ ಯದ್ಯವೇಕ್ಷಸೇ ॥ **2.112.5** ॥ 4066

ಸದಾನೃಣಮಿಮಂ ರಾಮಂ ವಯಮಿಚ್ಛಾಮಹೇ ಪಿತುಃ।
ಅನೃಣತ್ವಾಚ್ಚ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ದಶರಥೋ ಗತಃ ॥ **2.112.6** ॥ 4067

ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ಗಂಧರ್ವಾಃ ಸಮಹರ್ಷಯಃ।
ರಾಜರ್ಷಯಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಸರ್ವೇ ಸ್ವಾಂ ಸ್ವಾಂ ಗತಿಂ ಗತಾಃ ॥ **2.112.7** ॥ 4068

ಹ್ಲಾದಿತಸ್ತೇನ ವಾಕ್ಯೇನ ಶುಶುಭೇ ಶುಭದರ್ಶನಃ।
ರಾಮಃ ಸಂಹೃಷ್ಟವದನಸ್ತಾನೃಷೀನಭ್ಯಪೂಜಯತ್ ॥ **2.112.8** ॥ 4069

ತ್ರಸ್ತಗಾತ್ರಸ್ತು ಭರತಃ ಸ ವಾಚಾ ಸಜ್ಜಮಾನಯಾ।
ಕೃತಾಂಜಲಿರಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ರಾಘವಂ ಪುನರಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.112.9** ॥ 4070

ರಾಮ ಧರ್ಮಮಿಮಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕುಲಧರ್ಮಾನುಸಂತತಂ।
ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಮಮ ಮಾತುಶ್ಚ ಯಾಚನಾಂ ॥ **2.112.10** ॥ 4071

ರಕ್ಷಿತುಂ ಸುಮಹದ್ ರಾಜ್ಯಮಹಮೇಕಸ್ತು ನೋತ್ಸಹೇ।
ಪೌರಜಾನಪದಾಂಶ್ಚಾಪಿ ರಕ್ತಾನ್ ರಂಜಯಿತುಂ ತದಾ ॥ **2.112.11** ॥ 4072

ಜ್ಞಾತಯಶ್ಚಾಪಿ ಯೋಧಾಶ್ಚ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಸುಹೃದಶ್ಚ ನಃ।
ತ್ವಾಮೇವ ಹಿ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತೇ ಪರ್ಜನ್ಯಮಿವ ಕರ್ಷಕಾಃ ॥ **2.112.12** ॥ 4073

ಇದಂ ರಾಜ್ಯಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಸ್ಥಾಪಯ ಪ್ರತಿಪದ್ಯ ಹಿ।
ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಸ ಹಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಲೋಕಸ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೇ ॥ **2.112.13** ॥ 4074

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾಪತದ್ ಭ್ರಾತುಃ ಪಾದಯೋರ್ಭರತಸ್ತದಾ।
ಭೃಶಂ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ ರಾಘವೇಽತಿಪ್ರಿಯಂ ವದನ್ ॥ **2.112.14** ॥ 4075

ತಮಂಕೇ ಭ್ರಾತರಂ ಕೃತ್ವಾ ರಾಮೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್।
ಶ್ಯಾಮಂ ನಲಿನಪತ್ರಾಕ್ಷಂ ಮತ್ತಹಂಸಸ್ವರಃ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.112.15** ॥ 4076

ಆಗತಾ ತ್ವಾಮಿಯಂ ಬುದ್ಧಿಃ ಸ್ವಜಾ ವೈನಯಿಕೀ ಚ ಯಾ।
ಭೃಶಮುತ್ಸಹಸೇ ತಾತ ರಕ್ಷಿತುಂ ಪೃಥಿವೀಮಪಿ ॥ **2.112.16** ॥ 4077

ಅಮಾತ್ಯೈಶ್ಚ ಸುಹೃದ್ಭಿಶ್ಚ ಬುದ್ಧಿಮದ್ಭಿಶ್ಚ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ।
ಸರ್ವಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸಮ್ಮಂತ್ರ್ಯ ಮಹಾಂತ್ಯಪಿ ಹಿ ಕಾರಯ ॥ **2.112.17** ॥ 4078

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚಂದ್ರಾದಪೇಯಾದ್ ವಾ ಹಿಮವಾನ್ ವಾ ಹಿಮಂ ತ್ಯಜೇತ್।
ಅತೀಯಾತ್ ಸಾಗರೋ ವೇಲಾಂ ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಹಂ ಪಿತುಃ ॥ **2.112.18** ॥ 4079

ಕಾಮಾದ್ ವಾ ತಾತ ಲೋಭಾದ್ ವಾ ಮಾತ್ರಾ ತುಭ್ಯಮಿದಂ ಕೃತಂ।
ನ ತನ್ಮನಸಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ವರ್ತಿತವ್ಯಂ ಚ ಮಾತೃವತ್ ॥ **2.112.19** ॥ 4080

ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣಂ ಭರತಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಸುತಮಬ್ರವೀತ್।
ತೇಜಸಾऽऽದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಂ ಪ್ರತಿಪಚ್ಚಂದ್ರದರ್ಶನಂ ॥ **2.112.20** ॥ 4081

ಅಧಿರೋಹಾರ್ಯ ಪಾದಾಭ್ಯಾಂ ಪಾದುಕೇ ಹೇಮಭೂಷಿತೇ।
ಏತೇ ಹಿ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂ ವಿಧಾಸ್ಯತಃ ॥ **2.112.21** ॥ 4082

ಸೋऽಧಿರುಹ್ಯ ನರವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪಾದುಕೇ ವ್ಯವಮುಚ್ಯ ಚ।
ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ್ ಸುಮಹಾತೇಜಾ ಭರತಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ ॥ **2.112.22** ॥ 4083

ಸ ಪಾದುಕೇ ಸಂಪ್ರಣಮ್ಯ ರಾಮಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್।
ಚತುರ್ದಶ ಹಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಜಟಾಚೀರಧರೋ ಹ್ಯಹಂ ॥ **2.112.23** ॥ 4084

ಫಲಮೂಲಾಶನೋ ವೀರ ಭವೇಯಂ ರಘುನಂದನ।
ತವಾಗಮನಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ ವಸನ್ ವೈ ನಗರಾದ್ ಬಹಿಃ ॥ **2.112.24** ॥ 4085

ತವ ಪಾದುಕಯೋರ್ನ್ಯಸ್ಯ ರಾಜ್ಯತಂತ್ರಂ ಪರಂತಪ।
ಚತುರ್ದಶೇ ಹಿ ಸಂಪೂರ್ಣೇ ವರ್ಷೇऽಹನಿ ರಘೂತ್ತಮ ॥ **2.112.25** ॥ 4086

ನ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯದಿ ತ್ವಾಂ ತು ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಹುತಾಶನಂ।
ತಥೇತಿ ಚ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ತಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಸಾದರಂ ॥ **2.112.26** ॥ 4087

ಶತ್ರುಘ್ನಂ ಚ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್।
ಮಾತರಂ ರಕ್ಷ ಕೈಕೇಯೀಂ ಮಾ ರೋಷಂ ಕುರು ತಾಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.112.27** ॥ 4088

ಮಯಾ ಚ ಸೀತಯಾ ಚೈವ ಶಪ್ತೋऽಸಿ ರಘುನಂದನ।
ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಶ್ರುಪರೀತಾಕ್ಷೋ ಭ್ರಾತರಂ ವಿಸಸರ್ಜ ಹ ॥ **2.112.28** ॥ 4089

ಸ ಪಾದುಕೇ ತೇ ಭರತಃ ಸ್ವಲಂಕೃತೇ
ಮಹೋಜ್ಜ್ವಲೇ ಸಂಪರಿಗೃಹ್ಯ ಧರ್ಮವಿತ್।
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಚೈವ ಚಕಾರ ರಾಘವಂ
ಚಕಾರ ಚೈವೋತ್ತಮನಾಗಮೂರ್ಧನಿ ॥ **2.112.29** ॥ 4090

ಅಥಾನುಪೂರ್ವ್ಯಾ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ತಂ ಜನಂ
ಗುರೂಂಶ್ಚ ಮಂತ್ರೀ ಪ್ರಕೃತೀಸ್ತಥಾನುಜೌ।
ವ್ಯಸರ್ಜಯದ್ ರಾಘವವಂಶವರ್ಧನಃ
ಸ್ಥಿತಃ ಸ್ವಧರ್ಮೇ ಹಿಮವಾನಿವಾಚಲಃ ॥ **2.112.30** ॥ 4091

ತಂ ಮಾತರೋ ಬಾಷ್ಪಗೃಹೀತಕಂಠ್ಯೋ
ದುಃಖೇನ ನಾಮಂತ್ರಯಿತುಂ ಹಿ ಶೇಕುಃ।
ಸ ಚೈವ ಮಾತೃಅಭಿವಾದ್ಯ ಸರ್ವಾ
ರುದನ್ ಕುಟೀ ಸ್ವಾಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ರಾಮಃ ॥ **2.112.31** ॥ 4092

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಾದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಯೋದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರದ್ವಾಜೇನ ಸಹ ಮಿಲಿತ್ವಾ ಭರತಸ್ಯಾಯೋಧ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿ ನಿವರ್ತ್ತನಂ

ತತಃ ಶಿರಸಿ ಕೃತ್ವಾ ತು ಪಾದುಕೇ ಭರತಸ್ತದಾ।
ಆರುರೋಹ ರಥಂ ಹೃಷ್ಟಃ ಶತ್ರುಘ್ನಸಹಿತಸ್ತದಾ ॥ **2.113.1** ॥ 4093

ವಸಿಷ್ಠೋ ವಾಮದೇವಶ್ಚ ಜಾಬಾಲಿಶ್ಚ ದೃಢವ್ರತಃ।
ಅಗ್ರತಃ ಪ್ರಯಯುಃ ಸರ್ವೇ ಮಂತ್ರಿಣೋ ಮಂತ್ರಪೂಜಿತಾಃ ॥ **2.113.2** ॥ 4094

ಮಂದಾಕಿನೀಂ ನದೀ ರಮ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖಾಸ್ತೇ ಯಯುಸ್ತದಾ।
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಚ ಕುರ್ವಾಣಾಶ್ಚಿತ್ರಕೂಟಂ ಮಹಾಗಿರಿಂ ॥ **2.113.3** ॥ 4095

ಪಶ್ಯನ್ ಧಾತುಸಹಸ್ರಾಣಿ ರಮ್ಯಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ।
ಪ್ರಯಯೌ ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವೇನ ಸಸೈನ್ಯೋ ಭರತಸ್ತದಾ ॥ **2.113.4** ॥ 4096

ಅದೂರಾಚ್ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ದದರ್ಶ ಭರತಸ್ತದಾ।
ಆಶ್ರಮಂ ಯತ್ರ ಸ ಮುನಿರ್ಭರದ್ವಾಜಃ ಕೃತಾಲಯಃ ॥ **2.113.5** ॥ 4097

ಸ ತಮಾಶ್ರಮಮಾಗಮ್ಯ ಭರದ್ವಾಜಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ಅವತೀರ್ಯ ರಥಾತ್ ಪಾದೌ ವವಂದೇ ಕುಲನಂದನಃ ॥ **2.113.6** ॥ 4098

ತತೋ ಹೃಷ್ಟೋ ಭರದ್ವಾಜೋ ಭರತಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್।
ಅಪಿ ಕೃತ್ಯಂ ಕೃತಂ ತಾತ ರಾಮೇಣ ಚ ಸಮಾಗತಂ ॥ **2.113.7** ॥ 4099

ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ತು ತತೋ ಭರದ್ವಾಜೇನ ಧೀಮತಾ।
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಭರದ್ವಾಜಂ ಭರತೋ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಃ ॥ **2.113.8** ॥ 4100

ಸ ಯಾಚ್ಯಮಾನೋ ಗುರುಣಾ ಮಯಾ ಚ ದೃಢವಿಕ್ರಮಃ।
ರಾಘವಃ ಪರಮಪ್ರೀತೋ ವಸಿಷ್ಠಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.113.9** ॥ 4101

ಪಿತುಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ತಾಮೇವ ಪಾಲಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ತ್ವತಃ।
ಚತುರ್ದಶ ಹಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಯಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪಿತುರ್ಮಮ ॥ **2.113.10** ॥ 4102

ಏವಮುಕ್ತೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ವಸಿಷ್ಠಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ।
ವಾಕ್ಯಜ್ಞೋ ವಾಕ್ಯಕುಶಲಂ ರಾಘವಂ ವಚನಂ ಮಹತ್ ॥ **2.113.11** ॥ 4103

ಏತೇ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಸಂಹೃಷ್ಟಃ ಪಾದುಕೇ ಹೇಮಭೂಷಿತೇ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕರೋ ಭವ ॥ **2.113.12** ॥ 4104

ಏವಮುಕ್ತೋ ವಸಿಷ್ಠೇನ ರಾಘವಃ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖಃ ಸ್ಥಿತಃ।
ಪಾದುಕೇ ಹೇಮವಿಕೃತೇ ಮಮ ರಾಜ್ಯಾಯ ತೇ ದದೌ ॥ **2.113.13** ॥ 4105

ನಿವೃತ್ತೋಽಹಮನುಜ್ಞಾತೋ ರಾಮೇಣ ಸುಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಮೇವ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪಾದುಕೇ ಶುಭೇ ॥ **2.113.14** ॥ 4106

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಶುಭಂ ವಾಕ್ಯಂ ಭರತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಭರದ್ವಾಜಃ ಶುಭತರಂ ಮುನಿರ್ವಾಕ್ಯಮುದಾಹರತ್ ॥ **2.113.15** ॥ 4107

ನೈತಚ್ಚಿತ್ರಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರೇ ಶೀಲವೃತ್ತವಿದಾಂ ವರೇ।
ಯದಾರ್ಯಂ ತ್ವಯಿ ತಿಷ್ಠೇತ್ತು ನಿಮ್ನೋತ್ಸೃಷ್ಟಮಿವೋದಕಂ ॥ **2.113.16** ॥ 4108

ಅನೃಣಃ ಸ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪಿತಾ ದಶರಥಸ್ತವ।
ಯಸ್ಯ ತ್ವಮೀದೃಶಃ ಪುತ್ರೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಃ ॥ **2.113.17** ॥ 4109

ತಮೃಷಿಂ ತು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಮುಕ್ತವಾಕ್ಯಂ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ।
ಆಮಂತ್ರಯಿತುಮಾರೇಭೇ ಚರಣಾವುಪಗೃಹ್ಯ ಚ ॥ **2.113.18** ॥ 4110

ತತಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಭರದ್ವಾಜಂ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಭರತಸ್ತು ಯಯೌ ಶ್ರೀಮಾನಯೋಧ್ಯಾಂ ಸಹ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ ॥ **2.113.19** ॥ 4111

ಯಾನೈಶ್ಚ ಶಕಟೈಶ್ಚೈವ ಹಯೈರ್ನಾಗೈಶ್ಚ ಸಾ ಚಮೂಃ।
ಪುನರ್ನಿವೃತ್ತಾ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಾ ಭರತಸ್ಯಾನುಯಾಯಿನೀ ॥ **2.113.20** ॥ 4112

ತತಸ್ತೇ ಯಮುನಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ನದೀಂ ತೀರ್ತ್ವೋರ್ಮಿಮಾಲಿನೀಂ।
ದದೃಶುಸ್ತಾಂ ಪುನಃ ಸರ್ವೇ ಗಂಗಾಂ ಶಿವಜಲಾಂ ನದೀಂ ॥ **2.113.21** ॥ 4113

ತಾಂ ರಮ್ಯಜಲಸಂಪೂರ್ಣಾಂ ಸಂತೀರ್ಯ ಸಹಬಾಂಧವಃ।
ಶೃಂಗವೇರಪುರಂ ರಮ್ಯಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಸಸೈನಿಕಃ ॥ **2.113.22** ॥ 4114

ಶೃಂಗವೇರಪುರಾದ್ ಭೂಯ ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ಸಂದದರ್ಶ ಹ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ತು ತದಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಿತ್ರಾ ಭ್ರಾತ್ರಾ ವಿವರ್ಜಿತಾಂ ॥ **2.113.23** ॥ 4115

ಭರತೋ ದುಃಖಸಂತಪ್ತಃ ಸಾರಥಿಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್।
ಸಾರಥೇ ಪಶ್ಯ ವಿಧ್ವಸ್ತಾ ಅಯೋಧ್ಯಾ ನ ಪ್ರಕಾಶತೇ ॥ **2.113.24** ॥ 4116

ನಿರಾಕಾರಾ ನಿರಾನಂದಾ ದೀನಾ ಪ್ರತಿಹತಸ್ವನಾ ॥ **2.113.25** ॥ 4117

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಯೋದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಚತುರ್ದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತೇನಾಯೋಧ್ಯಾದುರವಸ್ಥಾಯಾ ದರ್ಶನಮಂತಃಪುರೇ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತಸ್ಯ ದುಃಖಪಾರವಶ್ಯಂ

ಸ್ನಿಗ್ಧಗಂಭೀರಘೋಷೇಣ ಸ್ಯಂದನೇನೋಪಯಾನ್ ಪ್ರಭುಃ।
ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ಭರತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾಯಶಾಃ ॥ **2.114.1** ॥ 4118

ಬಿಡಾಲೋಲೂಕಚರಿತಾಮಾಲೀನನರವಾರಣಾಂ।
ತಿಮಿರಾಭ್ಯಾಹತಾಂ ಕಾಲೀಮಪ್ರಕಾಶಾಂ ನಿಶಾಮಿವ ॥ **2.114.2** ॥ 4119

ರಾಹುಶತ್ರೋಃ ಪ್ರಿಯಾಂ ಪತ್ನೀಂ ಶ್ರಿಯಾ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಪ್ರಭಾಂ।
ಗ್ರಹೇಣಾಭ್ಯುದಿತೇನೈಕಾಂ ರೋಹಿಣೀಮಿವ ಪೀಡಿತಾಂ ॥ **2.114.3** ॥ 4120

ಅಲ್ಪೋಷ್ಣಕ್ಷುಬ್ಧಸಲಿಲಾಂ ಧರ್ಮತಪ್ತವಿಹಂಗಮಾಂ।
ಲೀನಮೀನಝಷಗ್ರಾಹಾಂ ಕೃಶಾಂ ಗಿರಿನದೀಮಿವ ॥ **2.114.4** ॥ 4121

ವಿಧೂಮಾಮಿವ ಹೇಮಾಭಾಂ ಶಿಖಾಮಗ್ನೇಃ ಸಮುತ್ಥಿತಾಂ।
ಹವಿರಭ್ಯುಕ್ಷಿತಾಂ ಪಶ್ಚಾಚ್ಛಿಖಾಂ ವಿಪ್ರಲಯಂ ಗತಾಂ ॥ **2.114.5** ॥ 4122

ವಿಧ್ವಸ್ತಕವಚಾಂ ರುಗ್ಣಗಜವಾಜಿರಥಧ್ವಜಾಂ।
ಹತಪ್ರವೀರಾಮಾಪನ್ನಾಂ ಚಮೂಮಿವ ಮಹಾಹವೇ ॥ **2.114.6** ॥ 4123

ಸಫೇನಾಂ ಸಸ್ವನಾಂ ಭೂತ್ವಾ ಸಾಗರಸ್ಯ ಸಮುತ್ಥಿತಾಂ।
ಪ್ರಶಾಂತಮಾರುತೋದ್ಧೂತಾಂ ಜಲೋರ್ಮಿಮಿವ ನಿಃಸ್ವನಾಂ ॥ **2.114.7** ॥ 4124

ತ್ಯಕ್ತಾಂ ಯಜ್ಞಾಯುಧೈಃ ಸರ್ವೈರಭಿರೂಪೈಶ್ಚ ಯಾಜಕೈಃ।
ಸುತ್ಯಾಕಾಲೇ ಸುನಿರ್ವೃತ್ತೇ ವೇದಿಂ ಗತರವಾಮಿವ ॥ **2.114.8** ॥ 4125

ಗೋಷ್ಠಮಧ್ಯೇ ಸ್ಥಿತಾಮಾರ್ತಾಮಚರಂತೀಂ ನವಂ ತೃಣಂ।
ಗೋವೃಷೇಣ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾಂ ಗವಾಂ ಪತ್ನೀಮಿವೋತ್ಸುಕಾಂ ॥ **2.114.9** ॥ 4126

ಪ್ರಭಾಕರಾದ್ಯೈಃ ಸುಸ್ನಿಗ್ಧೈಃ ಪ್ರಜ್ವಲದ್ಭಿರಿವೋತ್ತಮೈಃ।
ವಿಯುಕ್ತಾಂ ಮಣಿಭಿರ್ಹಾರ್ತ್ಯೈರ್ನವಾಂ ಮುಕ್ತಾವಲೀಮಿವ ॥ **2.114.10** ॥ 4127

ಸಹಸಾಚರಿತಾಂ ಸ್ಥಾನಾನ್ಮಹೀಂ ಪುಣ್ಯಕ್ಷಯಾದ್ ಗತಾಂ।
ಸಂಹೃತದ್ಯುತಿವಿಸ್ತಾರಾಂ ತಾರಾಮಿವ ದಿವಶ್ಚ್ಯುತಾಂ ॥ **2.114.11** ॥ 4128

ಪುಷ್ಪನದ್ಧಾಂ ವಸಂತಾಂತೇ ಮತ್ತಭ್ರಮರಶಾಲಿನೀಂ।
ದ್ರುತದಾವಾಗ್ನಿವಿಪ್ಲುಷ್ಟಾಂ ಕ್ಲಾಂತಾಂ ವನಲತಾಮಿವ ॥ **2.114.12** ॥ 4129

ಸಮ್ಮೂಢನಿಗಮಾಂ ಸರ್ವಾಂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಿಪಣಾಪಣಾಂ।
ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಶಶಿನಕ್ಷತ್ರಾಂ ದ್ಯಾಮಿವಾಂಬುಧರೈರ್ಯುತಾಂ ॥ **2.114.13** ॥ 4130

ಕ್ಷೀಣಪಾನೋತ್ತಮೈರ್ಭಗ್ನೈಃ ಶರಾವೈರಭಿಸಂವೃತಾಂ।
ಹತಶೌಂಡಾಮಿವ ಧ್ವಸ್ತಾಂ ಪಾನಭೂಮಿಮಸಂಸ್ಕೃತಾಂ ॥ **2.114.14** ॥ 4131

ವೃಕ್ಣಭೂಮಿತಲಾಂ ನಿಮ್ನಾಂ ವೃಕ್ಣಪಾತ್ರೈಃ ಸಮಾವೃತಾಂ।
ಉಪಯುಕ್ತೋದಕಾಂ ಭಗ್ನಾಂ ಪ್ರಪಾಂ ನಿಪತಿತಾಮಿವ ॥ **2.114.15** ॥ 4132

ವಿಪುಲಾಂ ವಿತತಾಂ ಚೈವ ಯುಕ್ತಪಾಶಾಂ ತರಸ್ವಿನಾಂ।
ಭೂಮೌ ಬಾಣೈರ್ವಿನಿಷ್ಕೃತ್ತಾಂ ಪತಿತಾಂ ಜ್ಯಾಮಿವಾಯುಧಾತ್ ॥ **2.114.16** ॥ 4133

ಸಹಸಾ ಯುದ್ಧಶೌಂಡೇನ ಹಯಾರೋಹೇಣ ವಾಹಿತಾಂ।
ನಿಹತಾಂ ಪ್ರತಿಸೈನ್ಯೇನ ವಡವಾಮಿವ ಪಾತಿತಾಂ ॥ **2.114.17** ॥ 4134

ಭರತಸ್ತು ರಥಸ್ಥಃ ಸನ್ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದಶರಥಾತ್ಮಜಃ।
ವಾಹಯಂತಂ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸಾರಥಿಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.114.18** ॥ 4135

ಕಿಂ ನು ಖಲ್ವದ್ಯ ಗಂಭೀರೋ ಮೂರ್ಚ್ಛಿತೋ ನ ನಿಶಾಮ್ಯತೇ।
ಯಥಾಪುರಮಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಗೀತವಾದಿತ್ರನಿಃಸ್ವನಃ ॥ **2.114.19** ॥ 4136

ವಾರುಣೀಮದಗಂಧಶ್ಚ ಮಾಲ್ಯಗಂಧಶ್ಚ ಮೂರ್ಛಿತಃ।
ಚಂದನಾಗುರುಗಂಧಶ್ಚ ನ ಪ್ರವಾತಿ ಸಮಂತತಃ ॥ **2.114.20** ॥ 4137

ಯಾನಪ್ರವರಘೋಷಶ್ಚ ಸುಸ್ನಿಗ್ಧಹಯನಿಃಸ್ವನಃ।
ಪ್ರಮತ್ತಗಜನಾದಶ್ಚ ಮಹಾಂಶ್ಚ ರಥನಿಃಸ್ವನಃ ॥ **2.114.21** ॥ 4138

ನೇದಾನೀಂ ಶ್ರೂಯತೇ ಪುರ್ಯಾಮಸ್ಯಾಂ ರಾಮೇ ವಿವಾಸಿತೇ।
ಚಂದನಾಗುರುಗಂಧಾಂಶ್ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಶ್ಚ ವನಸ್ರಜಃ ॥ **2.114.22** ॥ 4139

ಗತೇ ರಾಮೇ ಹಿ ತರುಣಾಃ ಸಂತಪ್ತಾ ನೋಪಭುಂಜತೇ।
ಬಹಿರ್ಯಾತ್ರಾಂ ನ ಗಚ್ಛಂತಿ ಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯಧರಾ ನರಾಃ ॥ **2.114.23** ॥ 4140

ನೋತ್ಸವಾಃ ಸಂಪ್ರವರ್ತಂತೇ ರಾಮಶೋಕಾರ್ದಿತೇ ಪುರೇ।
ಸಾ ಹಿ ನೂನಂ ಮಮ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಪುರಸ್ಯಾಸ್ಯ ದ್ಯುತಿರ್ಗತಾ ॥ **2.114.24** ॥ 4141

ನಹಿ ರಾಜತ್ಯಯೋಧ್ಯೇಯಂ ಸಾಸಾರೇವಾರ್ಜುನೀ ಕ್ಷಪಾ।
ಕದಾ ನು ಖಲು ಮೇ ಭ್ರಾತಾ ಮಹೋತ್ಸವ ಇವಾಗತಃ ॥ **2.114.25** ॥ 4142

ಜನಯಿಷ್ಯತ್ಯಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಹರ್ಷಂ ಗ್ರೀಷ್ಮ ಇವಾಂಬುದಃ।
ತರುಣೈಶ್ಚಾರುವೇಷೈಶ್ಚ ನರೈರುನ್ನತಗಾಮಿಭಿಃ ॥ **2.114.26** ॥ 4143

ಸಂಪತದ್ಭಿರಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ನಾಭಿಭಾಂತಿ ಮಹಾಪಥಾಃ।
ಇತಿ ಬ್ರುವನ್ ಸಾರಥಿನಾ ದುಃಖಿತೋ ಭರತಸ್ತದಾ ॥ **2.114.27** ॥ 4144

ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರವಿಶ್ಯೈವ ವಿವೇಶ ವಸತಿಂ ಪಿತುಃ।
ತೇನ ಹೀನಾಂ ನರೇಂದ್ರೇಣ ಸಿಂಹಹೀನಾಂ ಗುಹಾಮಿವ ॥ **2.114.28** ॥ 4145

ತದಾ ತದಂತಃಪುರಮುಜ್ಝಿತಪ್ರಭಂ
ಸುರೈರಿವೋತ್ಕೃಷ್ಟಮಭಾಸ್ಕರಂ ದಿನಂ।

ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವತ್ರ ವಿಭಕ್ತಮಾತ್ಮವಾನ್
ಮುಮೋಚ ಬಾಷ್ಪಂ ಭರತಃ ಸುದುಃಖಿತಃ ॥ **2.114.29** ॥ 4146

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಚತುರ್ದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಪಂಚದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭರತೇನ ನಂದಿಗ್ರಾಮಮುಪೇತ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಪಾದುಕಯೋ ರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷೇಕಸ್ತದಗ್ರೇ ನಿವೇದನಪೂರ್ವಕಂ ತೇನ ಸಮಸ್ತರಾಜಕೀಯಕಾರ್ಯಾಣಾಂ ಸಂಪಾದನಂ

ತತೋ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಮಾತೄಸ್ತಾ ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ದೃಢವ್ರತಃ।
ಭರತಃ ಶೋಕಸಂತಪ್ತೋ ಗುರೂನಿದಮಥಾಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.115.1** ॥ 4147

ನಂದಿಗ್ರಾಮಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಾನಾಮಂತ್ರಯೇಽತ್ರ ವಃ।
ತತ್ರ ದುಃಖಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ಸಹಿಷ್ಯೇ ರಾಘವಂ ವಿನಾ ॥ **2.115.2** ॥ 4148

ಗತಶ್ಚಾಹೋ ದಿವಂ ರಾಜಾ ವನಸ್ಥಃ ಸ ಗುರುರ್ಮಮ।
ರಾಮಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷೇ ರಾಜ್ಯಾಯ ಸ ಹಿ ರಾಜಾ ಮಹಾಯಶಾಃ ॥ **2.115.3** ॥ 4149

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಶುಭಂ ವಾಕ್ಯಂ ಭರತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಅಬ್ರುವನ್ ಮಂತ್ರಿಣಃ ಸರ್ವೇ ವಸಿಷ್ಠಶ್ಚ ಪುರೋಹಿತಃ ॥ **2.115.4** ॥ 4150

ಸುಭೃಶಂ ಶ್ಲಾಘನೀಯಂ ಚ ಯದುಕ್ತಂ ಭರತ ತ್ವಯಾ।
ವಚನಂ ಭ್ರಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯಾದನುರೂಪಂ ತವೈವ ತತ್ ॥ **2.115.5** ॥ 4151

ನಿತ್ಯಂ ತೇ ಬಂಧುಲುಬ್ಧಸ್ಯ ತಿಷ್ಠತೋ ಭ್ರಾತೃಸೌಹೃದೇ।
ಮಾರ್ಗಮಾರ್ಯಂ ಪ್ರಪನ್ನಸ್ಯ ನಾನುಮನ್ಯೇತ ಕಃ ಪುಮಾನ್ ॥ **2.115.6** ॥ 4152

ಮಂತ್ರಿಣಾಂ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಯಥಾಭಿಲಷಿತಂ ಪ್ರಿಯಂ।
ಅಬ್ರವೀತ್ ಸಾರಥಿಂ ವಾಕ್ಯಂ ರಥೋ ಮೇ ಯುಜ್ಯತಾಮಿತಿ ॥ **2.115.7** ॥ 4153

ಪ್ರಹೃಷ್ಟವದನಃ ಸರ್ವಾ ಮಾತೄಃ ಸಮಭಿಭಾಷ್ಯ ಚ।
ಆರುರೋಹ ರಥಂ ಶ್ರೀಮಾಞ್ಶತ್ರುಘ್ನೇನ ಸಮನ್ವಿತಃ ॥ **2.115.8** ॥ 4154

ಆರುಹ್ಯ ತು ರಥಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಶತ್ರುಘ್ನಭರತಾವುಭೌ।
ಯಯತುಃ ಪರಮಪ್ರೀತೌ ವೃತೌ ಮಂತ್ರಿಪುರೋಹಿತೈಃ ॥ **2.115.9** ॥ 4155

ಅಗ್ರತೋ ಗುರವಃ ಸರ್ವೇ
ವಸಿಷ್ಠಪ್ರಮುಖಾ ದ್ವಿಜಾಃ।
ಪ್ರಯಯುಃ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖಾಃ ಸರ್ವೇ
ನಂದಿಗ್ರಾಮೋ ಯತೋ ಭವೇತ್ ॥ **2.115.10** ॥ 4156

ಬಲಂ ಚ ತದನಾಹೂತಂ ಗಜಾಶ್ವರಥಸಂಕುಲಂ।
ಪ್ರಯಯೌ ಭರತೇ ಯಾತೇ ಸರ್ವೇ ಚ ಪುರವಾಸಿನಃ ॥ **2.115.11** ॥ 4157

ರಥಸ್ಥಃ ಸ ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಭರತೋ ಭ್ರಾತೃವತ್ಸಲಃ।
ನಂದಿಗ್ರಾಮಂ ಯಯೌ ತೂರ್ಣಂ ಶಿರಸ್ಯಾದಾಯ ಪಾದುಕೇ ॥ **2.115.12** ॥ 4158

ಭರತಸ್ತು ತತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನಂದಿಗ್ರಾಮಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಸಃ।
ಅವತೀರ್ಯ ರಥಾತ್ ತೂರ್ಣಂ ಗುರೂನಿದಮಭಾಷತ ॥ **2.115.13** ॥ 4159

ಏತದ್ ರಾಜ್ಯಂ ಮಮ ಭ್ರಾತ್ರಾ ದತ್ತಂ ಸನ್ನ್ಯಾಸಮುತ್ತಮಂ।
ಯೋಗಕ್ಷೇಮವಹೇ ಚೇಮೇ ಪಾದುಕೇ ಹೇಮಭೂಷಿತೇ ॥ **2.115.14** ॥ 4160

ಭರತಃ ಶಿರಸಾ ಕೃತ್ವಾ ಸನ್ನ್ಯಾಸಂ ಪಾದುಕೇ ತತಃ।
ಅಬ್ರವೀದ್ ದುಃಖಸಂತಪ್ತಃ ಸರ್ವಂ ಪ್ರಕೃತಿಮಂಡಲಂ ॥ **2.115.15** ॥ 4161

ಛತ್ರಂ ಧಾರಯತ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾರ್ಯಪಾದಾವಿಮೌ ಮತೌ।
ಆಭ್ಯಾಂ ರಾಜ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮಃ ಪಾದುಕಾಭ್ಯಾಂ ಗುರೋರ್ಮಮ ॥ **2.115.16** ॥ 4162

ಭ್ರಾತ್ರಾ ತು ಮಯಿ ಸನ್ನ್ಯಾಸೋ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಸೌಹೃದಾದಯಂ।
ತಮಿಮಂ ಪಾಲಯಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಘವಾಗಮನಂ ಪ್ರತಿ ॥ **2.115.17** ॥ 4163

ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಂಯೋಜಯಿತ್ವಾ ತು ರಾಘವಸ್ಯ ಪುನಃ ಸ್ವಯಂ।
ಚರಣೌ ತೌ ತು ರಾಮಸ್ಯ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಹಪಾದುಕೌ ॥ **2.115.18** ॥ 4164

ತತೋ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಭಾರೋಽಹಂ ರಾಘವೇಣ ಸಮಾಗತಃ।
ನಿವೇದ್ಯ ಗುರವೇ ರಾಜ್ಯಂ ಭಜಿಷ್ಯೇ ಗುರುವರ್ತಿತಾಂ ॥ **2.115.19** ॥ 4165

ರಾಘವಾಯ ಚ ಸನ್ನ್ಯಾಸಂ ದತ್ತ್ವೈಮೇ ವರಪಾದುಕೇ।
ರಾಜ್ಯಂ ಚೇದಮಯೋಧ್ಯಾಂ ಚ ಧೂತಪಾಪೋ ಭವಾಮ್ಯಹಂ ॥ **2.115.20** ॥ 4166

ಅಭಿಷಿಕ್ತೇ ತು ಕಾಕುತ್ಸ್ಥೇ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮುದಿತೇ ಜನೇ।
ಪ್ರೀತಿರ್ಮಮ ಯಶಶ್ಚೈವ ಭವೇದ್ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಚತುರ್ಗುಣಂ ॥ **2.115.21** ॥ 4167

ಏವಂ ತು ವಿಲಪನ್ ದೀನೋ ಭರತಃ ಸ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ನಂದಿಗ್ರಾಮೇಽಕರೋದ್ ರಾಜ್ಯಂ ದುಃಖಿತೋ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ ಸಹ ॥ **2.115.22** ॥ 4168

ಸ ವಲ್ಕಲಜಟಾಧಾರೀ ಮುನಿವೇಷಧರಃ ಪ್ರಭುಃ।
ನಂದಿಗ್ರಾಮೇಽವಸದ್ ಧೀರಃ ಸಸೈನ್ಯೋ ಭರತಸ್ತದಾ ॥ **2.115.23** ॥ 4169

ರಾಮಾಗಮನಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ ಭರತೋ ಭ್ರಾತೃವತ್ಸಲಃ।
ಭ್ರಾತುರ್ವಚನಕಾರೀ ಚ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪಾರಗಸ್ತದಾ।
ಪಾದುಕೇ ತ್ವಭಿಷಿಚ್ಯಾಥ ನಂದಿಗ್ರಾಮೇಽವಸತ್ ತದಾ ॥ **2.115.24** ॥ 4170

ಸವಾಲವ್ಯಜನಂ ಛತ್ರಂ ಧಾರಯಾಮಾಸ ಸ ಸ್ವಯಂ।
ಭರತಃ ಶಾಸನಂ ಸರ್ವಂ ಪಾದುಕಾಭ್ಯಾಂ ನಿವೇದಯನ್ ॥ **2.115.25** ॥ 4171

ತತಸ್ತು ಭರತಃ ಶ್ರೀಮಾನಭಿಷಿಚ್ಯಾರ್ಯಪಾದುಕೇ।
ತದಧೀನಸ್ತದಾ ರಾಜ್ಯಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಸರ್ವದಾ ॥ **2.115.26** ॥ 4172

ತದಾ ಹಿ ಯತ್ ಕಾರ್ಯಮುಪೈತಿ ಕಿಂಚಿ -
ದುಪಾಯನಂ ಚೋಪಹೃತಂ ಮಹಾರ್ಹಂ।

ಸ ಪಾದುಕಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ನಿವೇದ್ಯ
ಚಕಾರ ಪಶ್ಚಾದ್ ಭರತೋ ಯಥಾವತ್ ॥ **2.115.27** ॥ 4173

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಪಂಚದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಷೋಡಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ವೃದ್ಧೇನ ಕುಲಪತಿನಾ ಸಹ ಬಹೂನಾಂ ಮುನೀನಾಂ ಚಿತ್ರಕೂಟಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾನ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಾಶ್ರಮೇ ಗಮನಂ

ಪ್ರತಿಯಾತೇ ತು ಭರತೇ ವಸನ್ ರಾಮಸ್ತದಾ ವನೇ।
ಲಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಸೋದ್ವೇಗಮಥೌತ್ಸುಕ್ಯಂ ತಪಸ್ವಿನಾಂ ॥ **2.116.1** ॥ 4174

ಯೇ ತತ್ರ ಚಿತ್ರಕೂಟಸ್ಯ ಪುರಸ್ತಾತ್ ತಾಪಸಾಶ್ರಮೇ।
ರಾಮಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ನಿರತಾಸ್ತಾನಲಕ್ಷಯದುತ್ಸುಕಾನ್ ॥ **2.116.2** ॥ 4175

ನಯನೈರ್ಭ್ರುಕುಟೀಭಿಶ್ಚ ರಾಮಂ ನಿರ್ದಿಶ್ಯ ಶಂಕಿತಾಃ।
ಅನ್ಯೋನ್ಯಮುಪಜಲ್ಪಂತಃ ಶನೈಶ್ಚಕ್ರುರ್ಮಿಥಃ ಕಥಾಃ ॥ **2.116.3** ॥ 4176

ತೇಷಾಮೌತ್ಸುಕ್ಯಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ರಾಮಸ್ತ್ವಾತ್ಮನಿ ಶಂಕಿತಃ।
ಕೃತಾಂಜಲಿರುವಾಚೇದಮೃಷಿಂ ಕುಲಪತಿಂ ತತಃ ॥ **2.116.4** ॥ 4177

ನ ಕಶ್ಚಿದ್ ಭಗವನ್ ಕಿಂಚಿತ್ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಮಿದಂ ಮಯಿ।
ದೃಶ್ಯತೇ ವಿಕೃತಂ ಯೇನ ವಿಕ್ರಿಯಂತೇ ತಪಸ್ವಿನಃ ॥ **2.116.5** ॥ 4178

ಪ್ರಮಾದಾಚ್ಚರಿತಂ ಕಿಂಚಿತ್ ಕಚ್ಚಿನ್ನಾವರಜಸ್ಯ ಮೇ।
ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯರ್ಷಿಭಿರ್ದೃಷ್ಟಂ ನಾನುರೂಪಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **2.116.6** ॥ 4179

ಕಚ್ಚಿಚ್ಛುಶ್ರೂಷಮಾಣಾ ವಃ ಶುಶ್ರೂಷಣಪರಾ ಮಯಿ।
ಪ್ರಮದಾಭ್ಯುಚಿತಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ಸೀತಾ ಯುಕ್ತಾಂ ನ ವರ್ತತೇ ॥ **2.116.7** ॥ 4180

ಅಥರ್ಷಿರ್ಜರಯಾ ವೃದ್ಧಸ್ತಪಸಾ ಚ ಜರಾಂ ಗತಃ।
ವೇಪಮಾನ ಇವೋವಾಚ ರಾಮಂ ಭೂತದಯಾಪರಂ ॥ **2.116.8** ॥ 4181

ಕುತಃ ಕಲ್ಯಾಣಸತ್ತ್ವಾಯಾಃ ಕಲ್ಯಾಣಾಭಿರತೇಃ ಸದಾ।
ಚಲನಂ ತಾತ ವೈದೇಹ್ಯಾಸ್ತಪಸ್ವಿಷು ವಿಶೇಷತಃ ॥ **2.116.9** ॥ 4182

ತ್ವನ್ನಿಮಿತ್ತಮಿದಂ ತಾವತ್ ತಾಪಸಾನ್ ಪ್ರತಿ ವರ್ತತೇ।
ರಕ್ಷೋಭ್ಯಸ್ತೇನ ಸಂವಿಗ್ನಾಃ ಕಥಯಂತಿ ಮಿಥಃ ಕಥಾಃ ॥ **2.116.10** ॥ 4183

ರಾವಣಾವರಜಃ ಕಶ್ಚಿತ್ ಖರೋ ನಾಮೇಹ ರಾಕ್ಷಸಃ।
ಉತ್ಪಾಟ್ಯ ತಾಪಸಾನ್ ಸರ್ವಾಂಜನಸ್ಥಾನನಿವಾಸಿನಃ ॥ **2.116.11** ॥ 4184

ಧೃಷ್ಟಶ್ಚ ಜಿತಕಾಶೀ ಚ ನೃಶಂಸಃ ಪುರುಷಾದಕಃ।
ಅವಲಿಪ್ತಶ್ಚ ಪಾಪಶ್ಚ ತ್ವಾಂ ಚ ತಾತ ನ ಮೃಷ್ಯತೇ ॥ **2.116.12** ॥ 4185

ತ್ವಂ ಯದಾಪ್ರಭೃತಿ ಹ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಾಶ್ರಮೇ ತಾತ ವರ್ತಸೇ।
ತದಾಪ್ರಭೃತಿ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ವಿಪ್ರಕುರ್ವಂತಿ ತಾಪಸಾನ್ ॥ **2.116.13** ॥ 4186

ದರ್ಶಯಂತಿ ಹಿ ಬೀಭತ್ಸೈಃ ಕ್ರೂರೈಭೀರ್ಷಣಕೈರಪಿ।
ನಾನಾರೂಪೈರ್ವಿರೂಪೈಶ್ಚ ರೂಪೈರಸುಖದರ್ಶನೈಃ ॥ **2.116.14** ॥ 4187

ಅಪ್ರಶಸ್ತೈರಶುಚಿಭಿಃ ಸಂಪ್ರಯುಜ್ಯ ಚ ತಾಪಸಾನ್।
ಪ್ರತಿಘ್ನಂತ್ಯಪರಾನ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಮನಾರ್ಯಾಃ ಪುರತಃ ಸ್ಥಿತಾನ್ ॥ **2.116.15** ॥ 4188

ತೇಷು ತೇಷ್ವಾಶ್ರಮಸ್ಥಾನೇಷ್ವಬುದ್ಧಮವಲೀಯ ಚ।
ರಮಂತೇ ತಾಪಸಾಂಸ್ತತ್ರ ನಾಶಯಂತೋಽಲ್ಪಚೇತಸಃ ॥ **2.116.16** ॥ 4189

ಅವಕ್ಷಿಪಂತಿ ಸ್ರುಗ್ಭಾಂಡಾನಗ್ನೀನ್ ಸಿಂಚಂತಿ ವಾರಿಣಾ।
ಕಲಶಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಮರ್ದಂತಿ ಹವನೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ ॥ **2.116.17** ॥ 4190

ತೈರ್ದುರಾತ್ಮಭಿರಾವಿಷ್ಟಾನಾಶ್ರಮಾನ್ ಪ್ರಜಿಹಾಸವಃ।
ಗಮನಾಯಾನ್ಯದೇಶಸ್ಯ ಚೋದಯಂತ್ಯೃಷಯೋಽದ್ಯ ಮಾಂ ॥ **2.116.18** ॥ 4191

ತತ್ ಪುರಾ ರಾಮ ಶಾರೀರೀಮುಪಹಿಂಸಾಂ ತಪಸ್ವಿಷು।
ದರ್ಶಯಂತಿ ಹಿ ದುಷ್ಟಾಸ್ತೇ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇಮಮಾಶ್ರಮಂ ॥ **2.116.19** ॥ 4192

ಬಹುಮೂಲಫಲಂ ಚಿತ್ರಮವಿದೂರಾದಿತೋ ವನಂ।
ಅಶ್ವಸ್ಯಾಶ್ರಮಮೇವಾಹಂ ಶ್ರಯಿಷ್ಯೇ ಸಗಣಃ ಪುನಃ ॥ **2.116.20** ॥ 4193

ಖರಸ್ತ್ವಯ್ಯಪಿ ಚಾಯುಕ್ತಂ ಪುರಾ ರಾಮ ಪ್ರವರ್ತತೇ।
ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿರಿತೋ ಗಚ್ಛ ಯದಿ ಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ ॥ **2.116.21** ॥ 4194

ಸಕಲತ್ರಸ್ಯ ಸಂದೇಹೋ ನಿತ್ಯಂ ಯುಕ್ತಸ್ಯ ರಾಘವ।
ಸಮರ್ಥಸ್ಯಾಪಿ ಹಿ ಸತೋ ವಾಸೋ ದುಃಖಮಿಹಾದ್ಯ ತೇ ॥ **2.116.22** ॥ 4195

ಇತ್ಯುಕ್ತವಂತಂ ರಾಮಸ್ತಂ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ತಪಸ್ವಿನಂ।
ನ ಶಶಾಕೋತ್ತರೈರ್ವಾಕ್ಯೈರವಬದ್ಧಂ ಸಮುತ್ಸುಕಂ ॥ **2.116.23** ॥ 4196

ಅಭಿನಂದ್ಯ ಸಮಾಪೃಚ್ಛ್ಯ ಸಮಾಧಾಯ ಚ ರಾಘವಂ।
ಸ ಜಗಾಮಾಶ್ರಮಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಕುಲೈಃ ಕುಲಪತಿಃ ಸಹ ॥ **2.116.24** ॥ 4197

ರಾಮಃ ಸಂಸಾಧ್ಯ ಋಷಿಗಣಮನುಗಮನಾದ್
ದೇಶಾತ್ ತಸ್ಮಾತ್ ಕುಲಪತಿಮಭಿವಾದ್ಯ ಋಷಿಂ।
ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರೀತೈಸ್ತೈರನುಮತ ಉಪದಿಷ್ಟಾರ್ಥಃ
ಪುಣ್ಯಂ ವಾಸಾಯ ಸ್ವನಿಲಯಮುಪಸಂಪೇದೇ ॥ **2.116.25** ॥ 4198

ಆಶ್ರಮಮೃಷಿವಿರಹಿತಂ ಪ್ರಭುಃ
ಕ್ಷಣಮಪಿ ನ ಜಹೌ ಸ ರಾಘವಃ।
ರಾಘವಂ ಹಿ ಸತತಮನುಗತಾ -
ಸ್ತಾಪಸಾಶ್ಚಾರ್ಷಚರಿತೇ ಧೃತಗುಣಾಃ ॥ **2.116.26** ॥ 4199

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಷೋಡಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಸಪ್ತದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಅತ್ರೇರಾಶ್ರಮಂ ಗತಾನಾಂ ಶ್ರೀರಾಮಾದೀನಾಂ ತೇನ ಸತ್ಕಾರೋಽನಸೂಯಯಾ ಚ ಸೀತಾಯಾಃ ಸಮಾದರಃ

ರಾಘವಸ್ತ್ವಪಯಾತೇಷು ಸರ್ವೇಷ್ವನುವಿಚಿಂತಯನ್।
ನ ತತ್ರಾರೋಚಯದ್ ವಾಸಂ ಕಾರಣೈರ್ಬಹುಭಿಸ್ತದಾ ॥ **2.117.1** ॥ 4200

ಇಹ ಮೇ ಭರತೋ ದೃಷ್ಟೋ ಮಾತರಶ್ಚ ಸನಾಗರಾಃ।
ಸಾ ಚ ಮೇ ಸ್ಮೃತಿರನ್ವೇತಿ ತಾನ್ ನಿತ್ಯಮನುಶೋಚತಃ ॥ **2.117.2** ॥ 4201

ಸ್ಕಂಧಾವಾರನಿವೇಶೇನ ತೇನ ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಹಯಹಸ್ತಿಕರೀಷೈಶ್ಚ ಉಪಮರ್ದಃ ಕೃತೋ ಭೃಶಂ ॥ **2.117.3** ॥ 4202

ತಸ್ಮಾದನ್ಯತ್ರ ಗಚ್ಛಾಮ ಇತಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ರಾಘವಃ।
ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತ ಸ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಚ ಸಂಗತಃ ॥ **2.117.4** ॥ 4203

ಸೋಽತ್ರೇರಾಶ್ರಮಮಾಸಾದ್ಯ ತಂ ವವಂದೇ ಮಹಾಯಶಾಃ।
ತಂ ಚಾಪಿ ಭಗವಾನತ್ರಿಃ ಪುತ್ರವತ್ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ ॥ **2.117.5** ॥ 4204

ಸ್ವಯಮಾತಿಥ್ಯಮಾದಿಶ್ಯ ಸರ್ವಮಸ್ಯ ಸುಸತ್ಕೃತಂ।
ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ಚ ಮಹಾಭಾಗಂ ಸೀತಾಂ ಚ ಸಮಸಾಂತ್ವಯತ್ ॥ **2.117.6** ॥ 4205

ಪತ್ನೀಂ ಚ ತಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ವೃದ್ಧಾಮಾಮಂತ್ರ್ಯ ಸತ್ಕೃತಾಂ।
ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಃ ॥ **2.117.7** ॥ 4206

ಅನಸೂಯಾಂ ಮಹಾಭಾಗಾಂ ತಾಪಸೀಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀಂ।
ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಷ್ವ ವೈದೇಹೀಮಬ್ರವೀದೃಷಿಸತ್ತಮಃ ॥ **2.117.8** ॥ 4207

ರಾಮಾಯ ಚಾಚಚಕ್ಷೇ ತಾಂ ತಾಪಸೀಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀಂ।
ದಶ ವರ್ಷಾಣ್ಯನಾವೃಷ್ಟ್ಯಾ ದಗ್ಧೇ ಲೋಕೇ ನಿರಂತರಂ ॥ **2.117.9** ॥ 4208

ಯಯಾ ಮೂಲಫಲೇ ಸೃಷ್ಟೇ ಜಾಹ್ನವೀ ಚ ಪ್ರವರ್ತಿತಾ।
ಉಗ್ರೇಣ ತಪಸಾ ಯುಕ್ತಾ ನಿಯಮೈಶ್ಚಾಪ್ಯಲಂಕೃತಾ ॥ **2.117.10** ॥ 4209

ದಶ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯಯಾ ತಪ್ತಂ ಮಹತ್ ತಪಃ।
ಅನಸೂಯಾವ್ರತೈಸ್ತಾತ ಪ್ರತ್ಯೂಹಾಶ್ಚ ನಿಬರ್ಹಿತಾಃ ॥ **2.117.11** ॥ 4210

ದೇವಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತಂ ಚ ಯಯಾ ಸಂತ್ವರಮಾಣಯಾ।
ದಶರಾತ್ರಂ ಕೃತಾ ರಾತ್ರಿಃ ಸೇಯಂ ಮಾತೇವ ತೇಽನಘ ॥ **2.117.12** ॥ 4211

ತಾಮಿಮಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ನಮಸ್ಕಾರ್ಯಾಂ ತಪಸ್ವಿನೀಂ।
ಅಭಿಗಚ್ಛತು ವೈದೇಹೀ ವೃದ್ಧಾಮಕ್ರೋಧನಾಂ ಸದಾ ॥ **2.117.13** ॥ 4212

ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣಂ ತಮೃಷಿಂ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ರಾಘವಃ।
ಸೀತಾಮಾಲೋಕ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **2.117.14** ॥ 4213

ರಾಜಪುತ್ರಿ ಶ್ರುತಂ ತ್ವೇತನ್ಮುನೇರಸ್ಯ ಸಮೀರಿತಂ।
ಶ್ರೇಯೋಽರ್ಥಮಾತ್ಮನಃ ಶೀಘ್ರಮಭಿಗಚ್ಛ ತಪಸ್ವಿನೀಂ ॥ **2.117.15** ॥ 4214

ಅನಸೂಯೇತಿ ಯಾ ಲೋಕೇ ಕರ್ಮಭಿಃ ಖ್ಯಾತಿಮಾಗತಾ।
ತಾಂ ಶೀಘ್ರಮಭಿಗಚ್ಛ ತ್ವಮಭಿಗಮ್ಯಾಂ ತಪಸ್ವಿನೀಂ ॥ **2.117.16** ॥ 4215

ಸೀತಾ ತ್ವೇತದ್ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಘವಸ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನೀ।
ತಾಮತ್ರಿಪತ್ನೀಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಮಭಿಚಕ್ರಾಮ ಮೈಥಿಲೀ ॥ **2.117.17** ॥ 4216

ಶಿಥಿಲಾಂ ವಲಿತಾಂ ವೃದ್ಧಾಂ ಜರಾಪಾಂಡುರಮೂರ್ಧಜಾಂ।
ಸತತಂ ವೇಪಮಾನಾಂಗೀಂ ಪ್ರವಾತೇ ಕದಲೀಮಿವ ॥ **2.117.18** ॥ 4217

ತಾಂ ತು ಸೀತಾ ಮಹಾಭಾಗಾಮನಸೂಯಾಂ ಪತಿವ್ರತಾಂ।
ಅಭ್ಯವಾದಯದವ್ಯಗ್ರಾ ಸ್ವಂ ನಾಮ ಸಮುದಾಹರತ್ ॥ **2.117.19** ॥ 4218

ಅಭಿವಾದ್ಯ ಚ ವೈದೇಹೀ ತಾಪಸೀಂ ತಾಂ ದಮಾನ್ವಿತಾಂ।
ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಪುಟಾ ಹೃಷ್ಟಾ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛದನಾಮಯಂ ॥ **2.117.20** ॥ 4219

ತತಃ ಸೀತಾಂ ಮಹಾಭಾಗಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀಂ।
ಸಾಂತ್ವಯಂತ್ಯಬ್ರವೀದ್ ವೃದ್ಧಾ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಧರ್ಮಮವೇಕ್ಷಸೇ ॥ **2.117.21** ॥ 4220

ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಜ್ಞಾತಿಜನಂ ಸೀತೇ ಮಾನವೃದ್ಧಿಂ ಚ ಮಾನಿನಿ।
ಅವರುದ್ಧಂ ವನೇ ರಾಮಂ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ವಮನುಗಚ್ಛಸಿ ॥ **2.117.22** ॥ 4221

ನಗರಸ್ಥೋ ವನಸ್ಥೋ ವಾ
ಶುಭೋ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಭಃ।
ಯಾಸಾಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪ್ರಿಯೋ ಭರ್ತಾ
ತಾಸಾಂ ಲೋಕಾ ಮಹೋದಯಾಃ ॥ **2.117.23** ॥ 4222

ದುಃಶೀಲಃ ಕಾಮವೃತ್ತೋ ವಾ ಧನೈರ್ವಾ ಪರಿವರ್ಜಿತಃ।
ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಾರ್ಯಸ್ವಭಾವಾನಾಂ ಪರಮಂ ದೈವತಂ ಪತಿಃ ॥ **2.117.24** ॥ 4223

ನಾತೋ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಬಾಂಧವಂ ವಿಮೃಶಂತ್ಯಹಂ।
ಸರ್ವತ್ರ ಯೋಗ್ಯಂ ವೈದೇಹಿ ತಪಃಕೃತಮಿವಾವ್ಯಯಂ ॥ **2.117.25** ॥ 4224

ನ ತ್ವೇವಮನುಗಚ್ಛಂತಿ ಗುಣದೋಷಮಸಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ಕಾಮವಕ್ತವ್ಯಹೃದಯಾ ಭರ್ತೃನಾಥಾಶ್ಚರಂತಿ ಯಾಃ ॥ **2.117.26** ॥ 4225

ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತ್ಯಯಶಶ್ಚೈವ ಧರ್ಮಭ್ರಂಶಂ ಚ ಮೈಥಿಲಿ।
ಅಕಾರ್ಯವಶಮಾಪನ್ನಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಯಾಃ ಖಲು ತದ್ವಿಧಾಃ ॥ **2.117.27** ॥ 4226

ತ್ವದ್ವಿಧಾಸ್ತು ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಾ ದೃಷ್ಟಲೋಕಪರಾವರಾಃ।
ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸ್ವರ್ಗೇ ಚರಿಷ್ಯಂತಿ ಯಥಾ ಪುಣ್ಯಕೃತಸ್ತಥಾ ॥ **2.117.28** ॥ 4227

ತದೇವಮೇತಂ ತ್ವಮನುವ್ರತಾ ಸತೀ
ಪತಿಪ್ರಧಾನಾ ಸಮಯಾನುವರ್ತಿನೀ।
ಭವ ಸ್ವಭರ್ತುಃ ಸಹಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ
ಯಶಶ್ಚ ಧರ್ಮಂ ಚ ತತಃ ಸಮಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ॥ **2.117.29** ॥ 4228

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಸಪ್ತದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಅಷ್ಟಾದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಸೀತಾನಸೂಯಾಸಂವಾದೋಽನಸೂಯಯಾ ಸೀತಾಯೈ ಪ್ರೇಮೋಪಹಾರಸ್ಯ ದಾನಮನಸೂಯಯಾ ಪೃಷ್ಟಯಾ ಸೀತಯಾ ತಾಂ ಪ್ರತಿ ಸ್ವೀಯಸ್ವಯಂವರವೃತ್ತಾಂತಸ್ಯ ವರ್ಣನಂ

ಸಾ ತ್ವೇವಮುಕ್ತಾ ವೈದೇಹೀ ತ್ವನಸೂಯಾನಸೂಯಯಾ।
ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ವಚೋ ಮಂದಂ ಪ್ರವಕ್ತುಮುಪಚಕ್ರಮೇ ॥ **2.118.1** ॥ 4229

ನೈತದಾಶ್ಚರ್ಯಮಾರ್ಯಾಯಾಂ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಮನುಭಾಷಸೇ।
ವಿದಿತಂ ತು ಮಮಾಪ್ಯೇತದ್ ಯಥಾ ನಾರ್ಯಾಃ ಪತಿರ್ಗುರುಃ ॥ **2.118.2** ॥ 4230

ಯದ್ಯಪ್ಯೇಷ ಭವೇದ್ ಭರ್ತಾ ಅನಾರ್ಯೋ ವೃತ್ತಿವರ್ಜಿತಃ।
ಅದ್ವೈಧಮತ್ರ ವರ್ತವ್ಯಂ ತಥಾಪ್ಯೇಷ ಮಯಾ ಭವೇತ್ ॥ **2.118.3** ॥ 4231

ಕಿಂ ಪುನರ್ಯೋ ಗುಣಶ್ಲಾಘ್ಯಃ ಸಾನುಕ್ರೋಶೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ।
ಸ್ಥಿರಾನುರಾಗೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮಾತೃವತ್ಪಿತೃವತ್ಪ್ರಿಯಃ ॥ **2.118.4** ॥ 4232

ಯಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ವರ್ತತೇ ರಾಮಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಯಾಂ ಮಹಾಬಲಃ।
ತಾಮೇವ ನೃಪನಾರೀಣಾಮನ್ಯಾಸಾಮಪಿ ವರ್ತತೇ ॥ **2.118.5** ॥ 4233

ಸಕೃದ್ ದೃಷ್ಟಾಸ್ವಪಿ ಸ್ತ್ರೀಷು ನೃಪೇಣ ನೃಪವತ್ಸಲಃ।
ಮಾತೃವದ್ ವರ್ತತೇ ವೀರೋ ಮಾನಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಧರ್ಮವಿತ್ ॥ **2.118.6** ॥ 4234

ಆಗಚ್ಛಂತ್ಯಾಶ್ಚ ವಿಜನಂ ವನಮೇವಂ ಭಯಾವಹಂ।
ಸಮಾಹಿತಂ ಹಿ ಮೇ ಶ್ವಶ್ರ್ವಾ ಹೃದಯೇ ಯತ್ ಸ್ಥಿರಂ ಮಮ ॥ **2.118.7** ॥ 4235

ಪಾಣಿಪ್ರದಾನಕಾಲೇ ಚ ಯತ್ ಪುರಾ ತ್ವಗ್ನಿಸನ್ನಿಧೌ।
ಅನುಶಿಷ್ಟಂ ಜನನ್ಯಾ ಮೇ ವಾಕ್ಯಂ ತದಪಿ ಮೇ ಧೃತಂ ॥ **2.118.8** ॥ 4236

ನ ವಿಸ್ಮೃತಂ ತು ಮೇ ಸರ್ವಂ ವಾಕ್ಯೈಃ ಸ್ವೈರ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ।
ಪತಿಶುಶ್ರೂಷಣಾನ್ನಾರ್ಯಾಸ್ತಪೋ ನಾನ್ಯದ್ ವಿಧೀಯತೇ ॥ **2.118.9** ॥ 4237

ಸಾವಿತ್ರೀ ಪತಿಶುಶ್ರೂಷಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯತೇ।
ತಥಾವೃತ್ತಿಶ್ಚ ಯಾತಾ ತ್ವಂ ಪತಿಶುಶ್ರೂಷಯಾ ದಿವಂ ॥ **2.118.10** ॥ 4238

ವರಿಷ್ಠಾ ಸರ್ವನಾರೀಣಾಮೇಷಾ ಚ ದಿವಿ ದೇವತಾ।
ರೋಹಿಣೀ ನ ವಿನಾ ಚಂದ್ರಂ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ದೃಶ್ಯತೇ ॥ **2.118.11** ॥ 4239

ಏವಂವಿಧಾಶ್ಚ ಪ್ರವರಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಭರ್ತೃದೃಢವ್ರತಾಃ।
ದೇವಲೋಕೇ ಮಹೀಯಂತೇ ಪುಣ್ಯೇನ ಸ್ವೇನ ಕರ್ಮಣಾ ॥ **2.118.12** ॥ 4240

ತತೋಽನಸೂಯಾ ಸಂಹೃಷ್ಟಾ ಶ್ರುತ್ವೋಕ್ತಂ ಸೀತಯಾ ವಚಃ।
ಶಿರಸಾಽಽಘ್ರಾಯ ಚೋವಾಚ ಮೈಥಿಲೀಂ ಹರ್ಷಯಂತ್ಯುತ ॥ **2.118.13** ॥ 4241

ನಿಯಮೈರ್ವಿವಿಧೈರಾಪ್ತಂ ತಪೋ ಹಿ ಮಹದಸ್ತಿ ಮೇ।
ತತ್ ಸಂಶ್ರಿತ್ಯ ಬಲಂ ಸೀತೇ ಛಂದಯೇ ತ್ವಾಂ ಶುಚಿವ್ರತೇ ॥ **2.118.14** ॥ 4242

ಉಪಪನ್ನಂ ಚ ಯುಕ್ತಂ ಚ ವಚನಂ ತವ ಮೈಥಿಲಿ।
ಪ್ರೀತಾ ಚಾಸ್ಮ್ಯಚಿತಾಂ ಸೀತೇ ಕರವಾಣಿ ಪ್ರಿಯಂ ಚ ಕಿಂ ॥ **2.118.15** ॥ 4243

ತಸ್ಯಾಸ್ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಸ್ಮಿತಾ ಮಂದವಿಸ್ಮಯಾ।
ಕೃತಮಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ ಸೀತಾ ತಪೋಬಲಸಮನ್ವಿತಾಂ ॥ **2.118.16** ॥ 4244

ಸಾ ತ್ವೇವಮುಕ್ತಾ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ತಯಾ ಪ್ರೀತತರಾಭವತ್।
ಸಫಲಂ ಚ ಪ್ರಹರ್ಷಂ ತೇ ಹಂತ ಸೀತೇ ಕರೋಮ್ಯಹಂ ॥ **2.118.17** ॥ 4245

ಇದಂ ದಿವ್ಯಂ ವರಂ ಮಾಲ್ಯಂ ವಸ್ತ್ರಮಾಭರಣಾನಿ ಚ।
ಅಂಗರಾಗಂ ಚ ವೈದೇಹಿ ಮಹಾರ್ಹಮನುಲೇಪನಂ ॥ **2.118.18** ॥ 4246

ಮಯಾ ದತ್ತಮಿದಂ ಸೀತೇ ತವ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಶೋಭಯೇತ್।
ಅನುರೂಪಮಸಂಕ್ಲಿಷ್ಟಂ ನಿತ್ಯಮೇವ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **2.118.19** ॥ 4247

ಅಂಗರಾಗೇಣ ದಿವ್ಯೇನ ಲಿಪ್ತಾಂಗೀ ಜನಕಾತ್ಮಜೇ।
ಶೋಭಯಿಷ್ಯಸಿ ಭರ್ತಾರಂ ಯಥಾ ಶ್ರೀರ್ವಿಷ್ಣುಮವ್ಯಯಂ ॥ **2.118.20** ॥ 4248

ಸಾ ವಸ್ತ್ರಮಂಗರಾಗಂ ಚ ಭೂಷಣಾನಿ ಸ್ರಜಸ್ತಥಾ।
ಮೈಥಿಲೀ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಪ್ರೀತಿದಾನಮನುತ್ತಮಂ ॥ **2.118.21** ॥ 4249

ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ ತತ್ ಸೀತಾ ಪ್ರೀತಿದಾನಂ ಯಶಸ್ವಿನೀ।
ಶ್ಲಿಷ್ಟಾಂಜಲಿಪುಟಾ ಧೀರಾ ಸಮುಪಾಸ್ತ ತಪೋಧನಾಂ ॥ **2.118.22** ॥ 4250

ತಥಾ ಸೀತಾಮುಪಾಸೀನಾಮನಸೂಯಾ ದೃಢವ್ರತಾ।
ವಚನಂ ಪ್ರಷ್ಟುಮಾರೇಭೇ ಕಥಾಂ ಕಾಂಚಿದನುಪ್ರಿಯಾಂ ॥ **2.118.23** ॥ 4251

ಸ್ವಯಂವರೇ ಕಿಲ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ತ್ವಮನೇನ ಯಶಸ್ವಿನಾ।
ರಾಘವೇಣೇತಿ ಮೇ ಸೀತೇ ಕಥಾ ಶ್ರುತಿಮುಪಾಗತಾ ॥ **2.118.24** ॥ 4252

ತಾಂ ಕಥಾಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವಿಸ್ತರೇಣ ಚ ಮೈಥಿಲಿ।
ಯಥಾಭೂತಂ ಚ ಕಾರ್ತ್ಸ್ನ್ಯೇನ ತನ್ಮೇ ತ್ವಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **2.118.25** ॥ 4253

ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಸಾ ಸೀತಾ ತಾಪಸೀಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀಂ।
ಶ್ರೂಯತಾಮಿತಿ ಚೋಕ್ತ್ವಾ ವೈ ಕಥಯಾಮಾಸ ತಾಂ ಕಥಾಂ ॥ **2.118.26** ॥ 4254

ಮಿಥಿಲಾಧಿಪತಿರ್ವೀರೋ ಜನಕೋ ನಾಮ ಧರ್ಮವಿತ್।
ಕ್ಷತ್ರಕರ್ಮಣ್ಯಭಿರತೋ ನ್ಯಾಯತಃ ಶಾಸ್ತಿ ಮೇದಿನೀಂ ॥ **2.118.27** ॥ 4255

ತಸ್ಯ ಲಾಂಗಲಹಸ್ತಸ್ಯ ಕೃಷತಃ ಕ್ಷೇತ್ರಮಂಡಲಂ।
ಅಹಂ ಕಿಲೋತ್ಥಿತಾ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಜಗತೀಂ ನೃಪತೇಃ ಸುತಾ ॥ **2.118.28** ॥ 4256

ಸ ಮಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನರಪತಿರ್ಮುಷ್ಟಿವಿಕ್ಷೇಪತತ್ಪರಃ।
ಪಾಂಸುಗುಂಠಿತಸರ್ವಾಂಗೀಂ ವಿಸ್ಮಿತೋ ಜನಕೋಽಭವತ್ ॥ **2.118.29** ॥ 4257

ಅನಪತ್ಯೇನ ಚ ಸ್ನೇಹಾದಂಕಮಾರೋಪ್ಯ ಚ ಸ್ವಯಂ।
ಮಮೇಯಂ ತನಯೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ್ನೇಹೋ ಮಯಿ ನಿಪಾತಿತಃ ॥ **2.118.30** ॥ 4258

ಅಂತರಿಕ್ಷೇ ಚ ವಾಗುಕ್ತಾ ಪ್ರತಿಮಾಮಾನುಷೀ ಕಿಲ।
ಏವಮೇತನ್ನರಪತೇ ಧರ್ಮೇಣ ತನಯಾ ತವ ॥ **2.118.31** ॥ 4259

ತತಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪಿತಾ ಮೇ ಮಿಥಿಲಾಧಿಪಃ।
ಅವಾಪ್ತೋ ವಿಪುಲಾಮೃದ್ಧಿಂ ಮಾಮವಾಪ್ಯ ನರಾಧಿಪಃ ॥ **2.118.32** ॥ 4260

ದತ್ತಾ ಚಾಸ್ಮೀಷ್ಟವದ್ದೇವ್ಯೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯೈ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣೇ।
ತಯಾ ಸಂಭಾವಿತಾ ಚಾಸ್ಮಿ ಸ್ನಿಗ್ಧಯಾ ಮಾತೃಸೌಹೃದಾತ್ ॥ **2.118.33** ॥ 4261

ಪತಿಸಂಯೋಗಸುಲಭಂ ವಯೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಮೇ ಪಿತಾ।
ಚಿಂತಾಮಭ್ಯಗಮದ್ ದೀನೋ ವಿತ್ತನಾಶಾದಿವಾಧನಃ ॥ **2.118.34** ॥ 4262

ಸದೃಶಾಚ್ಚಾಪಕೃಷ್ಟಾಚ್ಚ ಲೋಕೇ ಕನ್ಯಾಪಿತಾ ಜನಾತ್।
ಪ್ರಧರ್ಷಣಮವಾಪ್ನೋತಿ ಶಕ್ರೇಣಾಪಿ ಸಮೋ ಭುವಿ ॥ **2.118.35** ॥ 4263

ತಾಂ ಧರ್ಷಣಾಮದೂರಸ್ಥಾಂ ಸಂದೃಶ್ಯಾತ್ಮನಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ।
ಚಿಂತಾರ್ಣವಗತಃ ಪಾರಂ ನಾಸಸಾದಾಪ್ಲವೋ ಯಥಾ ॥ **2.118.36** ॥ 4264

ಅಯೋನಿಜಾಂ ಹಿ ಮಾಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ನಾಧ್ಯಗಚ್ಛತ್ ಸ ಚಿಂತಯನ್।
ಸದೃಶಂ ಚಾಭಿರೂಪಂ ಚ ಮಹೀಪಾಲಃ ಪತಿಂ ಮಮ ॥ **2.118.37** ॥ 4265

ತಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿರಿಯಂ ಜಾತಾ ಚಿಂತಯಾನಸ್ಯ ಸಂತತಂ।
ಸ್ವಯಂವರಂ ತನೂಜಾಯಾಃ ಕರಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ಧರ್ಮತಃ ॥ **2.118.38** ॥ 4266

ಮಹಾಯಜ್ಞೇ ತದಾ ತಸ್ಯ ವರುಣೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ದತ್ತಂ ಧನುರ್ವರಂ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ತೂಣೀ ಚಾಕ್ಷಯ್ಯಸಾಯಕೌ ॥ **2.118.39** ॥ 4267

ಅಸಂಚಾಲ್ಯಂ ಮನುಷ್ಯೈಶ್ಚ ಯತ್ನೇನಾಪಿ ಚ ಗೌರವಾತ್।
ತನ್ನ ಶಕ್ತಾ ನಮಯಿತುಂ ಸ್ವಪ್ನೇಷ್ವಪಿ ನರಾಧಿಪಾಃ ॥ **2.118.40** ॥ 4268

ತದ್ಧನುಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮೇ ಪಿತ್ರಾ ವ್ಯಾಹೃತಂ ಸತ್ಯವಾದಿನಾ।
ಸಮವಾಯೇ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಪೂರ್ವಮಾಮಂತ್ರ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ ॥ **2.118.41** ॥ 4269

ಇದಂ ಚ ಧನುರುದ್ಯಮ್ಯ ಸಜ್ಯಂ ಯಃ ಕುರುತೇ ನರಃ।
ತಸ್ಯ ಮೇ ದುಹಿತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **2.118.42** ॥ 4270

ತಚ್ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಗೌರವಾದ್ ಗಿರಿಸನ್ನಿಭಂ।
ಅಭಿವಾದ್ಯ ನೃಪಾ ಜಗ್ಮುರಶಕ್ತಾಸ್ತಸ್ಯ ತೋಲನೇ ॥ **2.118.43** ॥ 4271

ಸುದೀರ್ಘಸ್ಯ ತು ಕಾಲಸ್ಯ ರಾಘವೋಽಯಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ।
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೇಣ ಸಹಿತೋ ಯಜ್ಞಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸಮಾಗತಃ ॥ **2.118.44** ॥ 4272

ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ರಾಮಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ।
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮಮ ಪಿತ್ರಾ ಸುಪೂಜಿತಃ ॥ **2.118.45** ॥ 4273

ಪ್ರೋವಾಚ ಪಿತರಂ ತತ್ರ ರಾಘವೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ।
ಸುತೌ ದಶರಥಸ್ಯೇಮೌ ಧನುರ್ದರ್ಶನಕಾಂಕ್ಷಿಣೌ।
ಧನುರ್ದರ್ಶಯ ರಾಮಾಯ ರಾಜಪುತ್ರಾಯ ದೈವಿಕಂ ॥ **2.118.46** ॥ 4274

ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತೇನ ವಿಪ್ರೇಣ ತದ್ ಧನುಃ ಸಮುಪಾನಯತ್।
ತದ್ ಧನುರ್ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ರಾಜಪುತ್ರಾಯ ದೈವಿಕಂ ॥ **2.118.47** ॥ 4275

ನಿಮೇಷಾಂತರಮಾತ್ರೇಣ ತದಾನಮ್ಯ ಮಹಾಬಲಃ।
ಜ್ಯಾಂ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ಝಟಿತಿ ಪೂರಯಾಮಾಸ ವೀರ್ಯವಾನ್ ॥ **2.118.48** ॥ 4276

ತೇನಾಪೂರಯತಾ ವೇಗಾನ್ಮಧ್ಯೇ ಭಗ್ನಂ ದ್ವಿಧಾ ಧನುಃ।
ತಸ್ಯ ಶಬ್ದೋಽಭವದ್ ಭೀಮಃ ಪತಿತಸ್ಯಾಶನೇರ್ಯಥಾ ॥ **2.118.49** ॥ 4277

ತತೋಽಹಂ ತತ್ರ ರಾಮಾಯ ಪಿತ್ರಾ ಸತ್ಯಾಭಿಸಂಧಿನಾ।
ಉದ್ಯತಾ ದಾತುಮುದ್ಯಮ್ಯ ಜಲಭಾಜನಮುತ್ತಮಂ ॥ **2.118.50** ॥ 4278

ದೀಯಮಾನಾಂ ನ ತು ತದಾ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ರಾಘವಃ।
ಅವಿಜ್ಞಾಯ ಪಿತುಶ್ಛಂದಮಯೋಧ್ಯಾಧಿಪತೇಃ ಪ್ರಭೋಃ ॥ **2.118.51** ॥ 4279

ತತಃ ಶ್ವಶುರಮಾಮಂತ್ರ್ಯ ವೃದ್ಧಂ ದಶರಥಂ ನೃಪಂ।
ಮಮ ಪಿತ್ರಾ ತ್ವಹಂ ದತ್ತಾಂ ರಾಮಾಯ ವಿದಿತಾತ್ಮನೇ ॥ **2.118.52** ॥ 4280

ಮಮ ಚೈವಾನುಜಾ ಸಾಧ್ವೀ ಊರ್ಮಿಲಾ ಶುಭದರ್ಶನಾ।
ಭಾರ್ಯಾರ್ಥೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯಾಪಿ ದತ್ತಾ ಪಿತ್ರಾ ಮಮ ಸ್ವಯಂ ॥ **2.118.53** ॥ 4281

ಏವಂ ದತ್ತಾಸ್ಮಿ ರಾಮಾಯ ತಥಾ ತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ವಯಂವರೇ।
ಅನುರಕ್ತಾಸ್ಮಿ ಧರ್ಮೇಣ ಪತಿಂ ವೀರ್ಯವತಾಂ ವರಂ ॥ **2.118.54** ॥ 4282

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಅಷ್ಟಾದಶಾಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಅನಸೂಯಾದೇಶೇನ ಸೀತಾಯಾಸ್ತತ್ಪ್ರದತ್ತಾನಾಂ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಾಭೂಷಣಾನಾಂ ಧಾರಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಗಮನಂ ಶ್ರೀರಾಮಾದೀನಾಂ ರಾತ್ರಾವಾಶ್ರಮೇ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಪ್ರಾತರನ್ಯತ್ರ ಗಂತುಮೃಷಿಭ್ಯೋಽನುಜ್ಞಾಯಾ ಗ್ರಹಣಂ

ಅನಸೂಯಾ ತು ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಾಂ ಮಹತೀಂ ಕಥಾಂ।
ಪರ್ಯಷ್ವಜತ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಶಿರಸ್ಯಾಘ್ರಾಯ ಮೈಥಿಲೀಂ ॥ **2.119.1** ॥ 4283

ವ್ಯಕ್ತಾಕ್ಷರಪದಂ ಚಿತ್ರಂ ಭಾಷಿತಂ ಮಧುರಂ ತ್ವಯಾ।
ಯಥಾ ಸ್ವಯಂವರಂ ವೃತ್ತಂ ತತ್ ಸರ್ವಂ ಚ ಶ್ರುತಂ ಮಯಾ ॥ **2.119.2** ॥ 4284

ರಮೇಯಂ ಕಥಯಾ ತೇ ತು ದೃಢಂ ಮಧುರಭಾಷಿಣಿ।
ರವಿರಸ್ತಂ ಗತಃ ಶ್ರೀಮಾನುಪೋಹ್ಯ ರಜನೀ ಶುಭಾಂ ॥ **2.119.3** ॥ 4285

ದಿವಸಂ ಪರಿಕೀರ್ಣಾನಾಮಾಹಾರಾರ್ಥಂ ಪತತ್ರಿಣಾಂ।
ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲೇ ನಿಲೀನಾನಾಂ ನಿದ್ರಾರ್ಥಂ ಶ್ರೂಯತೇ ಧ್ವನಿಃ ॥ **2.119.4** ॥ 4286

ಏತೇ ಚಾಪ್ಯಭಿಷೇಕಾರ್ದ್ರಾ ಮುನಯಃ ಕಲಶೋದ್ಯತಾಃ।
ಸಹಿತಾ ಉಪವರ್ತಂತೇ ಸಲಿಲಾಪ್ಲುತವಲ್ಕಲಾಃ ॥ **2.119.5** ॥ 4287

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರೇ ಚ ಋಷಿಣಾ ಹುತೇ ಚ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ।
ಕಪೋತಾಂಗಾರುಣೋ ಧೂಮೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಪವನೋದ್ಧತಃ ॥ **2.119.6** ॥ 4288

ಅಲ್ಪವರ್ಣಾ ಹಿ ತರವೋ ಘನೀಭೂತಾಃ ಸಮಂತತಃ।
ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟೇಂದ್ರಿಯೇ ದೇಶೇ ನ ಪ್ರಕಾಶಂತಿ ವೈ ದಿಶಃ ॥ **2.119.7** ॥ 4289

ರಜನೀಚರಸತ್ತ್ವಾನಿ ಪ್ರಚರಂತಿ ಸಮಂತತಃ।
ತಪೋವನಮೃಗಾ ಹ್ಯೇತೇ ವೇದಿತೀರ್ಥೇಷು ಶೇರತೇ ॥ **2.119.8** ॥ 4290

ಸಂಪ್ರವೃತ್ತಾ ನಿಶಾ ಸೀತೇ ನಕ್ಷತ್ರಸಮಲಂಕೃತಾ।
ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಪ್ರಾವರಣಶ್ಚಂದ್ರೋ ದೃಶ್ಯತೇಽಭ್ಯುದಿತೋಽಂಬರೇ ॥ **2.119.9** ॥ 4291

ಗಮ್ಯತಾಮನುಜಾನಾಮಿ ರಾಮಸ್ಯಾನುಚರೀ ಭವ।
ಕಥಯಂತ್ಯಾ ಹಿ ಮಧುರಂ ತ್ವಯಾಹಮಪಿ ತೋಷಿತಾ ॥ **2.119.10** ॥ 4292

ಅಲಂಕುರು ಚ ತಾವತ್ ತ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಮಮ ಮೈಥಿಲಿ।
ಪ್ರೀತಿಂ ಜನಯ ಮೇ ವತ್ಸೇ ದಿವ್ಯಾಲಂಕಾರಶೋಭಿನೀ ॥ **2.119.11** ॥ 4293

ಸಾ ತದಾ ಸಮಲಂಕೃತ್ಯ ಸೀತಾ ಸುರಸುತೋಪಮಾ।
ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ಪಾದೌ ರಾಮಂ ತ್ವಭಿಮುಖೀ ಯಯೌ ॥ **2.119.12** ॥ 4294

ತಥಾ ತು ಭೂಷಿತಾಂ ಸೀತಾಂ ದದರ್ಶ ವದತಾಂ ವರಃ।
ರಾಘವಃ ಪ್ರೀತಿದಾನೇನ ತಪಸ್ವಿನ್ಯಾ ಜಹರ್ಷ ಚ ॥ **2.119.13** ॥ 4295

ನ್ಯವೇದಯತ್ ತತಃ ಸರ್ವಂ ಸೀತಾ ರಾಮಾಯ ಮೈಥಿಲೀ।
ಪ್ರೀತಿದಾನಂ ತಪಸ್ವಿನ್ಯಾ ವಸನಾಭರಣಸ್ರಜಾಂ ॥ **2.119.14** ॥ 4296

ಪ್ರಹೃಷ್ಟಸ್ತ್ವಭವದ್ ರಾಮೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ।
ಮೈಥಿಲ್ಯಾಃ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾನುಷೇಷು ಸುದುರ್ಲಭಾಂ ॥ **2.119.15** ॥ 4297

ತತಃ ಸ ಶರ್ವರೀಂ ಪ್ರೀತಃ ಪುಣ್ಯಾಂ ಶಶಿನಿಭಾನನಾಂ।
ಅರ್ಚಿತಸ್ತಾಪಸೈಃ ಸರ್ವೈರುವಾಸ ರಘುನಂದನಃ ॥ **2.119.16** ॥ 4298

ತಸ್ಯಾಂ ರಾತ್ರ್ಯಾಂ ವ್ಯತೀತಾಯಾಮಭಿಷಿಚ್ಯ ಹತಾಗ್ನಿಕಾನ್।
ಆಪೃಚ್ಛೇತಾಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ತಾಪಸಾನ್ ವನಗೋಚರಾನ್ ॥ **2.119.17** ॥ 4299

ತಾವೂಚುಸ್ತೇ ವನಚರಾಸ್ತಾಪಸಾ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಃ।
ವನಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಸಂಚಾರಂ ರಾಕ್ಷಸೈಃ ಸಮಭಿಪ್ಲುತಂ ॥ **2.119.18** ॥ 4300

ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಪುರುಷಾದಾನಿ ನಾನಾರೂಪಾಣಿ ರಾಘವ।
ವಸಂತ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಮಹಾರಣ್ಯೇ ವ್ಯಾಲಾಶ್ಚ ರುಧಿರಾಶನಾಃ ॥ **2.119.19** ॥ 4301

ಉಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ವಾ ಪ್ರಮತ್ತಂ ವಾ ತಾಪಸಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಂ।
ಅದಂತ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಮಹಾರಣ್ಯೇ ತಾನ್ ನಿವಾರಯ ರಾಘವ ॥ **2.119.20** ॥ 4302

ಏಷ ಪಂಥಾ ಮಹರ್ಷೀಣಾಂ ಫಲಾನ್ಯಾಹರತಾಂ ವನೇ।
ಅನೇನ ತು ವನಂ ದುರ್ಗಂ ಗಂತುಂ ರಾಘವ ತೇ ಕ್ಷಮಂ ॥ **2.119.21** ॥ 4303

ಇತೀರಿತಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿಭಿಸ್ತಪಸ್ವಿಭಿ -
ರ್ದ್ವಿಜೈಃ ಕೃತಸ್ವಸ್ತ್ಯಯನಃ ಪರಂತಪಃ।
ವನಂ ಸಭಾರ್ಯಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ರಾಘವಃ
ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಭ್ರಮಂಡಲಂ ॥ **2.119.22** ॥ 4304

॥ ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕೋನವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮಃ ಸರ್ಗಃ ॥